

A lerombolt tatai Esterházy-színház nézőtere és nagy függönye. Feszty Árpád és Pállik Béla műve

megbánta már a dívány dolgát és hogy szeretne velem kibékülni . . . A rézpántos kravátli nem volt már rajta, helyette megint rózsaszín, akarom mondani piros selyemszalagot viselt . . . Egypár hónapig igen jól megvoltunk egymással. De azután megint baj lett. Betyár ugyanis egy szabad délutánját annak szentelte, hogy szétrágja a szarvasbőr lovagló-nadrágomat. Én ugyanis legénykoromban nagy lovas voltam . . .

Az asszony, nem tudni, hogy mi okból, megvető és szánakozó arcot csinált, amit a járásbíró egy kimondhatatlanul gőgös pillantással torolt meg, mintha azt akarná mondani: Asszonyom, az én lovagló tudományom fölötte áll az ön kritikájának!

(Ha azt mondta volna neki, hogy nem ismeri a perrendtartást, az nem bántotta volna, de a lovaglására nagyon büszke volt.)

— Feltünő volt, — folytatta az elbeszélő, — hogy a bestia milyen csendben tudott működni, mert mialatt a nadrágommal foglalkozott, én gyanútlanul olvasgattam a szomszéd szobában. Olykor meg-megjelent a nyitott ajtóban, nyájasan megcsóválta a farkát, azután visszasietett megint a nadrághoz. Persze ezért is kikapott és ekkor megint megszökött a lakásomból . . . Az év folyamán többször is visszajött hozzám, ha pedig valami differencia támadt köztünk, akkor megint faképnél hagyott. A zsivány megengedte magának azt a fényüzést, hogy két gazdát tartson. A selyemszalagokból arra következtettem, hogy a másik gazdája hölgy . . .

— Ezt ugyan nehéz volt kitalálnia! — mondta gúnyosan a járásbíróné.

A házigazda, mintha csak egy régóta pislákoló akna robbant volna föl a szívében, öklével az asztalra ütött és mennydörgő hangon kiáltotta:

— Hát mondtam én, hogy nehéz volt kitalálni?

A következő pillanatban elrestelte magát, persze nem az asszony, hanem a vendégek miatt, és egy merész kanyarodással tréfára akarta fogni a dolgot.

— Fékom adta, láncos lobogós, csak azt ne mondják nekem, hogy nem vagyok szellemes fiú, mert akkor megharagszom!

A háziasszonynak azonban sikerült egy kimondhatatlanul fájdalmas martir-vonást varázsolnia az arcára és ezzel el is vágta ura elől a visszavonulás útját.

A járásbíró tehát elkomolyodott és száraz hangon folytatta:

— Egyszer azután a véletlen, vagy a sors azt akarta, hogy személyesen is megismerkedjem Betyár másik gazdájával. Miután hetekig nem láttam a kutyámat, összetalálkoztam vele a Lánchídon. Budára mentem és a híd közepén utólértem Betyárt, aki egy hölgy társaságában ugyancsak Budára igyekezett. „Betyár!" — kiáltottam. A kutya megismert és jóindulatú farkcsóválással köszöntött. „Charmant!" — kiáltotta a hölgy. Betyár-Charmant habozva állott kettőnk között; mint Pókayné a fiai között, nem tudta eldönteni, hogy melyikünket szereti jobban. Én ekkor bemutatkoztam a hölgynek . . . a mostani feleségem volt . . .

— Micsoda, hát ti ilyen romantikus módon ismerkedtetek meg? — csodálkozott valaki a vendégek közül.

Mélységes csend támadt a szobában. Az emberek egy pillanatra magukba mélyedtek, mindenesetre az járt eszükben, hogy kicsi dolgoknak is milyen súlyos következményeik lehetnek. A tanár sietve használa fordította a szünetet.

— Az én hazámban (vajjon hol volt az ő hazája?) azt tartják, hogy a fekete uszkár nem is igazi kutya, hanem gonosz szellem, afféle pokolból szabadságolt démon, aki azért veszi föl a kutya inkognitóját, hogy csapdát állítson az embereknek . . .

— Ugyan kérlek, — fakadt ki idegesen a járásbíró, — mi itt nem hiszünk semmiféle babonában!

A fiatal tanár természettudományos alapon állott

Vilmos császár látogatása Konopiston, Ferenc Ferdinánd trónörökös birtokán, junius 12. és 13-án. Vilmos császár, Ferenc Ferdinánd és Zsófia hercegasszony s kiséretük megtekinti a trónörökös híres kertjeit

A járásbíró kaján udvariassággal hajolt meg a felesége előtt.

— Vigasztalhatatlan vagyok, hogy megfeledkeztem erről a fölötte fontos körülményről! Tehát nem rózsaszín, hanem piros szalag volt a kutya nyakán... Ez igen fontos, kérem.

Senki sem hallgatott a tanárra. Egyáltalában fölháborító volt, hogy milyen keveset törődtek ezzel a fiatalemberrel, aki saját meggyőződése szerint többet tanult, gondolkozott és tudott, mint ez a hájas eszü kompánia együttvéve.

Mindenki a kályha mellé vetett vánkosra tekintett, ahol az elbeszélés hőse, a fekete uszkár feküdt. Elhízott állat volt és most olyan furcsa pózban aiudt, amely tisztességes kutyánál egészen szokatlan és amely szemlélhető módon fejezte ki az unottság és az elbizakodottság lelki állapotát. A hátán feküdt, a négy lábát a levegőbe terpesztette, a fejét meg lelógatta a vánkosról, mint a levágott csirke.

— Nálunk az emberek igen babonásak, — kezdte hirtelen rohammal a tanár. — Opálkövet a világért sem viselnének. A jegenyefától is félnek. Akinek birtokán jegenyefa nő, az tönkre megy. A pávamadár is szerencsétlenséget hoz a házra. Ez a babona Marie Antoinette királynő korára vezethető vissza. Ami azonban a fekete uszkárt illeti...

Most jött volna a Fauszt-legenda és annak a keserű igazságnak megállapítása, hogy a germán kultur-nép a legendából nagyszerü drámai költeményt termelt ki, míg Magyarországon a monda paraszti babonává nyomorodott. A házigazda azonban egy regália médiát dugott a tanár szájába, a szivar nem jól szelelt és míg az ifjú ember kidülledt szemmel szivogatta, addig a járásbíró már megint nyeregben volt és nem lehetett többet utólérni.

— A fekete uszkár nálam maradt. Olyan ügyes és illemtudó kutya volt, hogy nagyon megszerettem. A Betyár nevet adtam neki és egy rézpántos szép nyakravalót vettem neki.

— Rézpántos lehetett a nyakravaló, de szép ugyan nem volt, — vetette közbe hidegen a járásbíróné.

A gazda szája szélén valami igen erős replika vonaglott, de hamar visszanyelte és csak ennyit mondott:

— Izlés dolga, kérem alássan.

És tovább beszélt.

— Két hónapig volt nálam Betyár, de aztán nagy szemtelenségre vetemedett. Mialatt én hivatalomban ültem, ő otthon egészen szétrágta a bőrdíványomat és kiszedte belőle a lószőrt. Sohasem fogom megérteni, hogyan tudott a kicsi állat öt óra alatt akkora nagy munkát végezni. Csodálatos szorgalommal dolgozhatott, egy percnyi pihenőt sem engedve magának. Természetesen nagyon megvertem. Miután megkapta a magáét, üvöltve elszaladt és többet nem is mutatta magát. Egy ideig még kerestettem, apróhirdetést is tettem az ujságba, de Betyárnak nyoma veszett. Két hónap mulva . . .

— Három hónap mulva, — vetette közbe az asszony.

— Három hónap mulva, — folytatta a járásbíró, miközben nagyot nyelt, — három hónap mulva megint visszajött Betyár. Egy este, mikor színházból jöttem, a kutya ott várakozott reám a kapu alatt. Nagyon alázatos és nyájas volt, a viselkedése arra vallott, hogy

Uj Idők 1914. XX. 40. sz. 366, 367, 381 l.: A tatai tesvérkirály-tiszt lelepleztetése

Horkayné

Ellesett párbeszédek.

(Quid novi ex Albania?)

— Baj van a monarchia hű és kedvelt mirditáival és malisszorjaival.

(No, ne ijesztgessen, kérem!)

— Eddig azt hittük ezekről a rettenetes hegyi sasokról, hogy egy kicsit mosdatlanok ugyan, de amellett nagyon vitézek. Most kezd kisülni, hogy a vitézségükről elterjedt hír alaptalan koholmány, csak a mosdatlanságuk állja meg a komoly kritikát.

(És azt hiszi, hogy a monarchia erre az egyetlen megbízható albán tulajdonságra fogja építeni a maga balkáni politikáját?)

— Amennyire én a monarchiát ismerem, nincs kizárva.

(Az osztrák-magyar önkéntesek azonban igen jól verekedtek Durazzóban.)

— Ezek az önkéntesek a privátéletben mérnökök és magánhivatalnokok, akik nem is ambicionálják, hogy a guzlárok hősi énekeket zengjenek róluk. Tudja mit gyanítok?

(Mit?)

— A balkáni sasok egész guzlár-dicsősége csődöt fog mondani, mihelyest európai mérnökökkel és magánhivatalnokokkal kerülnek szembe. A sasok be fogják látni, hogy ők nem is olyan sasok, mint hitték.

(Nagyon izetlen látvány odalenn az osztrák-olasz féltékenykedés.)

— Mondja, kérem, nem tudja véletlenül, hogy ki csinálja a külpolitikát?

(Miért érdekli?)

— Mert ez a jelenkor legnagyobb rejtélye. A népek mind békeszeretők és türelmesek. Dolgoznak, hogy majd beleszakadnak, fizetik a rettenetes hadi költségeket és igen félnek a háborútól. A nemzetközi érintkezésben azonban úgy szerepelnek, mint egy csomó hencegő, izgága, a bőrébe nem férő huszárkadét. Gyanakodnak egymásra, versenyeznek, terrorizálják egymást és minden pillanatban attól kell félni, hogy egy semmiség kedvéért összekapnak.

(A külpolitikát nem is a népek, hanem a diplomaták csinálják.)

— Ugyan kérem, hiszen a diplomaták egyebet sem tesznek, mint hogy kimagyarázzák és elsimítsák a népek közt fölmerült félreértéseket. De hát ki csinálja ezeket a félreértéseket, ha nem a diplomácia és még kevésbbé a népek? És mért vannak félreértések, mikor azok mindenkinek egyformán kellemetlenek?

(Ezen igazán nem gondolkoztam még.)

— Hát csak gondolkozzék és ha kisüt valamit, akkor írja meg nekem is képes levelezőlapon.

(Mit szól a fischamendi léghajó-katasztrófához? Úgy látszik, hogy a repülés mégis csak tökéletlen mesterség még.)

— Ellenkezőleg, éppen azért kerül annyi ember életébe, mert nagyon is tökéletes mesterség. Amíg az emberek óránkint tíz kilométer sebességgel döcögnek az ország útján, addig nincs baj; az életveszedelem akkor kezdődik, mikor száz kilométer sebességgel hajtják a bámulatos szerkezetű gépkocsit. A kezdetleges vitorlás hajók nem pusztítanak el annyi emberéletet, mint a technika modern csodáinak nevezett gőzhajók. A repüléssel is ilyenformán lesz.

(A halál, mint buta véletlen, kezd már nagyon lealázó lenni a haladó emberiségre nézve.)

— Azért vannak helyzetek és körülmények, mikor nem szívesen nélkülözném ezt a lealázó érzést.

(Példának okáért?)

— Példának okáért: a minden oroszok cárja pohárköszöntőt mond Konstanzában. És minden szónak, amit mond, rettenetes súlyt ad az a tudat, hogy a szónok mögött egy millió katona áll és minden katona puskájában acélhegyű golyó alakjában lappang a halál. A cár egy millió halált szegez az emberiség mellének és egyetlen szavába kerül csak, hogy a millió halál aktivitásba lépjen. Ez a gondolat alkalmas arra, hogy fellegek magasságába lendítse föl egy ember önérzetét. A cár azután hazautazik Konstanzából. Egyszerre bomba robban szét a vasúti síneken, közvetlenül a kocsi mögött, amelyben a cár hűséges felesége, mosolygó szép leányai és kedves kis fia alusznak. Az erőszakos halál, amelyet a cár láncon tart, mint a komondort, törvényes ura és parancsolója ellen csattogtatja fogait. És ekkor egyszerre összekonyul a cári önérzet, mint a harmonika és az orosz szfinx helyén, amelyre rettegve tekint az emberiség, egy szepegő kis halandó áll, aki a családja életét félti. Szóval: az emberiség szempontjából nem baj, hogy a halálnak is, miként a botnak, két vége van.

(Hová viszi ezt a két szál virágot, asszonyom?)

— Két magyar ember sírjára. Mind a ketten az igaziak közül valók, azok közül, akikről Széchenyi azt mondta, hogy ebből a fajtából az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni. Feszty Árpád az egyik, Lechner Ödön a másik. Mind a kettő vérbeli művész és mind a kettőnek igazi művészete abban volt, hogy nagy magyar álmokat álmodott. Ezek az álmok betöltötték pompás aranyfényükkel a szürke valóságot és mint speciális magyar iparág fölértek a francia gobelin- és a perzsa szőnyegiparral. Ha Feszty Árpád valóvá akarta volna váltani az ő álmait, száz évig kellett volna élnie és nemcsak festőnek és költőnek, hanem szobrásznak, építőnek, történetírónak, muzsikusnak, katonának és politikusnak is kellett volna lennie. Vajjon lesz-e, aki tovább álmodja ennek a két nagy gyermeknek tarka magyar álmait? Vagy végleg elnyel minket a szürkeség?

A tatai Esterházy-szinház, amelyet a grófné nemrégiben leromboltatott

és most mégis meg kellett érnie, hogy ebben a lapos fészekben, ahol azt sem tudták az emberek, hogy mi fán terem Ostwald, ilyen módon rendreutasitották. Ez fájt neki.

A társaság azonban nem törődött vele, hanem megint a kutyát nézte.

Betyár-Charmant e pillanatban valami furcsa hangot hallatott, ami félig morgás, félig ásitás volt. Amint ott hentergett a sarokban és félig lehunyt pilláin alól kajánul nézte hol az asszonyát, hol az urát, akiket sikerült egymáshoz láncolnia, az ember tényleg azt hihette, hogy nem igazi kutya, hanem valami ravasz démon.

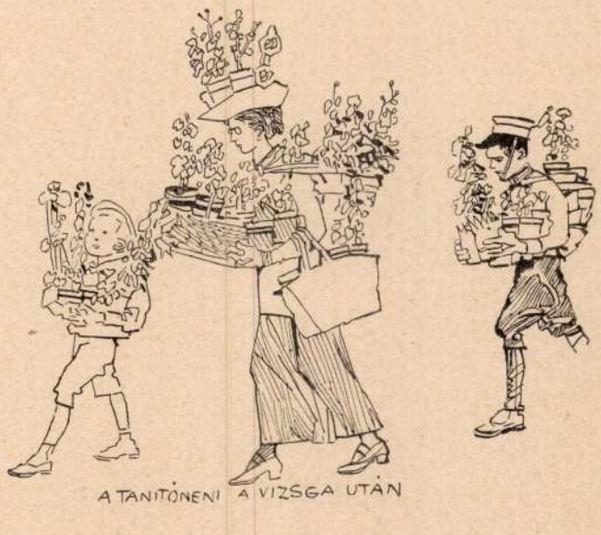

Skála

Őszi éjjel
A nők ágya,
Mint a vér.

Vágynak ők is,
Árva lelkek,
A napér.

Lámpa füstöl
Hosszú füsttel
Olykoron.

Hull az ágyra,
Fekete hó,
A korom.

Künn az ajtó,
Bús sohajtó,
Nyekereg.

Tompa hangon
Rí a gangon
Egy gyerek.

Ülnek-ülnek
Az ágyuknál
Csöndesen.

Gondolkoznak
Régi s rút
Emlékeken.

Egy se tudja,
Hogy mi bántja,
Mit akar?

Kóc a fésün,
A fejükben
Zürzavar.

Forró ujjuk,
Mely sok férfit,
Szivet ölt,

Most fázósan
Fényes tűvel
Inget ölt.

A gavallér —
Aranytallér —
Hova ment?

Porlad ő is,
Mint a szívük
Odalent.

Hervadt ajkuk
Csókot, álmot
Sírva kér.

Őszi éjjel
A nők ágya,
Mint a vér.

Kosztolányi Dezső.

Munkácsy 1871-ben Vaipalotán Waldstein János vendégeként a Zastéj Zárolatai Zsigmondtárlatát allegorikus freskókkal díszítette. (Zichy-Zastéj)

Balatoni Hírlap 1898. okt. 20. 4.
1898. okt. 27 4.

1875-ben festette -> nem Pállik Béla.
-rajta van Minerva, ~~Kálnoky grafnő, Waldstein gróf.~~

Pállik levele, hogy festette 1898. novo. 7. 4.

Pállik Béla

átadta: „castrum nostrum Hwnÿad simulcum castellis Monosthor, Mwrsÿna et Haczag. . . cunctis ingeniis machinis, pixidibus, bombardis et aliorum ingeniorum generibus" (Dl. 21331).

1506/1507. II. Ulászló Frangepán Beatrixot bevezetteti „castellum Haczak" birtokába (Dl. 37791, 37798).

1510. II. Ulászló Hunyad és Hátszeg várát Frangepán Beatrix halála után Brandenburgi Györgynek adja (Dl. 37870).

Várnagyok

1360. „Petrus viceuoyoda Transsilvanus et castellanus de Hazak" (Dl. 41429; Hunyad-megyei Történeti és Régészeti Társulat Évkönyve I. 1882. 60—62).

1390. „Johannes filius Nicolai de Benchench" (OL Fényképgyűjtemény Révay—Gyulay lvt. 205). — „Johannes filius Nicolai castellanus Dewa et Hachak" (Dl. 73785; Teleki I. 223).

1398. „Stiborka" (ENMLt Mike-gyűjtemény; OL Filmtár 780. Mike-gyűjtemény 19).

L. még CSÁNKI V. 45—46.

HOLTÖVÉNY (Hălchiu, Heldsdorf)

1335. Idősebb Was Miklós fiaival kijelenti, hogy a fiatalabb Was Miklós birtokait nem fogják bántani, mivel ő „in castro Heltheuin domino nostro regi cum sanguinis effusione. . . fidelissima exhibuit seruicia" (H. Okl. 207).

PÁLL ÁGOSTON FAZEKASMUNKÁI

Szeged, Móra Ferenc Múzeum

Székelyföld turistáinak Mekkája Korond: úgy zarándokolnak ide a bokályt keresők, mint az igazhitű moszlimok a Kába-kőhöz. Természetesen nem égből pottyant meteor vagy véres könnyeket hullajtó szentkép okozta e búcsújárást, hanem a falu népművészete, közelebbről a népi fazekasság. Itt szinte minden család egy-egy fazekasdinasztia.

A korondi kerámiát a szinte rituális színösszeállítás és az évszázadokra visszavezethető motívum- és formakincs jellemzi. Néprajzos legyen a talpán, aki első látásra meg tudja különböztetni az egymással versengő „cégek" tárgyainak egyedi vonásait. Úgy tűnik, mintha valamennyi mester ugyanazokat a virágokat és madarakat festené az ugyanolyan formájú tálakra, tányérokra, legfeljebb a méretek változnak. Pedig egyazon fazekas keze alól sem kerül ki soha két egyforma cserép, a virágokat díszítő kacsok, levelek másként indáznak. És vannak, akik az ősi formákat, színeket odahagyva engedményeket tesznek a

9. sz. 3. o.

vevők vitatható ízlésének, mások ragaszkodnak a régihez. Ez utóbbiak közé tartozik Páll Ágoston, a legigényesebb korondi fazekasmesterek egyike. Bokályainak, tálainak, korsóinak, tányérjainak, vázáinak, csészéinek, fűszertartóinak díszítése bátor, egyszerű, keresetlen és mégis elmés. A tárgyakon az ólomoxidos máz üvegszerűen csillog, csontfehér alapon tüzesednek a színek, Páll sárga-barna-zöld-kék összeállításban használja őket, ez a legősibb variációk egyike. Kedvenc motívumai közt madarakat találunk (fürjek, galambok), virágokat (tulipán, rózsa, krizantém, napraforgó, margaréta) és szarvasokat, sőt emberalakot is; geometriai elemeket legfeljebb a tányérok peremén végigfutó mintáknál használ. Láthatóan ügyel arra, hogy elkerülje a *modorosságot*. mely *valamiféle* ál-naivitásban szokott megnyilvánulni; csupán egyik vázáján változik loch-nessi szörnynyé a szarvas, de úgy látszik, hogy Páll ezt is meri vállalni.

Horváth Tamás

a *Búvár* is teszi — folytassuk csak a nyílt vitát.

Lázár István

relem lelki és testi örömei és kínjai, a mitológia profán újrafogalmazása — ezek a kedvelt témái. Megoldásuk azonban független mestere, Bernáth Aurél gondolatvilágától.

S hogy el ne feledjük: a hotel vállalkozása előtt — mint mondani szokás — le a kalappal. *(Képünkön Sándor Antal Torzója és Pátzay Mária Léda és Ady című dombormüve)*

Heitler László

SÖVEGJÁRTÓ MÁRIA KERÁMIÁI

Szentendre, Pest megyei Művelődési Központ

A „festők városának" kezdik megteremteni keramikusvárosi ellenpontját is. Nemcsak a nemzetközi sikerek jegyében működő Kovács Mar-

Tükör karekas

1011

Székelyföldi sárgyúró emberek

PÁLL ANTAL híres fazekas-dinasztia méltó képviselője Erdélyben. Már a dédnagyapja is fazekas volt *Korondon, Székelyföld* közepén. Az ősszékely családban a mesterség az örökség. A mesterség, a jó ízléssel párosuló igényesség, a szakmai titkok, a fejben is féltve őrzött mázak receptjei, s a mázak nyomában: fakó arcszín, hervatagság és furcsa látomások. Mert az ólom a bőrpórusokon is bebújik az emberbe, s mint a kábítószer roncsol, és közben kiszínezi a fantáziát. Egy kemence edény két nap két éjjel ég ki. *Páll Antal* és felesége, *Róza*, az ezer fokon izzó kemence ólomgőzös levegőjétől nem szabadulhatnak. Fantasztikus látomásaikról nem beszélnek. Úgysem hinné el senki.

— Azt mondta édesapám a húsvéti szünetben, hatodikos voltam: — Iskolába nem mész fiam, most már meg kell tanulni fazekalni. Én már előbb is, csak úgy saját kedvemre beleülögettem a korongba, és csinálgattam kerek kis cukortartókat, kicsi szobrokat. Édesapám szigorú ember volt; egyszer elmagyarázta hogyan csináljam, aztán minden második darabnál: puff! Úgy megszoktam a verést, hogy az ételem sem esett jól már, ha elmaradt a pofon. Pedig nem lehet azt, hogy beleülni és már csinálni is. Majd az ötszáz vagy az ötezredik darabnál lesz az csak jó. Még akkor sem tökéletes. Pedig nagyon serény volt a kezem és szüntelen dolgoztam egész álló nap. A tányérokat könnyű korongolni, de a kancsók! Mert a tányérokat szertefele kell húzni a kancsót pedig felfelé. De adjál is annak a kancsónak szép formát, és a bokálynak add meg azt a kecsességet, hogy ne legyen olyan szertement-fenekű, összefutott fejű!

— A fazekasnak örökétig le lehet olvasni a foglalkozását az orcájáról; olyan sápadt, fehér mint a gyomorbetegek. Fáj is a gyomrunk mindig. Gyerekkoromban voltam először ólommérgezésben. Öt kerek hétig a kórházban. Azóta kétszer Marosvásárhelyen. A fogaim mind kihullottak, pedig még csak harminckettőt írok. Róza bármikor mehetne kezelésre úgy tele van ólommal. Lehetséges, hogy azért, mert nekem régimódi a felszerelésem és a mázakat is úgy készítem, mint régen. Azon a korongon dolgozom én, ami még édesapám apjáé volt. Bükkfából van, négy vagy ötszáz éves. A rúgástól az alján mély gödör lett, olyan, hogy két liter víz is beleférne. Megfordítottam, de már a másik oldalát is kikoptatta a lábom. Fáj is nagyon. Most is. Hasgat. Kenőcsöket írtak rá, de nem használ.

— Nem tudná megoldani, hogy motorral hajtsa a korongot?

— Van egy kicsi motorom, lehetne azzal is, de én jobban szeretem így.

— Miért?

— Mert jobban tudom szabályozni és nincsen nagy zúgása, csattogása, csak a saját magam szuszogását hallom. És szép türelmesen tud dolgozni az ember a maga csendességében. Nem kínlódik a fékezéssel, nem kapkod úgy a keze. Szebb formája lesz az edénynek.

A FAZEKASOK EURÓPA-SZERTE korszerű technikával felszerelt műhelyekben dolgoznak. Nemcsak a korongot hajtják géppel, de a kemencéjük is elektromos. Megnyomnak egy gombot, és nézik a mutatót, hogyan mászik ezer fok fölé. Egyszerűbb, kényelmesebb a munka. Azonban a legősibb módon, a legegyszerűbb eljárással készült edények mintha jobban kifejeznék a kéz igyekezetét és melegét. Páll Antal edényei a sárgyúró embernek arról a küzdelméről is szólnak, amit az őselemekkel: a földdel, a vízzel, a tűzzel vív az ember.

— Mi olyanok vagyunk égetésnél is, mint az ördögök. Úgy égetünk mint édesapámék; sárból a kemence és bükkfával tüzeljük, amíg élénk vörösen nem izzik. Csak az a különbség, hogy apámék virtusból még a hátukon hordták a fát és a palát is. Mi már a tanyai szekeresektől vesszük. Persze jól megkérik az árát.

Az edények súlya a mesterek ügyességének fokmérője. Az öreg *Nagy Páll Lajos* nagyszerű mester volt. Nemcsak azért, mert öklömnyi agyagból is hatalmas korsókat készített és a legtisztább, legtüzesebb színeket ő égette Korondon, hanem azért is, mert a legősibb mintákat alkalmazta. Rózának nagy szerencséje volt, mert még tőle tanulhatott.

— Hogyan őrzi a rengeteg mintát?

— Csak a fejemben. Anti édesapja nagyon értette, mihez mi illik. Nagyon tudott irányítani, bár maga nem festett, mert azt a lányokra bízta, amikor felcseperedtek, előtte pedig a felesége csinálta. Szigorú szabályai vannak, hogy mit mivel lehet együtt. A gyopárosat például lehet a tulipánossal, csak arra kell vigyázni, hogy a gyopár fehér legyen, kék, barna vagy zöld mezőben. Fontos, hogy az ember ne tapogassa sokáig.

— Én arra ügyeltem mindig — veszi át a szót a férj, — hogy Róza úgy rajzoljon, hogy arról eszébe jusson az embernek valami, ha nézi. Látszódjon rajta, hogy egyetlen ecsetvonással szabadon rajzolta, nem másolja magát. Mondjuk, ha egymás után csinál húsz madarat, az egy sem édestestvér. Vagy a nyaka vagy a hasa más mindegyiknek, vagy a tolla díszíti másképpen. Így tanítjuk a leánykáinkat is rajzolni, egyetlen mozdulattal. Melinda, a kisebbik 6 éves, de pillanatok alatt megcsinálja már a madarat. Így volt ez édesapám idejében is. Nem néz az jól ki, ha előbb kirajzolod vagy pontoskodol, szokta volt mondani. Fontos, hogy ne csak az edény szép formája legyen meg és sem eleje sem utolja, a levegőbe csüng az egész. Nem kell azt kilakkozni, kifényezni, de minden edény mondja el, hogy ő készen van.

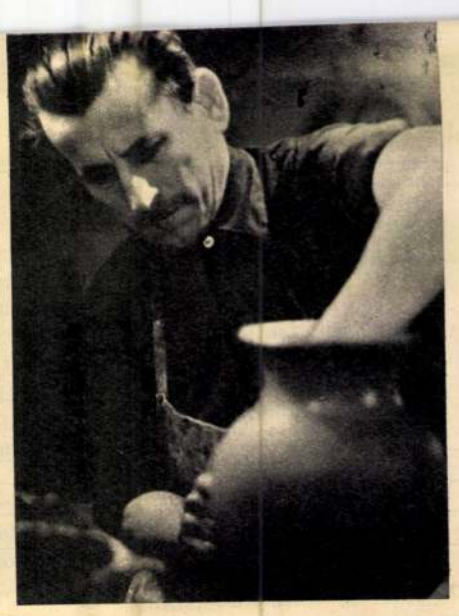

Páll Antal és felesége, Róza munka közben

KORONDON A FAZEKASSÁG jelenti az életet ma is. A 3500 lelkes községben 250 fazekas iparengedélyt tartanak nyilván. Pállék színeit és mintáit azonban senki nem tudja alkalmazni.

— Szívesen elmegyek én a szomszédba, akárhová; megmutatom, hogyan rajzolom — magyarázza Róza. — A szomszédasszony mindennap átjön, nézegeti mit csinálok, de nem tud egy darabot se úgy levirágozni, mint én. Az életfást, a tövisrózsát, a gyopárost, a tulipánost, a madarast lerajzolja ő, csak ki van csavarva a madár nyaka, lába, dereka. Nemrégiben voltak szép tányérjaim: cserelapis szélű, s a belibe rajzoltam egy visszaforduló őzecskét, vagy egy szarvast. Hát, az olyan szépen kijött! Sárga szarvas, barna szegéllyel, fenyőágas, vagy cserelapis díszítéssel. Mutatom neki: Gyere na! Itt van. Vidd el! Csináld meg! Azt felelte: Ha ebből kéne élnem, étlen meghalnék. Mondtam én is: Mi is állottunk már úgy, hogy éppenhogy meg nem haltunk és éhen vártuk majdnem, hogy mikor jön el vajon az edényeink gazdája, vagy eljön-e egyáltalán.

Páll Antal, de még az apja is rá volt szorulva tömegcikkek, különösen emléktárgyak gyártására. Aki a tömegízlést kiszolgálja, — ott is jobban él. Sok pirosított nyelvű kutya ég a kemencékben. Az utóbbi időben azonban felfigyeltek Pállék értékes népművészeti darabjaira és Nagyváradról, Marosvásárhelyről, Kolozsvárról jöttek a vásárlók, írók, művészek, orvosok. A nyáron a magyar turisták sem kerülték el a házukat. Alig győzték munkával.

— Nem szabad az embernek leörölnie magából a szépet, még akkor sem, ha azt, ami nem szép jobban veszik. Van már vagy harminc gépkocsi a faluban; legyen nekem csak hatvanéves koromban, de tudjak örvendeni minden darabnak, amikor kiszedem a kemencéből.

ÓNODY ÉVA

FOTÓ: IKLÁDY LÁSZLÓ

Major Ottó

Liliom

Az ősbemutatón, 1909 decemberében, *Molnár Ferenc* mesejátéka: a *Liliom*, a *Vígszínház*ban megbukott. A lipótvárosi közönség buktatta meg; nem akart hintáslegényt és cselédlányt látni a színpadon. Nem érdekelte a cselédlány szerelme és a hintáslegény tragédiája, hiszen egyiket se vette emberszámba. Ha vurstlit akart, a Városligetbe ment, nem a színházba. Molnár Ferenc mennyországát, a túlvilági őrszobát meg egyenest blaszfémiának érezte. De mindennél inkább sérthette az a tükörkép, melyben önmagára ismert: a megtollasodó hordár, a házmesterré, majd kávéháztulajdonossá emelkedő Hugó pompás karikatúrája. Ez a polgárság még nagyon is új és frissen felkapaszkodott volt ahhoz, hogy másokat szánjon, és önmagán — a kabarén kívül — nevetni tudjon.

A Liliom megbukott, de Molnár Ferenc színházának olyan híveket szerzett, mint Ady Endre és Kosztolányi Dezső. Ady elragadtatva ír róla a Nyugatban, Kosztolányi pedig a nyelvművészt ünnepli, aki diadalra vitte a lírát és az egyszerűséget az ügyes és kevésbé ügyes színházi mesteremberek világában. Mindez ugyan nem változtat a bukás tényén, és azon, hogy ezzel megpecsételődött nálunk a városi népszínmű, sőt a népdráma sorsa. A színműíró Molnár Ferencet a Liliom későbbi világsikere sem térítette vissza az egyszerű emberek világához, amelyet — regényei és novellái tanúsítják — leginkább ismert. Ötletdrámákat írt azontúl. Sziporkázó ateliédarabokat a kulisszák világából és ragyogó technikájú vígjátékokat, egy komornyik bennfentességével, ilyenamolyan hercegekről. Sikerdarabokat, melyek legtöbbjét a mai ízlés legfeljebb, ha operettlibrettóként viselhetné el.

A hajdani ősbemutatótól a *Vígszínház* mostani felújításáig több mint hat évtized telt el. A Liliom azóta a legtöbbet játszott magyar dráma külföldön. Idehaza is beérkezett. Először 1919-ben, amikor Csortos kapta meg a főszerepet. Aztán — jól, roszszul — sokszor felújították, sokszor elparentálták, de mindig szerepálma maradt színészeinknek. Sikerének titka: úgy kell játszani, ahogyan megírták. *„Oly egyszerűen és naivul, ahogy az ilyen meséket az öregasszonyok a Józsefvárosban mesélni szokták."* Molnár Ferenc mondta ezt akkor, amikor még volt vurstli, voltak kis cselédlányok, voltak hintáslegények és voltak mesélőkedvű józsefvárosi öregasszonyok.

Mindez ma már nincs. De a mesében ma is gyönyörködünk. S olyan emberek ma is vannak, mint Liliom, akik jót akarnak és rosszat tesznek; akikben szándék és tett sosem kerül harmóniába. S az ilyen embereket is szeretheti valaki oly tiszta, kitartó

Koncz Gábor (Liliom) és Kútvölgyi Erzsébet (Juli)

és megváltó szeretettel, mint Juli a Liliomban. Nincsen ebben semmi apacsromantika. És Ficsúrok is vannak minden társadalomban, nemcsak a millennáris Magyarországon, és nem is csak mutatványos negyedekben. És vannak felkapaszkodó kispolgárok, házmesterekből avanzsált gebinesek is. Úgy kell tehát játszani a Liliomot, amint azt megírták. Rendezői fogékonyságra van szükség, nem rendezői ötletekre. Hatásmechanizmusa — mint minden Molnár Ferenc-drámáé — rendkívül kidolgozott; és éppen ezért igen érzékeny is.

A mostani vígszínházi felújítás kitűnő előadás lehetőségét rejti magában. Fiatal rendezőink közül talán senki sem alkalmasabb a Liliom mesehangulatának megteremtésére, mint *Kapás Dezső*. A Liliom lelki valósága — akár a népmeséké — vaskosan reális. Mesévé csak akkor lényegül, ha körötte a világ, mint mesemondó ajkán, álomszerűen lebegővé válik. Enélkül Liliom haldoklása elviselhetetlen giccs. Feltámadása és visszatérése misztikus játék. Holott mindez — a mese levegőjében — a legteljesebb *lelki* realitás. Ezt a lebegést, a mese levegőjét, aminek megteremtéséhez pedig Kapás Dezső — régebbi rendezései tanúsítják — annyira ért, nem érzem ebben az előadásban. És még valamit! Érzelmesség és gúny állandó játékát a szereplők jellemzésében; azt a sajátos vibrálást, mely a Liliomnak nemcsak Molnár Ferenc-i, de nagyvárosi, pesti jelleget is ad.

A lehetőség minderre Kapás Dezső rendezésében megvan. Szereposztása meglepő talán, de telitalálat. *Koncz Gábor* szokottnál nyersebb, vonzó-taszító Lilioma és *Kútvölgyi Erzsébet* kemény, tiszta, már-már Édes Anna-i Júlia, az előadás egész karakterét meghatározza: nem engedi eltolódni sem a hamis érzelmesség, sem az öncélú szarkazmus irányába. Egyébként az egész együttes kitűnő. Kis szerepekben nagy színészeket látunk *(Bilicsit* például), főszerepben kezdő fiatalt *Kútvölgyi Erzsébetet* és — Marika szerepében — *Egri Mártát)*, s ettől az egész előadás valami kellemesen fanyar, fiatal ízt kap. Azt a bizonyos vibrálást, érzelmesség és gúny játékát azonban csak két színész alakításában érzem megvalósulni, *Tomanek Nándor*ében és *Balázs Péter*ében. Ficsúr és Hugó az előadás legtökéletesebb karakterei.

S most néhány szcenikai észrevétel! *Fehér Miklós* túlméretezett színpadképe, a tüllfüggönnyel kettéosztott színpad, tévedés. A Liliomnak egyetlen világa van; túlvilága is idetartozik. A cirkuszi körítés is merőben felesleges. Nem tudom, nem volna-e célszerű a Liliomot — ha egyáltalán lehetséges — átvinni a Pesti Színházba. Itt megkaphatná azt a végső csiszolást, azt a rendezői tónust, ami az előadást egyöntetűvé, bensőségessé és igazabbá — mert meseszerűvé — tenné. A Liliom az évad kiemelkedő színházi sikere lehetne.

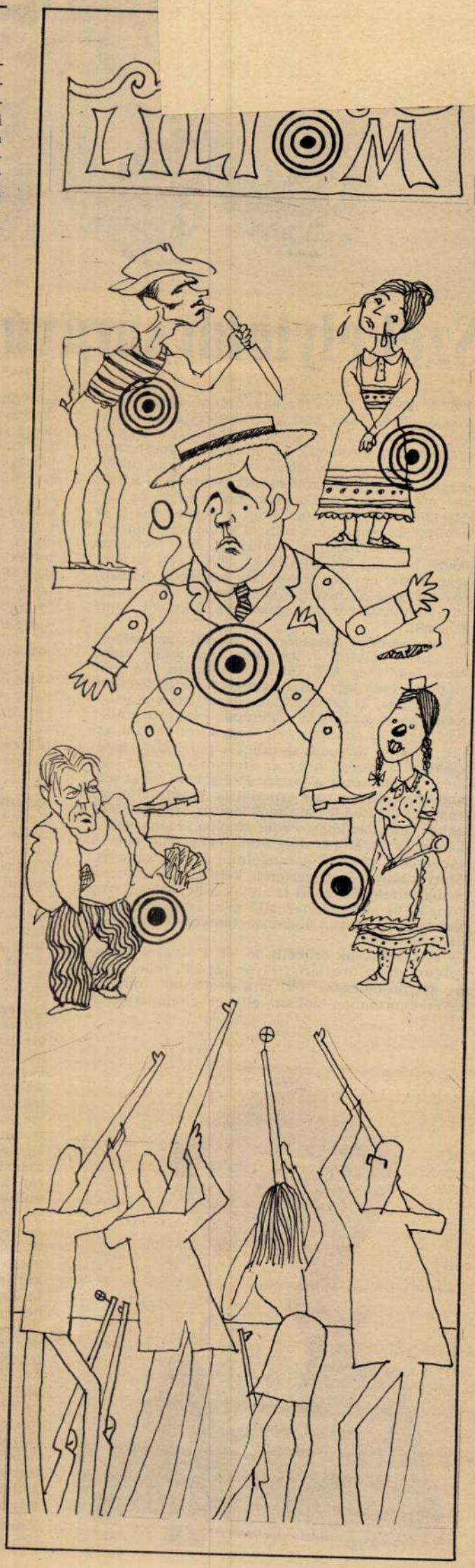

Az agyag a sarokban kovásznak mindig megmarad!

Beszélgetés Páll Antal fazekassal

PÁLL ANTAL

„Az agyag forgott, futott volna,
de aztán formává lankadt,
s apám mint egy isten nézte,
mire telik esze, „vére."

(Páll Lajos: A mester)

Sokszor, nagyon sokszor beszélgettünk már. A Korondról készült tévéfilmben külön is megszólaltattam Páll Antalt. Többször megcsodáltam hatalmas munkabírását, korongoló- és kísérletező kedvét. A lakásomban egész gyűjteményre valót őrzök legszebb bokályaiból, tányéraiból. Nagyon szeretem a sárga, a barna, a zöld Páll Anti alkalmazta színharmóniáját, szivárványos gazdagságát. Korond egyik legjobb, a fazekasság hagyományaihoz talán leginkább ragaszkodó keramikusát köszönthetjük benne. Ezért örülök annyira valamennyi sikerének, a Megéneklünk, Románia országos fesztiválon elért díjainak, kiállításai visszhangjának.

A mostani beszélgetésünk egy kicsit szokatlanul indult. Éppen a kórházból tért haza, amikor elhatároztuk: megosztjuk gondjainkat a nagyközönséggel is. A kórházban is minden gondolata a fazekasság felé irányult. A feleségét többször is felhívta telefonon: Naponta öntözd meg a műhely sarkában lévő agyagot, egy lécdarabbal fúrj lyukakat, s töltögesd fel vízzel, az agyag mintegy dunsztban álljon, hogy amikor majd hazatérek, azonnal ülhessek a korong mellé!

Szerintem itt kezdődik az igazi fazekas! Egy percig sem tud nyugton ülni, mert a korong bűvkörében él. Páll Anti hosszasan mosolyog nagy bajúsza alatt. Előbb egy kicsit panaszkodik, hogy a rengeteg injekciótól még most is sajog a lába, de amikor a fazékról esik szó, azonnal átszellemül.

— Én azt hiszem, hogy már az anyaméhben a fazekasság szeretetét szívtam magamba. Egy olyan családban, ahol 18 (!) gyermek született, s közülük kilenc ma is él, illik, hogy többen is folytassuk az apánk által szentnek tartott foglalkozást. Te is nagyon jól tudod: Korondon a gyermek egészen kicsi kortól besegít a szülőknek. Pület készít, agyagot őröl, rakosgat egyik polcról a másikra. Kósa Szánthó Vilma nemrégiben arra kért, hogy mindent jegyezzek le, amit az életemben fontosnak tartok. Innen, a 40. életév küszöbéről visszapillantva, nevetnem kell, hogy az első fazekas vágyálmom az volt, hogy egyszer jóllakhassam halvával. Amikor a korongolásért először kaptam három lejt, arra én mind halvát vásároltam. Akkoriban annyiért jó sokat adtak, s így úgy jól laktam, hogy a hasam olyan volt, mint a hordó ...

— *Tulajdonképpen mióta fazekalsz rendszeresen?*

— Tizenkét éves korom óta. Akkor tavasszal úgy nekifogtam, hogy azóta állandóan csak a korongot rúgom. Édesapám, amikor meglátta, hogy naponta 100 darabot is elkészítek, azt mondta: — Ahogy kilenc gyermeket fel tudtam nevelni a fazékból, úgy te is megélsz majd belőle!

Így lettem én otthon ülő fazekas. Egyszer-kétszer még el-elmentem szekeressége, de az nem nekem való. A rendszertelen, hideg kosztot, a fázódást, a kóst és abrak beszerzését nem tudtam soha megszokni. Egyszer még a tengerpartra is elindultam, hogy áruljak én is annyit, mint a többi korondi. Egész nyáron át csak 800 lejt tudtam felmutatni. Hát, abból a családot nem lehet eltartani!

Annyira véremmé vált a korongolás, hogy a VI. osztályt is abbahagytam. Magánúton fejeztem be az általános iskolát. Érdekességképpen jegyzem meg, hogy 13 éves koromban már szakszervezeti tag voltam, mert csak így árulhattunk a korondi piacon. Indulásomban, a fazekasság igazi értékeinek megismerésében felbecsülhetetlen segítséget jelentett Bandi Dezső. Az ő irányításával nemcsak a Székelyudvarhely környéki fazekasság legszebb alkotásait ismertem meg, sajátítottam el páratlan mintakincsét, hanem terrakotta figurákat, küllős kerámia-csillárokat is mintáztam. Apánktól örököltük az igazi tüzes sárga titkát, amelyet olyan nagyon kedvelnek a vásárlók. is. Jelenleg a korondi falumúzeumban őrizzük azt az 1805-ös feliratú tányért is, amelyet a család Bandi Dezsőtől kapott ajándékba; diribdarabokból ragasztottuk össze. Bandi Dezső napokon át ott ült mellettünk, egész sorozat rajzot adott át, s minden lépésünkben éreztük biztató-bátorító-segítő kezét. Önzetlenségéért, emberi, művészi nagyságáért csak a legnagyobb elismeréssel tudok róla szólni...

— *Marosi Barna írja édesapádról, a csodálatos mesterről: „Megigazítja titkon a születő bokály peremét a forgó korongon, hiszen mértéke onnan túlról már csalhatatlan; megőrli és megkeveri a sorvasztó leheletű mázat, neki nem árthat többé az ólom: kijavítja a hibázó virágozást, mert az ő keze biztosabban csikoz; változtat egy keveset a békasó vagy a burusnyánkő elegyítésén, s talán megvallja a soha nem látott sárga, a gyönyörű zöld, meg kék, fekete vagy a tündöklő piros titkát.*

Így kell ez valahogy legyen, mert az apák, akár a rövid emberélet során, akár később, a nemlétből üzenve az emlékek példázatával — a fiúkra testálják szenvedélyüket."

— *Gondolom, számodra a legnagyobb szerencse volt, hogy ilyen hozzáértő fazekas családba születtél?*

— Igen, apám úgy szerette a korongot, mint más a földet. Nem tudott nélküle élni. Minket nagyon ritkán dicsért meg. Engem a gutta ütött meg: hiába készítettem 200 darabot is, mindig azt mondta: Egy jó fazekas ezzel sohasem henceg, mert akadhat olyan, aki 250-et készít. A lényeg a forma, a díszítés, hogy te legyél véle megelégedve ...

Ma is csak hálával tartozom neki, amiért a korong felé irányított. Az ő csalhatatlan és biztos irányító kezét érzem a vállamon, amikor a korong mellé ülök. Gondolom, ő örülne a legjobban, hogy a főúttól félreeső utcában is naponta tizek, néha százak keresnek fel, hogy kevés olyan múzeum van az országban, ahol ne őriznének tőlünk edényt, hogy a kiállításokon is olyan melegen szólnak a munkánkról. Én mindent a fazéknak köszönhetek! Nem mondom, egy kicsit hízelgő az elismerés, a dicséret, de ez kötelességet is jelent: egyetlen giccs sem hagyhatja el a kaput. Ez pedig nem is olyan könnyű dolog...

— *Azt tartják — és jogosan —, hogy a legjobb fazekas is virágozó asszony nélkül fabatkát sem ér. Bandi Dezső is többször hangsúlyozta: a díszkerámiában a forma és díszítés megfelelő harmóniájára kell törekedni! Nem véletlenül mondják: egy jó virágozó asszony többet ér, mint tíz kontár fazekas. A feleséged, Róza otthon nem tanulta mindezt, most pedig a legjobb virágozó magabiztosságával készíti a szebbnél szebb bokályokat, tányérokat. Már csak azért is kell szólnunk róla, mert, amikor a fazekasokról beszélünk, mindig csak a korongozókat említjük, pe-*

Művelődés 1980. május

Egyre többen figyelnek a műkedvelőkre. Figyel a város, a falu, szemügyre veszi, ki is, milyen szinten képviseli, figyel a gyár meg a művelődési otthon; figyel a szomszéd a kerítésen túlról, de a tömbház szomszédos lakásából is ...

És nagy örömünkre egyre inkább figyel a fotós. Az ő figyelme különös mértékkel méretik, hiszen a fénykép a szereplések, az egyszeri örömök dokumentuma is, megőrzi a percet a műkedvelő és hozzátartozó számára egyaránt. De a fölvételek nemzetiségi kultúránk dokumentumai is, tudásunk, művészi készségünk bizonyítékai.

Legutóbb Szabó Péter aradi fotóstól érkeztek fölvételek, a pécskai és zerindi műkedvelőkről. Ime, híven tükrözi a kép az újjászervezett pécskai együttes frisseségét, szép táncát, a zerindi képről megtudjuk, milyen sokoldalú az együttes: van ott citerás, népdalénekes meg sok-sok műkedvelő.
A jövőben is várjuk Szabó Péter és kollégái hasonló küldeményeit!

dig a virágozók nélkül sokkal kevesebb babér teremne számukra...

— Örvendek, hogy eléemlítetted. Ahogy Korondon mondják: Rózának ösztöne van a virágozáshoz. Ehhez elég volt az a rövid idő, amit édesapámék mellett töltöttünk. Róza nagyon gyorsan megtanulta a díszítést, a virágozás minden csínját-bínját, s ma már valóban úgy virágoz, mintha beleszületett volna. Pedig nem is olyan könnyű a siklódi, etédi, korondi, Székelyudvarhely környéki fazekasság mintakincsét átmenteni, egyéni ötletekkel gazdagítani. Mert, látod, ha ezen a tányéron a madár hasa túlságosan vastag, vagy túlságosan keskeny, akkor egészen másképpen jön ki a díszítés, mint ahogy szeretnők. Akkor könnyen gicscset is készíthet az ember. Mi leggyakrabban madaras, kis- és nagy cserelapis, gyopáros, virágos, ökörhúgyos mintákat alkalmazunk bokályainkon, tányérainkon, korsóinkon. Általában kétféle méretben készítünk bokályokat, tányérokat, korsókat. Nagyon vásárolják az úgynevezett csicses korsókat, a hamutartókat, küllős kerámia-csillárokat, s az utóbbi években mintázott csempéket is. Mi arra törekszünk, hogy minden esetben megőrizzük édesapám mintakincsét, s azt lehetőleg úgy gazdagítsuk, hogy az ország, vagy világ minden részében ráismerjenek Páll Anti és felesége munkáira...

— Bevallom: ezt nagyon szépen és emberien mondtad. Azonban úgy érzem, egy dolgot mintha elhallgattál volna. Az utóbbi időben mind gyakrabban foglalkozol kisplasztikával, figurális, korongolt szobrok készítésével...

— Minden fazekas szeretné elkészíteni a legszebb darabot. Szerencsére, erre soha nem kerül sor! Mert ha elkészülne a legszebb bokály vagy a legszebb tányér, akkor a korongot ki kellene hajítani. Ezért próbálkozom ezekkel a szobrocskákkal is. A magam gyönyörűségére. Te mondtad ki — nem is egyszer —, hogy a korondi fazekasok nagy bűne: egyikünk sem végzett művészeti középiskolát, vagy főiskolát. Hát így próbálkozunk. Szerencsére, nem vagyok egyedül. Babos Miklós, Györffi Imre, István Lajos bácsi nagyszerűen mintáznak. A Korondon szervezett kiállítás sikere is bizonyította: jó lenne ezt tovább folytatni. Nemrég mintáztam egy szobrocskát, s anyósom, amikor meglátta, felkiáltott: mintha a két vejemet látnám. A kisplasztikák nagy része a fazekassághoz, a mi munkánkhoz kapcsolódik. Ezért szerepel leggyakrabban a korongozó, a virágozó, az égető. Időnként megmegvillan a táncos, vagy a fonóaszszony is...

Itt kellene ismét a Bandi Dezső mindenre kiterjedő segítsége, biztatása. Annyi tehetséges ember van, csak éppen a hozzáértő irányítás hiányzik...

— Munkásságodban nagyon sokat jelentenek a díjak: a Megéneklünk, Románia fesztivál országos döntőjén mindig bérelt helyed van. A Horezu-i kerámiavásáron a legnagyobb elismeréssel szólnak a hagyományokhoz való ragaszkodásodról. Azt is tudom, hogy a korondi kerámia ügyén nagyon sokat lendítene, ha a legjobbak megkaphatnák a nagyon megtisztelő népművész címet, hiszen Molnos Áron József, Józsa János, Páll Antal, Józsa Lajos, Tófalvi Pongrác és a többiek neve közismert. Akkor részt vehetnének nagyobb méretű, akár nemzetközi kiállításokon is. Másképpen értékelnék munkáikat.

— Ennek eldöntése nem az én dolgom. Én annak örvendek, hogy messze a főúttól is mindig felkeresnek. Örvendek, hogy a falumúzeumban szinte naponta bemutathatom, hogy hogyan is készül a korondi bokály vagy tányér. Legjobb tudomásom szerint erre nemigen van példa! Én nagyon sok múzeumban jártam, számos vidék mintakincsével megismerkedtem. Mindenhol tanultam. Kevés kiállításom volt eddig, de örvendek, hogy Páll Anti kerámiája eljuthatott Bukarestbe, Gyergyószentmiklósra, Székelyudvarhelyre, Csíkszeredába. Legutóbb — 1980 márciusában — Makfalván mutattam be munkáimat. Ez mind ösztönzést jelent a további munkához. Hát addig tényleg van egy kis idő, amíg a legszebb bokály, tányér, vagy korsó elkészül. Addig minden esztendőben itthon, Árcsón bemutatjuk, hogy mire jutottunk egy esztendő alatt. A szülőfalu elismerése — hidd el — a legtöbbet ér. Ezért — főként ezért — az agyag a sarokban kovásznak mindig ottmarad...

TÓFALVI ZOLTÁN

Páll Antal és munkái

Páll Róza felvételei

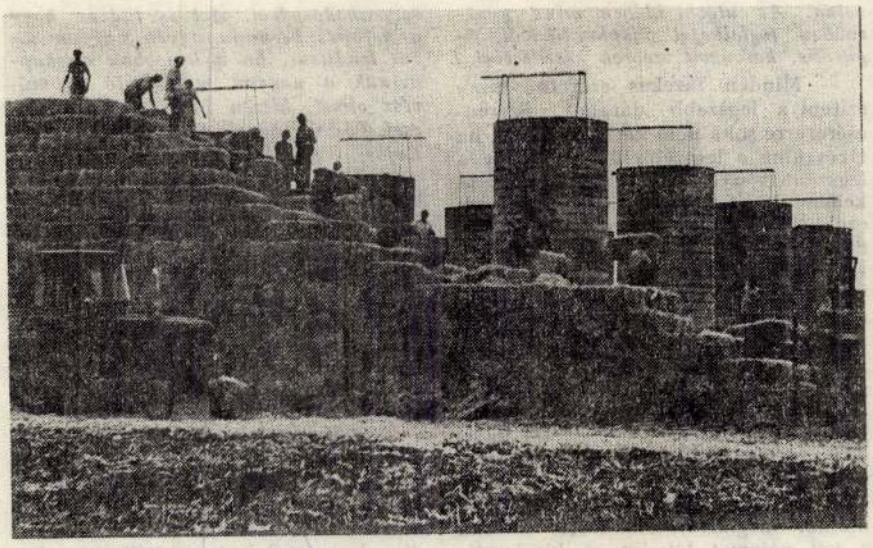

Murvai György: Lépcsőfokok

Vénig László: Mariann

Portré-vázlat két fotóművészről

Nagykároly életében külön színfoltot képvisel a fotóművészet. A városban két fotóklub működik, melyeknek tagjai valósággal elkényeztetik a közönséget rendszeres kiállításaikkal, s nem ritkán országos jellegű rendezvényekkel.

Vénig László kiemelkedő egyénisége a nagykárolyi fotóéletnek, alapítója és vezetője a Május 9 fotóklubnak, tiszteletbeli tagja a marosvásárhelyi fotóklubnak, 1976 óta a Fotóművészek Nemzetközi Szövetsége (A.F.I.A.P.) is tagjai közé választotta. Számos nemzetközi kiállításon vett részt az Egyesült Államoktól Hong-Kongig, Magyarországtól Argentináig, Indiától Portugáliáig, Brazíliától Zambiáig; díjakkal és dicséretekkel itthon és külföldön tucatnyi munkáját jutalmazták. Szervező és példamutató jelenléte mellett, mindkét fotóklub tagjai közül többen tisztelik benne tanítómesterüket.

Vénig László legjobb képei hosszú vajúdás, a helyzetek megrendezése, gondolati megkomponálása útján születnek meg. Nemcsak a látvány szépsége érdekli, hanem inkább arra törekszik, hogy elgondolkoztasson bennünket. Bármilyen témát dolgoz fel, képein mindig ott az ember. Kivételt csak tájképeinek egy része képez, de ezek is mindig valamilyen mondanivalót közölnek.

Bel- és külföldön többször díjazták öregasszony-sorozatát. Ugyanaz a totyogó öregasszony-alak jelenik meg több képén, egyik kezében nehéz szatyor, a másikban bot. Így halad, hol reményteljesen a távoli tanya irányába (Hazafelé), hol gyötrelmesen eligazodva (A zebrán), hol szimbolikus jelenségként a megújuló természet mozzanataival kapcsolatba állítva (Tavasz).

Vénig Lászlót fő témaként foglalkoztatja a munka megjelenítése és embert nemesítő szépségének tükrözése. Hol előtérbe hozza a munkás arcát, alakját, hol a gépsorok végtelen párhuzamába állítja az embert, mint központi figurát (Munkásportrék, A váltás, Munkásnő, Aszfaltozók). Ha gyermekeket fényképez, életvidám arcok nevetnek ránk, máskor pedig a „nagy kalandok", csínytevések elevenednek meg (Mariann, A banda, Kíváncsiak, A kerítés mögött). Technikai bravúrjai is a mondanivalónak vannak alárendelve. Szeben öreg falai ráncosakká válnak a laboratóriumi munka folytán. Másutt a templomtorony elmozdításával érdekes, pagodaszerű építményt varázsol elénk (Templom).

Murvai György, aki korban és fotóművészi tevékenységben egy évtizeddel fiatalabb klubtársánál, szintén szép sikereket mondhat magáénak. A hazai Fotóművész Szövetség tagja, egyik alapítója a sepsiszentgyörgyi Arany fototékának. 1975 óta van jelen a különböző hazai és külföldi rendezvényeken és ugyancsak sok díj és dicséret tulajdonosa. Ő inkább a pillanat művésze, riporteri alkatú fotós. Fényképei rendszeresen jelennek meg a Szatmári Hírlap hasábjain. Saját bevallása szerint akkor kezdett komolyabban foglalkozni a fényképezéssel, amikor felismerte a gyermektéma hálásságát, szépségét, mondanivaló-gazdagságát. Ezen a területen mindmáig szívesen elkalandozik.

Riporteri fogantatású képei dokumentáris hitelességükkel hatnak. Fáradhatatlanul keresi az új témákat. A ritka pillanatokat igyekszik megragadni, amelyekben a hétköznapok valósága általános érvényű mondanivalót sugall. Ilyen jellegűek munkajelenetei (Az első acél, A munka szenvedélye), érdekes fotómontázsai és fotóesszéi. Fotómontázsain az időszerűséget keresi. Rémlátomás című képén egy fiatal lány napszemüvegére vetíti a mértéktelen dohányzás megdöbbentő eredményének vízióját. Lépcsőfokok című montázsán a növekvés tendenciája, a munka eredményességének fokozódása fejeződik ki.

Murvai György országot járva felfigyel a jellegzetesen hazai, régi és újabb keletű műemlékek szépségére (Fatemplom, Mauzóleum). Urbanisztikai témájú képein szintén a régi és új kapcsolatát keresi. A nagykárolyi Károlyi kastély régi neogótikus víztornyának képe mögött modern, tízemeletes toronyház sziluettje jelenik meg (Nagykárolyi ellentétek), máshol pedig, egy jellegzetes kolozsvári városrész különböző korhangulatot árasztó elemeit vágja össze (Keresztülkasul a városnegyeden). Pozsonyban járva, külön örökíti meg az öreg város egyik utcáját (Régi város) és a legmodernebb, legmaibb építészeti remeket, a felfüggesztett hidat (Modern vonalak). Tájképei ember és természet nosztalgikusan szép kapcsolatáról vallanak (Legelésző csorda), s ebben a témakörben is él a montázs izgalmas lehetőségeivel. A Cserna völgyének csodálatosan sokszínű tájait például egyik képen mozaikszerűen foglalja össze.

KÁDÁR FERENC

Páll Antal

Elment Páll Antal is...

Csak ötvenkét év jutott neki, a korondi fazakasmesternek, a székely népi kerámia egyik megújítójának. A halál Budapesten érte, temetése Korondon volt április 17.-én. A magyar fővárosban, ahol többször is kiállította jellegzetes kerámiáit, a Piarista Gimnázium Mikszáth téri kápolnájában és a Farkasréti Mindenszentek-templomban tartott gyászmiséken vettek végbúcsút a művésztől tisztelői, barátai. Halálával egy értékes fejezet zárult le a korondi kerámia történetében

NÉPÚJSÁG
MAROSVÁSÁRHELY

93. május 6

KÉPJE

1. Az első gyulafehérvári székesegyház o
körül (Entz Géza Antal felvétele)
2. Az ákosi ref. templom nyugati homl
(Országos Műemlékvédelmi Hivatal Fé
3. A második gyulafehérvári székesegyhá
Fischer felvétele)
4. A második gyulafehérvári székesegyh
Fischer felvétele)
5. A második gyulafehérvári székesegy

A magyarság él, mert élni akar

PÁRHUZAMOS GONDOLATOK

Egy erdélyi és egy felvidéki lánnyal hozott össze a sors. Alkalom adja a nagy beszélgetéseket, s ilyenkor derül ki, hogy magyarok mennyire különbözhetnek vagy egyezhetnek egymással gondolatban, tettekben. Függetlenül attól, hány száz kilométerre élnek egymástól. Hagyományaiban, történelmében, kultúrájában, eltérő világot képvisel a két lány, egyben azonban közösek: az anyaország testétől elszakított területen élnek, magyarok, s magyarok is akarnak maradni.

A kérdések mindkettőjüknek ugyanazok, ezért érdemes párhuzamosan olvasni a gondolatokat.

Szász Csilla, 23 éves, Csíkdánfalváról érkezett:

– Csík, Háromszék köztudottan magyar vidék. Itt a diktatúraváltás után is nehéz megélni magyarságunkat, mert nyomás alatt vagyunk, mintha minket megpróbálnának kiiktatni még a létünkből is. Az ottani politikában Erdély megszűnt, csak Románia létezik. Románul kell beszélni, azt a kultúrát kell átvenni. Nekünk ez nehéz, mert ragaszkodunk magyarságunkhoz.

Csonka Erzsébet, 18 éves, Komáromban él:

– Magyarnak tartom magam. Felvidéki magyar vagyok, akinek az életéhez hozzátartozik, hogy kisebbségi. A városnak – ahol élek – 70 százaléka a hivatalos statisztikák szerint is magyar. Szlovák ismerőseimmel is magyarul beszélek, hiszen szinte valamennyiük érti a magyar nyelvet. Szerencsére nincsenek erős ellentétek a két nemzet között.

– Van esélyetek arra, hogy magyarok maradjatok házatokban?

Szász Csilla:

– Él köztünk egy mondás: ahogy fogy a türelem, úgy fogy a remény. Türelmeseknek kell lennünk, hogy megmaradjon a reményünk. A közösség, az értelmiség dolga, hogy megtartson minket magyar öntudatunkban, identitásunkban. Kilátásaink?! A román politika remekül érti a dolgát: kijátszották a népszámlálást, minden nyelvjárást más nemzetiséghez soroltak stb. A csángókat sikerült megfélemlíteniük, a székelyek már keményebbek. Az viszont tény, hogy a rettegés nem oldódik, félünk. 1991-ben már beszélhettünk szabadon, ma megint ott tartunk, hogy Kolozsvárt, Vásárhelyt körülnézünk, suttogunk az utcán.

Óvodánk, iskolánk még van, de már egyetemünk... A vezető posztokban lévő magyarok kiöregszenek, nem marad itt, nem termelődik újra az ő útjukat folytató generáció. Nem lesz lehetőségünk, hogy részt vegyünk annak az országnak a kormányzásában, amiben élünk.

Csonka Erzsébet:

– A Felvidéken vannak magyar iskoláink, magyar egyetemünk is lesz. Elég erős itt a magyar kisebbség, hogy túlélje a konfliktusokat. Vannak pesszimista és optimista emberek is köztünk. Én az utóbbiak közé tartozom. Azt hiszem, nem lehet egy népcsoportot teljesen eltüntetni a föld színéről. Nálunk soha nem volt olyan erős elnyomás, mint Erdélyben. A Felvidéken is szüntettek meg magyar óvodákat azzal, hogy nincs igény rájuk. Az utóbbi időben vannak olyan folyamatok, amelyeknek nem örülünk: semmire sincs pénz, az iskolák nem kapnak megfelelő támogatást. Soviniszta kiadványok jelentek meg '89 után a sajtószabadság jegyében, történészek olyasmiket állítottak, amiken már csak nevetni lehet, pedig nagyon komoly dolgok.

– Mit vártok az anyaországtól?

Csonka Erzsébet:

– Sokkal több támogatást. Tudom, a magyar egyetemhez nem is kevés anyagi segítséget kaptunk, viszont rossznak tartom, hogy a mai Magyarország határain kívül élő magyar diákoknak az anyaország egyetemein nem biztosítanak tandíjmentességet. Pedig ez milyen fontos lenne a magyar értelmiség képzésében! Sajnos, sok magyar fiatallal találkoztam odahaza, akik Magyarországról kirándultak a Felvidékre, s ránk csodálkoztak: „jé, magyarok!"! Szellemiekben úgy kellene támogatni minket, hogy minden magyar tudja: a kisebbségben létezünk! Ismerje meg mindenki a magyarság hiteles történelmét! Az ország feldarabolása tragédia volt. Akármit csinál az anyaország az érdekünkben, ellenünk fordíthatják mások, rajtunk csattan az ostor. Remélem, hogy az egységes Európában megszűnnek azok az ellentétek, amiket nemzetek, országrészek között szítanak egyesek!

Szász Csilla:

– Az anyaországtól Erdélyben szellemi segítséget várunk, ez fontosabb számunkra, mint az anyagiak. Érzelmi töltést, hogy megőrizzük a kultúránkat. Mert akik átjönnek – s itt akarnak végleg letelepedni –, előbb-utóbb rájönnek: ott a legédesebb az álom, ahol az ember született!

SURBÁN

EGY FAZEKAS EMLÉKEZETE

Életének ötvenkettedik évében elhunyt Páll Antal, a székelyföldi *Korond* messze földön híres fazekasmestere. A népi kerámiaművészet korondi megújítóját Budapesten érte a halál. Páll Antalt szombaton helyezik végső nyugalomba Korondon. Írásunkkal emléke előtt tisztelgünk.

Csendesebben zúg a *Kebeled, Ölves,* meg a *Súgó* vize, s némák a *Kalonda* bükkösei. Gyászol a *Tószeg, Korond,* a *Székelyföld* – eltávozott közülünk **Páll Antal.**

Fél éve tudják barátai, tisztelői súlyos betegségét, fél éve reménykedtek valami megfoghatatlan csodában. De a Pállok rövid életűek: *Katalin* testvére is alig a harmincat érte meg. Ő ezt azért megtoldhatta két évtizeddel

Hatalmas tehetségű család az övék: Korond kerámiája a nevükkel forrt össze, pedig nem is igazán idevalósiak. A dédapa – kinek utódai megújították a vásári giccsé laposodott sóvidéki kerámiát – még *Székelypálfalváról* költözött ide a múlt században. S míg sorra szűntek meg az egykor oly virágzó fazekasközpontok *Etéden, Atyhán, Küsmödön,* a korondi mára világhírűvé vált – az idősebb *Páll Lajos, Páll Katalin, Erzsébet* és főleg *Antal* munkássága nyomán. Méltó alkotótársa volt felesége, *Róza* aszszony, aki a székely mitológia világát varázsolta ecsetjével, írókájával férje remekeire. De nem árvulhatnak el a lésafán sorakozó gyapáros, cserelapis csiprok, bokályok – a legénynyé serdült kis Anti gyermekkorától bizonyította, hogy örökölte a család és édesapja nagy tehetségét.

*

Anti bátyámnak szólítottam, pedig egyidősek voltunk. De tisztelet járt a teremteni képes tudásnak, a szerény emberségnek, értéktartásnak.

Rám néz a fényképről, hamiskásan csippent egyet a szemével:

– Aztán azt a követ hozza már el legközelébb, Barassóig magunk is elvisszük!

Köszönünk minden, *Isten áldja, Anti bátyám!*

SÁRKÖZY CSABA

LIPCSEY GYÖRGYRE VÁRVA

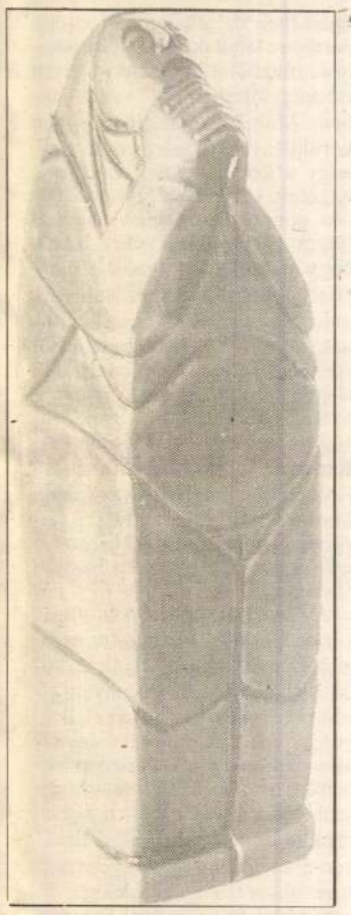

Anyánk (fa, 1989)

A dunaszerdahelyi szobrász

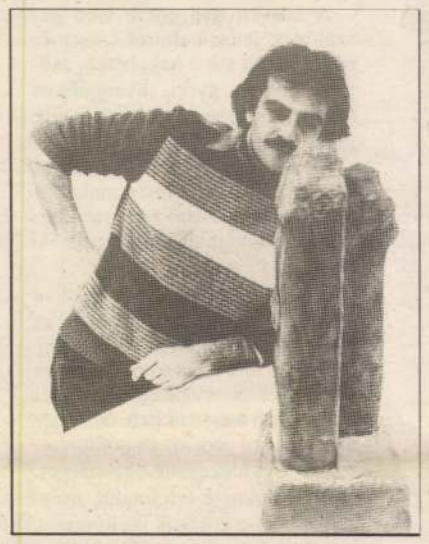

Szerelem (márvány, 1986)

Lipcsey György őstehetség.

Csak megerősíteni lehet a szobrászművész *Nagy János* szavait, aki ezt mondta a Dunaszerdahelyen 1955-ben született alkotóról, akinek munkáit a győri Széchenyi István Főiskola klubjában láthatták rövid időre az érdeklődők. Kiegészítő rendezvény volt, az Akadémiai Klub programja mellé társult, s tegyük hozzá: szerencsésnek mondhatja magát az, aki ott volt. Talán nem semmisülnek meg a reményeink, amikor kérdezzük: mikor lesz Lipcsey Györgynek kiállítása Győrött? És nem azért, mert *Borsos Miklós* művészete közel áll hozzá – az emlékházban gyakran megfordul –, hanem azért, mert jelentős, a kortárs nemzedék élvonalába tartozó szobrász. A fa és a kő áll hozzá a legközelebb, művei szavak nélkül élnek, tömörség, egyszerűség jellemzi valamennyit.

Lapunkban egyszer már fölbukkant a neve, amikor a nagymegyeri *Bartók*-szobor avatásáról tudósítottunk; tiszta szándékkal alkotta, nem gondolt titkos jelbeszédre, az utókor

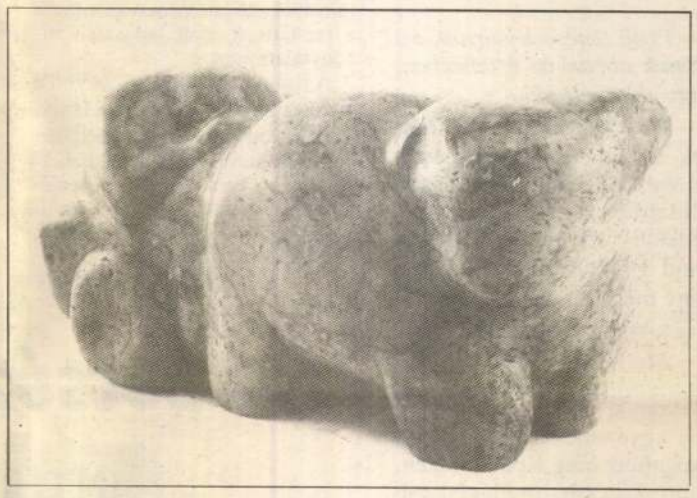

Céltalanul (márvány, 1983)

LÁTOGATÁS BICSKÉN

Aggódtak az emberek Bicskén, amikor megtudták, hogy közvetlen közelükben menekülteket fogadnak be. Aggódtak a nap nap után fölbukkanó ismeretleneket látva, féltek a betegség és a bűnözés elterjedésétől. Sokan követelték, hogy a menekülttábor inkább börtönhöz hasonlítson, mint „napközihez". Mára megnyugodtak a kedélyek, a félelmek nem igazolódtak, a nemzetiségek nem kezdtek egymással „háborúba", s a vállalt terhek nem a kockázat, hanem az emberség fokmérői.

Égre tekintő női torzót ábrázol a kép. Nyugalmat árasztó pasztellszínei kiáltó ellentétben feszülnek a térdelő alakkal, kinek hiányzik combja, karja, s fejét mereven fölszegi. A bicskei menekülttábor lakója festette. Félhomályos folyosó falán lóg a kép, mellette sorban a többi, melyek alkotói otthonuktól távol, folytonos bizonytalanságban élnek. Van, aki hatszáz napja vár, pedig az első perctől készen állt az indulásra.

Menedékes tábor ez, ahol '88 júniusa óta működik befogadóállomás, először a református egyház, majd a megyei tanács jóvoltából. A tábor kapujában a sorompó zajtalanul emelkedik fel. A ki-be járás zavartalan. *Einwachter János* igazgató fogad. Az alacsony, palatetős, sárgára festett épületek között eljutunk az irodákhoz, ahol a legnagyobbikban kéthetente tárgyal a menekültekből álló önkormányzat.

Menekültek önkormányzata

A menekültek kiszolgáltatottsága sokszoros. Az ismeretlen körülmények és törvények, a bizonytalan jövő súlyos teher. A menekültönkormányzat, ha nem is oldhatja fel az itt lakókban a lelki és testi kiszolgáltatottság érzését, mégis többet jelent a napi ügyek közös intézésének lehetőségénél. A méltóságukban is megviselt emberek hangulatát befolyásolja az, hogy önrendelkezésüket biztosítják a tábor keretei között. Az étteremben tartják a Nagy Tanács ülését, melyen az összes menekült részt vesz. A Nemzetiségi Tanácsban egy-egy nemzetiség képviselője vesz részt. A sajátos igények fóruma ez. Például a muzulmánok kérték, hogy *a klubszoba bizonyos alkalmakkor mecsetként működjön.* Miután közösen döntöttek a képviselők és a táborvezetőség, senkiben nem támadt feszültség.

Az önkormányzat szobájában három térkép van: Magyarország hegy- és vízrajzi, a Vajdaság és Bosznia-Hercegovina etnikai térképe. Piros lángocskák mutatják: *itt háború van.* Fölötte felirat: *Ahonnan menekülni kellett.*

Az igazgató tájékoztatója rutinszerű, enyhén távolságtartó, de érződik: minden mozdulatával segíteni akar az ide menekültnek, ki személyre szólóan kell hogy bizonyítsa: *üldözték.*

Kétszáznegyvenheten vannak, kö
gyar, orosz, ukrán, szerb, bosnyák.
vánnak letelepedni, sokan harmadik
kevesen választják a hazatérést.

A menekült a táborba érkezésekor
nak érzi magát, mert megkapta a „n
nyesen van itt, de rövidesen újból elh
ság érzése. Hogyan tovább, merre, s

A menekülttábor sajátos helyzetbe
nyeket javítani igyekszik, mert minél
többek a külvilág nehézségei. Segíte
ga is sorsa jobbítására törekszik. A t
zették be, hogy *ötszáz nap után szál*
száz forintot annak, aki „kezébe vett
annak ezerötszázat, aki még semmit

Boldog és kese

A menedéktáborban nemcsak az e
tartanak olyan ismeretekről, amelyek
sek: hogyan kell közlekedni vagy t
megtanulják, hogy a munkahely nag
hogy a szerencsések közé tartozik, a

A legnehezebb helyzetben a „cson
szülő itt van két-három gyerekkel, a
hogy utánuk jöjjön. Boldog és ke
nagyszülők eljönnek ide – néhány na
gyerekeket. A négyágyas szobákban
el, ezért rövid időre szállást biztosít

Einwachter János megmutatja a k
kóinak főznek, hanem több bicskei
gas, falain egy ukrán menekült festn
langó a fő motívum, *a rabság és sz*
többsége nem az étteremben étkez
ételt, hogy családi körben fogyassza

A tábor másik épületében van az *a*
kánként sokan rajzolnak, festenek. M
külés közben használt eszközök, iga
gok a néznivalók. A falra hátizsákot
tékmackó van. Gyereket hozott benn
kor a zöldhatárt átlépte. Fényképek so
Köztük az egyiken bosnyák asszony
Gyermeke házuk kertjében aknára lé

J. S. Bach: János-passió

A húsvéti ünnepekre való készülődés jeles kulturális eseményére került sor a nagyhéten, csütörtökön a győri evangélikus Öregtemplomban, mely az egyik legalkalmasabb lehetősége Győrben a passió megrendítő és megrázó, a legnagyobb fájdalmakat, a legszenvedélyesebb víziókat megelevenítő hangulatának interpretálására és átélésére.

Johann Sebastian Bach talán az egyetlen zeneszerző, aki olyan szervesen összenőtt korával, hogy így képes újra megteremteni maga körül azt a valóságot, melyet hangjaiban megörökített. Mintegy újravarázsol zenészt és pódiumot, vallásos gyülekezetté közönséget. Ha Bach zenéje felcsendül, megszólal benne korának méltóságos, nyugodt tempójú, széles ölelésű élete is. De akik ezt a zenét ma megszólaltatják, nem abban a világban élnek. Szellemében, kultúrájában és technikájában egy másfajta világban, egy űzött-hajtott, eszeveszetten bukdácsoló világban. Azért a János-passió mégis úgy szólalt meg az Öregtemplomban, ahogy az egyáltalán elvárható. Bach ebben a passióban aránylag kis zenekari apparátust vett igénybe: orgona, csembaló, vonószenekar, két fuvola, két oboa, fagott. A későbbi műveiben alkalmazott kettős kórusok helyett végig négyszólamú vegyes kart használ.

Ezen az estén összességében jó produkciót hallottunk. A szünet nélküli előadás folyamán, mely nem kis feladat elé állítja a művészeket, minden szereplő tudása legjavát adta. De talán leginkább ki kell emelni a kórus szereplését, hiszen a hangversenyéletben oly ritka, mikor két kisebb kamarakórus vállalkozik közös fellépésre egyazon műben. A győri Cant' Art Énekegyüttes, mely alig két éve alakult, kis létszámú kórus jól képzett énekesekkel, kikről bizton tudjuk, hogy az igényes éneklés nem mindennapi vágyának ereje vezette őket a felismerésig, hogy kórust alapítsanak Justinné Ládi Etelka vezetésével. E cél elérése érdekében ez alkalommal kitűnő partnerre találtak a többnyire iskoláskorúakból álló budapesti Byrd Énekegyüttesben és vezetőjükben, Molnár Johannában. Ilyen körülmények között valószínű, hogy e két, nagyjából egyforma létszámú kórus felkészülése különös gondot jelenthetett mindkét félnek. Elképzelni is nehéz, mégis hogy sikerülhetett a csak néhány közös próbával a hangzásuk enynyire egységesnek, összeforrottnak, tisztának, mely lelkesedéstől átfűtött, mélyen átélt interpretáláshoz vezetett. Hasonló élménnyel gazdagították a győri közönséget az est szólóénekesei, Kertessy Ingrid, Németh Judit, Keönch Boldizsár, Moldvay József, Martin János, akik mindvégig alávetve magukat a drámai folyamatoknak, meggyőző, szép hangon énekeltek.

A Győri Filharmonikus Zenekar Antal Mátyás karmester vezetésével megfelelően alkalmazkodó dinamikával, hajlékonyan kísérte az énekeseket. Nem véletlen, hogy a vendégkarmester irányításában elsősorban a kórustételekben érezhettük az interpretálás abszolút biztonságát, mely magával ragadta az összes előadót. Ezekben a tételekben igazi gyönyörűséget okozott a hangszínekkel, dinamikával és szöveggel való belülről fakadó játék, mely feledtette a recitatívók alatt tapasztalt bizonytalanságot.

A hangversenyen részese volt a közönség a művészi alkotás fantáziája átfogó erejének, melyben egy pillanatra sem feledkezhettünk meg a passió szövegének tárgyáról, Krisztus szenvedéséről. Az ihletett előadást a közönség hosszú tapsszal jutalmazta.

BEYER ISTVÁN

Perdülj, babám!

Tapolcán már hagyománnyá vált, hogy tavaszelőn a Batsányi Táncegyüttes az előző évad legsikeresebb számaival köszönti közönségét. Az egész estét végigkísérő jó hangulatot a 80 tagú gyermek néptáncegyüttes pünkösdölő népi játéka és a felnőtt táncegyüttes sárközi táncai adták. *Bán László, Fekete Bernadett* és a *Tarjányi házaspár, Mohos Benjámin–Skriba Mónika* szólisták a tőlük megszokott magas színvonalon mutatták be a dél-alföldi, tyukodi, somogyi és sóvidéki táncokat.

A műsor színfoltja volt a magyar lakodalmas, a szlavóniai leánykarikázó és a rábaközi táncok; osztatlan sikert arattak a zsúfolt nézőtéren. Említést érdemelt a felnőttegyüttes utánpótlása, a gyermekegyüttes: kalocsai gyermeklakodalmasukkal remek hangulatot teremtettek. A menyasszony szerepét *Pap Katalin*, a vőlegényét pedig *Nádházy József* ropta. Aki pedig mindezt betanította a táncos lábú fiataloknak, *Németh László*, aki Tapolca város legnagyobb elismerését, a Tapolcáért kitüntetést vehette át a várossá nyilvánítás évfordulója alkalmából rendezett városi rendezvényen.

A Batsányi Táncegyüttes munkáját dicséri az országosan elnyert arany minősítés, a fesztiváldíj és az Európa-díj.

TÓTH B. ZSUZSANNA
Fotó: SZÁM LAJOS

Görög népzene vándorúton

Valószínűtlenül kék égbolt, gályákat rejtő, meséket suttogó tenger, hófehér romok és életvidám emberek. No és persze pezsgő vagy andalító dallamok tánca, melyek mindezt lelki szemeink elé tárják. Ezzel szolgált Nagykanizsán a HSMK-ban a négytagú Mascarades együttes, felejthetetlen pillanatokkal gazdagítva az igényes népzenét kedvelő számos érdeklődőt.

– Mióta és milyen indíttatásból játszatok együtt? – kérdem *Perediosz Vaszíliszt*, a csapat vezetőjét.

– 1987-ben alakultunk, s a közelmúltban Budapesten, a Marcibányi téri szabadidőközpontban ünnepeltük ötödik születésnapunkat. Édesapám révén, aki szintén zenész volt, ismertem és szerettem meg ezeket a dalokat és váltam magam is muzsikussá. Rajtam kívül a zenekarban még dobosunk, Janisz görög. A lányokat táncházban ismertük meg, ők ott kaptak kedvet és csatlakoztak hozzánk.

– Csak görög népzenét játszatok vagy más balkáni népek zenéit is?

– Természetesen csak görögöt és ezen belül is a rebettikót, az úgynevezett városi zenét, mely az 1922-es görög–török háború idején született. De játsszuk még ezen kívül a szigetek könnyed és vidám, különböző ritmusú dallamait is, a lazikoszt, a caholmikoszt és a camikoszt.

– Jártok-e időnként görögországi gyűjtőutakon?

– Janisszal, ha csak tehetjük, le-lejárunk rokonainkhoz. Többnyire kazettákat gyűjtünk, de sűrűn előfordul, hogy leülünk meghallgatni egy-egy öreg bácsit, aki megkapóan játszik a buzukin.

– Aki kíváncsi rátok, a koncerteken kívül más módon is hozzáférhet a zenétekhez?

– Egyelőre koncertekkel járjuk az országot. Gyakran csatlakozik hozzánk egy két éve alakult tánccsoport is. Jelenleg még különböző technikai okok miatt nincs kazettánk, de várhatóan novemberre már az is lesz, s akkor majd ennek az anyagával turnézunk.

– Profi zenészek vagytok-e a szónak abban az értelmében, hogy ebből éltek?

– Most már valamennyiünknek ez jelent kenyérkereseti forrást, hogy megismertetjük a különböző városokat a muzsikánkkal. Az utóbbi időben mind gyakrabban fordul elő, hogy megkedvelnek és újra és újra visszahívnak bennünket.

– Melyik körből kerül ki a törzsközönségetek?

– Mivel túlnyomó többségben egyetemeket, főiskolákat látogatunk meg Kecskeméten, Sopronban stb., így leginkább a 16–26 éves korosztály hallgat minket szívesen.

– A '70-es évek első felének nagy táncházmozgalma után, napjainkban mintha ismét reneszánszát élné a műfaj.

– A görögök először természetesen maguk között ülték meg ünnepeiket, majd egyre gyakrabban csatlakoztak hozzánk a magyar barátok, ismerősök. Így szépen lassan szaporodni kezdtek a bálok, nemcsak Beloiannisz faluban, hanem Budapesten is. Én magam is úgy érzem, hogy a görög zene iránt egyre fokozódik az érdeklődés. Köszönhető ez talán annak, hogy rajtunk és a Szirtosz együttesen kívül mind többen művelik ezt a fajta zenét.

– POR –

Ha búcsúzik az Ász, jön a Geszti Püré

INTERJÚ AZ MTV HÁZA TÁJÁRÓL

Bizonyára sokan ismerik a Geszti Péter műsorvezetésével szombaton délelőttönként élő, egyenes adásban jelentkező, középiskolások hóbortjait, mániáit, alkotásait bemutató műsort, az Ászt. Az 1989 januárjában útjára indított, rendszeresen jelentkező program 800 ezres nézőközönséget mondhat magáénak. *Gregorich András*, az Ász szerkesztője már korábban bizonyított a Csepü, lapu, gongyola, a Tízen Túliak Társasága (TTT), Mi legyek? és a Perpetuum Mobile című műsorokban s több más adásban is.

– Mi alapján választják ki az adásban megjelenő Ász-jelölteket? – érdeklődtünk.

– Az Ász nem minősítő műsor, hanem egyfajta bemutatkozási lehetőséget nyújt, nekem nem az a dolgom, hogy minősítsek és kategóriákat állítsak fel. Tehát az Ász-jelölteket nem minősítjük azzal, hogy szerepelnek vagy nem. Egyszerűen egy fórumot kívánunk azoknak is biztosítani, akik valami olyat képviselnek, ami nem színpadképes. Ez a műsor nem olyan, hogy bemegyek az iskolába és megkérdezem: ki a legtehetségesebb gyerek. Ilyen esetben valószínűleg azt fogják színpadra állítani, aki a legszebben zongorázik, ugyanakkor, ha valakinek az a mániája, hogy pókokat tenyészt, azzal nem lehet a deszkákra lépni.

– Nehéz választani a sok középiskolás zenekar között?

– Tény, hogy nehezen áttekinthető a paletta. Itt nem az a baj, hogy kaotikus állapotok vannak, hanem inkább az: kevés a hiteles zenei szakember, aki melléjük állna vagy megmondja a szemükbe: uraim, ezt fejezzék be, mert először meg kéne tanulni a gitárokon játszani. Mégis szükség van ilyenekre, hiszen ettől válik teljessé az emberi lét egy országban. Nem csak az az érték, amit a társadalom preferál és minden tekintetben elismer. Egy csomó olyan érték van, amit a gyerekek kitalálnak és megtalálnak maguknak, amitől boldogok tudnak lenni. Vagyis nem mennek le az aluljáróba, nem állnak ki az út szélére és nem szipuznak, hanem mindenki a maga módján az őrületeit, a mániáit beépíti az életbe.

– Van-e az Ásznak jövője, mi lesz, ha elfogynak a városok, ahonnan közvetítenek?

– Akkor elfogy a műsor is, amivel természetesen számolunk. De mivel már 5 év eltelt, megtehetnénk azt, hogy újra elkezdünk városról városra járni, hiszen az a generáció úgy, ahogy volt, „kiszállt" a középiskolából. Ugyanakkor sajnálom, hogy ilyen szempontból nem nagyobb az ország és nincs még ezer városunk, mert minden város hordozza a maga karakterét, ízét, zamatát, így soha nincs két egyforma adás. Úgy néz ki, másfél év múlva szépen elbúcsúzunk a közönségünktől és a műsortól, nem akarjuk azt, hogy ennek az egésznek izzadságszaga legyen.

– Van-e már elképzelés, hogy mi lesz helyette?

– Egy hasonló felépítésű műsorban gondolkodunk, aminek a munkacíme: Geszti Püré. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy Geszti Péterrel akarunk együtt dolgozni, vagy ha úgy tetszik, a Péter akar velünk. Ugyanúgy városról városra járunk, csak egy kissé szélesítjük a korosztályt. Az új Geszti Pürével a 14-től 30-ig terjedő korosztályt célozzuk meg. Ennek a részletei most vannak kidolgozás alatt. Ha az Ász majd egyszer megszűnik, meg fogjuk siratni, mert ez az életünk és ez a vérünk, nagyon szeretjük. Úgy tervezzük, egy kis pihenőidő után, reményeink szerint hamarosan elkezdődik az új műsor, és a Geszti Pürében is számítunk az ászosokra.

MIRKÓ IMRE

Dsida Jenő összes verse

JÚNIUSBAN A PÜSKINÉL

Csiszér Alajos, Győrött élő irodalomtörténész fáradhatatlan. Megromlott látása miatt bottal jár ugyan, de nyolcvannégy életévét meghazudtoló gyorsasággal, fürgeséggel. Az autóbuszra még szaladni is tud. Nagyobb csodálatot csak szellemének frissessége válthat ki. Nemrég küldte el a Püski Kiadónak Dsida Jenő összes versét, köztük kétszáztíz eddig publikálatlant is tartalmazó nyolcszáz oldalas kötetének kéziratát teljes bibliográfiával. Övé a kompilátori bravúr a tiszteleten kívül, amellyel adózik a kiváló költőnek. Egyébként nem először.

1991-ben Dsida Jenő levelesládája címmel rendezte sajtó alá, látta el jegyzetekkel, bibliográfiával az egy évtizedet átfogó Dsida-levelezést. Bevezető és zárótanulmányt írt a kötethez, amelynek 264. oldalán olvasható, hogy Csiszér Alajos évtizedekkel ezelőtt megtiszteltetést érezve szavalta el a költő anyák napjára írott versét Kolozsváron, a ferenciek Alverna kertjében a költő édesanyja és a költő jelenlétében. A másik, Dsidával kapcsolatos könyve a válogatott verseket és prózai írásokat tartalmazó Út a Kálváriára, Pomogáts Béla bevezető tanulmányával.

– Dsida Jenőnek két verseskötete jelent meg életében – mondja Csiszér Alajos. – Az egyik a Leselkedő magány, a másik a Nagycsütörtök. A harmadikat, az Angyalok citerájánt a költő rendezte sajtó alá, de halála után, 1938-ban jelent meg posztumusz kötetként. Az eddig publikálatlan verseket is tartalmazó gyűjteményes kötet júniusban kerülhet az olvasó kezébe. A kétszáztíz ilyen költemény egy része kéziratos formában az én birtokomban van. Egy része folyóiratokban jelent meg, a Pásztortűzben, a Hírnökben, a Keleti Újságban, az Erdélyi Lapokban, az Erdélyi Helikonban. A versekből kiderül, hogy nem is lehetett volna mindegyiket közzétenni a korabeli Romániában.

Csiszér Alajos továbbra sem szakad el Dsida Jenőtől. Idén karácsonyra várható a Püskinél és az ő szerkesztésében a költő műfordításainak, prózai írásainak gyűjteményes kötete. Meggyőződése, hogy Dsida Jenő még nem foglalta el az őt megillető helyet az egyetemes magyar irodalomban. A pótlás, a rehabilitáció az irodalomtörténetre vár.

P. M.

Szervátiusz Tibor **kamarakiállítása nyílik meg május 3-án 18 órakor a Kalevala illusztrációkból a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár XI. kerületi fiókkönyvtárában (Etele út 55. szám alatt). A tárlatot a régóta színvonalasan működő Irodalmi Kávéház rendezi. A felvételen Kalevala-énekesek láthatók.**

Magyar őstörténeti találkozók

A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület és a Hadtörténeti Intézet közös rendezésében folytatódik a Hadtörténeti Múzeum előadótermében a magyar történelemről szóló előadássorozat. Április 28-án A magyarság és a tenger címmel az őstörténetet és a kora középkort eleveníti fel Vitéz dr. Juba Ferenc, a ZMTE ausztriai alelnöke.

Május 26-án ugyancsak Juba Ferenc tart előadást a haditengerészetünk 1867 utáni állapotáról, változásairól.

És virágoznak a cserepek

Páll Antal emlékére

— A kapuhoz érkeztünk mi is Korondon, április 17-én. Mennyi különböző ember lépett itt be évtizedeken keresztül! A székelykapun felirat: Isten engedelméből állította *Páll Antal* és neje, *Kovács Rozália*. Páll Antal fazekasmester népművészt temetni jöttünk Korondra.

*

A keskeny, sáros utca ekkora embersereget még nem látott. A kerítésekre függesztett koszorúk hosszú sora gyászról tanúskodik. 52 esztendős korában hunyt el a mester. Sokat szenvedett életében és halálakor. Szenvedett, de Isten kiválasztott — talentummal, jósággal és szeretettel megáldott gyermeke — alkotótársa volt. Páll Antalnak édesapja is már a korondi fazekasok hírét növelte.

Ez a különös tehetség tizenhárom éves korában már forgatta a korongot és formálta a csodát. A 13 éves maszatos kölyök eltartott egy egész székely családot és örömöt szerzett a tárgyakkal. Tizenhat éves korában megkísértette az Istent. Halni akart, de elpusztulni a Magasságbéli nem engedte. Gyönyörű szép cserépvirágok nyíltak innentől kezdve. Sárga, zöld, barna, kék színekben pompáztak. Ezek a virágok a korondi cserepek. (Ő mondta így.) Akik értik, mondják, hogy ötezer évvel ezelőtt valahol Keleten őseink készítették ezekkel a színekkel és motívumokkal fazekas remekeiket. Páll Antal az iszonyatos háború, a székely nyomorúsága idején ezt az ötezeréves pompát keltette agyagból, ólomból és tűzből a tíz ujjával életre. Életét is adta érte. Az ólom, a tűz, az agyag megemészti az embert. Páll Antal cserepei áldozatok. Világra szóló áldozatok. Ismerték az egész világon. *Csomor Lajos* aranyműves vallotta róla a sírnál; Ausztrália és Oroszország, Amerika és Németország, franciák, norvégek, japánok és csehek zarándokhelynek tekintették ezt a sáros korondi utcát. Abban a házat és annak a szentélyét, a műhelyt, a katlanházat és az istenáldotta Páll Antal tíz ujját.

Belépünk a székelykapun. Isten engedelméből állíttatta Páll Antal és neje, Kovács Rozália.

Boldog, meleg fészek. Mára már gyászház. Egy szobában — korábban milyen vidáman ültünk itt — virrasztó asszonyok imádkoznak. A másik szobában — a meghittben — koporsó, rajta a felirat: élt 52 évet. A koporsón egyetlen piros, fehér, zöld kicsinyke koszorú. Néma főhajtás a mester előtt.

A felháborodás mormol lelkünkben. Páll Antalt még 1993. január 2-án Kozma Huba országgyűlési képviselő segítette haza Budapestről. Azután ismét visszautaztatták gyógyítani veséjével és szívével. Gyógyították is az áldott orvosok. Mégis meghalt. Holtában haza kellett kísérni Korondra a sugói temetőbe. Ehhez hatósági engedély kellett Budapesten, a határok miatt. A halottat a koporsóban beszállíttatta a vámhivatal a vámhivatalba. Pecsételni. Megtörtént. Ezt a budapesti gyalázatot feloldotta a korondi ima. Feloldotta a korondi ima itt a temetésen, ahol több ezer ember szorongott. Az is szégyen, hogy a magyarországi gőgös-hivatalosak nem jöttek el a végtisztességre. Sok-sok barátja viszont az utolsó zarándokúton elkísérte. Számoltam őket.

Bogdán Emil országgyűlési képviselő, *Kaszó Péter* országgyűlési képviselő, *Kozma Huba* országgyűlési képviselő, *Zacsek Gyula* országgyűlési képviselő. E férfiak magánemberként szeretetből jöttek el. Páll Antalt a Máltai Szeretet Szolgálat vitte haza a szülőföldjére. Páll Antal a máltaiakkal és a határon túli barátaival együtt viszszatért Kovács Rozáliához, az örök hitveshez a gyásznapra. A gyászházban végül „ágyat" hoztak a halottnak. Két pad, leterítve pokróccal, és erre tették a koporsót. Még utoljára egy tekintet a házra, a műhelyre, a katlanházra és Páll Antalra. Ének: „. . . .ments meg engem, Uram, az örök haláltól, ama rettenetes napon minden bajtól . . ." Sírtak az emberek. Tizenkét székely vitte a súlyos koporsót a sáros korondi utcákon a sugói temetőbe. A koporsót követte az özvegy, a négy gyermek, a három unoka, az édesanya, az anyós, a népes rokonság, meg a többezernyi ember. A gyászmenet elvonult Páll Antal édesapjának különös kék, földbe búvt háza előtt. Az előtt a ház előtt, ahol az üzenet született: „Fiam, TEDD!" Páll Antal elsőszülött fiának a dolga eldönteni, folytatja-e a székely zseni mesterségét.

Nyitott a sír. Lent a falait téglával rakták ki: Óvatosan leengedték a koporsót a sírba. Deszkával befedték az üreget és ráhúzták a földet. A korondi hegyoldalban szólt a pap a völgyek fölött: „Isten, szólj a földnek, mondd meg neki, vigyázzon ennek az embernek a porára." Páll Antal sírját elborították a virágok.

Budapestre hajnali négykor érkeztünk haza, amikor gyermekeim anyjával együtt kinyitottam házam ajtaját és beléptünk rajta, otthonunkban ott virágoztak Páll Antal cserepei.

Győri Béla

Könyvszemle

Kiszely István: Mégis Petőfi?

A szerző kötetét megelőzően mintegy egy hónappal látott napvilágot a Magyar Tudományos Akadémia kötete Nem Petőfi! címmel. Az olvasó ezek után nyilván azt várja, hogy egy „ellenkönyv" született Kiszely István tollából. *Aztán kézbe véve az ízléses kiállítású, óriási munkát igénylő könyvet, rádöbben: szó sincs erről.* Már a cím is jelzi a tudomány eredményeihez alázatosan közelítő szerző véleményét. Szemben a dölyfös, lezáratlan vizsgálatok ellenére használt akadémiai felkiáltójellel, egy szerény, a kérdést kissé nyitva hagyó kérdőjel áll a kötet címlapján. A borítón látható eredeti — *Klösszféle* — dagerrotípia előrevetíti: ebben a kötetben *Petőfi Sándor* a főszereplő. Az a költő, akinek élete utolsó napjait ma sem ismerjük pontosan, csak a találgatásokra, kétes hitelességű „dokumentumokra" épített, bár kétségkívül szép legendáját.

A múlt században még azt tanították az iskolában is, hogy Petőfi eltűnt *Segesvárnál. És ez a valóság. Ennél ma sem tud senki többet mondani, sem bizonyítani.* Ez volt az a szál, amit elődök hosszú sora után ismét fölvett a Szibériába utazó kutatócsoport.

Miről is szól *Kiszely István* munkája? Megismertet a szibériai Petőfi-kutatás csaknem teljes irodalmával, közli a kortársak leírásait, megnyilatkozásait Petőfi testalkatáról, egészségi állapotáról, mozgását a végzetes csata napján, a hitelesnek tartott szemtanúk (*Lengyel József* orvos, *Heydte* ezredes stb.) vallomásait. *De helyet kapnak a jól dokumentált munkában azok az állandóan érkező hírek Szibériából, amelyeket a magyar hadifoglyok hoztak szinte megszakítás nélkül;* s amelyekről mindig hallgattak a hivatásos Petőfi-kutatók, legalábbis nem tették közkinccsé. Pedig ezek ismeretének fényében már nem is látszik olyan lehetetlennek a szibériai verzió a költő haláláról.

Ha pontosan szeretném meghatározni Kiszely munkájának műfaját, zavarban lennék. *Lényegében egy annotált bibliográfia, amely bemutatja a XX. század végének egyik nagy tudományos „krimijét",* idézve mindazt a sok szennyet, amit a nagy költőhöz méltatlan mai utódok próbáltak rátapasztani e csillogó tehetségű fiatalember — Petőfi Sándor — emlékére. Mert bármily meghökkentően hangzik is — Petőfi szellemétől még ma is sokan félnek.

A kötet végén található eseménytörténet a kutatás előzményeiről és motivációiról tájékoztatja az olvasókat. *Majd ízelítőként néhány olyan verset csodálhatnak meg, amelyet Szibériában Petőfi Sándornak tulajdonítanak.* Mert ki is írhatta volna le azt, hogy „Megjártam a honfoglalók útját visszafelé", „eljutottam oda, ahol nincs Duna és Buda", ahol „nincs zsúptető és nem énekel a pacsirta".

Lehet, hogy sokakban ébreszt hiányérzetet az, hogy Kiszely nem dönti el végleg, kit is találtak meg Barguzinban. Teszi ezt azért, mert az eddig használt klasszikus módszerekkel csak az bizonyítható, hogy „nagy valószínűséggel" Petőfi Sándor tetemét találták meg. *De létezik-e vajon olyan „véletlen", hogy a többek által és többször jelzett helyen, egy ugyanolyan embert találtak, mint a költő volt?* Egy európai embert a burjátok között (a burjátok mongoloid típusúak), akinek a bal felső szemfoga éppúgy kiáll, mint az övé, ugyanannyi idős, mint ő volt, a bal lábán olyan rendellenességgel, mint amiről a kortársak Petőfi esetében írtak, és sorolhatnám tovább azokat az érveket, amelyeket igen etikusan a szerző is felsorakoztat.

Joggal kérdezhetik olvasóink: hogyan tovább? A választ Kiszely István adja meg: *nem lehet kitérni az elől, hogy a költő édesanyjának csontmaradványaiból néhány grammot kivegyenek a szakemberek mintának ahhoz, hogy elvégezhessék az egyetlen, eddigi ismereteink szerint megnyugtató eredményt adó vizsgálatot Amerikában.* Ott, ahol a földi maradványok várják, hogy hazatérhessenek végre. Hamis „kegyeleti" okokra hivatkozva ezt eddig megtagadták a tudós urak. Vajon miért? Csak nem sejtik az eredményt?

Néhány szót kell ejtenünk a székesfehérvári EXTRA Kiadóról, arról a műhelyről, amelyik tudta: missziót tölt be a könyv kiadásával, hiszen olyan ismeretanyagot ad az olvasók kezébe, amelynek birtokában önállóan is ítéletet alkothatnak e szomorú vitában. A ritka szépségű borító, az ízléses és hibátlan tördelés és szedés az Extra és a szekszárdi nyomda felkészültségét és bátorságát dicséri.

— aiki —

Magyar gyűjtemény Somorján

Hó volt, hideg, keserves, elmét zápító télutó, amikor *Somorján* bekopogtam *Zalabai Zsigmond* kapuján. Zárt nagyajtó őrzi a somorjai házat: ott, a *Csallóközben* már akkor is kapuval zárták-nyitották a bejáratot, amikor még híre-hamva sem volt a *Skodának, Mercedesnek,* a *Zsigulinak.* Amikor még parasztkocsik előtt nyomakodó kemény muraközi lovak és úri hintókat repítő telivérek után számolta a köznép azt a bizonyos lóerőt, amiről tudnivaló: *sohasem volt egy ló erejének az igazi kifejezője.*

Somorjai remények

Zalabai professzor úr kissé morózus. Nem panaszkodik köszvényre, nincs frontátvonulás, a bokáig felhirtelenkedett hópaplan legfeljebb a Duna másik partjáról érkezett jövevényt izgatja. A tanár úrnak gondja van. Mióta somorjai székhellyel létrehozták a *Bibliotheca Kulturális Alapítványt,* mindennél fontosabbnak tartja, hogy a felvidéki magyar nemzetiségi önismeret megalapozását és felvirágoztatását célzó erőfeszítései valami eredményt is hozzanak.A pozsonyi egyetem jó nevű irodalomprofesszora elégedetlen. Nem fogadkozik, hogy legszívesebben ki sem mozdulna szívecsücskébe beépült városából — amely különben nem a szülőhelye —, de látszik rajta: *egy megérzett történelmi pillanat bűvöletében él.* Mert most még meg lehetne menteni, esetleg össze lehetne gyűjteni, netán az elmesélt történelem *„lehallgatásának"* módszerével hangszalagra, videokazettára rögzíteni a felvidéki magyar sorsot.

Lakása süllyedő léghajóhoz hasonlít, amelyből azonban senkinek sincs szíve kidobálni a könyveket, a magyar könyveket, és bár mindenki tudja, hogy a Gutenberg óta hatalmasodó papírnehezék lassan *„elkényelmetleníti"* a magyar értelmiség létezését is.

— *Tanár úr! Mi a terve? Mit akar ezzel a gyűjteménnyel? Mi a célja a Bibliotheca Hungarica Alapítványnak?*

— *Itt az ideje, hogy létrehozzunk egy olyan könyvtárat, archívumot, levéltárat, amelyből naprakészen kitűnik, mi is történik minden egyes magyarral. De egyelőre szerényebbel is beérjük. Most csak azt akarjuk, hogy lehetőleg mindent tudjunk, minél többet tudjunk a tegnapról és persze, amennyiben lehetséges, a máról. Gyűjtünk. Mindent gyűjtünk.*

A zalabai álmok végrehajtója

Néhány perces locsogás-topogás után a művelődési központban vagyunk, ahol a felvidéki csallóközi közgyűjtemény régi és új kötetei, poros fóliánsai között a mindennapi szervezési ügyeket is intéző *Végh László* doktorral beszélgetünk. A pszichológus-szociológus nagy szerényen úgy mutatkozik be, mint aki alig több, mint a „zalabai álmok" végrehajtója, ipari pontosságú kivitelezője, akinek egyetlen célja, hogy *menedzseri* képességeivel hozzájáruljon a gyűjtemény kiépüléséhez és majdani sikeres működéséhez.

— *Az újdonsült állam fővárosa Pozsony. Nem inkább ott kellene dolgozni? Nem ott lehetne többet tenni a magyar kultúráért is?*

Mindketten ingatják fejüket. Pozsonyi állásuk van, de alig várják, hogy Somorja városa és a gyűjtemény függetleníthesse őket Pozsonytól. Hogy meg lehessen élni abból, ha valaki csupán a lakhelyén is a *„magyar múzsáért"* tesz valamit.

Bibliotheca Hungarica Somorja

— *Mi kellene ehhez?*

— *Hogy az alapítvány, a Bibliotheca Hungarica Somorja önfenntartó lehessen, ahhoz szert kellene tenni legalább háromszázezer szlovák koronára.* (Akkor egy szlovák korona ottani hivatalos átszámítás szerint négy magyar forintot ért.) *De legalább három munkatársra is szükség lenne, ehhez pedig szert kellene tennünk egymillió koronára. Akkor a kamatok — ha nem is fényűzően, de legalább megbízhatóan — biztosítanák a működés szerény feltételeit. Azt, hogy alkalmazottainkat fizethessük, hogy a külföldi gyűjteményekkel, könyvtárakkal fenntartott kapcsolataink folyamatosak lehessenek, hogy ne legyen gondunk gázra, villanyra, másológép működtetésére. Nem túl nagy összeg ez. Vannak, akik könnyen össze is hozzák. Nekünk azonban egy kicsit messzebbre is kell néznünk.*

Gyűjteményünket a felvidéki magyarság, később a másutt is kisebbségi sorba szorult magyarság igazi archívumává, nagy dokumentációs támaszpontjává akarjuk tenni. Hely, tárolóhely is kívántatik ehhez. Van Somorján kulturális középület: egyik fertálya éppen elég lenne nekünk. Kérdés, meg tudjuk-e szervezni, és mikor? Mert drága minden perc. Nem akarunk veszíteni semmit — nincs is vesztegetni való időnk.

— *A gyűjtemény postaforgalma nagy. Milyen küldeményeket várnak leginkább?*

— *Tárt karokkal fogadunk mindent, ami az 1918 előtti időszakra vonatkozik, természetesen, felvidéki eredetű dokumentumokra gondolunk. Szeretnénk kiegészíteni azt a gyűjteményrészt, ami a Felvidék egy részének Magyarországhoz történt visszacsatolásának írott nyomait halmozza fel. Tehát az 1938 és 1945 közötti híradások becses értéknek számítanak. Szintúgy fontosnak tartjuk az 1948 után keletkezett forrásokat, bármilyen nyelven születtek is ezek.*

Miként a háborúhoz, Zalabai Zsigmondék erőfeszítéseihez is csupán három dolog hiányzik még: pénz, pénz és pénz. Alapítványokból csörgedeznek a forintok és a koronák. Bizonyára így lesz ezután is . . .

A honismereti gyűjtemény lelkének számító két ember hozzáteszi: *a felvidéki és a magyarországi magyarok egyéni adakozását sem kell kihagyni a számításból!*

Krajczár Imre

Kisebbségi vallomástöredékek

1992 novemberében a *Püski Kiadó Kft.* gondozásában megjelent *Tarics Péter* magyar újságíró *Kisebbségi vallomástöredékek* című könyve, amely a szerző összegyűjtött politikai írásait és előadásait tartalmazza.

A könyv hat fejezetben foglalkozik a szlovákiai magyar oktatásügy, kultúra, tömegtájékoztatás mai helyzetével, valamint a szlovákiai magyarság történetével, alkotmányos jogaival, a kisebbségi kérdés összetevőivel, az anyanyelv szeretetével, a magyarellenes kampányokkal, az 1990-es és az 1992-es választásokkal, az eszéki magyarság politikai esélyeivel és jövőképével, a Magyarok III. Világtalálkozójának kisebbségi sorshoz fűződő vonzataival, a magyarságtudattal s még sok egyéb — a felvidéki magyarságot érintő — problémával, valamint az egyetemes magyarság gondjaival. A könyvben számos interjú található, amelyeket a szerző készített. Így megszólal a kötetben *Sütő András, Tőkés László, Antall József, Csoóri Sándor, Chrudinák Alajos, dr. Kálmán Attila, dr. Szabó Rezső.*

Tarics Péter *Kisebbségi vallomástöredékek* című könyvében előkelő helyet kapott a szerző által 1991-ben kidolgozott, *„A Komáromi Jókai Mór Egyetem szervezeti és működési szabályzatjavaslata"*, amely paragrafusokra bontva, mintegy konkrét programként jelent meg a magyar közvélemény előtt, választ adva arra a kérdésre: hogyan hozzuk létre a *Komáromi Jókai Mór Egyetemet?* Tarics Péter könyvében megtalálható a szerző által 1989 júniusában szerkesztett *szamizdatkiadvány,* a *Panoráma-Dosszié,* amely akkoriban szenzációként *„verekedte"* be magát a köztudatba itthon és külföldön egyaránt, s amely a Magyar Televízió *Panoráma* című műsora körüli 1989-es konfliktushelyzetet tárja fel.

A könyv a kapcsolatteremtésen munkálkodik. Ezért lenne kívánatos, hogy mindenekelőtt Magyarországon és a Kárpát-medencében élők körében kapjon figyelmet. Tarics Péter munkája elgondolkodtató, fontos és hézagpótló kiadvány.

V. I.

Elhunyt dr. Szent-Iványi Gábor

„Fájdalmas veszteség érte a felvidéki magyarságot. Az Egyesült Államokban április 14-én, 82 éves korában elhunyt *dr. Szent-Iványi Gábor* jogász-történész, az Egyesült Államokban működő *Cseh-Szlovákiai Magyarok Nemzeti Bizottmányának* alelnöke.

Szent-Iványi Gábor 1911-ben született *Besztercebányán.* 1951-ben *Németországon* keresztül került az *Egyesült Államokba.* Elsőként dolgozta fel angol nyelven megjelent művében gróf *Esterházy Jánosnak,* a felvidéki magyarság nagy mártírjának küzdelmes pályafutását. A könyv német nyelvű kiadását már nem érhette meg.

Nemcsak rokonsága, nagyszámú tisztelője és barátai gyászolják a halk szavú, szerény felvidéki magyart, de mindazoknak is fájdalmas veszteséget jelent korai halála, akik csupán munkásságából, írásait olvasva vagy előadásait hallgatva ismerték meg kiváló személyiségét.

A *Rákóczi Szövetség* egyik legjelesebb alapító tagját veszítette el személyében."

Rákóczi Szövetség elnöksége

Egységes a horvát nemzetiségi szövetség

Leváltották a régi elnököt

A *Magyarországi Horvátok Szövetsége* befejezte II. kongresszusát, és a küldöttek megválasztották az új vezetőséget. Nagy érdeklődés előzte meg a Budapesten megtartott kongresszus záró szakaszát, mivel az első ülés, amelyet Nagykanizsára hívtak össze a múlt hónapban, nem tudott érdembeli döntést hozni. *A kongresszusról ugyanis kivonultak a Baranya és Somogy megyei küldöttek.*

Már hosszabb ideje személyi ellentétek okoznak feszültséget a horvátok körében. Ez részben adódik abból is, hogy a Magyarországon élő mintegy százezer horvát nemzetiségű ember többféle csoporthoz tartozik. A horvátokat hat régióba lehet osztani hazánkban. *Győr* és *Sopron* környékén élnek az úgynevezett *gradiscsei horvátok,* akik már 500 évvel ezelőtt letelepedtek hazánkban. Külön régiót képeznek a *Mura mentiek,* majd a *Dráva mentiek,* valamint a *Bács-Kiskun* megyében élő *bunyevácok és sokácok.* A *bunyevácok* háromszáz esztendeje érkeztek erre a földre. Megkülönböztetik még a *baranyai horvátokat* és a *Pesten élőket.*

Személyi torzsalkodás nehezítette meg a horvát kisebbség együttes fellépését, voltak olyanok is, akik Pécsre akarták telepíteni a központot, s vele együtt a *„Hrvatszki Glasznik"* című hetilapot is. A horvát értelmiségiek ez ellen határozottan felléptek.

Frankovics György elnök működésével a horvátok egy jelentős része nem volt megelégedve, s a kongresszuson *Osztrogonac József* bajai tanárt állították ellenjelöltjének, akit a budapesti kongresszus elfogadott és megválasztott. Országos titkárnak ellenjelölt nélkül az eddigi titkárt, *dr. Mijo Karagicsot* választották meg újra.

„Nagy örömünkre szolgál és sok reménységre jogosít ez az egység, amelyet végre megtaláltunk a szövetségben — nyilatkozott lapunknak *dr. Mijo Karagics* országos titkár. — *Bizakodással indul meg a munka a szövetségben. Támogatást kapunk ehhez az anyaországtól. Ismert horvátországi kultúrvezetők is részt vettek kongresszusunkon.*

— Nem fenyegeti az elköltözés veszélye a Hrvatszki Glasznik című hetilapot Budapestről? — érdeklődtünk.

— *Helyreállt a béke, kiderült végül is, és ezt bizonyítja a szavazás eredménye, hogy nincs két tábor, mi valamennyien együtt akarunk dolgozni a legteljesebb egységben. Ha lesz hozzá erőnk . . . A pénzre gondolok.*

— Az állami költségvetésből minden hazai kisebbség kap támogatást, úgy tudom, hogy a horvátok is a listán vannak számarányukhoz mért összeggel.

— *Ez így van, valóban. Egyelőre azonban a mai napig egyetlen fillér támogatást sem kaptunk.*

(i. s.)

Talán már nem kenyér után ácsingózik az erdélyi cigányleányka. Lehet, szeretetre, mosolyra vár környezetétől . . . ATZÉL FERENC FELVÉTELE

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Páll Gyula

1969 SZEP 26
KELET MAGYARORSZÁG

Félszáz szakember segítsége a HNF négy új társadalmi bizottságában

1021

Négy új társadalmi bizottság alakult a Hazafias Népfront Szabolcs-Szatmár megyei Bizottsága mellett és így ötvennel több szakember munkálkodik konkrét feladatokon, — társadalmi munkában — megyénk problémáinak megoldásán.

A mezőgazdasági társadalmi bizottság figyeli és segíti a szakképzést, továbbképzést. Vállalta azt is, hogy rendszeresen tájékoztatja a nem mezőgazdaságban dolgozó megyei lakosokat a mezőgazdaságiak helyzetéről, eredményeiről, gondjairól. E bizottság vezetője *dr. Szkita József*, az Állattenyésztési Felügyelőség vezetője lett, tagjai között van *Hoványi Ferenc*, a Kállósemjéni Növényvédő Állomás főmérnöke, *Kovács Miklós*, gyógyszerész szakfelügyelő és *Fülöp Mihály*, a Mezőgazdasági Szakmunkásképző Iskola igazgatója.

A művelődési és honismereti bizottság készíti elő az 1969-es év augusztus 20-nak, alkotmányunk húszéves évfordulójának megünneplését, segít a három nagy jubileum közelgő megismerésében, az iskolai és pályaválasztási gondok megoldására készít elő javaslatokat.

Tagjai között találjuk *Csallány Gézát*, a megyei Idegenforgalmi Hivatal vezetőjét, *Schwartz Miklósnét*, a Baktalórántházi Járási Tanács VB elnökhelyettesét, *Páll Gyula* festőművészt és *Fodor Ilona* gimnáziumi igazgatót.

Az alkotmányjogi bizottság vezetője *dr. Kovács Pál*, a megyei bíróság elnökhelyettese, tagjai között van *dr. Demjén István*, a megyei főügyész helyettese, *dr. Juhász Barna* ügyvéd és *dr. Bartha Sándor* jogtanácsos. Feladataik között szerepel az egyszemélyi vezetés és az üzemi, szövetkezeti demokrácia összefüggéseinek vizsgálata, a községi tanácsok hatásköre. A településfejlesztési és községpolitikai bizottság vezetője *Scholtz Béla* főmérnök, tagjai között van *Jarkovszki Alajos* erdőmérnök, *Andics Benő* újfehértói iskolaigazgató, *Markó András*, *Mudri Sándor* és *Zilahi József* főmérnökök, valamint több pénzügyi és tervkészítő szakember. Munkájuk témái a nagy és kisközségek típusainak, a tanyavilág problémáinak vizsgálata, a most fejlődő ipar kérdései, a városiasodás.

(g)

pirend kérdéseiről f
megbeszélést. Az elő

I. Satunovszkij:

Cull ezredes k

(Kémregény)

Ford

10.

A repülőgép a Frankfurt am Main-i repülőtéren szállt le. Itt a „tanárokat" már várta a másik gép, amely Münchenbe vitte őket. A müncheni repülőtéren amerikai jeepbe szálltak, s ez elfuvarozta hármójukat egy városszéli épülethez, amelyről hiányzott a házszámtábla. Felmentek az emeletre s ott beléptek egy üres lakásba.

— Itt éjszakázunk, holnap pedig már a határon leszünk, — mondta Cull.

Másnap reggel ismét a repülőtéren voltak. Újabb repülőgépek vitték őket újabb városokba, melyeknek még nevét sem tudta megjegyezni Zarinys. Ez is hozzátartozott a konspirációhoz. Végül este vonatra szálltak, majd újból gépkocsiba. A további utat Zarinysnak már egyedül kellett megtennie...

...Alksznisz alezredes hosszasan tanulmányozta Zarinys vallomását és figyelme egyre inkább arra az emberre irányult, akit Andi néven ismertek a amerikai kémközpontban. Érdeklődését nemcsak az keltette fel, hogy Andi volt a Washington melletti kémiskola egyik vezetője, de Zarinys utolsó vallomásából arra következtetett, hogy az amerikai felderítés valószínűleg Andit is átdobja a Szovjetunióba.

„Egyszer a térképészeti ismeretek című gyakorlat közben azt mondta nekem Andi: Lehetséges, hogy a sors újra Rigába vet, akkor még találkozunk" — állt Zarinys vallomásában.

Az alezredes kikereste a jegyzőkönyvben azokat a megjegyzéseket, amikkel Zarinys vezetőtanárának külsejét ecsetelte. „Magas, majdnem kétméteres férfi. Hozzávetőleg negyven éves lehet, széles vállú, kisportolt alakú, haja világos, nagy busa feje van." Majd később: „Igazi társasági embernek ismertük, közvetlennek és beszédesnek, nagyon jól táncolt, mindig sikerei voltak a nőknél. Szeszes italt ritkán fogyasztott."

Ez minden. Alksznisz végigment a szobán, majd megállt az ablaknál. Beszél-

ing Nordwig (NDK) erre javította a rúdugrekordját Torinóban. ón mellette a 3. helyencia Francois Tracalífjkiosztás ünnepélyes ban. (Telefotó — AP—S)

Megyei Művelődési K

A Megyei Művelődési Központ figyelmébe ajánlja valamennyi ipari, közlekedési, közalkalmazott, közszolgálati és vendéglátóipari szocialista brigádnak, hogy a „KORUNK VALÓSÁGA" szocialistabrigád-vetélkedő nevezési határideje szeptember 15-én lejár. Kérjük a brigádokat, hogy a szakszervezeti bizottságuk révén juttassák el a nevezéseket a Szakszervezetek Hajdú-Bihar megyei Tanácsához.

***

A Megyei Művelődési Központ társastánc együttese felvételt hirdet. Jelentkezni lehet szeptember 10-én 18-tól 20 óráig a Kossuth u. 1. szám alatti Pódium-teremben.

***

Ma, szeptember 6-án 11 órakor a Kossuth utca 1. szám alatt nyílik a „Magyar vegyipar 25 éve" c. kiállítás. Megnyitót mond dr. Szabó Vince, a KLTE docense.

Kezd
lyam
szepte
dagóg
kozás

A Megyei Művelődési ... a TIT csillagászati szakosztálya 1970. szeptember 14—18. között rendezi meg a csillagászati hetet.

***

A Csokonai Dalkör alapító és aktív tagjait meghívja a Horváth Árpár Művelődési Ház vezetősége szeptember 9-én (hétfő) este 7 órai kezdettel tartandó kórustalálkozóra és az ezt követő szalonnasütésre.

***

A szobrász-kerámiai szakkör szeptember 1-től megkezdte működését. Jelentkezés Csapó u. 13. (óvóhely), hétfő, szerda, szombat, 16 és 20 óra között.

Y E

gszak
7-én
szerda
k)

ipari
nikum
kola le
ző tagozatán 1970. szeptember
14.30 órakor az építők esti ta
ton és a faipari tagozaton
tember 16-án, 17 órakor kezdő
tanítás, valamint a beiratkozá
tankönyvek is ezen napon
rolhatók meg. (x)

Balettre, művészi tornára
dern gimnasztika) beirat
gyermek, haladó és dolgozó
részére a Megyei Művelődési
pont rendezésében ma délután
ig. Péterfia u. 30. alatt. Balett
ter és edző Bacsó Alexandra.

alista Munkáspárt Hajdú-Bihar megyei Bizottságának lapja — Főszerkesztő: Pallás Imre — Szerkesztőség: Debrecen, Tóthfalusi te
Lapkiadó Vállalat Debrecen, Tóthfalusi tér 10. — Telefon: 13 925 — Felelős kiadó: Balogh Endréné — Terjeszti a Magyar Posta
fizethető a helyi postahivatalokban és kézbesítőknél — Index: 25 027 — Alföldi Nyomda, Debrecen — Felelős vezető: Benkő István

H. Páll Ilona

MTI SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 SEP 6

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

1021

Megnyílt H. Páll Ilona és Prim Zoltán kiállítása

Nagyszámú érdeklődő, művészetbarát jelenlétében pénteken délután megnyílt H. Páll Ilona textilművész és Prim Zoltán ötvösművész kiállítása. Megnyitót mondott Bényei József, a Hajdú-Bihar megyei Napló kulturális rovatának vezetője.

A továbbiakban a kiállítás hétköznap fél tíztől délután hatig, szombaton fél tíztől háromig megtekinthető.

SZEPTEMBER 6.

H. Páll Ilona

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 SEP 5.

NÉPSZABADSÁG

Budapest

majd be a turistáknak.

— KIÁLLÍTÁS DEBRECENBEN. Két hajdúsági művész — H. Páll Ilona textilművész és Prém Zoltán ötvösművész — legújabb alkotásait mutatja be az a kiállítás, amely pénteken nyílt meg Debrecenben, a Képesarnok Vállalat Medgyessy Termében.

— *BODY IRÉN Munkácsy-díjas iparművész kiállítása pénteken nyílt meg a veszprémi Bakonyi Múzeumban. A textil faliképek, textíliák a sokszáz éves kékfestő-hagyományokat frissítik fel, s tevel — a divattervezők segítségével — ma is élővé.*

— VASI TSZ-PARASZTOK népes csoportja indult el szombaton három különautóbusszal négynapos országjáró körútra, az Állami Biztosító Vas megyei igazgatóságának szervezésében.

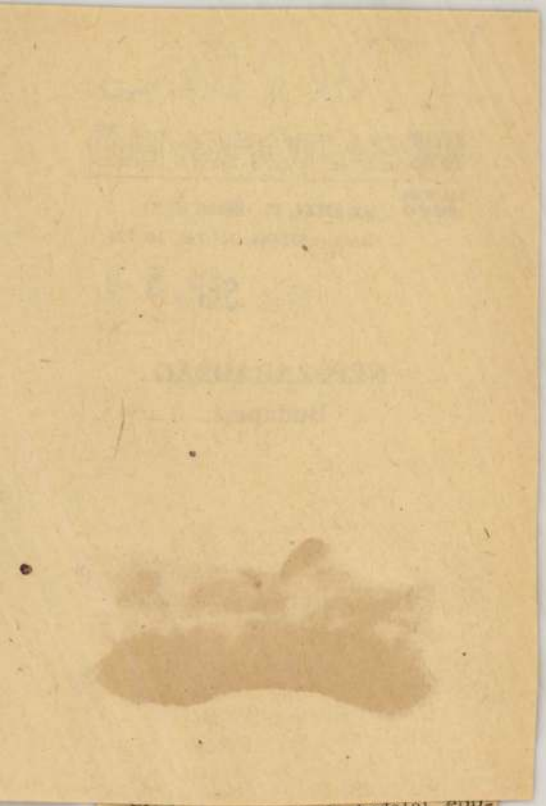

a szélyeztetettségének tudatát epp-
úgy megszólaltatja, mint a hábo-
rú lehetősége miatti szorongást: a
félelmet, hogy „megint kiüti a tőr
kezünkből a körzőt!" De táplálja
ezt a pesszimizmust a forradalmi
lendület megtorpanásának: cse-
vésvágynak és tájékozódási zavar-

H. Pál Ilona

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP
SEP 5

lanymotor gyárával es a ... ködő néhány üzemmel.

KÉT FIATAL HAJDÚSÁGI MŰVÉSZ tárlata nyílt meg pénteken Debrecenben: *H. Pál Ilona textil- és Prim Zoltán ötvösmunkáit állították ki a Képcsarnok Vállalat Medgyessy-termében.*

HUSZONÖT FRANCIA MŰVÉSZ mint-
egy hatvan alkotását mutatják be azon a

H. Páll Ilona
MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAPTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

SEP 13

1021

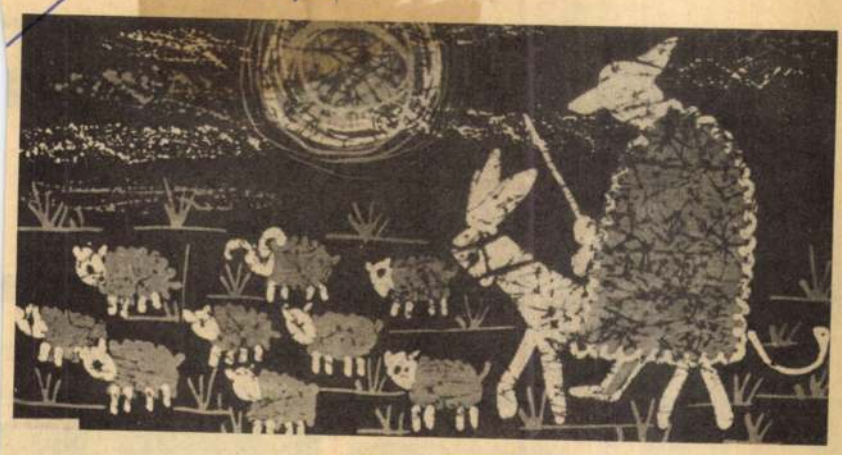

H. Páll Ilona: MEGY A JUHÁSZ A SZAMÁRON

Iparművészeti kiállítás a Medgyessy teremben

H. Páll Ilona textil- és Prim Zoltán ötvösművész munkáiból nemrég közös kiállítás nyílt a Medgyessy teremben.

Csupa ritmus, vonal, ideg bújkál Prim Zoltán itt bemutatott fémdomborításaiban. Úgy érzem, nagyon szerencsés formanyelvet talált meg, ezeket a végsőkig stilizált, zárt alkotásokat szemlélve. Az archaikus korok érzésvilágának őszintesége, puritánsága lengi körül alkotásait, a tiszta leszűrt formák keresése érződik minden apró részletben, nagyobb, összefogottabb formákon. Motívumkincsét is az archaikus világ alkotásaiból meríti, a múltba fordul és eszközöket keres, hogy minél többet mondhasson el a máról. Az avantgarde művészek által már oly sokszor újraköltött bika motívum, amely a kiállított tálak, faliképek nagy részén dekorációként látható, egy ízben önállóan megfogalmazva szoborként is szerepel.

Ezen a kompozíción Prim Zoltán megcsillogtatja mindazokat az erényeket, amelyeknek birtokában van. Biztos vonalvezetés, fölényes mesterségbeli tudás jellemzi faliképeit, amelyeken egy nagyon visszafogott, úgy is mondhatnám grafikus vonalvezetést alkalmaz, mindig az anyag lehetőségeit figyelembe véve, ökonomikusan kihasználva. Az ötvös munkák komponálási módjának még egy jelentős mozzanata ragadott meg, a szigorú zárt vonalak, díszítő motívumok ritmusa. Gondolok itt a Három női fej címen kiállított falikép feszes ritmusára, a motívumok ismétlésében és deklamáló sorozatában, ugyanilyen feszes ritmus vezeti a dekorációk, díszítő elemek alkalmazásában. Nagyon szerencsésen rátalál, ráérez az archaikus korok ritmusára, geometrikus, stilizált ornamenseire, a legkézenfekvőbb kontinuitást az archaikus görög kultúrával, a geometrikus stílusú vázaképekkel, stilizált vágtató lovasfigurák ritmikus soraival, vagy a vaphiói serleg bikafiguráival érzem.

Az École des Paris a század elején felfedezte a XX. sz. művészete számára a távoli, egzotikus népek kultúráit, jellegzetes, sajátos műalkotásait, kultikus tárgyait, többek között felfedezte a maszkot, amely mint téma, azóta kedvelt a modern európai képzőművészetben. Nem lehet véletlen, hogy ezen az igényes iparművészeti bemutatón is több ízben szerepel, Prim Zoltán falidíszén, és H. Páll Ilona festett textiljén is. Nem lehet véletlen, és talán úgy is értelmezhetném, egyfajta jelképe annak, hogy mindkét művész — ha természetszerűen más-más módon is — mennyire kötődik a modern, mai képzőművészeti for-

tások egyik legnagyobb erénye. Nemcsak a témaválasztás momentumaira gondolok, mint a Megy a juhász a szamáron c. kompozíció, vagy az őzike-mintás textil, hanem az életképszerű témák ábrázolásának örömére, meseszerű könnyedségére. (Szüretelők.) Az anyag és technika lehetőségein messze túlmutat az előadás festősége, nincsenek szigorú formák, nincsenek zárt kontúrok a komponálásban. Miként a motívumok is átolvadnak egymásba, úgy olvadnak a színek is dekoratív felületté, harmonikus együttessé. A színskála minden árnyalatát kikeveri, és biztos kézzel, fincm hidegvagy meleg tónusokba oldja fel. Nemcsak színkultúrájában, hanem ötleteiben, az ötletek megvalósításában is igényességről árulkodik a kiállítás.

Örülök, hogy ezúttal kulturált, sikeres, színvonalas iparművészeti bemutatóról adhattam számot.

M. Szabó Anna

Prim Zoltán: BIKA

jogosítvány-
delkező mun-
kat azonnali

műv ek
yáregysége

munkára női mun-

etanítás a központi

nkénti hazautazást.
ztosítunk.
ormány, Kinizsi tér

ETTSÉGGEL
ANULÓT
DEBRECEN,
A 24.

SOKSZÁZ OLCSÓ CIKK
VÁSÁRLÓKAT A
Centrum Áruh
TEKINTSE MEG ÖN IS VÁLASZT

HÁZ

Azonnal beköltözheto kis családi ház 280 négyszögöl telekkel eladó. Téglaskert, Basahalom u. 44.

Nagyerdő környékén beköltözhető villát vennék készpénzért. Leveleket „Nagyerdő" jeligére a kiadóba.

Debrecen belvárosában levő háromszoba-összkomfortot, központi fűtéses, közművesített plusz orvosi rendelővel és garázzsal, nagy udvarral, jószágtartásra alkalmas családi ház azonnali beköltözésre, készpénz fizetés ellenében magánszemélynek vagy közületnek eladó. Leveleket „Vidékieknek is" jeligére a kiadóba.

Hadházi u. 113. sz. kertes ház beköltözhetően eladó.

Ház eladó. Bihari u. 12. Z.

Egyszobás, konyhás beköltözhető családi ház 170 négyszögöl telekkel eladó. Lázár utca végén. Érdeklődni a helyszínen.

APRÓHI

LAKÁS

Olcsó béru II. emeleti szoba, konyha, fürdőszobás lakásom elcserélem másfél szobásra, vagy hasonló földszintire. Horváth Ferenc, Arany János utca 2, II. 8.

Háromszobás, Kálvin tér 3. alatti lakásom elcserélem másfél szobás központi vagy távfűtéses lakásért. Balyi, Kálvin tér 3., udvari emelet.

Elcserélem összkomfortos kásomat gyobbra, va szövetkezeti komfortot. ság útja 34.

Szolgálati cserélem eg tosra. Bethle nok.

Elcserélem ba-konyhás sonlóval. Ho

Gyakorlattal rendelkező Hajdú megyei Állami Ép osztálya: Debrecen, Kálvi mélyesen.

olgozókat alkalmaznak

i Állami Gazdaság gyakor-ndelkező juhászokat, rizs-tőket, gyors- és gépírót

Tanács Költségvetési Üze-szeti munkára férfi és női nkásokat, útépítő munkára tanított és segédmunkáso-mint kubikosokat felvesz. seti lehetőség. Jelentkezés rpályi út 39. alatt.

szerelő, hegesztő, lakatos, szakmunkásokat és segéd-okat alkalmaz a MÁV Jár-Üzem.

csimozgatókat és segéd-okat alkalmaz az AFIT Autójavító Vállalat 1. sz. sége. Debrecen, Gyár u. 1. erelőket, mezőgazdasági-előket, fényezőket, lakatos akásokat, segédmunkásokat i munkára női munkaerőt az AFIT XIII. sz. Autó-állalat 3. . Balmazi

MEDICOR felvételre keres hegesztő, lakatos, esztergályos, mechanikai műszerész szakmunkásokat, férfi betanított és segédmunkásokat. Jelentkezés a gyár üzemgazdasági osztályán. Debrecen, Hámán Kató u. 96.

Női dolgozókat segédmunkára, csak debreceni munkahelyre azonnali belépéssel felveszünk. Két hónapi munkaviszony után építőipari gépkezelői tanfolyamra beiskolázzuk. A tanfolyam idejére átlagkeresetet és a tanfolyam költségeit kifizetjük. A tanfolyam helye Debrecen, Debreceni Építőipari Ktsz, Hatvan u. 43., munkaügy.

Kőműves, ács, vasbetonszerelő, hidegburkoló, lágytetőfedő, gépszerelésben jártas villanyszerelő szakmunkásokat, kubikosokat, betonozókat, segédmunkásokat azonnali belépéssel felveszünk. Debreceni Építőipari Ktsz, Hatvan u. 43.,

lános iskolai diák-kot azonnali belé-z. Térítéses bentét-szolgálti időtől függ-(MK 21.) MM sze-

ítőipari Vállalat fel-könnyűgépkezelő-ő-mázoló, asztalos, kőműves szakmuno brigádokat és kő-segédmunkásokat. ebrecen, Irinyi utca

technikumot vég-pénzügyben jártas es nagyüzem. Ajánali belépés" jeligéirdetőbe kérünk. t, orsózót, kazánfűgdíjas is) felvesz a -gyár, Debrecen,

rlattal rendelkező ót azonnali belépés-TIGÁZ Debreceni ysége. Bérezés meg-. Jelentkezés Mike-nyagosztályon. segédmunkásokat, orú kisegítőket fel-Vállalat. Debrecen,

Kertészet felvételre s gyakorlattal ren-könyvelőt. Jelentke-Vértesi u. 1.

A Magyar Gördülőcs vek felvételre keres f betanított munkásoka munkásokat, fiatalkorú lányokat (vidékieket i nyugdíjas férfi munk Térítés ellenében napi kezés igénybevehető, déki férfi dolgozóknak lást biztosítunk. Jelentl vállalat debreceni gyá recen, Szabadság útja

Női segédmunkások munkára alkalmaz a megyei Vendéglátó Vál kezés a munkaügyi osz recen, Vörös Hadsereg

A Hídépítő Vállala Építésvezetősége több lattal rendelkező vi felvesz. Fizetés megegy Érdeklődni Hídépítő tésvezetőségénél. Debr lényi utca.

A Hajdúsági Iparmű re keres nagy gyak delkező szakmunkások üzembe, TMK-ba és béres területre. Munk kezés biztosítva. Jelent lalat munkaügyi főosz

Fűrészgépmunkásoka női segédmunkásokat Debreceni Kefegyár.

Vízügyi Nagyvállalat kára keres legalább 3-korlattal rendelkező m magasépítő mérnökök sokat műszaki ellenőr be. Válaszokat „Tisza igére a Felszabadulás be kérjük.

Esztergályos, lakatos szőrűs, sajtológép-beá los szakmunkásokat, küli férfi és női mun tergályos szakma sajtoló üzembe betaní kára női munkavállal segédmunkásokat felv lentkezés: Debreceni ségi Gépgyár, Híd u.

A Hajdú-Bihar meg felvásárló és Feldolg hajdúböszörményi kör hajdúnánási malomho böszörményi keverőüz rosi munkakörben jár ra alkalmas munkaer Érettségivel rendelkez Az üzemek felvesznek géd- és rakodómunká kezés a felsorolt helye tőinél.

Asztalos szakmunká segédmunkásokat, fia gítőket felvesz a Tan Vállalat. Debrecen, K 13. sz.

ges gépjár-
ői (FÚRÓ-

Minc

1960 NDR 0

Négy daloló nemzedék

1021

Unokától nagyapáig

Marosvásárhelyen, a Bolyaiak városában, izzón lüktető művészeti életet talál a látogató. Ha az ember számot akar adni ennek a kedves, nagyon otthonos kicsi városnak művészetéről, gazdag anyagból válogathat, s különösebb fáradozás nélkül is felfedezhet néhány jellegzetes színfoltot.

•

Először a Pionír-együttes próbájára látogattam el, ahol Birtalan József karmester, az igen tehetséges zeneszerző vezetésével éppen egy Bartók-művet próbált a 110 tagú énekkar. A művet átélve énekeltek ezek az apró emberkék, s a próba közben elhangzó művészi instrukciók mutatták, mennyire összedolgozott, érett kórus nőtt fel a karnagy irányításával.

A 10 éves együttes táncosai sem maradnak azonban el énekeseik mögött. Székely Dénes és koreografus társai olyan táncprodukciókat állítanak színpadra, hogy a közönség véleménye szerint sokszor megelőzik a felnőtt népi együtteseket. Pedig évről évre változik a kis társulat. Sokan válnak közülük hivatásos művészekké, de akik más pályát választanak, azok sem szakítanak soha többé a művészettel. És ez az, ami a legszebb ebben a vállalkozásban, hogy nem gyermekszínpadok parádéja, de élő példája a fiatalok helyes esztétikai nevelésének.

— Van még valami ennél érdekesebb is, ha nem restellsz velem egy órát szekerezni — hárította el a gratulációt Birtalan József.

És még aznap délután elvitt szekéren — akkora sárban, hogy a lovak időnként leültek — egy Küküllő menti kicsi faluba, ahol egyszerű földet művelő emberek, az egésznapi fárasztó munka után — szinte nem akartam hinni a fülemnek — Palestrinát énekeltek. 130 ember jön össze hetenként több alkalommal, hogy Keszeg János tanító vezetésével daloljanak. Madrigálokat, Palestrinát, Bartókot, népdalfeldolgozásokat, csupán azért, mert az ének szép. Ebben a faluban, Szászcsávás on, bármilyen furcsán hangzik, nincsen kocsma. Aki birja hanggal, unokától nagyapáig énekel a kórusban, s akik szeretik a muzsikát, körülülik a nagytermet és hallgatják. De azokat az arcokat látni kéne.

•

A romániai magyar kisebbség legtehetségesebb fiatal festője — akit a vásárhelyiek magukénak vallanak — Korondon él. Páll Lajost festőnek neveztem, de nevezhetném költőnek is, mert verseit éppúgy ismerik és szeretik, mint tiszta, mindenki számára érthető, döbbenetes erejű vásznait, amelyeken talán a legtisztábban tükröződik az égnek az a pasztellkékje, amely itt a havasok alján, napos időben szinte mindent bevon. Valamikor Páll Lajost talán a hegyek festőjének nevezik majd. Ennek a széles látókörű, sokoldalúan képzett művésznek nincsenek modernkedő pózai, divatos életérzései, de modern minden ízében, mert együtt él műveiben környezetével, emberekkel, állatokkal, fákkal, éggel, s róluk vall. Fest, mert festenie kell, s verset azért kezdett írni, mert mint ő mondja tréfásan, nem mindig volt festékre pénze, s valahogy ki kellett fejezze magát.

•

Sorolhatnám a művészeket, akikkel találkoztam. Zoltán Aladárt, a kiváló zeneszerzőt, az írókat, Sütő Andrást, Nagy Pált, Porzsolt Borbálát, Zolcsák Sándort, a festőket és még folytathatnám. Befejezésül talán még azt, ami mindannyiukban közös, mindannyiukra jellemző. Olyan lelkesedéssel, olyan hittel festenek, írnak, zenélnek, mintha legapróbb munkájuk is az örökkévalóságnak szólna. A legtöbb, amit művész elérhet. Műveiket értő közönség tartja számon. Igényes közönség, melynek ízlését ők alakították.

Mátéffy Zoltán riportja

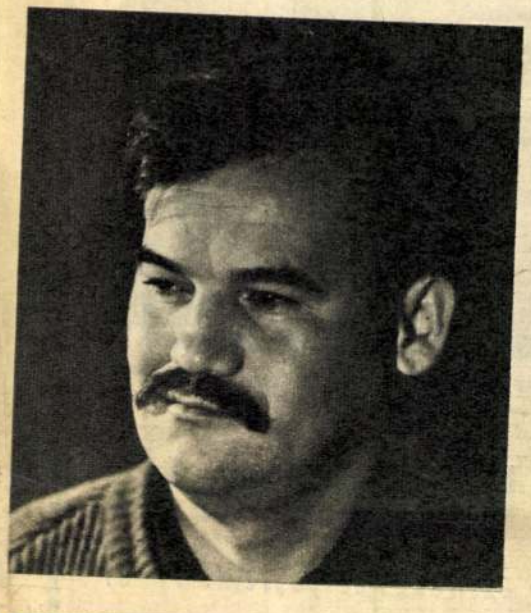

Páll Lajos

A „Biborkáné lánya" című tréfás táncjátékból a leánykérés, a Pionír-együttes előadásában

▼

Szekéren. Páll Lajos festménye

A „kedélyes" Prónay (Básti Lajos) és Vancsura (Bitskey Tibor)
Bojár Sándor felvétele

Prónay Pál: Básti Lajos

Jegyzet egy színészi teljesítményről

Nem lehet tagadni: nem jó darab a Vígszínházban látott „A kivülálló", és nem jó az előadás sem. Süköst Mihály gondolatai becsületesek és tanulságosak, de nem tudta megtalálni a Magyar Tanácsköztársaság bukása után, a fehérterror világában játszódó dráma stílusát és szerkezetét. Várkonyi Zoltán rendezése még látványos és hatásos, de a dráma szövege és az előadásban nyújtott látvány különböző sínpárokon futnak.

Van azonban ebben az előadásban egy szereplés, amely mindenképpen tanulságos. Básti Lajos Prónay Páljáról beszélünk. Még azt sem mondjuk, hogy Básti történelmi hitelességgel személyesíti meg azt a hírhedt különítményes-vezért, akinek Horthy Miklós kormányzói „megválasztásá"-t köszönhette, és aki a bethleni konszolidáció idején szembe került Horthyval. A történelmi Prónay — ez kiderül naplójából is, amelyet néhány éve nyomtatásban kiadtak és amelyet érdemes elolvasni — talán még brutálisabb volt, és mindenesetre primitívebb, mint az a figura, akit a színpad nagy mestere most elénk hozott.

De nem is az a fontos, hogy a Prónay-napló Prónayját mutassa meg, hanem hogy árnyaltan, lélektani hitelességgel „szóljon" (a maga színészi eszközeivel) egy típusról. Egy olyan típusról, amelyet kár sematikussá, plakát-figurává egyszerűsíteni, mert különben nem lehet igazán leleplezni. És Básti Lajos Prónayja olyan differenciáltan megmutatott alak, akiben van „snájdigság", s egy bizonyos atyai fölény is, akiben ott van egy a bor színét figyelő, s ízét, zamatát vizsgáló házigazda kedélyessége is. Prónay — és az a típus, amelyet az ő neve jelez — még az imperialista antant segítségével sem tudott volna uralomra kerülni, ha alapvető embertelensége nem párosult volna olyan vonásokkal, amelyek bizony nem egy szegényemberből lett közkatonának is imponáltak. A tényekről és lehetőségekről szigorú tárgyilagossággal — néha talán túlságosan is puritánul — szóló forradalmárokkal szemben az ellenforradalmár Prónay a szentimentalizmus húrjain is játszott. És néha nemcsak játszott — „munkatársai" és áldozatai elbódítása okából —, hanem maga is elhitte, hogy a szíve csupa érzelem.

Básti Lajos ezt az összetett, tehát nagyon veszélyes, a magyar történelem csapdáiból és csalódásaiból ügyesen profitáló, tehát nemegyszer a kisemberekre is hatni tudó ellenforradalmárt játszotta el. Akinek — látszólag — tartása van, aki egy szemöldökrándítással irányítja „fiai"-t, aki — pillanatokra úgy tűnik — még a „felsőbb körök"-et is megveti. Igazságtalanság volna azt mondani, hogy a darabnak semmi érdeme sincs abban, hogy Básti Prónayját nem fogjuk elfelejteni. De elsősorban Básti érdeme, hogy amikor Prónay a legelegánsabb, amikor egyenruháján csak úgy fénylenek a gombok, amikor a csizmája valóságos műremek, a nézőtérről egy mészárost is látunk, aki azonban nem barmok, hanem emberek vérében gázol. A Prónayt játszó színész keze vakítóan, szinte tüntetően fehér. A vért — ezen a fehér kézen — Básti művészete láttatja.

A. G.

A SZERENCSE NYOMÁBAN 1

Az első ötöslátos

A Lágymányosi utcában, rengeteg kőből épült szürke ház földszintes lakásán kopogtatok: özvegy Ring Sándornét keresem. Ajtót nyit, és elnézést kérően visszabújik az ágyába. Párnák közt, fehér ágyneműben fekszik, kicsit bágyadt az asszony, akit tizenkét évvel ezelőtt annyian irigyeltek, akinek először volt öt találata a lottón, és aki soha nem volt beteg. Zavarja is a gyengesége, mert az élete határozottságra nevelte. Nincs benne romantika. Hiába kutatom, milyen életet rejt a hallgatása.

Nem rontok rá kérdésekkel, aztán ő maga, a galambfehér hajú asszony lassan és magától beszélni kezd.

— Hűvös nap volt. Nem is akartam levinni a lottót. Félretettem. Csak amikor a lányom szólt, akkor vittem le. Még egy szám hiányzott. Négy számra négy gyermekem születési évét írtam, végül ötödikre az én 66 évemet.

— Négy gyermeke van?

— Itthon. Egy fiam és egy lányom külföldön él.

Három fiú, három lány, öt unoka. Banktisztviselő lányával él együtt két szoba, hallos lakásban. Ez a lánya is nemsokára itt hagyja, férjhez megy Kanadába.

Hatszáznyolcvanezer forintot kapott kézhez.

— Nagyon örültem, de ... meglettem volna enélkül is. Nem voltam soha szükségben. Szüleim is jómódú emberek voltak, férjem állampénztári főtiszt volt, és nagyon jó gyermekeim vannak.

— Egyszer, igen, akkor talán jobban jött volna. 1944-ben bombatalálat érte a lakásunkat, mindenünk odaveszett. Aztán szép lassan mindent megszereztünk. A gyerekek is felnőttek, szépen keresnek, családjuk van, lakásuk van. Igaz, én a kisebbik lányommal társbérletben laktam. A nyereményből választattam le a lakást. Még tíz évig csak 29 forint havibért kell fizetnem. Tudja, a leválasztás miatt.

— Nincs semmi hiányom. A pénzt is elosztottam a gyerekek közt. Vettem házat, telket Érden. Szép őszibarackossal. Nem volt, aki leszedje. Én csak itt akarok élni a Lágymányoson. 1935-ben jöttünk fel Kiskunfélegyházáról. Én budai vagyok. Most adtam el az érdi ingatlant, százezer forintért. Azt a pénzt is elosztottam a gyerekeimmel.

— Jók a gyerekeim. Hány öreg panaszkodik. Én nem. Csak ez az öregség ne volna. Van mindenem, amit szemem-szám kíván. Nem tudok enni. Legalább tíz évvel lennék fiatalabb ...

Hitt az életben. Aztán jöttek, mentek az évek. Múltak a nappalok, múltak az éjszakák és velük múlt 78 év. Igyekszik, tesz-vesz, hogy ne figyeljen a múló időre.

Az ablakon zörög a tél. Keleten már a tavasz ólálkodik. S újra lehull egy év.

— Azt mondták, milliomos vagyok. Jöttek a pénzkérő levelek. Ismerőstől, ismeretlentől. Valaki lovakat akart venni — az én pénzemből. Pécsről is kaptam levelet, már nem is tudom, mire kért pénzt. De sokat kért. Aztán, mikor az egyik fiam meglátogatott, és kíváncsiságból átnézte a leveleket, ráismert a szomszédjára, mert hogy ő is Pécsett lakik. Azt mondta: édesanyám, hiszen ezek az én szomszédaim és nagyon jómódúak. Nem is adtam nekik. De elmentem a szülővárosomba, Kiskunfélegyházára. Felkerestem a régi ismerősöket, és aki nem kért, annak adtam. És adtam ismeretlennek is, de csak az öregeknek, volt, aki sírt örömében. Én nem sírtam, amikor kézhez vettem a 680 ezer forintot.

A kis szoba, ahol most fekszik, és ahol már szaladnak a beszélgető szavak — egyszerű. Néprádió szól. Benézek a nagy szobába: neobarokk bútorok, perzsaszőnyegek, zenegép. Televízió nincs. Nem akar. Olvasni szeret.

— De csak történelmi regényeket. A dirr-durr könyvek nem érdekelnek. Szeretem az újságokat. A politika nagyon érdekel. Előfizetek a Népszabadságra, Népszavára, Esti Hírlapra, Ország—Világra és a Nők Lapjára.

— Voltam Olaszországban. Láttam a pápát is. Nagyon öreg már.

És messzire néz, elhomályosult tekintettel. Vajon hová néz, melyik távolba, ahová nem lehet követni. Elapadt hétköznapok távolába, régi emlékek lomtárába?

Messzire néző, emlékező szemére fátyol borult.

— Csak tíz évvel lehetnék fiatalabb.

Hatvannyolc éves lenne.

Gál Zoltán

PÁLL LAJOS

PÁLL LAJOS

Ez itt falu, az én falum,
Innen jöttem és ide térek
(Ady: Séta a bölcsőhelyem körül.)

„Páll Lajost nem kapta be a város, — írja Balogh Edgár — egyetlen város sem, nem kapta be a világ. Páll Lajos világgá vitte Korondot, és elhozta Korondra a világot, könyveket, emlékeket, színek és formák és kézfogások emlékeit. De nem a múzeumokból és nem a könyvekből, nem emlékekből él és alkot Korondon, hanem a földből, szülőföldjéből." Majd idézi a művész képeit: az egymásra torlódó magas tetők, a fehér csöndben villogó falak és felhők, a fazekas agyagos keze a korongon s az asztalos új képrámával a székely falu előtt, akárcsak a csüngő bajusz és mongolos szem az önarcképen — több, mint a színek játéka, vagy egyszerű tájfestészet. Egy jelképpé vált táj elevenedik meg alkotásain s a benne feszülő értékek felmutatása.

Páll Lajost festőnek neveztem, de nevezhetném költőnek is, mert verseit éppúgy ismerik és szeretik, mint tiszta, mindenki számára érthető, döbbenetes erejű vásznait. Korond a születési helye (1936), ahol ma is dolgozik, festi életközelségtől áthatott műveit. Jelentős e hely nemcsak azért, mert a falu élete, szépsége alapvető élményeit, témáit adják, hanem azért is, mert Páll Lajos művészi kibontakozása elválaszthatatlan ettől az otthonná vált környezettől. A Páll családban apáról fiúra öröklődő tehetség a fazekasmesterségben való jártasság. Már az apa, az idősebb Páll Lajos nagyszerű mester volt. Rendkívül fogékony mindenre, s főleg, ami a fazekasság művészi megújítását célozta. Igazi tüzes sárgát ma is csak a Pállok tudnak égetni. Páll néni 18 gyermeke közül az életben maradt kilenc fazekasmesterséget folytat, hat Korondon, a korong mellett. A fazekasság itt nem csupán foglalkozás és megélhetés, hanem művészet, amint Páll Lajos édesapjáról írja:

Az agyag forgott, futott volna,
de aztán formává lankadt,
s apám mint egy isten nézte,
mire telik esze, vére.

A családban művészünk a legidősebb fiú. Ő is a festést a fehér cserépen kezdte. Kijárt azután — mint maga írja — mindenféle iskolát. „Sokféle foglalkozást megpróbáltam, még többet is, mint amennyit illett volna. Festettem képet, építettem házat, gátat, izzadtam a fazekat égető katlanok mellett, írtam verset, voltam pakulár, s hogy még mibe nem fogok, nem tudhatom előre." Járt Kolozsvárt az Ion Andreescu Festőakadémián, tanult külföldi utazásain, Svájcban, Itáliában, Budapesten, de a legtöbbet mégis abból okult, amit a természetben és az emberek között látott, érzett.

Erdély Korond környéki szép vidékét járva üdít a táj, gondolatot ébreszt az itt fogant művek sorozata, mely az emberek sokaságát vezeti be a festészet boldogító világába. Páll Lajosék háza előtt a képein is gyakran megörökített három akácfa, erről tudjuk meg, hogy jó helyen járunk. A korondi Páll-ház megsejtet valamit a látvány és a költészettel telített mű kapcsolatáról. Bepillantást ad arról, miként alakul a valóság nyersanyaga művészi alkotássá, a mester pedig a székely falu csendes mindennapjainak festő poétájává, aki a maga erejével formálja újra azt, amit a hagyományból, a természettől és a néptől tanult. A nem régen épített műteremlakás üvegfalszerű ablakaival a kert közepén áll. A műteremben, ahova a látogató, először lép be, festőállvány, festékek, csokorba rakott ecsetek, vázlatok, rámák, a polcokon könyvek és folyóiratok, a falakat borító képeken korondi tájak és emberek láthatók. A lakószobák és a műterem is keretét, igaz, stílusos és szép keretét adják a képek gazdag seregszemlélőjének: a művész eddigi pályafutásának, széles skálájú és sodró erejű piktúrájának fontos állomásait jelző csaknem ötven mű. Kezdetben drámai hangú képek szikrázó fény—árnyék játékkal. Majd egyre színesebb lett palettája, okkeres színei világító fehérekkel, zöldekkel, sárgákkal, vörösekkel bővültek. Ez a változás táj- és családi képein is megfigyelhető. Az olajfesték mellett a tempera és akvarell is kifejező eszközévé válik. A környéknek, a szomszédságnak nemcsak haragos és halk színeit, fényeit, hólepte és napsütötte lejtőit örökítette meg, hanem lefestette lakóit, falusi udvarait, a falubeli parasztok házait, arcképeit, gondok között is derűs, emberségesnek vágyott életét. Ott látjuk a falakon a család jelentős tagjait a művész önarcképeivel együtt. Édesapja és édesanyja is többször szerepel, és sok más kitűnő portré. Arcok, melyek sorsukat magukon viselik. A „Kékkezű" című képén édesapja agyagot formál. Nemsokára a mű elkészülte után írt egyik költeményéből is megtudjuk, hogy örökre eltávozott 1968-ban

1. Páll Lajos: Családom

Művészettörténeti Értesítő 1979/3

1978. május 30-án Mágori Vargha Bélát a „Destaque —Artes" (Kiemelnivalók—Művészetek) nevű folyóirat (Jornalistica Rondon kiadása) hangzatosan és mégis tárgyilagosan így határozta meg:

„A magyar Árpád-házi királyok nevét viselve Mágori Vargha Béla expresszionista kompozíciók alkotásának szenteli magát, világos és sötét színekkel embereket és tájakat fest mélységes fényérzékkel. Miközben feledhetetlen háborús emlékeivel ezt teszi, munkáiból kitűnik az egyszerű emberek iránti ragaszkodása, melankólikus életükért, cselekedeteikért és szenvedésükért. Nem született itt, de brazil állampolgár, közöttünk él Sao Paulo-ban, majdnem inkognitóban. Annak ellenére, hogy a nemzetközi katalógusokban neve megtalálható, félrevonul, csendben, mint valaki, aki lábujjhegyen jött."

Lejjebb így folytatja:

„Béla sok éve él Brazíliában, ahová egy bizonyos, mondhatnánk, kolostorbeli anonimitással, szent és szolgálatra kész névtelenséggel érkezett."

Így van. Egy egyedül maradt művész, aki egyedüllétét, emlékeit, élettapasztalatát — és miért ne mondjuk ki — keserűségét megvilágított színekké alakítja át. Festményekké, melyek a művész állandóan figyelő érzékenysége által magába szívott világot leírják és megmagyarázzák, a művészi mondanivalóba vetett hittel.

Hogyan érzékeli egy népművészetkutató Mágori Vargha Béla munkáját?

A művész megkísérli minden művében azt, hogy felhasználja az ember kulturális kifejezésének lehetőségeit és azokat az állapotokat, amelyek az emberi életmódot egy adott időben és térben meghatározzák. Akár szomorú, akár vidám, akár tragikus, akár boldog, művészete annál inkább dokumentum, mennél inkább szellemi általánosságokat, vagy különös jellegzetességeket fest le. Ennélfogva az expresszionista festészetet többször kéne úgy megvizsgálni, mint olyat, amely spontán vetíti ki a kultúrát. Ez a festészet az, amelyik megmutatja, hogyan érzi, érzékeli a mű szerzője a mindennapi eseményeket. Ez a „Fürdés", „Nehéz Munka", „Gyümölcsszedés", „Zenészek" című festmények esete, többek között.

Egy népművészetkutatónak túl felületes lenne, ha Mágori Vargha Bélát tragikus művésznek osztályozná. Valóban, ő képeire annak a személyes szenvedésnek — amit ő sajátmaga oly közelről átélt — a látomását ülteti át műalkotássá, de ki az, aki életében nem szenvedett?

Egy olyan művész, aki Magyarországon, Franciaországban, Olaszországban, Brazíliában élt, annak gazdag és kifinomult felkészültsége van. Képes arra, hogy vallomásos és érett módon fogja fel az életet, és hogy megokolja, miért választotta ezt az utat. Megvilágított expresszionizmusa — a színek világosak, a tárgyakat valósághűen ábrázolja, a helyzetek reálisak — szempontokat ad meg, adatokat igazol és emocionálisan kiegészíti azt az analitikus képet, amelyet a tudomány a kutatótól kíván.

Szerintünk a művészetek és a tudományok együtt és nem külön képesek arra, hogy nekünk teljes képet adjanak az emberiségről. Ebben az egységben a tudás minden ága egy érvényes megvilágítást, minden tudós egy tárgyilagos képet, minden művész saját személyes módon sugárzó élet-, világ- és emberszeretetet nyújt minden szenvedés ellenére.

Szerintünk mindig van mit tanulnunk egymástól; főleg olyanoktól, mint Mágori Vargha Béla, aki a világot 82 évének tapasztalataival és érzékenységével látja, annak a 82 évnek, amelyet annyi országban, és 20 évet abban a házában élt le, amely befogadta festékeit, ecsetét és egyedüllétét.

Dr. Julieta de Andrade
a Népművészeti Iskola, a Brazil
Népművészeti Szövetség és a
Népművészeti Múzeum igazgatónője.

Fordította: Braun Gábor, Sao Paulo

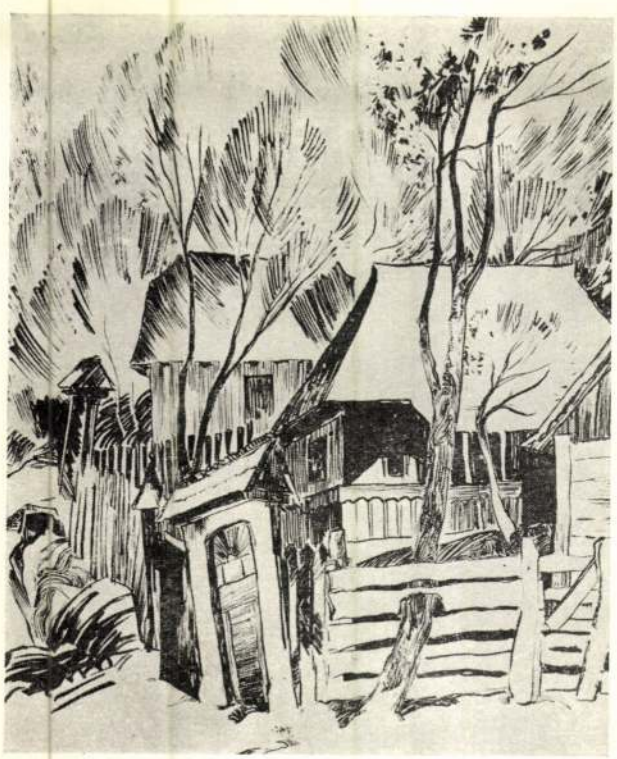

2. Páll Lajos: Csíki falurészlet

Apámért nem perelhetek,
kezét felhőkbe törölte,
korongján rettegő agyag,
még megfordult kétszer körbe.
Méltóságos havazásban
didergett a kormos katlan,
bokály csendült gyermekhangon,
kondér kondult szakadatlan.

A családi képek legsikerültebb darabja, amelyen a szülők mellett feleségét és önmagát is megörökíti. Csikók címen az előtérben portrészerűen megfestett két gyermeke látható s mögöttük, felettük a táj ficánkoló csikókkal. Ez a kompozíciós eljárás a későbbiekben több képén is visszatér. Így tudja egyesíteni a portréfestési és tájábrázolási adottságait.

Lakása ablakán szinte betolakszik a természet, bőkezűen nyújtja szépségét a dús vegetáció, a forduló évszakok folyton változó színeiket adakozóan mutogatják. Páll Lajos nemcsak jól ismeri modelljeit, szokásaikat, hanem az életüket éli ő is. A kaszálást, a korongolást és más munkát nemcsak nézte, hanem végezte maga is és alkotás közben újraéli. Nem a faragásokból, szőttesekből, ruhákból vagy akár mesékből, balladákból tanulja a népi szemléletmódot, hanem az életmóddal — amely ezeket szüli — tartja a kapcsolatot. Szimbolumokat, jelképeket kovácsol belőlük, de emberi teljességű, hús-vér mivoltuk révén kiemelkedő jelképeket. Minden műve az ő saját élete, egyúttal a falu népéjével azonos.

A világot a falu peremének nézőpontjából szemléli, ahonnan a dolgok egy bizonyos súlybeli, jelentésbeli hierarchiába rendeződnek. Szokatlanul nagyméretű tusrajzain, pazar színekben tündöklő akvarelljein és olajképein más-más nézőpontból figyeli a korondi vagy szomszédos tájakat, hol a dombok, hegyek lábától felfelé, hol a madártávlat nyújtotta látványt örökíti meg, a falusi utcákat, házakat néhány erőteljes, de harmónikus foltra, vonalra egyszerűsítve. A néha geometrikus alakzatú dombok, házak, lombok, mint tömör, lendületes, ritmikus formák legtöbbször teljesen betöltik a kép felületét. De nemcsak kompozíciós tényezők, hanem tartalom hordozói, és sejtelmes asszociációkat keltenek.

Páll Lajos ritka kézügyességű ember, kerüljön bármi kezébe, ha anyaghoz nyúl életre kelti. Annak idején sokat faragott. Érdekes párhuzam, ami a kubistáknak a néger plasztika, neki a székely népi fafaragás. Képein úgy faragja az alakokat, mint egykor a fát, határozott vágásokkal. Tipikus szerkesztő művész, apró megfigyelések sokaságát szintétizálja s így építi fel kompozícióit. A részletfeladatokat előbb külön is megoldja azzal, hogy megrajzol egy-egy jelenetet, arcot, mozdulatot. Mappákban sorakoznak tus- és ecsetrajzai, bizonyságai annak, hogy sokáig és szenvedéllyel érleli képeit s előkészítő vázlatain már szinte művészi élményt egy-egy leendő alkotásának kibontakozását. A képeknek nem a látvány közvetlen tükrözése, hanem ténybeli hitelük, belső igazságuk adja a néző számára a művészi élményt. Tipikus alakjai - a Kaszáló, Kosarat cipelő, Korongoló, Fűrészelő, Csordahajtó stb. - a mozdulat, a tartás, a jellegzetes ruhadarabok, a használt szerszám által lettek a fogalmat megjelenítő hiteles figurává, Tamási Áron regényhőseit juttatva eszünkbe. Élőek, szinte lélegzenek képein a házak, a fák, a kerítés, a használati tárgyak, mert a mindennapos együttlét bensőségében az ember közvetlen társai. Szépségüket növeli hasznos voltuk. Számottevő tényezője képeinek a vallomástétel hőfoka és szubjektivitása. Amint az emberi hang hordozásában megérezzük annak hidegségét vagy melegségét, úgy érezzük azt is, mint érvényesíti a festő a különféle színek fény —, árny —, valeur értékét a kívánt hatás elérése céljából.

Művészetének alakulásáról rendszeresen tudomást szerezhet a nyilvánosság egyéni és kollektív kiállításokon. Műveit 1955-től Románia minden reprezentatív jelentőségű tárlatán láthattuk s az ottani múzeumokban is őriznek belőlük. Az UTUNK, IGAZ SZÓ, VÖRÖS ZÁSZLÓ, ÚJ ÉLET és más folyóiratok és újságok is

3. Páll Lajos: A kakas

4. Páll Lajos: Hóban

5. Páll Lajos: Pitvaros ház

sokszor foglalkoznak festményeivel és költeményeivel. Az IGAZ SZÓ 1972-ben arcképét és rövid életrajzát is közli (186.1.).

Első korszakában hősei nem emelkednek ki a környezetből, egyfajta képes krónikát vezet Korondról, amelynek minden lapja életet áraszt. Később a nagy formák időszaka következik: az Anyám, Kapuállítók, Fazekas, Ácsok, Korongoló már nem élet—, hanem sorsképek, a művész vállalt, választott alkotói hivatás-eszményének festőileg a jelképességig elvonatkoztatott megtestesülései (Banner Zoltán). Kritikusai megállapítják, hogy „nagy kultúrájú, tudatos, állandóan új kifejezési eszközök után kutató, vívódó, alkotó ember, aki népe hű fiaként közérthető módon teremti újra és tárja elénk érett műveiben bármely más vidék meg lakói világánál semmivel sem kevésbé bonyolult szülőföldje életét." (Katona Ádám)

A modern erdélyi kortárs festők munkáit ismeri, de különösebb rokonságot nem mutat senkivel. Szívesen hozzák az expresszionistákkal kapcsolatba, néha enyhe túlzásokig elmegy a kifejezés érdekében, Mindent betöltő hivatása és szenvedélye a művészet és irodalom. Fest, mert festenie kell, s verset azért kezdett írni, mert mint mondja tréfásan, nem mindig volt festékre pénze, s valahogyan ki kellett fejeznie magát. Legjellegzetesebb versei a bartóki értelemben vett népiek — állapítja meg Izsák József Páll Lajos Fényimádók (Kriterion, 1970.) c. verseskötetével kapcsolatban. A Fényimádók színképeiben van ballada, tánckopogtató, regösének, szegénylegény nóta, csupa ősi népi szóvarázslat, persze modern sugallatokkal és mai gondokkal. Szép ötvösmunkával cizellált képek. Mindazonáltal nem nehéz felderíteni a költőben a festőt, ahogyan a festők is számontartják képein a költőt. „Hang és fény, szó és kép egymásba tűnésének misztériumát éljük át, ha képei elé meredünk, vagy ha versei zúgnak belénk. Táj és nép — a szülőföld képlet ilyetén kettős kapcsolódása— Korond festői és lírai felmutatása. Ez az, ami a Páll életműben oly végtelenül jóleső." (Balogh Edgár)

Páll Lajos benne él Korondban és Korond is él őbenne. Művész és faluja összeforrott s ez a találkozás a képek tanusága szerint nagy jelentőségű.

M. Kiss Pál.

Páll Lajos

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR KÉPÍRÓ
BUDAPEST, IX., GÁLÓI ÚT 81
Telefon: 138-060, 337-748, 340-726

IGAZSZÓ

10/1970 = 1-

SZEMLÉR FERENC fordításai

PÁLL LAJOS tusrajza

Egy irányba úszik.
Egymás háta mögött ta
Éjszak felé szépen és h
Majd háton délnek is.

A hajók nem tévednek
Akkor a tengeren.
Örvény nem nyeli be ő
Az így helyesbített
Iránytűvel pedig a föld
Általában helyesebb irá
A mindennapi életben.

FŐTÁRGYALÁS

Tisztelt Bíróság,
Megölték az időmet!

Önkéntesként hogy visszatértem
A harctérről,
Azt is észrevettem,
Hogy időmnek
Szívét, száját és homlokát kivágták.

De még így sem hagytak békét neki.
Kín-napok, könny-napok, gép-napok

Páll Lajos

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

IGAZSZÓ

1970 - 12.

1024

PÁLL LAJOS tusrajza

megpezsdíton, gyöngyö
Volt egy patak, amiben
egy nyelv, mely nem sz
még benne él a föld sav
minden jóize, ereje;
még nem kell szűrni, k
hogy dög ne fertőzze,
ne fosszák meg becsétől,
Ebből még gímek isznak
agancsuk ágbogáról
beléje ejtve egy-egy öklelést;
belé lehelve szarvasűző
iramok lihegését;
amaz istenné váló őstehén
teremtő lelkét . . .

Ó, volt ott egy patak,
amiben megfürödtünk.

3.

És volt egy sír, amelynél megpihentünk.
A dombtetőn
két silbak-tölgy a derekát kihúzva
elszántan állott, mozdulatlanul,
árnyékát ferdén oldalt tartva, mint
valami alabárdot.
A táblán egy név s két évszám, csak ennyi,
és mennyi mégis!
Világ, mi lassan lényegünkké válik,
s a nagyvilágban büszke lényegünk!
Ott lent a holt, ki földdé oszlik itten,
s ott fent, ott fent: mi fénnyé gyűl belőle
és beragyogja messzi nemzedékek
sóvárgó arcát, gondjaik fölé
az élet és a tündöklő varázslat
kettős egét borítva vigaszul —

Páll Lajos

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

IGAZSZÓ

1021
1970 - 1 -

PÁLL LAJOS tusrajza

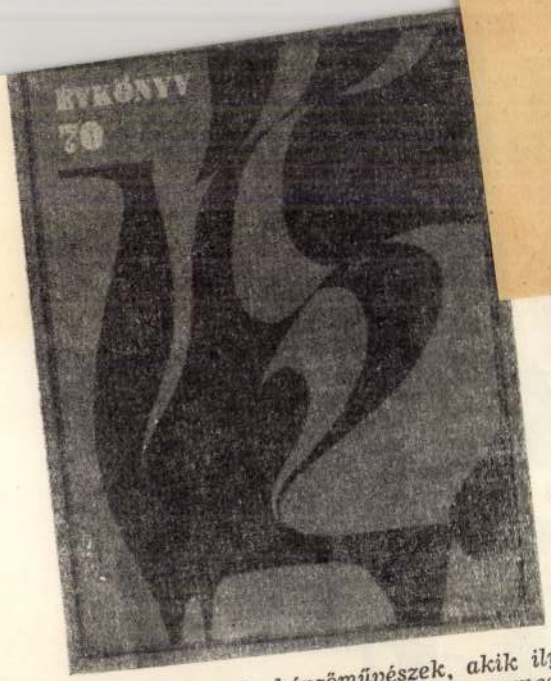

kája. Az Évkönyvet tervezte Árkossy István". A szerkesztőség figyelmessége indokolt: Deák és Árkossy remekelt. Jóleső érzés kézbe venni, végiglapozni ezt a grafikai-képzőművészeti-nyomdatechnikai kiképzésben nagyvonalú, ízléses (illőbb szót nem találok), elegánsan szép kiadványt. Tudja csak meg a világ, kik azok a romániai magyar grafikusok, képzőművészek, akik ilyen színvonalon tudják a szépírást „tálalni". Teljesítményükkel nemcsak az Utunk — egész irodalmunk is büszkélkedhet.

De!

Így írom ide, külön bekezdéssel és felkiáltójellel, hogy — ha szót értünk a dologban — a jövőben jobban vigyázzunk, törődjünk valamivel. Adjuk meg a tiszteletet, megbecsülést annak, aminek és akinek ki-

Páll 1

SAJTÓ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT

Telefon: 138-068, 337-748, 340-7

IGAZSZÓ

1970 1

1021

PÁLL LAJOS tusrajza

…ről nevre,
faluról falura;
úgy zizzent meg
egy-egy vidék,
teleírottan múlt
Ős látomások,
legendák,
égbe rótt kapub
vártemplomok z
s a munka
mai beszéde, val
ott volt mind
abban a könyvben —
megrendült ujjakkal lapoztuk.
Egy nyelven íródott és
egyetlen értelemben:
csoda, ha értelmünk s szívünk
egyformán rezdült meg reája?
Apa s fia így még nem értett egyet,
öröm ily osztatlan s a bánat
ily teljes nem volt miközöttünk
talán soha.
Itt éreztük meg újra mi,
hogy mik voltunk és mik lehetnénk,
hogy a szivárvány ott legmagasabb,
elérhetetlenebb, hol állunk.

Páll Lajos öröksége

Nagyszámú érdeklődő közönség előtt nyitotta meg első tárlatát az *„Erdély művészetéért" Alapítvány* a Hazafias Népfront VI., Népköztársaság útja 94. szám alatti helyiségében. *Páll Lajos* székely festőművész munkásságát mutatták be, a művész 50. születésnapja alkalmából. A képeket hazai magángyűjtők kölcsönözték a kiállítás időtartamára. A megnyitót *Csurka István* író tartotta; a *Muzsikás Együttes* erdélyi népdalai után *Torday Ferenc* és *Basa Annamária* a költőként is jeles festőművész verseiből adtak ízelítőt. A most szerveződő alapítvány — amelynek kurátorai: *Domokos Pál Péter, Csurka István, Hajdú Demeter Dénes, Demeter Ervin* és *Kulcsár Edit* — az Erdélyben élő magyar képzőművészek bemutatkozásának elősegítését tűzték ki célul. — „Legfontosabb feladatunknak tartjuk — mondotta Demeter Ervin az alapítvány titkára —, hogy megismertessük a hazai művelt közvéleménnyel a mai erdélyi művészet eredményeit, ezáltal közelebb hozzuk egymáshoz a politikai határok által részekre szakadt nemzeti kultúránk különböző ágait. Napjaink erdélyi magyar művészete — talán gazdag öröksége jóvoltából — rendkívül színvonalas, és nívós alkotókkal büszkélkedhet. Idehaza, sajnos, alig ismerjük munkásságukat. Pedig ők is részei nemzeti műveltség-kincsünknek. Ma még kevés a bemutatkozási lehetőség, ezt szeretnénk bővíteni. Természetesen az a szándék is ösztönzi törekvésünket, hogy ezzel a tettünkkel is közelebb hozzuk a két nép — a magyar és román — művészetét. Jól tudjuk: az erdélyi művészet sajátos kölcsönhatásban él. Egyaránt táplálkozik az egyetemes magyar és a több nemzetiségű szülőföld értékes hagyományaiból. A művészet az erkölcsi értékek tiszteletére és a népek kölcsönös megbecsülésére nevel. Erre pedig szükségünk van."

Az Alapítvány ösztöndíjak adományozásával, kiállítások rendezésével, katalógusok, ismertetők megjelentetésével kívánja szolgálni ennek a nemes küldetésű művészetnek a jobb megismerését, s úgy döntött, hogy az ösztöndíjat Kájoni Jánosról, a csíksomlyói ferencesről nevezi el.

(h-s)

PÁLL Lajos

Kenyere!

Mégis engedek egy utolsó kételynek: amit be
életnek nevezünk, a Veled való életnek, hasonló
önmagunkba-csukódáshoz, ahhoz a mániákus figy
lemhez, amellyel az író ember saját személye mi
den mozzanatát követi, hiszen ez műve egyetl
anyaga. Az üdvösség követelménye ennek az é
kultusznak a leplezése lesz, amelyre egy mester
gyelmeztetett húszéves koromban, és valami sz
ürüggyel megszépíti minden mással szembeni

MAGYAR HÍRLAP
Tele,

TISZATÁJ
Szeged
1969 9

1021

PÁLL LAJOS: „ÉN ÉS GONDOLATAIM"
(1969)

át Szegedre, ahol 1947-ben érettségiztem a Dugonicsban. Közben családom Budán élte át az ostromot, engem 16 éves leventeként Nyugatra hurcoltak, s bár katona nem voltam, 100%-os hadirokkantként tértem haza az amerikai fogságból, súlyos tüdőbajjal. Az egyetemet Szegeden végeztem, 1952-ben szereztem magyar—történelem szakos tanári diplomát. Vidéki tanárkodás (Szentes, 1951—54) és pesti TIT-központi munka után 1955 májusában újra megbetegedtem, s csak 1959-ben gyógyultam meg. Közben megnősültem s a szüleimmel és fiammal kikerekedő családi kör hozzájárult egészségem megszilárdulásához s munkakedvem kialakulásához. 1959-től négy évig a szegedi Somogyi-könyvtárban dolgoztam, 1963-ban kerültem az egyetemi Magyar Irodalomtörténeti Intézetbe Szauder József mellé. Jelenleg adjunktus vagyok s 18—19. századi magyar irodalomtörténetből és irodalomelméletből tartok órákat.

— Első megjelent írásod, egy könyvkritika, a Tiszatáj 1956-os évfolyamában olvasható, de

műfajelméleti érdeklődést jeleznek. Az irodalomtörténet is főleg elméleti vonatkozásban foglalkoztat: egy nagyobb munkán dolgozom Döbrentei Erdélyi Múzeumának irodalomszemléletéről. Hosszabb távon pedig a magyar felvilágosodás kora lírai műfajainak történetét és elméletét szeretném vizsgálni. Az élő irodalom kritikai figyelése mindezekkel párhuzamos: ez mindennapi feladatunk.

(—)

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUN

IGAZ SZÓ

1021. Páll Lajos

PÁLL LAJOS: Patak

SZÜLŐHÁZ

Hátracsapja a szél
égnek feszíti két
mint aki jajong
és megalvad a víz
a kútban
és házkutatást tart a csend:
felleltározza
elhasznált életünk
megkímélt
ruhadarabjait —

és nem marasztal
nem marasztal
senkit már
a bojtorján
az udvaron

ha ti is
ha ti is megszöktök innen
valami jó előre-kész
alattomosan szervezett
hallgatólagosan elfogadott
félelmetes terv szerint

szüleim

ALÁZAT

Párzanak és fiadzanak
a könyvek a polcon
a kőnek szakálla nő
körüllebegi a bölcsesség

yhattam tönkremenni a testvé-
volt és hosszú a küzdelem. Az
lán nem tanult, és én is csak
t. Nem volt időm. Amikor vége
rossz álomnak, késő volt már
maradást. Az öcsém évismétlőre
galább észhez tért. Az én ne-
ltalánosom tűrhető volt, de az
kaphattam ösztöndíjat. Most ott
z apám nyugdíjából minden hó-
ejt nekünk kell adjanak. Ez pe-
mehet tovább. Megpróbáltam
ni és átiratkozni az estibe, de
ért a szakmámban kellene dol-
edig négy év után nem adnak
mód nincs! Pénzre van szük-
már csak írással szerezhetek.
honorárium ellenében közölné
somat, talán még nem lenne
. Ez az, amitől nagyon féltem,
magamban egész nyáron át.
de már nem ezért. Attól, hogy
tségbe vonnák levelem őszinte-
A visszautasítástól nem félek
eretném megkérni a szerkesztő-
arra kerül a sor, hogy tényleg
mit, tessék alaposan elbírálni.
alamizsnát kapni. Sokkal szíve-
nézek a valósággal, legyen az
nilyen kegyetlen, minthogy ide-
óindulatán és könyörületén ten-
val pénzt akarok, de azért meg
gozni. Most nem küldök még
ást várok, levelet minél hama-
sztőségtől. Addig is maradok a
zinte tiszteletem. Karesi"

ljuk őszinteségét és önérzetes
kedves Karesi, és szorongatott
yüttérzünk önnel. Biztatni azon-
biztathatjuk, hogy küldje be
és igérni is csupán annyit ígér-
nban, hogy olyan jóindulatú
al bíráljuk majd el őket, ami-
telik. Jótékonysági, személyi
a lapszerkesztésben nem szá-
lniük — és örömmel nyugtáz-
nem is tart igényt ilyesmire —,
örvendenénk, ha írásai nyom-
áltanának, s így közlésük la-
s ifjú munkatársainak számát
teletdíjuk pedig enyhíthetne azon
melynek létrejöttüket vagy be-
zönhetik.

K. JAKAB ANTAL

ow amerikai író kapta az
i Nobel-díjat. Bellow 1915-ben
regénye, a *Dangling Man* (Láb-
1944) a válság éveiben felnövő,
elnőtté váló fiatalok lelki fo-
zi. Jelentősebb regényei közül
alandjai, Henderson, az eső-
t, A régi rendszer stb.) a *Her-*
arul is megjelent. A *Humboldt*
regényéért egyébként az idén
kapott.

i Akadémiai Kiadó által gon-
on című, nyugati nyelveken
összehasonlító irodalomelméleti
–2. számban R. Szilágyi Éva
lóban méltatja a *Cahiers rou-*
littéraires eddigi évfolyamait s
yóirat szerepét az irodalomel-
nemzetközi kapcsolatainak ki-

ca, a kolozsvár-napocai G. Di-
atórium diákja a XX. tou-
özi énekverseny második, a
esek szófiai versenyének pe-
íját nyerte el. Ez utóbbi ver-
al a kolozsvár-napocai Román
Emil Ghermant tüntették ki.

vi *Új Szó* közli Bajor Andor
tud aludni című írását.

uillevic francia költő és mű-
sztrugai költészeti esték fesz-
i aranykoszorúját. Guillevic
agne-i Carnacban született, ed-
e jelent meg.

va D. Szabó Lajos *Rekviem* ci-

romániai születésű világhírű

Ki hitte volna...

■ hogy Ferencz Imre szerint „aki a faluhoz forrt... két évtizedig is magánál hordja a nosztalgiát, akár a kapukulcsot"... S a házon „nemcsak bedeszkázzák az ablakokat, de le is szedik onnan esetenként, hogy bizonyságot nyerjen: azért mindig is volt hozzátartozójuk, nem feledkeztek meg róluk. Mert sorsuk van a házaknak"... — sajnos, a mondatoknak is.

Ki hitte volna...

NAPTÁR

Október

Radnóti Miklós versét rejti a vízszintes 1., 88., függőleges 46., vízszintes 53., 113., 19., 36. és függőleges 1. számú sor.

VÍZSZINTES: **1. A vers első sora** (zárt betűk: A, Z, O, G). 16. Az ami levegőt, fényt stb. nagy tömegben bocsát ki magából. 17. Pénzegységünk. 18. Híres Shakespeare-kutató volt. **19. A vers hatodik sora** (zárt betűk: A, O, Á, G, A). 20. Olasz festő (Guido, 1575—1642). 22. Nitrogén, hidrogén és szén vegyjele. 24. Azonos betűk. 26. Hangtalanul lép! 27. Lakatlan. 29. Megfelelő. 30. Bírósági ügy. 32. ÁSA. 34. Tengeri rabló. **36. A vers hetedik sora.** 41. Égitest. 42. Nézési irányomba szökken (két szó). 43. Mezőgazdasági munkát végez. 45. A nepáli uralkodó hindu kaszt tagja, kiejtve. 48. Ezüstfehér fém. 49. Ő, németül. 51. Női énekhang. 52. Fonetikus mássalhangzó. **53. A vers negyedik sora** (zárt betű: A). 58. Szintén. 59. Arab férfinév. 60. ... haját: mérgében teszi az ember. 61. Rőzse. 63. Kilátásba helyezik. 64. A bátor igéje. 65. ... menni: arra a helyre szándékozik távozni. 66. Indián nép. 67. Kis településen. 69. Hazai magyar zeneszerző (Tibor). 70. Magad. 74. Brit hírügynökség betűjele. 75. Mai német zeneszerző (Werner). 77. Állatszállás. 78. VH. 79. Csomagoló eszköz. 81. Ajtót tár. 83. Elektród a röntgencsőben, ahol a röntgensugárzás keletkezik. 87. Le. **88. A vers második sora.** 92. Elbeszélő költemény. 94. Dekád háromötöde! 95. Vércsatornája. 96. Kicsinyítő képző. 97. Nem fő. 98. Argentinai gépjárművek nemzetközi betűjele. 99. Élelmiszer. 101. ... könig, Goethe verse, Schubert dala. 103. Divatjamúlt. 105. A szó művésze. 107. Sziget az Ir-tengerben. 109. Liviu Rebreanu-regény címe. 111. ... Vilmos, angol király volt (1650—1702). **113. A vers ötödik sora** (zárt betűk: M, D, R, S).

FÜGGŐLEGES: **1. A vers utolsó sora** (zárt betűk: T, T, A, G). 2. Csillagközi tér. 3. Seben képződik. 4. A harmadik személy se megfelelő (három szó). 5. Előkelősködő. 6. Kis Attila. 7. Jeleket vés. 8. A holland autók nemzetközi betűjele. 9. Japán pénzegység. 10. Fásításhoz alkalmas, két-három méter magas facsemete. 11. Lélegzik. 12. Rostnövény. 13. Női név, július 22-én köszöntik. 14. BC. 15. Északeurópai főváros. 21. Ne add fel a ....: bizakodva nézz előre. 23. Erdei növény, tájszóval. 25. Japán város. 28. Kétszeres Nemzeti-díjas filozófus volt az NDK-ban (Georg). 30. Tartóoszlop, görög eredetű szóval. 31. Ijesztő alak. 33. Amely időre. 35. Ókori pengetőhangszer. 37. DPR. 38. Tiltó szó. 39. Pólyás kelengye. 40. A „nagy palóc" betűjele. 44. Török fiúnév. **46. A vers harmadik sora** (zárt betű: M). 47. Nemesfémet tartalmazó kőzetréteg. 50. Maga becstelen (két szó). 54. Madridi labdarúgócsapat, névelővel. 55. Az Alpok legnagyobb tava. 56. Durván eltávolít. 57. Régi közjogi méltóság. 59. Kezdet és vég nélküli poéma! 62. Lakhely összefüggő betűi. 67. A Föld egyik fele. 68. Nagyobb terjedelmű névjegyzéket. 71. Félpár. 72. A Szajna bal oldali mellékfolyója. 73. Lyon folyója. 74. Cseh eredetű páros tánc. 76. Súlyegység. 80. Ez a „bab" majomkenyérfa. 82. Az anyagnak egy egységet alkotó tömege. 83. Azonos a 87. számú sorral. 84. Sziget az Égeitengerben. 85. Latin üdvözlés. 86. Egyforma római számok. 89. Gyára. 90. Oki összefüggés. 91. Város a Nagy-Szamos felső folyásánál. 93. Névérték, olasz szakkifejezés. 100. Kiepura személyneve. 102. ... Chaney: amerikai filmszínész (1883—1930). 103. Érzékszerv. 104. Azonos betűk. 106. Stannum. 108. Biztatás. 110. Kettős mássalhangzó. 111. Gyereksírás. 112. Asztácium vegyjele.

(Készítette Rámay Tibor)

A 42. számban közölt, A MEGLÓDULT NAPTÁR: Pomóna tánca című rejtvény megfejtése: érik a szőlő. Mindannyit szeretnéd / falni és marni, mint a gaz darázs. / De mire magad kedvedig ehetnéd, / már vége is van, jön helyette más.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1976 OKT 29

Utunk

Páll Lajos,
festő, grafikus
1021

Páll Lajos példája

Egy hajdan kényszerű életforma: a művészi remeteség jobbára ösztönös védekezési gesztusa ölt tudatos magatartásformát Páll Lajos választásában.

„Művészileg értékeset — a néhány kivétel csak látszólagos — éppen és kizárólag az elvonultak alkotnak: Kós Károly, Nagy Imre, Bordi András s a többiek. [...] Nem gazdagodnak, de megélnek, és nem koplalóművészek, mint megannyi városi művész. Lehetetlen észre nem vennünk életfolyásuk azonosságát. Nagy Imre — Bordi András [...] Nem érzelmes, Szabó Dezső-i megtérés a faluba, hanem a munkának józanul boldogabbik végén ragadása. [...] Megéjük sorakoznak s törekedésük független voltát biztosítják a csíki vagy a héderfájai föld barázdái. [...] A remete művész művészetünk bomlásának szerves eredménye" — írja Vásárhelyi Z. Emil 1937-ben, *Erdélyi művészek* című kötetében.

Az azonosságok és különbözőségek közül egyet-egyet emelnék ki: az esztétikai kultúra tekintetében szinte teljességgel töretlen talajra épülő művészi pályák folytonosságát, s azt, hogy Páll Lajos (és társai, például Kusztos Endre vagy Fodor Kálmán) „beépülése" a szülőföldi környezetbe nem bomlási folyamat jele, hanem éppenséggel új művészeti életműködések próbája. Hiszen századunk utolsó negyedében nemcsak a műalkotás (pontosabban: a műtárgy) funkciója változik lényegesen, hanem a műalkotóé is; a művész esztétikai szakosodása (a felhalmozódás dialektikája szerint) visszavezeti s minden eddiginél szervesebben kapcsolja tevékenységét a tömegek mindennapi életéhez, a társadalmi környezethez. (Gondoljunk csupán Vasarely színes városkoncepciójára.)

Elvileg, a művészeti kultúrának ebben a szerkezeti átrétegződésében a táblakép (általában a kiállítási és intim műfajok) szerepe csökken. Gyakorlatilag azonban a helyi és időbeli feltételek összefüggésében a táblakép-műfaj is játszhat művelődéstörténeti és művelődéspolitikai kihatású szerepet.

Páll Lajos Korondon olyan falusi környezetben él, amely egyrészt anyagi módban s kisipara, a fazekasság révén tulajdonképpen messze meghaladja a bármikori falusi életforma szintjét, másrészt azonban — éppen esztétikai önellátottsága miatt, hiszen a fazekasság mellett egyes aszszonyok, különösen például Molnos Lina néni, művészien varrnak, szőnek, sőt a kapuállítás is reneszánszát éli — sem vásárló közeggé nem válhat, sem sajátos feladatok, megrendelések elé nem állította mindeddig egyetlen festőművészét. (Hiszen még az állandó Páll Lajos-tárlat sem a koronái, hanem a parajdi kultúrházban nyílt meg ez év szeptember 26-án.)

Pedig immár több mint egy évtizedes, folyamatos korondi művészi tevékenysége során egyetlen percre sem szakadt el a kézenfekvő festői tárgy: népe és földje vonásainak, mozgásainak az ábrázolásától. Ha tehát lett volna élő hagyománya a képnek a lakásban — nyugodtan felfüggeszthették volna már eddig is minden munkáját, bármelyik korondi házban. (De hát melyik faluban él ilyen hagyomány, s ha él, hol szélesebb körű a kultikus jellegű olajnyomatok és a családi fényképek igényénél?)

Persze Páll Lajos festészete és grafikája, noha sohasem szakadt el a konkrét korondi léttől, nem is tükrözte azt sem életképi megszépítéssel, sem natúr-élethű dokumentáriassággal. Nem életigazságokat próbált ismételni, hanem a kezdet kezdetétől olyan törekvés hajtotta: annak az életerőnek a művészi jeleit, azt a színbeli expresszivitást megtalálni, amely egy egész életforma és tájegység vonásaiból művészi igazságként, tehát valami állandó, örök, ám állandóan, örökösen átalakuló szellemiségként sugárzik.

Első korszakában (talán korai lenne pontos évszámokkal határolni) ezt a látványon túli kifejezőerőt a *kivágással* éri el, a meglátás élességével és eredetiségével; még küzd az anyaggal, a formálással, szinte a korongolás természetével ellenkező módszerrel kísérletezik (régebben maga is korongolt, készített fazekastárgyakat), s hősei sem emelkednek ki a környezetből, köznapi tényekedésük életképi mozzanatai fölé. Egyfajta képíró krónikát vezet Korondról (a naplóműfaj folyékony duktusával, változat-értékű ismétléseivel), amelynek minden lapja információt közöl, életet ábrázol, mind egyezményesebb jelentőségű színharmóniákban.

Talán két esztendeje érik második korszakának *kompozíciós* nyelve, a nagy formák időszaka, s az *Anyám*, a *Kapuállítók*, az *Ácsok*, a *Fazekas* (mind 1976-ból) már nem élet-, hanem sorsképek, a művész vállalt, választott alkotói hivatáseszményének — festőileg a jelképességig elvonatkoztatott — megtestesülései. Páll Lajos eszpresszív realizmusa — minél kiműveltebbek eszközei, minél hívebb, testesebb a faktúrája — mind egyetemesebben áttekinthető képet nyújt e kubista tömbökre is lebontható, hol csontvárysan szikár, hol nagyvimreien zsíros, hol mártonferencien drámai, hol pedig Nagy Albert-i fehérekben zengő tájak emberi arculatáról. Különösen sokat mond az építészeti elemek, az egymásra támaszkodó, mohos tetők, csonttá fehéredett kapuzábék, hatalmas időmesszeségeket fókuszukba gyűjtő ablakszemek, fa, cserép, vakolat — a röghöztapadottság és az összeboruló, szédítő félnézetek ellentétezésével.

Termékenysége a formák és a mondanivaló monumentalizálódása óráiban sem lankad. Hiszen annak a filmnek a képei, amelynek előhívására eddig szentelte magát, továbbra is változatlan ritmusban áramlanak be a műteremház üvegfal nagyságú hármas- vagy négyes ablakán, s maga sem hagyott fel az erdőléssel, a mezők művelésével és a gyümölcsfák oltásával. Csupán az történik, hogy a költő Páll Lajos festészete mind tágasabb terekre nyit, míg a festő Páll Lajos költészete lassanként bányapatakként járja a szavak mélységeit.

Páll Lajos: Önarckép

BANNER ZOLTÁN

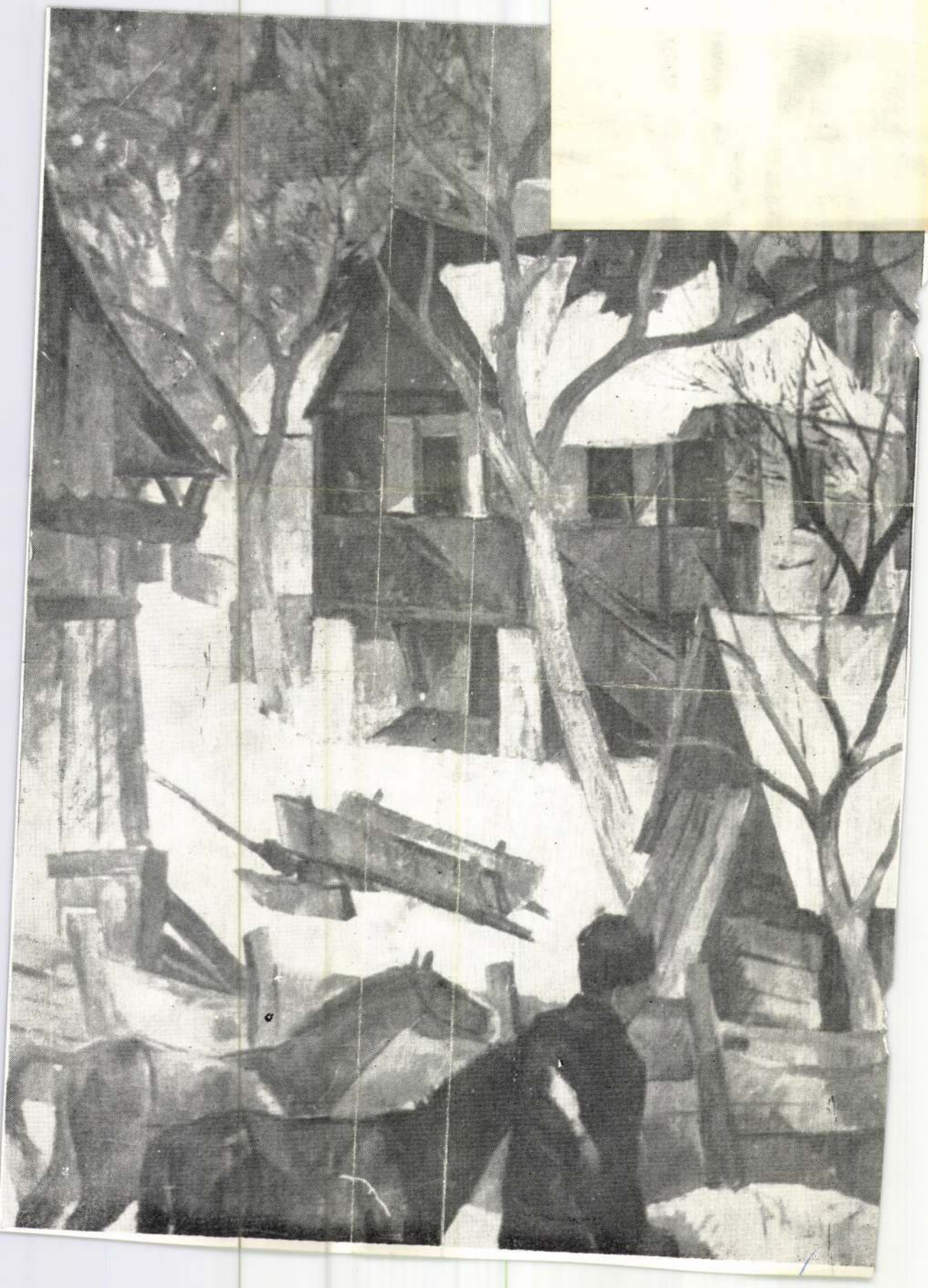

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 1 1

KORUNK

Páll Lajos

1021

PÁLL LAJOS: 1. SÓFALVA;
2. SZOMSZÉD UDVAR (A KORUNK GALÉRIA ANYAGÁBÓL)

Ó- ÉS TELEVÍZIÓMŰSOR

Ördögh Szilveszter regényének rádióváltozata
0.10 Lemezújdonságok
2.00 Szózat

TELEVÍZIÓ 1

9.05 Egy év fókák és pingvinek között
9.35 Örökölt szerelem VIII/8. rész (ism.)
10.30 PANORÁMA
16.15 Képújság
16.25 Kalendárium 1990 Ismeretterjesztő magazin
17.15 Házi-barát Magazin a családnak
17.25 Őrhely Csernátonban Dokumentumfilm
17.55 CIMBORA
18.15 KATOLIKUS KRÓNIKA
18.30 Szomszédok
19.05 Esti mese
19.30 HÍRADÓ
20.05 A Rádiókabaré III. humorfesztiválja Összeállítás a döntőről
21.40 Angyalbőrben XIII/7. rész: Alca nélkül

Éjjeli riadó! Szélsebes öltözködés után a fiúk felkapaszkodnak az egyik teherautó platójára. Egy szerencsétlen (vagy szerencsés?) félreértés folytán Urbánék gépjárműve eltéved...

22.40 Nárcisz és Psyché Tévéfilmsorozat III/2. rész: Psyché
23.55 HÍRADÓ 3.

TELEVÍZIÓ 2

8.57 PARLAMENTI NAPLÓ Közvetítés az Országgyűlés üléséről (A közvetítés a délutáni adáskezdésig tart.)
14.00 Képújság
14.15 Tv2
14.25 Nyelvlecke Alles Gute!
14.40 Kölyökidő Kamaszodó kamaszadó
15.05 A csodafiú Kínai ifjúsági film

Beibei különös képességekkel születik a világra, tele van elektromossággal és mindenkit megráz a környezetében. A kisfiú normális, mindennapi gyerek szeretne lenni, ezért kéri az úrlényt, szabadítsa meg ettől a számára oly terhes képességétől.

16.30 Tv2
16.40 Sesame Street
17.38 Tv2
17.45 Kérdezz! Felelek
18.00 TELESPORT
18.25 Gyerekeknek Hupikék törpikék
18.49 Tv2
19.00 De B. márkiné NSZK-tévéfilm II/2. rész
20.19 Tv2
21.00 HÍRADÓ 2.
21.20 Tv2
21.25 Van egy története?
21.30 Bongó

Az Országos Takarékpénztár Sportfogadási és Lottóigazgatóságának, valamint a Tv2 műsorának közös számsorsjátéka.
Közvetítés a Fehérvári úti Művelődési Házból

22.40 Napzárta
23.25 Országok, emberek, életek Juice-románc Csehszlovák film (1984) Csak felnőtteknek!
0.40 Tv2

* * *

SKY-EUROSPORT

8.00: Mókagyár 10.00: Trampolin-vb 10.30: Mobil—1 autó- és motorsport híradó 11.00: Motocross. 8. nemzetközi találkozó 12.00: Eurosport szombat: Motorsport; 1990. évi Atlétikai Eb; Dokumentumtár a labdarúgás történetéből; Tenisz; Hopman-kupa 19.00: Kerékpár 20.00: Jachtverseny 20.15: Pankráció 21.45: Ökölvívás 22.45: Tenisz

SUPER CHANNEL

8.00: Egyveleg 15.00: A Tejút. Francia—olasz film 17.00: Videodivat 17.30: Coca-Cola 100-as európai slágerlista 18.00: Ultra sport 19.50: Időjárás 20.00; Erő kapitány. Sci-fi sorozat 20.30: Élve vagy holtan. Western 21.00: Második kórus. Amerikai filmmusical 22.35; Szürkületi zóna 23.35: Horror expressz. Amerikai film Kb. 1.25: Egyveleg

TV5

16.05; Hírek 16.15: Úton-útfélen 17.15: A jövendő géniuszai 17.45: A Világ ösvényein. Útifilm 19.00: Hírek, időjárás 19.15: Kulturális magazin 19.25: Jó napot, Franciaország, Európa! 19.30: Svájci tévéhíradó 20.00: Thalassa. Tengeri magazin 21.00: Hírek és időjárás 21.35: Kilencvenhárom. Victor Hugo-sorozat 23.35: Hírek 23.50: Karakterek. Irodalmi magazin

SAT1

8.30: Hardball 9.25: Horoszkóp 9.30: Gazdasági fórum 10.00: Műsorelőzetes 10.05: Casimir és társai 10.25: Műsorelőzetes 10.30: A valódi szellemirtók 11.00: A Neptun Odüsszeiája 12.50: A Flinstone család 13.20: Szél ellen... Mini sorozat 14.10: A hegyek varázsa 14.40: Főzőcske. Horoszkóp 14.50: Nick Knatterton kalandjai. Német detektívfilm 16.30: Hasznos tudnivalók 16.40: A videótéka újdonságai 17.05: Utazási magazin 17.35: Hírek, időjárás 17.45: Nyereményes játék 17.50: Fantáziasziget. Filmsorozat 18.45: Hírek, időjárás 19.05: SAT1-klub Frank Laufenberggel 20.00: Manimal. Krimi 20.55: Sport 21.00: Jake és McCabe. Krimi 21.55: A nap hírei. Sport. Időjárás 23.05: Halló Berlin! Szórakoztató magazin 22.30: A Fanthom nevű lány. Amerikai akciófilm 0.15: Őrjöngés. Amerikai krimi 2.10: A Mestergyilkos

RTL

8.00: Konfetti. Vidám filmkockák gyerekeknek 9.30: Zsupsz. Játékshow gyerekeknek 10.10: A római Holidayék. Új rajzfilmsorozat 10.35: A Jetsonok. Új rajzfilmsorozat 11.00: Rajzfilm 11.15: Csodás univerzum. Rajzfilmek 12.35: He Man. Rajzfilmsorozat 13.00: C.O.P.S. Rajzfilmsorozat 13.25: A hős teknősök 13.50: Ragazzi. Zenés magazinműsor 14.40: Daktari 15.35: Lassie 16.00: Kats és Dog. Kalandfilm 16.25: Út a mennyországba. Amerikai sorozat 17.15: A Bunts tv-magazinja 17.45: Csodálatos évek. Amerikai sorozat 18.10: Filmújdonságok 18.45: Híradó 19.00: Wyomingi fegyveresek. Amerikai western 20.15: Ivanhoe. Amerikai történelmi film 22.00: Dall-As. Talkshow 23.00: Erotikus revű a berlini Friedrichstadtpalast műsorán 0.10: A kéj útjai. Görög szexfilm 1.25: Egy hóember halála. Angol maffiafilm 2.50: A kéj útjai (ism.) 4.00: Holdutazás. Offenbach-opera

PRO7

8.10: A 6-os számú fogoly. Angol kémfilm 9.05: Dagadó vitorlákkal előre. Román kalandfilm 9.30: Tom és Jerry 9.55: Fegyvers rablás 11.45: A négyöklű trió 12.40: Bill Cosby-show 20.10: Robin és a hét gengszter 22.05: San Francisco utcáin 23.00: Madame's 23.25: Kannibál bébi születik. Amerikai horrorfilm 0.55: Hírek, időjárás 1.05: Max Headroom 1.50: Vess keresztet és menj a pokolba! 3.15: Madame's 3.40: Emberi dzsungel. Amerikai krimi 5.00: Mélyhűtő sokkoló. Angol horror 5.50: Sunset Strip 77. Krimi

3SAT

13.40: A jövő hét műsorából 13.55: Játszóház 14.25: Kaktusz. Környezetvédelem gyerekeknek 14.40: Elhatároztatott és közhírré tétetik 15.05: Konyhából a kozmoszba 15.30: Sport 16.30: Swing and Talk. Zenés terefere műsor 17.30: Watership Down. Angol rajzfilm 19.00: Tévéhíradó 19.22: 3SAT-stúdió 19.30: Goethe kezében 22.05: Aspektusok. Kulturális magazin 22.45: Leonie Rysanek: Da Capo Mykoszon 23.45: A hónap könyve 24.00: Film és video 1.00: Hírek

MTI/Grafikai Szolgálat

PÁLL LAJOS

I. ÉVFOLYAM 218. SZÁM 1990. DECEMBER 29., SZOMBAT

HAJDÚ DEMETER DÉNES

Az Északi Hargita lábánál, a Firtos-hegység aljában elterülő ősi székely település, Korond már századok óta a híres székely falvak sorát gazdagítja. XIII. században emelt temploma és fazekasai tették nevezetessé. *Orbán Balázs* a következőket jegyezte fel a Székelyföld leírásában: „...Korondon minden ember fazekas is; itt készülnek azon mázatlan s hallatlan olcsó cserép edények, melyek egész Székelyföld (kivéve Csíkot) konyhakellékeit fedezik; nyikorgó szekereiken százezreit

GOMBROWICZ-BEMUTATÓ NYÍREGYHÁZÁN

GYÖNGE ELME, LU

LŐRINCZY ATTILA

A vizionárius álmában hülyékkel és disznókkal népesítette be a vidéket: idióták lettek mindahányan a képzelet teremtményei. *Witold Gombrowicz* nyomán az *Esküvő* című balett-komédiát mutatta be a nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház társulata *Gaál Erzsébet* rendezésében. A gyönge elme képtelen volt már meghatározni és végletes cselekedetekre ragadtatni magát, mindazonáltal — hát persze — mégis, minden megtörténhetett. Lehetett esküvő, lehetett temetés, csak épp a kihűlt, lusta szív nem ismerhette többé az erősebb érzések; a parttalan vágyakozások és eszelős gyűlölködések nagyobb világát. (Nota bene: mindez a hagyományos értelemben vett drámaiság ellen dolgozik, hiszen ha nem valamely nyilvános konvenció, hanem a szélütöttség rítusai irányítják a színpadi kreatúrák tetteit, úgy az átélhetőség is veszélybe kerül.) Ha már mindent lehet, akkor semmi sem számít; nem valamely Istentől rendelt sors, nem is a személyiség ereje, csupán *a mindenkori szituáció hatalma működik e képzeletbeli tájon*, az „Én vagyok a jelen dolgok centrumában!" elve szerint. Az ifjú Henryk —legott — palotának láthatja a kurta kocsmát, királyi rangra emelheti atyját, s le is taszíthatja a hatalom magasából, magamagát ültetve helyébe. Szentté avathatja a szajhát vagy szajhának mondhatja a szentéletűt — mindezekről nekünk nézőként, olvasóként sem lehet kétségbevonhatatlan bizonyosságunk. Mondhatom, nagy könnyebbség volt a Gombrowicz naplójából vett citátumot olvasni, mely szerint „Szükségem van az emberekre, az olvasókra. Nem azért, hogy szót értsek velük. Csupán azért, hogy életjelt adjak." A könnyebb-

Pesti Hírlap

SZÁZADUNK

LINDBERGHÉK MENEKÜLÉSE

NOTARIUS

Ötvenöt éve, 1935. december 29-én közölte a világsajtó: az American Importer gőzösről az írországi Queenstownba külön bárkára szállt a Lindbergh család, majd Corkból különrepülőgépen Glasgowba utaztak. Másnap megcáfolták a hírt, a család csak Liverpoolban lép majd angol földre. A híres óceánrepülő, akinek kisfiát pár évvel ezelőtt elrabolták, érte váltságdíjat követeltek, amelynek egy részét Lindbergh különböző titkos utakon el is juttatta az állítólagos gyermekrablókhoz. Később megtalálták a gyermek holttestét.

Azóta Lindbergh felesége újabb kisfiút szült. Az óceánrepülőt névtelen levelekben fenyegették: második fiát is elrabolják. December derekán a gyermeket nevelőnője autón vitte haza, amikor egy nagy, nyitott gépkocsi bukkant fel mellettük, a nevelőnőt és a gyermeket szállító autót az út szélére kényszerítették. A nyitott autó utasai néhány gyors fényképfelvételt készítettek a gyermekről, majd elrobogtak. A lapok emlékeztetnek rá: éppen most folyik a Lindbergh-bébi elrablójának, Bruno Hauptmannak a pörében a fellebbviteli tárgyalás — a vádlottat elsőfokon halálra ítélték.

Az amerikai lapok többsége igen kritikusan kommentálja Lindbergh Angliába költöztetésének hírét, mert „az rossz bizonyítvány az amerikai közbiztonsági viszonyokról". Megkérdezték az ügyről Roosevelt elnököt is, aki kijelentette: őt meglepi Lindbergh elhatározása. Amikor Lindbergh jegyet váltott maga és családja számára az American Importer nevű gőzösre, a többi utas jegyét más hajóra érvényesítették és a magányos Lind-

BÖKÉNY, DÁVID

Boldog névnapot!

Bökény nevünk régi magyar személynév. A török eredetű Bök férfinév -ny kicsinyítőképzővel ellátott alakjából származik. Jelentése: erdő, erdős domb. Héber eredetű a magyarban is ugyanabban az alakban ismert Dávid név. Jelentése: szeretett, egyesítő. Dávid király Jézusnak a Jesse fájából sarjadt őse. Életét a bibliai Királyok Könyve meséli el. A Praykódex is emlegeti a próféta miséjét, s számos későbbi misekönyvünkben is előfordul. Egyes hiedelmek szerint Dávid a Holdban hegedül. Ezzel kapcsolatos több szólásunk is, mint például a kárba ment, elveszett dolgokra mondják: elhegedülte Szent Dávid.

Ezen a napon született

Pablo Casals
spanyol gordonkaművész
Diószegi Sámuel
botanikus
Madame Pompadour
XIV. Lajos francia király kedvese
Szendrey Júlia
Petőfi Sándor felesége
Tolnai Gábor
irodalomtörténész

* * *

Fejér Tamás
filmrendező
Járai Zsigmond
közgazdász
Onczay Csaba
gordonkaművész
Szónyi G. Sándor
rendező
Jon Voight
amerikai színész

Pesti Hírlap — TÖRTÉNELEM

50

PESTI HIRLAP

1940. december 29.
Herczeg Ferenc a romániai helyzetről

Tudunk különbséget tenni korrupt politikusok kisebb csapata és a szorgalmas, becsületes és istenfélő román nép tömegei között. A forradalmi hév ezért érthető is előttünk, csak a forradalom véres epizódját, a fegyvertelen emberek lemészárlását nem tudjuk megérteni soha. Ez a megértés, vagy meg nem értés azonban vérmérséklet kérdése, tehát előre megszabott sorsszerűség, minket a román események csak annyiban érintenek, amennyiben azt szeretnők, ha a Kárpátokon túl olyan szomszéd ülne, akivel békében és jó barátságban élhetünk.

100

PESTI HIRLAP

1890. december 29.
Orczy báró kéjutazása

Orczy báróról bécsi újságírói körökben azt beszélik, hogy a miniszterségtől már évek előtt meg akart válni, hogy — megnősülhessen. De soha nem sikerült neki lemondását elfogadtatni, mert udvari körökben nagyon kedvelték. Mint miniszter pedig nem nősülhetett meg, mert házassága mesalivalce volna. (Hír szerint eddigi gazdaasszonyát fogná nőül venni.) Most végre, 68 éves korában elérheti régi vágyát, s egy bécsi távirat szerint hosszabb útra indul Olaszországba.

149

Pesti Hirlap

(A Pesti Hírlap első évfolyama hetente csak kétszer, szerdán és szombaton jelent meg.)

MŰSORAJÁNLAT

RÁDIÓ

Aki neves kortársai elé irozott Faremidoba, hogy onnan végtelenül gazdag fantáziája segítségével Capilláriába röpüljön: aki tudta, hogy férfi

A MAI RÁDI

KOSSUTH

4.30 REGGELI KRÓNIKA
8.10 Hangszemle
8.20 CSALÁDI TÜKÖR
8.50 Külpolitikai figyelő
9.05 NAPKÖZBEN
Közérdekű magazin
11.10 Népdalcsokor
11.30 Börtönről álmodom mostanában...
XVI/9. rész
12.00 DÉLI KRÓNIKA
12.30 Ki nyer ma?
12.45 Házunk tája
13.05 Nicolaus Harnoncourt vezényel
14.10 Szaván fogjuk!
14.20 Mindennapi irodalmunk
14.50 Énekeljük együtt!
15.05 Bácskai bordal
15.10 Új Zenei Újság
16.05 Itt a Magyar Köztársaság beszél!
17.05 A Falurádió gyermekkora
17.30 Ünnepek zenéje
18.00 ESTI KRÓNIKA
18.20 Szemle
18.45 Hol volt, hol nem volt...
19.05 Pil és a többiek
19.55 Furulya- és cimbalommuzsika
20.09 Johannes Brahms
Molnár András előadása
III/2. rész
21.05 Híd
Magyar—román kulturális körkép
22.00 KÉSŐ ESTI KRÓNIKA
22.20 Sporthíradó
22.35 Beethoven:
Házavatás — nyitány
22.46 Csillog, de eltűnik
23.05 Hangversenymúzeum
0.10 Himnusz
0.15-
4.20 Éjfél után

PETŐFI

4.30-
6.00 Reggeli zenés műsor
6.03 REGGELI CSÚCS
7.37 Sportreggel — szombaton
8.05 Rivaldafényben
9.03 Legyen világosság
Taar Ferenc dokumentumműsora
9.33 Sanzonok
10.00 Az év slágerei
11.03 Hogy tetszik lenni?
11.35 Fúvóspolkák
12.00 Nóták
13.05 Daráló
13.35 Hangok és visszhangok
14.00 MAGUNKAT AJÁNLJUK
14.00 Életreform magazin
15.03 Magyarán szólva
15.18 „Kékharisnya"
16.00 Albumajánlat
17.03 40 éve a pályán
18.00 Nagy nevettetők
Karinthy Frigyes
18.30 Slágerlista
19.03 A Rádió dalszínháza
Sárközi István:
A szelistyei asszonyok
Dalják
20.40 Emily Remler dzsesszegyüttese játszik
21.03 Régi magyar dalok és táncok
21.20 A Rádiókabaré
III. humorfesztiválja
23.03 Sporthíradó
23.10 Kapcsoljuk a Budapest Kongresszusi Központ Pátria termét
Éjszakai klub

HAZANÉZŐ

A korondi *FIRTOS* művelődési egylet kiadványa

hordják szét a korondiak ezen gyártmányuknak, s azt rendszerint nem pénzért, hanem gabonáért adják el." Az ügyes korondi fazekasoknak, népművészeknek ma is jó hírük van. Ismertek a szellemi kincsek révén összekapcsolódó tágabb hazában, melybe nemcsak a honi területek, de Kassa, Pozsony, Csíkszereda éppúgy beletartozik, mint Vancouver és Sarasota, valamint a szétszórt magyarság többi települése. A míves korondi fazekasnak rangja van a magyar kultúrában. 1989-ben, Korondi fazekasság címen, sok látogatót vonzó kiállítást rendezett az Erdély Művészetéért Alapítvány. Méltó helyen: a Budavári Palotában. A vendégkönyv tanúsága szerint Norvégiából, Japánból meg az USA-ból érkezett látogatók is megcsodálták a szemlére tett remekeket. A közelmúltban idehaza is díjat kapott a legismertebb fazekasdinasztia, a *Páll család*. Még azon sem lehet csodálkozni, hogy olyan sok közéleti személyiség, író és művész indult útnak ebből a tágas udvarhelyszéki faluból. Azon viszont már igen, hogy 1990-ben — Hazanéző címmel — irodalmi, művészeti és közművelődési szemlét ad ki ez a kis székely közösség. Eddig két szám jelent meg. A színvonalas kiadványok felett a helybeli Firtos Művelődési Egylet bábáskodik. Tiszteletbeli elnöke *Páll Lajos*, a kiváló festőművész-költő, aki szintén tagja a díjnyertes fazekas-dinasztiának és ugyancsak mestere az agyagformálásnak is. A szemle szerkesztésében több jeles erdélyi tollforgató vesz részt. Köztük található: *Bölöni Domokos, Faragó József* és *Tótfalvi Zoltán*. Valamennyien vagy korondi születésűek, vagy munkásságukkal kötődnek elszakíthatatlanul a tájhoz. A folyóirat kiadását az RMDSZ korondi szervezete felügyeli. A rendszeresen megjelenő szemle célját ekképpen fogalmazza meg *Ambrus Lajos* főszerkesztő: „Indulnunk kell, hisz jó ideje várjuk, hogy megkérdezzenek... Az otthon, az igaz, tiszta beszéd legyen madárlátta kenyér, varázseszköz, amellyel mindig hazatalálunk, s lássunk felettünk egy-egy ragyogó csillagot, mely jóban-rosszban biztatóan kacsint ránk..." Az eddig megjelent két szám változatos és színvonalas. A költészetet Páll Lajos, *Molnos Lajos, Király László, Ambrus Lajos, Kercsó Attila, Farkas Árpád* és *Czegő Zoltán* képviseli. Helyet kapott a szemlében anyaországbeli irodalomtörténész is: *Szakolczai Lajos* elemzi Páll Lajos költészetét. „Páll Lajos furcsa elzártságban él — állapítja meg a kritikus — szülőföldje Korond, ha magasra néz, azt a Firtost látja, amelynek hátán... elaludt a gondviselés. Faluja ősi fazekasközpont, kézművesek, agyagban álmodók megtartó helye". A korondi költő megtalált célja — folytatja Szakolczai —: „a Korond fölötti rengetegben — legfőképp a sorsnak kiszolgáltatott ember küszködésében — megmutatni az egyetemest." — Ehhez a vágyott és elért célhoz közelítenek a kiadvány többi írásai is. Egyetemes, az összmagyarsághoz szóló mondanivalójuk van. *Bandi Dezső* Csodaszarvasok és életfák a sóvidéken című tanulmánya, a szűkebb kistáj népi díszítményeit vizsgálja, eddig kevésbé ismert motívumokat helyezve vizsgálódása fókuszába. A korondi fazekasság történetéről Tótfalvi Zoltán, öltözetéről pedig *Haáz Sándor* értekezik. A régész *Ferenczi Zoltán* az első számban Firtos várának ásatásakor szerzett tapasztalatait osztja meg az olvasókkal, a következő számban pedig arra keres magyarázatot van-e köze a korondi és környékbeli avarkori leleteknek a székely eredet kérdéséhez. Igaz, nem ad egyértelmű, határozott választ az önmaga feltette kérdésre, de előadott tényanyaga lehetőséget teremt új tudományos hipotézisek kidolgozásához. Hasonló gondolatkörben mozog *Ferenczi Géza* írása is, a Firtos-várbeli rovásjegyekről. A kiadványokat bőségesen díszítik illusztrációk. A képek Páll Lajos műtermében kerültek ki.

KÉT MONDAT KÖZÖTT

NIKOLITS ÁRPÁD

„Képzeljétek el (J. Heller könyvéből)... amikor két politikai nézőpont ellentétes egymással, az ember elvetheti az egyiket, anélkül, hogy a másikat tenné magáévá, és még akkor is viszolygást érezhetünk valamennyi politikai irányzat iránt, amikor több van kettőnél." E mondatot *Arisztotelész* gondolta *Rembrandt* műtermében egy vászonra festve (miközben kezét Homérosz fején nyugtatta) *Szókratész*ről, aki nem jegyezte le filozófiájának lényegét, csak *Platon*tól tudjuk, aki megörökítette Szókratészt. Nem tudom, tetszenek érteni? De nem is ez a lényeg, ki, mikor, hol, mit mondott, mert ez egy helleri 22-es csavar, vagy csapda, könnyen beleesik az ember, akárcsak én, amikor kíváncsiságom kielégítésére Arisztotelész rembrandti megfogalmazását akartam megismerni. Három albumot lapoztam végig, kerestem azt a bizonyost... Mindhiába, ha műveltségem albumokra korlátozódik. De ha Heller írja?... Ő látta! Mondom, én a kezdő mondat miatt bonyolódtam bele Rembrandt világába (ő is, mint mi, mindannyian örökös adósságokkal küszködünk), és napokba tellett, míg kikászálódtam a könyv sorai közül. Közben rám köszöntött az ünnep, az év vége. Lezárunk és kinyitunk valamit. A tavaly már a történelemé, a jövő a kétségeké. Az is lehet, hogy 1990 volt a béke utolsó éve, mert nem szűnik meg a háborús erőszak, míg helye van és lesz a gyűlölködésnek, az ellenségeskedésnek. De ha nem lesz háború, akkor is készülődni kell, mert sose lehet tudni azt, amit úgyis tudunk, hogy nem tudunk. Tetszenek érteni? Olyanok, mint azok a politikai irányzatok, melyek akkor is vannak, ha nem fogadjuk el, ha nem tesszük magunkévá. Arisztotelész szerint a politikának és a jószándéknak semmi köze egymáshoz. Szókratész pedig az mondta, a politikának és tudásnak sincs semmi köze egymáshoz. Egy uralkodónak, aki szereti a filozófiát — jegyzi fel Platón Szókratész után —, nem sok ideje lenne az uralkodásra, mert nem is engednék uralkodni. Szerintük az értelmiségi a politikában

PÁLL Lajos

Életünk, 1989.7.sz.

Még az általános társadalmi erózió körülményei között sem lehet szó nélkül tudomásul venni azt a törvényt, miszerint „amíg használható vagy, van értéked", amikor kizsigereltek, akkor már nincs. Ahol ennyire elementáris a kiszolgáltatottság, ott szinte magától értetődő, hogy „a munkás leköpi a munka végeztével az utolsó munkadarabot."

A tudatlanságot és a gondatlanságot értékké emelő gyakorlat eredményeként senki sem érdekelt abban, hogy a „proli" többet tudjon annál, mint ami a munkájához szükséges. A művelődéshez való jog vagy a „sokoldalúan képzett szocialista embertípus" szlogenje ugyanúgy propaganda-jelmondat volt és maradt, mint sok más hasonlóan mélyértelmű jelszó.

De mit várhatunk ott, ahol a társadalom többségének még a jus murmurandi is csak nagy ritkán adatott meg, míg a kisebbség (apparatcsikok, hivatásos forradalmárok, felelős beosztású elvtársak) magántulajdonként kezelte az országot?

Az átlagpolgárok választási lehetősége meglehetősen csekély. Vagy tudomásul veszik a realitásokat, vagy nem. Pál János ez utóbbiak közé tartozik. Ő nemes megszállottsággal küzdött tisztességéért, méltóságáért annak a hétköznapi életszemléletnek a jegyében, miszerint „lehet becsületesen élni." Itt is, ebben a kis országban, ahol az élet szerves részének számít(ott) a jogtalan előnyökkel, a pozícióval, a hatalommal történő visszaélés, ahol „a realitás talaja az, hogy szabad rablás folyik az országban."

Ehhez az önmagáért (is) vívott küzdelemhez természetesen szélesebb körű tájékozottságra, jó helyzetfelismerő képességre és nem utolsó sorban olyan erkölcsi értékrendszerre van szükség, amelynek középpontjában az igazság és a humánum áll. Pál János — saját hibáit és tévedéseit is vállaló — szuggesztív portréja súlyos tényei mellett, egy lehetséges magatartás-modell kulcsait is az olvasó kezébe adja, s egyben párbeszédre kényszeríti nemcsak a művel, hanem önmagával is.

Pontosan ezért jó ez a könyv. Aki elolvassa, sokáig nem tud szabadulni attól a kérdéstől: miért ment ennyire tönkre körülöttünk minden?

(Magvető, Kozmosz könyvek, 1988)

Április 19-én Sárvárott a Nádasdy-vár dísztermében az „Esték Judittal" c. irodalmi sorozat keretében az *Alföld* című folyóiratot mutatta be a házigazda, *Simonffy András* író. Másnap 20-án, Szombathelyen szerkesztőségünkben fogadtuk kollégáinkat: *Márkus Béla* főszerkesztő-helyettest, *Aczél Gézát* és *Imre Lászlót*, s tartalmas eszmecserét folytattunk az irodalom, az irodalmi élet aktuális problémáiról.

*

Április 27-én, a Magyar Írók Szövetsége Nyugat-magyarországi Csoportja látta vendégül *Vitéz György* költőt. Az est házigazdája *Pete György* főszerkesztő volt. A nagysikerű esten a Kanadában élő költő vallott irodalmi kötődéseiről, költői törekvéseiről, az *Arkánum* című folyóiratról, majd újabb műveiből olvasott fel.

*

Április 29.—május 7. között Burgenlandban, Felsőőrött tartotta tanulmányi hetét az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem. A minden eddigit felülmúló érdeklődés mellett lefolyt vitákon, irodalmi esteken szerkesztőségünk tagjai is részt vettek.

*

Június 7—11. között rendezték meg Jugoszláviában a III. Bor-i Nemzetközi Írótalálkozót. A központi téma: *A Balkán a századvégen* szerteágazó, gazdag eszmecserét, nemegyszer indulatokat is kavaró vitát bontakoztatott ki. A vitákon felszólalt *Pete György* főszerkesztő. A nemzetközi irodalmi esten *Ambrus Lajos* író, és *Kántor Péter* költő szerepelt, nagy sikerrel. Ők hárman a Magyar Írószövetség küldöttjeiként a Magyar Népköztársaság belgrádi nagykövetségének képviselőjével közösen megkoszorúzták Radnóti Miklós bori szobrát. A meghitt hangulatú ünnepségen Kántor Péter emlékezett a tragikus sorsú költőre.

*

Június 21-én *dr. Bors Zoltán*, Vas megye Tanácsának elnöke adta át az ÉLETÜNK-nívójutalmait és *Kiss Sándor* Munkácsy-díjas szobrászművész egyedi, névre szóló bronzplakettjeit azoknak az íróknak, akik 1987—88-ban kiemelkedő írásokkal járultak hozzá a folyóirat színvonalának emeléséhez. A jutalmazottak: *Marsall László* (vers), *Mészöly Miklós* (próza), *Csurka István* (dráma), *Balassa Péter* és *Csengey Dénes* (esszé), *Láng Gusztáv* (kritika), és (a Hamvas-emlékszám előkészítésében, szerkesztésében végzett kiemelkedő munkájukért) *Kőszegi Lajos* és *Várhegyi Miklós* voltak.

*

Az ÉLETÜNK Szerkesztősége, a Magyar Műhely Baráti Köre és a Magyar Írók Szövetsége Nyugat-magyarországi Csoportja Szombathelyen rendezte meg *Szabadterület — aktuális művek* címmel a Magyar Műhely-találkozót, július 11—14 között. A meghívott írók, képzőművészek munkáiból a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban nagyszabású kiállítás nyílott. A vitaindító előadást *Ágoston Vilmos* író, esztéta tartotta. A magas színvonalú vitákon számos korreferátum hangzott el (*Bujdosó Alpár, Hegyi Lóránd, Molnár Miklós, Nagy Pál, Papp Tibor, Petőcz András, Szombathy Bálint, Zsilka Tibor* stb.). A találkozóra folyóiratunk különszámot jelentetett meg.

Nádas paradoxonai főleg akkor találtatnak könnyűnek, amikor a legironikusabban kiélezi a magyar nyelven beszélők egymást-nem-értésének képletét. (Van valami írásának hangnemében, ami Örkény Istvánra emlékeztet, csak éppen az örkényi könnyedség és áttetsző írásmód nélkül.) A magyarok eszerint arra törekszenek, hogy „egyéni tudásukat ne tegyék közös tudássá". A magyar sajátosság pedig az, hogy „tudásuk közösséget kizáró logikája által maradtak meg magyarnak." Láttuk ennek a gondolatnak az előzményeit, amikor Nádas esszéinek kultúra-koncepcióját igyekeztük vázolni. Sajnos, ebben a megfogalmazásban viszontlátva óhatatlanul eszünkbe ötlik a „széthúzás — magyar átok" évszázados közhelye, valamint a vele kapcsolatos szellemeskedések özöne. (De eszünkbe juthatna éppen De Gaulle keserű humora is: „mihez kezdhetni egy olyan országgal, ahol csak sajtból háromszázféle van?" Természetesen nem a magyarokról, hanem a franciákról beszélt. Ugyanő persze máskor meg azt állította népéről, hogy olyanok, mint a birkák. Nemzetkarakterológiából tán elég is ennyi.)

A legsebezhetőbbé azonban az „országos tűzvész" ósdi allegóriája teszi Nádas írását. Akárhogyan is forgatjuk, ebből az allegóriából kiindulva aligha állítható elő olyan történet, amely (a szerző más összefüggésben használt kifejezésével) „Isten burkának" tekinthető. Isten rég elköltözött ebből a burokból; noha persze messzemenően egyetértünk az íróval abban, hogy a korrumpálódott nyelv néha egészen az abszurditásig menően akadályozza az országos gondoknak akár a puszta felvetését is. A tűz jelképe azonban túlságosan is közeláll a dramatikus, pátoszos nemzetmentő gerjedelmek szótárához — vagy éppen onnan vétetett. Vajon mikor kezdhetik el oltani a tüzet jó magyarjaink Nádas Péter szerint? Amikor a szavak újra azt jelentik, amit jelenteniük kell? (De mi ez a jelentés?) Amikor megszűnik a nyelvi tudathasadás? (Dehát ez a nyelv halálát jelentené!) Amikor a dolgok újra azok lesznek, amik valójában? (De mi ez a „valójában"?)

Amikor a hiány szentháromsága átadja helyét Isten-közösség-egyén újra megvalósult egységének? Látjuk: szatíra helyett tán inkább utópiát kellett volna írnia Nádas Péternek; s ezt egészen komolyan gondolom. Hiszen az esszéiből kibontakozó negatívumok egyértelműsége szinte tálcán kínálja az utópia — mint forma — lehetőségét. Hogyan lenne jó élni, mikor? A „mélabús őszi ember" lényétől talán csak látszatra idegen ez a kérdés.

mondaná Spranger) elmúlik és erős kritikában részesül az őt felváltó életérzéstől vagy lelki diszpozíciótól. (Amelynek, mondjuk, nem a nedvesség és a föld a védjegye, mint Galenus szerint a melankóliáé, hanem a tűz és a lég.) A lelkiállapotok felfoghatók egymás kölcsönös kritikájaként, s a melankóliával nagyon is hasznos megismerkedni annak, aki magától teljes mértékben idegennek érzi ezt az életérzést. A lelkiállapotokat, hogy úgy mondjam, „egymásnak kell ereszteni" ahhoz, hogy izoláltságukban, egymástól való hermetikus elzártságukban ne váljanak ártalmas magán-mitológiák vagy egyszerűen a negédes szentimentalizmus forrásaivá. Nos, Nádas Péter esszéje is izolál, elválasztja a melankóliát „a belső lelki mozgalom" egyéb alapformáitól. Éspedig valószínűleg éppen azért, mert hiányzik belőle az a szuggesztív személyesség, amely a *Hazatérés* nyelvét olyan faszcinálóan élvezetessé tette, és önmagában megvonta érvényessége határvonalait. A melankólia akarva-akaratlan a világ, a létezés eredendő igazságának — a hiány igazságának — egyetlen valódi megközelítési lehetőségévé nyilvánítja önmagát. Mítosz utáni sóvárgásában mítosszá válik.

A *Mese a tűzről és a tudásról* a kultúra „kibomlott szőttesének" vízióját vetíti rá irónikusan a magyar „glóbuszra". Nem abban az értelemben szól ez az írás *a* magyar kultúráról, ahogyan ezt a fogalmat mindközönségesen használni szoktuk; inkább az egymás közötti érintkezés magyarországi kultúrfokáról (vagy kultúrálatlanságának mértékéről) van szó. Nálunk a kultúra, a nyelv, amely lényege szerint közös és a kölcsönös megértést és a kommunikációt szolgálja, Nádas Péter szerint elveszítette eredeti funkcióját. Nemcsak, hogy ellentétébe fordult: a szavak, fogalmak, nyelvi gesztusok jelentése kiüresedett, hitelük megszűnt; a nyelvre már nem lehet támaszkodni, mert *megrontotta* a társadalomban uralkodó őszintétlenség. A helyzet azonban még ennél is bonyolultabb. Ahogy mondani szokás, „még az ellenkezője sem igaz" annak, ami ebben az országban közérdekű mondanivalóként elhangzik. A múltidőben mesélő narrátor szerint „csupán arra volt hallgatólagos megegyezés, hogy egy nem létező közmegegyezés mit nem jelenthet". A nyelvi kultúra közvetítő szerepe megszűnt, a nyelvi tények ellenséges hadállásokként merednek egymásra, s legfeljebb csak arra használhatók, hogy ki-ki álcázhassa vele saját szándékait, noha még abban sem lehet biztos, hogy *úgy* értik félre, ahogy szeretné.

Szerencsétlen magyarok! „Ezért aztán nyelvüknek szinte minden szava, hol az egyéni tudásuk, hol a közös nemtudásuk szerint jelentett valami mást, mint amit jelentett, s hol a beszélő helyzete, hol a szó eredeti értelméhez viszonyított új értelme szerint kellett keresniök az egyes szavak jelentését." Nos, való igaz, hogy ebben az országban sok mindennel baj van, s én lennék az utolsó, aki tagadná, hogy ezek a bajok sűrítetten jelentkeznek a nyelvhasználatban. Elöljáróban ezért buzdítottam a magyar írókat, hogy a nyelv által felvetett problémák optikáján át vegyék szemügyre a történelem, a politika, az erkölcs dilemmáit. Nádas Péter szemmel láthatóan ezt teszi ebben az írásában. Csakhogy ismét az egy nyelven beszélők közösségének abból az ideáltípusából indul ki, amelynek jellemzését a korábbiakban megkíséreltem. Ezért azután nem hatott túlságosan meggyőzően szarkasztikus jellemzése a magyar nyelv szemantikai katasztrófájáról. Ha közelebbről szemléljük, azok a kommunikációs problémák, amelyeket paradox élességgel fogalmaz meg, valószínűleg a legtöbb nyelvi közösségre jellemzők ma a világon. Ideális „közmegegyezés" ugyanis csak akkor képzelhető el, ha egy holt nyelvet és teljesen mozdulatlan társadalmi szituációt tételezünk fel. Másként viszont csak folyamatos dialógus, sőt, küzdelem van, a különféle sugallt-manipulált „közmegegyezések" ellen, a fogalmak tisztázásáért. Az egyes országok közötti különbséget inkább ennek az állandó, sokoldalú dialógusnak-küzdelemnek a színvonalában, intézményes feltételeiben, stb. kell keresnünk. Ám egy franciának, egy angolnak, egy németnek ugyanúgy szembe kell néznie az „egyéni tudás" és a „közös nemtudás" összeegyeztetésének, a szójelentések nézőpontok szerinti változásának és időbeli módosulásainak kérdésével, mint egy magyarnak. Ha más nem, hát e nemzetek huszadik századi irodalmának fejlődése bőségesen tanúskodik erről. (A nyelv „történelmi bűnbeesettségének" gondolatát sem a magyar nyelv állapota sugallta.)

Csak mint az alkony enyhületén kalász-
Párnáján pihenő lányka szelíd dala
Üdvezli a várt est nyugalmát
S a hegyek ormai közt mosolygó

Holdat, midőn már csend fedi a mezőt,
S a pásztorkalibák gőze a völgybe szállt.
Mailáth! poétád napja húnyik,
S nem ragadoz dala árja többé."

Szerencsére, az igazán nagy művek szépsége kimeríthetelen, mindig marad rejtett rétege, mélye, sugárzása. S épp az ilyen újra megtapasztalt 'többletszépség' az, amitől évszázadokig — elvben örökre — nagy marad, ami egyszer nagynak bizonyult. Berzsenyi két fölkiáltás, két név közé — „Mailáth!" — illesztette a sorról sorra, versszakról versszakra tovább gördülő és magasodó, más szóval földiesedő és égiesedő valóságként (és hangulatként) *poétai énekét* — mintha két keze tenyerébe fogva fölajánlaná. Ez a poétai ének *„szelíd dal"* — megszelidült dal? —, egy lánka szelíd dala, aki a hűvös est alá heveredett, *„kalászpárnára"* fektette a fejét, várja a hold följöttét, a vacsorafüst, a mindent elborító — szimbolikus! — cs felett. Már-már bukolikus kép, de nem pásztoridill-szerű, nagyon is élő, a sötét hátteréből kibontakozó kép ez, nem allegória, hanem összefoglaló has talán a költő soha el nem ért, de mindig remélt egyetemes megnyilvánulásána taforája. Lebilincselő a kép kibontásának fokozatossága, a „rohanó Vág" és a líd dal" energiáinak elszabadítása és ütköztetése, és hogy a szelídség szem se voltaképpen búcsú, azt a második „Mailáth!" fölkiáltás után tudjuk meg, lenül: *„poétád napja húnyik,"*.

S mielőtt belépne, vagy inkább *beúszna* a csillogó sötétbe, mintha idesú végső szavakat a *Levéltöredék*ből: *„Életem képe ez. — Már elestvéledtem, / borult az élet vidám álorcája!"* Még van két sora, amit *hattyúként* mond, távozó kifehéredve, lényegévé változva, s akaratát, hogy visszapillantson, leküzdve: *„A s poézis néma hattyú, / S hallgat örökre hideg vizekben."*

Az őszibogárnak búsongó hangjai
Felköltik lelkemnek minden érzéseit,
S az emlékezetnek repdező szárnyai
Visszahozzák éltem eltűnt örömeit."

Íme, a megörökített csöndben az igazi, az alig mozduló költő.

Visszahozzák? „... *s vissza te térj majd gyönyörű korom*" — írja *A közelítő tél* című versében. A képzeletében elmerülő költő az imént még fölneszelt, ahogy a pihenni küldött cselédek otthonosan tettek-vettek vackoknál alig különb fekhelyeik körül, a távoli víg lármát is hallotta. Ezek a hangok a holnapba átköltözött élet folytonosságát jelzik, háttérzajai az elmélkedés szent óráinak, s épp a képzelet valóságát erősítik valódiságukkal. A közelítő tél roppant fagyot hoz, nem egy évszak biztos tavaszba forduló hidegét, hanem a halál enyészetét. De ennek az átható fagynak csak a fáradt, hűvös, levélhullató leheletét érezzük a versben, nem a vad hidegét; a lassú megállást, nem az összeroppanást: „*Hervad már ligetünk, s díszei állanak.*" A bokrok a helyükön állnak, de le vannak tarolva; a rózsa elhullott, zörögnek a levelek. Csupa tagadás a következő versszak: „*Nincs már symphonia,... n búg gerlice,... A csermely violás völgye nem illatoz,...*", „*most minden szoí s kiholt.*" A költeményből, épp a felénél, mint valami kozmikus fűzfa, kinő emi szomorúság; ahány verssor, annyi a visszacsüngő lombja:

„*Oh, a szárnyas idő hirtelen elrepül,*
...
Minden csak jelenés, minden az ég alatt,
Mint a kis nefelejcs, enyész.

Lassanként koszorúm bimbaja elvirít,
Itt hágy szép tavaszom: még alig ízleli
Nektárját ajakam, még alig illetem
Egy-két zsenge virágait.

Itt hágy s vissza se tér majd gyönyörű korom.
Nem hozhatja fel azt több kikelet soha!
Sem béhúnyt szememet fel nem igézheti
Lollim barna szeműldöke!"

vésett malomkő asztal mellett ülő költő, ez a sértett, betegségekkel, zsenialitás-, értetlenséggel sújtott nagy költő alighanem könnyezik. És ügyetlenül, ahogy karász a pipája után, ahogy tehetetlenségében átkozódna és mégis csak szelíden csúzkodik, ügyetlenül Lollihoz menekül; Lolli barna szemöldöke! Uramisten, tha valaki a zsebkendőjét terítené a fejére a leszámoló, csapkodó viharban. 1808 l írta az öntudatlan halálsejtelem versét. Harminckét éves. Hatvan évesen hal

mielőtt meghalna, még egy nagy lírai föllobbanás világítja meg magányos, ét, a *Gróf Mailáth Jánoshoz* írt ódája. Igaz, maradéktalanul csak a költő három strófájában gyönyörködhetünk, ezeknek egymásba kanyargó szépgondolati, képi erejében:

„*Mailáth! poétád éneke leng feléd,*
Nem mint a rohanó Vág, mikor árjait
A Kárpátok közt zúgva szórja,
Tört jeget és köveket sodorván;

1938-ban születtem Korondon, a későbbi vallomások szerint nem reménytelenül. Szüleim, nagyszüleim, rokonaim – a foghíjas emlékezet szerint –, mind fazekasok voltak. Bizonyára nekem is ez a sor tartatott volna, ha egy kevéssel keményebb csontozatú, vagy gyengébb tanuló vagyok. Így kerültem középiskolába, egyetemre, börtönbe, s amolyan hazai prófétának Korondra. Így lett a kevésből több, vagy fordítva.

1955 óta kiállítok. 1956 óta – kivéve a letiltásokat – közlik írásaimat. Az eddig megjelent két verseskötetem már eltűnt a könyvesboltokból, remélni merem, az olvasók nagyrabecsüléséből.

Ausztráliától Vancouverig, Moszkvától Dél-Amerikáig szóródtak szét a képeim, kísérve vagy megelőzve a „kitántorgók" seregét. Számukat hadd tartsák számon az ellenségeim.

Tudom, hálálkodnom kellene, hiszen eddigelé sokan segítettek, de nekem nemcsak a kérés, a fogadkozás is nagy szégyen; különben a hála nem évelő virág, léte az, ha ott nyílik, ahol nem várják.

Egy történet járja a falumban a nagy, erős fazekasról, kitől a szórakozni vágyó gazdag ember megvett ötven edényt, egyenként leejtve, összetörve; kifizette azzal, hogy „most már egymásnak nem tartozunk". – Az edényért nem, de hát a törés – válaszolt a fazekas, s azzal fölkapván az urat, jó magasról leejtette. – Még mindig adósa vagyok negyvenkilenccel.

Valahogy ilyen sajnálkozással nézek a távozó képeim után. Még azt is mondják az okosabbak, hogy ötven esztendő után az ember ne csodálkozzon az élet mulandóságán, s a világ csalárdságán, mert félő, hogy egyiket sem tudja, hogy micsoda.

Ehhez csak annyit tennék hozzá, hogy bizony boldogabb, aki csodálkozik.

Korond, 1993 tavaszán

A kiadvány az EURO–HUNGÁRIA ALAPÍTVÁNY kiadásában,
a ZÖLD VONAL Kft. közreműködésével,
a SZÁZADVÉG KIADÓ támogatásával készült

Felelős kiadó: MÉSZÁROS LÁSZLÓ
Nyomda: CENTUM Nyomda Kft.

PÁLL LAJOS

Szárazvillámlás

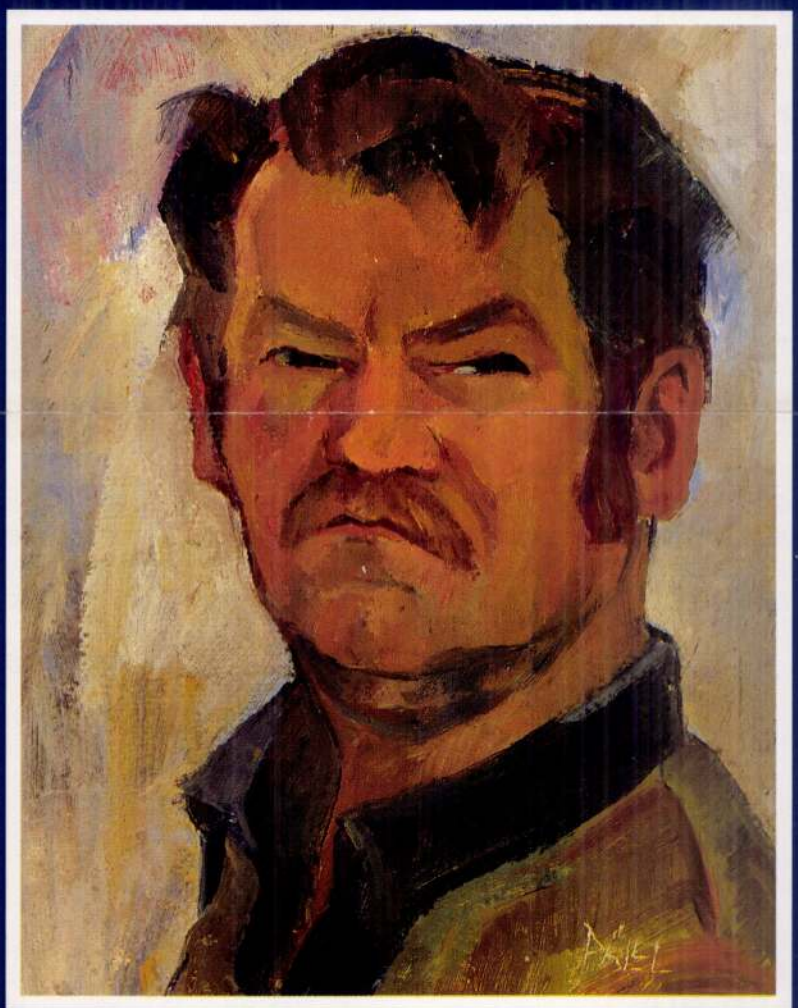

1978. május 30.-án Mágori Vargha Bélát a „Destaque —Artes" (Kiemelnivalók—Művészetek) nevű folyóirat (Jornalistica Rondon kiadása) hangzatosan és mégis tárgyilagosan így határozta meg:

„A magyar Árpád-házi királyok nevét viselve Mágori Vargha Béla expresszionista kompozíciók alkotásának szenteli magát, világos és sötét színekkel embereket és tájakat fest mélységes fényérzékkel. Miközben feledhetetlen háborús emlékeivel ezt teszi, munkáiból kitűnik az egyszerű emberek iránti ragaszkodása, melankólikus életükért, cselekedeteikért és szenvedésükért. Nem született itt, de brazil állampolgár, közöttünk él Sao Paulo-ban, majdnem inkognitóban. Annak ellenére, hogy a nemzetközi katalógusokban neve megtalálható, félrevonul, csendben, mint valaki, aki lábujjhegyen jött."

Lejjebb így folytatja:

„Béla sok éve él Brazíliában, ahová egy bizonyos, mondhatnánk, kolostorbeli anonimitással, szent és szolgálatra kész névtelenséggel érkezett."

Így van. Egy egyedül maradt művész, aki egyedüllétét, emlékeit, élettapasztalatát — és miért ne mondjuk ki — keserűségét megvilágított színekké alakítja át. Festményekké, melyek a művész állandóan figyelő érzékenysége által magába szívott világot leírják és megmagyarázzák, a művészi mondanivalóba vetett hittel.

Hogyan érzékeli egy népművészetkutató Mágori Vargha Béla munkáját?

A művész megkísérli minden művében azt, hogy felhasználja az ember kulturális kifejezésének lehetőségeit és azokat az állapotokat, amelyek az emberi életmódot egy adott időben és térben meghatározzák. Akár szomorú, akár vidám, akár tragikus, akár boldog, művészete annál inkább dokumentum, mennél inkább szellemi általánosságokat, vagy különös jellegzetességeket fest le. Ennélfogva az expresszionista festészetet többször kéne úgy megvizsgálni, mint olyat, amely spontán vetíti ki a kultúrát. Ez a festészet az, amelyik megmutatja, hogyan érzi, érzékeli a mű szerzője a mindennapi eseményeket. Ez a „Fürdés", „Nehéz Munka", „Gyümölcsszedés", „Zenészek" című festmények esete, többek között.

Egy népművészetkutatónak túl felületes lenne, ha Mágori Vargha Bélát tragikus művésznek osztályozná. Valóban, ő képeire annak a személyes szenvedésnek — amit ő sajátmaga oly közelről átélt — a látomását ülteti át műalkotássá, de ki az, aki életében nem szenvedett?

Egy olyan művész, aki Magyarországon, Franciaországban, Olaszországban, Brazíliában élt, annak gazdag és kifinomult felkészültsége van. Képes arra, hogy vallomásos és érett módon fogja fel az életet, és hogy megokolja, miért választotta ezt az utat. Megvilágított expresszionizmusa — a színek világosak, a tárgyakat valósághűen ábrázolja, a helyzetek reálisak — szempontokat ad meg, adatokat igazol és emocionálisan kiegészíti azt az analitikus képet, amelyet a tudomány a kutatótól kíván.

Szerintünk a művészetek és a tudományok együtt és nem külön képesek arra, hogy nekünk teljes képet adjanak az emberiségről. Ebben az egységben a tudás minden ága egy érvényes megvilágítást, minden tudós egy tárgyilagos képet, minden művész saját személyes módon sugárzó élet-, világ- és emberszeretetet nyújt minden szenvedés ellenére.

Szerintünk mindig van mit tanulnunk egymástól; főleg olyanoktól, mint Mágori Vargha Béla, aki a világot 82 évének tapasztalataival és érzékenységével látja, annak a 82 évnek, amelyet annyi országban, és 20 évet abban a hazában élt le, amely befogadta festékeit, ecsetét és egyedüllétét.

Dr. Julieta de Andrade
a Népművészeti Iskola, a Brazil
Népművészeti Szövetség és a
Népművészeti Múzeum igazgatónője.

Fordította: Braun Gábor, Sao Paulo

Páll Lajos

PÁLL LAJOS

Művészettört. Értesítő 1979/3. sz. (XXVIII. évf.)

Ez itt falu, az én falum,
Innen jöttem és ide térek

(Ady: Séta a bölcsőhelyem körül.)

„Páll Lajost nem kapta be a város, — írja Balogh Edgár — egyetlen város sem, nem kapta be a világ. Páll Lajos világgá vitte Korondot, és elhozta Korondra a világot, könyveket, emlékeket, színek és formák és kézfogások emlékeit. De nem a múzeumokból és nem a könyvekből, nem emlékekből él és alkot Korondon, hanem a földből, szülőföldjéből." Majd idézi a művész képeit: az egymásra torlódó magas tetők, a fehér csöndben villogó falak és felhők, a fazekas agyagos keze a korongon s az asztalos új képrámával a székely falu előtt, akárcsak a csüngő bajusz és mongolos szem az önarcképen — több, mint a színek játéka, vagy egyszerű tájfestészet. Egy jelképpé vált táj elevenedik meg alkotásain s a benne feszülő értékek felmutatása.

Páll Lajost festőnek neveztem, de nevezhetném költőnek is, mert verseit éppúgy ismerik és szeretik, mint tiszta, mindenki számára érthető, döbbenetes erejű vásznait. Korond a születési helye (1936), ahol ma is dolgozik, festi életközelségtől áthatott műveit. Jelentős e hely nemcsak azért, mert a falu élete, szépsége alapvető élményeit, témáit adják, hanem azért is, mert Páll Lajos művészi kibontakozása elválaszthatatlan ettől az otthonná vált környezettől. A Páll családban apáról fiúra öröklődő tehetség a fazekasmesterségben való jártasság. Már az apa, az idősebb Páll Lajos nagyszerű mester volt. Rendkívül fogékony mindenre, s főleg, ami a fazekasság művészi megújítását célozta. Igazi tüzes sárgát ma is csak a Pállok tudnak égetni. Páll néni 18 gyermeke közül az életben maradt kilenc fazekasmesterséget folytat, hat Korondon, a korong mellett. A fazekasság itt nem csupán foglalkozás és megélhetés, hanem művészet, amint Páll Lajos édesapjáról írja:

Az agyag forgott, futott volna,
de aztán formává lankadt,
s apám mint egy isten nézte,
mire telik esze, vére.

A családban művészünk a legidősebb fiú. Ő is a festést a fehér cserépen kezdte. Kijárt azután — mint maga írja — mindenféle iskolát. „Sokféle foglalkozást megpróbáltam, még többet is, mint amennyit illett volna. Festettem képet, építettem házat, gátat, izzadtam a fazekat égető katlanok mellett, írtam verset, voltam pakulár, s hogy még mibe nem fogok, nem tudhatom előre." Járt Kolozsvárt az Ion Andreescu Festőakadémián, tanult külföldi utazásain, Svájcban, Itáliában, Budapesten, de a legtöbbet mégis abból okult, amit a természetben és az emberek között látott, érzett.

Erdély Korond környéki szép vidékét járva üdít a táj, gondolatot ébreszt az itt fogant művek sorozata, mely az emberek sokaságát vezeti be a festészet boldogító világába. Páll Lajosék háza előtt a képein is gyakran megörökített három akácfa, erről tudjuk meg, hogy jó helyen járunk. A korondi Páll-ház megsejtet valamit a látvány és a költészettel telített mű kapcsolatáról. Bepillantást ad arról, miként alakul a valóság nyersanyaga művészi alkotássá, a mester pedig a székely falu csendes mindennapjainak festő poétájává, aki a maga erejével formálja újra azt, amit a hagyományból, a természettől és a néptől tanult. A nem régen épített műteremlakás üvegfalszerű ablakaival a kert közepén áll. A műteremben, ahova a látogató, először lép be, festőállvány, festékek, csokorba rakott ecsetek, vázlatok, rámák, a polcokon könyvek és folyóiratok, a falakat borító képeken korondi tájak és emberek láthatók. A lakószobák és a műterem is keretét, igaz, stílusos és szép keretét adják a képek gazdag seregszemlélésének: a művész eddigi pályafutásának, széles skálájú és sodró erejű piktúrájának fontos állomásait jelző csaknem ötven mű. Kezdetben drámai hangú képek szikrázó fény—árnyék játékkal. Majd egyre színesebb lett palettája, okkeres színei világító fehérekkel, zöldekkel, sárgákkal, vörösekkel bővültek. Ez a változás táj- és családi képein is megfigyelhető. Az olajfesték mellett a tempera és akvarell is kifejező eszközévé válik. A környéknek, a szomszédságnak nemcsak haragos és halk színeit, fényeit, hólepte és napsütötte lejtőit örökítette meg, hanem lefestette lakóit, falusi udvarait, a falubeli parasztok házait, arcképeit, gondok között is derűs, emberségesnek vágyott életét. Ott látjuk a falakon a család jelentős tagjait a művész önarcképeivel együtt. Édesapja és édesanyja is többször szerepel, és sok más kitűnő portré. Arcok, melyek sorsukat magukon viselik. A „Kékkezű" című képén édesapja agyagot formál. Nemsokára a mű elkészülte után írt egyik költeményéből is megtudjuk, hogy örökre eltávozott 1968-ban

1. Páll Lajos: Családom

4. Páll Lajos: Hóban

5. Páll Lajos: Pitvaros ház

sokszor foglalkoznak festményeivel és költeményeivel. Az IGAZ SZÓ 1972-ben arcképét és rövid életrajzát is közli (186.1.).

Első korszakában hősei nem emelkednek ki a környezetből, egyfajta képes krónikát vezet Korondról, amelynek minden lapja életet áraszt. Később a nagy formák időszaka következik: az Anyám, Kapuállítók, Fazekas, Ácsok, Korongoló már nem élet —, hanem sorsképek, a művész vállalt, választott alkotói hivatás-eszményének festőileg a jelképességig elvonatkoztatott megtestesülései (Banner Zoltán). Kritikusai megállapítják, hogy „nagy kultúrájú, tudatos, állandóan új kifejezési eszközök után kutató, vívódó, alkotó ember, aki népe hű fiaként közérthető módon teremti újra és tárja elénk érett műveiben bármely más vidék meg lakói világánál semmivel sem kevésbé bonyolult szülőföldje életét." (Katona Ádám)

A modern erdélyi kortárs festők munkáit ismeri, de különösebb rokonságot nem mutat senkivel. Szívesen hozzák az expresszionistákkal kapcsolatba, néha enyhe túlzásokig elmegy a kifejezés érdekében, Mindent betöltő hivatása és szenvedélye a művészet és irodalom. Fest, mert festenie kell, s verset azért kezdett írni, mert mint mondja tréfásan, nem mindig volt festékre pénze, s valahogyan ki kellett fejeznie magát. Legjellegzetesebb versei a bartóki értelemben vett népiek — állapítja meg Izsák József Páll Lajos Fényimádók (Kriterion, 1970.) c. verseskötetével kapcsolatban. A Fényimádók színképeiben van ballada, tánckopogtató, regősének, szegénylegény nóta, csupa ősi népi szóvarázslat, persze modern sugallatokkal és mai gondokkal. Szép ötvösmunkával cizellált képek. Mindazonáltal nem nehéz felderíteni a költőben a festőt, ahogyan a festők is számontartják képein a költőt. „Hang és fény, szó és kép egymásba tűnésének misztériumát éljük át, ha képei elé meredünk, vagy ha versei zúgnak belénk. Táj és nép — a szülőföld képlet ilyetén kettős kapcsolódása— Korond festői és lírai felmutatása. Ez az, ami a Páll életműben oly végtelenül jóleső." (Balogh Edgár)

Páll Lajos benne él Korondban és Korond is él őbenne. Művész és faluja összeforrott s ez a találkozás a képek tanusága szerint nagy jelentőségű.

M. Kiss Pál.

2. Páll Lajos: Csiki falurészlet

Apámért nem perelhetek,
kezét felhőkbe törölte,
korongján rettegő agyag,
még megfordult kétszer körbe.
Méltóságos havazásban
didergett a kormos katlan,
bokály csendült gyermekhangon,
kondér kondult szakadatlan.

A családi képek legsikerültebb darabja, amelyen a szülők mellett feleségét és önmagát is megörökíti. Csikók címen az előtérben portrészerűen megfestett két gyermeke látható s mögöttük, felettük a táj ficánkoló csikókkal. Ez a kompozíciós eljárás a későbbiekben több képén is visszatér. Így tudja egyesíteni a portréfestési és tájábrázolási adottságait.

Lakása ablakán szinte betolakszik a természet, bőkezűen nyújtja szépségét a dús vegetáció, a forduló évszakok folyton változó színeiket adakozóan mutogatják. Páll Lajos nemcsak jól ismeri modelljeit, szokásaikat, hanem az életüket éli ő is. A kaszálást, a korongolást és más munkát nemcsak nézte, hanem végezte maga is és alkotás közben újraéli. Nem a faragásokból, szőttesekből, ruhákból vagy akár mesékből, balladákból tanulja a népi szemléletmódot, hanem az életmóddal — amely ezeket szüli — tartja a kapcsolatot. Szimbolumokat, jelképeket kovácsol belőlük, de emberi teljességű, hús-vér mivoltuk révén kiemelkedő jelképeket. Minden műve az ő saját élete, egyúttal a falu népéjével azonos.

A világot a falu peremének nézőpontjából szemléli, ahonnan a dolgok egy bizonyos súlybeli, jelentésbeli hierarchiába rendeződnek. Szokatlanul nagyméretű tusrajzain, pazar színekben tündöklő akvarelljein és olajképein más-más nézőpontból figyeli a korondi vagy szomszédos tájakat, hol a dombok, hegyek lábától felfelé, hol a madártávlat nyújtotta látványt örökíti meg, a falusi utcákat, házakat néhány erőteljes, de harmónikus foltra, vonalra egyszerűsítve. A néha geometrikus alakzatú dombok, házak, lombok, mint tömör, lendületes, ritmikus formák legtöbbször teljesen betöltik a kép felületét. De nemcsak kompozíciós tényezők, hanem tartalom hordozói, és sejtelmes asszociációkat keltenek.

Páll Lajos ritka kézügyességű ember, kerüljön bármi kezébe, ha anyaghoz nyúl életre kelti. Annak idején sokat faragott. Érdekes párhuzam, ami a kubistáknak a néger plasztika, neki a székely népi fafaragás. Képein úgy faragja az alakokat, mint egykor a fát, határozott vágásokkal. Tipikus szerkesztő művész, apró megfigyelések sokaságát szintétizálja s így építi fel kompozícióit. A részletfeladatokat előbb külön is megoldja azzal, hogy megrajzol egy-egy jelenetet, arcot, mozdulatot. Mappákban sorakoznak tus- és ecsetrajzai, bizonyságai annak, hogy sokáig és szenvedéllyel érleli képeit s előkészítő vázlatain már szinte művészi élményt egy-egy leendő alkotásának kibontakozását. A képeknek nem a látvány közvetlen tükrözése, hanem ténybeli hitelük, belső igazságuk adja a néző számára a művészi élményt. Tipikus alakjai – a Kaszáló, Kosarat cipelő, Korongoló, Fűrészelő, Csordahajtó stb. – a mozdulat, a tartás, a jellegzetes ruhadarabok, a használt szerszám által lettek a fogalmat megjelenítő hiteles figurává, Tamási Áron regényhőseit juttatva eszünkbe. Élőek, szinte lélegzenek képein a házak, a fák, a kerítés, a használati tárgyak, mert a mindennapos együttlét bensőségében az ember közvetlen társai. Szépségüket növeli hasznos voltuk. Számottevő tényezője képeinek a vallomástétel hőfoka és szubjektivitása. Amint az emberi hang hordozásában megérezzük annak hidegségét vagy melegségét, úgy érezzük azt is, mint érvényesíti a festő a különféle színek fény —, árny —, valeur értékét a kívánt hatás elérése céljából.

Művészetének alakulásáról rendszeresen tudomást szerezhet a nyilvánosság egyéni és kollektív kiállításokon. Műveit 1955-től Románia minden reprezentatív jelentőségű tárlatán láthattuk s az ottani múzeumokban is őriznek belőlük. Az UTUNK, IGAZ SZÓ, VÖRÖS ZÁSZLÓ, ÚJ ÉLET és más folyóiratok és újságok is

3. Páll Lajos: A kakas

PÁLL LAJOS
MAGYAR NEMZET 1998 III. 28

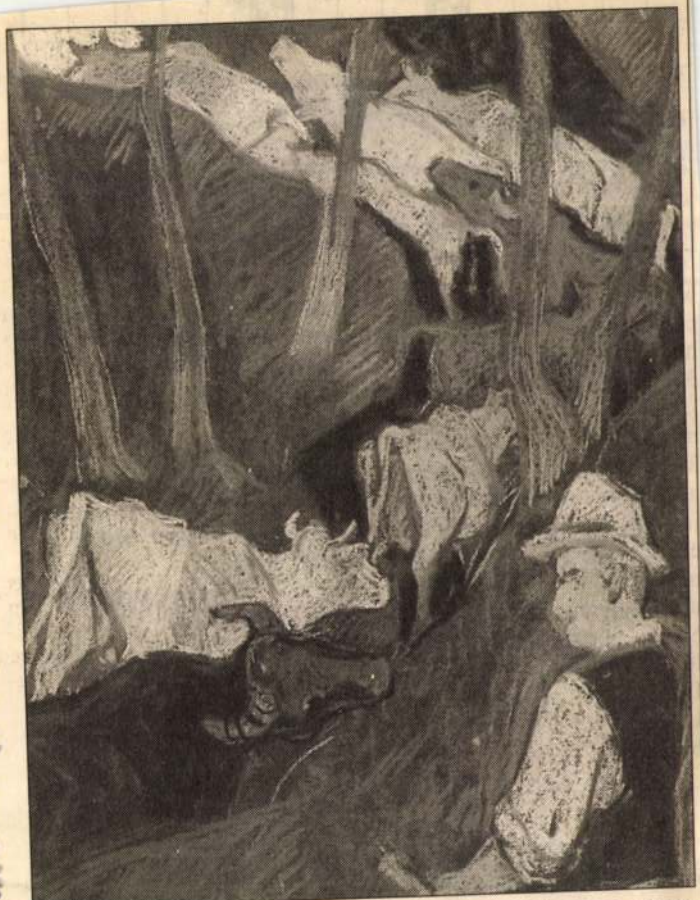

A tízéves Erdély Művészetéért Alapítvány Vármegye Galériában (Budapest V., Vármegye utca 11.) a múlt héten nyílt kiállítás Páll Lajos munkáiból. A korondi festőművész hatvanadik születésnapja alkalmából rendezett tárlatot április 10-ig tekinthetik meg az érdeklődők. Képünkön: Páll Lajos A csorda című képe

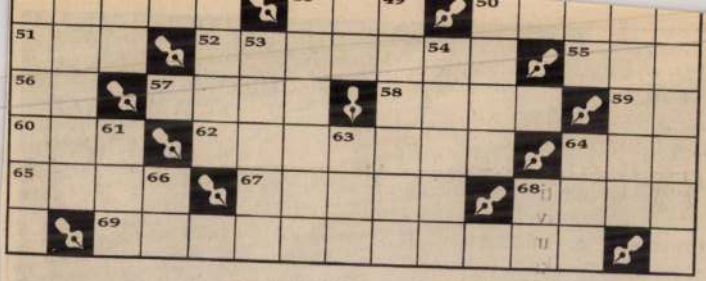

Thaiföld autójele. 30. Központi pénzintézetünk. 32. Dobozba helyező. 33. Török férfinév. 35. Tapasztalatlan. 36. Szórakoztató műsor. 37. Felfelé megnyújtó. 38. pl. a szöcske. 39. Kovácsoló. 42. Mondandó aláhúzása. 44. Borát fogyasztja. 46. Az USA autógyártás egyik székhelye. 48. Paradicsomot megtámasztó. 49. Ünnep utáni időpont. 53. Elföldel. 54. Sumir eposz. 61. Hegyi legelő.63. Novara egyneműi. 64. Ismert szerb város. 66. Latin kettős hangzó. 68. Gyermekded búcsúszó. **(LéL)**

A megfejtéseket a következő címre kérjük: Magyar Nemzet szerkesztősége. Szombati Magazin. Játék. 1554 Budapest, pf. 59.

Határidő: április 4.

A március 14-i keresztrejtvény helyes megfejtése: A magyar név megint szép lesz – méltó régi nagy híréhez.

Féléves előfizetést nyertek a Magyar Nemzetre:

Budapestről Tamás István 1147, Teffner Ádámné 1203.

Vidékről Bíró Antal Füzesabony, Hálóné Cseh Ágota Csetény.

– ÁRVERÉSEK – GALÉRIÁK

pótól a Vígszínházig

ét vásár egy időben

Ébred a város: 05.00–06.00:
Reggeli turmix: 18.00–20.00:
Magazinműsor helyi információkkal, programajánlattal
20.00–20.30
Nyerő percek (kivéve csütörtökön: 19.30–20.00)

Hétfő:
00.00–01.00: Üzenet az éjszakába
20.30–24.00: Lotters-Seprűs élő telefonos kívánságműsor

Kedd:
00.00–01.00: Élő kívánságműsor Papp. L. Richivel
01.00–02.00: Zenevonat: Papp L. Richi műsora
23.30–22.00: Oldies: Fehérvári Zolt műsora
22.00–23.00: Talk-show
Lui vagy Csepregi Éva
23.00–24.00: Magyaróra Fehérvári Zsolttal

Szerda:
00.00–01.00: After Midnight Seprűs László műsora
20.30–22.00: Zenemánia DJ. Tommal
22.00–23.00: Talk-show

Csütörtök:
00.00–01.00: Chart Top 20 ismétlése
01.00–02.00: Nyúz a News Szomolányi Gábor műsora
20.00–20.30: Reflex, közlekedési magazin. Vezeti: D. Szabó Miklós
20.30–24.00: Komiki-Szyittya élő telefonos kívánságműsor

Péntek:
00.00–01.00: Kívánságműsor Luigival
01.00–02.00: Rock óra. Mv.: Luigi
18.30–19.00: Kertészkedők műsora. Mv.: Kállai Tünde
20.30–22.00: Newsic
Telkes Tibor műsora
22.00–23.00: Soul a Funky Telkes Tiborral
23.00–01.00: Őrület a négyzeten. A mikrofonnál a Földi–Janovics duó

Szombat:
20.30–24.00: Szombat esti láz

Vasárnap:
00.00–01.00: Dvorák Tamás műsora
18.00–20.00: Útonállók kívánságműsora.
Mv.: Brezina Kinga, Gelle Zsóka, Szomolányi Gábor
21.00–22.00: Chart Top 20
Szomolányi Gábor és Brezina Kinga slágerlistája
22.00–23.00: Talk-show
Mv.: Brezina Kinga
23.00–24.00: Mixtúra Szomolányi Gáborral

PÁLL LAJOS

Az ÚPMH tárlata

Páll Lajos: Korondi kariatídák

Új Pest Megyei Hírlap
1997. 08. 25.

Páll

Világnézetek harca

A pallosjog neve: Is

A KÉT LEÁNY. Nem találkoztam vele, akit nevezhetnék a balladák Szőke Pannijának akár. Elképzelem azonban nagylányos arcát, amint tükörbe tekintve ilyennek látja magát, s amely arcon egy idő óta az érthetetlenség riadalma ül: nem tudja, mi történt vele, s miért így történt? Forogni kezdett körülötte a világ, s ő ebbe a forgásba beleszédült. Szeretne felejteni. Gyámoltalanul kiszolgáltatott. Tizennégy esztendősen hetedikes, tanulmányi okok miatt egy osztályt korábban ismételnie kellett.

Néhány év múlva bizonyára férjhez megy, és gyermekeket szül. Addigra az emberek talán elfelejtik a mostani hetek felajzott hangulatát, s legföljebb legyintenek, emlékezetükben kutatva a hírverés oka után. Elvégre minden csoda három napig tart — vagy addig sem. A felejtés nagy áldás, életben tart, ismételgette egykorvolt öreg barátom, mert hogy neki sosem sikerült.

Hogy a leányban mi játszódik le, s ebből mi rakódik mérgező anyagként a lélek homokjába, aligha tudhatja bárki rajta kívül. *Külön szükséges választani az eseményeket* — mondja a szociálpszichológus. — *Az „alaptörténetre", amely az anya szabad döntése esetén a magzat megtartásával vagy elvesztésével végződhetett volna. De elérkezett az a pillanat, amikor a leány kényszerhelyzetbe került, és már csak látszólag volt az esemény központi szereplője.* A mi Szőke Pannink sorsát más erők határozták meg, s használták fel életét — kettejük életét vagy halálát? — tőle idegen célok érdekében.

Miért kellett a nyilvánosság áldozatává válnia? A közelmúltban egy másik, talán még fiatalabb leány is életet hordott a szíve alatt — beszélik a faluban. Erről azonban — a szűk környezeten kívül — senki nem tudott. Az ő esetében minden további nélkül végrehajtották az abortuszt.

Amikor azonban fölmerült az asszony, s mások szavaiból is érződik, nem tudnak mit kezdeni a hirtelen jött hírességgel. Mintha kissé szégyellnék az effajta népszerűséget, de leginkább nem értik. Mokány fiatalember büszkélkedik fiatalkorú szerelme fölemlítésével, lám: nincs ebben semmi rendkívüli. A polgármester megemlíti: az ő nagyanyja tizennégy évesen ment férjhez, s ilyen régi szokásról beszél az a gazdálkodó asszonyság is, aki két lovát vezeti a szántott földön, s az eke nyomán szórja a vetőkrumplit.

Az egyik takaros házban fontosnak tartják elmondani, hogyan „happolt" be egy-két régi uraság — s a szón az elvtársat kell érteni — több ezer hektár földet az 1990-es „gengsztervváltást" követően, s a többségnek milyen nehéz megélnie. Akad, aki kifogásolja, hogy tizenkét éves leánykák éjféltől hajnalig buliznak a péntek és szombat esti diszkóban, s ezt nem tartják rendes dolognak. Az anyának vigyáznia kell a gyermekére, nem csak akkor félteni, amikor már megtörtént a baj, fogalmaz egyikük.

Véleménye mindenkinek van, ami azt jelzi, a falu a maga közösségében elboldogult volna a történettel, kialakítva saját erkölcsi ítéletét, ha kívülről nem zavarják meg életüket. De a falu nyakába ült a „modern, felvilágosult" kor.

Csinos, húsz év körüli leány hallja a beszélgetést, s odaveti: *miért ne hordhatta volna ki...?* — de elnyeli a továbbiakat, mintha környezetében szégyellni való lenne „vidékies" véleménye. Legalábbis úgy tűnik, a korszerű világkörnyezetben annak tartja...

A HIVATALOK, a gyámhatóság, a bajai bíróság végezték a maguk dolgát, mint az államhatalom hivatalos képviselői. Jogszabályok, rendelkezések jelölik ki számukra az utat, amelyet járniuk kell. Legjobb meggyőződésük szerint tették is a

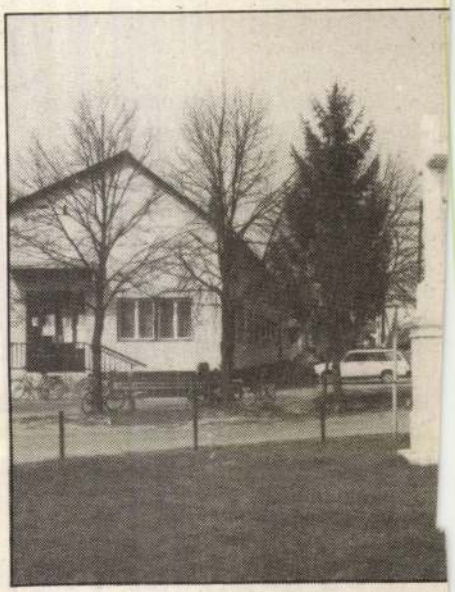

Mennyire könnyű követni a
Kereszt az iskola és az ö

talom, a nagyobb állam: a liberális párt és a szocialista minisztérium, s mindvégig jogszabályokra — jogszerű eljárásra, ami így is többször sántított — hivatkozva az esemé-

Bécs

A redemptorista szerzetest *Széchenyi István* apja, Ferenc gróf, a Nemzeti Múzeum alapítója temettette el Bécsben. Ő ápolta betegségében, s amikor 1820. március 15-én „a föld magába fogadta", a nemes gróf már tudta: tanítómestere az „üdv bérét nyerte el." A gróf tagja volt a Wien folyócska partján a „felvilágosultak társaságának", s gondolatai a magyar nemzet szellemi fölemelése körül jártak. Amikor találkozott az addigra élet-kálváriát megjárt, pékmesterből lett szerzetessel, benne is megmozdult

PÁLL LAJOS

KULTÚRA 1998. április 26.

Verseiből, képeiből a szülőföld szeretete sugárzik

Páll Lajos hatvanéves

„Páll Lajos bölcs mindent-tudással vallja: az ember hiába törekszik a csillagokba, boldogságát csak itt valósíthatja meg, a földön. Ha ehhez ecset kell, ecsettel, ha toll szükséges, akkor tollal, s ha a magyar forradalom mellett kiálló hősiesség kell, hogy makulátlanságunk ne szenvedjen csorbát, akkor bátran néz szembe a zsarnok poklával is" — ennél szebben aligha lehetne jellemezni az erdélyi művészet jelesét, mint *Szakolczay Lajos* tette a napokban megnyílt kiállítás képes útmutatójában. A tíz esztendeje létrehozott *Erdély Művészetéért Alapítvány* segítségével működő Vármegye Galéria kiállításaival Erdély hagyományos kulturális kincseit hozza Budapestre az ott élő, dolgozó művészek tolmácsolásában. A szülőföld szeretete, a fennmaradásért, élni akarásért küzdők erős hite, Erdély tiszta levegője árad ezekből az eléggé nem értékelhető kincsekből, érzésteli alkotásokból: emlékeket ébresztő képekből, a daltulajdonos, a versmondó hangjából. Páll Lajos tollal és ecsettel vall a tájról, *Korond*ról, ahol ősei közel ezer esztendeje telepedtek le és önmagáról. Nehéz véleményt mondani, hogy színpompás, hangulatos olajképei, vagy szíves verssorai beszélnek melegebben Székelyföldről, ahol

Suttog a Küküllő —
hajlik a nádszál,
seregélycsapatok
gyűlnek a gátnál.

Két verseskötete, a Fényimádók és a Köves földek, éppen úgy tükrözik belső gondolatait, a lélek kitárulkozását, mint a vászonra vitt képformálása, tájlátásai.

Páll Lajos 1938. április 2-án született régi fazekas-dinasztia leszármazottjaként. A Páll család a XIX. században költözött Korondra Székelypálfalváról, ahol ősei szintén fazekasok voltak... Ez a táj lett Páll Lajos fölnevelője, tehetségének kifejlesztője, s tette Korond festő-költőjévé. Magyarsága és tántoríthatatlan nemzetszeretete — megpróbáltatások, küzdelmes évek, megaláztatások ellenére is — hitének erejével vezette művészi életútján és ma mondhatjuk, hogy munkássága a magyar kultúra része. Erről győz meg a Vármegye Galériában hatvanadik születésnapjára rendezett kiállítás beszélő, mesélő képeivel, köztük a „Pálfalva", — fenyők között megbúvó kis templomával, vagy „A patika hídja" s a székely élet mindennapjai.

Schelken Pálma

Páll Lajos: A csorda

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY • 1675 Budapest Pf. 133 • OTP 11786001-20054214

A 10 éves

Erdély Művészetéért Alapítvány

Vármegye Galéria

(1052 Budapest, Vármegye utca 11.)

tisztelettel meghívja

PÁLL LAJOS

korondi festőművész, költő

60. születésnapjára rendezett

kiállítás megnyitójára

1998. március 17-én, 17 órakor

A kiállítást megnyitja:

Demeter Ervin

országgyűlési képviselő

Közreműködik:

Dinnyés József daltulajdonos

Richter Gábor versmondó

A kiállítás megtekinthető 1998. március 17-től április 10-ig kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken 10–18 óráig.

„Minden magyar felelős
minden magyarért."
Szabó Dezső

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

Vármegye Galéria

Budapest V., Vármegye utca 11.
Telefon/fax: 118-8148
http://www.hunpro.hu/mmf/ema/

Adókedvezményre jogosító támogatásukat az
OTP 11786001-20054214
számú számlaszámra várjuk.

Támogatók:

BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL

BRITISH AMERICAN TOBACCO HUNGARY KFT.

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

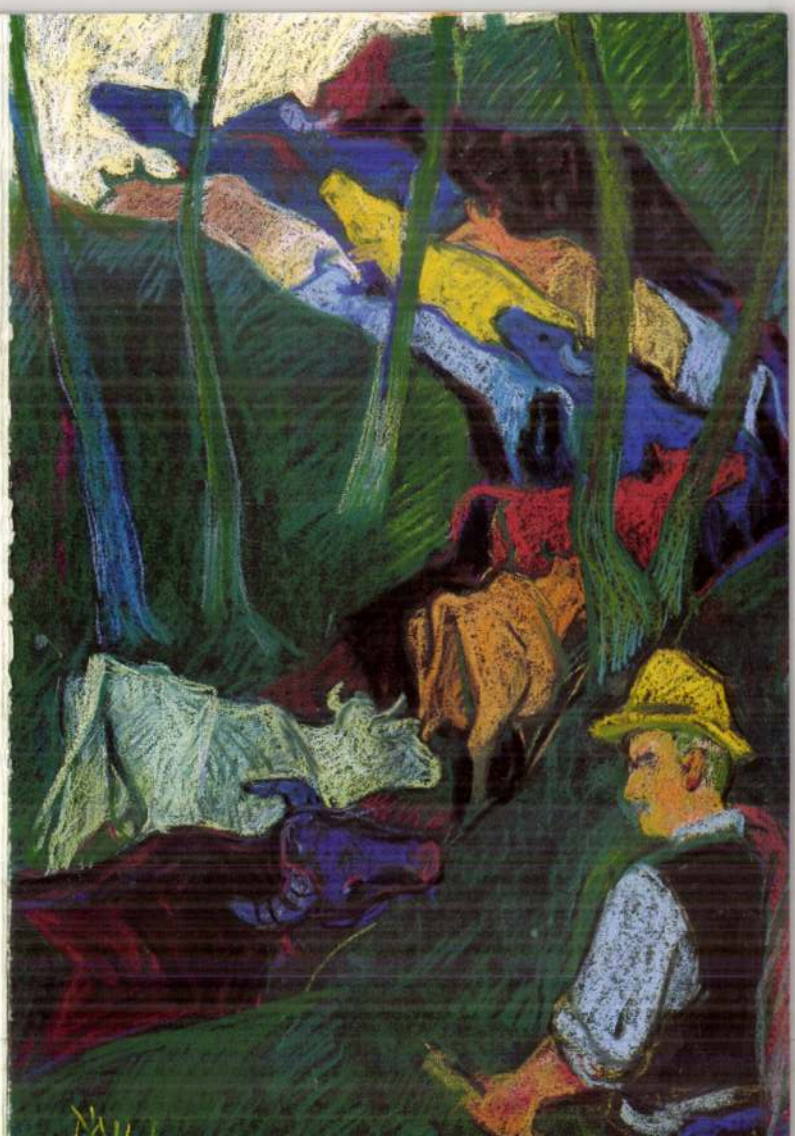

ori János-
bet (1930),
György-
04), Tóth
zalai Zol-
), Barna
Katalin

ván az ajánlócédulák gyűjtését szorgalmazó leveleivel nem sértett törvényt. Az a híresztelés sem bizonyult igaznak, miszerint a jelölt a polgármesteri hivatal költségére postázta volna küldeményeit, azok feladásáról ugyanis saját zsebből kifizetett számlája van. Nem tudni, hogy ezzel az állásfoglalással beéri-e a panasztevő. Ha nem, akkor a vonatkozó szabályok szerint joga van fellebbezni a területi választási bizottsághoz.

nőttek

tték gyermeküket

gy-dűlőben
elhagyta a
óbbi hetek-
zefutottak a
kor éppen a
ával össze-
artottak ha-
séről építési
értek meg,
arcag térsé-
az árterüle-
attyúk csö-
al szétdara-
b száz kilót
m alkatré-
reméltek a

gy a szülők
e meg 11

éves fiuk életét. A házkutatáskor a rendőrök megdöbbentek, amikor az egyik szobában rátaláltak a napok óta éheztetett, szomjaztatott, testén durva bántalmazások nyomait viselő gyerekre. Az ütlegelést, az éheztetést a tolvajként ismert nevelőapa követte el. A gyereket azonnal kórházba szállították.

A családi bűnbanda ellen a karcagi és a kőrösi rendőrség eljárást indított, továbbá a pénzügyőrség is nyomoz náluk, mivel lakásukban 2 ezer doboz, keleti országokból származó csempészett cigarettát is találtak.

Kocséron aszfaltoznak

Kocsér valamivel több mint 16 millió forintot fordíthat idén a belterületi földutak burkolására. Ebből közel 11 millió forint a megyei területfejlesztési tanács támogatása, a fennmaradó részt az önkormányzat biztosítja.

Az építkezéssel megbízott cég négyzetméterenként 3 ezer forintért vállalta az aszfaltozást, így kevés híján 1800 folyóméter út portalanítására telik. A Széchenyi utcának teljes hosszára, a Jókai utcának a Szabadság és Széchenyi utca közötti szakaszára, a Hunyadi utcának pedig a Kinizsi és a József Attila utca kereszteződéséig terjedő részére kerül rövidesen burkolat.

ó ill. kiadó:
i u. 13. alatt
aktár: 127 m²
külön.
édi u. 1. alatt
üzlet: 45 m²
0 m²
édi u. 5. alatt
7 m²
méti u. 6. alatt
7 m²
50-330

Szoc. pol.
kedvezménnyel
lakótelepi
lakás
és
önálló
családiház
fsz + tetőtér + garázs
eladó

Érd: 53/350-330

Nagykőrös és Vidéke Hírlap

A VÁROSI SZERKESZTŐSÉG CÍME:
2750 Nagykőrös, Dugonics u. 10.
Tel./Fax: 53/350-588.
A városi szerkesztőség vezetője: *Miklay Jenő.*

Hirdetésfelvétel a művelődési központ információs pultjánál, valamint a fenti telefonszámon.

A mellékletet – amely hetilapként is előfizethető a helyi postahivatalokban és hírlapkézbesítőknél – kedden és a szombati számunkban jelenik meg.

Az ÚPMH tárlata

Páll Lajos: Fehér kapuk

PÁLL LAJOS

A hatvanéves költő-festőművészt köszöntő tárlatot a fővárosi Vármegye Galériában április 10-éig tekinthetik meg az érdeklődők

Új Pest Megyei Hírlap 1998.03.28

szolgasors címet kapta.

A tévéfilm (portugálul: telenovella), a magyar nézők millióit is a képernyő elé ültette, akárcsak a brazilokat, olaszokat, portugálokat és másokat. Hogy ez a film jó-e, vagy nem, giccs-e avagy tartalmaz értékeket is, csak a nők nézik, avagy a férfiak is, csak a műveletlenek, avagy a műveltek is?... Nos, ezekre a kérdésekre itt most nem kívánok válaszolni. Ez külön tanulmányt érdemelne. Bár a feltett kérdések egy részére a film elsöprő sikere választ adott.

Az érdeklődés nyomán született meg a gondolat, hogy érdemes lenne a magyar közönséget megismertetni a film ötletét adó regénnyel is.

A könnyebb megértés érdekében három kérdéscsoportról érdemes szólni: a brazil rabszolgarendszer kialakulásáról, a regényről és szerzőjéről, valamint a brazil televíziós filmről, a telenovelláról.

Brazília, pontosabban annak keleti partvidéke, amelynek felfedezése – 1500. április 22-én – Pedro Alvares Dobral nevéhez fűződik, valószínűleg ismert volt az Atlanti-óceán hajósai előtt és talán már a portugál hajósok előtt is. A spanyolok és a portugálok között a világ első politikai felosztását VI. Sándor pápa idejében kísérelték meg, 1493-ban, Alcacovasban. A portugálok azonban hamar kierőszakolták az első szerződés módosítását, mégpedig úgy, hogy az Északi- és a Délisark között húzódó és a földgömböt kettéosztó képzeletbeli vonalat, amely az első szerződésben csak 500 kilométerrel húzódott nyugatra a Zöld-foki szigetektől, 2000 kilométerrel nyugatabbra tolták.

A második „végleges" szerződés, amely Tordesillasi Egyezmény néven ismert (1494), az e vonaltól nyugatra eső területeket a spanyol, a keletre esőket pedig a portugál koronának juttatta.

Minden bizonnyal a portugálok rendelkeztek megbízhatóbb földrajzi ismeretekkel, hiszen így megkapták Brazília keleti partvidékét is. Noha az új kontinens elvileg a spanyoloké kellett volna, hogy legyen, a portugálok is jogot kaptak a területszerzésre. És éltek is vele.

A terület, amelyet először Terra de Vera Cruznak, majd Terra de Santa Cruznak és végül első exportcikke, az értékes brazilfa nyomán Brasiliának neveztek el, jóformán lakatlan volt.

Gyér indián őslakossága az azték, illetve az inka indián civilizációkhoz képest igen alacsony kultúrfokon élt. Semmilyen ellenállást nem fejtettek ki a jövevényekkel szemben. Maguk a portugálok is az indiai hódítás lázában nem sok figyelmet fordítottak e területre, hiszen nemesfémeket és értékes

munkaerő pótlására a portugálok először a békés indiánokat fogták rabszolgamunkára. Ám hamar kiderült, hogy a nomád, természeti élethez szokott indiánok nem bírják a cukornádültetvények kemény, monoton robotját. A belsőbb területek felé szöktek, megpróbáltak ellenállni, de hiába. Megkezdődött az indiánok irtása: egyrészt a harcok során, másrészt az ültetvényeken.

Az indián munkaerő pótlását az afrikai eredetű rabszolgák behurcolásával oldották meg. A későbbiekben kialakuló brazil nép harmadik alkotóeleme így, a portugálokon és az indiánokon kívül, az afrikai eredetű néger rabszolga lett.

A négereket elsősorban a portugálok uralta Nyugat-Afrika és a mai Mozambik területéről hozták át az óceánon. A különböző etnikumú néger törzsek, de az egyes családok is összekeveredtek az ültetvényeken. De összekeveredtek vallási, kulturális, gasztronómiai szokásaik is, amelyek egy sajátos brazíliai néger kultúrán túl, az egész brazil kultúra szerves részévé váltak. Elég itt az afrikai eredetű táncokra (samba) és népi játékokra utalnunk.

Sok történész és etnográfus vallja, hogy a végtelen brazil földek meghódítása és civilizálása elképzelhetetlen lett volna az afrikai négerek robosztus életereje és kultúrája nélkül. E nézetek egyik képviselője, Gilberto Freyre, hozzáfűzi még azt is, hogy ebben a folyamatban az indián és a néger nők meghatározó szerepet kaptak. Így ír az Udvarház és szolgaszállás című, magyarul is olvasható, érdekes művében (Gondolat Kiadó, 1985.): „Brazíliában a fehérek és a színesek kapcsolatát a XVI. század első felétől kezdve két alapvető körülmény határozta meg: egyfelől a gazdasági termelés rendszere, a nagybirtokos monokultúra (cukornádtermelés és -feldolgozás), másfelől az, hogy igen kevés volt a fehér nő a hódítók között." Majd így folytatja: „A fehér nők hiánya megteremtette a kapcsolatkeresés területeit a győzők és legyőzöttek, urak és rabszolgák között. A fehér férfiak és a színes nők viszonyát, noha az a »feljebbvalók« kapcsolata volt az »alárendeltekkel,« sőt, az esetek zömében zabolátlan, szadista uraké passzív rabszolganőkkel, jótékonyan befolyásolta az a körülmény, hogy nagyon sok gyarmatosítónak nem volt más választása: ilyen viszonyok között és erre az alapra kellett építenie családi életét. A széles körű vérkeveredés itt csökkentette azt a társadalmi szakadékot, ami különben áthidalhatatlan maradt volna az udvarház és a trópusi őserdő, az udvarház és a szolgaszállás között... A kezdeti szakaszban a fehér urak házvezetőnőjévé, élettársává, sőt törvényes hitvesévé vált indián és mina néger, majd később mulatt és kreol, a negyed és nyolcadvérű nők erősen hatottak Brazília társadalmi demokratizálódásának irányába."

Mindezeknek a Rabszolgasors című

és Guimarães regényében
s mozzanatát figyelhetjük
a Freyre utolsó mondatának
ilási idilljével nem értek
tény, hogy a portugál gyar-
minden kegyetlensége elle-
il enyhébb volt a fajok kö-
ezésben, mint az arisztokra-
ol, vagy a protestáns angol-
a tényen az sem változtat,
nerikai kontinensen Brazília
csak 1888-ban törölte el a
igot. Ekkor Brazília lakossá-
llió volt, és ebből 720 ezer
zolga.
olgafelszabadítás folyamatát
5 fontosabb állomások jel-
en megszüntették a rabszol-
elmet. 1871-ben egy minisz-
et kimondta, hogy rabszol-
gaanyától származó gyermek szabadnak tekinthető. 1884-ben néhány északi államban felszabadítják a rabszolgákat, 1885-ben létrejön a Lei Sexagenária, amely felszabadítja a hatvan éven felüli rabszolgákat és végül 1888. május 13-án kihirdetik a Lei Aureát, az Arany Törvényt, amely kimondja a rabszolgák azonnali és végleges felszabadítását.

*

A rabszolgafelszabadítást nagy társadalmi harcok kísérték. Nem véletlen tehát, hogy az irodalom is részt kért és részt vállalt e küzdelmekben. Egész sor, a rabszolgafelszabadítást igenlő könyv született. Köztük is Bernardo Joaquim da Silva Guimarães regénye, az Isaura, rabszolganő az egyik leghíresebb. A szerző Ouro Pretóban (Mina Gerais állam) született 1825-ben. Jogi tanulmányait São Paulóban végezte. 1852-ben szerzett diplomát. Romantikus költőként kezdte irodalmi próbálkozásait, ám igazi népszerűségre regényei nyomán tett szert.

Jogászként bejárta Brazília középső vidékeit és jó ismerője lett a hatalmas cukornád- és kávéültetvények világának. Itt ismerkedett meg közelről a rabszolgasors mindennapjaival és vált a rabszolgafelszabadítás meggyőződéses hirdetőjévé. Regényeihez sok ihletést merített az utazásai során hallott történetekből, mesékből és legendákból.

Bernardo Guimarãest az irodalomtörténet az úgynevezett romantikus regionalista írók csoportjába sorolja, és joggal.

Egyik legjobb regénye az Isaura, a rabszolganő, szintén ezen irányzat jegyeit viseli magán. Az írót romantikus hajlama, szentimentalizmusa, néhol felbukkanó humora elsősorban a nőolvasók körében tette rendkívüli módon népszerűvé. Történetei az akkor még az udvarházakba vagy a városi lakások mélyébe zárt, az utcára alig, vagy csak kísérettel kilépő asszonyok és lányok érzelmeit és értelmét kívánták meghódítani. Szentimentális, csak fényt és árnyékot, jót és rosszat ábrázoló regényei nemcsak elandalítottak, hanem nagyon sok társadalmi kérdéssel is megismertették az olvasót. Sőt, állásfoglalásra is késztették a haladó eszmék mellett.

Isaura édes-bús, végül is happy enddel végződő története, generációk során az érzelmekre hatva bontotta le a faji előítéleteket és tette gyűlöletessé a rabszolgaság intézményét.

A regény első, 1875-ös kiadását számtalan további követte. Népszerűsége máig változatlan és hasonló ahhoz, amit az angol nyelvterületen – és nemcsak ott – a Tamás bátya kunyhója ért el.

Nem véletlen tehát, hogy a saját nemzeti identitását kereső mai Brazília kulturális életében nem csupán az irodalom, Jorge Amado, a már idézett Gilberto Freyre, stb., hanem a legfiatalabb művészeti ágak, a film és a te-

levízió is állandóan felidézik a rabszolgaság éveit. Magyar mozikban is láthattuk a Királyi Biztos szeretője (Xica da Silva) és a Quilombo című filmeket és most a televízió jóvoltából a Rabszolgasorsot.

*

A Rabszolgasors **telenovella.** A telenovella a modern brazil művészeti élet, a modern vizuális művészeti forradalom egyik sajátos műfaja. A magyar televízióban látható sorozat sűrítmény. Az eredeti 100 folytatásban beszélte el Isaura, Leoncio és Tobias történetét. Ám a sorozat még így sűrítve is magán viseli e sajátos műfaj, a telenovella megkülönböztető jegyeit.

A mennyiségi mutatók, 70–180 folytatás, a mindennapos vetítés – csúcsidőben – már önmagában is mutatja, hogy miben tér el a **telenovella** a televízió megszokott műfajaitól, az egy-két estét betöltő tévéjátéktól, vagy a 10–15 részes tévésorozatoktól. Ez a műfaj hatásmechanizmusában és gyártási feltételeit illetően is más.

Egy-egy telenovellát általában hathét hónapig forgatnak és a stáb (színészek, rendezők, operatőrök, díszlettervezők, de az író vagy írók is) ez alatt az idő alatt naponta, reggel 8-tól este 8-ig valóban együtt élnek a stúdiókban és csak a forgatással foglalkoznak. A szereppel, a szituációkkal, a történettel ílymódon olyan azonosulás jön létre, ami más mű esetében nehezen lehetséges.

Vonatkozik ez a nézőkre is. Az, hogy hónapokon keresztül, nap, nap után, megadott időben együtt élnek, gondolkodnak, sírnak és nevetnek a szereplőkkel, az azonosulás magasabb szintjét eredményezi. De nemcsak erről van szó. A nézők ugyanis nemcsak passzív befogadók. Leveleikkel, telefonhívásaikkal, a közvéleménykutató intézetnek adott válaszaikkal maguk is bekapcsolódnak a cselekmény bonyolításába és a forgatókönyvíró és munkacsapata a közönségigénynek megfelelően is alakítja, módosítja az eredetileg elképzelt történetet. Így történt ez a Rabszolgasors című telenovella esetében is, hiszen az számos helyen eltér Bernardo Guimarães regényétől, például a Tobias-epizódban.

Amikor a közönség az első folytatást látja, a rendező a tizedik epizódot forgatja, az író pedig a huszadik folytatás kéziratát adja le. Közben pedig feszült figyelemmel kísérik a szerzők és a színészek az IBOPE (Brazil Közvéleménykutató Intézet) jelentéseit. Tetszik-e az egész, tetszenek-e a színészek, emelkedik-e avagy csökken a nézettség. Ez az együttműködés a közönséggel és a figyelem annak azonnali reakciójára szintén sajátossága a telenovellának – és egyben átütő sikerének titka is.

A közönség ilyen mérvű beleszólása a műfaj egyik legfontosabb jellemzője, olyan, amely minden más műfajtól megkülönbözteti. A telenovella, bár vannak névvel jegyzett szerzői és szerepük is igen fontos, alapjában véve kollektív műfaj. A régi korok lovag- és pikareszk regényeire, vagy a múlt század nagysikerű folytatásos regényeire emlékeztet.

A Rabszolgasors nagy nemzetközi és hazai sikere – talán érthetőbb a fentiek ismeretében.

Reméljük, hogy a filmsorozat után, az annak alapjául szolgáló Isaura, a rabszolganő című Guimarães-regényt is megszeretik olvasóink.

RÓZSA ZOLTÁN

Páll Lajos, festő

27.
III/52

A TAVASZVÁRÓ

Önarckép

Tavaszváró

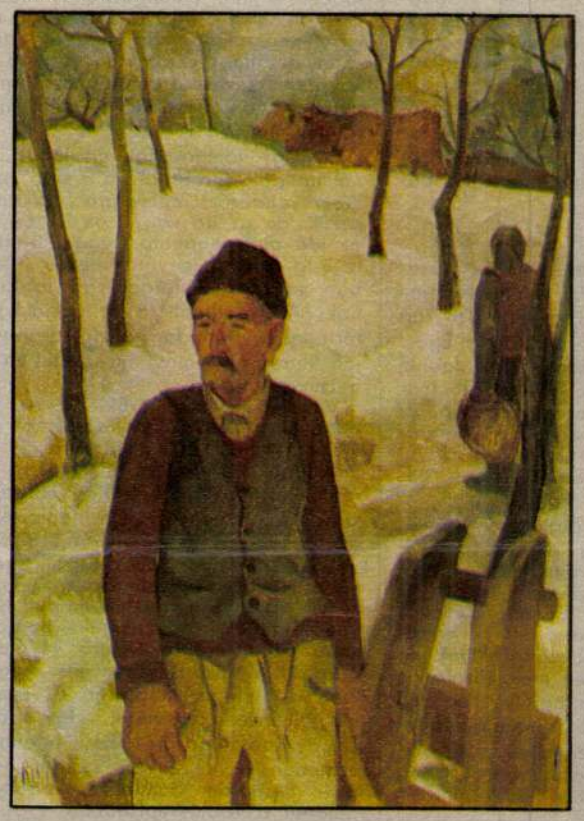

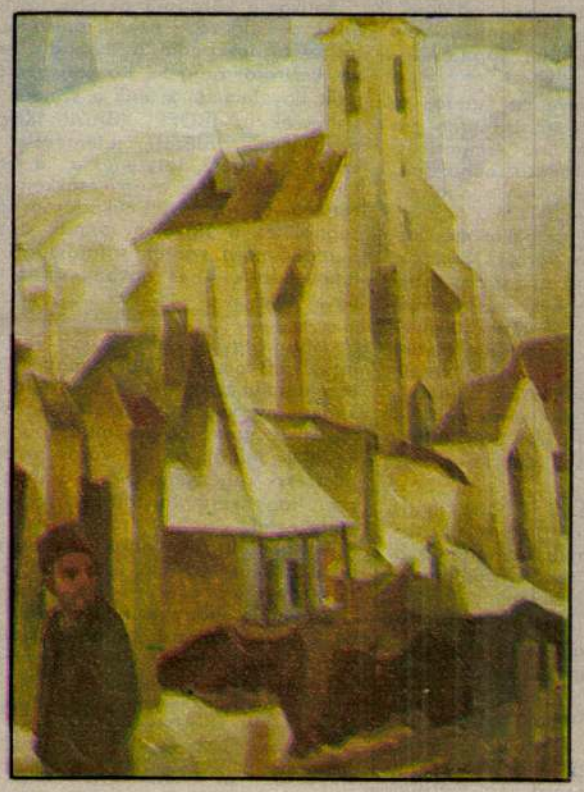

Korond

Jó két évtizede (van talán három is), változó helyzetekben és hangulatokban figyelem Páll Lajost, nézem a képeit, olvasom verseit, vitatkozom vele.

Sosem szerettem túlságosan a divatot, márpedig Korond fazekas ősöktől származó festője régóta „divatban van". A vendégek, ősztől tavaszig, egymásnak adják a kilincset, így aztán nem csoda, ha a művésznek tanult Páll fiú (fia is már műegyetemi hallgató, de hát emlékeznek még a faluban az öreg Pállra, a kiváló korongoló mesterre!) – egyszóval nem csoda, ha Páll Lajos néha mogorván fogadja akár az ifjúkori barátot. No, de nem a mogorvaságért keresetlen szavaiért szoktam veszekedni vele. Vásznainak tetszetős voltában éreztem nemegyszer a veszélyt, a Tamási Áron óta mindenkire leselkedőt – foglalkozzék betű- vagy képírással –, akiben helybeliek és lelkes idegenek a „székelység ábráját" fedezhetik föl. A maiak, Nagy Imre utódai közül alighanem a korondi Páll Lajos „a" székely festő. Ám ha valakit így jelképpé emelnek, szakmai, azaz kenyéririgység hiján is, engem legalább töprengésre késztet.

Pedig a korondi Páll-képek, az újabbak különösen, lényegük szerint különböznek a divatdolgoktól. A bennük érvényesülő esztétikum teszi alkalmassá őket az elgondolkodtatásra – ismétlődő motívumokban rejlő igazságok felismertetésére itt, a Hargita aljában.

Ahol a magas tetejű, világító falú házak és puritán templomok épülnek.

Ahol a havas tájban a tavaszváró mindig megújuló bizakodással áll ki az útra.

Ahol az anya sokszoros féltésel szorítja magához gyermekét, miközben a férfi a létra tetején márciusi munkáját végzi a kertben.

És ahol a festő mindent gyanakvóan figyel kalapja alól.

Gyanakvó tekintetének magyarázatát nem viszi rá a vászonra. Úgy látszik, számára a festmény a festés az imádságot helyettesíti – káromkodni pedig nem a templomban szoktak. Az áhítat és az átkozódás ilyen kicsi tiszta helyen nem fér meg együtt.

Mint végső következtetés marad tehát: a tavaszvárás.

KÁNTOR LAJOS

Téli táj

KÁNTOR LÁSZLÓ
REPRODUKCIÓI

Négyéves az alapítvány

Erdély művészetéért Budapesten

A Vármegye Galéria megnyitására az ünnepi alkalomhoz méltó kiállítás megrendezésével került sor, amelyen az 1976-ban elhunyt Nagy Imre festőművész képeivel ismerkedhetünk meg. Az Erdély Művészetéért Alapítvány e saját kiállítóhelyiség megszerzésével végre állandó teret tud biztosítani az otthon maradt festők és népművészek műveinek bemutatására. A szép galéria egyben a hazai és határon túli magyarok találkozóhelyéül is szolgál.

Rövid ottlétem alatt ketten is beviharzottak egy kis megbeszélésre. *Gábor Dénes*, az újrainduló Művelődés című folyóirat felelős szerkesztője és *Páll Lajos* korondi festőművész. A napokban negyedik születésnapját ünneplő alapítványról *Hajdú Demeter Dénessel*, a kuratórium elnökével és *Kulcsár Edittel*, a kiállítások szervezőjével beszélgetek.

– Az erdélyi irodalmat – terjesztésének akadályozása ellenére – a Kárpát-medence magyarsága figyelemmel kísérheti. De nagy múltú és rangos képzőművészetük határaikon túl szinte ismeretlen –, kezdi a beszélgetést Hajdú Demeter Dénes. Mi, akik barangolásaink során megismerkedtünk alkotásaikkal, Páll Lajos 50. születésnapja alkalmával kiállítást szerveztünk a HNF Kodály köröndi helyiségeiben. E lelkes kis csoport kezdeményezte egy alapítvány létrehozását az erdélyi képző- és népművészet megismertetésére és támogatására. Közülünk kerültek ki az 1988 márciusában bejegyzett alapítvány kuratóriumának tagjai: *Demeter Ervin*, Kulcsár Edit, *Csurka István*, jómagam és a közelmúltban elhunyt *Domokos Pál Péter*.

– *Nehéz gazdasági helyzetünkben nemcsak a galériák de a nagy állami múzeumok is súlyos anyagi gondokról panaszkodnak, és számosan megszűnésük rémét helyezik kilátásba. Önök hogy boldogulnak a rendkívül költségigényes kiállításszervezéssel?*

– Alapítványunk induló tőkéjét az alapító tagok adták össze. Felhívásunkra sokan jelentkeztek támogatásunkra. Kis adományokkal, vagy ingyenes közreműködésükkel segítik ügyünket. Mindannyian társadalmi munkában dolgozunk, és semmilyen intézményes támogatást nem kapunk. Személyes kapcsolatainkat felhasználva sikerül áldozatkész szponzorokat találnunk. Egyikük, az Agrobank vezérigazgatója, *dr. Kunos Péter* épületük pincéjének galériává való alakítását ajánlotta fel és támogatta jelentős összeggel. Társadalmi munkásaink közül példaként a kiállításainkat rendező *Cserniczky Mária* művészettörténészt vagy a katalógusainkat kiszedő *Dunay Sándorné* nyomdai grafikust ragadhatnám ki.

– *Hogyan szervezik kiállításaikat?*

– Bemutatott anyagainkat eddig egyenként szedtük össze határainkon belüli magángyűjtőktől. Felhívásunk ellenére Szegeden kívül egyetlen kiállításrendező intézmény sem jelentkezett megsegítésünkre. A fővárosban és vidéken a legkülönbözőbb helységekben rendeztünk tárlatokat. Jászberény és Nyíregyháza kivételével saját erőnkre támaszkodva végeztük a szervezést. Megemlíteném még az Országos Széchényi Könyvtárat, amely 5 kiállításunknak adott otthont. *Nagy Imre* jelen tárlatának szervezési újdonsága, hogy 15 képét *Sütő András* közbenjárására, és nagy küzdelmek árán a Marosvásárhelyi Művészeti Múzeumból hoztuk át. Katalógusunk előállítási költségeihez a Lakitelek Alapítvány is hozzájárult. És végre saját galériánkban állíthattunk ki.

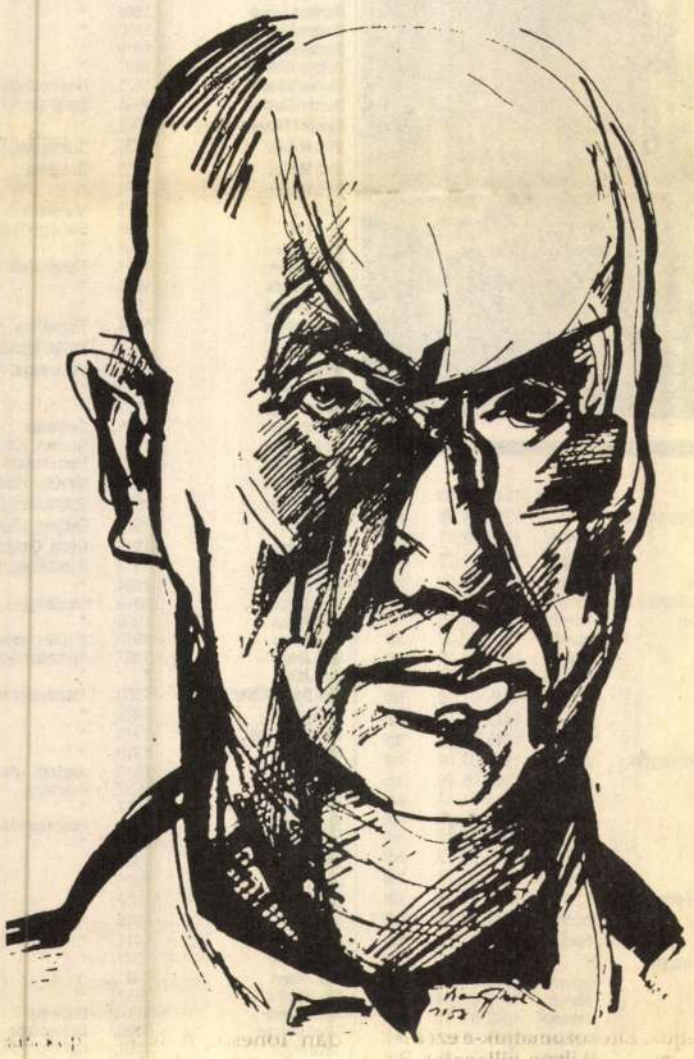

Nagy Imre: Önarckép (1958)

– Milyen eredményeikről számolna be szívesen?

– Eddig az országban három egyéni és kilenc gyűjteményes képzőművészeti kiállítást és a korondi fazekasságot bemutató népművészeti tárlatot rendeztünk. 1990-es *Szülőföldem, Erdély* pályázatunkra beérkezett félszáz alkotás kiállítása – melyet *Tőkés László* nyitott meg – a fővárosban és vidéken is nagy feltűnést keltett. Az otthon maradt festők támogatására *Kájoni János-díjat* alapítottunk 1989-ben. A fametszők és linómetszők segítésére írtuk ki *Gy. Szabó Béla-emlékpályázatunkat*. Soron következő kiállításunkat ennek anyagából rendezzük. A kiemelkedő alkotásokat alapítványunkból díjazzuk.

– *Legközelebbi terveik?*

– Reprezentatív kiállítást szeretnénk rendezni Páll Lajos műveiből. Az Agrobank udvarát pedig *Törös Gábor* szobrászművész alkotásaival szoborparkká rendezzük be.

Záró kérdésemre válaszolva még elmondják, hogy nemcsak a kiállításrendező intézményekkel, de képzőművészeti életünk résztvevőivel sem sikerült együttműködést kialakítaniuk. Hadd hívjunk fel ezért újra mindenkit támogatásukra. Segítőkész barátok az alapítvány címén (1675 Budapest Pf. 133) vagy a Vármegye Galériában (V. kerület Vármegye u. 11. Telefon: 118-8148) jelentkezhetnek. Alapítványuk számlaszáma: 101077 az OTP Kisvállalkozási Bank MNB 217-98089 címén.

D. Veszelszky Sára

Kazinczy szellemében

Ha másról nem, az országos kiejtési versenyről, a szép magyar beszédnek a széphalmi író nevével jegyzett mozgalmáról azért legtöbben tudják, hogy volt némi köze Kazinczy Ferencnek anyanyelvünk fejlesztéséhez, ápolásához.

Általában úgy emlegetik, mint nyelvújítót, a nyelvújítás vezérét, de az új szavakról, amelyet az ő alkotásának tartottak, sorra kiderül, hogy legtöbbjüknek ő csak forgalmazója, s nem alkotója volt. Persze, azért így is akad, amit az ő leleménye teremtett meg, így például nélkülözhetetlen *lég* szavakat a régi, hosszabb *levegő*-vel szemben), a légben repkedő *csalogány*-t, a francia *rendez-vous* – „randevú" – magyarításaként megalkotott *légyott*-ot, vagy a népnyelvből felújított *repkény*-t.

Erről is szó volt az író szűkebb hazájában, az Abaúji Szabadegyetemen, amely most Encsen tartotta március első hetének végén nyelvi – nyelvtörténeti, nyelvművelő – előadásait; az első Szabadegyetemet Vizsolyban szervezte 1990-ben, a Vizsolyi Biblia 400. születésnapján – a sátoraljaújhelyi székhelyű Kazinczy Ferenc Társaság, amelynek immár negyedik évkönyvét vehették át a társasági tagok s az érdeklődők, igen gazdag tartalommal, negyedfélszáz oldalon: (Képes beszámolót olvashatunk például az érsemlyéni – partiumi – Kazinczy-ünnepségről, s ismeretlen Kazinczy-leveleket Nagybányáról.)

A Szabadegyetem színvonaláról eleget mond, ha tudjuk, hogy a Tudományos Akadémia elnöke nyitotta meg *A nemzeti nyelv történeti útja* címmel s a továbbiakban is egyetemi, főiskolai tanárok, kiváló kutatók, tanárok tartottak előadást a magyar nyelv múltjáról, az abaúji nyelvjárásokról, a nyelvjárásról a mai iskolában, s éppily időszerű volt az anyanyelv és a tömegtájékoztatásról, a helyesírás legújabb módosulásairól – logikájáról – szóló előadás, valamint a Kassáról érkező tanárnő beszámolója a kétnyelvűből „félnyelvű"-vé váló nemzetiségi iskolákról.

Ebből az alkalomból tartotta meg esedékes közgyűlését is a Társaság, ugyanott, ahol a Szabadegyetem előadásai is folytak: a makoveczi stílusban épült, s Kazinczy nevét viselő új általános iskolában. Méltó ez az új iskola az íróhoz, aki Rousseau nevelési gondolataival köszöntött be, mint a kerület tanfelügyelője, 1789-ben, s ezt vallotta: „Nékem az emberiség s Pest-Buda tája hazám." S így egyaránt otthon lehet Kassán, Széphalmon, Munkácson s Érsemlyénben.

Szilágyi Ferenc

„Nem mondhatom el senkinek"...

Megszabadulni a téveszméktől

Balázsy Sándor közgazdasági kutató, az Ipargazdasági Intézet állandó munkatársa s egy éve a Ganz Villamossági Művek vezérigazgatója. Nyugodt, kiegyensúlyozott ember benyomását kelti. Közgazdász, de érdeklődéssel fogadja a kultúrával kapcsolatos kérdéseimet. Elsőként a munkahelyén tapasztalható politikai kultúráról érdeklődöm; *munkatársaival vannak-e nézetkülönbségei?*

– Oly mértékben koncentrálunk a saját szakmai feladatainkra, hogy nincs időnk a ma nagyon divatos szócsatározásokra – mondja. Munkatársaim politikai műveltsége gazdasági vonatkozásban érződik. Megbeszéljük azokat a kérdéseket, amelyek a szakmánk etikájához, a gazdasági ügyekben megnyilvánuló gyakorlati tevékenységhez tartoznak. Ezt azonban a kultúra egy nagyon sajátos vetületének érzem, ami nem érinti a művészi irányzatokat.

– *Mi érinti a művészi irányzatokat?*

– Úgy vélem, hogy a piacgazdaság felé fejlődés nem jelenti azt, hogy a közösséget képviselő államnak ne kellene részt vállalnia a művészetek finanszírozásában, hiszen a társadalom kulturális színvonala pusztán gazdasági oldalról szemlélve is érték. Ez az érték használható egyrészt a munkaerő színvonalának emelésére, a közösség iránt való fogékonyságnak a növelésére, másrészt felfogható a deviancia visszaszorításaként.

– *Mit tenne másképp?*

– A kulturális termékeknek és szolgáltatásoknak van egy érdekes közgazdasági sajátosságuk. Ha a mozi vagy a színház félig telik meg vagy teljes egészében, az a költségek szempontjából csaknem közömbös. Ha viszont a költségeknek a jegyárakban való megjelenése odavezet, hogy csökken a látogatottság, akkor ez semmiféle gazdasági eredményt nem hoz. Ésszerűbb pusztán gazdasági meggondolásból is olyan jegyárpolitikát kialakítani, amelyik lehetővé teszi, hogy a jegybevétel magas látogatottsági színvonal mellett emelkedjék. Tudomásul kell venni, hogy sok esetben központi pénzből kell áldozni a művészetekre.

– *Úgy érzi, amit most megfogalmazott, be is következik?*

– Bizakodó vagyok, de azért sok minden elkeserít. Szomorúvá tesz, hogy például könyvesboltok szűnnek meg. Megdöbbent a Műcsarnok bezárása. Jól működő kutató intézetek vannak hasonló helyzetben. A valódi értékekre vigyázni kell! A kiadások csökkentésére törekvő állami gazdálkodás fontos, de nem érvényesülhet egyoldalúan. Ennek az országnak a téveszméitől és egynémely dilletáns vezetőjétől visszafordíthatatlan folyamatok indulhatnak el.

Marton Mária

T. S. Eliot 1938-ban

Most, hogy a Kamra előadta a Gyilkosság a katedrálisban című *T.S. Eliot*-drámát, hadd emlékeztessünk arra, hogy ez a mű nálunk–*először* 1938. május 19-én szólalt meg a Nemzeti Kamaraszínházban, az Andrássy út 69.-ben.

Szent István halálának 900. évfordulója volt, és Budapest az Eucharisztikus Kongresszusra készült. A vallásos esemény a színházak műsorában is tükröződött: a Magyar Színház felújította Az Úr katonái című *Emmet Lavery*-színmű korábbi nagy sikerű előadását. A Vígszínház kamarája, a Pesti Színház a Húsvét című Strindberg-drámát hozta ki. Az Operaház a Krisztus című Liszt Ferenc–oratórium szcenírozott változatát adta elő. A Nemzeti Színházban pedig *Calderón* misztériumjátéka, A Nagy Világszínház került a közönség elé.

Nyilván nem akarták, hogy egy az ünnephez illő darab címében a *gyilkosság* szó szerepeljen, így a Nemzeti Kamaraszínház falragaszán A hit győzelme magyar cím volt olvasható, alatta, zárójelben, az angol eredeti: Murder in the Catedral.

Az angol drámaköltő művének *Abonyi Tivadar* volt a játékmestere. *Kállay Miklós* (természetesen nem a későbbi miniszterelnök, hanem az azonos nevű író!) fordításában recitálta *Lehotay Árpád*, a korszak egyik legszebb orgánumú színésze Becket Tamás mondatait. Az előadás szereplői közül ma is él az egyik canterburyi asszonyt alakító *Szeleczky Zita; Pataky Jenő*, aki a Második lovagot, és *Lázár Gida*, aki a Hírnököt játszotta. T. S. Eliot színműve tizenhárom előadáson idézte meg Becket Tamás canterburyi érsek tragédiáját.

Mindez *dr. Német Antal* igazgatása alatt történt. Az évszázad egyik kimagasló színházcsinálója – akit 1945 után annyi méltatlanság és megalázás ért – ezzel az angol bemutatóval is igazolta: együtt halad Európa korszerű színházi törekvéseivel. A Nemzeti Színház játékrendjén azokban az években kapott helyett *Eugen O'Neill* – az Amerikai Elektra ma is emlegetett *Bajor Gizi–Makay Margit–Csortos Gyula–Tímár József*-féle előadásával –, a kínai *Hsiung*, a dán *Eric Soya*, a lengyel *Krasinski*, a finn *Larin Kyösti*, a francia *Jules Romains*, a bolgár *Javorov Peju*, az olasz *Dario Niccodemi*, a szerb *Milan Begovics* – sokatmondó névsor...

D. L.

Párhuzamok

Szinte egyidőben egymáshoz közel jártak iskolába.

Bartók Béla Pozsonyban a királyi katolikus főgimnáziumban, Kodály Zoltán Nagyszombatban a katolikus gimnázium diákjaként. Bartók 1899-ben érettségizett Pozsonyban, Kodály 1900-ban lett „érett" Nagyszombatban. A két város közötti távolság alig ötven kilométer. Nem találkoztak egymással.

Pozsony, az egykori koronázóváros és Nagyszombat (a „szlovák Róma", ahogy már akkor is nevezték) egyazon kultúrkörhöz tartozott, talán csak annyi különbséggel, hogy a Duna-parti város egy kissé Bécs előcsarnokának számított.

Tudjuk, Bartók Béla Pozsonyban döntötte el, hova menjen az érettségi után: a császárvárosba, ahova ösztöndíja szólt, vagy Budapestre. Sorsdöntő volt zenei munkásságra, de sorsdöntő az egyetemes és magyar zenekultúra számára is. Mert milyen Bartók válhatott volna Bécsben, meghatározva zenei fejlődését? Drámai pont ez Bartók életében: következményeivel, a magyar zenéhez való viszonyában, fejlődésének szintézisében... A sorsdöntő választás Pozsonyban történik. Dohnányi hatására Pestet választja, a Zeneakadémiát.

Nemrég derült ki, hogy Kodály Zoltán már Nagyszombatban megfogalmazta életprogramját. Újfalussy József tanulmányában olvashatjuk, hogy Kodály diákkorában különböző élményeiről feljegyezte benyomásait és észrevételeit. A szerző Kodály Zoltánné Péczeli Sarolta segítségével és hozzájárulásával megismerhette jegyzeteit. Különösen érdekes a Zenei jegyzetek 1900 szeptember 2. – második füzet feliratú írásgyűjtemény. Itt Kodály a zene sajátos természetéről és (már) a magyar műzene akkori helyzetéről ír dolgozatában. A dátum: 1901. jan. 1. Vallja, hogy nemzeti zene és költészet szoros összefüggésben áll egymással, felteszi a kérdést. „Mi az a zenei elem, ami a költészettől való elválás óta fejlődött ki?", továbbá azt, „Mi az oka annak, hogy a zene csak a legújabb korban fejlődött ki?" és nem a görögöknél, akik a művészetet „oly tökélyre vitték". De a legérdekesebb az, amit a zene sajátos magyar jellegéről ír, ritmusról és intervallumról. „Csakis ebben van a nemzeti zene különbsége, a többi közös..." – állapítja meg. A nemzeti művelődés elsajátításáról szólnak gondolatai. Hadd idézzem néhány sorát: „Magyar zene megteremtésére olyan ember kell, aki megáldva erős zenei tehetséggel, alkotó erővel, kora gyermekségétől és ifjúságában minden idegen hatástól ment legyen, de a nemzetinek a lehető legintenzívebben ki legyen téve. Akkor aztán, mint gyermek ifjú, tele nemzeti hangulatokkal, ismerje meg a nagy idegen remekműveket, tanuljon – meg rajtuk mindent, amit lehet, ismerjen meg mennél többet belőlük: mert most már nem kell félni, hogy az idegen példa lebírja a benne levő eredetiséget, ha kezdetben általános emberi ösztön szerint utánozza őket." Ars poetica ez. Kétségtelen: ez már a kodályi életprogram, mely egy egész élet feladatává vált: egy 18 éves diák fogalmazta meg Nagyszombatban. Egy kissé hasonló a folyamat Bartók Bélánál is – de másképp. A nemzeti ügy felismerése iránytűvé válik mindkettőnél.

Kodály az első impulzusokat Galántán és Nagyszombatban kaphatta. Az egykori egyetemi város (univerzitását Pázmány Péter alapította), a gimnázium, a zenét szerető és rendszeresen muzsikáló családok döntő hatással lehettek fejlődésére. Bartók néhány kilométerre odébb ugyanezt kapta a várostól: európai horizontot, műveltséget, tisztánlátást, sok kamarazenét, nagyszerű előadásokat hangversenyeket a városi színházban, humanista eszményeket, magasabbrendű politizálgatást a polgári családoktól (Rigeleéktől, Albrechtéktől). Európa, Közép–Európa betör a lelkükbe és a szláv, német tengerben erősíti nemzeti identitásukat. Az atmoszféra meghatározza a jövőt, az a néhány iskolai év útravaló egy életre.

Kodály tizenöt éves diákként írja első műveit. Zenekari nyitány, mise, Offertórium vonóstrió, az Ave Maria kerül ki tolla alól, tanárai felfigyelnek a tehetséges „különc" diákra.

Bartók Béla hegedűszonátát, kvartetteket, dalokat komponál Pozsonyban, töredékeket, több, mint huszonhat művet, Polikeit igazgató névnapján bemutatják zongoranégyesét, hangversenyez, kísér.

Sorsszerűség, hogy két zenei géniuszunk majdnem azonos geográfiai helyről indul pályájára, magával viszi szellemiségét?

Még valamit: Dohnányi Ernő úgyszintén a Kiskárpátok szülöttje, Pozsony indítja el őt is, mint ahogy a kilencéves Liszt Ferencet is, aki Esterházy Mihály palotájában lép először közönség elé.

Vajon a zenetörténet véletlene ez a furcsa egybeesés?

Ébert Tibor

DOKUMENTUM

Elhunytak – valahol Oroszországban (5.)

Lapunk folytatja azon névsor közzétételét, amely a háború alatt és után hadifogolyként, a GULAG börtöneiben és az orosz kényszermunkatáborokban elhunyt magyarok fellelhető adatait tartalmazza. A rövidítések: hdf (hadifogoly); km (kényszermunkás, málenkij robotra elhurcolt). A csillag az adat hiányát jelenti. Amennyiben bárki a hozzátartozóját véli a névsorban felfedezni, kérjük forduljon a Magyar Vöröskereszt lakhelye szerinti megyeszékhelyen működő szervezetéhez. Egyidejűleg felkérjük hazánk lakosságát, az érdekelteket és a humanitárius érzésektől vezérelteket egyaránt, hogy e nem kis kiadással járó munkát anyagi lehetőségeikhez képest támogassák. Adományaikat a Magyar Vöröskeresztnek a Magyar Külkereskedelmi Banknál vezetett 203-29725-7007 számú számlájára „Az Oroszországban elhunyt foglyok azonosítása" megjelöléssel szíveskedjenek befizetni.

Név	Szül. éve, helye vagy lakóhelye		Rangja	Elhunyt		Fogság jellege
Bezi Lajos	1922.	Ókécske (Pest m.)	*	1946. 11. 11.		hdf
Bezinyicko Rudolf	1917.	Mihályd (Somogy m.)	honvéd	1945. 06. 06.		hdf
Bezovszki György	1903.	Jászdózsa	*	1945. 03. 02.		hdf
Beszteisz Horst	*	*	tisztes	*		hdf
Bévi József	1922.	*	honvéd	1945. 05. 09.		hdf
Bécs József	1921.	Szilvágy (Zala m.)	honvéd	1945. 06. 29.		hdf
Bé-Hajagos Menyhért	1922.	Kecskemét	honvéd	1945. 02. 11.		hdf
Bégei Sándor	1913.	Ujakna(?)	honvéd	1945. 04. 03.		hdf
Bédi Sándor	1909.	Tatabánya	honvéd	1945. 11. 27.		hdf
Beidlbek Lőrinc	1905.	*	*	1945. 11. 18.		km
Békényi József	1923.	*	*	1945. 04. 26.		hdf
Békési István	1915.	(?)(Békés m.)	őrvezető	1945. 04. 23.		hdf
Békési Sándor	1911.	*	*	1945. 02. 17.		hdf
Békics Károly	1908.	Biharugra	honvéd	1947. 07. 25.		hdf
Békés Gábor	1922.	Budapest környékén	honvéd	1945. 03. 28.		hdf
Békés Ferenc	1922.	Nádudvar (Hajdú m.)	honvéd	1945. 03. 12.		hdf
Bostás János	1907.	*	*	1944. 12. 08.		hdf
Batvi Lajos	1912.	*	honvéd	1945. 03. 22.		hdf
Batvi Lajos	1909.	*	honvéd	1945. 02. 22.		hdf
Batvos Béla	1896.	*	honvéd	1945. 04. 04.		hdf
Battern István	1909.	Esztergom, Annavölgy	honvéd	1945. 11. 21.		km
Battern Mária	1921.	*	*	1945. 11. 05.		km
Bati Árpád	1913.	*	*	1945. 02. 15.		km
Baati Gyula	1919.	*	honvéd	1943. 03. 28.		km
Bati Imre	1915.	*	honvéd	1945. 04. 27.		hdf
Bati Mihály	1902.	Tiszamogyorós(?) (Szabolcs m.)	honvéd	1945. 03. 16.		hdf
Batio András	1919.	*	honvéd	1945. 02. 14.		hdf
Batiszki János	*	*	*	1943. 03. 21.		hdf
Batkó András	1912.	Kisköre	honvéd	1945. 02. 25.		hdf
Batkó János	1921.	Kisvárda Sorompó u. 12.	honvéd	1945. 04. 03.		hdf
Batkos Pál	1921.	Mezőtúr (Szolnok m.)	honvéd	1945. 05. 23.		hdf
Batta József	1921.	*	*	1944. 12. 16.		hdf
Batta József	1923.	*	honvéd	1945. 10. 22.		hdf
Bata István	1914.	Szeged	honvéd	1946. 03. 08.		hdf
Bata János	1907.	Tápiószele(?) Tápiószecső(?) (Pest m.)	honvéd	1945. 05. 20.		hdf
Batonai János	1919.	*	*	1945. 02. 10.		hdf
Bator Géza	1916.	*	honvéd	1945. 04. 14.		hdf
Bátor Lázár	1907.	*	honvéd	1945. 03. 25.		hdf
Bátor Mihály	1918.	Bátaszék (Tolna m.)	honvéd	1943. 03. 24.		hdf
Bátori Antal	1912.	*	honvéd	1943. 03. 09.		hdf
Bátori Gábor	1905.	*	*	1944. 12. 26.		hdf
Bátori Edvárd?	1919.	*	honvéd	1945. 04. 05.		hdf
Bátori Károly	1909.	*	honvéd	1945. 01. 09.		hdf
Bátori Sándor	1916.	Gyermely(?)	honvéd	1945. 10. 19.		hdf
Bátori Csaba	1912.	*	honvéd	1943. 03. 09.		hdf
Batoszti János	1920.	*	honvéd	1945. 04. 15.		hdf
Batod András	1912.	Jászberény, Nagyvári u. 19.	honvéd	1944. 09. 25.		hdf
Batofán Pál	1918.	*	honvéd	1943. 03. 01.		hdf
Batocki József	1922.	Girincs (Zemplén m.)	honvéd	1946. 12. 30.		hdf
Botos Albert	1922.	*	*	1944. 08. 04.		hdf
Botos György	1910.	Szilágy (Baranya m.)	honvéd	1942. 10. 25.		hdf
Botos József	1921.	Sárospatak (Zemplén m.)	honvéd	1943. 03. 07.		hdf
Batu Pál	1916.	*	*	1945. 02. 04.		hdf
Batuk Kálmán	1915.	*	honvéd	1943. 04. 02.		hdf
Batuska Pavlo	1909.	*	honvéd	1943. 02. 21.		hdf
Batka András	1907.	Jászberény	honvéd	1945. 11. 06.		hdf
Batho János	1909.	Szatta (Vas m.)	őrvezető	1947. 06. 18.		hdf
Batz (Katz?) Árpád	1913.	*	honvéd	1945. 02. 15.		hdf
Battyányi István	1897.	Battyán (Zemplén m.)	*	1945. 02. 13.		km
Battyár László	1903.	Mérk	*	1945. 04. 13.		km
Baugdor (Bódog?) András	1923.	*	*	1945. 02. 02.		km
Bauger József	1905.	*	honvéd	1945. 07. 08.		hdf
Bódis András	1907.	*	*	1945. 02. 23.		hdf
Bauer Ádám	1920.	Bátaszék	*	1947. 06. 15.		km
Bauer Antal	1920.	Dorog	honvéd	1944. 11. 25.		hdf
Bauer Vendel	1914.	*	honvéd	1945. 04. 12.		hdf
Bauer Gyula	1927.	*	honvéd	1945. 02. 07.		hdf
Bauer István	1906.	*	*	1945. 03. 27.		km
Bauer Ilona	1926.	Miske (Bp. környéke)	*	1945. 10. 25.		km
Bauer István	1915.	*	honvéd	1943. 08. 23.		hdf
Bauer József	1915.	Budapest	honvéd	1947. 10. 30.		hdf
Bauer József	1912.	*	honvéd	1945. 01. 21.		hdf
Bauer József	1900.	*	*	1945. 12. 26.		km
Bauer József	1911.	Miszla (Tolna m.)	*	*		hdf
Bauer István	1922.	*	honvéd	1945. 07. 30.		hdf
Bauer István	1907.	Bátaszék	*	1945. 08. 11.		km
Bauer István	1912.	*	honvéd	1943. 04. 29.		hdf
Bauer Lajos	1915.	Győr	honvéd	1945. 09. 14.		hdf
Bauer Mihály	1912.	Szulok	honvéd	1945. 02. 01.		hdf
Bauer Benő(?)	1909.	*	honvéd	1944. 12. 30.		km
Bauer Tamás	1920.	Soroksár	honvéd	1945. 09. 11.		hdf
Bauer Ferenc	1916.	Rum (Vas m.)	honvéd	1945. 02. 12.		hdf
Bauer Ferenc	1917.	Hegyhátszentjakab (Vas m.)	honvéd	1943. 04. 23.		hdf
Bauer Ernő(?)	1914.	Bácsalmás	tizedes	1945. 03. 04.		hdf
Bauer Jakab	1914.	*	honvéd	1945. 04. 21.		hdf
Bauer János	1906.	*	honvéd	1943. 03. 18.		hdf
Bauer János	1917.	Kisnyárád	*	1945. 04. 26.		km
Bauer János	1916.	Tataújváros(?)	*	1945. 10. 05.		km
Bauer János	1911.	Nyergesújfalu	honvéd	1946. 11. 20.		hdf
Bauer Jenő	1906.	Kaposvár(?) Kapuvár(?)	honvéd	1946. 02. 17.		hdf
Bauko András	1904.	Sarkad	honvéd	1947. 07. 16.		hdf
Bauko József	1907.	*	honvéd	*		hdf
Bauli Antal	1903.	*	*	1945. 04. 20.		km
Bauligabi Károly	1904.	*	honvéd	1946. 04. 05.		hdf
Baum József	1907.	Tótvázsony	honvéd	1945. 03. 05.		hdf
Baum Ion	1919.	*	honvéd	1942. 11. 05.		hdf
Bauman Ádám	1914.	Mágocs	honvéd	1945. 10. 02.		hdf
Bauman Ádám	1915.	Elek	honvéd	1943. 02. 22.		hdf
Bauman Vendel	1906.	Kaposfő	*	1945. 09. 14.		km
Bauman Vilmos	1909.	*	honvéd	1945. 01. 22.		hdf
Bauman József	1921.	Felsőmindszent(?)	honvéd	1945. 09. 30.		hdf
Bauman Ferenc	1896.	Szurdokpüspöki(?)	törm.	1943. 05. 20.		hdf
Bauman János	1903.	*	*	*		hdf
Baumgartner Péter	1904.	Bácsalmás	*	1945. 06. 12.		km
Baumgartner Lajos	1914.	Komárom	honvéd	1943. 10. 18.		hdf
Baumgartner Ádám	1901.	Nagymányok (Tolna m.)	*	1945. 08. 23.		km
Baumgartner Ádám	1912.	Nagymányok (Tolna m.)	*	1945. 10. 27.		km
Baumgartner Vendel	1916.	Egervölgy, Kis u. 150.	honvéd	1945. 03. 07.		hdf
Baumgartner István	1904.	Hercegkút (Zemplén m.)	*	1947. 01. 13.		km
Baumgartner István	1907.	Bp., István u. 12.	*	1947. 04. 05.		km
Baumen János	1920.	*	honvéd	1943. 02. 24.		hdf
Baumstark Antal	1919.	*	honvéd	1945. 03. 20.		hdf
Baumster Imre	1922.	Magyarbóly, (Baranya megye)	honvéd	1945. 05. 14.		hdf
Bónis István	1903.	Tiszatarján, (Borsod megye)	honvéd	1946. 01. 24.		hdf
Bónus József	1905.	*	*	1945. 04. 03.		km
Baure Imre	1903.	Felsőireg, (Tolna megye)	*	1945. 11. 05.		km
Baurer János	1925.	*	*	1945. 06. 11.		km
Bausz Pál	1893.	*	*	1945. 02. 28.		km
Bota Géza	1916.	Bota, (Borsod megye)	őrvezető	1943. 03. 09.		hdf
Bauto Lajos	1917.	Hangács, (Borsod megye)	őrvezető	1943. 03. 10.		hdf
Bafi József	1908.	Komjáti	*	1947. 02. 21.		km
Bah Ádám	1921.	Bonyhád, Deák F. u. 4.	őrvezető	1948. 02. 21.		hdf
Bah Henrik	1927.	Felsőnyék	*	1945. 09. 12.		km
Bah János	1900.	Háromfa, (Somogy megye)	honvéd	1945. 08. 27.		hdf
Bah István	1901.	*	*	1945. 03. 20.		km
Bah Fülöp	1904.	*	*	1945. 02. 27.		hdf
Bacanyi Sándor	1903.	*	honvéd	1945. 04. 18.		hdf
Backó György	1920.	Emőd, (Borsod megye)	őrvezető	1945. 08. 19.		hdf
Bacó Pál	1925.	Debrecen	honvéd	1947. 02. 22.		hdf
Bactalia Kálmán	1905.	*	honvéd	1945. 02. 21.		hdf
Bacuk Antal	1899.	*	honvéd	1945. 01. 28.		hdf
Bachadt Pál	1924.	*	*	1947. 07. 22.		km
Bács Árpád	1921.	Újkígyós, (Békés megye)	honvéd	1944. 12. 28.		hdf
Bács Péter	1900.	*	honvéd	1945. 05. 02.		hdf
Bács János	1915.	*	honvéd	1945. 03. 12.		hdf
Bács János	1914.	*	honvéd	1943. 03. 27.		hdf
Bacsó Illés	1913.	Nógrádverőce	*	1946. 11. 23.		hdf
Bacsa Lajos	1923.	Bicske, (Fejér megye)	honvéd	1947. 07. 18.		hdf
Bacsa János	1911.	Szegvár	honvéd	1947. 04. 07.		hdf
Bacsai György	1910.	Böhönye, (Somogy megye)	honvéd	1947. 10. 20.		hdf
Bacsó József	1910.	Székely(?) (Nyíregyháza környéke)	honvéd	1945. 04. 21.		hdf
Bacsi Gábor	1922.	Dömsöd	honvéd	1947. 01. 31.		hdf
Bacsi György	1924.	Tarpa (?) Vásárosnamény körz.	*	1945. 04. 20.		km
Bacsi Gyula	1923.	Gyoma	honvéd	1947. 02. 11.		hdf
Bacsi Gyula	1913.	*	alhgy.	1945. 01. 27.		hdf
Bacsi Imre	1908.	Hajdúböszörmény	honvéd	1945. 01. 19.		hdf
Bacsi István	1915.	Jászárokszállás, (Szolnok m.)	honvéd	1945. 03. 26.		hdf
Bacsi Mihály	1908.	Tass, (Pest megye)	honvéd	1946. 08. 06.		hdf
Bacsi Ferenc	1915.	*	honvéd	1944. 12. 27.		hdf
Bacsi Ferenc	1922.	Győr	honvéd	1945. 02. 22.		hdf
Bacsik András	1919.	*	honvéd	1945. 02. 02.		hdf
Bacsó Ferenc	1908.	*	honvéd	1945. 01. 10.		hdf
Backó Károly	1918.	*	honvéd	1945. 03. 02.		hdf
Bácskai József	1909.	Szarvas	őrvezető	1945. 04. 08.		hdf
Bácskai Lajos	1915.	Battonya, (Csanád megye)	honvéd	1947. 03. 04.		hdf
Bácskai László	1910.	*	*	1945. 06. 20.		km
Bácsmegyei Ferenc(?)	1914.	*	*	1945. 01. 17.		km
Bacsó György	1920.	Újfehértó	honvéd	1945. 05. 19.		hdf
Bacsó József	1920.	Debrecen	honvéd	1945. 04. 12.		hdf
Bacsó József	1916.	*	honvéd	1943. 04. 12.		hdf
Bacsó István	1901.	*	honvéd	1945. 05. 15.		hdf
Bacsó Pál	1901.	Garadna, (Abaúj-Torna megye)	*	1945. 04. 14.		km
Bacsó Péter	1911.	Zalabaksa	honvéd	1945. 04. 07.		hdf
Bacsó János	1909.	*	honvéd	1944. 12. 23.		hdf
Bacsóka János	1918.	Balsa, (Szabolcs megye)	*	*		*
Bacsó András	1915.	*	honvéd	1943. 07. 29.		hdf
Bacsó László	1905.	Hajdúdorog	honvéd	1945. 08. 04.		hdf
Bacsja László	1922.	Pásztó	őrvezető	1945. 07. 31.		hdf
Bas István	1919.	Polgárdi	honvéd	1945. 05. 01.		hdf
Bas István	1905.	*	honvéd	1944. 12. 26.		hdf
Bas Lajos	1921.	Izsákfa, Ceildömölk	*	1945. 03. 10.		hdf
Bas Miklós	1901.	Derecske	honvéd	1943. 02. 18.		hdf
Basa György	1909.	Galgahévíz	honvéd	1947. 04. 05.		hdf
Basar/Satvali György	1921.	Győrzámoly	honvéd	1946. 04. 27.		hdf
Bedek Gyula	1909.	Bálványos, (Somogy megye)	tizedes	1945. 11. 12.		hdf
Begy Ferenc	1908.	*	honvéd	1944. 11. 19.		hdf
Bede Ferenc	1920.	*	honvéd	1943. 04. 16.		hdf
Bede Miklós	1907.	*	*	1945. 01. 16.		hdf
Bede Lajos	1903.	*	honvéd	1945. 04. 05.		hdf
Bede József	1922.	Tarpa, (Bereg megye)	honvéd	1946. 01. 21.		hdf
Bede József	1910.	Hatvan, Árpád u. 21.	honvéd	1947. 01. 10.		hdf
Bede József	1920.	Szolnok(?)	őrvezető	1945. 02. 25.		hdf
Barta József	1913.	Lovászpatona	honvéd	1945. 08. 27.		hdf
Barta József	1921.	Szarvaskő	honvéd	1945. 05. 06.		hdf
Barta József	1921.	Sáta, (Borsod megye)	honvéd	1947. 05. 28.		hdf
Barta József	1909.	Nyíregyháza	*	1945. 04. 23.		hdf
Barta József	1913.	Kisszékely, (Tolna megye)	őrmester	1945. 11. 27.		hdf
Barta István	1911.	Szatmár	honvéd	1945. 09. 01.		hdf
Barta Lajos	1921.	Kaba, (Hajdú megye)	honvéd	1944. 12. 16.		hdf
Barta Lajos	1921.	Bélapátfalva, (Borsod megye)	ftörm.	1948. 03. 02.		hdf
Barta László	1927.	Buj, (Szabolcs megye)	*	1947. 03. 04.		km
Barta László	1927.	Báj, (Szabolcs megye)	*	1947. 12. 05.		km
Barta László	1912.	Debrecen	honvéd	1944. 12. 10.		hdf
Barta László	1909.	*	*	1945. 05. 01.		km
Barta Márton	1910.	*	*	1945. 01. 04.		hdf
Barta Márton	1917.	*	tizedes	1945. 01. 18.		hdf
Barta Pál	1926.	*	honvéd	1944. 12. 15.		hdf
Barta Péter	1906.	*	honvéd	1945. 04. 25.		hdf
Barta Ferenc	1909.	Zsadány	ftörm.	1945. 05. 10.		hdf
Barta Ernő	1921.	Sashalom	honvéd	1945. 08. 07.		hdf
Barta Ernő	1922.	Salgótarján	honvéd	1945. 09. 13.		hdf
Barta János	1912.	*	*	1945. 02. 12.		hdf
Barta János	1908.	(?)(Nógrád megye)	*	1947. 08. 13.		km
Barta János	1913.	*	honvéd	1944. 06. 16.		hdf
Barta János	1923.	Uraj, Ózd	honvéd	1946. 01. 14.		hdf
Barta János	1919.	Nagyréde, (Heves megye)	*	1947. 10. 28.		km
Bartakovics Kálmán	1906.	Rábatótfalu	honvéd	1945. 05. 30.		hdf
Bartakovics Sándor	1899.	Majsamiklósvár, (Tolna m.)	honvéd	1946. 12. 24.		hdf
Bartalis Ignác	1921.	*	*	1945. 02. 28.		hdf
Bartalome János	1920.	Dombóvár, (Tolna megye)	tizedes	1945. 07. 10.		hdf
Bartas József	1919.	*	honvéd	1945. 01. 14.		hdf
Bartas Pál	1921.	Lajoskomárom, (Veszprém m.)	honvéd	1945. 11. 02.		hdf
Barti Sebestyén	1908.	Dorog, Szentimre u. 12.	honvéd	1946. 10. 16.		hdf
Barti János	1902.	Soroksár	*	1946. 05. 03.		km
Barterai Leonyid	1916.	*	alhgy.	1943. 04. 27.		hdf
Bartkó Pál	1911.	*	honvéd	1945. 04. 13.		hdf
Bartne Nándor	1919.	*	honvéd	1944. 12. 07.		hdf
Barto (Barta?) András	1921.	Eger	honvéd	1945. 07. 24.		hdf
Barto (Barta) Ágoston	1921.	*	honvéd	1944. 12. 22.		hdf
Barto (Barta) Antal	1922.	Nagykálló, (Szabolcs megye)	*	1945. 05. 04.		hdf
Barto (Barta) Béla	1914.	Bélapátfalva	őrvezető	1945. 08. 19.		hdf
Barto (Barta) Béla	1912.	Bélapátfalva	őrmester	1946. 02. 10.		hdf
Barto (Barta) Géza	1928.	*	honvéd	1945. 03. 31.		hdf
Barto (Barta) György	1901.	*	*	1945. 03. 12.		hdf
Barto (Barta) Gergely	1925.	*	honvéd	1944. 12. 22.		hdf
Barto (Barta) Gusztáv	1922.	*	honvéd	1943. 03. 17.		hdf
Barto (Barta) Gyula	1919.	*	*	1945. 08. 21.		hdf
Barto (Barta) Iván	1912.	*	honvéd	1945. 01. 15.		hdf
Barto (Barta) Ignác	1910.	*	honvéd	1945. 04. 20.		hdf
Barto (Barta) Imre	1921.	Hódmezővásárhely	honvéd	1945. 08. 20.		hdf
Barto (Barta) Imre	1899.	*	*	1945. 12. 25.		km
Barto (Barta) József	1918.	*	*	1945. 03. 12.		hdf
Barto (Barta) József	1925.	*	honvéd	1944. 12. 05.		hdf
Barto (Barta) József	1909.	Nyíregyháza	*	1945. 04. 23.		km
Barto (Barta) József	1918.	*	szakaszv.	1945. 03. 11.		hdf
Barto (Barta) József	1911.	Túrkeve, (Szolnok megye)	*	1943. 11. 14.		hdf
Barto (Barta) Károly	*	*	honvéd	1943. 03. 13.		hdf
Barto (Barta) Károly	1915.	Ózd	őrmester	1943. 10. 03.		hdf
Barto (Barta) Lajos	1894.	*	*	1945. 11. 01.		hdf
Barto (Barta) László	1910.	*	honvéd	1945. 01. 25.		hdf
Barto (Barta) László	1905.	*	honvéd	1945. 05. 16.		hdf
Barto (Barta) Mihály	1914.	*	honvéd	1943. 03. 01.		hdf
Barto (Barta) Ferenc	1924.	Komárom	*	*		*
Barto (Barta) Sándor	1908.	*	őrm.	1943. 03. 31.		hdf
Barto (Barta) Antal?	1919.	*	honvéd	1945. 04. 19.		hdf
Barto (Barta) János	1923.	Uraj, (Borsod megye)	honvéd	1946. 07. 31.		hdf
Barto (Barta) János	1919.	*	honvéd	1943. 04. 02.		hdf
Barto (Barta) János	1916.	*	*	1945. 02. 29.		km
Bartai György	1910.	*	honvéd	1942. 10. 25.		hdf
Bartók Balázs	1907.	*	honvéd	1945. 01. 17.		hdf
Bartók Balázs	1907.	*	*	1945. 01. 17.		km
Bartók Simon	1925.	*	honvéd	1945. 01. 16.		hdf
Bartók József	1913.	Tokaj, (Zemplén megye)	honvéd	1945. 03. 06.		hdf
Bartók István	1918.	Balkány	*	1946. 10. 17.		km
Bartók László	1913.	Polgár, (Szabolcs megye)	honvéd	1945. 05. 11.		hdf
Bartók László	1909.	Novaj, (Borsod megye)	*	1945. 03. 01.		hdf
Bartók Mihály	1897.	*	*	1945. 06. 14.		km
Bartók Ferenc	1908.	Tiszanána, (Heves megye)	*	1945. 03. 11.		hdf
Bartol Mihály	1909.	Aszód, (Pest megye)	honvéd	1943. 10. 13.		hdf
Bartoli Pál	1914.	*	honvéd	*		hdf
Bartolin János	1909.	*	honvéd	1945. 01. 28.		hdf
Bartolf Ádám	1911.	Mezőberény	*	1945. 09. 02.		km
Bartolf Jozefin	1921.	Mezőberény	*	1946. 07. 46.		km
Bartam János	1894.	*	*	1945. 02. 05.		hdf
Barton Béla	1900.	*	*	1946. 07. 19.		km
Barton Géza	1919.	*	honvéd	1945. 05. 20.		hdf
Barton Mihály	1897.	*	*	1945. 06. 14.		hdf
Barton Sándor	1925.	Hódmezővásárhely	honvéd	1946. 10. 26.		hdf
Bartori Márton	1908.	Szeghalom(?) Gyoma(?)	honvéd	1945. 04. 07.		hdf
Bartóci Dániel	1901.	*	honvéd	1944. 12. 28.		hdf
Bíró Miklós	1904.	Szamoskér, (Szatmár megye)	honvéd	1946. 05. 03.		hdf
Bíró Miklós	1919.	Budapest	honvéd	1946. 03. 11.		hdf
Bíró Mózes	1904.	*	honvéd	1944. 11. 13.		hdf
Bíró Pál	1908.	Mezőkövesd, (Borsod megye)	honvéd	1943. 05. 04.		hdf
Bíró Pál	1906.	Somogy(?) (Somogy megye)	honvéd	1947. 05. 25.		hdf
Bíró Péter	1896.	*	honvéd	*		hdf
Bíró István	1921.	Tiszaföldvár, (Szolnok megye)	honvéd	1945. 04. 27.		hdf
Bíró Tamás	1918.	*	honvéd	1943. 03. 06.		hdf
Bíró Ferenc	1907.	*	honvéd	1945. 11. 06.		hdf
Bíró Ferenc	1904.	Tiszaadony, (Bereg megye)	*	1946. 06. 23.		hdf
Bíró Ferenc	1921.	Zaláta, (Baranya megye)	honvéd	1945. 06. 09.		hdf
Bíró Ferenc	1925.	Vámosatya, (Bereg megye)	*	1948. 01. 24.		km
Bíró Ferenc	1919.	*	honvéd	1943. 03. 17.		hdf
Bíró Sándor	1922.	*	honvéd	1945. 03. 19.		hdf
Bíró Sándor	1928.	Debrecen	*	1947. 02. 11.		km
Bíró Sándor	1911.	Szentes, (Csongrád megye)	tizedes	1945. 02. 15.		hdf
Bíró Sándor	1905.	Nemesszalók, (Veszprém m.)	honvéd	1945. 10. 21.		hdf
Bíró Sándor	1904.	Mezőtúr, (Szolnok megye)	honvéd	1946. 07. 17.		hdf
Bíró Elemér	1914.	Szamoskér, (Szatmár megye)	őrvezető	1945. 01. 14.		hdf
Bíró Ernő	1924.	Gelénes, (Bereg megye)	*	1945. 03. 23.		hdf
Bíró János	1909.	Gyula, (Békés megye)	tizedes	1945. 02. 17.		hdf
Bíró Jenő	1916.	Rábahídvég, (Vas megye)	honvéd	1945. 03. 22.		hdf
Bíró János	1894.	*	honvéd	1945. 02. 31.		hdf
Bíró János	1919.	Mezőhegyes, (Csanád megye)	szakaszv.	1947. 09. 06.		hdf
Bíró János	1920.	*	honvéd	1945. 07. 25.		hdf
Bíró János	1912.	(?)(Vas megye)	honvéd	1948. 03. 17.		hdf
Bíró János	1907.	Hódmezővásárhely	honvéd	1945. 03. 16.		hdf
Bíró János	*	*	honvéd	1945. 05. 24.		hdf
Bíró Bertal?/Bertalan	1900	Tiszakerecseny, (Bereg megye)	*	1945. 04. 21.		km
Bíró László	1925.	*	*	1945. 02. 09.		hdf
Bíró Domokos	1919.	*	*	1945. 02. 27.		hdf
Bíró Gyula	1919.	*	honvéd	1945. 05. 24.		hdf
Bíró Imre	1911.	Jágónak, (Baranya megye)	honvéd	1944. 10. 28.		hdf
Bíró Imre	1917.	Debrecen	*	1945. 07. 02.		hdf
Bíró József	1922.	*	*	1945. 03. 20.		hdf
Bíró József	1922.	Hódmezővásárhely	honvéd	1945. 03. 03.		hdf
Bíró László	1925.	*	*	1945. 02. 09.		hdf
Bíró Lajos	1902.	*	*	1945. 03. 15.		hdf
Bíró Lajos	1896.	*	*	1945. 03. 02.		hdf
Bíró Márton	1912.	*	*	*		hdf
Bíró Pál	1915.	*	honvéd	1943. 02. 27.		hdf
Bíró János	1911.	*	honvéd	1945. 04. 09.		hdf
Bíró Aladár	1911.	*	*	1945. 01. 22.		hdf
Bíró Albert	1921.	*	honvéd	1945. 02. 12.		hdf
Bíró Miklós	1917.	*	*	1945. 03. 14.		km
Bíró Sándor	1914.	Budapest	őrmester	1944. 03. 13.		hdf
Bírós György	1920.	Békéscsaba	őrvezető	1947. 04. 22.		hdf
Birta Miklós	1901.	Hajdúhadház, (Hajdú megye)	őrmester	1945. 09. 24.		hdf
Birta Ferenc	1922.	*	honvéd	1945. 02. 01.		hdf
Birta Sándor	1920.	*	honvéd	1943. 03. 26.		hdf
Birtalan Lőrinc	1897.	*	honvéd	1945. 01. 08.		hdf
Birtalan Lajos	1914.	Sashalom, (Pest megye)	honvéd	1944. 11. 27.		hdf
Birton (Birtalan?) János	1902.	*	honvéd	1944. 12. 16.		hdf
Bíró Balázs	1922.	*	*	1945. 01. 30.		hdf
Bíró Bálint	1919.	Kunágota, (Csanád megye)	szakaszv.	1945. 04. 21.		hdf
Bíró Béla	1923.	Budapest	*	1945. 03. 26.		hdf
Bíró Ferenc	1918.	Szolnok	őrvezető	1945. 07. 26.		hdf
Bíró Gyula	1910.	*	*	1945. 01. 11.		hdf
Bíró István	1925.	*	honvéd	1944. 12. 21.		hdf
Bíró Lajos	1914.	Mezőtúr, (Szolnok megye)	őrvezető	1946. 08. 26.		hdf
Bíró István	1921.	*	*	1944. 12. 16.		hdf
Birci Mihály	1898.	*	honvéd	1944. 12. 23.		hdf
Bircsók István	1901.	Diósjenő, (Nógrád megye)	honvéd	1946. 01. 12.		hdf
Bircsa I.	*	*	honvéd	1943. 04. 28.		hdf
Birstigli József	1904.	Bakonyjákó, (Veszprém megye)	*	1945. 10. 06.		hdf
Biszku Ferenc	1899.	Márokpapi, (Bereg megye)	*	1945. 11. 03.		hdf
Biszlranyecki Antal	1914.	*	honvéd	1943. 03. 23.		hdf
Biszur János	1915.	Békéscsaba(?)	szakaszv.	1944. 10. 09.		hdf
Bitai Béla	1912.	*	honvéd	1943. 02. 22.		hdf
Bódi Pál	1907.	Kazár (Kozárd?), (Nógrád m.)	ftörm.	1945. 12. 21.		hdf
Bódi István	1911.	Szamos-Angyalos, (Szatmár m.)	honvéd	1945. 02. 28.		hdf
Bódi Sándor	1920.	Mátraderecske, (Heves megye)	honvéd	1943. 05. 02.		hdf
Bódi Sándor	1901.	Kisvárda, (Szabolcs megye)	*	1945. 07. 27.		hdf
Bódi Sándor	1914.	Gyöngyöshalmaj, (Heves m.)	honvéd	1945. 06. 09.		hdf
Bódi János	1915.	Gyöngyöspata, vagy Gyöngyös (Heves m.)	honvéd	1945. 04. 14.		hdf
Bódi János	1910.	Négyes(?) (Borsod m.)	őrvezető	1943. 04. 04.		hdf
Bódi János	1914.	Miskolc	honvéd	1945. 04. 26.		hdf
Bódi János	1910.	Nógrádszakál (Nógrád m.)	honvéd	1945. 12. 31.		hdf
Bódi (Bódis) Gergely	1924.	Balatonújhelyi (Somogy m.)	honvéd	1946. 06. 05.		hdf
Bódis Gyula	1911.	*	honvéd	1944. 12. 26.		hdf
Bódis Béla	1920.	Jászárokszállás (Szolnok m.)	honvéd	1946. 05. 11.		hdf
Bódis (Badics?) Zoltán	1919.	Szeged	honvéd	1945. 03. 30.		hdf
Bódis Dávid	1906.	Bolhás (Somogy m.)	honvéd	1945. 03. 20.		hdf
Bódis Gyula	1906.	Komádi (Bihar m.) (Komárom?) (Komárom m.)	*	1945. 09. 24.		hdf
Bódis Károly	1923.	Dég (Veszprém m.)	honvéd	1948. 03. 28.		hdf
Bódis Károly	1922.	Nagyváti (Baranya m.)	honvéd	1945. 12. 04.		hdf
Bódis Pál	1915.	Gádoros (Békés m.)	honvéd	1945. 08. 22.		hdf
Bódis János	1920.	Mezőszentgyörgy(?) (Veszprém m.)	honvéd	1943. 09. 11.		hdf
Bodnár Sándor	1922.	*	honvéd	*		hdf
Bodnár András	1909.	*	honvéd	1944. 12. 23.		hdf
Bodnár András	1922.	Hajdúszoboszló (Hajdú m.)	őrvezető	1948. 04. 02.		hdf
Bodnár András	1908.	*	*	1944. 12. 30.		km
Bodnár Ant

pett meg, hogy keresem. A volt férje ugyanis már más "csatorán" is megüzente neki: követelése van! Ám mit gondolok én, így az asszony, ha megítélnek valamit a férjének, azt nem tiltották volna le az ő fizetéséből ennyi idő elteltével. De nem jár neki semmi, kérdezzem meg az ügyvéd úrtól. S vajon lehet-e egy 38 éves "gyereknek" megtiltani, hogy az apjához elmenjen? De mondta, mondta még készségesen Mógáné, mit vitt a házhoz a volt férje, s mi mindent rámolt el, amikor elköltözött onnan. Csakhogy úgy vagyok vele: tán nem kéne már szítani a tüzet... Hisz így is minden világos...

(balázsi)

vernek szerte-szét a földön – persze, hogy rájuk lépett. Jajgatás, fülsértő segélykiáltás. Szerencsére barátnője, barátai észrevették, szóltak a fesztivál szervezőinek, akik értesítették a mentőket, akik ki is jöttek majd egy óra múlva.

A sérült fiút ellátták, s azt felelték a mentősök, hogy addig, míg a tb-kártyáját nem kerítik elő, nem viszik be a kórházba. Ugyanis a sebet össze kellett volna varrni.

Még jó, hogy lekezelték, bekötözték a sebet, s utána jelentették be ezt a nem csak az én, hanem a he-

a tb-kártya. Amennyiben huzamosabb kórházi kezelésre van szükség, 8 napon belül be kell mutatni azt a kezelő intézménynek.

Megint összeomlott bennem valami, mint egy kártyavár. Az is megfordult a fejemben, talán kártyázznak az életünkért?

VISSNYEI FERENC

Egyre kisebb felvágottat kérnek

Árpádhalmi talponmaradós

Míg az asszonyt kint a vegyesboltban lefoglalják a vásárlók, a férje, *Farkas József* a raktárban állva árulja el: négy éve adták Árpádhalmon vállalkozásra a fejüket. Farkas úr előtte a téeszben dolgozott (jelenleg nyugdíjasként segít a boltban), neje háztartásbeli volt.

– Megéri kereskedőnek lenni?

– Hát.. Nem nagyon.

– Aránylag eléggé sokan vannak most itt.

– Vannak-vannak, csak éppen kevés a pénzük az embereknek. Vásárolgatnak, csupán a legszükségesebb dolgokat veszik meg.

– Tessék mondani, hogyan mertek belevágni ebbe a vegyesboltba? – kérdezem már Farkas Józsefnét.

– Valóban nagy merészség volt beindítani a mai világban.

– Akkor miért szánták el magukat a lépésre?

– Azért, mert jószágot tartottunk otthon, de befuccsoltunk vele. Korábban hibridcsirkét neveltem tíz évig.

– Nem volt nehéz a váltás?

– Dehogynem? Gyakorlatilag pénz nélkül vágtunk bele az üzletbe.

– A szakértelmet honnan vették?

– A menyem szakmája kereskedő, ő is itt dolgozik.

– Most hogy áll a vállalkozása?

– Visszafizettük az OTP-hiteleinket, ami azt jelenti, hogy talán talpon tudunk maradni.

– Mit kérnek elsősorban az emberek?

– Főként élelmiszereket, azokból is a nélkülözhetetleneket.

– Luxuscikkeket nem?

– Nekünk nincsenek is luxuscikkeink, meg aztán nincs is rájuk igény.

– Az utóbbi időszakban miként alakult a forgalom?

– Egyértelműen csökkent. Megmutatkozik a munkalehetőség hiánya, bár jelenleg napszámba járhatnak betakarítani az árpádhalmiak.

– Azért, gondolom, a tejet, kenyeret, felvágottat meg tudják még venni.

Vegyesboltja előtt a Farkas házaspár

(Fotó: Krizsán Ildikó)

– Meg, csak egyre kisebb darabot kérnek a felvágottakból – jegyzi meg végezetül Farkas úr.

(dányi)

Mint galamb a tövis között

beszélgetésen fogadja a városházán a Makói Művésztelep vendégeit, akik Erdélyből, Kárpátaljáról és a Vajdaságból érkeznek immár ötödszörre, hogy közel három héten át – a város vendégszeretetét élvezve – csak az alkotásnak éljenek.

A résztvevők száma idén kevesebb, mint a korábbi években,, a mostoha gazdasági körülmények a telepet is sújtják. Pedig a művészet – irodalom, festészet, zene, tánc – nem felesleges, nélkülözhető luxuscikk, hanem – különösen a határon túl kisebbségi sorban élőknek – létszükséglet, a fennmaradás eszköze. Páll Lajos, a Korondról negyedik éve idejáró költő-festő ezt így fogalmazza meg tavaly megjelent Partraszállás c. verskötetének borítóján: "Vidékünkön az ezeregy íratlan törvény közepette úgy él a költő, mint galamb a tövis között. Hiszem, hogy a dal szüli énekesét, mégsem ment fel semmi. Sem a csorba falvak, a köves, suvadásos oldalak, a csontként kifehérlő gyökerek, a kora ősztől párás szemmel hunyorgó házak, sem az ülő-álló emberek, kiknek serétre töltött apró szeme kísért."

Páll Lajos mellett jeles művészek képviselik idén is Erdélyt. Itt lesz Szovátáról Kusztos Endre, a fasorsok rajzolója, aki a Maros-part kiégett, lecsonkolt fűzfáiban rálelt az őt legjobban érdeklő motívumra. Eljön Plugor Sándor, aki méteres tollrajzain humorral és filozofikus bölcsességgel mutatja meg nekünk, hogy milyen is az ember, milyen esendő, gyönge és mégis szeretni és szánnivaló. Várjuk Sípos Lászlót Kolozsvárról, aki kegyetlen iróniával leplez le embert és világot és Antal Imrét Gyimesből, aki épp ellenkezőleg: mitikus tulajdonságokkal ruház fel embert és tájat egyaránt. Véső Ágoston Nagybányáról érkezik, hogy megmutassa nekünk, milyenek Makó megmaradt öreg házai, milyen színek és fények teszik őket széppé a más látványhoz szokott festő szemében. Ellentétét majd Vinczeffy László adja, aki csak belső történéseire koncentrál. A Csíkszeredáról időközben Szegedre települt tehetséges fiatal Fekete Miklós is itt lesz, aki festményein modern formanyelvet alkalmaz ősi tartalmak újrafogalmazására, s jön Miklóssy Mária, aki nagyon tudatosan építkezik valóságelemekből, s hozza létre különleges színkontrasztokon alapuló festményeit. Orth István, a nagyszebeni grafikus idén csak rövid látogatást tesz a telepen amerikai utazása miatt. Hiányozni fog, mert ő az a művész, aki a leginkább felhasznált makói motívumokat, egész sorozatokat alkotva a megszemélyesített makói hagymából.

Szabadkáról Nemes Fekete Edit keramikus érkezik és Gyurkovics Hunor, akiket több mint húsz éve ismer és kedvel a makói közönség. A végsőkig leegyszerűsített kerámiaplasztikák, illetve a bensőséges akvarellek mesterei ők, akik évről évre meg tudják újítani művészetüket.

Kárpátaljáról Micska Zoltánt és Földessy Pétert várjuk, akik sajátos eszközökkel jelenítik meg valóságfeletti látomásaikat.

A vendéglátó várost Karsai Ildikó és e sorok írója képviseli a kozmikus méretű természeti, illetve az emberi jelenségek vizuális megjelenítésével.

A művészek telephelye a szakmunkásképző intézet kollégiumában lesz a Szent János téren. A program elsősorban az alkotó munka, de lesznek előadások, valamint művész- és közönségtalálkozó, ahol és amikor az érdeklődők megismerkedhetnek a művészekkel. Hozott alkotásaiból a városi könyvtárban rendez kiállítást a Plugor–Miklóssy házaspár és augusztus 20-án a hagyományokhoz híven munkakiállításon mutatják be a makói művészi termést a résztvevők, számot adva a telepen folytatott alkotó munka eredményességéről.

JÁMBORNÉ BALOG TÜNDE

Orth István Nagyszebenből

„Minden magyar felelős
minden magyarért."
Szabó Dezső

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

Vármegye Galéria

Budapest V., Vármegye utca 11.
Telefon/fax: 118-8148
http://www.hunpro.hu/mmf/ema/

Adókedvezményre jogosító támogatásukat az
OTP 11786001-20054214
számú számlaszámra várjuk.

Támogatók:

BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL

BRITISH AMERICAN TOBACCO HUNGARY KFT.

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

PÁLL LAJOS

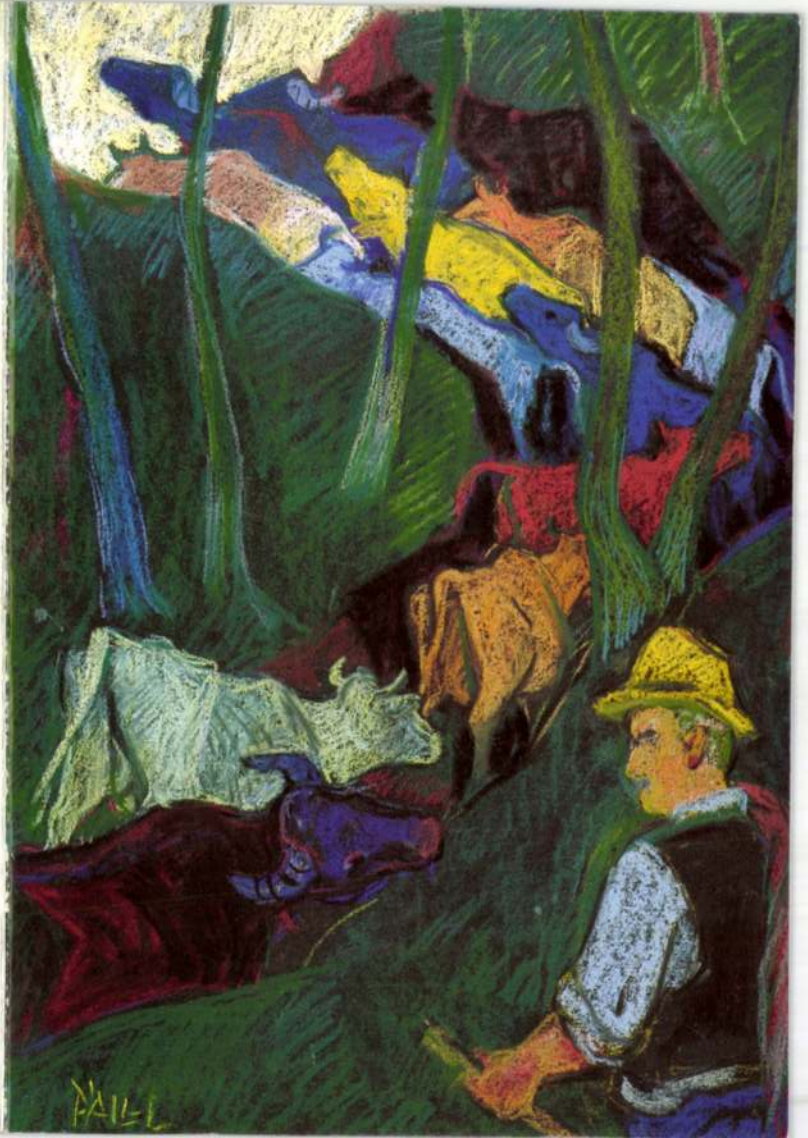

A 10 éves

Erdély Művészetéért Alapítvány

Vármegye Galéria

(1052 Budapest, Vármegye utca 11.)

tisztelettel meghívja

PÁLL LAJOS

korondi festőművész, költő

60. születésnapjára rendezett

kiállítás megnyitójára

1998. március 17-én, 17 órakor

A kiállítást megnyitja:

Demeter Ervin

országgyűlési képviselő

Közreműködik:

Dinnyés József daltulajdonos

Richter Gábor versmondó

A kiállítás megtekinthető 1998. március 17-től április 10-ig kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken 10–18 óráig.

Páll Lajos: A csorda

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY • 1675 Budapest Pf. 133 • OTP 11786001-20054214

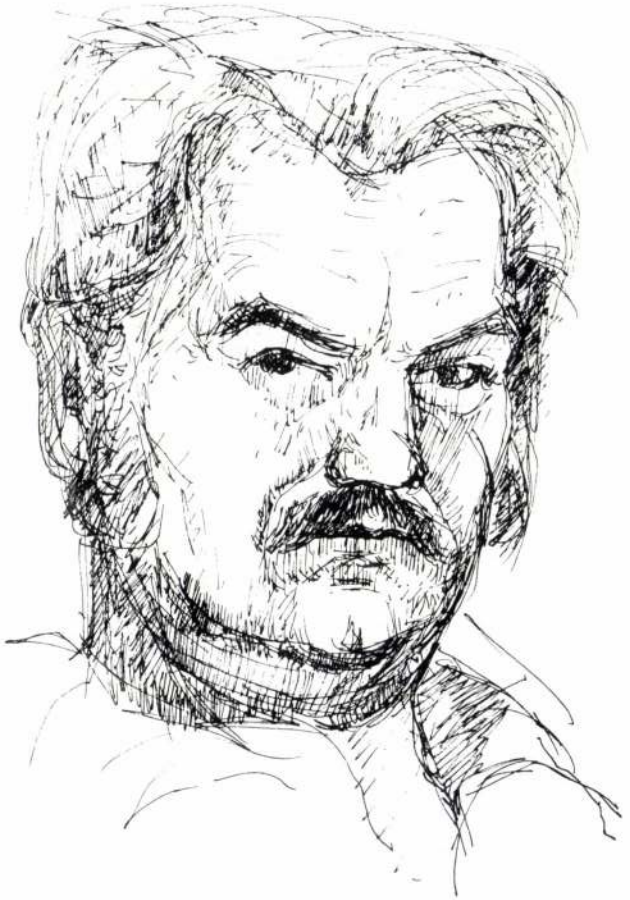

Az Akadémiai Kiadó
meghívja Önt
a
Pallas-Akadémia
kiadásában megjelent

Páll Lajos:
PARTRASZÁLLÁS

című könyvének
bemutatójára és dedikálására.

A kötetet bemutatja:
Páskándi Géza

A rendezvény helye
és időpontja:

STÚDIUM Akadémiai Könyvesbolt
(Budapest V., Váci u. 22.)

1994. március 9. szerda 11 óra

Az Akadémiai Kiadó Erdélyről szóló
– jelenleg kapható –
művei:

ERDÉLY ÖRÖKSÉGE
I. kötet: Tündérország
II. kötet: Sárkányfogak
III. kötet: Tűzpróba

ERDÉLYI MAGYAR
SZÓTÖRTÉNETI TÁR V-VI.

Kós Károly:
HÁRMASKÖNYV

Köpeczi Béla:
ERDÉLY RÖVID TÖRTÉNETE

Pöll Lajos

Meghívó

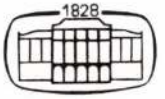

1828
AKADÉMIAI KIADÓ

Korunk dinamikusan fejlődő tudományága

A híradástechnika a hírközlési eljárások, eszközök, készülékek és ezek hálózati felépítéséhez, üzemeltetéséhez szükséges elméleti és technikai ismereteket foglalja magában. Mindazok a műszaki megoldások tartoznak ide, amelyek segítségével információk közölhetők, így a híradástechnika társadalmi jelentősége szinte felbecsülhetetlen! A könyv elsősorban a villamosmérnök-képzésben részt vevő egyetemisták számára nyújt áttekintést a híradástechnika alapelveiről és alkalmazási területeiről. Rajtuk kívül azonban sok új ismeretet kapnak belőle a műszaki területen működő olvasók és a híradástechnika legújabb eredményei iránt érdeklődők is.

Az átfogó, alapvető ismereteket tartalmazó összeállítás a Budapesti Műszaki Egyetem 22 munkatársának a munkája. A híradástechnika társadalmi jelentőségének és fejlődéstörténetének bemutatása után 24 fejezetre bontva tárgyalják a híradástechnika módszereit és szolgáltatásait. Megismertetnek a jelek osztályozásával, a hangjelek feldolgozásával és továbbításával, amelyhez a hang fizikai tulajdonságainak és az emberi fül, a hallás fiziológiai jellemzőinek alapos ismerete szükséges. Olvashatunk a hangtér mesterséges előállításáról, az átvitel fajtáiról és követelményeiről. Az elektromos energiát hangenergiává és a hangenergiát elektromos energiává átalakító elektroakusztikai átalakítók után a különböző mikrofontípusokkal, hangszórókkal és fejhallgatókkal ismerkedünk meg.

A fénytechnikai alapok keretében a látással és a színérzékeléssel kapcsolatos fontosabb fogalmakról, a színmérésről, a továbbítandó képről kapunk tájékoztatást, majd az analóg és digitális hírközlő csatornák jellemzőit, a torzításokat, a zajokat és a hibák felismerését tanulmányozhatjuk. A rádióberendezések száma állandóan növekszik, s újabb és újabb területeken alkalmazzák a rádiótechnikát. Ezért a rádiórendszereknek egyre bonyolultabb környezetben kell kielégíteniük az új követelményeket; ezzel kapcsolatban a rádiócsatorna jellemzőit ismerjük meg a könyvből.

Az analóg modulációs rendszerek általános blokkvázlata a 11.1. ábrán látható; a digitális modulációs rendszerek alapsávos és vivős rendszerek lehetnek. A szerzők részletesen bemutatják a távbeszélő-hálózatok struktúráját, a készülékek elemeit, a különböző kapcsolóközpontok jellemzőit, a mikrohullámú és optikai átviteli rendszerek tulajdonságait. A mobil hírközlés jellegzetességeinek, várható fejlődésének leírását az integrált szolgáltatású hálózatok bemutatása, majd a hangműsorszórás készülékeinek, a televízió-műsorszórás elvének a leírása követi.

Az adatszórás és műsorszétosztás hálózatai, rendszerei egyre fejlődnek, a rádiólokáció – a rádióhullámok terjedése révén – céltárgyak felderítésére alkalmas. Végül a rádiócsillagászat feladataival, készülékeivel, a távérzékelés és rádionavigáció rendszereivel, majd a fogyasztói elektronikai alkalmazásokkal (hangrögzítés, képrögzítés, videokamerák stb.) ismerkedünk meg a könyvből. A Függelék a távközlésről szóló 1992. évi LXXII. törvény szövegét tartalmazza.

Ebből a vázlatos ismertetésből is kitűnik, hogy a könyv rendkívül hatalmas ismeretanyagot ölel fel. Az egyes fejezeteket ellenőrző kérdések, példák, irodalomjegyzék és a rövidítések magyarázatai zárják. A kötet tanulmányozásának előfeltétele a matematika, a valószínűségszámítás, a számítástechnika alapjainak ismerete: ezek szükségesek a nagyszámú képlet megértéséhez.

A könyv tartalmazza a rádiólokáció, a navigáció legújabb eredményeit, a hang- és képrögzítés mindjobban elterjedő korszerű megoldásait is, ezért az egyetemi és főiskolai hallgatókon kívül mindazoknak a figyelmébe ajánlható, akik tömör fogalmazásban kívánják megismerni modern korunk legdinamikusabban fejlődő és egész civilizációnkat meghatározó szolgáltatásait.

R. I.

Híradástechnika
Főszerkesztő:
Géher Károly
Műszaki.
320 oldal, kötve 1349 Ft.

Áramköri hordozók

Az aktív és passzív elemekből álló elektronikus áramköröket az áramköri hordozók (szerelőlemezek) felületén állítják elő, a megfelelő szereléstechnológiával. A korszerű elektronikában ezek az áramköri hordozók integrált kivitelben, rétegtechnológiával előállított huzalozási pályákból és ellenállásokból épülnek fel. Minthogy ezek határozzák meg az áramkörök minőségét, megbízhatóságát, működési sebességét, az áramkörök tervezésénél mindenekelőtt kiválasztásuk a legelső feladat.

A szerzőnek már több munkája jelent meg ebben a témakörben *(Felületre szerelhető alkatrészek* című könyvét az 1992. évi májusi számunkban ismertettük.). Most megjelent könyvéből megismerjük az áramköri hordozók kiválasztásának szempontjait, majd részleteiben megismerhetjük az egyes áramköri hordozókat. Az első korszerű hordozók – a nyomtatott huzalozások – az ötvenes években jelentek meg, tömör szigetelőanyag felületén vezető anyagból kialakított huzalozási hálózattal. Széles körben alkalmazzák ezeket; ábrák kíséretében kerülnek bemutatásra a különböző típusok s azok fejlesztési irányai. A hordozók szerkezeti anyagai után a háromdimenziós nyomtatott huzalozású hordozók jellemzőit, technológiáját, számítógépes tervezését ismerteti a szerző.

A szigetelőalapú hibrid integrált áramköri hordozók szerepéről, a velük szemben támasztott követelményekről kapunk tájékoztatást a következő fejezetben. Szó van itt a vékony- és vastagréteg IC-k hordozóiról, a hibrid IC hordozók darabolásáról és fúrásáról, a szigetelőréteggel bevont fémhordozókról. Ezután a rézfóliával közvetlenül bevont kerámiahordozók jellemzői, alkalmazási területei, gyártástechnológiai követelményei következnek, ugyancsak ábrákkal.

A szerző végül a többrétegű huzalozású kerámiahordozókat, méreteiket, a tervezési irányelveket, az alkalmazási példákat, majd a mikrohullámú integrált áramkörök hordozóit – köztük a szerves és szervetlen anyagú hordozókat – mutatja be, melyek anyagi jellemzői döntő hatással vannak az áramkörök műszaki paramétereire.

Angol–magyar szakszógyűjtemény, tárgymutató egészíti ki a könyvet, s az egyes fejezetek végén gazdag irodalomjegyzéket találunk. A kiadvány értékét jelentősen emelik a gondosan kidolgozott szemléltető ábrák (Paár Edéné műszaki rajzoló munkája). A fedőlapra ragasztott nyomtatott huzalozású lemezen egy felülszerelt áramkör beültetési oldalának huzalozási pályái láthatók: a lemez a Budapesti Műszaki Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai karának Elektronikai Technológia Tanszékén készült.

– czky

Ripka Gábor:
Áramköri hordozók
Műszaki.
150 oldal, kötve 1900 Ft.

Molnár Eszter 16 éves egri diáklány nyerte a Magyar Könyvklub olvasói pályázatának főnyereményét, egy vadonatúj MERCEDES 200E típusú gépkocsit. A szerencsés nyertes két év óta tagja a Magyar Könyvklubnak és minden negyedévben rendszeresen vásárol ifjúsági regényeket

KÖNYVSZEMLE

Hengerrel, gömbbel, kúppal

Alfonso Gatto — Sandra Orienti:
Cézanne
Corvina.
A művészet klasszikusai.
128 oldal, kötve 1300 Ft.

„Lehetetlen volna a modern művészet fejlődésvonalát megrajzolni, hogy közvetlenül és folyamatosan vissza ne utalnánk Cézanne-ra. Az aix-en-provence-i mester minden utána következő művészi tapasztalat számára alapvető fontosságú volt. Öröksége napjainkig megőrizte érvényességét."

Így ítél a XX. század második fele az 1906-ban meghalt művészről, aki fiatalon az impresszionisták társa volt, de első képeinek laza festésmódját hamarosan olyan művészi eszközök kutatásával váltotta fel, amelyek az állandóság, a szilárdság érzetét voltak hivatottak kelteni.

Az aix-en-provence-i bankár fia rövid párizsi kitérő után szülővárosába vonult vissza, hogy a családi vagyonból eredő anyagi biztonságban, de ugyanakkor teljes magányban alkossa meg a modern festészet egyik legkiemelkedőbb életművét. Egyetlen ember biztatta, Zola, a gyermekkori barát, s anyján és húgán kívül közvetlen környezete sem igen hitt tehetségében. Motívumai az egyszerű tárgyakból összeállított csendéletek, a változatos dél-francia táj, néhány rokon, ismerős, akik hajlandók modellt ülni neki – s ő megszállottan dolgozik. „Ahhoz, hogy fogalmat alkothassunk arról, mennyire beleadta a lelkét a munkába, látni kellett volna őt, amint fest, feszült fájdalommal, arcán imádsággal" – írta munkamódszeréről Rilke.

Ötvenéves, mire elkezdik felfedezni – a műkereskedő Vollard kétszáz képét vásárolja meg. Aggályos tökéletességre törekvését ez miben sem befolyásolja – a neves műkereskedőt például arra kényszeríti, hogy 115 (!) alkalommal üljön modellt neki, mire kiadja kezéből portréját.

Cézanne a posztimpresszionizmusból induló pályáján végül eljut a kubizmus alapelveinek megfogalmazásáig – „a természetet hengerrel, gömbbel és kúppal kell kialakítani" –, s ezzel olyan mestereknek lesz előfutára, mint Picasso. Állandó biztonságot kereső kompozícióihoz könnyed, szinte gyöngéd festésmód párosul — ettől válnak olyan varázslatossá művei, a *Mont Sainte Victoire*-t ábrázoló vásznai csakúgy, mint a reneszánsz piramis-kompozícióit idéző *Fürdőző nők* vagy a *Vörös mellényes fiú*.

A mindent egy lapra feltevő festő halála méltó az életéhez: hatvanhét évesen a szabadban dolgozva egy hirtelen támadt vihar a szó szoros értelmében kicsavarja kezéből az ecsetet. Néhány nap múlva meghal.

Körber Ágnes

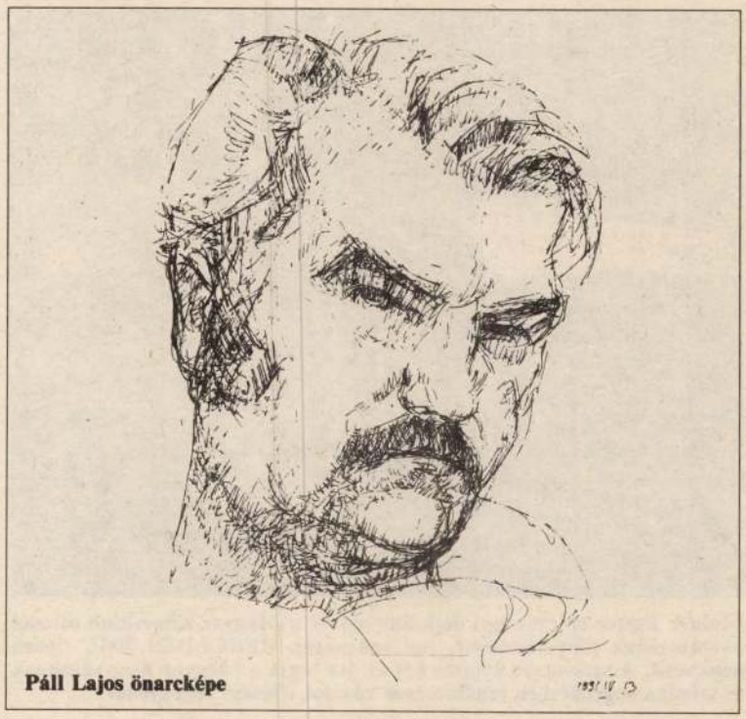

Páll Lajos önarcképe

Tollal-ecsettel a Hargitánál

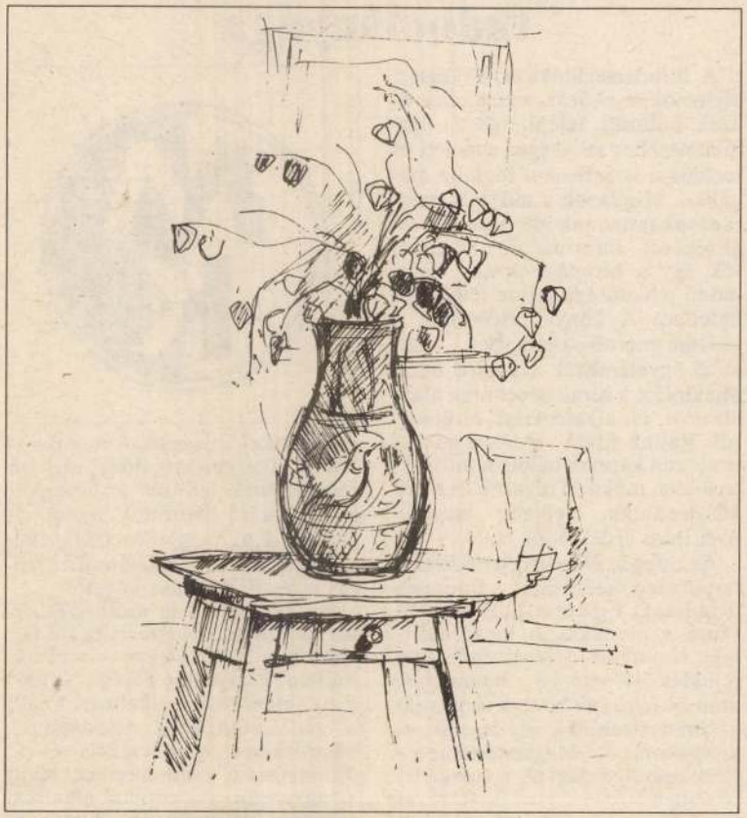

Eddigi gyakorlatától eltérő, de mindenképpen helyeselhető vállalkozás az Akadémiai Kiadó részéről, hogy (a csíkszeredai Pallas Kiadóval közösen) élő, kortárs költő műveiből ad ki válogatást. Az 1938-ban Korondon született és – koholt vádak alapján történt letartóztatását, börtönbüntetését leszámítva – mindmáig szülőfalujában élő és alkotó (1969-ben rehabilitált) Páll Lajos versei, valamint a kötetet díszítő, vázlatfüzetéből származó rajzai bizonyítják, amit maga is megfogalmazott a kötet fülszövegében: „Hiszem, hogy a dal szüli énekesét, mégsem ment fel semmi. Sem a csorba falvak, a köves, súvadásos oldalak, a csontként kifehéredett gyökerek, a koraősztől párás szemmel hunyorgó házak, sem az ülő-álló emberek, kiknek serétre töltött apró szeme kísért."

Páll Lajosnak nincs szüksége mentegetődzésre. Érett költőként mutatkozik be a magyarországi olvasóknak (korábban Bukarestben több önálló verskötete jelent már meg magyar nyelven), és kiváló grafikusként a vázlatoknak nevezett képeiben. „Partraszállása" sikeresnek bizonyult. „Kedves tajtékjával rohantál a napnak / s háló tenyeréből kiejtett a tenger" – írja. Tajtékos kedve ritkán emeli hullámhegyekre, de nem meríti a hullámvölgyek mélységébe sem. Arról ír megbízható őszinteséggel, azt örökíti meg vázlatfüzetének lapjain, amit tökéletesen ismer, hiszen tárgyai, jelenségei, indulatai ihlető szépsége és elszomorító szikársága között tölti napjait, éveit. A Hargita lábánál meghúzódó, dombok koszorúzta kis székely település lírai lélegzete Páll minden verse, legyen az dal a népdalok ütemére *(Lassú tűzön, Hóharmat, November)*, idézze a népballadák zord hangulatát *(Három csűrben, Zete lányok balladája, Ballada a békességről)*, vagy szólítsa Bethlen Gábor, Apáczai Csere János emlékét. „Gyakorló négerként" éli mindennapjait *(Nagyító alatt)*, rajzolhat életképet *(Elindultunk)* vagy Sinka Istvánra emlékeztetően megrázó képet édesanyjáról *(Az anyám tánca)*, vallhat szép, keserű sorokban a szerelemről *(Virághullás-ballada)*, bemutathatja a korondi fazekasok életét *(Agyagos szekerek)*: verseiben, vázlataiban sikerül magas szintű művészetté emelni a „Munch-módra kiabáló" fájdalmat *(Önarckép)*.

Páll Lajos kötete nyeresége irodalmunknak – szóljon bár a határainkról túlról . . .

(végh)

Páll Lajos:
Partraszállás
Versek, vázlatok
Pallas.–Akadémiai.
144 oldal, kötve kb. 445 Ft.

KI FALUJÁT MEGOSZTJA

— Páll Lajos budapesti kiállításáról

Kiállítások megnyitójára ha járok, azért teszem, hogy megismerjem a művészt. Üdvözölhessem, ha ismerősöm. És megölelhessem, ha barátom. A megnyitó a művészé, és ott a művész a közönségé.

Aztán másnap... Igen, ez a mai a másnap, mikor azt hiszem, a csöndben birtokba veszem Páll Lajos festményeit, holott én vagyok azoké immár. A tegnap figyeltem a megnyitó közönségét: minden arcon a meglepődés boldog riadalma. Senki nem fintorogta meg a Budapest Galériában a tószegi szoros, köves, meredek utcácskában szekeret (nem húzó:) tartó zöld tehenet...

Itt most magamat figyelem, mit tesz ma vélem ez a festészet? És semmi különösebbet, mint ezelőtt harminc esztendővel, mikor megismertem, a költő, festő Páll Lajossal együtt. Tehát nem vagyok elfogult most ebben a különleges művészi élményben a megboldogult ifjú korunk javára.

A legenda oda..., ... ami már nem mítosz, hanem való... Verssorok jutnak eszembe, Korond utcáit, embereinek besenyős-avaros-magyar arcát figyelve a festményeken. És nem csupán azért, mert maga a most Budapesten ünnepelt festő is költő (könyvei: Fényimádók, 1970, Köves földek, 1980). A Korondon született (1938), majdnem mindig is, ma is ott élő művész épp úgy hűséges szószólója falujának, szülőföldjének, hogy egyben elajándékozza azt. Megosztja. Mint ki meztelen gyermek nem tudván elviselni a lúdbőröztető, boldog, langyos nyári záport, maga mellé kiabálja minden nemű társait: Jöjjetek már!

Nem legenda Korond, nem az a Sóvidék, Parajd, Sófalva, Szováta, Sóvárad. Szűk utcák sirülnek a lezuhogó házak közt, melyek agyag-, deszkaszénaillattal a fényben — mintha mozdíthatatlanul. Ez maga az élet.

Mítosz? Legendák, balladák tengere inkább, meg a történelemé, Rabsonné *vára, Firtos vára lábánál, „bundás fejhők" (P.L.) kontyához közel.*

Ez Erdélyország, a Székelyföld egy része, és azt úgy festi, rajzolja meg P.L., hogy egy cseppet sem vesz el sem a mítoszból, sem az agyagszagú valóságból az egyik vagy a másik javára.

Hogy ugyanezt írja s ugyanígy a verseiben is? Az természetes. Íme: „Fazékról bomlik a máz. / Ez hát az életek rendje? / Erőst az álma aláz, / s álmot aláz, aki gyenge."

Dicséretes szorgalommal igyekszik bepótolni az ötödfél évtizedes elmaradást Erdély művészetének anyaországi ismertetésében a Budapesten is ügyködő Erdély Művészetéért Alapítvány. Nagy szükség van erre, hiszen — lámcsak — e megnyitó katalógusában „Küküllő menti faluként" szerepel a művész Korondja. Holott a „legközelebbi" Küküllő tova 30 kilométerre, Székelyudvarhelyen folydogál keresztül. Szintén itt jegyzik életrajzi adatként, hogy „Páll Lajos a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán végzett." Való igaz, ott kezdte főiskolai tanulmányait nagy remények közepette, de ott hamar „végeztek" vele. Na nem a tehetségében gyönyörködő tanárok, hanem a szigorú birák: államellenes politikai szervezkedés vádjával elítélték, négy év börtön után szabadult 1962 napfényes októberének végén, azóta otthon él, fest, ir, néha leül a korong mellé is.

Lám, sok mindent kell még pótolni Erdély-ismeret tantárgyból. Korondon úgy tartják, hogy nem Kolumbusz fedezte föl Amerikát, ugyanis mikor Kristóf uram megérkezett hajósaival oda, a korondi fazekasok már ki voltak rakodva áruikkal a partokon. Érdemes hát látva járni Korondon, Erdélyben, másutt, hogy haza találjon a magyar ember ott, ahol otthon vala mindig.

1993. jan. 20.

CZEGŐ ZOLTÁN

ROMÁNIAI MAGYAR SZÓ 93. II. 20. BUKAREST

tal alakított csoport.

UFO-kutatások Franciaországban

Az Egyesült Államok kormányával ellentétben más országok kormányai komolynak és kutatásra méltónak ítélték meg az UFO-kérdést, ezek közül is kiemelkedik Franciaország kormánya. 1974-ben a francia védelmi miniszter, M. Robert Galley kijelentette, hogy szerinte az UFO-k léteznek, és felkérte a kormányt, hogy vizsgálja ki az ügyet. Ha az emberek látnák a bizonyítékok minőségét és kiterjedését igen megzavarodának, mondta.

Azt a franciaországi kormányügynökséget, amely az UFO-kutatással foglalkozott, Azonosítatlan Légköri Jelenségeket Vizsgáló Csoportnak nevezték.

Az egyik legismertebb és leghíresebb ufológus és asztrofizikus, a francia nemzetiségű dr. Jacques Valee, aktív UFO-kutatásokat végzett az elmúlt harminc évben Franciaországban és Amerikában, de a világ számos más országában is, pl. Skóciában, Brazíliában és Ausztráliában is. 1962 óta Amerikában él, és szoros munkakapcsolatban állt dr. J. Allen Hynekkel mint a „Láthatatlan Testület" egyik tagja, és mint az UFO Kutató Központ egyik alapító tagja. A „Harmadik típusú találkozások" című filmben Valee volt a francia UFO-kutató és tudós életbeni modellje.

(Folytatjuk)

hány soros üdvözlő levélkét is mellékelni, hiszen ünnepek előtt álltak.

A kezdeményező „arának" azonnal kéznél volt egy VIII. osztályos unokaöccse, aki mit sem sejtve, minden további nélkül megírta a tettesek által megfogalmazott néhány soros levelüket, majd a címzett és a fiktív feladó címét is, két papírdarabra, amiket aztán az ízlésesen, selyempapírba csomagolt dobozkára ragasztottak.

A feladó címe és a dobozban talált levél elolvasása után, a fiatal anya, mit sem sejtve, hálával gondolt szeretet barátnőjére, és azonnal kibontott egy rúd csokoládét kisfiának.

A gyerek mohón kezdte szopogatni az édességet, de váratlanul, percek alatt megmerevedett, eszméletét vesztette, majd mire a szomszédok által értesített orvos a

Következő lépésként egy írásban is ügyészségileg jóváhagyott — a gyanúsítottak és két független tanú részvételével — megejtett házkutatás vált időszerűvé.

Ennek során kiderült:

— konyhaszekrényük egyik fiókjában megtaláltuk annak az egész ív selyempapírnak a másik felét, melybe az édességet tartalmazó dobozt csomagolták. A szakadási felületek pontosan illettek, ugyanis ahol az egyik fél ív elszakított oldalán például egy kis csorba esett, a másik fél ív megfelelő részén megjelent a bizonyos csorbát pontosan kiegészítő domborulat!

— a lakásban, egy kis üvegben fehér színű, jellegzetes szagú ragasztóanyagot találtunk, melyről a laboratóriumi vizsgálatok alapján kiderült, hogy azonos összetételű ama bizonyos ragacsos oldattal, mellyel a két címkét a dobozra ragasztották;

— megállapítást nyert a méreg eredete is, melynek faluhelyen történő beszerzése — sajnos — egyáltalán nem kerül nehézségbe, ui. rendszeresen és semmineműellenőrzés nélkül használják. (Esetünkben a ház körüli melléképületek egyikében találtuk meg egy sörösüvegben ...)

A bizonyítékok hatására a szerelmespár mely előzetes letartóztatásba került, részletesen beismerte tettét, a gyanútlan uno

MAGYAR SORS XII. SZ.

Szent László utóda, ... (vízsz. 1.) bölcsességével országa nagyságát és tekintélyét még tovább növelte. A középkori igazságszolgáltatás boszorkánypereit meg-

II. .... (függ. 18.) uralkodása alatt ... (vízsz. 53.) görög császár vetette tekintetét Magyarországra. Elfoglalta Dalmáciát, ... országot (vízsz. 7.) és a Szerémséget. II. László meg IV. István személyében királyt

ciai tő. 16. ... rang, főhadnagynál nagyobb rang. 19. Fejetlen báb! 21. Több részre váló. 22. Udvariatlan megszólítás. 23. Az emberi törzs része. 25 Német gépkocsimárka. 26. ... és, téli sportolás. 27, Vagyis. 29. S.D. 30. Vulkán Szicíliában. 31. Belgrád hegye. 33. Sűrű babfőzelék. 35. Angol. 36. S.F. 38. Dirib- .... 40. É.R.S. 41. Ülőbútor.

PÁLL LAJOS KIÁLLITÁSA BUDAPESTEN

Az Erdély Művészetéért Alapítvány a Budapest Galériával közösen január 19-én 17 órakor Páll Lajos festőművész kiállítását szervezi meg. Megnyitót mond Lezsák Sándor költő, közreműködik Dinnyés József, aki megzenésített Páll Lajos verseket fog előadni. A Koronkon élő neves festőművész és költő kiállítása február 7-ig tart nyitva a Budapest Galériában. Ha időközben hazai turisták a magyar fővárosba utaznak az említett galériában a honi tájakkal és embereivel szembesülhetnek.

HARGITA NÉPE 93 1 16

Az Erdély Művészetéért Alapítvány decemberben Szécsi András festőművész emlékkiállítását rendezte meg. A mostani kiállításra szóló, szerkesztőségünknek is elküldött meghívója mellé Páll Lajos: Székely Madonna festményének színes, kicsinyített másolatát (képünkön) mellékelték.

AZ ATLANTIS GALÉRIA
MEGHÍVJA ÖNT
"ATLANTIS II.- SZENTENDRE" KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1993. MÁRCIUS 25-ÉN DÉLUTÁN 6 ÓRÁRA
Megnyitja:
"Happy Dead Band"

✳

A tárlat megtekinthető 1993. március 26-tól május 26-ig
Atlantis Galéria, Budapest, Váci út 156.

PÁLL Lajos

Erdélyi képek Budapesten

93. I. 14.

A Budapesten működő ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY, a nemrég elhunyt marosvásárhelyi művész, Szécsi András munkái után Páll Lajos festőművész alkotásaival szándékszik megismertetni a budapesti közönséget. A kiállítás megnyitójára január 19-én 17 órakor a Budapest Galériában kerül sor, amikor Lezsák Sándor költő mond méltató beszédet és Dinnyés József megzenésített Páll Lajos-verseket ad elő. ● E hír nemcsak azoknak a szerencséseknek szól, akik a kiállítás nyitvatartásáig (február 7.) megfordulnak Budapesten és kíváncsiak Páll Lajos képeire pesti megvilágításban, hanem azoknak is, akik meghallgatják a Meghívó mellett érkezett levél pár sorát: „Kérjük szíves segítségüket az erdélyi képző- és iparművészeti kultúra megismertetésében, mely cél megvalósításában tevékenykedik alapítványunk is." E célra megadjuk az alapítvány levélcímét: Erdély Művészetéért Alapítvány, 1675 Budapest, Pf. 133. (É. E.)

Páll Lajos: Székely Madonna c. képével kíván Boldog új esztendőt az Erdély Művészetéért Alapítvány.

Én mindig úgy képzeltem a művészi tehetség születését, ahogy az anyaméhben történnek a dolgok. Kezdetben valamiféle nemtelenségben él a magzat: még nem dőlt el, fiú lesz-e vagy leány. Később szilárdulnak meg a jegyek. És lesz majd az életben *visszahajlás* az embrionális kor legelső percei felé... Az én felfogásomban tehát a művész *általában születik művésznek* és valamilyen döntő impulzusra vagy több indítékra válik festővé, muzsikussá, színésszé, költővé vagy az építés mesterévé. Ami később atavisztikusan újra elindul hódítani az egyszer már birtokolt felé, vissza akarja szerezni általános, egyetemes területeit. Önrehabilitációs gesztusokba fog. Azt hiszem, ez az egyetlen emberi hódítás, ami igazán és erkölcseinkkel is elfogadható.

Hogy tehát Páll Lajos akarva-akaratlan visszahajlik az erdélyi polihisztorok természete iránt, valamiféle egyetemes ember, *homo universale* őskép vonzza — számomra egészen magától értetődik, különösen, hogy ismerem szűkebb pátriám, szellemi bölcsőhelyem mérhetetlen tágasságait.

Ismerem az időket, amikor az erdélyi ember volt Európára a legtárulkozóbb, talán éppen, mert a kultúrák, vallások határain élt. Be kellett vésnie, hová tartozik.

Summa summarum: az erdélyi ember jól memorizálta Európa arcát.

Tisztelt hölgyek és urak!

Ezek után azt hiszem, cseppet sem meglepő, hogy költőnkre — nevezzük így, feledve — bár nehéz —, hogy festő s nem akármilyen, tehát *költőnkre* nem

mondható sem az, hogy népi, sem az, hogy urbánus... E szerintem eleve erőltetett kategóriák csak arra valók, hogy a magyarság ezer gyökérből táplálkozó nagyszerű kultúráját vétkesen megosszák, osztályos vagy más szempontok szerint.

Páll Lajos versei alatt egy Babits-mottó épp oly természetes, mint az, hogy néhány — különösen kezdeti — verse Sinka Istvánt idézi. Tegyem hozzá hamisítatlan tehetséggel. Épp oly magától értetődő, ha az európai vagy a világlíra ismert mestereitől választja a mottót, mint az, ha magyar félklasszikusoktól, netán meg nem nevezett kortárs művészektől. Ez a szellemi tágasság, tárulkozás-hajlam készteti-ösztönzi, hogy a fojtott balladahangoktól a szűkszavú szabadversig mindenütt járatos legyen.

És — hogy miről szólnak a versek?

Ki tudná megmondani, hogy miről szólnak a versek általában? Legfönnebb nagyon tágas dolgokat emlegethetünk: természet, élet, halál, szabadság, meg a többi. Hacsak nem kezdenénk szociológiába e téren, mint oly sokáig tették.

Páll Lajos versei, azt hiszem, olyan „partraszállásról" szólnak, amelyben a tenger nem csupán valami egynemű összefogó tömeg és energia hanem maga is háló, amely a költőt kiejti „tenyeréből". Tehát szürreálisan is pontosan látja: minden tömeg: rosta, vagy szita, szűrő, likacsos, maga is válogat, pedig már azt hittük, túljutott minden szűrőszerepen. Felvetődhet végül bennünk a régóta foglalkoztató kérdés: a gyémánt önmagából ki tud-e még szűrni valamit s a fény mennyire övé! Metafizikai kérdés — persze, hogy a

gyémánt vajon a tovább már nem sajtolható citrom vagy narancs.

A tenger, amiről költőnk ír — a halnak hazája, de tele van ellenségeivel is. És akkor még nem beszéltünk arról, aki kívülről, felülről jön: a vihar és a halász.

Életrajza szerint Páll Lajost is kifogta a diktátor-halász. Üldözte, félretette, börtönbe is csukta. Ez a diktátor-halász hasonlatunk itt azért is pontos, mert az efféle halásznak végül is mindegy, melyik halat fogja ki, csak éppen hal legyen. Sőt a gránáttal operáló orvhalásznak méginkább mindegy: ikrás halat öl vagy vén csukát.

Megrázóan szép dobrudzsai verseiben is felmerül a munkatáborok s a partok képe... Idézem:

S a parton, hol ez a küzdelem folyt,
se Jákób, se megáldó angyal.

A *közöttes létezés* annyiszor leírt, mégis mindig új s borzongató megfogalmazása. Újra meg újra keresni a hová- és kiheztartozást. S amikor megleljük, már tudjuk: még nagyon sokféléhez mélyen tartozunk. Az Egy által a mérhetetlen sokhoz... valahogy így tehát... Így kell eljutni Korondról Európába. Úgy például, hogy a költő egy edény dicséretével áll elénk.

Dicséri az edényt, ahogy dicsérték vagy dicsérhették a magukét az egyiptomiak, a mesterek, az árusok, vagy a Faenza város mesterpolgára, aki hazahozta a technikát, de saját földjét adta hozzá, saját ügyességét, történelmi helyzetét és léthangulatát... Dicsérni az edény

ragyogását, ahogy Jakob Böhme és Kosztolányi dicsérte a konyha fémedényeit, vonalaik fényén már a transzcendencia partjait kutatván...

A költő azt az edényt dicséri, amelynek formája, ki tudja honnan való, talán valami ideától jövő, de annyi bizonyos, a föld, a kéz, a szív s az ész — a tehetség, amely megformálja, az idevaló. Így lesz alkotásunk eleve egyetemes, és az egyetemes így lesz mindig „földink", bennszülött, idevalósi, mint a szomszéd atyafi. Igen: az *egyetemes* mindig testvérünk honfitársunk és a *vidéki* mindig univerzális nekünk: *ezt* tudja a költő s a művész... És ilyenkor el kéne pirulnia, némely szélhámos esztétikának, ha ismerné a szégyent.

Mert aligha volt vidékibb kisváros, mint Betlehem városa.

És aligha van egyetemesebb kisváros, mint Betlehem városa.

Minden nép kultúrája — akarva-akaratlan — itt van bennünk, akár tudunk róla, akár nem, ha tagadjuk, ha elismerjük itt van s itt is marad. És a mienk is minden kultúrában.

Ezt tudja, vagy olykor érzi, sejti a *Partraszállás* költője, akit szívből mutatok be, és lehet akármilyen nevezetes festő — ajánlom: a verseit se feledjék!

Különben is ellenállnának a feledésnek a legjobb s legméltóbb verspillanatokban, amelyek már a forma *boldog* börtönében a mi olvasói figyelmünk nagy szabadságát várják...

Köszönöm.

Páll Lajos
AK magazin 1994/1.

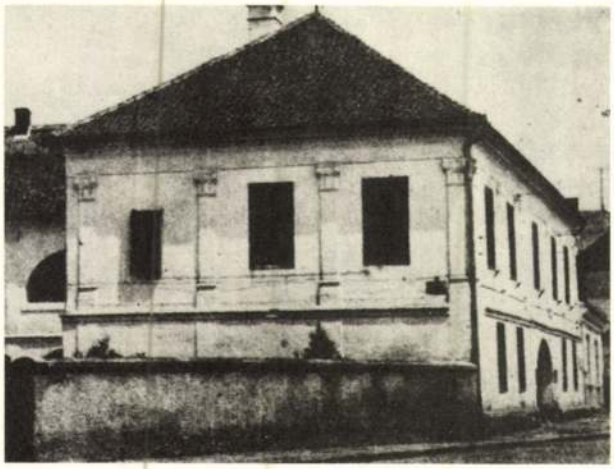

A Gyergyói Múzeum épülete (1770—1787)

Gyergyószentmiklós főtere 1900 körül

A Lázár-kastély Kápolna-bástyája; háttérben a kolostor, ahol Kájoni János hamvai nyugszanak

val, szervezetével, a vágóállatokkal és magával a vágással foglalkozik. Ezután röviden kitérve a mészárosok készítményeire, az állati termékeket feldolgozó kézműiparokat veszi sorra: a tímárságot, bocskorkészítést, a csizmadiaságot, a gyapjú és kecskeszőr feldolgozását, végül a kalaposságot ismerteti néhány kisebb jelentőségű feldolgozó iparággal.

A vízhasználattal és vízimolnársággal foglalkozó tanulmány a vízrajzi viszonyok ismertetése után a vízhasználat jogát és a vízmedrek karbantartását,

A város határának északi része: Nyír, Csoborhegy, Cserealja

majd a vízhasználat és a lakosság viszonyát tárgyalja. Ezután behatárolja a különböző korokban a vízzel hajtott szerkezetek elhelyezését, bemutatja a vízimalmok főbb birtoklási formáit és a malmok szerkezetét. A tanulmányt az őrlésnek és a molnárok mellékfoglalkozásainak összefoglalása zárja.

Az előzőhöz szorosan kapcsolódik a deszkametszésről szóló tanulmány, mivel ez az újabb korban vízifűrészekkel történt. Ezek számát és elterjedését, birtoklásuk módjait, szerkezetüket, teljesítményüket s a velük előállított termékek minőségét ismerjük meg a továbbiakban.

A következő írás néhány szakosított foglalkozás történeti adatait, az azokat folytató családokat, technikáikat, szerszámaikat hozza közelünkbe, így a kovácsmesterséget, a tégla- és cserépkészítést, fazekasságot és még vagy tíz másikat, köztük a képírást és szobrászkodást is.

Most az árucsere néprajzával foglalkozó tanulmány következik. Megtudjuk, honnan, hova és mit szállítottak a gyergyói szekeresek a különböző évszázadok-

Erdei táj a Gyilkostó környékén

ban, majd az itteni tutajosok áruiról, a tutajok és a tutajosok fajtáiról kapunk beszámolót. Végül a vásárok helyét, időpontját, áruit ismerjük meg, ezeket a kapcsolódó térvázlat szemlélteti.

A gyergyószentmiklósi településnéprajzi tanulmány a középkor írott és tárgyi emlékei után az elmúlt két század településképét mutatja be. A család- és utcanevek után a városközpont és műemlékei kerülnek említésre, aztán az 1848 utáni településkép, majd egyfajta kerületeinek, a tízeseknek ismertetése után nevezetesebb objektumok: kerítések, kapuk, hidak, kutak, keresztek felsorolását kapjuk.

Külön tanulmányt szentel a szerző az erdélyi örmények gyergyószentmiklósi emlékeinek. A kutatásuk történetét ismertető bevezető sorok az örmények megtelepedésének körülményeivel, családjaik számával, helyi közigazgatási szervezeteikkel foglalkozik. Bemutatja kereskedőiket, céheiket és társadalmi életük emlékeit, családneveiket, szokásvilágukat. Néhány sorban az örmények foglalkozásaival kapcsolatos hiedelmeikről tájékoztat, majd időpontokhoz kötődő szokások, mulatságok, lakodalmi, halálesetek körüli szokások, viselettörténeti adatok következnek. Lakásaik és táplálkozásuk megismerését segítik elő az utolsó két alcím alá foglaltak.

Az utolsó tanulmány Gyergyó egykori népéletébe kalauzol bennünket. Képet kapunk az ottaniak mulatságairól, viselkedésükről, jeladási módjaikról. Egy éjféli misével kapcsolatos szokás és a temetési szokások után a temetők rendjébe nyerünk bepillantást.

A kötetet függelékként az adatközlők és a rövidítések jegyzéke után a könyvekre, illetve levéltári egységekre bontott bibliográfia követi Gyergyó helyismeretéhez és néprajzához. A kötetet a közepén egy helyre csoportosított 75 fényképábra teszi teljessé.

Tarisznyás Márton műve kiadónk reprint kiadásában látott napvilágot.

Gilicze Gábor

Páskándi Géza: Páll Lajosról

(Elhangzott a Stúdium Akadémiai Könyvesboltban, 1994. március 9-én, a Váci utcában)

Tisztelt Hölgyek és Urak!

Közszájon forgó tárgyilagosság ide vagy oda, minek titkolnám, ha úgyse tudom: én a *Partraszállás* című rajzos verseskönyv auktorával nem tudok elfogulatlan lenni.

Ami természetesen nem jelenti azt, hogy nem lehet igazam, amikor már az elején kijelentem: Páll Lajos a mai Erdély egyik legmarkánsabb festőművésze igazi, autentikus lírát ír, amely művészetében nem „kapcsolt áru", hanem a teljességet célzó valóságos érték, legméltóbb kiegészítés. Mondhatnám úgy is: festői színek, rajzos formák világához méltó fehér és fekete: betűkörvonal. Egy sziget, félsziget partszegélye szavakból, amelyet általában művészetnek hívunk, ha elfogadjuk azok véleményét, akik a fantázia valóságának eme birodalmát szigetlétezésként élik és ekképpen magyarázzák.

Soroljam talán az impozáns tehetségek vagy épp a lángelmék túlcsordulását a többi műfajokba vagy a még ismeretlen művészetág felé? Hogy régebbről ne szóljak, idézzem talán Szókratészt, aki szobrászként filozofál vagy Platónt, aki nemcsak bölcseleti, de drámai dialógust és verseket is ír. Vagy idézzem a magyar közelmúltból Kondor Béla szorongató líráját, netán Latinovits megdöbbentő mélységű vallomásait?

Átadták az idei eMeRTon-díjakat

Szombaton adta át a Magyar Rádió Rt. könnyűzenei életünk egyik legrangosabb elismerésének számító eMeRTon-díjat, mellyel minden évben azokat az előadókat jutalmazzák, akik a legtöbbet tették a rádióhallgatók meghódításáért.

A 10 éve *Bolba Lajos*, a rádió könnyűzenei osztályának akkori vezetője által életre hívott díjat minden évben rangos zenészekből és szerkesztőkből álló zsűri ítéli oda. Az idén a tizennégy kategóriában kiírt vetélkedőn az év énekese *Charlie*, énekesnője *Malek Andrea*, musicalénekese *Forgách Péter*, énekesnője *Keresztes Ildikó*, felfedezettje *Mezőfi Gabriella*, jazz-zenekara az *In Line*, szólistája *Schrech Ferenc*, hangmérnöke *Buczkó Gábor*, zenei rendezője *Matz László*, folkegyüttese a *Süvöltő zenekar*, folkénekese *Sebestyén Márta* lett. Az év legsikeresebb rockkoncertjének a *Korál* együttes kisstadioni buliját ítélték, a legsikeresebb produkcióért *Geiger Györgyöt* jutalmazták, az életműdíjat pedig *Dobsa Sándor* vehette át.

Lukácsi Győzőtől, a rádió könnyűzenei produkciós irodájának vezetőjétől megtudtuk: a gálaműsort a Petőfi rádióban két részletben (április 9-én és 12-én) hallgathatjuk meg, a televízióban pedig egy későbbi időpontban, valószínűleg május elején nézhetjük meg.

(parcsami)

Tisztelet a szülőföldnek

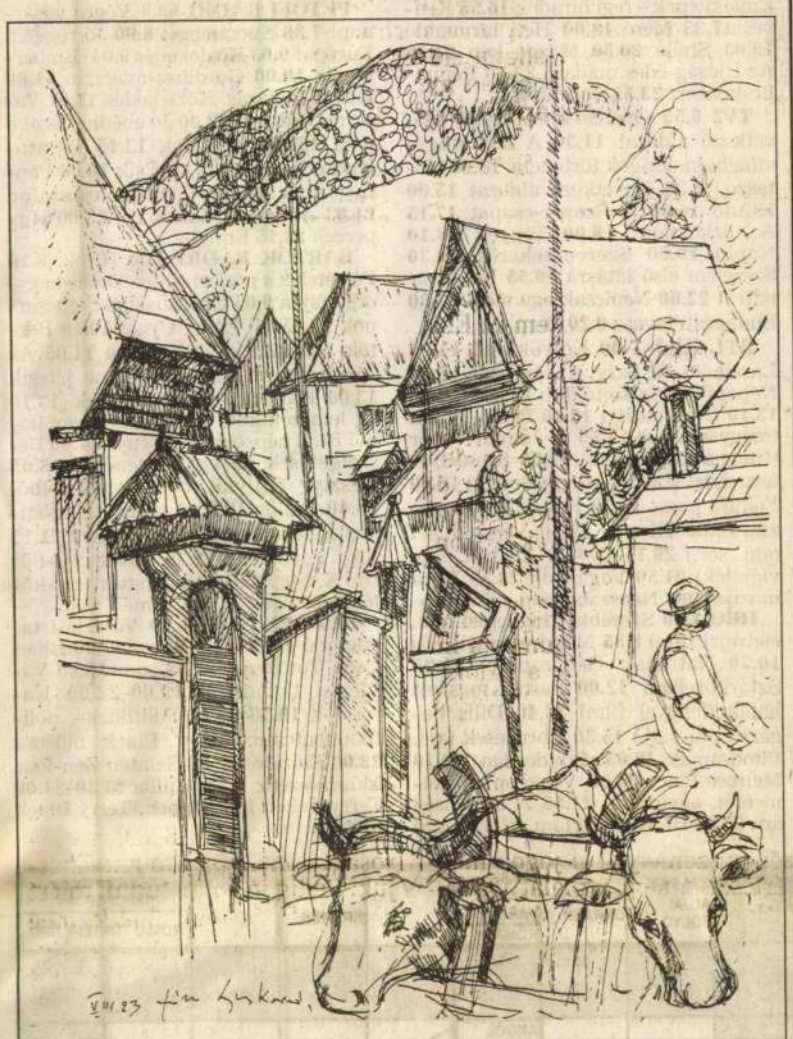

Cammogó bivalyok nyomában — Páll Lajos grafikája

Páll Lajos műveinek a Vármegye Galériában megnyitott tárlata két szempontból is alkalmat ad az ünneplésre: a galéria működésének tizedik évfordulójához ért, a művész pedig hatvanadik születésnapjához. Mostani tárlatán elsősorban pasztellképek szerepelnek, s szinte kivétel nélkül a szülőfalu, a fazekasságáról híres Korond körüli táj részleteit ábrázolják. Pontosabban magát a falut, a falu házait, embereit, amint megjelennek az égig nyúló fenyvesek, magasba kúszó hegyoldalak tövében. A hegy lezárja a képet, de egyben ablakot is nyit a képzelet előtt, hiszen a sötétlő erdők mögött az egyik oldalon Farkaslaka, *Tamási Áron* szülőfaluja, a másikon a híres sóvidék, Parajd, Szováta felé fut a tekintet. Keletre *Márton Áron* városa, Székelyudvarhely, mögötte pedig a Hargita, melynek hágóin a Csíki-medencébe vezet az út, nyugatra az Erdélyi-medence kincses városaival. Mintegy szellemi burokként veszik körül e láthatatlanul is varázslatos tájak, városok a Páll Lajos munkáin megjelenő részleteket, a cammogó bivalyok nyomában ballagó embert, a nyújtózkodó vagy épp megtört törzsű fenyőt, a házakat, faragott kapukat. Csend van. Látszólag nem történik semmi különös. Ha csak azt nem tartjuk annak, hogy a kép minden részletén érzik az összetartozás, a természet, az élet ősi törvényeinek tisztelete, s a nyugalom, amely a maguk erejében bízókból árad.

P. Szabó Ernő

infórum rádió

A 91,9 megahertzes ultrarövidhullámon és a váci kábelhálózat 105,5 megahertzes frekvenciáján.

Adásidő: 1.00–13.00

Állandó műsorok: Minden óra 30 perckor hírek, időjárás-jelentés. 7.30–7.40 és 12.30–12.40 BBC magyar nyelvű hírek Londonból. A hét minden napján 7.40, 10.35, 12.35 sporthírek a Westelpresstől. Útinform: 6.40. Fővinform: 7.10, 11.40. Telefonszámunk: (27) 311-322, (27) 311-405

Hírszerkesztő: Farkas Tamás, Fehér Mónika, Palicska Irén, Szilágyi Lajos

Április 5., vasárnap:	Vasárnapi magazin. Szerkesztő: Török Mária. Zene: Pataki Sándor. Mv.: Fehér Mónika. Szó és zene, Wolf Péter vendége: Tolcsvay László. A „Vasárnapi Hírek" az Infórum Rádióban. Kívánságműsor.
Április 6., hétfő:	Ébredjen velünk! Mv.: Fehér Mónika. Délelőtti terefere.
Április 7., kedd:	Ébredjen velünk! Hírek a kenó világából. Mv.: Farkas Tamás. Délelőtti terefere. Egészségpercek. Mv.: Fehér Mónika.
Április 8., szerda:	Ébredjen velünk! Hírek a kenó világából Mv.: Farkas Tamás. Infórum-koktél – Komjáthy György. Hungaroton-újdonságok.
prilis 9., csütörtök:	Ébredjen velünk! Hírek a kenó világából. Mv.: Palicska Irén. Slágerparádé – Pataki Sándorral.
rilis 10., péntek:	Előttünk a hétvége! Hírek a kenó világából. Közlekedési tanácsok, programajánlatok Mv.: Palicska Irén és Bornemissza Tamás.

Koós

Fütyör

A miskolci zeneiskola fe énekelnie kellett. A Hazám, választotta a Bánk bánb szakra a kürttanár irányító tán megnézte a fogait. Ko szerette hangszerét, szíve korolt, még a szolfézst is él ekkor még meg sem fordu ben, hogy egyszer majd kip vezénylést. Most egy vidél öt nagyvárosban mutatkoz karmesterként, nagy siker neakadémián is debütált ként: április 4-én a BM Dun nikus Zenekart vezényelte.

– *Eddigi pályája során szerepelt neakadémia nagytermében?*

– Már akadémistaként is vág hogy ebben a zenei szentélyben hassak, s a hatvanas években é léphettem fel a koncertdobogór vagyok, hogy most ott vezényelhe szen már harminc esztendeje fogl dirigálás, ebben *Danny Kay* volt adóm. Karmesterként először ta bálhattam ki magam, a Duna Szi Zenekar élén, akik vezetőjükkel, *L rással* együtt sokat segítettek. S a eddigi pályám során a most szület az, amelyben a legjobban érzem Ennek a produkciónak ugyanis dirigense, hanem az írója és rend magam vagyok, s ebben a másfél certben ötvöztem komolyzenei im humorommal, s a harmincnyol összeszedett színpadi rutinomma sul nemcsak karmesterként, hane ként is meghallgathatott a közöns

– *Nem lehet egyszerű egy szimfo nekart irányítani.*

– Az első zenekari próba előtt félteni, de a muzsikusok nagyon s tettek. Előzőleg pedig rengeteget tam, a családom már őrültnel ugyanis a szoba közepén, bömbö kára vezényeltem el ezerszer is a d

Körutazás a Balkánon

A Bikini együttes valóban komolyan gondolja a folytatást, hiszen megjelent a formáció vezetője, *Németh Alajos* által csak „életműlemezként" aposztrofált *Körutazás a Balkánon* című dupla album. A felvételek az emlékezetes október 31-i, Budapest Sportcsarnokban rendezett monstre koncerten készültek, s a nosztalgia jegyében április közepétől ugyanezzel a programmal indulnak egy 15 várost érintő országos turnéra.

(naszály)

Hiteles

Beszélgetés „

Szokolay Sándor Kossuth- és Erkel-díjas, kiváló és érdemes művésszel, zeneszerzővel, aki a napokban vehette át a Magyar Örökségért járó kitüntetést, egy vidéki előadása során találkoztam. Amikor arról faggattam, mit jelent számára ez az elismerésem, mosolyogva mondta:

– Nehéz erre válaszolni, hisz az ember néha nem is tudja, átok-e vagy áldás ez a pálya. De ez a maradék kis nép megérdemli, hogy az értékeit megzenésítsem. A díjat az Árpád-házi Szent Margit misztériumoperámért kaptam, s ezért jelenthetett ez sokat, mert feloldozott a lelkiismeret-furdalásom alól. Hét operát írtam eddig és ez az utolsó volt az első magyar történelmi témájú.

– *A díj átvételekor hit és a magyarság megújulásának szükségességéről beszélt…*

– Nekem a hit mindaddig magánügynek tűnt, amíg rá nem jöttem, szólni kell, mert emberek tönkretehetik a saját életüket. Én is próbálok a magam hite szerint élni, és bár nem szabályosan gyakorlom a vallásomat, de mindennap olvasom a Bibliát, s az étkezésekkor is igét olvasok fel. Azt vallom, Isten teremtett világa olyan csodálatos, hogy nem lehet úgy itt hagyni, ahogy találtuk.

– *Már jó ideje Sopronban él. Nem hátrányos a vidéki zeneszerző sorsa?*

– Naponta hálát adok az Istennek azért, hogy azt azt „imá-

OTT A POSTÁS

kevesebbet teljesítőnek pedig a zsebébe tették a különbözetet."

Kiss József
Miskolc

Határtalan az emberi butaság

A második világháború hadijelentései óta nem foglalkozott az írott és az elektronikus sajtó annyit egy eseménnyel, mint a 13 éves dávodi kislány ügyével. Bárki, bármilyen szerv volt is az ügy elindítója, illik rá a mondás: „az emberi butaság és a gyarlóság határtalan". Együttérzéssel gondolok a dávodi család tragédiájára. Remélem, hasonló nem ismétlődik meg.

Kalácska László
Balassagyarmat

Sokféle lehetőség, kétféle út

Nyugdíjasként már nem alakítója, csak szemlélője vagyok a mai eseményeknek. A Vasárnapi Hírek jó érzékkel követi nyomon mindazokat a jelenségeket, amelyek ma a közvéleményt formálják. Mindig objektíven, mértéktartóan tálalja a dolgokat, mégis úgy látom, az élet egy igen fontos összetevőjéről még többet kellene szólnia. Minden dolgok alapja az etika, a becsület, az adott szó, az ígéretek maradéktalan megtartása, és éppen ezeknek az értékeknek a mai világban nincs igazán befolyásuk. Egy ismerősöm ugyan azzal érvel, ma is vannak értékrendek, csak az igazodásban akadnak súlyos zavarok. Nem tudják az emberek, hogy melyik értékrend szerint éljenek, gazdagak legyenek mindenáron vagy elégedjenek meg a puszta megélhetéssel, vagy egyszerűen csússzanak le a vegetálás szintjére. Ez csak három változat a lehetséges sok közül, mégis a hozzájuk vezető út, a módszerek csak kétfélék: becsületes úton vagy becstelenül, másokon átgázolva jussanak el a kívánt célhoz?

Poprádi Pál
Szombathely

RÁDIÓ, TV – MA

MTV 1. 6.30 Gazdaképző **7.00** Gyerekeknek! **8.25** „Így szól az Úr!" **8.30** Cartoon Network **9.30** Családi napló **10.00** Tévémagiszter **11.00** Virágvasárnapi istentisztelet **12.35** Nepál **13.00** 2x2 néha 5 (magyar film) **14.35** Azok a csodálatos állatok **15.05** Csellengők **15.35** Örömhír **15.55** Vers mindenkinek **16.00** Walt Disney bemutatja **17.05** Minden, ami zene **17.10** Helló, Magyarország **18.00** Ön dönt! **19.00** A Hét **19.44** Híradó **20.00** Sandra hercegnő **22.35** Tonik. **23.00** Az ötvenes évek világa **23.25** Ferenczirkusz

MTV 2. 7.30 Ürgemmák **8.00** Mesélő cégtáblák **8.30** Civil kurázsi **9.00** Tökjó **11.00** A koppányi aga testamentuma **12.25** Hangversenyek **13.00** A szerelem jogán **15.00** Büszkeség és balítélet **17.00** Nekem ne lenne hazám? **17.15** Telesport **18.00** Donátor **18.30** Emberkék **19.00** Nanovilág **20.00** A szeptember dalai (kanada film) **21.30** Telesport **22.00** Amíg még élünk **22.45** X-generáció, Frankenstein: Egyetemi évek (am. film) **0.15** Ezredvégi beszélgetés

DUNA TV 8.00 Jelenkor **8.30** Popsa-rock **9.00** Magánterület **9.35** Rosalinda elefántja **10.20** Zöldszem, zöldfül **10.50** Kincsesház **11.30** Amiről a kövek mesélnek **11.55** Vers **12.10** A mi házunk (am. film) **13.50** Postabontás – levélváltás **14.15** Sportképek **16.30** Emlékképek – régi híradók **16.55** Kedves **17.35** Mese **18.00** Heti hírmondó **19.05** Stella **20.50** Mozgó kép **21.35** Az ifjúság édes madara **23.10** Republic-koncert **23.55** Sportképek

TV2 6.55 Gyerekeknek! **10.00** Következő áldozat **11.30** A labdarúgó-világbajnokságok története **12.00** Nótaszó **12.30** Következő áldozat **15.00** Kifutó **16.30** A Szuper-csapat **17.15** Az űrközpont **18.00** Tények **18.10** Napló **19.00** Szerencsekerék **19.30** Szerelem első látásra **19.55** Közkívánatra! **22.00** Nemcsak egy mozi **22.30** Budapesti tavasz **0.20** Napló

RTL Klub 7.00 Kölyökklub **11.05** Lassie **11.30** Szívvel, lélekkel **12.00** Népszabadság-sajtóklub **13.00** Híradó **13.10** Dóra mozija **13.40** Pepita kabát (magyar film) **14.55** A három testőr (francia kalandfilm) **17.00** Szeszélyes természet (David Attenborough) **18.00** Fókusz plusz **18.30** Kedvenc – magazin **19.00** Híradó **19.30** Vészhelyzet (am. sor.) **20.15** Doktor Detroit (am. vígjáték) **21.50** Vagányok **23.30** Dóra mozija **0.00** Népszabadság-sajtóklub

HBO 7.00 Szerelmes hercegnő (am. életrajzi film) **8.35** Mondvacsinált hős **10.30** National Geographic **11.25** Sztárközelben **12.00** Partra mászott halak (lengyel film) **13.40** Dilis bagázs (am. vígj.) **15.30** Ébredések (am. filmdráma) **18.05** Bundesliga **19.10** Melrose Place **20.00** Végképp eltörölni (am. akciófilm) **21.55** A hűtlenség ára **23.25** III. Richard (am. filmdráma) **1.10** Fritz kilenc élete **2.25** Bundesliga-összefoglaló **3.30** Az én pasim (francia film) **5.10** A sivatagi hold titka

TV3 Budapest 10.40 Ismétlések **11.35** Gyerekeknek! **13.25** Sherlock Holmes **14.25** Babilon 5 **15.20** A máltai sólyom (am. krimi) **17.15** Jövőnéző **17.45** Beverly Hills 90210. (am. sor.) **18.45** Hír3 **19.15** Óriásláb esete Hendersonékkal (am. vígjáték) **21.20** Alkonyzóna (am. sor.) **21.50** Alice már nem lakik itt (am. film) **0.00** Beverly Hills 90210. **0.35** Egy rém rendes család

KOSSUTH RÁDIÓ 6.00 Vasárnapi újság **8.00** és minden órakor: Hírek. Időjárás **8.25** Édes anyanyelvünk **8.30** MM **9.05** Világóra **10.05** Virágvasárnapi római katolikus szentmise **11.05** Gondolat-jel **12.00** Déli krónika. Sport **12.25** Harminc perc alatt a Föld körül **12.55** Vasárnapi levél **13.05** Névjegy **14.05** Szonda **14.35** Mit üzen a rádió? **15.05** Művészlemezek **17.00** Terasz **18.00** Esti krónika **19.05** Sportvilág **19.25** Jó éjszakát, gyerekek! **19.40** Nóták **20.05** Születésnapi beszélgetés Carelli Gáborral **21.00** Hírek, időjárás **21.05** Rádiószínház **21.53** Magyar szerzők művei Nagy László versei nyomán **22.00** Késő esti krónika **22.20** A tegnap hangversenyeiből **23.47** Toronyzene **0.00** Hírek. Időjárás. Totó. Himnusz

PETŐFI RÁDIÓ 6.08 Végre vasárnap! **7.38** Sportreggel **8.00** Jó reggelt, Európa! **9.03** Közlekedés **9.04** Embermesék **10.00** Gordiusz-magazin **11.00** Hírek. Időjárás. Közlekedés **11.07** Vasárnapi koktél **12.00** Jó ebédhez szól a nóta **13.00** Hírperecek **13.15** Rügyfakasztó Benedek **14.00** Csík **16.00** Poptarisznya **20.00** Gyurkovics-szalon **21.03** A rádió Dalszínháza **23.00** Hírperecek **23.15** Ennyi...

BARTÓK RÁDIÓ 8.00 Hírek. **8.10** Felvételek a párizsi Notre-Dame nagyorgonáján **9.05** Operaházi arcképcsarnok **10.05** Új Zenei Újság **10.40** Bartók: Szonáta két zongorára **11.05** Az Amszterdami Concertgebouw játszik **13.00** Hangok és visszhangok **13.10** Új lemezeinkből **14.05** A Magyar Rádió Rt. I. népzenei veresenye **17.00** Beszélgetések az egyházzenéről **18.05** Geszty Szilvia operafelvételeiből **18.40** Szalon **19.35** Az MRT szimfonikus zenekarának hangversenye **21.15** Régi Fúvószene **21.30** Mozart: C-dúr trió K. 548 **22.05** Jazzhangverseny-különlegességek **23.00** Carmen

BUDAPEST TV 9.00 Vásárlási tanácsadó **16.00** City Show **17.00** Blue Café. Török Ádám műsora **18.00** Vásárlási tanácsadó **19.00–22.00** Krosszék **19.30–20.15** Politikusok pokamentesen. Terry Black műs **22.00** Előzetes **22.30** Szintén Zen-F Műsorvezető: Paor Lilla **23.30–2** Terry Téken Másképpen. Terry Bl műsora

házatot Hovanyecz Norbert (Hódmezővásárhely), OLEN pólót Gyurós Krisztina (Börcs), a Jurcon Kft. ajándékát, 6800 forint értékű, számológéppel ellátott tolmácsgépet Csahóczi Mártonné (Szigetszentmiklós), a Hungaroton Gong Kft. ajándékát, Bikini: Körutazás a Balkánon című CD-t Dudás Tibor (Terény), Éltető Ákosné (Budapest), Gyolai Lászlóné (Balatonakarattya), István Tamás (Budapest, és Kovács Lehel (Miskolc) nyerte. A Best Hollywood Kft. ajándékát, az Öld, ahogy éred című videokazettát Fazekas Gergő (Eger) és Géczi Béla (Kazincbarcika) nyerte. Törülközőszettet Kovács Zsuzsanna budapesti olvasónk nyert.

Beküldési határidő: április 9. Címünk: Vasárnapi Hírek, 1525 Budapest, Pf. 168. Megfejtéseiket nyílt levelezőlapon adják postára, és ne felejtsék el ráragasztani a rejtvény alatti Nyereményszelvényt.

Április 5. NYEREMÉNY SZELVÉNY

Szerkeszti: Berek Patrícia

Névnap

Köszöntjük a ma névnapjukat ünneplő **LUKÁCS** nevű olvasóinkat!

A LUKÁCS a latin Lucas név magyar alakja. Jelentése: Lucania tartományból való férfi. Becézése: Luki. Névnapja még: február 17.

Ezen a napon történt:

EGER VÁRÁT 1552-ben a törökök megostromolták, de a 38 napos ostrom sikertelen maradt. – 1989-ben a magyar Országgyűlés szentesítette az 1949-es alkotmány módosított szövegét.

Ezen a napon született:

II. PIUS PÁPA (1405), polgári nevén Enea Silvio Piccolomini, humanista tudós, költő; – Savoyai Jenő (1663) hadvezér; – Dugonics András (1740) író, egyetemi tanár; – Déry Tibor (1894) Kossuth-díjas író; – Kulcsár Győző (1940) négyszeres olimpiai bajnok vívó.

Ezen a napon halt meg:

HABSBURG MÁRIA (1558) magyar királyné, Hollandia kormányzója, a Mohácsnál elesett II. Lajos király felesége; – Thomas Alva Edison (1931) amerikai feltaláló; – Beregi Oszkár (1965) színész, rendező; – Tóth Aladár (1968) Kossuth-díjas zenetörténész, az Operaház igazgatója; – Feleki Kamill (1993) Kossuth-díjas színész.

A Kárpát-medence időjárása

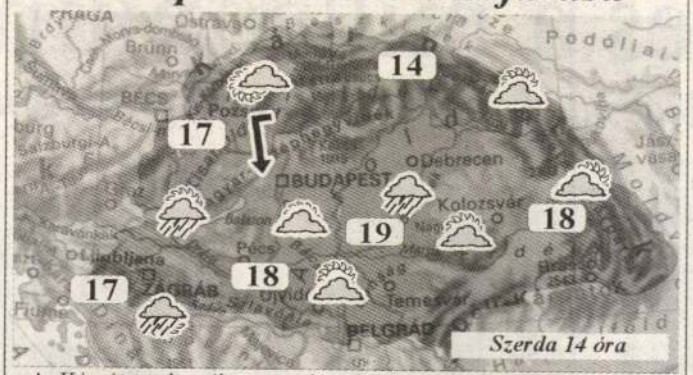

A Kárpát-medencében szerdán felhős, csendes, őszi időre lehet számítani. Többször erősen megnövekszik a felhőzet, csak egy-két órás napsütés alakulhat ki. Helyenként kisebb eső várható, de számottevő csapadék nem lesz. Általában mérsékelt marad a légmozgás, de az északnyugati tájakon átmenetileg megélénkül az északnyugati, északi szél. A legmagasabb hőmérséklet 14, 19 fokot ér el. Késő estére 9, 14 fokig hűl le a levegő.

Vízállás-jelentés

Duna, Pozsony:	348 cm, 13°	*S.-Körös*, Nagyvárad:	46 cm, 14°
Budapest:	307 cm, 14°	*Maros*, Arad:	41 cm, 14°
Újvidék:	313 cm, 15°	*Dráva*, Eszék:	196 cm, 14°
Tisza, Huszt:	-30 cm, 13°	*Balaton*, Siófok:	59 cm, 15°
Tokaj:	451 cm, 15°	*Velencei-tó*, Agárd:	123 cm, 15°
Titel:	280 cm, 16°	*Fertő-tó*, Fertőrákos:	89 cm, 15°

az *Adriai-tenger* hőmérséklete: 20-21°

Fronthatás: gyenge hideg

Légnyomás: nem változik

Légszennyezettség (Bp.):

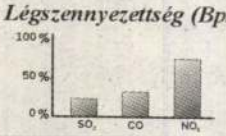

Hőmérsékleti szélsőértékek Magyarországon:

Min.: -5,4°C, Debrecen (1970)

Max.: 28,3°C, Kalocsa (1939)

Készítette: ICI Interaktív Meteorológia 2000. 10. 17., 13 óra. www.icicom.hu

↑ 07:07 ↓ 17:50 ↑ 21:35 ↓ 12:40

Nap-kelte október 19-én, csütörtök reggel is 5.50–9.00 óra között a Magyar ATV-n stúdióbeszélgetésekkel, szolgáltatásokkal, hazai és külföldi jelentésekkel. A témákból: – Nagy József, Úri volt polgármestere üzleti és emberi összeomlásáért többek között Papp Albertet is vádolja. – Mi köze az ismert közéleti személyiségnek az áfacsalással vádolt lámpagyároshoz? A Keresztűzben: Papp Albert. – Hány „petákot" kapott az Árva Peták Kft. az FVM-től? A stúdióban: Czifra Károly, az Árva Peták Kft. jogi képviselője. – Hogyan keveredett a Székely-ügybe a szigethalmi polgármester? A Kinn, padon: Fáki László. – Miért kerül 40 millió forintba Szekeres Lacika élete? Miért nem támogatja az OEP az életmentő műtétet? A stúdióban a Szekeres család.

Kőbánya

A 13 éves diáknak jó

HANCZÁR–HERNÁDI

Komoly esélye van nemcsak a túlélésre, de a teljes felépülésre is annak a 13 éves fiúnak, aki kábítószer-túladagolás miatt került a fővárosi Korányi-kórházba hétfőn. Amint a kórház egyik neve elhallgatását kérő orvosa lapunknak elmondta: a fiúnak jók az esélyei, noha még nincs túl az életveszélyen.

A diákhoz a kőbányai Sibrik Miklós utcai általános iskolából hívták a mentőket. A Magyar Nemzet úgy értesült, a gyerek 16 darab ecstasy tablettát – a halálos adag

Globex-vezetők előzetesben

MTI

A Legfelsőbb Bíróság 2001. április 17-ig meghosszabbította *Vajda László* és *Vellai Györgyi* volt Globex-vezetők előzetes letartóztatását. Vajda László és Vellai Györgyi az elsőfokú bíróság határozatáig, de legfeljebb április 17-ig marad előzetesben. Vajda és Vellai ellen 1998 szeptemberében rendelt el nyomozást, mert a gyanú szerint a Globex két vezetője sikkasztással jelentős anyagi kárt okozott.

ALPESI TRAVEL
UTAZÁSICENTRUM
MEGJELENT 2000/2001 TÉL SÍKATALÓGUSUNK!
6 ORSZÁG, 125 SÍTEREP, 150 SZÁLLÁSHELY
Ősz a Magas Tátrában
H. Panda (Ótátrafüred)
Nov. 1 – dec. 21. között 19 900 Ft/fő/6 nap félpanzióval
SZILVESZTERI AJÁNLATAINK

Mikrobuszt robbantottak

Kézigránátot használtak a szökesfehérvári merénylő[1]

Útkeresés a millenniumig

Kárpát-medencei alkotók munkái láthatók a Vármegye Galériában

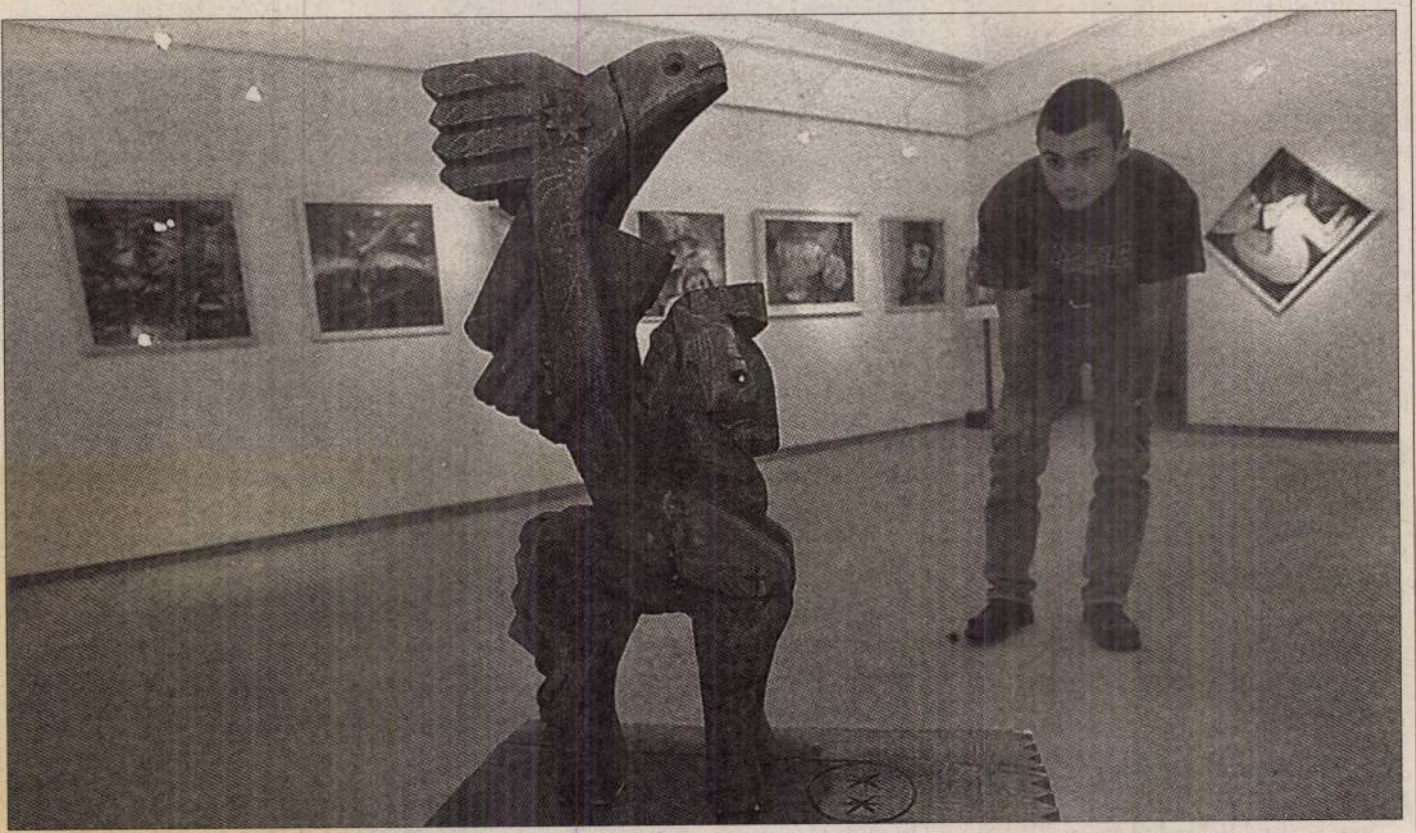

A tegnap megnyílt kiállításon majd harminc művész több mint félszáz munkája látható, festmények, grafikák, szobrok, textilek FOTÓ BELICZAY LÁSZLÓ

P. Szabó Ernő

A magyar szellemi, művészeti élet jó része nyolcvan évvel ezelőtt a határokon túlra került. Generációról generációra számos olyan festő, szobrász, grafikus, iparművész kezdte pályáját, aki a kisebbségi sorsot vállalva dolgozik. Nem lehet hát eléggé hangsúlyozni annak az alkotótábornak a szerepét, amely tíz évvel ezelőtt jött létre Makón. Itt a Kárpát-medence legkülönbözőbb pontjain élő művészek dolgoznak nyaranta, hogy új élményekkel felöltve térjenek vissza Erdélybe, a Felvidékre, Kárpátaljára vagy Délvidékre. Most a millenniumi év adott rá alkalmat, hogy a művésztelep résztvevőinek műveiből nagyobb, több év tevékenységét összefoglaló tárlat jöjjön létre, s kerüljön a közönség elé a szegedi Móra Ferenc Múzeum után a budapesti Vármegye Galériában.

A művésztelep két résztvevője, a közelmúltban elhunyt *Plugor Sándor* és *Molnár Dénes* már csak műveikkel lehetnek közöttünk. Előbbitől drámai töltésű rajzok szerepelnek, az utóbbitól, mintegy tavaly készült, erdélyi műemlékeket ábrázoló naptárképeire rímelve középkori motívumot feldolgozó táblaképe. A Korondon élő *Páll Lajos* a székely táj jellegzetes motívumait ábrázoló képei mellett szintén a magyar múlt jeles személyiségeit idézi kompozícióján. A munkácsi *Földessy Péter* bársonyos felületű képeivel a honfoglalás korát idézi, ahogyan a szabadkai *Gyurkovics Hunor* is, inkább csak sejtetve a történéseket. A másik végpontot, a művészi útkeresés merész változatokban jelentkező eredményeit a székelyudvarhelyi *Bíró Gábor* gesztusokból építkező felülete, a gyimesfelsőloki Antal Imre expresszív kompozíciói jelentik. A szovátai *Kusztos Endre* drámaisága, a felvinci *Sipos László* dekoratív világa, a szabadkai *Torok Sándor* elmélyültsége nélkül aligha lenne teljes a kép, amelyet a Kárpát-medencei magyar művészetről alkothatunk.

PÁLL LAJOS

Határon túli magyar művészek

Makón Páll Lajos tárlatával nyitja meg kapuit a művésztelep

Híven a hagyományokhoz, augusztus első napján újból megnyílnak a makói művésztelep jelképes kapui. Kilencedik alkalommal érkeznek Erdélyből, a Kárpátaljáról, a Felvidékről és a Vajdaságból festők és szobrászok a déli hármas határ közelében fekvő városkába, hogy három héten át éljenek a zavartalan alkotómunka lehetőségével, találkozzanak és barátkozzanak egymással és a művészetkedvelő makóiakkal, akiknek az elődei már a húszas években is szeretettel fogadták *Rudnay Gyula* festőnövendékeit. A mostani telepet az önkormányzat tartja fenn, de nagy szükség van az egykori mecénások utódainak támogatására is: komolyabb adományokra, díjak felajánlására, mert pályázatok útján igen gyéren csordogál a pénz. Pedig ez a művésztelep pénzben ki sem fejezhető hasznot hajt a városnak és az egész magyar kultúrának: felélesztette és ébren tartja a képzőművészet iránti érdeklődést, az itt hagyott művek pedig – eddig mintegy 250 alkotás – megvetették egy komoly kárpát-medencei kortárs magyar gyűjtemény alapjait.

A Makóra járó művészek sokféle irányzat és műfaj képviselői; egyetlen közös vonásuk a magyarság sorskérdései iránti elkötelezettség, de ez különbözőképpen jelenik meg műveikben. Alkotói szabadságukat nem korlátozza semmi: a realista szemlélet békésen megfér a groteszk szürrealizmussal; a gesztusfestészetet expresszivitással ötvöző festő megtalálja a közös hangot a népművészet jelképeiből és formakincséből merítő szobrásszal; a drámai erejű, festői szénrajzok idős erdélyi mestere szót ért az elvont, puritán formákból építkező szabadkai keramikusnővel ebben a szellemi műhelyben, amely nem egy nagy művészegyéniség, nem egy vadregényes táj, nem egy stílusirányzat, hanem egy történelmi helyzet köré szerveződött: az elszakított területek művészei próbálják itt a gyakorlatban helyreállítani azt az egységet, ami a közös múlt, közös nyelv, közös kultúra alapján valójában mindig is megvolt közöttük, ha az anyaország üres formalizmusba merülő csoportjai meg is feledkeznek erről.

Többségük rendszeresen jár ide, mint például *Kusztos Endre* (Szováta), *Páll Lajos* (Korond), *Antal Imre* (Gyimesfelsőlok), *Sípos László* (Felvinc), *Orth István* (Nagyszeben), *Bíró Gábor* (Székelyudvarhely), *Miholcsa József* (Marosvásárhely), a szabadkai *Nemes Fekete Edit, Gyurkovics Hunor* és *Vékony Lajos,* a munkácsi *Földessy Péter, Micska Zoltán* és *Matl Péter.* A felvidéki *Szűcs László* és a beregszászi *Veres Péter* másodszor vesz részt a telepen, de minden évben jönnek újak: idén *Molnár Dénes* Marosvásárhelyről és *Kovács Géza* Segesvárról.

Páll Lajos egyik portréja

A millenniumi készülődés szele a makói telepet is megérintette. Ezer év a Kárpát-medencében címmel már harmadik éve készül egy nagyszabású, rajzokból, festményekből és plasztikákból álló sorozat, amelyet 2000-ben a fővárosban és több nagyvárosban szándékoznak kiállítani, valamint egy albumban megjelentetni.

Idén a művésztelep a Korondon élő Páll lájos jubileumi tárlatával indul, amelynek társrendezője a budapesti Vármegye Galéria, ahol a művész hatvanadik születésnapján ezt az anyagot először bemutatták. Páll Lajos festményeinek kiállítását augusztus 1-jén délután 5 órakor *Demeter Ervin* miniszterelnöki államtitkár nyitja meg a makói József Attila Múzeumban.

Jámborné Balog Tünde

A Jákó Vera-díj kiosztása

Vera Alapítvány Nóta- sárnap esti, ün- adják át a

szlovákiai bényi, a balatonbozsoki, a budaörsi, a valkói és verpeléti hagyományőrzők is.

Az alapítvány kuratóriuma kozott, valamint *Molnár Ferenc* A hattyú és *Csiky Gergely* A nagymama című darabjában.

A gálán veheti át e kitünte-

Isten tenyerén

Tizenegy beszélgetés kortársakkal

Közéletünkben is fontos szerepet játszó személyiségek

Skladanowszky vagy Lumiére?

A filmjáték nagy pillanatai

Ki is készítette voltaképp az első mozgóképet? Egy ókori tanköltemény *Titus Lucretius Carus* azt próbálta megfejteni, hogyan lehetséges az, hogy az emberi szem megőrzi a már megtörtént dolgok és a már elhunyt, szeretett lények képét. S ezek a történések és a kedves, régi emberek újjáélednek álmunkban. Mozognak, járnak, kelnek, esznek, isznak. Végül kiokumlálta, hogy „a műtárgyakról apró képvázak", vékonyka alakzatú képek válnak le, amelyek „...a testek külsejéről leszakasztott kártyaként szoktak szanaszét röpdösni a légben". *Kispéter Miklós* szerint Lucretius jóval a film feltalálása előtt megfejtette a filmjáték mágiáját. Hiába, a költészet hatalma. Ő lenne hát ez első filmes?

A jezsuita *Athanasius Kircher* nevét már említettük. A XVII. század közepén az ő leírásában olvashatunk talán először a laterna magicáról, így hagyomány szerint neki (is) tulajdonítjuk a feltalálást, hiszen neki tulajdonítjuk a forgókorong-elméletet. Elképzelhető hát, hogy jóval *Plateau* 1825-ös phantoskopja, *Stampfer* 1832-es stroboscopja előtt készített valamiféle forgó hengerszerűséget. Ám az előzmények ismeretében célszerűbb úgy fogalmazni: talán Kircher az az ember, akihez legeslegelőször fűződik „nevesítve" a mozgókép illúzióját megadó rajzolt henger, a laterna magica. Talán, ha a XVII. században együtt lettek volna azok a körülmények, amelyek lehetővé teszik a filmjáték első technikai kivitelezését, ő találja fel a mozit. Ám, mint hogy nem volt még sem nedves kollódium, sem száraz celluloid, sem sötétkamra, sem állókép, sem filmsorozat, nem ő találta fel a filmjátékot. Pedig tehette volna. Az ilyesfajta „történelmietlen" feltételezéseknek állítólag egyébként – *Muybridge* világelső állóképsorozatának ihletője – 1882-től '84-ig készült. Maga Edward Muybridge is megelőzte Lumiére-éket 1894-es A mozgás című kompozíciójával.

Mondhatnók, az első par excellence némafilmnek mégis csak célszerűbb az első fikciós, szórakoztató jelleggel készült alkotást nevezni. A Lumiére-testvérek 1895. december 28-i bemutatója, úgy tűnik, sok mindenki karácsonyutóját megkeserítette. Fölbolydulást okozott világszerte, hogy a tagadhatatlanul tehetséges fivérek maguknak vindikálják az elsőbbséget, miközben például egy *Jenkins* nevű filmes már 1892-ben bemutatott összefüggő, megrendezett, szórakoztató, fiktív elemeket is tartalmazó, nota bene: művészi mozgáskompozíciókat. Sokan emlegették *Edison* Kinetographját, *Marey* Kronofotográfiáit. Ám a legfelháborodottabb egy berlini testvérpár, *Max* és *Emil Skladanovszky* volt. Ők a Wintergarten nevű berlini szórakozóhelyen több mint egy hónappal Lumiére-ék előtt, 1895. november 1-jén már összefüggő, szórakoztató, művészi igénnyel is fellépő programsorozatot szerveztek, csak éppen nem csináltak akkora felhajtást a műsoruknak, mint a francia tesvérpár.

Bizony, a sors olykor igazságtalan. Skladanovszkyéknak egy bizonyos értelemben talán igazuk van, ám a filmhistória, a par excellence filmjáték története mégis Lumiére-ék vetítéséhez kötődik a kivitelezés színvonala, a tálalás minősége okán. Az általuk használt gép, a jól exponált és reklámozott pillanat visszavonhatatlanul elindította a filmjátékot világhódító útján. Olykor fura kitérőkkel. Vásári mulatóhely-

Páll Lajos

Ha présház lett Isten házából…

Árpád-kori kis templomok a jövő évezredben

Nagyszabású rekonstrukciós munkálatokat végeznek a következő két és fél évben Árpád-kori templomainkon az ország egész területén. Ezek a kisméretű, falusi templomok legértékesebb műemlékeink közé tartoznak, kutatásuk és helyreállításuk az utóbbi negyven évben fontos szerepet játszott a műemlékvédelemben. Számos középkori templom eredetét az új kutatások során ismerték fel, középkori részleteiket gondos munkával tették láthatóvá. Első templomainkat Szent István rendeletére állították, és a frissen létesített püspökségek alá rendelték. Sajnálatos módon ma egyetlen olyan templomunk sincs, amelyet a tudomány azonosítani tudott volna az István király törvényeiben említettekkel. Ennek oka, hogy az első középkori templomok többnyire valószínűleg fából ácsolt, sárból tapasztott épületek lehettek, amelyek az idők során – a pogánylázadások idején – elpusztultak. A XII–XIII. században már szilárd anyagból építették a falusi templomokat, számuk is gyarapodott. Erre az időszakra már érvényét vesztette a tíz falunak építendő közös templom, az új épületek létrehozását a birtokviszonyok szabályozták.

Kis templomaink építészete mindenkor a helyi igényekhez igazodott, de olyan építészeti téralkotási formák jelentek meg bennük, amelyeket Európa-szerte alkalmaztak. Egyetlen lényeges szempont volt: el kell választani a szentélyt, ahol a pap misézett, a hajótól, ahol a hívek tartózkodtak. A templom formája azonban nagyobb változatosságot mutatott: lehetett kerek, mint az öskü, hidegségi vagy szalonnai templom, centrális, mint a kiszombori meg a karcsai templom, vagy az Árpád-kori templomaink többségére jellemző hosszanti elrendezésű. Legtöbbjük torony nélkül épült. A különböző kőfaragóműhelyek pedig megadták a templom egyéni arcát: a kapuzattagolás, az ornamentika, a figurális ábrázolás magán viseli egy-egy műhely kézjegyét. Így jelennek meg a jáki templomból ismert faragások például az őriszentpéteri katolikus templomon. A falusi építészet még a XIII. század folyamán is megőrizte román jellegét, gótikus vonásokkal – feltűnő késéssel – csak a XIV. században bővült.

A templombelsők legfontosabb díszítése, úgy tűnik, a falfestészet volt, amely a legáltalánosabb témákat tartalmazta. Számos töredékes freskó mellett a hidegségi templom apszisában található az egyetlen ránk maradt összefüggő falusi falfestészeti ciklus, mely az Urat és az apostolokat ábrázolja. A templomhajókban elbeszélő ciklusokat festettek meg, ezeknek témáját az éppen népszerű szent élete szabta meg. A szentsimoni templomban például Szent György sárkányharcát, Veleméren a háromkirályok mellett Szent László és Szent Miklós alakját örökítették meg a falakon. A virágzó román kori művészetnek a tatárjárás vetett véget, az elkövetkező évszázadokban minden nagy művészettörténeti korszak nyomot hagyott a falusi templomokon.

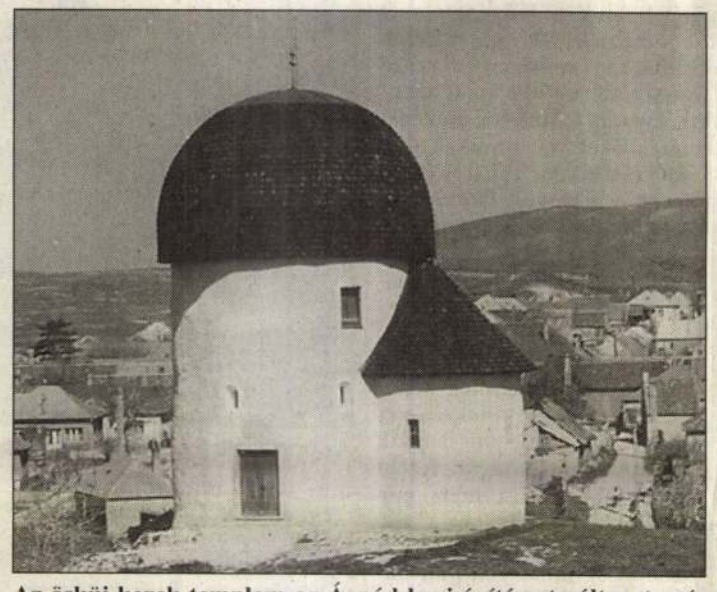

Az öskü kerek templom az Árpád-kori építészet változatosságát tanúsítja

A veleméri templom nem csak kintről nevezetes látvány, „elbeszélő" freskótöredékei is figyelmet érdemelnek

– Jó néhány olyan templomunk van, melyekben jelentős Árpád-kori részletek találhatók. Igaz, léteznek olyan templomromjaink is, melyek többé-kevésbé az eredeti állapotot tükrözik, de ezek romok. Állaguk miatt a millenniumi program keretében a nagy királyi helyszínek mellett (Esztergom, Székesfehérvár és Visegrád) a kisméretű, Árpád-kori műemlékek helyrehozatala is indokoltnak látszott – véli *Fejérdy* Tamás, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal általános elnökhelyettese. A pályázati program kiírásakor sajátságos szempontrendszert állítottak fel a pályázóknak: első helyen a műemléki érték és az állapot szerepelt, vizsgálták a beavatkozás szükségességét, az előkészítettség mértékét, valamint azt, hogy a helyi erők mennyire működnek együtt a műemlékek helyrehozatalában. Fontos – bár rövid távú – szempont volt, hogy a javítási munkák elkészüljenek a millenniumi időszak alatt. Az ország tizenkilenc megyéjéből tizenötben folynak a következő években kisebb-nagyobb helyreállítási munkálatok, a templomok elhelyezkedéséből adódóan főként a Dunántúlon és Észak-Magyarországon. Jóllehet, az épületek többsége már egyszer átesett valamilyen műemlékvédelmi felújításon, bizonyos munkákat újra el kell végezni. – Átlagosan 6,3 millió forint jut egy-egy templomra, ami nem túlságosan sok, ugyanakkor az elvégzendő feladatok nagyon sokfélék. A pályázatokat elbíráló szakmai zsűri így is gyakran több támogatást ítélt meg, mint amennyit a helyi önkormányzatok kértek – meséli *Ferencz* Zoltán, a műemlék-helyreállítások szervezési és koordinációs főosztályának munkatársa. Kezdeti lépésként minden templomnál előkutatást végeztek, azaz felmérték, milyen javításokra van szükség, s ez milyen beruházási költséggel jár. Azt is tudjuk, hogy a jövő és az azt követő évben esedékes átadások után sem állhatnak le a helyreállítási munkálatok. További anyagi források után kell néznünk, hogy minden szükséges munkát be tudjunk fejezni – tartja Ferencz Zoltán.

A helyreállítási munkálatok minden esetben kutatással, tervezéssel és engedélyeztetéssel kezdődnek – ez már a támogatott templomok nyolcvan százalékában megtörtént. Ezután következik a kivitelezés, néhány kis templomon már elvégezték a kijelölt feladatokat. Ilyen kivételes példa a tihanyi Apáti templom, amit *romból* használható templommá kívántak tenni a helyiek, illetve az őket képviselő alapítvány. Saját maguk előlegezték meg a költségeket. A helyreállítás azokban a templomokban hamarosan befejeződik, ahol csak egy kis lépést kell megtenni a végső cél felé. Ilyen a rábatöttösi templom is, amelyet a falu lakossága szinte teljes egészében összefogva újított fel. Ezt a példát követve a közeli Rábagyarmaton is elkezdték a templom felújítását. Ugyancsak gyors ütemben halad a munka a vasvári Szent Miklós-templomban, ahol a tervek szerint a jövő év végére befejeződnek a munkálatok. Ugyancsak a közeljövőben fejeződik be a kőszegi Szent Jakab-templom felújítása is.

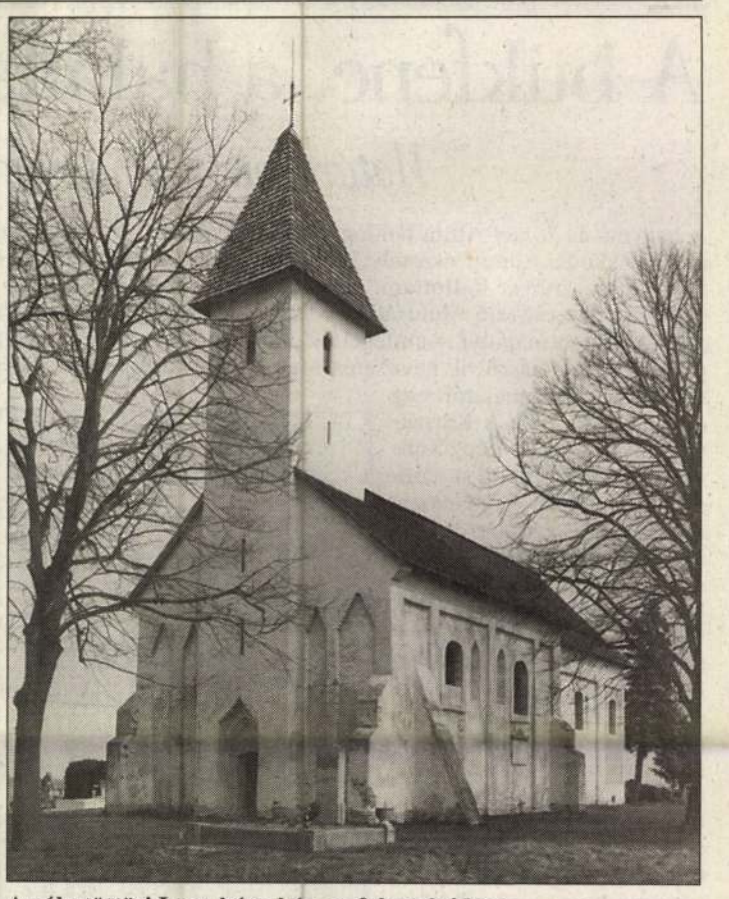

A rábatöttösi Isten háza három falu tulajdona

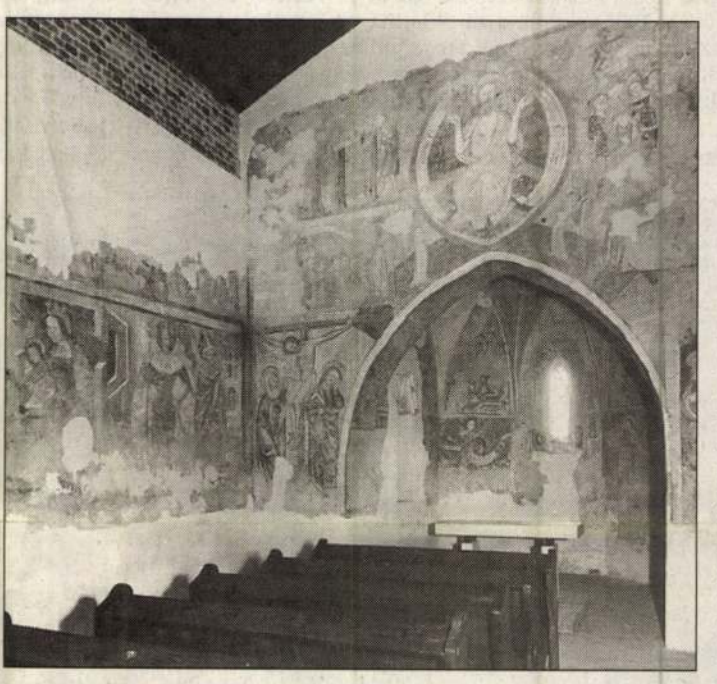

A karcsai református templomban kőszobrászati munkákat kell elvégeztetni, a vilonyai templomban kutatási feladatok vannak hátra. Tanulságos példával szolgál a füzéri templom esete. Az épület körülbelül fele Árpád-kori, a másik fele barokk. A korábbi felújításnál kiderült, hogy középkori falképek vannak a vakolat alatt, valamint felszínre került egy kapu, ami szintén az Árpád-korból való. Korábbi felújítása – melyet az egyház végeztetett el – műemlékvédelmi szempontból kifogásolható. Máig dilemma, hogy a hívek pénzéből helyreállított kapuhoz hozzányúljanak-e a millenniumi program kapcsán, vagy sem. Sokféle problémával kell megküzdeniük a felújítóknak: az elmúlt években szintén megszépített veleméri templomban például falvizesedést tapasztaltak. A gyulakeszi templom esetében pedig tulajdonjogi viták támadtak, mivel a templom egy szőlő közepén terül el, és a szőlősgazda a használaton kívüli épületbe présházat telepített. Problematikus az is, milyen módon óvják meg a romot: tetőt húzzanak fölé, ami a megőrzés szempontjából a legjobb megoldás, vagy azt vegyék figyelembe, hogy ez a rom így illeszkedik a tájba. A rábatöttösi templom és a cinterem azért kapott különleges jelentőséget, mert három falu közös temploma és két megye határán van. A három falu összefogása a kétszáz négyzetméteres falfelületen lévő festmények megmentése érdekében minden szempontból példaértékű.

Fejérdy Tamás jelentős előrelépésnek tekinti a millenniumi programsorozat megvalósítását – hiszen keresztmetszetet kaptak a jelenlegi Árpád-kori kis templomok állapotáról – , ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a felújított épületek karbantartása, ha lehet, fontosabb, mint a helyreállítás. A helyreállítandó kis templomok közül mindössze tizenhármon nem végeztek soha korábban javításokat, a többi viszont a nem megfelelő kezelés miatt szorul újabb javításokra. A karbantartás olcsóbb és hatékonyabb lenne, mint a kampányszerű felújítás. Reménykednek abban is, hogy az értéknövelő beruházások hatására a helyiek jobban magukénak fogják érezni ezeket az épületeket, és tulajdonosi kötelezettségnek érzik fenntartásukat és megóvásukat.

Támogatott középkori egyházi kis épületek:

Bács-Kiskun megye: Soltszentimre, csonka torony
Baranya megye: Cserkút, római katolikus templom, Nagyharsány, református templom
Borsod-Abaúj-Zemplém megye: Füzér, római katolikus templom, Karcsa, református temlom, Kissikátor, református templom, Szalonna, református templom
Csongrád megye: Hódmezővásárhely, Csomorkány, templomrom
Fejér megye: Csabdi, romtemplom
Győr-Sopron-Moson megye: Győr, káptalandombi rom, Hidegség, római katolikus templom, Nagylózs, temetőkápolna
Hajdú-Bihar megye: Nyíradony, Guthpuszta, romtemplom
Heves megye: Váraszó, római katolikus romtemplom
Nógrád megye: Egyházasdengeleg, római katolikus templom, Maconka, római katolikus templom
Pest megye: Budajenő, temetőkápolna, Dunakeszi, Alagpuszta, templomrom, Tök, templomrom, Nagybörzsöny, bányásztemplom
Somogy megye: Somogyvámos, templomrom
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye: Csaroda, református templom, Laskod, református templom, Nyírmihálydi, református templom, Szamostatárfalva, református templom
Vas megye: Balogunyom, római katolikus templom, Celldömölk, Pordömölk, rom, Dozmat, római katolikus templom, Hegyhátszentjakab, római katolikus templom, Őriszentpéter, római katolikus plébániatemplom, Rábatöttös, római katolikus templom, Velemér, római katolikus templom
Veszprém megye: Alsódörgicse, templomrom, Balatoncsicsó, Szent Balázs-templomrom, Balatonfüred, Papsoka, templomrom, Kisapáti, Szentkereszt-kápolna, Kővágóőrs, Ecséri, templom, Öskü, kerek templom, Révfülöp, templomrom, Tihany, Apáti templom, Tihany, Újlaki templom, Veszprém, Szent György-kápolna, Vilonya, református templom, Gyulakeszi, Csobánchegy, templomrom
Zala megye: Bagod, Szentpáli, templom, Böde, Zalaszentmihályfa, római katolikus templom, Kehida, római katolikus temetőkápolna

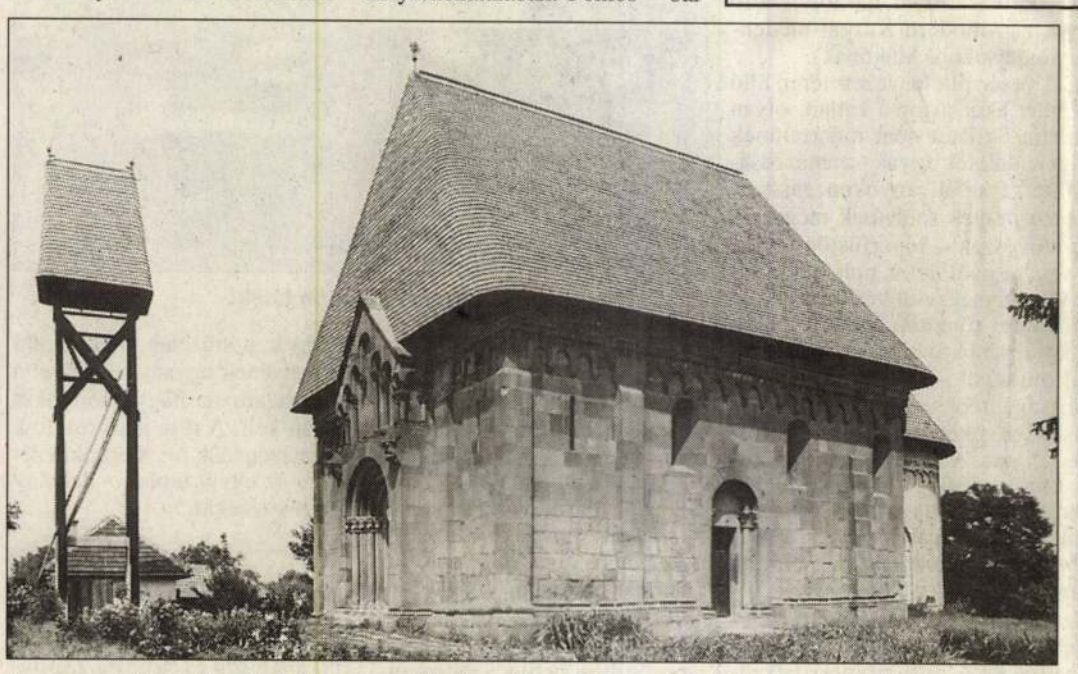

A karcsai reformátusok épülete centrális formájával őrzi az Árpád-kori építészet jellegzetességét

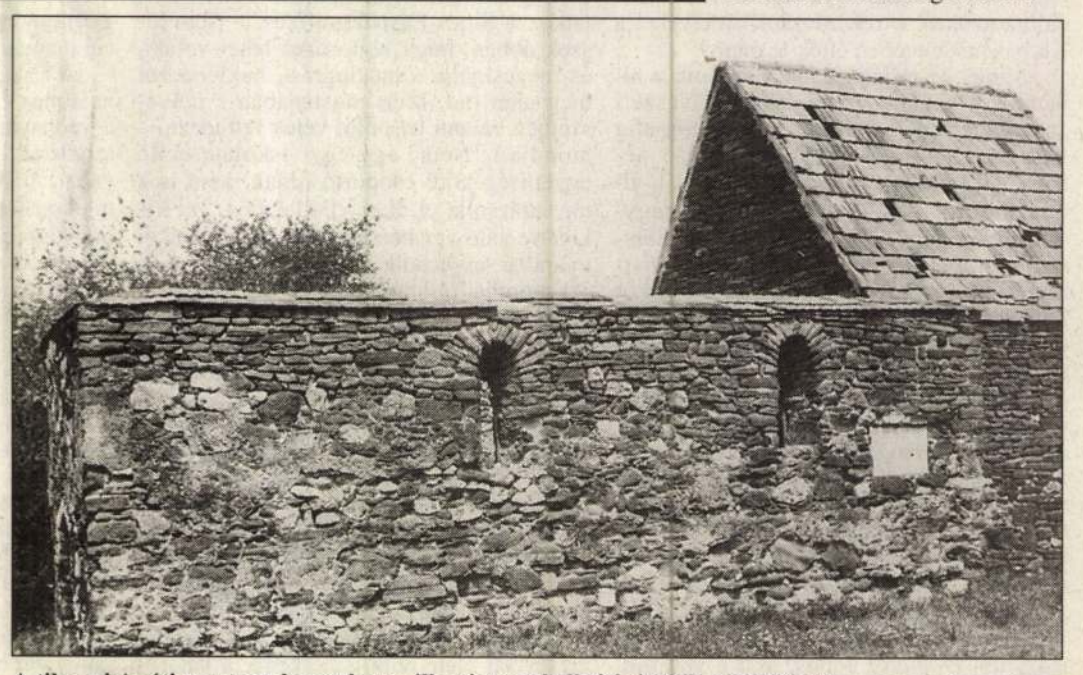

A tihanyi Apáti romtemplomot használható szent hellyé építették a helybéliek MIHALIK TAMÁS FELVÉTELEI

Lőrei Gabriella

A bukfenc, a haláltánc meg a felelősség

Határokon túli magyar képzőművészek Makón

A hagyma és *József* Attila boldog-szomorú diákoskodása jutott eszembe eddig, ha Makó város nevét hallottam. És mosolyogtam, ha „előkelő titulusát" – Marosparti Konstantinápolyt – emlegették. Pár napja tudom, másról is nevezetes Makó, nem csak a hagymájáról meg egykori diákjáról. A Kárpát-medence magyar képzőművészei találkoznak itt a városi önkormányzat és a Nemzeti Kulturális Alapprogram, valamint a millenniumi kormánybiztos támogatásával létesített művésztelepen. Kedvükért, a szabadkai *Gyurkovics* Hunor, a korondi *Páll* Lajos, a munkácsi *Matl* Péter, a felvinci *Sipos* László alkotásaiért meg kell tanulnunk az utat Makóra csakugyan, ahogyan hat éve hajtogatja *Pap* Gábor művészettörténész, hogy fölfedezzük, milyen gazdag, sokrétű és hiteles művészet virágzik körülöttünk. Az ezredvég „utolsó óráiban" azért is érdemes megtenni ezt az utat, mert a makói művésztelep vendégei ezeréves államiságunkat „vetítik ki" vásznaikra, olajképeikre, akvarelljeikre, tollrajzaikra, szobraikra, textiljeikre. Ami e napokban formálódik, Páll Lajos Vak Béla királya, az évtizede még nagyméretű murális kompozíciókkal megbízott, most egyéni technikájú akvarelljeivel foglalatoskodó, félig ruszin, félig magyar *Földessy* Péter Szent István királya, Gyurkovics Hunor vörös színben és aranyban tündöklő sorozata azokról az eseményekről, amelyek az államalapításig a mondák tanúsága szerint éltünket meghatározták, a Szabadkáról érkező *Nemes Fekete* Edit Pogány Boldogasszonya és Tűzdomb című kisplasztikája – 2000-ben vagy 2001-ben országos kiállításon mutatkozik be Budapesten, majd vándorútra kel a vidéki nagyvárosokba. És nagyszerűen szemlélteti majd, mit tart megörökítésre méltónak az összmagyarság művésztársadalma azokról a századokról, amelyeket a Kárpát-medencében éltek le eleink.

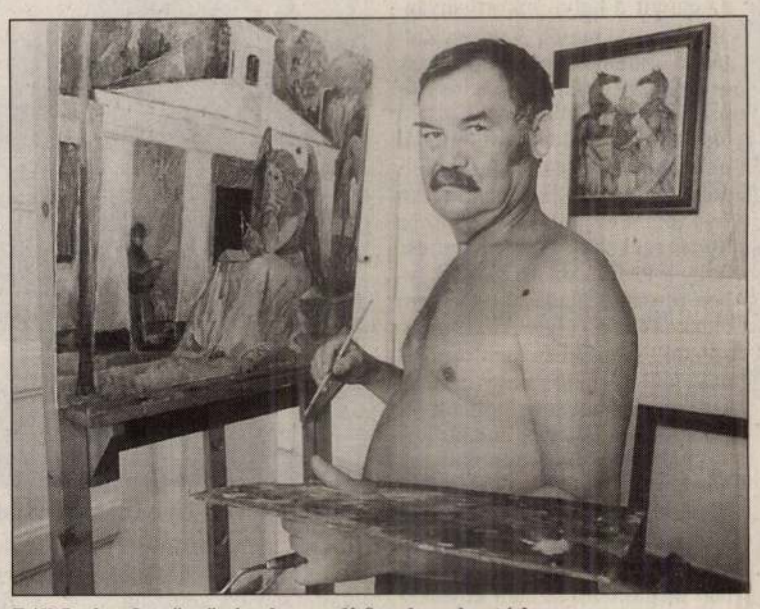

Páll Lajos festőművész korondi fazekasok utóda

Ahogy ez mifelénk lenni szokott, a hivatalos – a budapesti – képzőművészeti „nagyhatalmak" által tudomásul alig-alig vett makói művésztelep mindössze néhány lelkes helybéli ember akaratából, áldozatos munkájából él. Ötletadó nagyasszonya, szervezője s összetartója *Jámborné Balog* Tünde (maga is művész, harminc éve az ősi jávai eljárást, a batikot feleleventve fest magyar mitológiát, népdalokat, népballadákat). Segítői mindig voltak (a hetvenes évek elején, amikor Maros menti művésztelep néven szerveztek rajztanároknak nyári találkozót, *Solymár* István támogatta, főleg azokat az erdélyi és szabadkai tehetségeket hívták meg akkoriban, akiket szülőföldjükön minden módon tiltott és akadályozott a korabeli helyi kultúrpolitika), ma a mindennapi munkában *Gilinger* Katalin, az „eszmei patronálásban" a Széchenyi-díjas *Trogmayer* Ottó nyugalmazott múzeumigazgató, *Dömötör* János, akit a vásárhelyi művésztelepek egyik kulcsemberekéntt tartanak számon, *Banner* Zoltán, akinek Erdély művészetéről írt könyve megkerülhetetlen alapmű, és Makó város egyre erősödő művészetpártoló polgársága siet a segítségére. (A polgárság, ha mást nem, egész esztendőre elegendő hagymát ad a nyár végi művésztelep alkotóinak hazafelé menet. De képet is vásárol egynémelyikük a zárókiállításon, amely a település igen nagy figyelemmel és rokonszenvvel számon tartott eseménye.)

A művészembereknek nyaranta otthont adó Makó már a húszas években népszerű volt a festők, grafikusok körében. A főiskolásoknak szervezett Rudnay-művésztelepen megfordult egykor *Barcsay* Jenő meg *Vén* Emil is. (A fiatal grafikusokat most is fogadja a város – a képzőművészeti főiskola felügyeletével.)

Az 1990 óta újraéledt makói művésztelepre tizenöt-tizenhat művész érkezik általában. A társaság zöme rendszeresen visszajár, és természetesen jelentkeznek új emberek is. Kevés kivétellel a természetelvű piktúra hívei. (A tradíciónak és az újdonságnak egymás mellett kell élnie – nyilatkozza Sipos László grafikus. – Nem hiszek abban, hogy légtornász lehet valaki, és megcsinálja a halálugrást, bukfencezni meg nem tud. Mert mostanában a művészetben valami hasonlót vélek felfedezni – mondja.) Nem egy-egy iskolateremtő egyéniség köré csoportosulnak, nem is a táj varázsolja el őket. (Páll Lajos, aki kis kötetre való versben énekelte meg a makói nyarakat, nyolcadik alkalommal van itt, és azt mondja, otthon általában függőlegesen komponál. – Mifelénk az ember egymás fölött látja a dolgokat – mondja. – Vagy egy völgyben vagyok, vagy egy hegyen. Most Jámborné Balog Tünde kényszerített, hogy négyzetes képeket fessek. Persze itt vízszintes a tájélmény is.) A történelmi helyzet hozza össze őket, és ez, úgy tűnik, elég jelentős összetartó erő. Híd szeretne lenni a makói művésztelep – mondja Balog Tünde –, átívelni az anyaországi és a határokon túli képzőművészet között. A baj csak az, hogy a hídnak egyedül odaát, a határokon túl van vége. Az anyaország művészeti élete nem ismerkedik a határokon túlról érkezőkkel. (A környező városok se nagyon.) Akik a művésztelepet szervezik, azt szeretnék, ha visszamennének a szülőföldjükre – művészetszervező szerepüket, szellemi sugárzásukat megőrizve –, akik nyaranta Makóra utaznak. Nem marasztalják őket, az itthoniak versenytársaiként tehát számításba se jöhetnek. Ott zakatol a kérdés mégis megválaszolatlanul: mi lehet a baj velük, miért nem figyel rájuk a magyarországi művészvilág? Eredeti tehetség, kitűnő jellem és szellem valamennyi. Az is igaz persze, még voltaképpen az egy vidékről valók, az erdélyiek sem ismerik egymás munkásságát. Aztán az együtt töltött húsz nap alatt kiderítik, ugyanaz a cipő szorítja mindegyikőjüket: a kisebbségi sors gondjai, bajai. Művészetükben is közös a magyarságért érzett felelősség.

A makói művésztelep alkotói 1996 óta tematikai sorozatokat készítenek. Először a honfoglalás volt a megadott téma, majd következett az 1848–49-es szabadságharc. Ez esztendőben az államalapítás ezredik évfordulója adja a művésztelep alkotóinak a közös feladatot.

Az augusztusi makói képzőművészeti élet kiállítással kezdődik és kiállítással fejeződik be. A hónap elejétől Páll Lajos jubileumi tárlata látható, közben a könyvtárban kamarakiállítást rendezett a Muncácsról érkezett Matl Péter, aki szobrász (a vereckei emlékmű megalkotására a Magyarok Világszövetsége által kiírt pályázat első díját ő nyerte el évekkel ezelőtt, a mai napig nem áll mégsem a mű, mert útjavítás címén elzárták a hozzá vezető ösvényt), de ezen a könyvtárbeli kiállításon a rajzai láthatók Magyar mítoszok címmel. A művésztelep végén pedig zárókiállítást tekinthet meg az érdeklődő nagyközönség. A vendégek két-két művet a városnak adományoznak (kétszázötven darabból álló gyűjteménye van modern Kárpát-medencei magyar alkotásokból Makónak).

A Csanád vezérről elnevezett téren álló hatalmas épület akár a forró katlan, olyan e vad nyárban. Szobáit nem műteremnek tervezték, az emeletes ágyak szomszédságában fölállított festőállványokon, rajzasztalokon fontos művek születnek mégis. A mezítlábas művészek – lőporfüstös vidékről jöttek, vagy a gyűlöletek honából, a kilátástalan szegénység vidékéről, szürrealisztikus álmaikat rögzítik, vagy a makói városháza kerítésének pontos mását – erős rokonságot mutatnak. Milyen természetű ez az atyafiság, nem tudom. Talán az a szellem fűzi össze őket, amely a népművészetet is létrehozta. Vállalják minden körülmények között a földet, ahonnan jöttek, ahol élnek. Református alföldi magyar parasztsök, székely katolikus ősök, ruszin, szerb, bolgár, szudétanémet elődök tapasztalatait raktározza agyuk, őrzik ujjaik. Mindezt az összetartozás tudatával és élményével fogalmazzák alkotássá, és adják tovább. Ez az ő millenniumi készülődésük.

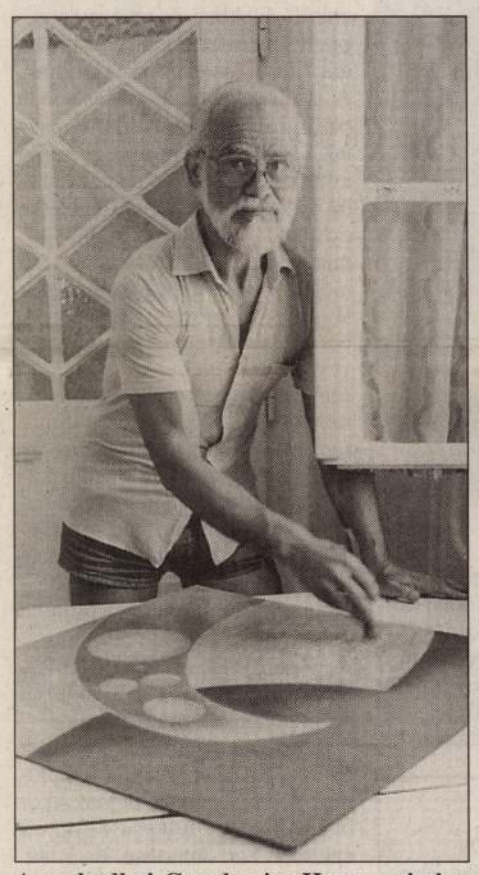

A szabadkai Gyurkovics Hunor minden nyáron visszajár

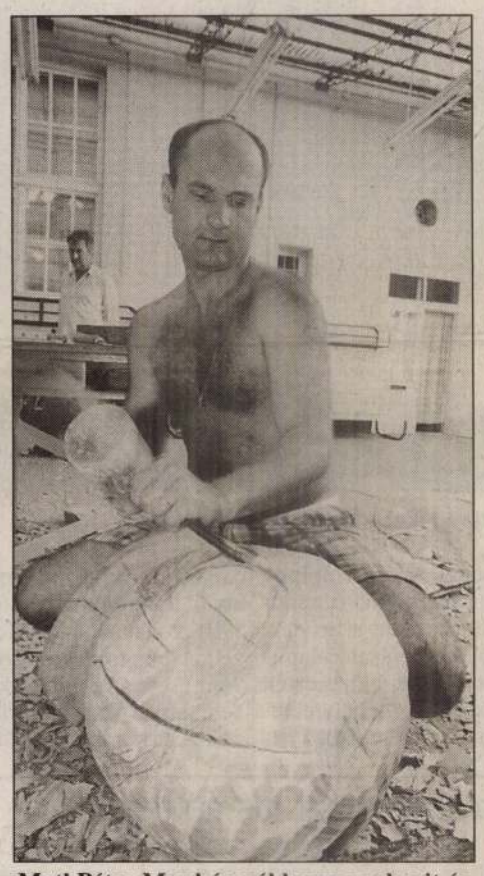

Matl Péter Munkácsról hozza szobrait és grafikáit

Földessy Péternek csak az „apanyelve" magyar

HAVRAN ZOLTÁN FELVÉTELEI

Szórakoztató Szórakaténusz

Történeti összefoglalót készít a játékmúzeum

Az ország első játékmúzeuma Kecskeméten

Sok ember régi álma valósult meg, amikor 1981-ben Kecskeméten létrejött az ország első, játékok gyűjtésére szakosodott múzeuma, a Szórakaténusz. Több vidéki és budapesti nagy múzeum rendelkezett kisebb-nagyobb játékgyűjteménnyel, de a játékokat muzeológiai szempontból nem dolgozta fel egyik sem. Ezen segített a játékmúzeum, amely szinte a semmiből építkezett. Céljuk a polgári és népi játékkultúra átfogó gyűjtése, megismerése és dokumentálása volt.

Ma is folyamatosan végeznek gyűjtőmunkát, rendszerezik a népi, ipari, kisipari és háziipari játékokat, de összegzésre, átfogó játéktörténet megírására mind ez ideig nem volt alkalmuk. A tárgyak gyűjtése korántsem egyszerű, mert a régi műhelyek egy része a határon túl található (Besztercebányán, Munkácson, Bánffyhunyadon például). A magyarországi játékgyártásnak ugyanis nem voltak évszázados hagyományai, így a múlt század második felében hazai termékek csak ritkán kerültek a játékboltok kirakataiba. A századforduló táján az iparművészet fellendülése a magyar, nemzeti jellegű játékipar pár esztendős virágzását hozta magával. Egyéni tervezésű és kivitelezésű tárgyak sora származik ebből az időszakból, a játékkészítő műhelyek közül kiemelkedő a *Grabowieczky* Leon Grabóka-műhelye, *Vajna* Géza szintén budapesti Bergengóciája vagy a bajai Farkas-baba játékkészítő műhely családi üzeme.

A kecskeméti múzeum a magyar játékkultúrát reprezentáló tárgyak és dokumentumok gyűjtése mellett jellemzőjeként határozta meg az „élő tevékenységek", azaz játékkészítő és kézművesműhelyek szervezését. A gyermekek korosztályi igényéhez és a tevékenység komplex jellegéhez igazodva kiemelkedő szerepet kell juttatni a játéknak és a játékkészítésnek – mondotta még 1978-ban *Bánszky* Pál művészettörténész, s a múzeum alapelve is éppen ez. A Szórakaténusz műhelyének alapító tagjai az egykori Fiatalok Népművészeti Stúdiójának tagjai: népi iparművészek, képzőművészek, pedagógusok. A nyolcvanas évektől tanító- és tanárképzős diákokat fogadnak, akik részt vehetnek játékkészítő és kézműveskollégiumaikon, nemrégiben pedig a múzeumhoz kapcsolódó Szórakaténusz Alapítvány hatvanórás pedagógus-továbbképzési programot állított össze. (Agyag-, papír- és textiljátékokkal foglalkoznak, végzős hallgatóik kiállítása szeptember elejéig látható a múzeumban.)

Gyűjteményük folyamatos növekedésével időszerűvé vált a magyar játéktörténetet bemutató katalógus szerkesztése. 2001-ben ünneplik fennállásuk huszadik évfordulóját, erre az alkalomra új, állandó kiállítással és tárgykatalógusuk elkészítésével készülnek, amelyre a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma millenniumi programjából egymillió forintnyi támogatásban részesültek. *Kalmár* Ágnes, a múzeum munkatársa elmondta, a tervezett könyv többféle igényt is kielégítene: egyszerre lenne játékmuzeológiai kézikönyv, klasszikus értelemben vett katalógus, művelődéstörténeti dokumentum és játékpéldatár. Többek között áttekintené a magyarországi játékszerek történetét, kiemelten foglalkozna a múzeum legrégebbi tárgyaival, a játékkészítő műhelyekkel és a tervező iparművészekkel, egyéni játékokkal meg társas szabályjátékokkal, vagy a *Kozma* Lajos és *Lesznai* Anna nevével fémjelzett gyermekkönyvművészettel. Körülbelül 2500 tárgyat tartalmazna a katalógus 1780-tól napjainkig. A katalógus a mai – sajnos elenyésző számú – játéktervező és játékgyártó számára is irányadó lehet, legalábbis ezt reméli a múzeum. Bíznak benne, hogy a mindenki számára hozzáférhető tárgykatalógus és az új, állandó kiállítás fontos szerepet tölt be napjaink tárgyi játékkultúrájának alakításában. Nem véletlen, hogy szeptember közepén nyílik meg a Szórakaténusz falai között az úgynevezett Játék céh-kiállítás, ahol 120 hazai játékkészítő több mint 400 pályamunkával vesz részt. A sokszorosításra is alkalmas játékok mind természetes anyagból készülnek, a múzeum játékkészítő műhelyének ugyanis alapelve: a népi-háziipari hagyományokat őrizni kell. A régi játékkészítők mesterségének továbbörökítésére ez az egyik utolsó – halvány – reménysugár.

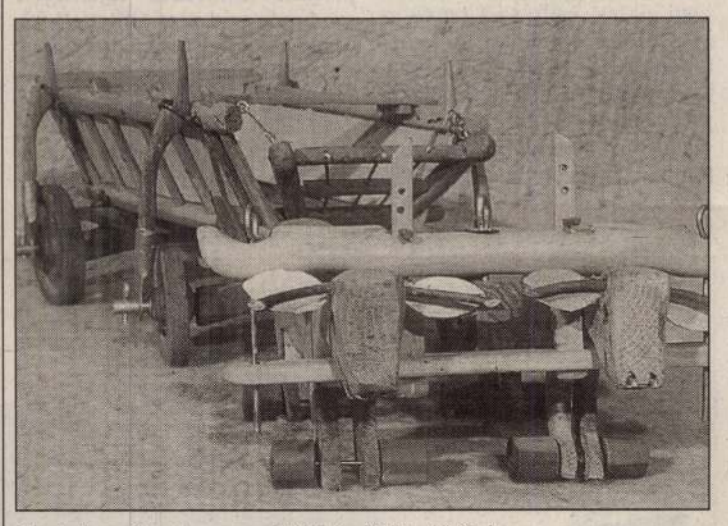

Csak természetes anyagból készüljön játék!

A mellékletet készítette:
Lőcsei Gabriella,
N. Tóth Ida és Szénási Zsófia

MARTINI

PÁLL LAJOS festő
1990

Ma nyílik Páll Lajos erdélyi költő-festőművész (képünkön) kiállítása a Budapest Kiállítóteremben. A korondi művész akvarelljei és pasztelljei szintén mától tekinthetők meg a Vármegye Galériában. A festmények február 7-éig, az akvarellek március 1-jéig láthatók az Erdély Művészetéért Alapítvány kiállításain

FOTÓ: SZIGETVÁRY ZSOLT

MAGTÉNY

A Kegyenc nem a Különc

*A Nemzeti Színház Német- és Franciaországban zajlott vendégszereplése*ről beszámolva, több laptársunk is egy nem tudni honnan származó hír tévedésének áldozatául esett. Azt írták: a színház Illyés Gyula Kegyenc című drámáját játszotta Stuttgartban, Párizsban és Strasbourgban. A darab azonban nem ez, hanem a Különc című Illyés-dráma volt.

Hogy a tévesztés oka mi lehet, csak sejthetjük. Illyés valóban átírta Teleki László Kegyenc című drámáját, de aztán írt egy külön darabot a tragikus sorsú Teleki Lászlóról is, Különc címmel. Ezt 1972-ben mutatták be Veszprémben; Telekit Latinovits Zoltán játszotta. A Nemzetiben 1977-ben került színre, akkor Sinkovits Imre volt Teleki László. A Nemzeti most a Különcöt játssza, Teleki szerepében Kozák Andrással. A budapesti bemutató a Várszínház refektóriumában lesz, január 22-én.

(t. i.)

- Marosvásárhelyen elhunyt Varró Ilona prózaíró, fordító, Székely János író özvegye. Novellái, írásai erdélyi irodalmi lapokban jelentek meg.
- A Nemzeti Filharmónia ünnepi hangversenyét rendezik meg a Magyar Kultúra Napjának alkalmából január 22-én este fél 8-tól a Zeneakadémián. A Magyar Állami Hangversenyzenekart Oberfrank Géza vezényli, zongorán közreműködik Jandó Jenő.

Kulturális egyezmény Jemennel

A művelődési tárca és a Jemeni Felsőoktatási és Tudományos Kutatási Minisztérium együttműködése révén közel egyéves előkészítő munka eredményeként készült el a két ország közötti kulturális alapegyezmény és az 1993–95. évre érvényes kulturális csereprogram. Az 1993. január 18-án aláírt dokumentumok új keretet biztosítanak jemeni ösztöndíjasok fogadására és hazánkból kutatók, egyetemi előadók Jemenbe utazására; a kulturális együttműködés kiszélesítésére.

A szerződés aláírására Jemenbe utazott dr. Biszterszky Elemér közigazgatási államtitkár, aki megbeszéléseket folytat több Öböl menti ország kulturális és oktatási vezetőivel, a korábbi együttműködés felújítására, illetve az együttműködés új lehetőségeinek kimunkálása céljából.

Az Öböl-államok térségének országai növekvő érdeklődést mutatnak hazánk iránt, így a kormányzati szintű tárgyalások várhatóan kihatással lesznek a kulturális tárca működési körén kívül eső területekre is. A magyar fél Kuvait, Katar, Omán és az Egyesült Arab Emirátusok tárgyalási készségének is örömmel tesz eleget. A szaúdi fél együttműködési készségének első megnyilvánulásaként várhatóan nagy jelentőségű tárgyalásokra kerül sor Rijadban.

Festmények Korondról, szobrok Sóstóról

Páll Lajos és Tóth Sándor kiállítása

Páll Lajos erdélyi festőművész alkotásaiból rendezett reprezentatív tárlatot nyitott meg kedden a Budapest Kiállítóteremben *Lezsák Sándor költő. A Szabadsajtó úti bemutató az Erdély Művészetéért Alapítvány támogatásával jött létre.*

Páll Lajos, az erdélyi fazekasság egyik híres központjában, Korondon született, 1938-ban. A kolozsvári képzőművészeti főiskola festő szakán diplomázott, és az 1960-as évektől rendszeresen kiállító művész. Az alkotó nem ismeretlen a hazai közönség előtt, mert marosvásárhelyi, székelykeresztúri, csíkszeredai és kolozsvári kiállításait követően már évekkel ezelőtt bemutatkozott Magyarországon. Kőszegen, Kecskeméten Kaposvárott, Jászberényben, Szegeden, Szekszárdon és a fővárosban is láthatták munkáit az érdeklődők. Fényimádók (1970) és Köves földek (1980) címmel két verseskötetet is publikált.

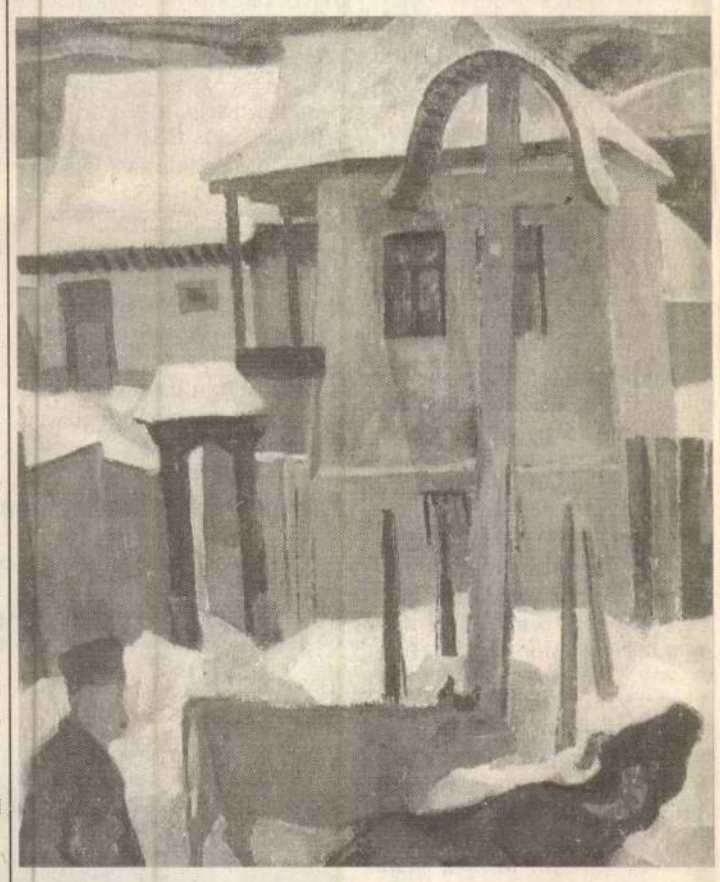

Páll Lajos: Korondi tél

A budapesti Bolgár Kulturális Intézet kedden nyílt kiállítása Tóth Sándor Munkácsy-díjas szobrászművész műveit mutatja be. Az idén 60 éves alkotó tárlatán kisebb méretű szobrai mellett főként érmeiből láthatnak gazdag válogatást az érdeklődők. Első ízben tekinthető meg az Andrássy úti bemutatón annak a bronzkapunak a terve, amelyet a művész a máriapócsi templomhoz készített.

Tóth Sándort évtizedes baráti kapcsolatok fűzik Bulgáriához és Olaszországhoz. Több szobrát és plakettjét a bolgár, illetőleg az itáliai kultúra kiemelkedő alakjai ihlették. A miskolci születésű Nyíregyházán élő alkotó neve az évek folyamán összefonódott a sóstói művésztelepével, amelynek egyik alapítója és fő szervezője. A kortárs magyar képzőművészetet reprezentálva a párizsi Magyar Intézetben 1991 januárjában mutatta be munkáit a francia közönségnek. Fővárosi tárlata február 20-áig tart nyitva.

Kecskeméti (animációs) sikerek

Az animáció mindig is a filmszakma mostohagyermeke volt, s az is maradt. Az alkotóknak, illetve a műfajjal foglalkozó stúdióknak alapvetően eddig is a piacról kellett megélni, s a helyzet a rendszerváltozás után sem változott. A Pannonia Filmvállalat huszonkét évvel ezelőtt alapított kecskeméti műterme – mely 1991 januárjától előbb önálló (állami) vállalatként, majd három hete Kecsemétfilm Kft.-ként működik – talán ennek köszönhetően vészelte át az elmúlt éveket. (Érdekesség, hogy a volt szocialista országok közül egyedül nálunk maradt talpon az animációs film.)

Mikulás Ferenc, a Kecskemétfilm Kft. vezetője – így a filmek producere – tegnap délelőtt Budapesten, a Bem moziban vetítéssel egybekötött sajtótájékoztatón számolt be az alkotóműhely elmúlt két esztendejéről. Tavaly két rangos nemzetközi seregszemlén három fesztiváldíjat kaptak – *Horváth Mária Zöldfa utca 66.* című műve és *Szilágyi Varga Zoltán Éjszakai kulturtörténeti hadgyakorlat*a Espihnoban, valamint *Miklós Árpád Szikrája* Bilbaoban bizonyult kategóriája legjobbjának –, s további tizenhét alkotásukat válogatták be a versenyprogramokba. Jelenlegi legnagyobb vállalkozáuk *Kányádi Sándor Világlátott egérke* című meseregényének megfilmesítése. (A esetleges televíziós sorozatról a szerződés kidolgozás alatt.) Június 9 és 12 között pedig újra megrendezik – ezúttal harmadszor – a Kecskeméti Animációs Filmfesztivált.

(jé)

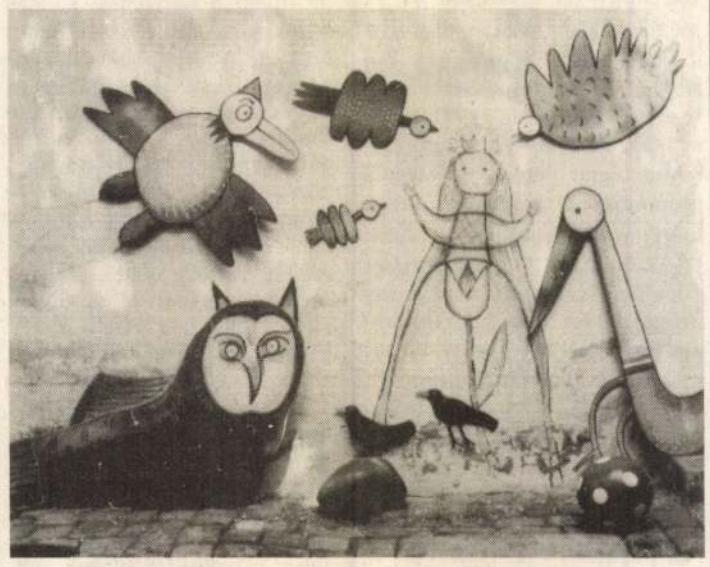

Részlet Horváth Mária Zöldfa u. 66. című művéből

TV-lemény

Ocsmányságok közt a csend

Valahogyan elharapózott a tévében az ocsmányság, lehet, hogy az utcáról szűrődött be, de a szinkronizált filmekben többet káromkodnak és trágárkodnak, mint valaha is, nyilván azért, mert így írja elő a BBC etikai kódexe. Nagy élmény volt a Körmagyar, a Vígszínházból, ahol az összes nagy magyar író, Szomory, Szép, Molnár után Kornis Mihálytól tudhattuk meg, hogy „nyelvében él a nemzet, de nyelvével még egy se nemzett", meg efféle hasznos dolgokat. Sajnos, az MSZMP-s őrület „komoly bohózata" most egészen másként hatott, mint keletkezése idején, s a kritikából mintha nosztalgiába váltott volna az interpretáció, de kár is szót vesztegetnünk a léleképítő remekművekre, melyekkel a tévé kényeztet bennünket, és „az idő nekik dolgozik", hiszen már a Moonlighting sorozat is a miénk, a simlis és a szende a reklám szerint remek humort és szellemes ötleteket kínált. Aki látta, tudja, mire gondoltak.

Nem tudom, hogy fizetik a tévé feliratozóit, de az utóbbi időben egyre több a baki, az elírás, a helyesírási hiba, közismert emberek nevének helytelen felírása – mintha általános iskolásokat alkalmaztak volna részmunkaidőben. De már semmi sem a régi: az 1979-es Sztrugackij-filmen, a Sztalkeren is elaludtam, a valaha sokat sejtető titokzatos övezetről kiderült időközben, hogy Csernobilnak hívják, és a rendező, Tarkovszkij is halott.

Toalettkacsák röpködnek igen alacsonyan, s a reklámprofitból olyan magvas művek születnek, mint a Privát kopó, melynek stáblistája önmagáért beszél: a jó régi gárda, a magyar kommersz, mely sehol sem adható, el kivéve itthon. Elképesztően zavaros és hiteltelen történet, elképesztően rosszul kitalált figurák és helyzetek, vadul megkavart körülmények, nyugati máz, de keleti tartalom – biztos siker, ha egyszer megcsinálására akadt pénz, akkor a belőle készült video, hanglemez, kazetta, könyv és matricára is biztosan futja, a privát kopó a privát profit terméke, Linda és Princ, a katona vérvonalából. Lelkes nézője leszek, mert van a szakmai igénytelenségnek egy foka, mely már önparódiának számít. Hat rész alatt talán nem tudom megszeretni, de ha Dallas-méretűvé növi ki magát, kitörölhetetlen hatást gyakorol a magyar kultúrára. Amint a műsorújság írja: „váratlan helyzetek kemény bűnözők és nők sokasága szakad védtelen hősünk nyakába" – mely magyar néző ne tudna azonosulni ezzel az ígéretes témával? Mondjuk, a váratlan helyzetek után én vesszőt tettem volna, de kicsire tényleg nem adunk, a legendás pénzkaszálók és kaszkadőrök filmje a Hankiss-féle produceri korszak dísze lesz, semmi kétség. A Privát kopó miatt nem tudtam nézni Valencsik elvtársat és Palotás főherceget az Össztűzben, a létminimum alatt és jóval fölötte élők derék aláírás- és szavazatgyűjtőit, de nincs hiányérzetem – inkább a Privát kopó akárhanyadik folytatása.

A Panoráma-ban Erdélyről, a három határon fekvő Aachen határtalanságáról, a palesztinok nyomorúságáról és a szerbiai kétes bankügyletekről láthattunk riportokat, de a műsor alapgondolatát az 1568-as tordai országgyűlés felidézése adta. Európában akkor és ott hoztak legelőször törvényt a vallási türelemről és a lelkiismereti szabadságról – erre joggal lehetünk büszkék még akkor is, ha néha úgy érezzük, túlzásba vittük a más népek, eszmék és vallások iránti türelmet a magunk kárára és nyomorúságára. E sorok írása közben például egy magyarul rosszul beszélő hölgy beszél a Közjátékban életről és halálról, nem tudom, kinek a kicsodája, de tény, hogy feliratozni kell, amit mond. Nagy találmányok ezek, normális ésszel fel nem foghatók: a tordai szellemiségű türelem és egy magyar nyelvtanfolyam keverékei. az éneklő hangsúlyú riporterek továbbképzésére. De hát az Esti egyenlegből úgyis tudjuk, hogy a lakosság kétharmada az átlag alatt él, és süllyed a középosztály, kivéve a nyíltan ellenzéki műsorvezetőt és „szakértőt", akik nagyon jól vannak – ez megnyugtató, ahogyan a Rock-klasszikusokban felidézett Rolling Stones együttesről is kiderült, hogy primitív zenéjük és szövegük a tomboló közönség ellenére is szánalmas kulturális teljesítmény volt. „Megcsinálták magukat", azaz „megcsinálták őket" ugyanazok a reklámszakemberek, akik most éppen intimbetétet és mosóport kínálnak. Ocsmányságok közt a csend – nagy tévémoratóriumra vágyom.

Szentmihályi Szabó Péter

Új Webber-musical

A musicalrajongók megrohanták a jegyirodákat *Sir Andrew Lloyd Webber* Sunset Boulevard című legújabb zenés darabjának jegyeiért, bár a bemutató csak öt hónap múlva esedékes, és a helyárak a West End-show-k történetének legmagasabb tarifái. A tavaly lovaggá ütött zeneszerző munkái uralják a londoni West End-et, s a Sunset Boulevard premierje után már a Macskák, Az operaház fantomja, a Starlight Express valamint a József és a színes, szélesvásznú álomkabát című musicallel együtt már öt Webber-művet játszanak majd egyidejűleg a szórakoztató negyedben. Webbert húsz éve foglakoztatta a terv megvalósításának gondolata. A június 29-én műsorra kerülő klasszikus hollywoodi film alapján készült 3,9 millió dolláros költségvetésű darabot *Trevor Nunn* állítja színpadra. (MTI)

budapesti bny nyelviskola

BEIRATKOZÁS a Budapesti Nyelviskola Kft.-nél:
január 18-ától február 6-áig,
15 és 18 óra között.
Cím: Budapest VII., Bajza u. 1.
Telefon: 141-3728, 141-3412

Tanfolyamok (120 Ft/óra):
- **14 hetes** angol, német (délelőtt és szombat délelőtt), olasz, francia, spanyol, svéd, holland, görög, finn, norvég tanfolyamok
- angol, német, olasz, középfokú és felsőfokú nyelvvizsgára előkészítő tanfolyamok
- ICC (International Certificate Conference), angol nemzetközi nyelvvizsgára előkészítő tanfolyamok
- **5 hetes** angol, német, egymásra épülő tanfolyamok, a kezdő szinttől a nyelvvizsgáig
- külföldi utazást előkészítő, beszédcentrikus kurzusok.

A vállalatoknál, intézményeknél szervezett, kihelyezett tanfolyamok az igényektől függően, egész évben indulnak.
Oktatás a Belvárosban!
A kft. saját kiadású nyelvkönyvel megvásárolhatók a Nyelviskolában.

BUZA KERÁMIA
PCH BAU Kft
A Budapest X., Szállás utca 13/A alatt
megnyitottuk
fürdőszoba-felszerelési szaküzletünket
Gazdag választékban, kedvező áron kínálunk:

csempéket, padlóburkolókat, szaniterárut, fürdőkádakat, zuhanytálcákat.
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 8-tól 16 óráig, szombaton 8-tól 12 óráig.

Minden héten, március 27-étől május 8-áig

Repülőgéppel
A klasszikus Peloponnészosz. 8 nap.
Elhelyezés négycsillagos szállodai szobákban.
Félpanziós ellátás, amerikai reggelivel.
29 950 Ft-tól.
A klasszikus Makedónia.
8 nap.
Elhelyezés négycsillagos szállodai szobákban.
Félpanziós ellátás, amerikai reggelivel.
31 900 Ft-tól.
Athén. 8 nap.
Elhelyezés négy- és kétcsillagos szállodai szobákban.
Félpanziós ellátás.
Plusz
Delphoi-Olümpia-Mükéné-Epidavrosz.
40 500 Ft-tól.

Autóbusszal
A klasszikus Görögország. 8 nap.
Elhelyezés négy- és kétcsillagos szállodai szobákban.
Félpanziós ellátás.
22 350 Ft-tól.
A klasszikus Makedónia. 9 nap.
Elhelyezés négycsillagos szállodai szobákban.
Félpanziós ellátás, amerikai reggelivel.
Plusz Meteóra-Delphoi.
22 150 Ft-tól.

Ha február 15-éig leelőlegezi valamelyik programunkat, akkor 8%-os árengedményt ajánlunk fel Önnek.

COSMORAMA
Budapest VI., Nagymező u. 6. 1065
Tel.: 269-6709, 269-6710, 269-6711
Fax: 122-3012. Telex: 226-698

PÁLL Lajos fotó

Vélemények a csepeli „csücsök" hasznosításáról

Vasműbe a szennyvíztisztítóval

Lesz-e Csepelből Margitsziget? Hová kerüljön a szennyvíztisztító: a szigetcsúcsra, vagy a Csepel Művek területére? Épüljön-e innovációs park a sziget északi szegletében a ma még parlagon lévő területen? Ezekkel a kérdésekkel foglalkoztunk az Új Magyarország január 7-i számában, amelyben helyt adtunk Balogh Márton önkormányzati képviselő véleményének. Hallgattassék meg a másik fél is – tartja a régi mondás. Ezért kerestük fel Csepel polgármesterét.

– Képviselőtársam véleménye meglehetősen sajátos nézőpontot tükröz – kezdte a beszélgetést *Hajdú Béla.* – A szennyvíztisztító létesítésével kapcsolatban nem vesz figyelembe egy objektív körülményt. Azt, hogy merre folyik a Duna. Egyébként az általa mondottakkal ellentétben, csakis decentralizált és teljesen fedett szennyvíztisztító építése jöhet számításba. *Balogh Márton* azt állította továbbá, hogy a képviselő-testületi döntés ellenére tetettem át a tisztító helyét a szigetcsúcsról a vasgyár területére. Ilyesmiről szó sincs, hiszen jegyzőkönyv tanúsítja: a jelenlévő húsz képviselő közül tizenheten a döntés mellett szavaztak, hárman pedig tartózkodtak. Ellenszavazat nem volt.

– *Többen úgy teszik fel a kérdést, hogy kell-e egyáltalán Csepelnek szennyvíztisztító. Miért nem lehet azt Ferencvárosban megépíteni?*

– Ha sarkítva akarok fogalmazni, azt kell mondanom: ha a fővárosnak volna elegendő pénze, akkor a jelenlegi övezeti besorolás mellett jogszabályi úton nem tudnánk megakadályozni a tisztító megépítését. Sőt, megkockáztatom: abba sem lenne beleszólásunk, hogy korszerű vagy korszerűtlen legyen-e. Erre legfeljebb bírósági úton volna mód, az viszont közismert, hogy milyen hosszadalmas. Ferencvárosban rendkívüli nehézségekbe ütközne a szennyvíztisztító megépítése, ezért Csepel kénytelen volt kompromisszumkészséget tanúsítani. Hangsúlyozom, az a döntés, hogy beengedjük a szigetre a főváros szennyvizének egy részét, rendkívül nagy kompromisszum a részünkről. Kár lenne persze tagadni, hogy bizonyos előnyök is származnak belőle. És ha már Csepelen kell megoldani a szennyvizek tisztítását, akkor megítélésem szerint erre a gyár területe a legalkalmasabb. Ott már 60-70 éve szennyezi az ipar hulladékaival (az acélgyártás salakterméke), és most a szennyvíztisztító építésével húsz-huszonöt hektáron fel lehetne újítani a területet. Hiába kardoskodik Balogh Márton amellett, hogy a tervezett innovációs parkot a Csepel Művek területén építsük fel, nincs olyan befektető, aki vállalná, hogy eltakarítsa a hulladékot és a szennyező anyagokat.

– *Gondolom, nem lennének jelentéktelenek a tisztító építéséhez kapcsolódó járulékos beruházások sem.*

– Fontos volna, hogy megszüntessük a csepeli átmenőforgalom okozta környezetszennyezést. Ha sikerülne elfogadtatni, hogy a főváros a déli területre vigye a szennyvíztisztítót, akkor a szennyvíz csővezetékét az új út nyomvonalának gerincében kellene lefektetnünk. Így az elkerülő útvonalat a lakott terület megkerülésével lehetne kiépíteni. Mivel az M0-ás autóút egy része már elkészült, de a csepeli bevezető szakasz még hiányzik, elképzelhető, hogy járulékos beruházásként megépüljön ez az úgynevezett elkerülő útvonal. Az útépítés kedvező hatással lenne a munkanélküliségre, sőt még a lakásépítésre is.

– *A gyár területén építendő szennyvíztisztító ellen az az egyik kifogás, hogy túl közel lenne a csepeli kutakhoz és egy váratlan baleset veszélyeztetné Budapest ivóvízkészletének jelentős részét.*

– A balesetet valóban nem lehet kizárni, de az ön által említett veszély akkor sem állna fenn. A ferencvárosi átemelőt ugyanis nem kell lebontani, és ha baleset történik a csepeli szakaszon, akkor a hagyományos ferencvárosi csatornák felhasználásával – a hiba elhárításáig – a Dunába lehetne engedni a szennyvizet.

– *Térjünk át az innovációs parkkal kapcsolatos kérdésre, amely úgy hangzik: ipartelep vagy park legyen a szigetcsúcson?*

– Induljunk ki abból, hogy mi a lakosság érdeke. A zöld park kétségtelenül csábító megoldás, csakhogy Csepel lakóit rendkívüli mértékben sújtja a munkanélküliség. 1990-ben a kerület munkaképes lakosságának 48 százaléka még a szigeten dolgozott és akkoriban a Csepel Művekben csaknem húszezer munkahely volt. Ezzel szemben ma talán ötezer embernek ad munkát. Nálunk az országos átlagot is meghaladja a munkanélküliség. Szabad-e ilyen helyzetben kizárólagosan közpark céljaira fenntartani kétszáz-kétszázötven hektárt? Nem kell-e megfontolni, hogy helyet adjunk egy zöldbe ágyazott innovációs parknak, és ezzel munkahelyek sokaságát teremtsük meg? Úgy vélem, nálunk a munkahelyteremtés és a környezetvédelem azonos súllyal esik latba. A környezetbarát beruházásra a biztosítékot nem a befektető úri becsületszava adja, hanem azt a részletes rendezési tervben kell rögzíteni. Az övezeti besorolásokat szabályozó rendelet ugyanis nem tartalmaz innovációs parki övezetet. Ha majd a kerületi önkormányzat elfogadja a rendezési tervet, abban fogják rögzíteni, hogy valójában mit engednek építeni az adott innovációs zónában. Ott kell definiálni, hogy kizárólag a környezethez illeszkedő, fejlett technológiájú innovációs parknak adunk helyet. Úgy vélem, ez jobb biztosíték az oly sokat emlegetett szigorú nyugati környezetvédelmi előírásoknál is.

P. J.

Fölmentették az igazgatót

A tejsztori folytatódik

A fővárosi tejellátás visszásságait elemző, minap megjelent Új Magyarország-jegyzet a felelősök megnevezését sürgeti. Mert – mint írja a szerző – „...azok a nagyszerű férfiak, akiknek az a megtiszteltetés jutott, hogy az ország lakosságának egyötödét kitevő nagyváros tejellátásáról gondoskodhatnak – finoman szólva – nem állnak a helyzet magaslatán". A tegnap érkezett hír – felmentették *Bánáty Pétert*, a Budapesti Tejipari Vállalat igazgatóját – azt jelzi: tulajdonosi jogkörében, a jelenlegi problémák feloldásáért határozottan intézkedik az Állami Vagyonügynökség.

Információink szerint a végleges megoldást hozó privatizációs program is készül: az átalakulás tervének összeállításával az Ernst & Young tanácsadó céget bízta meg a vagyonügynökség. Az átalakulás határideje – a törvény értelmében – az idei év közepe, a privatizációra pedig valószínűleg a jövő esztendőben kerülhet sor. Az már bizonyos, hogy a termelő és a kereskedelmi működés szétválik, az azonban még kérdéses, hogy az adott tevékenységi csoportokon belül egy az egyben, avagy részenként történik-e majd a privatizáció. A tejipari vállalatnak három depója és két termelő egysége, a kelet-pesti és a kelenföldi érdekelt e körben.

A tulajdonosváltásig azonban – átmeneti megoldásként – már most megfelelő lépéseket tett a vagyonügynökség. Mindazok a vidéki tejipari vállalatok, amelyek egy-egy lerakatához tartozó körzet ellátásáról gondoskodnak, használhatják a fővárosi tejipari vállalat depóit. E lépéstől az ügynökség illetékesei a tejellátás jelenlegi zavarainak a megszüntetését remélik.

V. É.

A tizenegyedik

Új McDonald's Budapesten

Cser István felvétele

Tegnap eggyel szaporodott a magyarországi McDonald's-ek száma: a Váci úton megnyitották a legújabb, tizenegyedik gyorséttermet. Ez egyben – az óbudait és a székesfehérvárit követően – a harmadik McDrive Magyarországon. Az étterem autós jellegének kialakításában nagy szerepet játszott, hogy a Váci út a nagy forgalmú 2. számú főközlekedési út bevezető szakasza. Itt várja az étterem ötven állandó munkatársával a felfrissülni vágyó autósokat.

Az étterem franchise rendszerben üzemel, tulajdonosa *Szabó József* élelmiszer-ipari üzemmérnök, eddigi egzisztenciáját fektette a vállalkozásba. Újpest polgármesteri hivatalának segítőkész támogatására is szükség volt ahhoz, hogy az étterem rekordidő, mindössze három hónap alatt felépüljön.

péjé

Ki vehet részt az árverésen?

Szombattól érvényes a törvénymódosítás

Az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal közleménye:
Az 1993. évi I. törvény és az 1993. évi II. törvény módosította a termőföldárverésen való részvétel feltételeit.

Az 1993. évi I. törvény az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1991. évi XXV. törvény 21. paragrafusának c) pontját módosította. Eszerint az őt megillető kárpótlási jegyekkel (utalvánnyal) és banki letéti igazolással az a kárpótlásra jogosult vehet részt az árverésen: „akinek 1991. június 1-jén abban a községben, városban, fővárosi vagy megyei jogú városi kerületben volt az állandó lakhelye, ahol az árverező szövetkezet árverésre kijelölt termőföldterülete van".

A törvényt a Magyar Közlöny 1993. évi 4. számában (január 15.) hirdették ki.

A megyei kárrendezési hivatalok a kihirdetés napjától ennek megfelelően vizsgálják az árverési feltételeket, és azt valamennyi meghirdetett árverésre alkalmazzák.

A törvénymódosítás az árverésre jogosultság és a lakhely közötti törvényi összefüggés tekintetében azt jelenti, hogy azon termőföldterületek árverésén vehet részt az illető jogosult személy, amelyek 1991. június 1-jén fennállott állandó lakóhelyének (községnek, városnak, fővárosi kerületnek, megyei jogú város kerületének) a közigazgatási területéhez tartoztak.

A jogszabály korábbi változata ezt a lehetőséget az árverező gazdasági szervezet termőföldterületére eső valamennyi község tekintetében és az egész város tekintetében lehetővé tette.

A módosítás 1993. január 15-én hatályba lépett.

Az árverésen való részvételi jogosultság törvényi feltételeiben még egy módosulás következett be.

Az 1993. évi II. törvény a földrendező és földkiadó bizottságokról módosította az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1991. évi XXV. törvénynek az árverési jogosultságra vonatkozó 21. paragrafus b) pontját. A törvény 13. paragrafus 3.) pontja arról rendelkezik, hogy az árverésen az őt megillető kárpótlási jegyekkel az a kárpótlásra jogosult vehet részt: „b) aki a termőföldet árverező szövetkezetnek 1991. január 1-jén és az árverés időpontjában is tagja, illetőleg az árverés időpontjában azért nem tagja, mert tagsági viszonya az Ámt. [1992. évi II. tv.] hatálybalépését követően kiválással, a szövetkezet gazdasági társasággá történő átalakulása, vagy a szövetkezet megszűnése folytán szűnt meg".

Az 1993. évi II. törvény a kihirdetés napját (1993. január 15.) követő 8. napon lép hatályba, rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. [13. paragrafus (1) bekezdés] A megyei kárrendezési hivatalok e módosított törvénynek megfelelően vizsgálják az árverési jogosultság fennállását a már meghirdetett termőföldárverések vonatkozásában is.

Ez a módosítás 1993. január 23-án lép hatályba.

Sepsey Tamás
címzetes államtitkár

Értékpapír és tőzsde

A *Budapesti Értéktőzsde* tagjainak hét végi döntése értelmében az értéktőzsde két közgyűlést is tart a közeljövőben. Március közepén megalkotják az új alapszabályát, majd a hat héttel később esedékes második közgyűlésen kerül sor a tisztújításra, s ekkor határozzák meg, az elmúlt két és félév eredményeinek áttekintése után a következő évi üzleti feladatokat is. Mindezt *Bokros Lajos*, a tőzsdetanács elnöke ismertette tegnap, a *Lotfi Farbod* igazgatóval közösen rendezett sajtóbeszélgetésen. Valószínűleg a közgyűlési beszámolóban is elhangzik majd, hogy az értéktőzsdén 28 036 üzletkötésre került sor tavaly év végéig összesen 52 milliárd 790 millió forint értékben, s hogy a kötések átlagos értéke egymillió 880 ezer forint volt.

Az értéktőzsde mai technikai rendszere, egy idézett megvalósíthatósági tanulmány szerint alkalmas a határidős piacok, például a határidős devizatőzsde kiszolgálására, a fő kérdés inkább a finanszírozás miténtje – amelyben esetleg költségvetési támogatásra is számítanak a tőzsde vezetői. A hét végi gyűlésen a tőzsdetagok amellett foglaltak állást, hogy a pénzintézetek tőzsdetagként a jövőben se vehessenek részt az értékpapír-kereskedelemben. Elképzeléseik értelmében az új elszámolóház és értéktár önálló intézményként működne, amelybe részvényesként beléphetne az MNB, az ÁVÜ, a hazai pénzintézetek és bárki más, aki annak szolgáltatásait szeretné igénybe venni.

Végül bejelentették: *Értékpapír és Tőzsde* címmel szakmai napilapot alapít a Budapesti Értéktőzsde, és az Állami Értékpapír-felügyelet (ÁÉF), amely tőzsdei információkat, árfolyamokat, értékpapír-felügyeleti határozatokat és egyéb tudnivalókat közöl. A zárt terjesztésű laphoz csak előfizetés útján, illetve a közlönyboltokban juthatnak hozzá majd az érdeklődők.

(Dóczy)

SkyWay-tanulságok

Maradnak a bevált utazási irodák?

Ismeretes a SkyWay utazási iroda turistáit „cserbenhagyásos programban" részesítő esetével. *Koterly Lászlótól*, a VOSZ idegenforgalmi tagozatának vezetőjétől kértünk véleményt az ügyről.

A cégvezető mélyen etikátlannak tartja az esetet. Súlyos károkat okozott a hazai utazási irodáknak is, mert a precedensértékű eset miatt ezután félnek majd az utazni vágyók az utazási irodák szolgáltatásait igénybe venni.

Sajnos, nem közismert dokumentum a fogyasztók érdekét és védelmét szolgáló 92/2-es és 3-as, utazással foglalkozó rendelet. Ez leírja, hogy az idegenforgalmi vállalkozás megindításakor milyen személyi és tárgyi feltételeknek kell megfelelni. A szolgáltatást igénybe vevőnek a megkötött szerződést és az abban felsorolt feltételeket alaposan ismernie kell. Már ekkor – egészséges önvédelem okán – el lehetne kerülni a kárt...

Az utazási irodák által okozott károk megtérítésének érvényesítése – a mai jogállás szerint – felér egy újkori Canossa-járással. Az utazási csoportok általában rövid idő alatt szétesnek. Az alkalmazható peregyesítés kivitelezhetetlen. Marad az egyéni pereskedés – szinte totális kilátástalansággal.

Ez sajnos, ma az utazások 22-es csapdája. Az igazán járható út az, ha kipróbált, patinás utazási irodákkal indulunk külföldre.

(V. L. Gy.)

*

A fizetésképtelenné vált Skyway utazási iroda Egyiptomban rekedt és a szállodát elhagyni kényszerült ügyfeleit a Malév hazaszállította Budapestre, vállalva a további másfél millió forintos összeg esetleges behajthatatlanságát. Tették ezt azért is, hogy egyesek felelőtlensége miatt az ne veszítse el utazási kedvét és a repülős túrák iránti bizalmát– közölte a légiforgalmi vállalat. (MTI)

Kárpótlás és árfolyam

A Budapest Értékpapír és Befektetési Rt. (Bp., Deák Ferenc u. 5., tel.: 118-5672) közli, hogy 1993. január 19-én címletértéken a kárpótlási jegyek vételi árfolyama: 70 százalék; eladási árfolyama: 74 százalék.

Az árak maximum százezer forintnyi címletértékig jelentenek kötelezettséget. A Budapest Értékpapír és Befektetési Rt. a kereslet-kínálat függvényében változtathatja az árakat.

A Magyar Nemzeti Bank valuta- (bankjegy- és csekk-) árfolyamok

Érvényben: 1993. január 19-én

Pénznem	vételi árfolyam	közép 1 egységre,	eladási forintban
Angol font	128,39	129,79	131,19
Ausztrál dollár	55,91	56,53	57,15
Belga frank (100)	249,25	251,58	253,91
Dán korona	13,33	13,46	13,59
Finn márka	15,32	15,52	15,72
Francia frank	15,18	15,32	15,46
Görög drachma (100)	38,34	38,76	39,18
Holland forint	45,66	46,09	46,52
Ir font	136,28	137,58	138,88
Japán yen (100)	66,07	66,67	67,27
Kanadai dollár	64,83	65,53	66,23
Kuvaiti dinár	271,33	274,08	276,83
Német márka	51,33	51,81	52,29
Norvég korona	12,17	12,29	12,41
Olasz líra (1000)	55,73	56,37	57,01
Osztrák schilling (100)	729,89	736,69	743,49
Portugál escudo (100)	57,34	57,89	58,44
Spanyol peseta (100)	72,30	73,06	73,82
Svájci frank	56,02	56,56	57,10
Svéd korona	11,48	11,61	11,74
USA-dollár	82,87	83,65	84,43
ECU (Közös Piac)	100,78	101,76	102,74

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai

Érvényben: 1993. január 19-én

Devizanem	vételi árfolyam	közép 1 egységre,	eladási forintban
Angol font	128,95	129,30	129,65
Ausztrál dollár	56,14	56,29	56,44
Belga frank (100)	251,10	251,68	252,26
Dán korona	13,42	13,45	13,48
Finn márka	15,36	15,41	15,46
Francia frank	15,27	15,31	15,35
Holland forint	45,97	46,08	46,19
Ir font	137,03	137,35	137,67
Japán yen (100)	66,51	66,66	66,81
Kanadai dollár	65,31	65,48	65,65
Kuvaiti dinár	273,70	274,39	275,08
Német márka	51,69	51,81	51,93
Norvég korona	12,22	12,25	12,28
Olasz líra (1000)	56,13	56,29	56,45
Osztrák schilling (100)	734,90	736,60	738,30
Portugál escudo (100)	57,32	57,46	57,60
Spanyol peseta (100)	72,89	73,08	73,27
Svájci frank	56,35	56,49	56,63
Svéd korona	11,52	11,55	11,58
Tr.és cl.rubel	27,43	27,50	27,57
USA-dollár	83,46	83,66	83,86
ECU (Közös Piac)	101,50	101,75	102,00

Vasárnapi Videó

A veszélyes élet éve

A világ bármely táján alakuljanak is ki politikai gócpontok, a tájékoztatás legfőbb őrei ott teremnek. Ma ott találjuk az újságírókat Irakban és Szomáliában éppúgy, mint Bosznia-Hercegovinában. Nem volt ez másként a hatvanas évek közepén sem, csak akkor éppen Délkelet-Ázsiában forrongott a levegő. Például Indonézia fővárosában, Jakartában, ahol az ordító szegénységben az emberek mind szervezettebben fejezték ki gyűlöletüket a diktatúrát megtestesítő Sukarno elnök-miniszterelnökkel szemben. A kommunista párt mind nagyobb erőt tudott maga mögé felsorakoztatni, s egyre feszültebb lett a légkör.

Peter Weir rendező tíz évvel ezelőtt ebbe a környezetbe helyezett el egy ausztrál újságírót, s kísérte végig képzeletbeli útját. A főhőst alakító Mel Gibson mai vagányarcához képest még taknyos kölyökként tűnik fel, aki egyre jobban belebonyolódik az indonéz belpolitikai életbe. A szerelem is megjelenik a szép, sudár és fiatal Sigourney Weaver képében. Ám amilyen hihetőnek tűnik az utcai tüntetések, a fegyveres előkészületek képe, olyan meseszerű a két ember szerelmi története. Miközben a film valódi hőse és főszereplője nem is a szerelmes pár...

(Intercom)

(F)

(A videókölcsönzők filmújdonságairól részletesen a Video Magazin legfrissebb számából tájékozódhat.)

Jól áll neki a halál

Ki ne szeretné meginni az örök élet italát? Egy tehetséges amerikai plasztikai sebész biztosan nem. Nem szeretné ugyanis leélni örök életét volt barátnője és felesége oldalán, akik már felhörpintették e varázsitalt. Nehéz elképzelnünk ennél banálisabb történetet, s hogy Hollywood mégis erről beszélt a *Jól áll neki a halál* című film bemutatója idején, annak fő oka az az eddig még soha nem látott fantasztikus trükkáradat, amely ezt az alkotást nézhetővé teszi.

Hiszen önmagában *Meryl Streep, Goldie Hawn, Isabella Rossellini* és *Bruce Willis* egyébként remek színészi játéka talán kevés lenne a mesevilágba átcsapó sztorihoz. Hogy miként festenénk, ha többtucatnyi lépcsőfokon gurulnánk alá, vagy ha puskával lőnék át testünket, arról jobb, ha nem beszélünk. A filmvásznon azonban Meryl Streep nem zavartatja magát, lépcsőbukfencei után kicsavarodott nyakkal, kitört kézzel, Goldie Hawn pedig tányérnyi lyukkal hasa hűlt helyén, vígan éli tovább egyszer már látványosan elvesztett életét. S miközben elámulunk a látványon, nincs időnk azon elmélkedni, vajon mit kezdenénk örök életünkkel. Akarjuk-e egyáltalán túlélni kortársainkat, szeretteinket, szeretnénk-e bepillantani ükunokáink életébe.

A rendező *Robert Zemeckis* ezúttal minden bizonnyal nem ilyen kérdéseket kívánt kikényszeríteni filmje nézőitől, hiszen ezt már megtette a *Vissza a jövőbe* trilógiájával. Vélhetően csak a fiatalító sebészkések alá fekvő hollywoodi sztárok próbálkozásait igyekezett görbe tükörben megmutatni. Ám ez a tükör annyira görbére sikeredett, hogy ez vált a film fő attrakciójává. Olyannyira, hogy a mű a trükk kategóriában biztos Oscar-díj-várományos. Mi pedig elégedjünk meg azzal, ha egyszer végre várományosai lehetünk a *Jól áll nekünk az élet*-díjnak.

(Duna Film)

(falus)

Korondról a pesti Duna-partig

A költő-festő-fazekas

A jövő héten, január 19-én kedden 5 órakor nyílik meg Páll Lajos kiállítása a Budapest Galériában. Korond messze van Budapesttől, de Páll Lajos, amióta csak ismerem, benne van az életemben. Röviddel a börtönből szabadulása után találkoztunk először. Úgy látszott akkor, hogy nehéz lesz a megszakított művészpályát folytatni. Talán ekkor, egyik korondi sétánkon mondta nekem: „Ha szegény vagyok, fazekas vagyok, ha jobban megy, akkor festő, ha gazdag, akkor költő..."

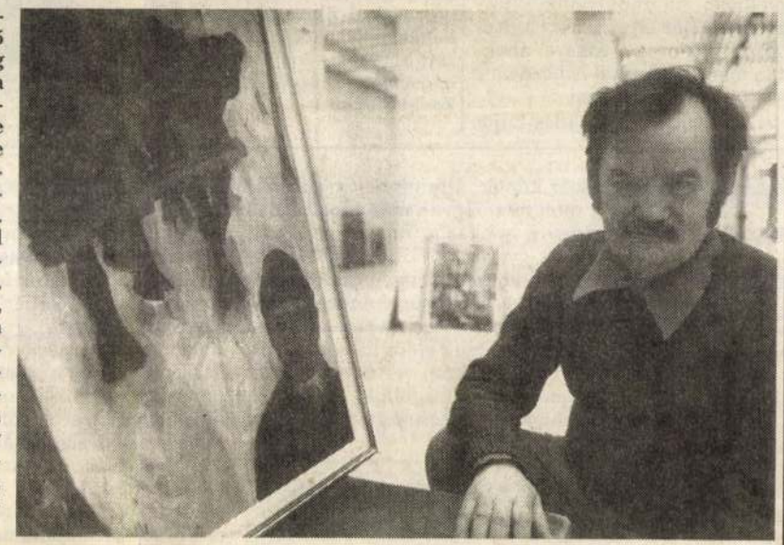

Páll Lajos a legkiterjedtebb, legnagyobb korondi fazekasdinasztia sarja. A családnak, a falunak rangot adó szellemiség. Műterme ma már zarándokhely: aki ismeri (és ezek tábora egyre nagyobb), nem tud úgy átmenni Erdélyen, hogy Korond felé ne fordulna, ahol Páll Lajos napról napra szerzetesi fegyelemmel lép a festőállvány elé, és dolgozik. Ezt tudván, mégis arról kérdeztem most mindenekelőtt, hogy állt össze e grandiózus kiállítás.

— Összehozták a napok, hónapok, évek és sorsom fordulásai. No és az az intelem, amit Szervátiusz Jenőtől kaptam, aki azt mondta: egy jó festőnek mindig kell legyen annyi képe, hogy bármikor tárlatot rendezhessen belőle. Én nem vagyok olyan festő, mint akik képesek mondjuk egy nap vagy néhány éjszaka alatt összehozni egy kiállításnyi anyagot. Én sokat meditálok a faktúra, a szerkezet, a színvilág kialakításán. A mondanivalók is kötnek, nemcsak a képi megfogalmazás...

Nem véletlenül hangzik el a mondanivaló diskurzusunkban, mert Páll Lajos képein nemcsak a táj falusi életforma feszültségei, hangulatai, jelennek meg, hanem az erdélyi emberek sorsa is. Sajátjává lényegíti környezetének minden rezdülését. Nincs ebben semmi romantizáló hajlam, érzelgősség vagy hatásvadászat. Ezek a képek színvilágukkal, szigorú szerkezetükkel hatnak, némelyik egyenesen szívszorító erővel. Nemcsak azokra a képekre gondolok, ahol a kompozíció sarkában megjelenik a művész önarcképe is, vagy ahol keresztre feszítetten a krisztusi sorsot veszi magára. Ott van a tájképek drámai feszültségeiben, a fagyos telek történelmi hideget sugalló hangulataiban, hisz jó néhány alkotás akkor született, amikor Korond is halálra, pusztulásra ítéltetett.

De azóta sem csökkent Páll Lajos Korondért vívott küzdelme. Hiszen nemcsak képalkotóként, költőként, hanem a Korondi Művelődési Egylet inspirátoraként is dolgozik; hiszen megalakították *Hazanéző* címmel a korondi Firtos Művelődési Egylet folyóiratát, amelyben az itt élő költők, prózaírók, a Korondról elszármazottak megjelennek és felidézik Korond múltját, jelenét, szellemiségét. Példaadó vállalkozás, amely nem pusztán Korondot híresíti, hanem a korondi fazekasság vásárát is ünnepélyessé teszi. Messze földről sokan zarándokolnak ilyenkor Korondra. Most ez a zarándokút lerövidül. Elég lesz elmenni a Budapest Galériába és a Vármegyeház Galériába, ahol Páll Lajos műveivel találkozhatunk. Ezekben a hetekben nem a *korondi homály* ködlik fel, hanem Korond fényei ragyognak majd a pesti Belvárosban...

Illés Jenő

Látványbeszéd

Ezek a plakátok teljesen mások, mint amilyenekkel itthon néha találkozhatunk. Nincs rajtuk semmi maszatos és zagyva.

— Mert mitől is plakát a plakát? Hát nem a felület nagyságától, hanem elsősorban attól, hogy oda *kell* rá figyelni. A nagy méret nálunk többeket zsúfolásra csábít, ezért aztán tématól függetlenül összemosódik minden látvány.

A húszas évek legelején Keletről a képzőművészetben valami csoda indult. A világban azóta számos remek onnan eredeztethető. Loesch munkái korszerű eszközökkel és fogalmakkal e tiszta látványbeszéd követői és megvalósítói. Művei szűkszavúak, mégis lényegretörőek, s eleganciájuk — akár Angliában a György-korabeli kastélyoké — a minőségé.

Lehet, hogy valamiféle mánia nálam, de hiszem, hogy van jel, s annak jelentése, s azt is, hogy a szó, a kép, a hang ember és ember között kapocs. Uwe Loesch művészete értésemre adta, ha ritkán is, de élményem lehet. Köszönöm.

A budapesti Goethe Intézet és az Iparművészeti Múzeum által kitűnően rendezett kiállítás február 21-ig látható.

J. Á.

vetést?

— Most inkább szeretnék valamilyen kevésbé politikai és társadalmi természetű önvizsgálatot tartani egy éppen elkezdett regényemben, mely főképpen a *halálfélelem és a női okosság*, szeretet s kedvesség küzdelméről szól. Minden éjszaka egy más *Seherezádé* mesél *Sahriárnak*, az öregedő főhősnek, mert az a férfi, akinek asszonyok mondanak mesét, nem fog megnem *családi* is. Feleségem angol. Kisebbik lányom teljesen kétnyelvű. A Magyar PEN Club főtitkára vagyok, és itt is igen nagy szükségem van az angol nyelvre. Sokan azt mondják rólam, hogy *anglofil* vagyok. Én azt sem szégyellném, ha *anglománnak* tartanának. Bár eljutnánk a kulturáltságnak arra a fokára, ahonnan már az angolok is kezdenek — sajnos! — lecsúszni.

Illés Lajos

Csongrádi Kata új, immár negyedik kazettájának címe. (Lám, érdemes mindent egy lapra feltenni!) A kazettán olyan régi, híres S. Nagy-slágerek is hallhatók, mint a Hull az elsárgult levél, a Kell, hogy várj, a Kéklő ég s a legszebb: Azért vannak a jóbarátok. Csongrádi Kata dalai közül rajta van a Katicabogár, az Apu, ne menj el s természetesen néhány vadonatúj szám — a zenei vezető a magyar könnyűzenei élet zsoldoshadseregének egyik legkiválóbb tagja: Zsoldos Béla.

D.

— Ki vagy? — kérdezte Sahriár ellenségesen.

— Te hülye — mondta a nő. — Hát nem tudod? Seherezádé.

Felállt, odament a kert felé néző ablakhoz.

— Szép lehet itt nálad napközben. Fák, biztos madarak is. Te, tücsökciripelést hallok? Ordítanak a tücskök.

Csendben állt egy darabig az ablaknál, aztán visszaült a fotelba.

— Tudod, most vagyok először itthon ötvenhat óta. Az az ötvenhatos vagy inkább ötvenhetes disszidálás olyan édes baromság volt, mint mikor a legkisebb, gyengeelméjű pásztorfiú elindul az üveghegyen túlra. Szóval elindultunk az akkori fiúmmal, aki a műegyetemen tanult az erősáramú szakon, meg egy tanár házaspárral, 1957. január közepén a jugoszláv határ felé. Úgy hírlett, hogy Szegedről bármelyik taxis átvisz Jugoszláviába egy százasért, aztán onnan már mehetünk Nyugatra. Addigra azonban a karhatalmisták már elaknásították a határt, egyetlen szegedi taxis sem vállalta, c mondvalahol nincs a ndultam gy aztán gazdát mondta, pulikebe nyu-, engöm g a pesti a pesti ába, volt elindulő múlvа unk. No, földön a allgatva k ezek a kukoricaszár kúpok, álljunk be és várjunk, mindjárt sötét lesz. Ugyan már, mondta János, a fiúm a szokásos optimizmusával, nincs itt senki, gyerünk. Ballagtunk tovább, János ilyenket mondott, hogy nézetem szerint már Szerbiában vagyunk, én meg éreztem, hogy kurvára nem vagyunk még Szerbiában. Majd egyszer csak eldördült egy lövés, a golyó lenn, a lábunknál verte fel a havat. No, mondtam, én itt megállok, mert nem vagyok hajlandó egy kiscsoportos hülyeség-

Szász Imre:

Seherezádé disszidál

REGÉNYRÉSZLET

nek feláldozni az életemet. Kisvártatva megjelent egy katona és egy vattakabátos ember géppisztollyal, és a katona azt mondta, jó estét, elvtársak, hova mennek az elvtársak? Csak ide, Szerbiába rokonlátogatásra, mondta János könnyedén. És útlevelük van az elvtársaknak? Hát persze nem volt. Hát nagyon sajnálom, elvtársak, mondta ő, de az a helyzet, hogy akkor magukat le kell tartóztatnom.

Bekísértek a bajai rendőrkapitányságra. Ott elválasztották a férfiakat a nőktől, minket beraktak egy kicsi helyiségbe, ahol olyan sűrűn álltak a sodronyágyak, hogy egy nagyobb seggű nő el sem tudott volna menni közöttük. És a négy ágyon írd és mondd tizenhat nő volt.

Hajnalban a folyosóról iszonyú ordítozás hallatszott, aztán kivágódott az ajtó, belépett egy tisztféle, ránk fogta a géppisztolyát, és nekünk nézni kellett, hogy verik kinn a folyosón a férfiakat. Ha elfordítottuk a fejünket, a pasi puskacsővel visszafordította. Hát aztán, hogy a puska töltve volt-e, azt már nem tudom, de nem szerettem volna kipróbálni. Ez tarthatott úgy hajnali négytől reggel nyolc óráig. Aztán egy furcsa vigyor a szigorúságban: elzavartak bennünket reggelizni. Kakaót adtak és kenyeret, pedig a kakaó nagy szám volt akkoriban. Utána megint besuszteroltak bennünket abba a rettenetes helyiségbe, és következtek az egyéni kihallgatások. Egy picikét későn, dilettáns módra, mert ha valaki el akart dugni valamit, bőven eldughatta. Még mielőtt rám került volna a sor, szóltam a fővitéznek, egy hadnagynak, aki fel-alá járkált a folyosón, hogy pisilnem kell. Nyomban odarendelt két marcona határőrt, akik aztán elkísértek a vécére. Óriási lehetett. Akkoriban copfba fontam még a hajamat. Ment elöl Seherezádé, a cérnavékony nyaka mögött ott libegett a két patkányfarok copf, mögötte meg félig rászegezett géppisztollyal két izmos, egyenruhás férfiú. De nemcsak azért mentem, mert pisilnem kellett. A harisnyakötőmbe bele volt varrva a család összes vagyona, négy Napóleon-arany. Azt már az éjszaka, az ágyon ülve gondosan kirágtam. A vécében éppen egy hatalmas orosz brunzolt, és én néztem az én két marconámra, és megkérdeztem, tessék mondani, nem lehetne a vécéajtót bezárni? Azt nem lehet, mondták, de behajthatom. No aztán jött a művészet, összeritmizálni az aranyak pengését és a csurgást. Néztem, ahogy elsüllyednek lebegve, visszamentem a kazamatába, fogtam a kis motyómat, és felvonultam a kihallgatásra...

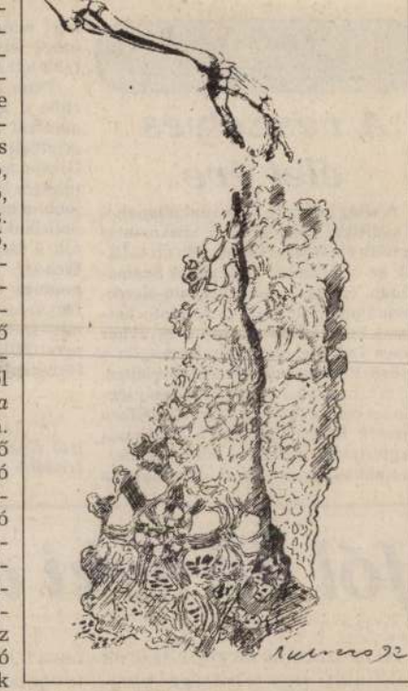

Összetéveszthetetlen. Bátor póztalanság. Könyörtelenül elemző lélekábrázolás. Egyszerre romantikus és önironikus, földre tapadó és magasba szökkenő, áradóan érzelmes és perzselően szikkasztó, borzongató és kacagtató, valóságos és szürreális. *Gyurkovics Tibor*, a költő, akit jeles próza- és drámaíróként is nagyra becsülünk és szeretünk, egymásnak vadul nekifeszülő és mégis végül összeölelkező-békülő elemekből építkezik *A test balladája* című új verseskönyvében. Betegen, a halál dermesztő közelségében rázuhogó benyomások, az átélt megrázkódtatások és kínzó konfliktusok, a lábadozás-gyógyulás keservesen örvendetes epizódjai társulnak, szembesülnek, s összeszövődnek a mély, az egész egyéniségét átható és átformáló szerelmének élményvilágával és történéseivel. Az így kialakuló drámai erőtérben, mely fölé vágyaiból, sóvárgásaiból, metafizikus borzongásaiból, groteszk látomásaiból épít boltozatot, a legősibb lírai műfaj: a dal különböző változatai születnek újjá. Feltámad, s a villoni hagyományoktól ösztönözve és színezve, egyéni arculatot ölt a ballada. Előtérbe nyomulnak az élményt és a tapasztalatot szilánkokká tördelő-tépő vagy epigrammatikusan tömörítő, a robbanásig sűrítő négysorosok. Gyurkovics Tibornak ez az új kötete mintha modern módon „Dalok könyvé"-vé válna, akárcsak egykor a klasszikus elődök: *Heinrich Heine* híres műve, vagy tematikus ciklusokból egybeszerkesztette, ahogy valaha *Ady Endréé*. Hiszen a halálról, a szerelemről való darabok mellől a megrendítő istenes versek itt sem hiányoznak! A test, a lelkek, az érzelmek, a szenvedély történetének lírai-epikus bemutatása pedig e kötetet *Szabó Lőrinc* A huszonhatodik év című szonettsorozatával is rokoníthatja. Érdekes, meghökkentő színeket és sokkoló víziókat hoz létre Gyurkovics Tibor a groteszk látás- és kifejezésmód érvényesítésével és a horrorjelenségek iránti érzékenységével. Ezek fontos szerepére utal az alcímmel *(A Horror Club versei)*, sőt önálló ciklussal is. Alakváltó kedve, játékos, színészi vágyai alapozták meg és hozták létre a *Salfedi bohócmester dalait. A test balladája* ritka tünemény költészetünk mai világában, mert gyakran csoda történik benne. A látszólag prózai, mindennapi, puritán közlés sodrában, akárcsak az elektromos kisülés, sisteregve felvillan és fényeskedni kezd az igazi poézis. Gyurkovics Tibor új verseskötetéhez *Melocco Miklós*, kiváló szobrászművészünk készített ihletetten sugárzó szépségű, szuggesztív erejű grafikákat. Ő tervezte a borítót is. (Kráter Műhely Egyesület, 1992.)

I. L.

HÍR PLUSZ

Igazságtétel

Albániában tízévi szabadságvesztésre ítéltek egy határőrt, aki a kommunista rendszerben tüzet nyitott menekülőkre — adta hírül az albán hírügynökség. A hírszolgálati iroda jelentése szerint Shkodra város bírósága bűnösnek mondta ki a határőrt, mert az 1990 áprilisától decemberéig tartó időszakban hat személyt lőtt agyon azok közül, akik illegálisan kísérelték meg a határ átlépését. Az ATA emlékeztetett arra, hogy már más határőrök perében is megkezdődött hasonló vádakkal a bírósági eljárás.

* * *

A hírügynökségi jelentésből az is kiderül, hogy még egyetlen egyet sem fogtak perbe azon kommunista vezetők közül, akik parancsot adtak a határőrségnek, hogy nyisson tüzet a menekülőkre. Az igazságtétel pedig akkor kezdődik majd. K. I.

Megszakadtak a titkos tárgyalások

Megszakadtak szerdán a délnorvégiai hegyekben hétfőn titokban kezdődött tárgyalások Horvátország és az úgynevezett „Krajinai Szerb Köztársaság" képviselői között. A tárgyalásokat folytatjuk, de egy másik napon és helyen — közölte Knut Vollebaek ENSZ-közvetítő Fagernes repülőterén tartott sajtóértekezletén. Mindkét fél egyetért a tárgyalások folytatásában — tette hozzá Vollebaek, aki Thorvald Stoltenberg ENSZ-közvetítő helyettese. Elmondta, hogy nagyon csalódott, mivel a felek már-már nagyon közel kerültek a megegyezéshez a tűzszünetről.

Bosznia védelmében

Amerikai képviselők és szenátorok egy csoportja kedden levélben arra ösztönözte Bill Clinton amerikai elnököt: tegyen lépéseket a Szerbiába menő gázvezeték elzárására, ha Belgrád nem engedi tovább a Boszniának szánt földgázmennyiséget. — A boszniai lakosságot a fagyhalál fenyegeti, ha a nemzetközi közösség nem teszi meg időben a szükséges lépéseket megsegítésükre — mondta Edward Markey demokrata párti képviselő. Közlése szerint az elnökhöz címzett levelét negyvennyolc képviselő és hat szenátor írta alá. Levelükben arra kérték az elnököt, hogy lépjen kapcsolatba az ENSZ-szel és Magyarországgal, és közösen próbálják meg rákényszeríteni Szerbiát, hogy Boszniának is juttasson a gázból. Az Oroszországból kiinduló gázvezeték Magyarországon megy keresztül Szerbiába, illetve onnan Boszniába, ám Belgrád megakadályozza a földgáz továbbjutását a boszniai területekre.

Az oldal külpolitikai tudósításai az MTI hírei alapján készültek

Göncz Árpád Dél-Koreában

Új lendületet adni a kapcsolatoknak

Szerdán Dél-Koreába érkezett Göncz Árpád, aki a tedzsoni expo magyar napjának vendége lesz. A köztársasági elnök megbeszéléseket folytatott Kim Jung Szam köztársasági elnökkel és a kétoldalú kapcsolatok jövőbeli fejlesztési lehetőségeiről tárgyalt vele. Kim Jung Szam közölte magyar vendégével, hogy Dél-Korea részt kíván venni az 1996-ban rendezendő budapesti világkiállításon.

Az MTI értesülése szerint különben a köztársasági elnökhöz ezidáig még nem érkezett válasz Antall József kormányfőtől a televízió és rádió helyzetének rendezésére vonatkozó kezdeményezésére.

Göncz Árpád a dél-koreai államfővel folytatott megbeszélésen hangsúlyozta, hogy országunk „több lábon" szeretne állni. Az európai integrálódás mellett érdekelt a csendes-óceáni térség országaival, így a Dél-Koreával fennálló kapcsolatok bővítésében is. Emlékeztetett az elnök arra, hogy a dinamikus felfutás hívei, ugyanis a magyar–dél-koreai diplomáciai kapcsolatok felvétele után 1992-ben megtorpantak a gazdasági beruházási kapcsolatok, jó lenne ezeknek újból lendületet adni – mondta.

A két vezető államfői tekintélyével élve szeretné elérni azt, hogy országaink a jövőben intenzívebben építsenek egymásra regionális kapcsolataik fejlesztésekor. Kim Jung Szam reményét fejezte ki, hogy miközben országa az ázsiai térség országaival, gazdasági közösségével fejleszti dinamikusan kapcsolatát, e regionális kapcsolat pozitív hatást fejt ki a más régiókkal kialakítandó viszonyban is. „Dél-Korea is hídfőállásnak tekinti Magyarországot, amikor európai kapcsolatait bővíti" — jegyezte meg Kim Jung Szam.

Göncz Árpád a dél-koreai államfővel folytatott megbeszélést

Clinton megadta a legnagyobb kedvezményt Romániának

Bill Clinton amerikai elnök kedden aláírta a kereskedelmi gyakorlatban alkalmazott legnagyobb kedvezmény elvét (MFN) garantáló státust Románia számára, és ezzel a kongresszus által korábban jóváhagyott rendelkezés törvényerőre emelkedett. A Fehér Ház által közzétett nyilatkozatában az elnök úgy vélte, hogy az intézkedés „tükrözi azt a jelentős fejlődést, amelyet Románia elért a demokratikus nemzetek közösségéhez való közeledésében". Romániát az Egyesült Államok egyik legnagyobb kelet-európai piacának minősítette.

Két hajó áttörte a blokádot

Két román hajó áttört a dunai hajóforgalmat akadályozó szerb Fehér Rózsa és Új Bizánc szervezetek blokádján. A hírt a román közlekedési minisztérium jelentette be szerdán Bukarestben. A két hajó kapitányának tájékoztatása szerint a rossz időjárási és látási viszonyokat kihasználva sikerült áthatolniuk a folyamzáron. A Fehér Rózsa és az Új Bizánc szervezet akciójával a Jugoszláviával szemben elrendelt ENSZ-szankció ellen tiltakozik. Tagjaik a múlt héten Belgrád közelében kis hajókkal zárták el a forgalom elől a Dunát és kényszerítették megállásra a Steaua Dunarii és a Steaua Deltei nevű személyszállítóhajókat.

Megemlékezések Maóról

Mao Ce-tung szülővárosában, a mintegy százezer lakosú Saosanban tíz méter magas bronzszobrot állítottak fel kedden a „Nagy Kormányos" emlékére születésének századik évfordulója alkalmából. Az emlékművet park övezi, benne valóságos kőtáblaerdő, a kőtáblákon az 1976-ban elhunyt kommunista vezér bevésett költeményei. A parkban lerakták egyszersmind a leendő Mao Ce-tung könyvtár alapkövét is. Mao 1893. december 26-án született a Hunan tartománybeli Saosanban. Születésének századik évfordulójáról országszerte rendezvénysorozattal emlékeznek meg az idén.

A NATO ajtaja minden ország számára nyitva áll

A NATO-hoz való csatlakozásra nyitott az ajtó minden ország, így az Orosz Föderáció számára is — jelentette ki szerdai tokiói sajtóértekezletén Les Aspin amerikai védelmi miniszter az ITAR-TASZSZ tudósítójának kérdésére. A Pentagon irányítója elmondta, az Egyesült Államok kormánya az utóbbi hetekben a „Partnerség a békéért" elnevezésű javaslattal fordult a NATO-csatlakozás gondolatával foglalkozó országok kormányaihoz, indítványozva, hogy kössenek szerződést az atlanti szövetséggel. Aspin szerint egy ilyen dokumentum aláírása az együttműködési folyamat során elvezethet az észak-atlanti szerződés struktúrájába való belépéshez, a NATO és a társuló országok programjainak, terveinek közös kidolgozásához.

Republikánus győzelmek

Három jelentős győzelmet arattak kedden az Egyesült Államokban a republikánusok a demokraták felett. Republikánus ezentúl New York polgármestere, New Jersey, valamint Virginia állam kormányzója. Rudolph Giuliani szoros győzelmet aratott a hivatalban lévő New York-i polgármester, a demokrata David Dinkins ellen. Dinkins volt egyébként az amerikai metropolis első fekete bőrű polgármestere. New Jersey kormányzói posztjára is új politikus, a republikánus Christie Whitman kerül Jim Florido helyébe. Virginiában is véget ért, a 12 éve tartó demokrata vezetés, miután kedden George Allen megnyerte a kormányzói választásokat.

Figyelmeztető mementó

A szlovák kormány kedden közzétett nyilatkozata szerint az 1938-as bécsi döntés értelmében „jogtalanul a Horthy-Magyarországhoz csatolták Szlovákia déli területeinek nagy részét" s e döntés nyomán bekövetkezett „katonai megszállást a szlovák kormány az erőszak megismételhetetlen, durva megnyilvánulásának tekinti". A kormánynyilatkozat szerint „a Szlovák Köztársaság kormánya a jelen kort is figyelmeztető mementóként tekint erre a történelmi eseményre, mert ismét hallani a a jelenlegi határok stabilitását megkérdőjelező hangokat".

Villanymotor-tekercselő Kft. vállalja VILLANYMOTOROK, HEGESZTŐGÉPEK, HEGESZTŐDINAMÓK JAVÍTÁSÁT.

Újratekercselése nagy tételben is, rövid határidővel, 0,1 kW—200 kW-ig.

5700 Gyula, Kölcsey u. 2. Telefon: (66) 362-930.

Kérdőjelek

Öngerjesztő terrorhullám?

Túszul ejtett francia állampolgárok az algériai főváros muzulmán imaházában. Orvul lelőtt hajdani gerilla parancsnok Salvadorban. Palesztinok késeléses merénylete az izraeli fennhatóság alatt álló területeken. Gyilkos golyózápor egy észak-írországi kocsmában iszogató vendégekre. Felrobbantott benzinvezeték Csecsenföldön. Külföldi turistákra vadászó támadók az egyiptomi fővárosban. Alig 24 óra hírügynökségi jelentéseit átfutva is megannyi tragikus esemény bizonyítja, hogy földünk mind több részén kap újból erőre a vak terror, a kíméletlen erőszak.

Vallási fanatizmus? Nemzetiségi ütközések? Kibékítetlen területi ellentétek? Őszinte forradalmi ideák? Vagy puszta bosszúvágy? Ahány hely, ahány konfliktus, annyiszor eltérő szituáció. Ami újnak tűnik: egyre gyakrabban sikkadnak el a tűzszüneti, illetőleg tűzszüntetésben lévő kiegyezéseket akarnak a szó legszorosabb értelmében megtorpedózni, például a Közel-Keleten, növelni szeretni a feszültséget.

Ki kezdte s ki folytatta? Van, ahol követhető még, hogy ki történik, ki lőtt először, s ki válaszolt. Máshol a fizikai erő ellenfelünk történelmi múlt homályába vész az indulatok rejtekében, s el szemben, gója, s kibogozhatatlan, önmagát gerjesztő csapusteljesít- csap át a terror és az ellenterror. S immár sokszor taktikus vétapasztalat, hogy ezt a folyamatot fegyverrel nagy győzni- megállítani. De tárgyalásokkal — talán — nk fel, na és a próbája lehet az izraeli—palesztin egyezség támogatása is békesség próbáját, talán beindulhatna a világ az öngerjesztő tárgyalásos rendezés folyamat edzője, *Ruck* vélekedik a Ferenc Nagy taktikai tok. Mindkét olnia kell azzal a hogy minden ízegymás csapatát. és vezetőink is ezren, kö- illetve presztízsrésség k tekintik az összeianni, M*kete Béla* megbeteberg és tt bizonytalan vael a Cine- szárny felállásában. ban fe rkőzésen pontszermely kö tok — mondta a kígyász k stere. lini egy ző november 5-én, te. 8 órakor kezdődik a A gy városi Sportcsarnokösszes órával k sait. Fe- apó Kupa en nem nyi iskolában temetik szülőváro dányban a napokságok ravata endezték meg a gyász napjá ó Kupát, amemai napot. labdarúgócsagyőztes a kögárda lett, ifalu és a rólkirály th Attiagyanre, a dig a olt. ki- a-

Róma elbúcsúzott F

Róma második legnagyobb templomában, a nagy állami gyászszertartások színhelyéül szolgáló Santa Maria degli Angeliben vettek végső búcsút tegnap délelőtt a rómaiak Federico Fellinitől.

A gyászmisét Silvestrini bíboros, a rendező régi barátja celebrálta a legmagasabb állami méltóságok, köztük az államfő és a művészvilág számos híresség jelenlétében. A templomban is felcsendült Nino Rotának, több Fellini-film zeneszerzőjének muzsikája: a híres trombitaszóló az elhunyt rendező Országúton című filmjéből.

Kedden több mint hetven-

Mindennap feladhatja ☎ 44 **SZUPEREXPRESSZ hirdetését!**

50%-os felárral, ha azt szeretné, hogy a másnapi újságban megjelenjen.

Hirdetését személyesen és telefonon is feladhatja 8—16 óráig.

VW Golf II. GTD eladó. Érdeklődni a (66) 328-832-es telefonon óra után.

ÜZLETKÖTŐK! Franschise jogok kihelyezéséhez üzletkötők, befektetők, vállalkozók jelentkezését várjuk Békés megye területén. Tőkeigény: üzletkötők kivételével 57 500 Ft. Telefon: csak ma 18 órától a (66) 447-247/191-es melléken.

'93-as Opel Kadett sürgősen eladó. Békéscsaba, Tessedik u. 3. sz.

Vendéglátó egységbe pultos hölgyeket keresek. Telefon: 453-371.

Újkígyóson a tüzép melletti takarmánybolt ajánlata: takarmányborsó 1990 Ft/q, biolizin 109 Ft/kg, süldő vitaminpremix 79 Ft/kg.

A SZUCHY ÉS TÁRSAI BT.

mezőgazdasági kistermelők és mezőgazdasági vállalkozók részére előadást tart.

TÉMA:
— agrárpiaci támogatások, növénytermesztési hitelek, aszálykár
— talajelőkészítési, vetési, beruházási, öntözési, kamattámogatás
— adózással kapcsolatos tájékoztatás.

Előadó: **Fábián Ádám,** az APEH munkatársa.
Időpont: 1993. november 11-én (csütörtökön) 13.30 óra.
Helye: **Vasutas Művelődési Ház, Békéscsaba, Andrássy út 79—81.**
Telefon: 322-240.
Irányár: **800 Ft.**

Holnap Békéscsaba és környékéről olvashatnak beszámolókat a 7. oldalon

A HAZA MINDEN ELŐTT!

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

KÖZÉLETI NAPILAP

1993. NOVEMBER 4., CSÜTÖRTÖK | ÁRA: 16,30 FORINT | XLVIII. ÉVFOLYAM 257. SZÁM

TVR EXTRA

Heti rádió-, tv-műsor

Az alelnök távozik a Fideszből

Fodor Gábor tegnap bejelentette, hogy december 1-jei hatállyal lemond parlamenti képviselői mandátumáról, a Fideszben viselt tagságáról és megbízatásairól. (4. oldal)

Öngerjesztő terrorhullám?

Vallási fanatizmus? Nemzetiségi ütközések? Kibékíthetetlen területi ellentétek? Őszinte forradalmi ideálok vagy puszta bosszúvágy? Ahány hely, annyi konfliktus, annyi eltérő szituáció. (2. oldal)

Koszorúk Erkelnek

Az Erkel Ferenc Társaság gyulai tagsága — köztük dr. Pocsay Gábor polgármester — november 6-án, Erkel Ferenc születésének évfordulója alkalmából Budapestre utazik a társaság titkárának, D. Nagy Andrásnak a vezetésével. Évente két alkalommal, Erkel születésének, halálának évfordulóján, a társaság fővárosi és másutt élő tagsága részvételével megkoszorúzzák a zeneszerző Kerepesi temetőben lévő síremlékét. Megemlékezést dr. Bónis Ferenc zenetörténész, a társaság elnöke tart. Ugyancsak elhelyezik a megemlékezés virágait valamennyi, itt lévő Erkel-hanton és Mosonyi Mihály, Czigler Győző, id. Ábrányi Kornél, Komócsi József, Bodoky Lajos, Egressy Béni sírjain. Az Országos Széchényi Könyvtár fogadja a megemlékezőket, ahol megtekintik az Erkel-kiállítást és Körmendi Klára zongoraművész ad nyilvános koncertet. Az ünnepi találkozó operaházi programmal zárul, Donizetti Boleyn Anna című operája kerül színre.

Páll Lajos: Melankólia

Árverés Békéscsabán

Ötven festmény és grafika az erzsébethelyi katolikus templom javára

A vásári kikiáltó, a hívő ember és a művészettörténész viaskodik bennem, amikor beharangozni készülök a november 13-ai (talán első?) békéscsabai művészeti aukciót: melyiknek legyen erősebb a hangja?! Hiszen reklámoznom kellene, hangos szóval, túlzásoktól sem rettenve vissza 50 festményt és grafikai lapot (rézkarcot, pasztellt, akvarellt), amelyek dobra kerülnek, s az árverésen befolyt összeg a napokban felavatandó, de még mindig súlyos milliókkal terhelt erzsébethelyi római katolikus templom megnyitását szolgálja. Tehát újra csak jótékonysági rendezvényről van szó, ezúttal azonban az adakozó kinyújtott kezébe olyan értéket helyezünk, amely jóval tetemesebb, mint az érette kifizetett összeg.

Megkülönböztetett szakmai felelősséggel pedig azért tartozom az ügynek, mert az árverezésre kerülő félszáz műtárgy a kortárs erdélyi művészek alkotása, tehát a mai magyar festészetnek és grafikának egy olyan tartományából származik, amelyet több mint négy évtizeden át szolgáltam Kolozsvárott (szinte valamennyi mű alkotója személyes ismerősöm vagy barátom), de amelyet a magyarországi közvélemény csak mostanában kezd megismerni.

A magyarországi művészeti élettől való elszakítottsága és kényszerű önállósága, tehát az elmúlt, közel 80 év alatt Erdély művészete legalább olyan fontos szerepet játszott a magyarság fennmaradásában, önkifejező kultúrájában, mint a nálunk is sokkal közismertebb irodalom: például Sütő András, Kányádi Sándor, Szilágyi Domokos, Székely János és a többiek könyvei révén. Ráadásul — ellentétben Magyarországgal — Romániában nem egy, hanem három művészeti akadémián (Bukarest, Kolozsvár, Iasi) képezték a tehetségeket, s így, ebben a legnagyobb országrészben, Erdélyben, nemcsak a nagy művészeti központokban (Kolozsvár, Nagyvárad, Marosvásárhely, Temesvár), hanem egészen kis városokban is kiváló művészek telepedtek le s alakítottak ki élénk művészeti életet az utóbbi fél évszázadban.

E kiterjedt és értékes művészeti régióból a most árverésre kerülő gyűjtemény darabjai alatt olyan nevek olvashatók, mint például az utolsó Rudnay-növendékek közül való, s 85 évesen ma is Kolozsváron alkotó Miklóssy Gábor érdemes művész, az immár több budapesti és vidéki magyarországi kiállításon szereplő s bizonyos gyűjtőkörökben régóta keresett korondi festő-költő Páll Lajos, a marosvásárhelyi művésztelep tagjai közül Simon Endre, Haller József, Józsa Nemes Irén, a nemrég Gyulán egyéni kiállítással

(Folytatás a 3. oldalon)

Bátorsága életet mentett

Mint arról már hírt adtunk, Békéscsabán másfél hete egy nem magyar állampolgárságú fiatal hölgyet egy 12 centis pengéjű rugóskéssel összeszurkált egy ugyancsak nem magyar állampolgárságú férfi a Jókai utcai Fehér Egér borozó előtt..Az emberölés kísérletével gyanúsított személyt egy békéscsabai fiatalember bátor közbelépésével fogta el a helyszínen a rendőrség.

A fiatalembert — nevét kérésére hallgatjuk el — tegnap jutalomban részesítette a Békés Megyei Rendőr-főkapitányság, amit Ábrahám Béla megyei főkapitány-helyettes adott át egy sajtótájékoztató keretében.

A nem kis bátorságot tanúsító, s ezzel emberéletet mentő fiatalember a következőképpen foglalta össze a történteket.

— A közeli videotékában kölcsönöztem éppen filmet, amikor berohant egy fiatal hölgy, s azt kiabálta, segítség, késsel kerget a barátom. Kimentem utána, és akkor már azt láttam, többször lesújtott a férfi, járt a keze, mint a motolla. Megrúgtam egyszer, akkor felém fordult a késsel, én kicsavartam a kezét, majd a földre tepertem. A több sebből vérző nőhöz a vendéglős hívta ki a mentőket, s ő telefonált a rendőrségnek is.

Az életet mentő fiatalember tanulságul arra is felhívta a figyelmet, hogy este nem szabad a hölgyeknek egyedül mászkálni az utcán, mert sokféle veszélynek vannak kitéve.

B. S. E.

Hatalmak erőpróbája?

Már két éve húzódik a patikaprivatizáció

A gyógyszertári központok és patikák privatizációja lassan hasonlatos lesz egy hosszú tengeri kígyóhoz. Már két éve húzódik a magánkézbe adásuk. A Békés Megyei Képviselő-testület határozata szerint ők az alapítói jogokat jogszerűen gyakorolják, visszautasítják az ÁVÜ-nek azt a nyilatkozatát, miszerint a megyei önkormányzatok akadályoznák a privatizációt. Érvénytelennek és semmisnek tekintik a vagyonügynökség által kinevezett vállalati biztos ténykedését, valamint készek minden törvényes eszközzel jogaik védelmére. A patikaprivatizáció nehézségeiről ezúttal *dr. Biri Istvánt*, a megyei képviselő-testület főjegyzőjét és munkatársát, *Nyikora Illésnét* kérdeztük.

A főjegyző egyértelművé teszi, hogy az alapítói jog az övék, ez éppen az Önkormányzati Törvényből következik, amely kimondja: a megszűnt tanácsok jogutódai az önkormányzatok. A törvény szabályozza a tanácsok által alapított közüzemi vállalatok körét, melyeket önkormányzati tulajdonba kell adni. A megyei gyógyszertári központ ilyen. Szakmai képtelenségnek nevezik, hogy a kétharmados önkormányzatokról szóló törvényt vele nem egyenrangú, feles törvénnyel módosítsák. Így az 1992/LIV-es, Lex Pokorni törvényt és az ezt módosító 1993/LIV-es törvényt is alkotmánysértőnek tartja nemcsak a főjegyző, de hasonlóan foglalt állást a parlament alkotmányügyi bizottsága is.

Külön érdekessége az ügynek, hogy az Állami Vagyonügynökségről elfogadott törvénynek nem tartozik hatáskörébe az egykori tanácsok által alapított közüzemi vállalatok vagyona. Emellett ellentmondó híreket hallani az ÁVÜ privatizációs szándékáról. Hiszen a szervezet egy illetékese kijelentette: ebből az ügyletből egy forint bevételük sem származik majd (becslések szerint 40—44 milliárd Ft az értéke ennek

(Folytatás a 3. oldalon)

Csönd van a temetőkben

Harminchét esztendeje is virradt, ám a szovjet tankok hamarább hazánk földjére léptek, mint a reggel: lánctalpakon gördült vissza a kommunizmus. Egy kis ország nagy jajszavát hallhatta a vén Európa, zokogó menekültek a sírás világnyelvére fordították le a magyarság tragédiáját. A vörös csillaggal fémjelzett birodalom katonái Budapest utcáin fiainkat nemzeti hősökké lőtték, s az idegen elnyomók tízmillió ember számára kérdőjelezték meg, hogy magyarnak lenni van-e emberi joguk.

A múlt mára már történelem; csönd van a temetőkben, hallgatnak a szabadság mentői... Mi vagyunk csak hangosak: egyre gyakrabban megkérdőjelezzük együvétartozásunkat. Eszméinket, hitünket száznyolcvan fokban fordítgatjuk, s sokszor a nagyítót hívjuk segítségül, hogy észrevehessük, emberi jellemek vagyunk. Ötvenhat tisztaságától mind távolabb kerülünk, az önzés, a nemtörődömség és a megosztottság nyavalyái valósággal virulnak mindennapjaink tetteiben.

Vajon ma lelkiismeret-furdalás nélkül tehetünk-e virágot a harminchét évvel ezelőtt elhunyt hősök sírjaira? A turáni átok nap mint nap visszatér közénk. E napon elgondolkozhatnánk azon (is), vajon kellő akarattal és kitartással szembeszállunk-e vele mindig mindannyian?

MAGYARI BARNA

Cenzúra vagy a szakértelem teljes hiánya?

Rádiós hírzárlat a tiltakozó szerződésről

Alkotmányos keretek között a rádió műsorkészítőinek is joguk van arra, hogy igazuk mellett szervezetten kiálljanak — szögezi le az MSZP közleménye, amelyet szerdán juttatott el az MTI-hez a párt sajtóirodája.

A szocialisták megütközéssel értesültek arról, hogy a Magyar Rádió alelnöke megtiltotta a rádiós dolgozók tiltakozó szerződéséről szóló híradást, illetőleg azt, hogy a Petőfi adón bármilyen formában szóba kerülhessenek a közszolgálati médiumokban kialakult konfliktusok. Az MSZP szerint ez vagy cenzúrát jelent, vagy a szakmai kompetencia teljes hiányára utal, hiszen nyilvánvalóan hírértéke van annak, hogy milyen formában fejezik ki tiltakozásukat a Magyar Rádió újságírói.

Ha egyes médiavezetők presszióval, fenyegetéssel, vagy akárcsak hírzárlattal megpróbálják korlátozni a rádiós műsorkészítők jogát az igazuk melletti szervezett kiállásra, ezzel az MSZP szerint „súlyosan megsértik a Magyar Köztársaság alkotmányos rendjét, veszélyeztetik a demokráciát és a sajtószabadságot".

Valami plusz, valami más

SIEMENS

Rendkívüli akciónk november 30-áig

360 literes hűtő-fagyasztó	78 900 Ft helyett	59 900 Ft
310 literes hűtő-fagyasztó	74 900 Ft helyett	57 900 Ft
260 literes hűtő-fagyasztó	70 900 Ft helyett	54 900 Ft
340 literes fagyasztóláda	57 900 Ft helyett	52 900 Ft
270 literes fagyasztóláda	50 900 Ft helyett	46 900 Ft
200 literes fagyasztóláda	46 900 Ft helyett	39 900 Ft
konyhai robot	14 200 Ft helyett	11 500 Ft
kézi robot	3 990 Ft helyett	3 290 Ft
hajcsavaró	2 890 Ft helyett	2 190 Ft
órás rádió	3 990 Ft helyett	3 490 Ft

Továbbá mosógépek és különböző konyhai berendezések — szintén akciós áron!

Válassza mindig a minőséget.

Cím: Békéscsaba, Baross út 10. Telefon: 325-588.

Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 9—19 óráig, szombaton 9—14 óráig.

ELEKTROHÁZ

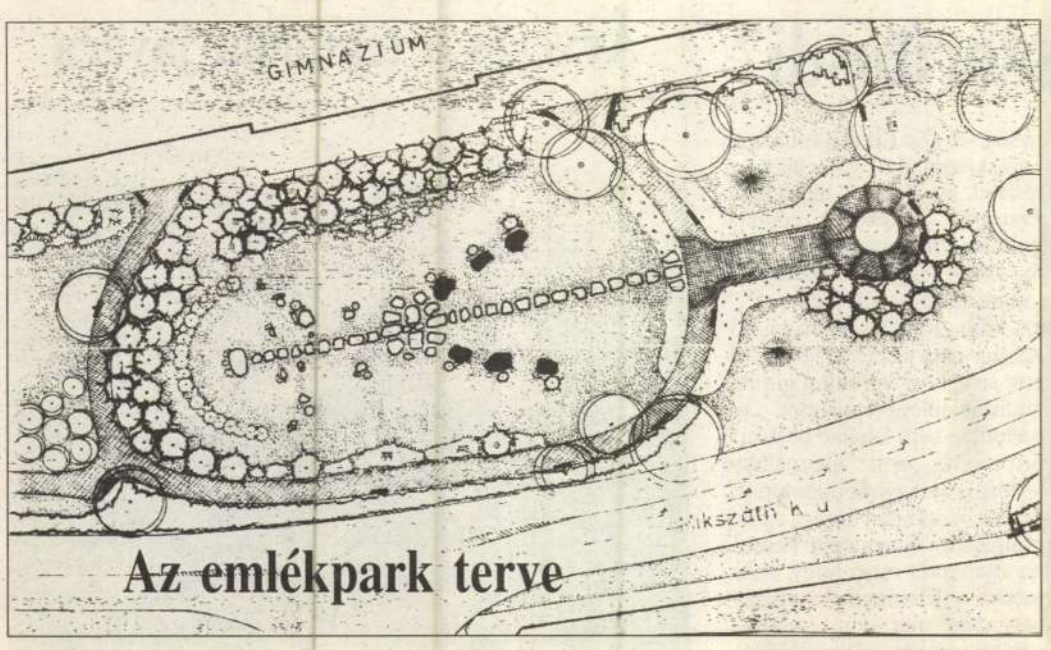

Az emlékpark terve

Orosháza. — Ahogy azt ígértük, bemutatjuk Olvasóinknak az orosházi gimnázium előtt épülő emlékpark tervét. Hol is kezdjük? Javaslom, képzeletben álljunk szembe az iskola épületével. Így — a terv szerint — a park jobb szélén egy kerek szökőkút csordogál(na), sok-sok fával szegélyezve. Innen egy sétány vezet az emlékpark centrumához, ahol a 3-3 (besatírozott) nagyobb kőbe a város és a magyar történelem jelentős sorsfordulóinak dátumát vésik. A gimnázium homlokzatával szemben helyezik el — a park közepén — a békesség kapuját a haranggal (a zombai harang pontos mása), tövében pedig a bronzból készült sirató anya szobrát.

A tér további részébe a képzeletbeli temető (ahol a hősök nyugszanak) kerül. (A sajtótájékoztatón a szervezők mindenkit igyekeztek megnyugtatni: a nevek kivétel nélkül felkerülnek egy kőlapra — a Szerk.) A kompozíciót az utolsó kő zárja. Az 1991-es dátummal emlékeztetnek a szovjet csapatok kivonulására.

Az egész parkot rengeteg fa, ezüstfenyő és más, várostűrő növény díszíti majd — hallottuk az ígéretet.

Csillagos ég 1993. november

Több érdekes csillagászati jelenség következik be a hónap folyamán.

29-én a teleholdat csodálhatjuk a Bikában. Ezen a hajnalon teljes holdfogyatkozást is megfigyelhetünk. A Hold a Föld körül átlag 380 ezer kilométerre kering. A Földnek pedig közel másfél millió kilométer hosszú árnyékkúpja van. Amikor a Hold ezen az árnyékkúpon áthalad, láthatunk holdfogyatkozást. A Hold 5 óra 40 perckor lép a Föld árnyékkúpjába, s 7 órakor sötétül el teljesen. Sajnos 6 óra 59 perckor le is nyugszik, de a korán kelők a belépés folyamatát bizonyára végig követhetik.

Kolumbusz negyedik újvilági útja során Jamaikában ért partot. A hathónapi viszontagságos hánykódás nagyon megviselte a legénységet. Kolumbusz a Mátyás udvarában is dolgozó Regiomontanus csillagászati évkönyveit használta a tájékozódásra. Az évkönyv 1504 február 29-ére holdfogyatkozást jelzett. A benszülöttek hiszékenységét kihasználva azt állította, hogy Isten arra kéri az indiánokat, hogy élelemmel lássák el a legénységet. Ha nem teljesítik kívánságukat, akkor büntetésként éhínséget és pestist fog hozni rájuk, valamint „elveszi" tőlük a Holdat. Este rémülten várták a holdfelkeltét. A fogyatkozás már a kelő Holdnál elkezdődött. Az indiánok nagyon megijedtek és siránkozni kezdtek, a Hold pedig teljesen elfogyott. A gondoskodás jeleként az élelmet átadták a hajósoknak. A kívánság teljesítése után pedig az égen ismét megjelent a Hold, amint az árnyékkúpból kilépett. Kolumbusz a holdfogyatkozás segítségével csak élelmet tudott az indiánoktól kicsikarni.

ZALÁCZ GYÖRGY

Mire jó még a nyelvünk?

Nyelvében él a nemzet. Igaz. Még jobb lenne, ha élne is vele. S ha ez a jámbor óhaj mégsem teljesülhet mindig és mindenhol, arról aligha édes anyanyelvünk tehet. Megyénk egyik Körös-parti határvárosa — mindegy most, hogy melyik — gazdakörének írásművét okulásként kívánjuk közreadni. Íme:

„Felhivás vagy figyelmeztetés

Felhivás Gyula-Gyulavári területek sorsáról, hogy a kijelölt bizottságok teljesen ugy bánnak a saját megbizott Népi Vagyonőrével, mintha játék szerválna, mert 12 órát üt az óra 1993. december 31-én és igy még nindég nem veszi komolyan, hogy Gyulavári nép földjét ujra uj bárók vörös bárók kezére kerül, igy sajnos én megteszek minden intézkedést, hogy az utolsó órában talpra állitsuk a magántulajdont, mert itt árulás módjára cselekednek egyes személyek.

Ezt a rövid leirásom küldöm.

1./Földkiadó bizottságnek.

2./Földrendező bizottságnak.

3./Gyula Polgármesteri Hivatalnak.

4./Békés megyei Földmüvelési Szervezetnek.

5./Budapasti Földmüvelési Minisztériumnak.

6./Megyei Gazdakör szervezetnek.

7./Országos gazdakör jogtanácsosához.

Záró mondata több mint 120 személy tagom ügyét viszem a szivemen. A többi város más területén élő előre lassanhaladó életét. 8 nap válasz után megteszem lépésem, az Országos Gazdakör jogásza felé, utolsó mentőövként segitségnyujtás végett.

1993. október hó 05."

(Név, beosztás, sajátkezű aláírás, pecsét)

Sosem értettem, hogy annak idején miért kellett bebifláznom a Halotti beszédet eredeti stílusában. S nem hittem, hogy valaha még hasznát is veszem. Márpedig az idézett gondolatok megértésében fölösnek hitt ismereteim most igen sokat segítettek. Amint látják, mi ügyeltünk a részletekre — a betűszerintiségre. Ám ennek nem a kifigurázás volt a legfőbb értelme. Sokkal inkább az, hogy példát adjunk annak bizonyítására: aki sokakhoz és meggyőzően akar szólni, beszéljen, írjon érthetően! Hihetetlennek tűnik manapság, hogy bármely szerveződésnek ne lenne legalább egy olyan szimpatizánsa, aki közzététel előtt kissé átfésülné a kisze-kusza mondatokat, s ha kell, az egymásba gabalyodott gondolatokat is.

K. A. J.

A fűzfa

„Egy reggel arra lettem figyelmes, hogy munkások érkeztek a parkba, kezükben ásó, lapát és kalapács volt. Egyiküknél berregő szerkezetet is láttam. Ehhez foghatót még nem tapasztaltam errefelé, pedig 30 éve őrzöm a park déli részét. Egy kicsit rossz előérzetem támadt. Társaim, a dísz szilvafák, a fenyők, a tuják és a cserjék nemcsak azért tiszteltek, mert én nőttem a legmagasabbra, hanem azért, mert én láthattam meg először az erre érkezőket. Egyedüli fűzfa vagyok itt, de nevemmel ellentétben nem vagyok szomorú.

A mellettem álló nagy épületet, az iskolát kedvelem. Szeretem hallgatni a nyitott ablakokon kihallatszó gyerekzsivajt. Jól érezem itt magam, a város forgalmas részén.

Lám, most is történik valami. Jaj, de mi ez? Társaim sorra a földre dőlnek. Földre csapódnak ágaikkal, még egy utolsót intenek felém, azután megszólal a furcsa szerkezet és pillanatok alatt felaprítja a törzseket, hogy elégethessék őket. Egyre közelebb és közelebb hallom a vészjósló fűrész hangját. Remélem, én nem leszek az útjukban! Azért mert néhány ágam száraz, még élek!" — így beszélt magában a fűzfa.

A tér borzalmas látványt nyújtott: halomban a sok fa. Reggel még ékességei voltak a parknak, mostantól tűzrevalók. Csak az öreg fűz állt ott, néhány cserjével az oldalán. Az egyik munkás a fa felé mutatva így szólt társainak:

— Ezt a fát majd holnap vágjuk ki.

A fűz mintha értette volna az emberek szavát. Földre hajló ágkarjai végtelen szomorúságot árasztottak a lepusztult parkban. Inkább adta volna meg magát egy szélviharnak, minthogy fűrész vágja ki. De ha már így kell történnie a dolgoknak, akkor legalább fájából valami nemes dolgot készítsenek, hogy abban tovább élhessen és ne a tűz emésszе el!

EGY OROSHÁZI — NÉV ÉS CÍM A SZERKESZTŐSÉGBEN — DIÁK „VALLOMÁSA"

Kamatozó Kincstárjegy

A Kamatozó Kincstárjegy 1 éves befektetés, melyre biztosan számíthat. Most november 15–19-ig jegyezhető!

Ki mondta, hogy 1 évre nem érdemes lekötni a pénzét?

A Kamatozó Kincstárjegy 1 éves lekötésű értékpapír, amelynek kamata évi fix 23%!*
A Kamatozó Kincstárjegyet a magánszemélyek mellett intézmények is megvásárolhatják. Az 1 éves futamidő alatt az értékpapír tőzsdei forgalmazásra kerül.
A Kamatozó Kincstárjegy állami értékpapír, visszafizetését az állam garantálja.

Az Ön követelése nem évül el, bármely értékesítő fiók köteles visszaváltani a Kamatozó Kincstárjegyet. Ha azonban az 1 éves futamidő lejárta előtt szeretné visszaváltani Kamatozó Kincstárjegyét, csak a névértéknek megfelelő összeget kapja kézhez.
A Kamatozó Kincstárjegy most november 15–19 között jegyezhető. És biztosan számíthat rá később is, minden hónapban.

*A 23%-os fix évi kamat bruttó kamatot jelent.

A Kamatozó Kincstárjegy az alábbi forgalmazóknál jegyezhető:

OTP Bróker Rt. *1051 Budapest, Vigyázó F. u. 6.* • ***OTP Bank Rt.:*** *5601 Békéscsaba, Szent István tér 3., Gyula, Mezőkovácsháza, Orosháza, Szarvas, Szeghalom, Békés, Battonya, Csorvás, Gyomaendrőd, Mezőberény, Sarkad, Tótkomlós* • ***Polgári Bank Rt.*** *5600 Békéscsaba, Mednyánszky u. 8.*

KAMATOZÓ KINCSTÁRJEGY
ÁLLAMPAPÍR

Ogilvy&Mather

A KÉZENFEKVŐ BEFEKTETÉS

Kétnyelvű vendégek

A Békés Megyei Művelődési Központ által szervezett továbbképzésen részt vevő Arad és Békés megye polgármesterei és népművelői tegnap Sarkadra látogattak. A délelőtti órákban *Tóth Imre* polgármester köszöntötte a vendégeket, aki beszédében Sarkad és a környék múltjáról, jelenéről, jellemzőiről, lehetőségeiről, eredményeiről és problémáiról szólott. Majd a fölvetett kérdésekre válaszolt.

Színre szín?

Ismét — immár harmadik éve — bemutatót tart Gyulán a budapesti Total-Haring Kft. Az Agro Hotelben november 12-én, pénteken festékbemutatót, videoprogramos termékismertetőt kínálnak a felhasználók részére. A rendezvény házigazdája a Gyulai Ipartestület lesz, a „háziasszonyi" tisztet pedig *Jákó Klára* okleveles vegyészmérnök látja el.

Bambi

A mezőhegyesi József Attila Általános Művelődési Központ szervezésében november 11-én 14 órától ovimozi várja a kicsinyeket. Ez alkalommal Bambiról, a kis őzikéről szóló jól ismert mese rajzfilmfeldolgozását tekinthetik meg az érdeklődők.

Racionalizálás vagy kiszorítósdi?

A gyulai képviselő-testület hétfői lapzártánkat követően arra az elhatározásra jutott, hogy a gimnáziumok elhelyezésére legközelebbi — november 22-én, hétfőn 14 órakor kezdődő — ülésén, esetleg egy későbbi időpontban, rendkívüli ülésen visszatér. Nem sikerült ugyanis megtalálni azt a területet, ahol az Erkel gimnáziumnak helyet adó épület elkészülhetne, illetve nem dőlt el, hogy a Bay gimnázium „vesszőfutása" hol érhetne véget. Felhatalmazták a polgármestert, hogy tárgyaljon a katolikus egyházzal az Erkel gimnázium jelenlegi épületének cseréjéről. (Az egyházi gimnázium igazgatója elmondta, hogy — bár ők nem kezdeményezték — szerencsésnek tartanák, ha ez az épület is a tulajdonukba kerülne.) Az ülésen az is felvetődött, hogy az Erkel gimnázium elkerülése a térségből felvethetné kollégiumának átadását is. *Kereskényi Miklós*, az Erkel gimnázium igazgatója több nyomós érvet is felsorakoztatott annak bizonyítására, hogy a közel 200 millióért megvalósítandó új épületüket éppen a kollégium mellett, az úgynevezett Zsidóudvar területén kellene felépíteni. (Az építészszakértők is ezt a változatot tartották megvalósításra leginkább érdemesnek.)

Felvetődött, hogy e helyen kisajátítási gondok lehetnek, ám arra senki nem reagált, hogy ugyanezekkel a gondokkal kell számolni a hivatalosan favorizáltnak tűnő területen, az 1. számú általános iskola mellett is. Kiderült, hogy a polgármester a Zsidóudvar kárpótlásként történő visszaadásáról korábban már tárgyalt az izraelita egyház képviselőivel, sőt aláírt egy megállapodást is, mely ugyan pénzügyileg nem a várost terhelő kárpótlásra irányul, ám a természetbeni kárpótlás támogatásának ígéretével megköti a testület kezét. (A polgármester hatáskörének kérdése nem vetődött fel.) Az Erkel gimnázium városközpontból való kitelepítésének is akadtak támogatói. *Petróczki Zoltán*, az egyházi gimnázium igazgatója felvetette, hogy egy gimnáziumnak „intimitásra is szüksége van", s ezt több gimnázium térbeli közelsége nem teszi lehetővé. Célzott arra, hogy az Erkel gimnázium jelenlegi épületébe „elméletileg nem lehetne bejárni", mivel az erre használható terület is az egyház tulajdonába került. *Márki-Zay Lajos*, a Bay gimnázium igazgatója keserűen állapította meg, hogy intézménye a jelenleginél rosszabb helyzetbe már nem kerülhet: egy bölcsődében(!) működnek, ahol egy tanulóra 1 négyzetméter terület sem jut.

Albel Andor képviselő kifakadását — miszerint a gimnáziumok ügyében „úgy szavaz a testület, hogy ki melyik lobbihoz áll közelebb" — senki sem tartotta fontosnak megcáfolni...

K. A. J.

Philip Magyarországon

Az elmúlt két héten vett részt országos ismerkedő, előadókörúton Phil Dooney, az angol-magyar Manchesteri Nyelviskola Betéti Társaság szakmai menedzsere. Találkozott angol tanárokkal, angolt tanuló diákokkal, több szakmai előadást és konzultációt tartott Budapesten, Debrecenben, Gyulán és Békéscsabán. Tárgyalt a British Council vezetőivel a nyelvtanítás kölcsönösségéről, kiterjesztéséről.

Megállapította, hogy a számítástechnikát tanulók számára igen hasznos lenne az angliai tapasztalatok megszerzése. Az angolt tanító nyelvtanárok számára Phil jelenléte bizonyította, a magasfokú nyelv- és szótani ismeretek akkor válnak értékessé, ha a sajátos nyelvterületen hasznosítják őket. A három éve nyelvtanítási tanfolyamokat szervező társaság tapasztalatai szerint a kurzusokra utazók az első hét második felében nyílnak meg az igazán baráti környezetben, és szinte észrevétlenül sajátítják el az angol nyelvi beszédkészséget, szokásokat. A manchesteri tanárok játékos, szituációs gyakorlatokkal segítik a kommunikációs képességet és úgy javítják ki az egyes hibákat, hogy elkerüljék a gátlások kifejlődését.

Az angolt tanító tanárok szakmai tapasztalatszerzésére jövő év tavaszán kerülne sor. Sokan azonban bármennyire szeretnének eljutni a képzésre, anyagi lehetőségeik miatt nem mehetnek. Ezért a nyelviskola és partnerei alapítványi és szponzori támogatásokat próbálnak szerezni az arra érdemeseknek. Az új évben is hazai tudásszintfelmérés alapján osztják majd be a 12-15 fős csoportokat. A kurzusok június 24-július 12, július 8—július 26, július 22—augusztus 9, valamint augusztus 5—augusztus 23-a között indulnak.

B. Zs.

Árverés a templom javára

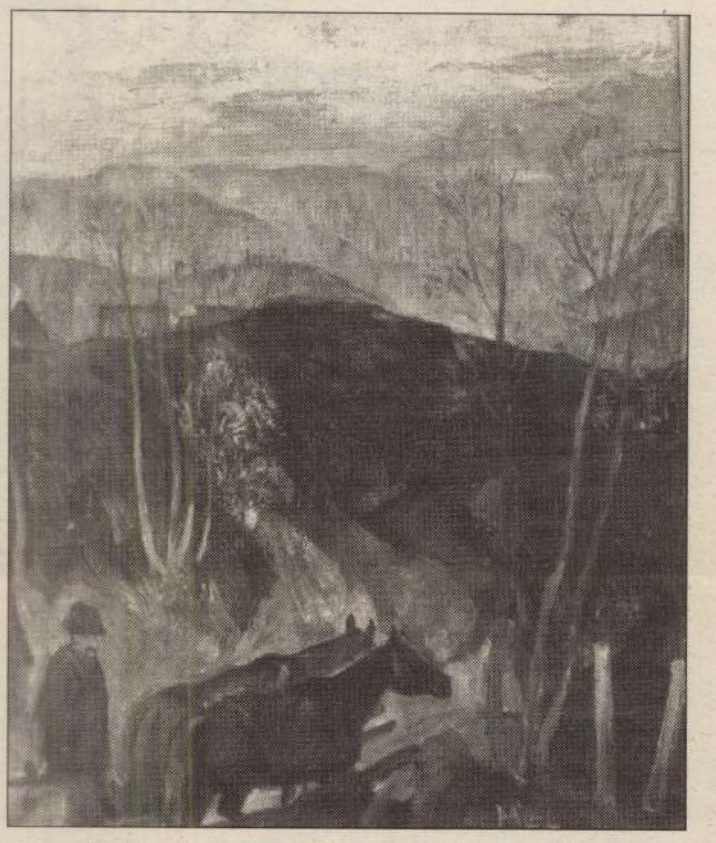

A hét végén erdélyi műalkotásokat árvereznek az erzsébethelyi új templom javára. November 8—12. között tekinthető meg a békéscsabai Városháza Galériában az az ötven festmény és grafika, amelyet november 13-án, szombaton délelőtt 11 órától lehet megvásárolni a helyszínen. A leütési ár teljes egészében levonható az adóalapból. A kiállított képeken a jelentősen mérsékelt kikiáltási ár is szerepel. (Képünkön Páll Lajos alkotása)

Könyv a háborús bűnösökről

A Pelikán Könyvkiadó ismét kiadta Szirmai Rezső szociáldemokrata újságíró — először 1946-ban megjelent — Fasiszta lelkek című interjúkötetét, amelyben a letartóztatott magyar háborús bűnösök vallanak nézeteikről és történelmi szerepükről. A szerző és pszichoanalitikus társa, Gartner Pál közvetlenül a II. világháború befejezése után kereste fel a letartóztatott magyar háborús bűnösöket. A könyv célja nem az igazságszolgáltatás, hanem a „megfigyelt személyek lelkiségében észlelt jelenségek rögzítése".

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS!

Az Állami Vagyonügynökség megbízásából a „Körösi" Sütő- és Édesipari Vállalat nyilvános, egyfordulós pályázatot hirdet **a Vésztői Sütőipari Termelő és Kereskedő, Szolgáltató Kft.-ben az Állami Vagyonügynökséget megillető 100%-os üzletrész teljes egészében történő megvásárlására.**

A kft. törzstőkéje: 6 580 000 Ft.

A pályázaton való részvétel feltétele a kft.-re vonatkozó, részletesebb üzleti adatokat taralmazó tájékoztató anyag és a pályázaton történő részvételre vonatkozó feltételfüzet Farkasinszki György vállalati biztosnál [5501 Gyomaendrőd, Pásztor J. u. 35., telefonszám (67) 386-622] való megvásárlása 10 000 Ft + áfa összegért titkossági nyilatkozat ellenében.

A pályázati alapár: 6 580 000 Ft, amelyből privatizációs költség 1 316 000 Ft.

A privatizációs költség kizárólag készpénzben fizethető. A vételár kiegyenlítésére Egzisztencia-hitelt igénybe lehet venni. Kárpótlási jegyet a privatizációs költséggel csökkentett vételár legfeljebb 50%-áig fogad el a kiíró a kamattal növelt névértéken.

A pályázat benyújtásának helye:
Bálintfy és Társai Nemzetközi Kereskedelmi Ügyvédi Iroda (1053 Budapest, Szép u. 2., V. emelet 515.).

A pályázat benyújtásának határideje:
1994. január 6., déli 12 óra.

A pályázónak kötelezettséget kell vállalni arra, hogy ajánlatát a benyújtási határidő lejártától számított 60 napig fenntartja.

A pályázatokat személyesen vagy meghatalmazott útján kell benyújtani 5 példányban, magyar nyelven, zárt, cégjelzés nélküli borítékban a megjelölt címre és határidőig.

A borítékon fel kell tüntetni az alábbi szöveget: „Pályázat — Vésztői Sütőipari Termelő és Kereskedő, Szolgáltató Kft."

A kiíró fenntartja a jogot, hogy a pályázatot eredménytelennek nyilvánítsa.

További információért szíveskedjenek ***Farkasinszki György*** vállalati biztoshoz fordulni.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS!

Az Állami Vagyonügynökség megbízásából a „Körösi" Sütő- és Édesipari Vállalat nyilvános, egyfordulós pályázatot hirdet **a Körösladányi Sütőipari Termelő és Kereskedő, Szolgáltató Kft.-ben az Állami Vagyonügynökséget megillető 100%-os üzletrész teljes egészében történő megvásárlására.**

A kft. törzstőkéje: 4 730 000 Ft.

A pályázaton való részvétel feltétele a kft.-re vonatkozó, részletesebb üzleti adatokat taralmazó tájékoztató anyag és a pályázaton történő részvételre vonatkozó feltételfüzet Farkasinszki György vállalati biztosnál [5501 Gyomaendrőd, Pásztor J. u. 35., telefonszám (67) 386-622] való megvásárlása 10 000 Ft + áfa összegért titkossági nyilatkozat ellenében.

A pályázati alapár: 4 730 000 Ft, amelyből privatizációs költség 946 000 Ft.

A privatizációs költség kizárólag készpénzben fizethető. A vételár kiegyenlítésére Egzisztencia-hitelt igénybe lehet venni. Kárpótlási jegyet a privatizációs költséggel csökkentett vételár legfeljebb 50%-áig fogad el a kiíró a kamattal növelt névértéken.

A pályázat benyújtásának helye:
Bálintfy és Társai Nemzetközi Kereskedelmi Ügyvédi Iroda (1053 Budapest, Szép u. 2., V. emelet 515.).

A pályázat benyújtásának határideje:
1994. január 6., déli 12 óra.

A pályázónak kötelezettséget kell vállalni arra, hogy ajánlatát a benyújtási határidő lejártától számított 60 napig fenntartja.

A pályázatokat személyesen vagy meghatalmazott útján kell benyújtani 5 példányban, magyar nyelven, zárt, cégjelzés nélküli borítékban a megjelölt címre és határidőig.

A borítékon fel kell tüntetni az alábbi szöveget: „Pályázat — Körösladányi Sütőipari Termelő és Kereskedő, Szolgáltató Kft."

A kiíró fenntartja a jogot, hogy a pályázatot eredménytelennek nyilvánítsa.

További információért szíveskedjenek ***Farkasinszki György*** vállalati biztoshoz fordulni.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS!

Az Állami Vagyonügynökség megbízásából a „Körösi" Sütő- és Édesipari Vállalat nyilvános, egyfordulós pályázatot hirdet **a Kondorosi Sütőipari Termelő és Kereskedő, Szolgáltató Kft.-ben az Állami Vagyonügynökséget megillető 100%-os üzletrész teljes egészében történő megvásárlására.**

A kft. törzstőkéje: 4 810 000 Ft.

A pályázaton való részvétel feltétele a kft.-re vonatkozó, részletesebb üzleti adatokat taralmazó tájékoztató anyag és a pályázaton történő részvételre vonatkozó feltételfüzet Farkasinszki György vállalati biztosnál [5501 Gyomaendrőd, Pásztor J. u. 35., telefonszám (67) 386-622] való megvásárlása 10 000 Ft + áfa összegért titkossági nyilatkozat ellenében.

A pályázati alapár: 4 810 000 Ft, amelyből privatizációs költség 962 000 Ft.

A privatizációs költség kizárólag készpénzben fizethető. A vételár kiegyenlítésére Egzisztencia-hitelt igénybe lehet venni. Kárpótlási jegyet a privatizációs költséggel csökkentett vételár legfeljebb 50%-áig fogad el a kiíró a kamattal növelt névértéken.

A pályázat benyújtásának helye:
Bálintfy és Társai Nemzetközi Kereskedelmi Ügyvédi Iroda (1053 Budapest, Szép u. 2., V. emelet 515.).

A pályázat benyújtásának határideje:
1994. január 6., déli 12 óra.

A pályázónak kötelezettséget kell vállalni arra, hogy ajánlatát a benyújtási határidő lejártától számított 60 napig fenntartja.

A pályázatokat személyesen vagy meghatalmazott útján kell benyújtani 5 példányban, magyar nyelven, zárt, cégjelzés nélküli borítékban a megjelölt címre és határidőig.

A borítékon fel kell tüntetni az alábbi szöveget: „Pályázat — Kondorosi Sütőipari Termelő és Kereskedő, Szolgáltató Kft."

A kiíró fenntartja a jogot, hogy a pályázatot eredménytelennek nyilvánítsa.

További információért szíveskedjenek ***Farkasinszki György*** vállalati biztoshoz fordulni.

A 10 éves

Erdély Művészetéért Alapítvány

Vármegye Galéria

(1052 Budapest, Vármegye utca 11.)

tisztelettel meghívja

PÁLL LAJOS

korondi festőművész, költő

60. születésnapjára rendezett

kiállítás megnyitójára

1998. március 17-én, 17 órakor

A kiállítást megnyitja:

Demeter Ervin

országgyűlési képviselő

Közreműködik:

Dinnyés József daltulajdonos

Richter Gábor versmondó

A kiállítás megtekinthető 1998. március 17-től április 10-ig kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken 10–18 óráig.

Páll Lajos: A csorda

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY • 1675 Budapest Pf. 133 • OTP 11786001-20054214

„Minden magyar felelős
minden magyarért."
Szabó Dezső

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

Vármegye Galéria

Budapest V., Vármegye utca 11.
Telefon/fax: 118-8148
http://www.hunpro.hu/mmf/ema/

Adókedvezményre jogosító támogatásukat az
OTP 11786001-20054214
számú számlaszámra várjuk.

Támogatók:

BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL

BRITISH AMERICAN TOBACCO HUNGARY KFT.

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

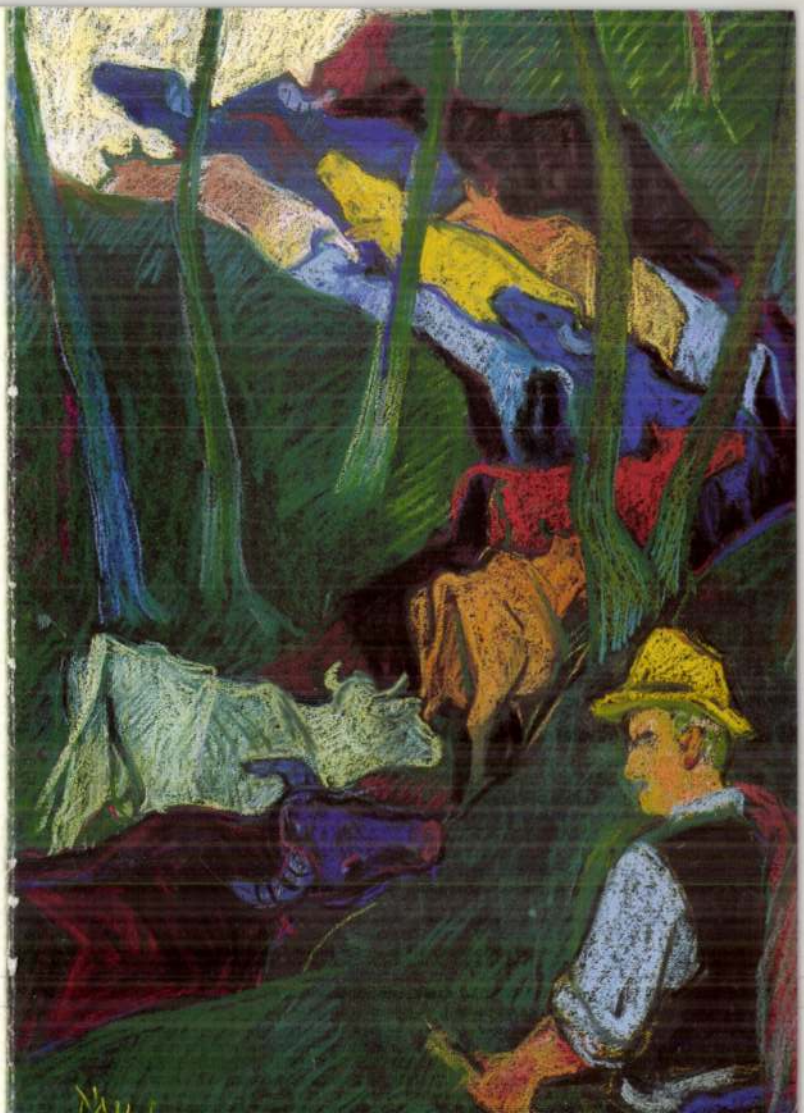

A belügyminiszter megsemmisitette az orvosszövetség OTBA-tilalmi határozatát

Szövetségi tagok is pályázhatnak OTBA-állásokra

Az orvosszövetség és a pénzügyminisztérium között az OTBA-ügyben foganatositott intézkedések következtében támadt ellentétek még mindig nem simultak el. A belügyminiszter szombaton ujabb rendeletet adott ki ebben a kérdésben. A miniszter *az orvosszövetség munkavállalási tilalomra vonatkozó határozatát felügyeleti jogánál fogva megsemmisitette.* A belügyminiszter rendeletét azzal indokolja, hogy ezt az intézkedést azért kell végrehajtani, hogy az OTBA-állásokra pályázó orvosokat felszabaditsák az orvosszövetség által kimondott kavéte kényszerhatása alól. A belügyminiszter intézkedése azt jelenti, hogy az orvosszövetség tagjai a tisztviselői gyógykezelési munkában való részvételre való pályázatukat beadhatják abban az esetben is, ha az orvosszövetségnek tagjai maradnak.

Az *orvosszövetség* részéről a következő nyilatkozatot tették:

— A belügyminiszternek természetesen joga van a szövetség határozatának a megsemmisitésére. A szövetségre nézve az intézkedésnek annyiban lesz hatása, hogy az OTBA-állásokra pályázó orvosok megmaradhatnak a szövetség kötelékében. A kormány különben az állammal viszonosságban álló betegsegélyző intézmények orvosait már utasitotta a kilépésre. Az orvosszövetség *mindezek ellenére régebbi álláspontját teljes egészében fenntartja.*

A kormány pénteki rendelete, amint jelentettük, kötelezte a gyógykezelési intézmények orvosait a szövetségből való kilépésre. Ennek következtében az államvasutaknál müködő *700 kezelőorvos és pályaorvos szintén ki fog lépni a szövetség tagjai sorából. Téglásy* Béla főorvos, országgyülési képviselő, már szintén bejelentette a szövetségnek, hogy kénytelen a tagok sorából kilépni.

Az orvosszövetség az orvosok életszinvonalának hanyatlását akarja állásfoglalásával megakadályozni

Fölkerestük az orvosszövetség egyik kiváló tagját, aki a következőkben nyilatkozott előttünk a szövetség, illetve az orvosok álláspontjáról:

— A hosszu idő óta huzódó OTBA-ügyet az Országos Orvosszövetség igazgatótanácsának a közelmultban hozott döntése — amellyel, mint ismeretes, eltiltja tagjait az OTBA-állások vállalásától — egyszerre az érdeklődés homlokterébe állitotta. Egyes napilapokban célzatosan beállitott cikkek jelentek meg, amelyek szembe igyekeznek állitani egymással az orvosi rend és a tisztviselő-társadalom érdekeit. Önzéssel, a magasabb egyetemes szempontok meg nem értésével vádolják az orvosszövetség vezetőségét. Ezek a támadások, valamint az a tájékozatlanság, amely a nagyközönség — még az érdekelt tisztviselők körében is észlelhető — teszi szükségessé, hogy az orvosi rend — talán szokatlanul — a sajtó nyilvánosságához forduljon; a maga aggasztóan nehéz helyzetét és tiszta szándékait feltárja.

Nincs ellentét az orvosok és tisztviselők között

— *Ellentét a magyar orvosi rend és a magyar tisztviselőosztály között nem volt és nem is lehet soha.* Mindkét réteg ugyanazon bajok és gondok által marcangolt értékes eleme a magyar középosztálynak. A családi kapcsolatok ezer és ezer szála, a közös szenvedések és közös nagy nemzeti ideálok szétszakithatatlanul egymáshoz láncolják őket. Ha bármelyik a másik ellen támad, önmagát is megsebezné.

— Ha mindez igy van — és hogy igy van, nem kétséges —, mégis mi az oka annak, hogy látszatellentéteket lehetett támasztani a két testvérosztály között?

— A helyzet megértéséhez tekintetbe kell vennünk az orvosi rendnek a háboru után megkezdődött és azóta ijesztő iramban fokozódó szocializálását és elproletarizálódását. A szociális fejlődés, a tömegek gyógyitásának intézményes megszervezése megteremtette a betegbiztositó pénztárakat. A mély szociális érzékkel rendelkező orvosi kar megértette a kisjövedelmü tömegek intézményes betegellátásának szükségszerüségét és nem emelte föl szavát az OTI és MABI müködése ellen. Eme cenzussal müködő intézmények mellett azonban gombamódra szaporodtak a cenzus nélkül müködő betegpénztárak, amelyek a reá nem szorulóknak is orvosi kezelést biztositottak. A háziorvosi intézmény, amely oly meghitt viszonyt teremtett orvos és beteg között, lassan megszünt. Megszünt a beteg és orvos egyéni kapcsolata, a gyógyitásnak el nem hanyagolható fontos kelléke. Az orvosok megdöbbenve vették észre, hogy rohamlépésekkel haladnak a szocializálás felé. A magángyakorlat ijesztően megcsappant, a pénztárak viszont csak az orvosok egy részének tudtak száraz kenyeret biztositani.

Az orvosi rend válsága

— A rend hivatott vezérei előre látták a veszélyt, amely alatt nem csupán az anyagi romlást értjük, hanem az annak következtében előálló szinvonalhanyatlást is. Ezért az orvosszövetség már 1927-ben kimondta, hogy az orvosok anyagi helyzetének állandó romlására való tekintettel ujabb rendelőintézetek felállitását nem tartja kivánatosnak.

— Hogy az orvosok helyzetét és álláspontját megérthessük, tekintetbe kell vennünk az orvosi pályának — semmi más pályával össze nem hasonlitható — egészen különleges természetét. A fiatal orvos hatévi kemény egyetemi munkájával jóformán csak a továbbtanulás jogát váltotta meg. 5—15 éves — többnyire ingyenes, vagy rosszul fizetett — klinikai vagy kórházi továbbképző munkára van szüksége, hogy jó szakembernek nevezhesse magát. Gyakran csak 35—40 éves korában jut abba a helyzetbe, hogy orvosi gyakorlatát — amennyiben akad még magánbeteg — elkezdhesse. Életének nagyobb és értékesebb felét ingyenmunkában töltötte el tehát, hogy szelektiv emberré válhasson. Mindezért a társadalomtól különleges, de legalábbis a többi diplomásokkal egyenlő elbánást érdemelne.

— Az egyenlő elbánás elvét az orvosokkal szemben nem alkalmazták. Kérdem: mit szólna az ügyvéd-társadalom, ha nehéz helyzetét az állam azzal sulyosbitaná, hogy állami jogvédő-intézeteket állitana föl, amelyeknek keretében mint „házi jogász"-nak kellene az ügyvédnek évi nyolc pengő honoráriumért — bármily gyakori igénybevétel mellett is — egy tag jogi szükségleteit ellátni. Márpedig az OTBA-tervezettel kapcsolatosan ilyen évi nyolcpengős háziorvosi honoráriummal kecsegtették az orvosokat.

Miért hiusult meg a megegyezés

— Az OTBA-ügy mai áldatlan helyzetének megértéséhez szükséges élettörténetének rövid ismerete.

— Az OTBA — a tisztviselők illetményeiből levont összegből — kezdetben teljesen a szabad orvosválasztás alapján müködött; később pedig mütétek és gyógyászati segédeszközök diját téritette meg tagjainak. Megváltozott a helyzet, mikor az OTBA a Gyermekvédő Liga Trefort-utca 3. szám alatti házát megvásárolta. A kormány ekkor központi rendelőintézet felállitását határozta el, de *szó volt a háziorvosi intézmény felállitásáról is.* Az orvosszövetség, melynek vezetését közben *Csilléry* Andrástól — az orvostársadalom egyhangu bizalmától kisérve — *Verebély* professzor vette át, mindent megtett, hogy a tisztviselő- és orvostársadalom érdekeit közös nevezőre hozza és mindkét felet legjobban kielégitő megoldást létesitsen. Verebély professzor önzetlen és hatalmas munkát végzett, hogy a kormánnyal elfogadtassa azt a tervezetet, amely egyaránt érdeke orvosnak és tisztviselőnek. Hosszu tárgyalások indultak meg és nem az orvostársadalmon mulott, hogy a „cavete"-t végül is ki kellett mondaniok.

— Az orvosok kérései igen szerények voltak: 1. orvosszövetségi tagság, hogy a kinevezendő orvosokat etikai szempontból ellenőrizhessék; 2. a census méltányos megállapitása, hogy a rendelőintézetet csak igazán reászorulók vehessék igénybe; 3. a szabad orvosválasztásnak valami formában való fenntartása, mint amely legjobban megfelel orvos és beteg érdekének.

— Ezek voltak a vitás pontok, amelyeken végül is meghiusult a megegyezés.

— Az orvosi rend önzetlenségét legjobban a klinikai ingyenrendelések hallatlanul nagy forgalma bizonyitja. Egyes klinikák járóbeteg-rendelésén például *egy év alatt 118 ezer ingyenkezelést végeztek az orvosok.* Ilyen orvosi mentalitást véve tekintetbe, az OTBA régi betegellátási rendszere mellett is gondoskodás történt a tisztviselőkről. Az alacsonyfizetésü kategóriákat ingyen kezelték; a mütéti és egyéb hozzájárulások pedig a legkitünőbb szakembereknek — magánorvosként való — igénybevételét tették lehetővé. Hibák és hiányok persze a régi rendszerben is voltak, de az uj tervezet sem tökéletes. Intézeti tömegrendelést nyujt és a betegek gyógyszerellátásáról nem gondoskodik.

— Az uj rendszer mintegy 350 orvosnak nyujtana létminimumot (feltéve, hogy a kinevezéseknél nem érvényesülnek álláshalmozást lehetővé tevő protekciók), ami a nagy orvosnyomort tekintve, nem elhanyagolandó szám.

Falanszter-rendszer

— Hogy az orvosvezérek mégis szivesebben látnák a szabadorvosválasztás rendszerét, annak főoka az a félelem, hogy az OTBA rendelőintézetének felállitásával az orvosok bezáródni látják maguk körül a betegbiztositó intézmények gyürüjét. Félnek, hogy ezáltal szocializálásuk teljessé válik. Tartanak attól, hogy az aktaszerü, szematizálódott betegellátás nem fogja kielégiteni sem a tisztviselő-osztály, sem a lelkiismeretes orvos igényeit. *Falanszter-rendszertől* rettegnek, amelyben meghal az egyéniség, a törekvés, a tudományos kutatómunka. Nem akarják teljessé tenni a rendelőintézetekben elhelyezkedni nem tudó orvosok anyagi romlását, amelynek megakadályozása a köz érdeke.

— Mi orvosok, akik annyiszor láttuk a születést és a halált, azt a sok emberi nyomoruságot, ami a kettő között foglaltatik, igazán megtanultuk az örökkévalóság szemszögéből nézni a dolgokat, bennünket nem vezetnek kicsinyes rendi önző érdekek, csupán nem akarjuk, hogy egy ujabb lépés szocializálásunk felé, a tudományos és etikai szinvonal sülyedését eredményezze.

— Ne vigyünk politikumot az OTBA-ügybe, ne igyekezzünk szembeállitani egymással a testvér orvosi és tisztviselői kart. Értsék meg az illetékesek, hogy itt nem szabotáló és önző érdekeket védő testületről, hanem mély szociális érzéktől áthatott, fajuk értékeiért aggódó lelkes magyar emberekről van szó.

— Biztosan hiszem, hogy még a mostani robbanásig feszült atmoszférában is — mikor látszólag szemben áll egymással kormány és orvosszövetség — most a tizenkettedik órán tul is meg lehet találni a kivezető utat. Csak szeretet és megértés kell hozzá; egymás szempontjainak megbecsülése és a közös nagy nemzeti célok állandó szemmeltartása.

Asztma és szivbetegség, mell- és tüdőbaj, görvély és angolkór, a bőr megbetegedései és furunkulózis eseteiben a mindig kellemes hatásu természetes **„Ferenc József"** keserüviz az emésztőcsatornát alaposan kitisztitja s a gyomor és belek müködését kitünően szabályozza.

Jó szőnyeget most olcsón vásárolhat!

Az előszezonban minden olcsóbb!

Futószőnyeg cca 80 cm 1.15, keskeny	—.65	Plüss rojtos ágyelő	4.50	Brahant ebédlőszőnyeg	24.50
Mottled futó cca 90 cm 2.—, 65 cm	1.20	Valencia pamlagátvető	6.55	Toronto bouclé 250×350 61.50, 200×300	41.50
Bőrerős futó cca 90 cm 2.45, 65 cm	1.90	Toreador pamlagátvető	11.—	Plüss szalónszőnyeg	47.—
Brabant futó 90 cm 4.—, 65 cm	3.—	Mokett kerevetátvető	39.—	Plüss ebédlőszőnyeg	59.—
Strapa ágyelő	—.98	Mokett asztalteritő (modern)	21.—	Intézeti matrac	10.—
Rojtos faliszőnyeg	2.40	Prima szövetasztalteritő	7.45	Intézeti paplan	11.50
Brüsselli ágyelő	2.55	Torockó modern ebédlőszőny.	15.50	Intézeti takaró, kit. minőség	6.75
		Erdélyiszövésü ebédlőszőnyeg	20.50	Személyzeti matrac	11.—
		Bagdad rojtos ebédlőszőnyeg	29.50	Személyzeti paplan	8.70

Finom áruink vásárlásánál e hóban fizetési könnyitések!

Torontáll, Axminster, Argaman, Magyar perzsa, Valódi perzsaszőnyegek árai **e hó végéig leszállitott előszezon-árakon**

SZŐNYEGÁRUHÁZ IV., KÁROLY-KÖRUT 14. CIMRE ÜGYELNI!

A franciák uj ágyukat próbáltak ki Calais mellett

Londonból jelentik: Az utóbbi napokban az elmult éjszaka másodszor történt, hogy a *La Manche-csatorna angol partvidékén titokzatos és nagyerejü robbanások pánikot keltettek a partmenti városok lakossága körében.* Igy például az elmult éjszaka Deal városban és több más partmenti városban is titokzatos robbanások hatása alatt a falakról lehullott a vakolat. A légnyomás olyan erős volt, hogy a föld dübörögni kezdett és az emberek a szabadba menekültek. Mindenki azt hitte, hogy földrengés történt, később azonban kiderült, hogy a titokzatos dörrenéseket próbalövések idézték elő. *Calais mellett a franciák uj ágyukat próbálnak ki.* Hogy ezeknek az ágyuknak milyen nagy a kaliberük és hatóerejük, kiderül már abból a tényből is, hogy a kilövéstől ötven kilométernyire fekvő Deal városában az ágyulövésokozta légnyomás ereje ilyen következményekkel járt.

A frontharcosokat fegyverezteti föl az amerikai kormány a sztrájkolók megfékezésére

Washingtonból jelentik: Az amerikai szövőipari sztrájk pénteki napja aránylag nyugalomban telt el. Az északi államokba ujabb csapatok érkeztek. *Concortban a sztrájkolók megtámadták az egyik gyárat,* a nemzetőrök tüzifecskendőkkel és könnyebb gázbombákkal verték vissza őket. Fayette-Lilleben bombát dobtak a sztrájkoló munkások az egyik gyárra. Rhode Island kormányzója ezer volt frontharcost fegyverezteteti föl, hogy biztositsa a munka menetét azokban az üzemekben, ahol nem sztrájkolnak. A textilipari sztrájk vezetősége a szállitómunkások csatlakozását kéri a pamutáru-behozatal megakadályozására. Egyidejüleg lépéseket tettek abban az irányban is, hogy külföldi munkásokkal ne verhessék le az amerikai szövőmunkások bérharcát.

Nagyjelentőségü *Johnson* tábornoknak, az amerikai ujjáépitő-bizottság egyik vezetőjének nyilatkozata, amelyben megállapitotta, hogy a *sztrájk politikai mozgalom.* Szerinte *Thomas* szocialista vezérnek hatalmi szempontból kellet a sztrájk s a szakszervezetek vakon követték őt, megfeledkezve arról a régebbi igéretükről, hogy a gazdasági békét minden eszközzel megőrzik. Politikai sztrájkot nem lehet folytatni a gazdaságilag ujjászületett Amerikában. Johnson végül bejelentette, hogy gondoskodni fog a hasonló esetek megismétlődésének megakadályozásáról. A szakszervezeteket teljesen átszervezik

„NEMZETI MUNKA A MAGYAR FÖLDÖN"

Országos őszi

Mezőgazdasági Terménybemutató és Kiállitás

Budapesten, 1934. szeptember 29—október 8-ig

a Városligeti Iparcsarnok egész területén

Belépődij 60 fillér

Féláru utazás az ország bármely részéből! Olcsó vizum!

A
Monori Mag
ŐSZI VIRÁGHAGYMA ÉS MAGÁRJEGYZÉKE
MEGJELENT
S AZT BÁRKI KIVÁNSÁGÁRA INGYEN ÉS BÉRMENTVE MEGKÜLDI A
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT.
MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 7.

és tisztán gazdasági alapokra fektetik. A politikát végleg száműzik a munkapiacról.

Roosevelt csökkenti a munkaidőt

Roosevelt elnök a közeljövőben valószínüleg rendeletet bocsát ki, amelynek értelmében a heti munkaórák számát harmincra csökkentik, anélkül, hogy a heti munkabéreket ezzel párhuzamosan leszállitanák. Általános felfogás szerint ez az intézkedés sulyos terhet ró majd az ipari termelésre.

Válaszképpen Gorman sztrájkvezér kijelentette, hogy a kérdéses egyezményt maga Johnson tábornok sértette meg és ezzel bebizonyitotta, hogy *nem méltó állására.*

A sztrájkvezetőség washingtoni főhadiszállásáról felhivást tettek közé, amelyben *Johnson tábornok haladéktalan lemondását követelik.*

Szombathely kincsei

Szombathely, szeptember hó.

A müvészettörténeti és kulturhistóriai kiállitás, mely az ünnepi hét tartamára büszkesége volt a szombathelyieknek, bezárta kapuit. A környékbeli templomok, kastélyok és kuriák kincsei hazafelé indulnak, a muzeum termeiben ismét elfoglalják helyüket a város gyüjteményei, melyek addig elzárt termekben zsufolódtak össze.

A képanyag, minden ilyféle kiállitás legfontosabb csoportja, néhány érdekes meglepetéssel szolgált. A legrégibb emlék egy kétoldalt festett gotikus képtábla, hihetőleg egy elpusztult magyar szárnyasoltár töredéke, mely 1450—1460 körül készült, gróf *Taxis* Jánosné ajándékából már régebben a szombathelyi muzeum birtokába került. Érdekes volt az a Madonnát szentekkel ábrázoló kompozició, melyet a rendezőség *Rafael* tanitványának, *Romano Giulionak* tulajdonit, a képet ugyan átfestések éktelenitik el, melyek leszedése igen kivánatos lenne, annál is inkább, mert a mű valóban Rafael közvetlen környezetéből származónak látszik, ha nem egykoru másolat. A *Bassanonak* tulajdonitott vászon e szorgalmas mühely közönséges tucatmunkája, amellett erősen megromlott. Egy elegáns és szép Magdolna-kép, melyet ismeretlen barokkmester művének könyveltek el, *Bazzani* Giuseppe alkotásának látszik.

A kiállitás legszebb és legjobb állapotban levő képe ifj. *Teniers* David hatalmas tájképes kompoziciója volt, szép meleg zöldesaranybarnás tónusával méltó arra, hogy bármelyik muzeumban helyet kapjon. A *Kupeczky*-kép ezzel szemben igen gyanus, nemcsak azért, mert a mester kézjegye nélkül szükölködik, előadói módja sem vall e kiváló barokkmesterre *Hackert* Jakabnak Goethe által megdicsért nagyméretü szépiarajzai inkább kuriózumok, klasszicizmusuk vérszegény és ösztövér. A külföldi mesterek vásznai közül kiválik még a francia *Kernet* Horace egyik szép képmása.

A modern magyar festészet csodálatosképpen igen gyengén szerepelt. A biedermeierfestők müvei közül *Marastoni* Jakabnak két képmását láttuk és *Grimm* Rudolf parasztmenyecskéjét, az utóbbi pompás tanulmány. Különben a legjobb vásznak a Szépmüvészeti Muzeum letétei voltak, melyek évek óta a szombathelyi muzeumot dicsérik, közöttük *Lotz* Károly, *Munkácsy* és mások müvei. Magántulajdonból egy *Paál* László-tájkép került bemutatásra, illetve egy Paál László nevével ellátott hamisitvány. *László* Fülöp korai gyermekarcképe volt e csoport egyik legfőbb erőssége.

A biedermeier-idők divatos miniatürfestészetének emlékeiből gazdag sorozat került bemutatásra, mely sorozatban *Zichy* Mihály egyik finom alkotása is szerepel. Érdekes, hogy a föranguak körében e művészet még ma is él, igen sok napjainkban készült képecske disziti a kiállitást, leheletfinom arcképek, melyek mestere többnyire *Mayer* Ernst osztrák miniatür-specialista. A szobrászati rész jóval gyengébb, az olasz reneszánszot egy *Rosellinonak* tulajdonitott márványdombormü képviselte, mely egykoru, de jelentéktelen mű, a *Donnernek* tulajdonitott későbarokk faszobrocskának semmi köze sincs a nagy osztrák mesterhez. Kiváló alkotás a *jáki* temető-kápolna XV. századi magyar fa-Madonnája, a másik gotikusnak vélt Madonna-szobrocska az *altöttingi* bucsujáróhely kegyszobránák XVIII. századi, silány másolata. A magyar barokkszobrászatot két kiváló faszobor képviseli ugyancsak a jáki temető-kápolna tulajdonából.

Az iparművészeti gyüjteményben az ötvösség vezet. Egy népvándorláskori diadém, mely a *csornai* prépost tulajdona, arany lemezével, vörös és zöld féldrágakődiszitésével remekbekészült és igen becses munka. Érdekes a *csöngei* ág. ev. templom XV. századi husszita kelyhe és a *kőszegi* templom ismert középkori egyházi szerelvénye. A későbbi ötvösmunkák közül messze kimagaslik *Erdődy* Sándor gróf XVIII. századi augsburgi aranyozott evőkészlete, az egyes darabok nyele meisseni porcellánból készült s a készlet eredeti bőrtokja is megmaradt. Az órák közül kiemelkedik egy hatalmas, figurális disz állóóra, *Bernhardt* Mátyás pápai mester alkotása s egy hasonló, melyet *Palla* János szombathelyi órás készitett, mindkettő a mult század elejéről. Szép önkancsók, habántányérok, figurális porcellánok és szebbnél-szebb csészék tucatjával kerültek a közönség elé. A porcellánnemüek közül kivált a rövid életü ungvári gyár rendkivül ritka készitményeinek csoportja.

A hadtörténeti emlékek javarésze *Batthyány-Stratmann* herceg méltán hires körmendi gyüjteményéből származott, közöttük főleg a remekbekészült *kis ágyumodellek* keltettek meglepetést. A muzeum ehhez az anyaghoz egy velencei széles törrel, ugynevezett *cinquedea*-val járult, melynek maratott diszei kiváló mesterre vallanak. Ugyancsak a körmendi várból került elő *II. József* gyermekkori kardja, melyet a későbbi kalapos király 1751-ben a pozsonyi diétán viselt.

A textiliák közül kiemelkedett a *szombathelyi* muzeum XVII. századi, magyaros izlésü miseruhája és a *nemescsói* ág. ev. templom himzett oltárelője, mely 1650-ben készült s az utolsó vacsorát ábrázolja. Ez utóbbi régi textilművészségünk egyik nem méltatott remeke.

A kiállitást *Horváth* Tibor Antal premontrei kanonok és *Radnai* Rezső festőművésztanár rendezte. *Több mint háromezer kilométert utaztak össze gyüjtési körutakon,* melynek eredménye valóban tiszteletreméltó. Érdemes megemliteni, hogy a katalógusból két-három nap alatt 600 példány fogyott el, ugy, hogy még a kiállitás tartalma alatt második kiadást kellett nyomtatni. A művészeti és kulturtörténeti kiállitások vonzóerejével, mint a szombathelyi mutatja, számolni kell s a következő évben rendezendő ünnepi hetek műsorából ez a programmpont ki nem maradhat. Felemelő tanulság, melyet Szombathely város áldozatkész és bátor kezdeményezésének köszönhetünk.

MEGNYILT A METROPOLE TÉLIKERTJE
Szombat, vasárnap d. u. és minden este TÁNC * Pityó-jazz

Móricz Pál riportja:

Stiebel Lőrinc almafái

(Szeged-Balástya.) Nemes, nevezetes, áldott öreg almafák itt Szeged-Felsőtanyán, a balástyai homokon a *Stiebel* Lőrinc almafái. Jó Stiebel Lőrinc ny. köztisztviselő barátom ezeknek az áldott öreg almafáknak zamatos, remek termései után érdemelte ki az *„almakirály"* nevet. Érdemes, tanulságos ezekről a nevezetes almafákról emlékezni, — meg is cselekszem. Előbb azonban jó gazdájukkal: Stiebel Lőrinc barátommal foglalkozom... Mária Terézia királynő korában Elzász-Lotharingiából települtek az ősei Délmagyarországnak három eredeti francia: *Charleville, Soltour* és *Sainte-Hubert* falvaiba. A családi nevüket a nemzedékeken következő magyar plébánosok *Stiebel, Stievel Stiebl, Stibl* néven anyakönyvezték, s amikor már később Zsombolyán és Német-Csernyén — gazdálkodva — *elsvábosodtak,* francia eredetükre még mindig emlékeztetett a nagyatyjuk keresztneve után a Stiebel családi névhez ragasztott *„Charles"* — azaz Charles-Stiebel — ragadványnév. Édesanyjának eredendőleg francia *Tabour* családi neve szintén az idők mulásával változott át *Tabór,* majd *Tabár*-ra. Zsombolyára, mely eredetileg az alapitó *„gróf"* után *„Hatzfeldt"* nevezetü volt, mintahogy *Roggendorf* községet meg egy hasonnevü „gróf" alapitotta, a *Csekonics* grófok telepitették be a három hires falujukból ezeket a franciasvábokat. Itt az általuk lakott részen — megható emlékeztetőül az ősi szülőföldre — Elsasser-, Lothringen-, Trier-, stb. *„Gasse"*-k az én Lőrinc barátom gyermekkorában még szerepeltek. Amikor Német-Csernyét megkapták a Csekonicsok, ide is telepitettek belőlük. Lőrinc barátom nagyanyja mesélte, hogy akkoriban csupa nádas, rétség volt ez a tiszamenti föld. Eleinte, a későbbi gazdag svábok is kunyhókban laktak s ha kiléptek az ajtón, mindjárt halászhattak. A sikló kigyó, a béka kunyhóikba becsuszott és mászott, ám hal és csik is tengersok volt, hogy valósággal azon éltek. Mint maga Stiebel Lőrinc, az ősei is szép, szálasfajta emberek voltak, s itt esett meg az a kedves, furcsa névváltozás a francia *„Girardaux"*-családdal, hogy a svábok elsváblizták *„Schirado"*-ra, mig végül egy magyar plébános *„Siratót"* csinált belőlük. Ez a megörökitődött és ott helyben máig Siratónéven gazdálkodnak ezek a szorgalmas francia-svábok.

Robotos-sorban 1904-ig

Mig Zsombolyán, mint urbéri községben, nem parancsolt nekik a földesur, Német-Csernyén egészen az 1902., 1904. esztendőig robotos-sorban éltek a gazdag francia-svábok. A földesur egy-egy családnak rendszerint 1 telek földet adott, ami 25 hold földet tesz ki. Voltak azonban 2—3 telkesek, a Lőrinc barátom édesapja is ilyen 3 telkes gazda volt; sőt midőn a nem urasági Szerb-Csernye földjét megvásárolták a németcsernyei svábok, édesapja itt is örökitett 45 hold földet. Az *„uraság"* abba sem szólt bele, ha egyik sváb gazda a telket a másiktól — bizonyos lelépési dij ellenében — átvette, csak arra ügyeltek nagyon, hogy a *„robotos-gazda"* pontosan teljesitse kötelességét. Az egészen Nagybecskerekig aláhuzódó Csekonics-uradalomnak Német-Csernye, Magyar-Csernye, Csőtelek, Roggendorf voltak ilyen robotos-gazda falvai. A robot-munkára ugynevezett „pandurokkal" rendelgették őket, s megkülönböztettek „Handsrobotot" és kocsival való szolgálatot... Jött este, vagy délután a pandur s mondá:

— Jóska bácsi, holnap reggel négy emberrel robot-munkára! — Vagy két kocsival Zsombolyára buzát hordani rendelték ki Jóska-bácsiékat. Egy telek után mintegy 2 hold urasági földet tartoztak felszántani, bevetni, learatni, behordani és a cséplésnél is szolgálni. A kapálás, kaszálás, gyüjtés, szénahordás, stb. kézirobotszámba mentek. A nagyhirü Csekonics-vadászatokhoz *„hajtóknak"* kirendelték őket. Az uraság magyar cselédjei révén sok magyar szót átvettek és saját kiejtésük szerint átidomitottak svábjaink, például a béres *„pirósch"* volt nekik. A tacskót *„szatskó"-nak* ejtették ki, — Geh' weck du szatskó!... A kazal-, boglya-rakáshoz használt állás-t (állványt) *„alasch"*-nak mondták. *„Türkische Pétsche"* volt nekik „Török-Becse", ahová az egykori rétföldek prima-buzáját határás kocsiuttal a tiszai hajórakodó helyre fuvarozták... Amiként ezek az elzász-lotharingiai „svábok" az ősi francia nyelvüket elfelejtették, ugy a Lőrinc barátom három szálas fia sem tud ma már svábul, s az iskolákban tanitott „német nyelvet" is annyira-amennyire csak igen nehezen, leginkább székely és szögedvidéki kiskun kiejtéssel beszélik... Óh, csodálatos varázsos föld ez a mienk!

Stiebel Lőrinc balástyai almáskertjében

Óh, valóban csodálatos varázsos föld ez a mienk. Nemcsak az emberekkel müvel csodákat, a nemes gyümölcsfáknak, szőlőtőkéknek is varázsos földje ez! Itt a szegedi homokon, a Balástya-kapitányságban mindössze 6 katasztrális hold föld az, amelyen az én Stiebel Lőrinc barátom gazdálkodik... Aki csakugy pusztán, beültetetlen sivárságában látja, ösmeri ezt a szétfolyó laza homokot — fekete földről jövén — kicsinylőleg, csufolkodón belerughat:

— Ha az itatóspapirt fel nem találták volna, még leginkább megfelelne *porzónak* ez a föld! Igy gyümölcsfákkal és szőlővel elegyesen beültetve, szaértelemmel és szeretettel gondozva pedig ha látod, elámulsz... A regék paradicsom-kertjét itt valóságban csodálhatod... A szőlőfajokból: kövidinka, magyarka, oportó, burgundi, szerémi zöld a főbbek. Az almáskert mégis az igazibb nagy értéke a Stiebel Lőrinc földjének. Csak az *öreg fáit* számitom. Ezt a mintegy 140 darab, hatalmas koronáju öreg fát még Szeged város néhai kiváló főszámvevője, a kedves öreg *Fajka* János *„nagyapó"* ültette más tanyáinak más jó pár-száz nemes gyümölcsfáival együtt. 25-től 45 éves ültetésü faóriások ezek. Aki ültetőjük volt, Fajka nagyapó annyira megbecsülte szeretett alma- és körtefáit, hogy annakidején törzsükre erősitett faj-, név-feliratos porcellántáblával megjelölte valamennyit. Ma már ugyan nincsen névmutató-táblájuk ezeknek az almafaóriásoknak, viszont az ilyen viruló fenntartásuk temérdek gondozással és költséggel jár. Ám a fakaparás, az ágak nyesése, kátrányozás, dendrinezés, rügyfakadástól a mészkén-lével, nikotin-oldatokkal való többszöri permetezés, stb., mind dicsérik a feltámogatottan is földig roskadó tenger gyümölcstermés büvölő szép, gazdag pompájában a „gazda" *őrködő,* kiapadhatatlan szeretetét...

— Majd beleszakadnak, annyi rajtuk a termés! — sóhajt Lőrinc gazda. — Szinte sokaljuk is — ugymond —, mert ha kevésbé lennének ilyen szakadásig rakottak, talán nagyob volna kelendőségük és az áruk!

Le sem tudom festeni, hogy minő tömegü ennek a földig hajladozó almafa-királyságnak a termése. Bár folyton rakva az aljuk a széltől lerázott pompás almák tömegével, az ágakról, a levelek közül minden hajnallásra ujabb és frissebb alma-csodák szépséges sokaságai kandikálnak elő, hogy még a felkelő nap is elbüvölődötten kacag reájuk. A *baj* tehát nem a termés fogyta miatt és egészséges szépsége körül van, hanem az *értékesitésnél.* A szegedi tanyák gyümölcsös kertjei ontják a fajgyümölcsöket, de a világpiactól elzárva, az export-kereskedelemtől felösmeretlenül mellőzve, mondhatni, hogy itt még leginkább mindig csak batyuzó, kofálkodó, legkezdetlegesebb gyümölcsértékesités folyik. Vagónszámra rakodhatna egyedül erről az egy helyről a nagyobb méretekhez megszervezett kereskedelem, igy azonban csak kocsival fordul a faluzó gyümölcskofa, s itt a Balástya 441. szám alatti tanyán a javarészt téli: *szercsika, sikulai, Jonatán, Törökbálint, pogácsa, aranyparment,* félkilós *Boskop-szépe, kanadai ranette, Entz-rozmarin,* fehér *Calville, batul, sóvári, lángos bibor, véralma,* stb. fajok remek példányai kilónkint kocsiderékszámra 3-tól 16 és 18 filléres *„legmagasabb"* árban vesztegetődnek el. Sok még el is rothad, vagy a disznók moslékjába kerül, mivel a piacra kijutás, noha vasuti állomása van a Szeged-felsőtanyának, körülményes, költséges, másrészt ezen a széles, nagy gyümölcstermelő vidéken sehol nincs *hütőház,* sem egyetlen *konzerv-gyár,* mely felvenné és feldolgozná legaláb a veszendő és romlandó remek gyümölcstömegeket... S midőn Stiebel Lőrinc barátom gyermekfejnagy almákkal rakott királyi nemes, öreg almafái alat ámultan hajladozva járok, áldom e földet, csodálom e nagyszerü munkát, mely magárahagyatottságában is képes teremteni és fenntartani ilyen csodákat.

A birák és ügyészek egyesületének tagjai Pécsett

Pécsről jelentik: Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület vasárnapi kongresszusának résztvevői, mintegy százhuszan, szombaton este félnyolc órakor érkeztek meg Pécsre a budapesti gyorsvonattal. A vendégek tiszteletére a pécsi birói és ügyészi kar ünnepélyes fogadtatást rendezett a főpályaudvaron. A birósági intézmények élén *Kontzwald* Endre dr. itélőtáblai elnök fogadta a vendégeket és melegen köszöntötte az egyesület vezérét, *Wolff* Károlyt.

Wolff Károly rövid beszédben köszönte meg az üdvözlést. Hangoztatta, hogy a kongresszus munkája remélhetőleg nem lesz hiábavaló, hanem *elő fogja mozditani a magyar igazságszolgáltatás fejlődésének ügyét,* kimélyiti a baráti szeretetet és a kari összetartást, egyuttal pedig megkönnyiti a birói és ügyészi kar sulyos terheinek viselését.

A vendégek ezután szállásaikra tértek, majd este félkilenckor a Széchenyi-téren gyülekeztek, ahol a város hangversenyt rendezett a tiszteletükre. Este féltiz órakor a Katolikus Kör helyiségeiben ismerkedési vacsora volt.

hörgésektől, melyekkel pár ezer rongyos bulgár katona gondol utoljára az otthonmaradottakra ... A fegyverek közt sem szűnnek meg mosolyogni a múzsák. S egy kis futó terepszemle meggyőz róla, hogy mitőlünk nyugatabbra mennyi a finom s enyhe szenzáció s mennyivel boldogabbak az emberek. A szomszéd Bécsben például a képzőművészeti inyességekkel kínálkozó szecesszió-kiállítás és a Reichel-féle kollektív-kiállítás, meg a festőnők képkiállítása, továbbá egy nagyon érdekes ex-libris-kiállítás mellett most nyílt meg az osztrák iparművészeti társulat új elárusító helyisége, ahol egész interiőrök és egyes tárgyak rögtönös eladására rendezkedtek be a Stallburggasse 3. sz. a. De míg az interiőrök művészi szempontból nem ragadtatják el a kritikusokat és nézőket, sok dícsérettel szólnak a Wahliss-, Böck- és Kirsch-féle kerámiai munkákról, Pfaffenmeyer és Hagenauer fémmunkáiról, Melzer bőrmunkáiról és újra örömmel konstatálják, hogy a nagy ipari cégek, mint Südfeld & Co., Backhausen és Haas mennyi művésztervező dekoratív elgondolásait valósítják meg. Talán azért is konstatálják ezt, hogy a mi elmaradottságunk is eszünkbe jusson s az is, hogy az a bizonyos Haas cég aligha foglalkoztatja a pesti üzlete kvótája arányában a pesti iparművészetet. Igaz, ez a kiállítás a régi stílusok imádatát, azt a dekadens bécsi snobizmust is hűségesen szolgálja, mert az agyonrajongott biedermeier itt modern „átdolgozások"-ban jelentkezik, kivált a lakásberendezésben. De nem jobbak ebben a tekintetben Berlinben sem a viszonyok, ahol újabban egyre jobban hódít az Alt-Berlin hangulata és a mindennapi panamákat csak száz év előtti lim-lomok közt szeretik olvasni. Így nyílt meg a minap egy ilyen relikvia-kiállítás a Märkisches Museumban, amely vasból való ékszerek

Pálla Jenő rajza.

és kemény kardok közt főleg a lipcsei csata s Napoleon, Blücher meg Wellington emlékét újítja fel karrikatúrákon, metszeteken és elszállásolócédulákon. De szerencsére a modern művészet barátainak sem kell kétségbeesniök, mert finom gourmandisenak ott van Cassirernél a sokszor megcsodált orosz ballett-tervezőnek és grafikusnak, Bakstnak, pompás gyüjteménye: scenáriumok, figurinek s ezek közt a D'Annunzio azóta már megbukott „Szent Sebestyén vértanúságá"-hoz készült díszlettervek. A görög (mykenei) motívumok kígyóit, spirális vonalait a démonikusig tudja fokozni és az egyiptomi világ szenvedélyes, mély szineivel perverzül futtatja be. Csupa izzó erotika, ahogy ő Rubinstein Ida alakját, ezerféle fátyollal, övvel, ékszerrel a mozgás mindenféle variációjában ceruzája hegyére veszi. Bizonyos, hogy Gavarnitól egészen Th. Th. Heineig az utolsó század minden nagystílű grafikusa benne van az ő művészetében, de együttesen — ha kissé modoros is — egy egész dekoratív zenekar ő maga: Bakst. Sokkal kevesebb elragadtatás nyilatkozik meg azokban a kritikákban, amelyekkel a berlini iparművészeti iskola mostani kiállítását s Bruno Paul egész didaktikus szellemét kísérik. Mintha nem váltotta volna be azokat a reményeket, melyeket az iparművészet e hajdani forradalmárjától vártak s az ő előkelő eleganciája hovatovább a nyugodalmas és kényelmes, de nem mindig érdekes formák világába merült volna. Párisban a nagy tavaszi szalonok megnyitása előtt a kisebb gallériák szolgálnak művészi effektusokkal. Az akvarellisták, a „La cimaise" nevű művészcsoport s a modern festők egy exquisit-klubja a „Société nouvelle" kiállítása mellett egy új kottéria is alakult, a „Salon des Articles Animaliers", amelyben mindazok a festők, szobrá-

Magyar Iparművészet
1913.

szok és iparművészek vesznek részt, akik az állatok formái s mozgásai tanulmányába mélyülnek el s különösen sok dicsérettel szólnak Le Bourgeois-nak páratlan művészettel faragott faszobairól. Csak amikor az ember erről a szép nemzetközi sétáról visszaérkezik, akkor veszi észre, minő csüggedés és szárnyaszegettség van nálunk. A holt szezon ezúttal csakugyan korán köszöntött be nálunk, innenonnan egy éve lesz már, hogy beköszöntött.

DAVID. A francia grand saison idei művészeti csemegéje: David, a nagy Louis David képeinek, terveinek, alkotásainak hatalmas kiállítása a Petit Palaisban. A franciák rajongva, csodálattal nézik már régóta ismert, sőt túl is becsült művészetét, az ujságok, folyóiratok felújítják életének, e nagyszerű pózokkal gazdag életnek minden fázisát? Mi a rúgója ez emlékek felújításának? Talán a száműzött nagy művész szelleme felett az engesztelődés világosságát gyujtják meg, vagy egy darab Napoleon-imádatot akarnak újra belecsempészni a lelkekbe? Szó sincs róla, a Davidkultusz mind a kettőre alkalmas. Képeivel, bútoraival, kardjaival, toalettjeivel, csilláraival, drapériáival, fürtös Brutusaival és kacér Mme Récamierjával egy kor vonul fel, amelyben benne csillog, vérzik és parancsol a forradalom szelleme, a klasszicizmus imádata és Napoleonnak mindenre ráboruló imperializmusa. Egy emberfölötti egyéniség jelentkezik ebben a festőben, kosztümszabóban, díszletezőben és királyi ceremóniamesterben s már maga a nagyszerű képesség, hogy három különböző stílusnak: a Louis XVI-nak, a directoirenak s az empirenak a nyelvén miként tud beszélni, szavalni, szónokolni, — csodálatraméltó. A neve hallatára egyszerre a Recamier hálószobájára gondolunk, a hattyúvonalú ágyra, az omló drapériákra, a hideg mahagonifénnyel kokettáló éjjeli szekrényre, a konzolra, melynek káváján fáklyák és sasok vert bronzai fonódnak össze és felette puhán, ezüstösen hajlik az ovális tükör, a komoly falikarokra, — mindarra, amivel gőgjét és hiúságát görögös formákba burkolja. S mialatt Brutust festi, nem ér rá megmenteni a nővére urát a vérpadon s mikor az új napfény feltámad Napoleon képében, még arra is ráér, hogy játékkártyákat fessen az új konzulnak. Mintha csak ő is Talmától vett volna órákat, hogy hogyan kell jósolni, görög módon állni, ülni, a tógát méltósággal viselni, a szavakat Racine nyelvén kiejteni... Csoda-e, ha eljut a legnagyobb kitüntetéshez, ami francia embert valaha érhetett: Napoleon barátjává tudott lenni s csoda-e, ha azután számüzetésben kell meghalnia a nyolcvanhárom éves aggastyánnak Brüsszelben? Mégis kellemes és éltető illuziói voltak s ez irígylendő. Mert minden apró vonásán és minden nagy festményén ott érzik a hit, hogy az, amit csinál nem is klasszicizmus, nem is természet többé, sőt nem is stílus, hanem: a stílus. Hogy minden, ami előtte járt, csak törekvés erre, de mindaz, amit ő alkotott: az erő, az értelem és a forradalmi szenvedély egyszerre. Festőnek és művésznek csak érdekes, de mint lélek, a legnagyobbak közül való, aminők csak egy akkora állócsillag körül bolyonghatnak, aminő Napoleon volt. S hogy lefutott a világűrben és csak egy szép emlék maradt, amin bizonyára éppen azok csodálkoznak leginkább, akik most a Petit Palaisban tolonganak a reliquiái körül.

Pálla Jenő

PÁLLA JENŐ

tanár, szül. Székesfehérvárott, 1884. Művészeti tanulmányait Bpesten végezte. Főleg könyvillusztrációkat és reklámrajzokat készít. Több plakátpályázaton díjat nyert. Középiskolai tanár.

PÁLLA EUGENIO

professore, nato a Székesfehérvár, nel 1884. Studiò a Budapest. Si occupa specialmente di illustrazioni e di disegni per scopi reclamistici. Ha ottenuto numerosi premi coi suoi manifesti. E' professore di scuola media.

1234

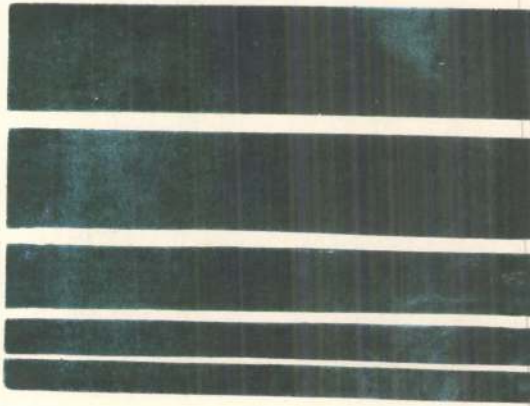

Az idegenlégió borzalmai

Palla Ottó

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1966 MÁJ 27

1021

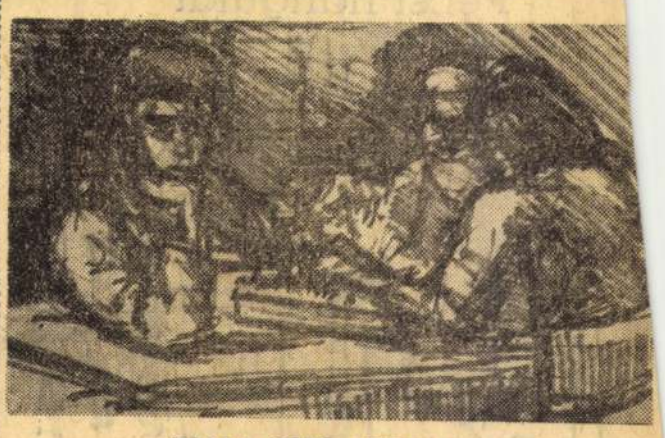

PALLA OTTÓ: GYEREKEK

RAFFAI SAROLTA:

Vakablak

Tétován áll. Gyors szeplők fénylenek
kerek kis arcán. Nézem, hogy lehet
ennyire messze mind a többitől?
Tán apja ivott... nagyapja... a kör
kicsi ugyan — tölcséresen mélyed
és gondot gondra, utat keringéltet,
megjárni vérbajt, rokon-házasságot.
Az öröklött az időn átszivárgott,
csak hullafoltot szederjez. De tény
szunnyad a titkolt szégyen zárt ölén,
begörcsölt tokban, megbontatlanul.

Hogy tétován áll, nézem. Nem figyel.
Mit tapogathat ösztöneivel,
tárgyat, személyt? Emléket? Vagy a
kinti, rügyeket bontó körtefa
gyökereztet tükörbe, vágyba, míg
a gyerek néz... néz... Lát-e valamit?
Ha lát, milyennek? Csak a síkokat.
Nem összefüggést, okot, bomlanak
számsorok, betűk, jelek, s hány szabály
egy kazallá, kócolttá összeáll:
így, ennyi lehet.

Nézem szótalan.
Micsoda gyűrűs mélyekbe zuhan
lépten nyomon az ember... s mit tehet?
Feszeget lassan hajszál-réseket —
Dugdosott, rejtett, tagadott valóság:
és áll tétován. Elnéz, nem figyel.
Vakablak, duzzadt vérereivel
ha nyílna már, ha gyúlna... faggatom.
Emeli arcát. Testetlen karom
kapaszkodik, belém fogózva szaggat,
s hogy tekintete szétfeszült vakablak:
mosolyog kínnal, még bizonytalan —
két nyílt tenyérrel támasztom magam.

UDUD ISTVÁN:

Gyermekarcok az intézetből

A félszeg

»Az én apámnál nincs jobb ember«
— szavalják sorban lelkesülten.
Csak egy kis szőke lány mereng el:
néz, néz maga elé feszülten.

— Mi bánt? — kérdezem félrevonva.
Előbb nem szól (amúgy is félszeg),
majd könnyek közt, szipogva mondja:
— Az én apukám mindig részeg.

A rendetlen

Könyveiben nincsen egy ép lap,
pedig új könyv volt egyik-másik.
Irkája valóságos étlap:
rajta lekvár, zsír foltja látszik.

Papíravar zizeg alatta.
Csupa bűntudat, ha dorgálom.
Megjavul: százszor megfogadta.
Nem lesz könnyű, de én kivárom.

A szolgálatkész

Ennek íme, senkije sincsen,
de egy jó szóért szinte reszket.
Nemzői az erkölcsi kresznek
fittyet hánytak. — Ha adta Isten,

tartsa is el! — S egy ócska liften
hagyta, ki a méhében hordta...
A kapuban vár rám gyakorta,
s azt se tudja, hogy mit segítsen.

Az értelmes

Őt szinte félholtan találták
egy putriban. Már sírni sem volt
ereje. Csak egy folt hátán folt
penészes ing fedte a hátát

s tetvek marta maszatos mellét...
Ott ül most az ablaknál hátul:
okos szeme kerekre tágul.
Nincs benne már a szörnyű emlék.

Pécsi hangulat

F. Kováts Zsuzsa rajza

Tanár vagy kolléga?

Egyik tanárunk mondta — már nem is emlékszem, milyen összefüggésben — a következőket: „Különös, hogy Önök még tanulmányaik végén sem kerülnek közel hozzánk... nem lesznek kollégáink." Azután elgondolkodva hozzáfűzte: „Lehet, hogy ennek mi is okai vagyunk... nem tudom."

Még nem vagyok harmadéves, tanítóképzős tanulmányaim derekán járok, mégis nyugtalanít ez a probléma.

Vajon mi lehet ennek a távolságnak az oka? A tanárokban keresendő-e vagy a hallgatókban? Vagy nem is probléma, hanem így jó és természetes? Végül is: pedagógusoknak készülünk ugyan, felsőfokú tanintézetben, mégiscsak a tanár és diák kapcsolatában vagyunk egymással. Tanáraink mind tudásban, mind pedagógiai tapasztalatban jóval felettünk állnak, ők oktatnak, vezetnek bennünket, mindez érthetővé teszi, hogy elsősorban nem a kollégát látják bennünk, s mi a tanítvány elfogódottságával tekintünk rájuk.

És még valamit! Mindaddig, amíg még formálódik a kamaszkorból épphogy kiláboló egyéniségünk, amíg készülődik világképünk, s amíg nem estünk át a mindennapi iskolai munka tűzkeresztségén, aligha tekinthetjük magunkat pedagógusoknak.

Nem arról van tehát szó, hogy szándékosan igyekszünk távol állni tanárainktól, majdani kollégáinktól, hanem az előbb vázolt természetes jelenségről. Mindezzel persze nem akarom azt mondani, hogy ne is kerüljünk egymással emberi közelségbe. Sőt...: Ha közös erőfeszítéssel megteremtjük a tanár és a pedagógus hivatásra készülő tanítvány egészséges kapcsolatát, nem csupán a harmadik év végére, hanem már az első évben is eltűnik a bizalmatlanság, a gátlás, a félelem, és helyét az őszinte tisztelet, a nyílt, szót értő bizalom foglalja el.

Melocco Péter

Zalaiak Ausztriában

Huszonkilenc kiemelkedő munkát végző szakszervezeti aktíva részvételével jól sikerült ausztriai autóbusz-utat szervezett nemrégiben a szakszervezet zalai bizottsága. Az út legnagyobb élményeit Bécs, Salzburg, Graz és az alpesi tára jelentette a részvevőknek. Mély megrendüléssel látogatták meg a zalai pedagógusok az örök mementót, Mauthausent is. Képünk Mauthausenben készült, az emlékmű megkoszorúzása után.

A pedagógusnap alkalmából köszöntjük eszközeink felhasználóit. További munkájukhoz jó egészséget kívánunk!

Iskolai Felszereléseket Értékesítő Vállalat vezetősége és dolgozói

Szeretettel köszöntjük a pedagógusokat a PEDAGÓGUSNAP alkalmából. A népgazdaság számára hasznos hulladékanyagok gyűjtéséhez további támogatásukat kérjük.

MÉH vezetősége és dolgozói

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Palla Ottó

PEDAGÓGUSOK LAPJA
1965 MÁJ 25.

1021

MUNKÁBAN

Palla Ottó rajza

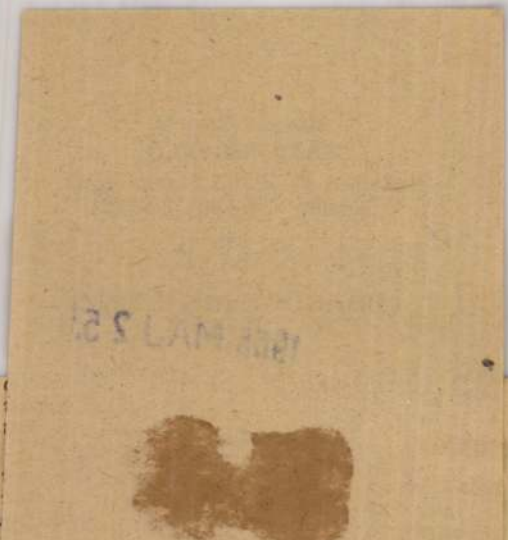

most egymás
mije van —
rjai úgy áll-
l, mint ami-
rasszal hosz-

ál egy zafir-

y aranymar-

ádsz, Veréb,

arany?
ele, csak ami
sz egy egész

éb. Csak azt
ülbelül úgy

meg, mond-
hozzá — fe-
pedig még
megőrizzük
diófára, te

a nyeszlett, vékonydongájú Vakarcs is olyan magabiztosan járt-kelt a többiek között mintha legalább is ő lenne a helybéli kapitány fia. Egy alkalommal el is kottyantotta, hogy csodálatos kincsekre találtak, amelyeken majd osztozni fognak. Hogy miféle kincsekre, az egyelőre titok. A többiek hitték is meg nem is. Valamit csakugyan találhattak, ha ekkora mellénnyel járnak, mondogatták egymásközött. Többet azonban Vakarcsból sem lehetett kiszedni. Az ő titkuk, ahhoz senkinek semmi köze, mondta. Hitték is, nem is, de azért irigyelték őket.

— Igaz, hogy kincsetek van? — kérdezte a Kovesának Olgája is az úton, pedig ő nem

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Palla Ottó

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1965 ÁPR. 4.

tove kvartettje: fasizmus, nyilasok, SS, Gestapo. S húsz

1021

Gyermekportré
Palla Ottó rajza

akkor velünk?« De ezen is túljutottunk, a kállói járás pedagógusai is megtették a magukét az államosítás érdekében. A szakszervezet a társadalmi mozgás első vonalában harcolt. Mindig az újért, a réginél jobbért. Amíg arra volt szükség, cipőtalpat is osztottunk. Napraforgót szedtünk a tanyákon, mert az olaj valutának számított, csereeszköz volt. Később a megváltozott vi-

PALLAG Zsuzsa

XII. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs, Pécsi Galéria, 1991. A kiállitást rend. és a kat. szerk. Sárkány József. Pécs : JPM, 1991

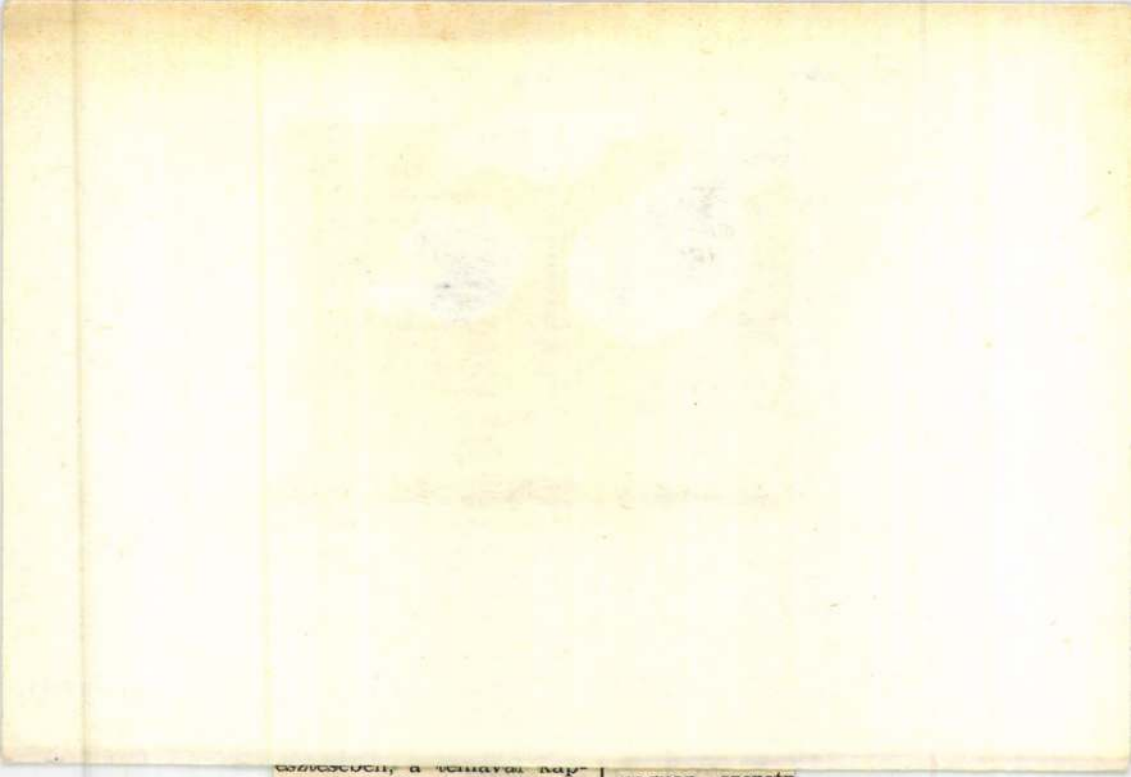

solatos látókör tágításában,
korszerű szemléletmód for-
nálásában. Sokat segíthetnek
ezek a „kérdezz—felelek"-

nagyon szeretn
mentes nemi él
szen az ő teljes
áll vagy bukik
A gyógyszerbe

Pallag Zsuzsanna, szobrász

VASUTAS KÉPZŐMŰVÉSZEK

A vasutasnap alkalmából nyílt meg a 36. országos vasutas képzőművészeti kiállítás a Vasutasok Szakszervezetének képzőművészeti iskolájában. A megnyitón Koszorús Ferenc, a Vasutasok Szakszervezetének főtitkára nyújtotta át a legsikeresebb munkákért odaítélt díjakat. Képünkön Pallag Zsuzsanna szobrászművész első helyezett alkotása mellett.

— Horvai Tü

Új Tükör

43

XXIV/29

ra változott.
Szigethy István főmérnök, Leni
eddig: 24—53 új
Üllenntartó V. 3. sz. önels
egység. József A. u. 29.
eddig: 26—93 új
Villany és Épületszerelő V.
és Vízvezetékszerelő Üzem, Ybl
alól áthelyezve Piac-tér 24. alá.
eddig: 16—80 új

ÚJ ÁLLOMÁSOK:

Állami Áruház, könyvelőség,
Köztársaság utja 38. 16—17
Balló János dr. járási főorvos, fog-
szakorvos, Lépcső u. 3. 12—55
Belügyminisztérium Megyei Főosztály
Körzeti megbízott,
Köztársaság utja 48. 11—94
Panasziroda, Kossuth u. 12. 27—15
Borforgalmi V.
Pincészet, Máriavölgy 11. 20—41
Földmívesszövetkezetek Fejér megyei
Szövetkezeti Központja
Járási központ főkönyvelősége
Zalka M. u. 5. 26—23
Kiskereskedelmi V.
73. sz. élelmiszer, Árpád u. 2. 17—43
129. sz. fűszer-csemege,
Lenin u. 64. 17—71
Magyar Önkéntes Honvédelmi Szövetség
Városi Elnökség Március 15. u. 17. 14—68
Mozüzemi V. Lenin u. 62.
Műsor-propaganda csoport 17—06
Posta
Postaállomás székesfehérvári telepe,
Rádióállomás 24—79
Központi Kábelüzem,
Széchenyi u. 93. 24—10
Schmideg Zoltán Lenin u. 62. 17—88
Ügyvédi Munkaközösség I. sz. Iroda
Lakatos u. 2. 17—62
Ügyészség, Megyei Ügyészség
Dózsa Gy. tér 14. 23—36

LESZERELT ÁLLOMÁSOK:

Építőipari V. üzemi konyhája
Sutő u. 8. 17—35

tozatos gazdag nyersanyagot biztosítanak a kozmetikai cikkeket gyártó iparágnak. Nemrég alkalmam nyílt arra, hogy ellátogassak az „Aroma" iparvállalathoz. Vegyészmérnöke kísért végig az illatfelhőket árasztó, tisztaságtól ragyogó tágas termeken. Az egyik csarnokban fémhordókba, hatalmas üvegekbe és kis fiolákba zárt virágok tömkelegét láttam, illetve a belőle készített kivonatokat. Az egyik felirat arról tanúskodott, hogy a „szantálolaj"-küldemény a távoli Indiából érkezett, a narancsolaj a napfényes Olaszországra emlékeztetett, más feliratok Szumatráról, hatalmas őserdőkről beszéltek. Legtöbb küldemény azonban Kazanlik vidékéről a „Rózsák völgyéből" érkezett,

Hasznos

Sok nő bosszankodik, hogy szandáljában, vagy szandált hordva feltöredezik, csúnya, kemény lesz a sarka. Hiába mossa, hiába sikálja sokszor kénytelen pontosan ezért zoknit húzni. Kevesen

Pallai

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

1956 AUG 5.

Fejérmegyei Néplap, Székesfehérvár

4+1

Őszi tervek az István Király Múzeumban

A székesfehérvári István Király Múzeum vezetői — hasonlóan a tavalyi őszi idényhez — az idén is gazdag programot akarnak megvalósítani. A cél: lehetővé tenni, hogy minél több értékes — országos, sőt világviszonylatban is jelentős — kiállításban gyönyörködhessenek a fehérvári múzeumlátogatók.

Az első őszi tárlat előreláthatóan Medgyessy Ferenc gyűjteményes anyagából áll. A Medgyessy alkotások első állomása, Budapest után — az Országos Vándorkiállításokat Intéző Bizottság jóvoltából — Székesfehérvár. Ezt követően az István Király Múzeum a helyi képzőművészek őszi tárlatát rendezi meg.

A fehérvári művészek őszi tárlatát egy sajátos kiállítás követi majd. A kiállítást a nemzetközi múzeumi hét alkalmából rendezik, amely bemutatja alaprajzokkal, tervekkel és gazdag fényképanyaggal Fejér megye műemlékeit. A kiállítás egyben azt a célt is szolgálja, hogy felhívja a lakosság figyelmét nagymultú, évszázados műemlékeink fokozottabb megőrzésére.

Ugyancsak ősszel kerül sor a Lionardo da Vinci reprodukciós kiállításra is, majd a Csók István Képtárban ugyanekkor sorozatos kiállítás nyílik a székesfehérvári festők anyagaiból. Helyi képzőművészeink őszi tárlatán a művészek legutóbbi alkotásaival ismerkedhetnek meg a kiállítást látogatók. A Csók Képtárban rendezendő kiállításokon pedig külön-külön Pallai, Áron Nagy, M. Tóth, Bory, stb. gyűjteményes anyagában gyönyörködhetnek majd.

Végezetül megjegyezzük abban a reményben, hogy a terv valósággá válik: az István Király Múzeum vezetői tárgyalást folytatnak, hogy elhozzák Székesfehérvárra néhány hétre a Budapesten oly nagy sikert aratott karikatúra kiállítás anyagát. Ezenkívül, ha a székesfehérvári közönség megfelelő érdeklődést mutat és természetesen, ha a tárgyalások eredménnyel járnak, lehozzák Fehérvárra az UNESCO által rendezett nagysikerű Rembrand kiállítást is.

T. Fr.: Képek az egerszegi fafaragó művésztelepről.
Zalai Hírlap, 1946. aug. 8.

Pallai Márta (főiskolás).

7

Pallai Márta labirintus-készítés közben.

Borsos Miklós 70 éves

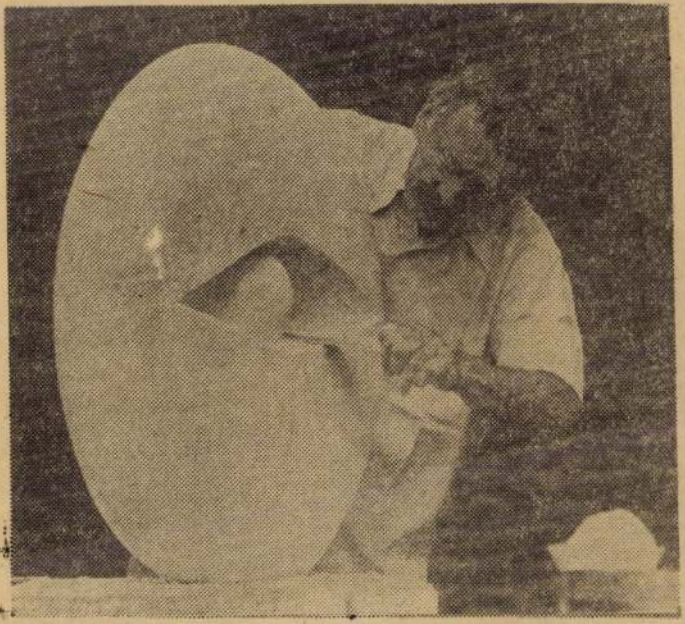

Augusztus 13-án ünnepli születésének 70. évfordulóját Borsos Miklós, a mai magyar szobrászművészet kiemelkedő képviselője. Képünkön a művész munka közben. Készül a „Sine-Nomine", amellyel a világegyetem erőinek egymásra hatását kívánja jelképezni.

Nyelvőr

Port megissza magya

Pallai Mária

Forgó sijtók

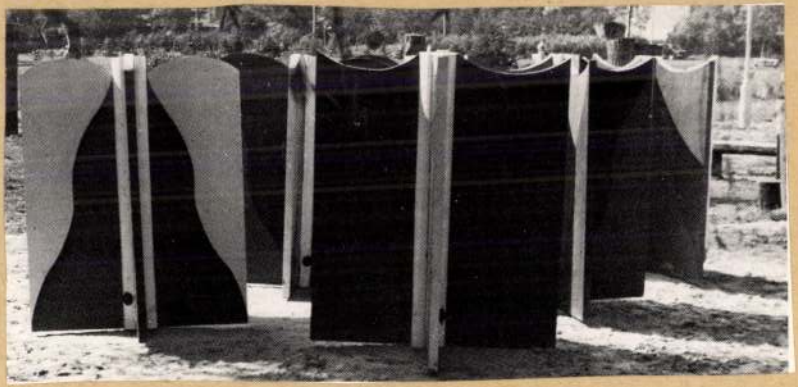

Szabados Árpád: A zalaegerszegi játszótér.
Művészet, 1977. ápr. ilis – 24. oldal.

Das Kunstgewerbemuseum in Budapest
und
Die Hochschule für angewandte Kunst in Wien

geben sich die Ehre
zur Eröffnung der Ausstellung

Friedrich von Berzeviczy - Pallavicini (1909-1989)

"Die Poesie der Inszenierung"

für Freitag, den 10. Juni 1994. um 15 Uhr
im Kunstgewerbemuseum, Budapest

einzuladen

Begrüßung: Herr Botschafter Dr. Erich Kussbach

Einführung: O. Prof. Oswald Oberhuber
Rektor der Hochschule für angewandte Kunst in Wien

Az Iparművészeti Múzeum
és a
Hochschule für angewandte Kunst in Wien

tisztelettel meghívja

Friedrich von Berzeviczy - Pallavicini (1909-1989)

"A környezet költészete"

kiállításának megnyitására

az Iparművészeti Múzeumba
1994. június 10-én 15 órakor

A vendégeket köszönti: Dr. Erich Kussbach nagykövet

A kiállítást megnyitja: O. Prof. Oswald Oberhuber
Rektor der Hochschule für angewandte Kunst in Wien

A kiállítás megrendezését támogatta:
Die Ausstellung erfolgt in Zusammenarbert mit den:

Hochschule für angewandte Kunst in Wien,
Österreichischen Kultutinstitut in Budapest,
Museum für angewandte Kunst in Wien
Művelődési és Közoktatási Minisztérium, Budapest

A kiállítás ideje alatt a "Műhelysarok" vendégei:
Als Gäste im Studio des Kunstgewerbemuseums:

Keramik von **Stefanie Pongratz, Hubert Blanz**
Textilkunst von **Petra Bacher, Maresi Macmanus-Ortel**
Schmuck von **Susanne Hammer,**
Luster von **Florian Ladstatter**

Cappella dei Caduti a Santa Caterina a Magnanapoli.

dissidio tra arte vecchia e arte nuova in realtà non esiste; esistono invece architetti vecchi e architetti giovani che operano contemporaneamente secondo tendenze diverse e contrastanti. Ma la storia c'insegna che è stato sempre così. Quando la *praticuccia* del gotico era già da oltre mezzo secolo abbandonata in Toscana, e il Rinascimento trionfava, a Venezia c'era chi goticheggiava ancora in pieno Cinquecento; nella Firenze del

Pallavicini Ede örgróf
pestő

Algyői rk. templom
(Csongrád vm.)

1788–1798-ban épult.
Ezen időkben kapták a
vaci piaristák felorda-
tott rendházából a
nép Szent Anna főoltár-
képet, melyet Palla-
vicini Ede örgróf 1824-
ben saját Erzüleg meg-
újított.

Chobotvac

393. l.

ERDÉLY

Administrația: CLU

Müemlé

Ungaria.

Pallavicini Ede örgróf

A pusztaszeri romok
c. festmenyének repr.
Vas. Rép. 1882.
537 l.

Pallay József székesfehérvári tájképfestő,
tőktyire a zsennyei
alkotóházban festett
tájképeiből gyűjt. kiáll.
Bpesten a Fenyes Adolf
teremben 1955. szept.-okt.
ben.

Cifka P.: Három szé-
kesfehérvári művész.
Magyar Nemzet
1955. szept. 30.

fordits!

gítva.

Elsősorban tájképfestő *Pallay* József is. Most kiállított tájképei javarészt nem szűkebb hazájában, hanem a zsennyei alkotóházban készültek. Ahogy Áron Nagy Lajos a víz, úgy Pallay József az erdő szerelmese, azt festi, kutatja, annak a szépségéről, csendjéről mondja el vallomásait. És elég erős ahhoz, hogy ne engedjen a *Paál* László-epigonizmus könnyű hívásának, ne hagyja magát — saját egyéniségét, saját korának emberi valóságát feladva — elcsábítani a nagy mester bűvöletétől. Mondanivalója, színvilága más, derűsebb, világosabb — bár igaz, hogy néha fenyegeti az egyhangúság veszélye is. Rajzaiban már sokkal nagyobb részét fogja át a világnak. A *Várakozó*, sok gonddal készült rajza, például, azt mutatja, hogy van mondanivalója az emberről is, bátran nyúl — ha egyelőre még csak grafikában is — a valóság összetettebb, bonyolultabb részei felé.

Cifka Péter

MA:

SZERKESZTŐSÉGI ÜGYELET:
☎ 315-190, 316-510 (üzenetrögzítő is)

Hétfő, 1994. szeptember 26. A Nap kél: 6.36 órakor, nyugszik: 18.35 órakor.
Jusztina napja

Mai évfordulóink

85 éve hunyt el Thaly Kálmán történész és politikus. Szenvedélyesen érdekelte a magyar nép történelme, különösen a Rákóczi-szabadságharc eseményei. Kiváló adatgyűjtő munkát végzett, bár a kritikai szemlélettel adós maradt. Annyira rajongott a kurucokért, hogy még a történelem meghamisításától sem riadt vissza. Az általa kiadott kuruc-balladák egy részét is ő maga írta, komoly feladatot adva ezzel az őt követő irodalomtörténészeknek. Ő volt a budapesti millenniumi emlékmű felállításának egyik szorgalmazója, sőt, neki köszönhető, hogy az emlékművön ma Árpád vezér lovon ül. Az emlékmű központi alakjának megmintázásával megbízott szobrász, Zala György ugyanis eredetileg „gyalogos" szobrot kívánt készíteni, amikor azonban Thaly tudomást szerzett a tervről, felkereste a művészt, és azt mondta neki: „Az országalapító fejedelmeket bakává ne tegyük! Zala pedig hallgatott rá.

Boldog születésnapot!

50. születésnapját ünnepli Peter Turrini osztrák drámaíró. A híres Ödön von Horváth irodalmi hagyományait felhasználva alkot, s a német nyelvterület egyik legismertebb írója. Műveivel sokszor kelt megdöbbenést. Tavaly például Grillparzer a pornóüzletben című egyfelvonásosa kavart vihart. A Berliner Ensemble-ban bemutatott műve után a meghökkent közönséget például ingyen sörrel próbálták észhez téríteni.

Ma ünnepli születésnapját a Parmalat FC középpályása, Dubecz János. A 22 éves focista állandó, biztos tagja a csapatnak, többször szerepelt már az idén a jók felsorolásában.

KIÁLLÍTÁSOK

Csók István Képtár Bartók Béla tér 1.
Ujházi Péter festőművész kiállítása — Nyitva: 10 órától 19 óráig
Vörösmarty Terem Kossuth u. 14.
Krupiczer Antal szobrászművész kiállítása — Nyitva: 10 órától 18 óráig
Arts' Galéria Kossuth Lajos u. 14.
Kortárs képző- és iparművészeti alkotások bemutatója, Balogh Sándor textilgrafikai kiállítása — Nyitva: 10 órától 18 óráig
Dr. Belák Sándor Agrártörténeti Szakgyűjtemény Csalapuszta — Nyitva: 10 órától 18 óráig
Szent István Galéria Gárdony, Szabadság u. 1. — Nyitva: 10 órától 17 óráig

KÖNYVTÁRAK

Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár
Felnőtteknek kölcsönzés és zenei részleg — Nyitva: 10 órától 19 óráig
Olvasóterem — Nyitva: 10 órától 19 óráig
Gyermekkönyvtár — Nyitva: 12 órától 18 óráig
Szakszervezetek Fejér Megyei Könyvtára Szekfű Gyula utca 3. — Nyitva: 10 órától 16 óráig
Videoton Oktatási Központ Könyvtára Berényi út — Nyitva: 11 órától 17 óráig
Kisfalud Malomhegyi út 23. — Nyitva: 16 órától 18 óráig
Ikarus Gárdonyi Géza Művelődési Ház Könyvtára — Nyitva: 13 órától 18 óráig
MÁV Művelődési Ház Könyvtára Kaszap István u. 6. — Nyitva: 13 órától 18 óráig

ORSZÁGOS MENTŐSZOLGÁLAT TELEFONSZÁMAI

Mentés: 04, Mór: 407-352, Betegszállítás: (22) 311-324. Az Országos Mentőszolgálat **helikopteres ügyelete: 04** hétköznap 7.30-tól 17.30 óráig

TELEFONOS LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT

Naponta 19 órától reggel 6 óráig: (22) 311-127
* Névtelenséget és titoktartást biztosítunk. A hívások ingyenesek!

ORVOSI ÜGYELET

Felnőtteknek és gyermekeknek **Szfváron,** a Víziváros lakónegyedi orvosi rendelőben 19 órától reggel 7 óráig. Tel.: felnőtt: 340-152, gyermek: 311-021.
Móron, a rendelőintézetben, 19 órától reggel 7 óráig. Telefon: Mór 407-041.

ÁLLATORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM SZÉKESFEHÉRVÁRI GYAKORLÓ KLINIKÁJA

Székesfehérvár, Homok sor 7. Tel.: **316-419 , 314-052** , Állandó ügyeleti szolgálat a hét minden napján

ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁR

Székesfehérvár, a József Attila utca 2. sz. alatt

MŰSZAKI MENTÉS ÉS DARUZÁSI ÜGYELET

Teherautók, ADR hatálya alá tartozó járművek műszaki és baleseti mentése, szállítása.
Daruzási ügyelet: 0-24 óráig, 20-120 tonnáig. Telefonszám: RESCUE Kft. **06-60-33-44-11.**

TAXI RENDELÉS

CITY TAXI, TEHER, SEGÉLYSZOLGÁLAT — 0-24-ig. Telefon: **311-111, 316-166**

AEROCARITAS LÉGI MENTŐŐRSÉG

Állandó ügyeletet tart 7.00 órától napnyugtáig. Hívható a **06-22/33-44-55. telefonszámon**

VÁROSI GYEPMESTERI ÜGYELET

Mindennap 14 órától reggel 7 óráig Tel.: **326-363**

VÁROSI ÚTÜGYELET

Mindennap 0-24 óráig. Szfvár, Sörház tér. 3. **Tel.: 314-556.**

TELEFONDOKTOR

A szeptember 26-tól október 2-ig terjedő héten a Telefondoktor a menopauzáról, vagyis közismert nevén a változás koráról ad hasznos tanácsokat az érdekelteknek. Egyebek között elmondja, hogy a panaszok csökkentését elősegíthetik az egészséges életmóddal, a változatos, kiegyensúlyozott táplálkozással, amely előnyben részesíti a kálciumban gazdag élelmiszereket, például a tejtermékeket. Ajánlatos a testgyakorlás is, mert jó karban tartja a nők izomzatát és megelőzi a csontritkulást. Fontos az is, hogy sokat tartózkodjanak szabad levegőn, ne dohányozzanak és tartózkodjanak a túlzott alkoholfogyasztástól. További felvilágosítást ad az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat a 132-33-54 telefonszámon és amennyiben az érdekeltek arra kíváncsiak, hogy lakhelyük közelében hol van menopauza-rendelés, akkor küldjenek saját nevükre címzett és felbélyegzett válaszborítékot a szolgálat Bp. 1390 Pf. 173. címre.

KOSSUTH

04.30 Reggeli krónika 08.10 Törvénykönyv 08.40 Napközben 11.05 Szonda Tudományos magazin 11.35 Moldova György: Negyven prédikátor 12.00 Déli krónika 12.30 Ki nyer ma? 12.50 Külpolitikai figyelő 13.05 Nemzetközi vallási híradó 13.30 Hitélet 14.05 Klasszikusok mindenkinek Magyar előadóművészek albuma Drahos Béla fuvolázik 14.55 Babits Mihály: Cigánydal 15.05 A Nyitnikék postája 15.35 Üzenő 15.45 Beszélni nehéz! 16.00 Délutáni krónika 16.10 Mindennapi gazdaság 16.20 Hegedű-szó 17.05 Eco-mix Gazdasági magazin 18.00 Esti krónika 18.30 Ráadás 19.05 Sportvilág 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Összeállította: Kukorelly Endre 20.05 A népzene hagyományőrzői 20.30 Határok nélkül 21.05 Fehér Béla: A doktor 22.00 Késő esti krónika 22.30 Viszlát, Huszadik! 23.05 Lemezmúzeum

PETŐFI

04.32 Hajnali kalendárium 06.03 Reggeli csúcs 07.40 Sportreggel 08.10 Rivaldafényben Filmslágerek a TV műsorából 08.50 Aprócseprő gyerekekről 09.03 Zöld telefon Környezetvédelmi tudakozó 09.10 Zene-szó 10.55 Gordiusz plusz Öt perc tudomány 11.05 Családi persely, avagy a pénz is boldogít 11.15 Ami a káprázat mögött van 12.00 Nótakalendárium 13.10 Hogy tetszik lenni? Nyugdíjasok műsora 13.45 Időjárás- és vízállásjelentés 14.00 Kettőtől-ötig A Rádió kívánságműsora 17.03 Délutáni csúcs 18.00 Gördeszka 18.30 Látatlanul Magazin látóknak és nem látóknak 19.05 Gordiusz plusz Öt perc tudomány 19.10 Garázs 19.30 Alte-rock Magyar alternatív zenei híradó 20.00 Az MR Karinthy Színpada 21.10 Vangelis: 1492 22.00 Zenészportré 23.03 Sporthíradó 23.10 Napforduló

BARTÓK

06.00 Muzsikáló reggel 09.05 Pódium Theo Adam operafelvételeiből 10.05 Vízkereszttől szilveszterig 10.48 Klasszikus kamarazene 11.35 A hét zeneműve Ravel: Spanyol rapszódia 12.05 Hangverseny délidőben 13.26 Évszázadok kórusmuzsikája 14.20 Jókai Mór: Az élet komédiásai 15.16 Északi muzsika 16.05 Kóruspódium 16.30 Eszperantó híradó 17.00 Zenei tükör 17.50 Versek a zenéről 18.05 Maros Éva hárfázik, Geiger György trombitán játszik, Szabó Teréz zongorázik 19.05 A muzsikáló természet és a többiek 19.35 Budapesti Őszi Fesztivál — 1994 A Budapesti Fesztiválzenekar hangversenye Közben: 20.25 Németh Gábor novellái 21.44 Mozart operáiból 22.05 Új Zenei Újság (ism.) 22.50 Beremányi Géza: Légköbméter 23.47 Régi fúvószene 00.05 Évszázadok muzsikájából

JUVENTUS RÁDIÓ

06.00 A Juventus Rádió zenés, információs, szórakoztató műsorát hallhatják 06 órától 24 óráig
Közben:
— Horváth Rozi receptajánlata
— Fornax Gazdasági hírek
— Juventus-Warner musik
URH.: 89.5 mHz és 93.9 mHz

GYŐRI RÁDIÓ

06.55 Műsorismertetés 07.00 Budapesti Krónika 07.30 Nyugat-Magyarországi Krónika 08.00-09.00 Második óra. Benne: Önkormányzati híradó, Reggeli telefon, Postazsák, Nyugdíjas percek, Baba-mama, Slágernaptár

TV 1

05.30 Falutévé 05.50 Határtól határig Körzeti percek Debrecenből **06.00-09.00 NAP-KELTE 06.00 és 07.00 Hírösszefoglaló 06.40 Reuters** Gazdasági híradó **06.55 Mese 09.00-12.00 Napközi** Dömsödi Gáborral **09.30 Riviéra** Kopr. filmsor. **10.30 Walt Disney bemutatja** (ism.) **11.30 Játék 12.00 Déli harangszó, hírek 12.05 Üzlet délidőben** Gazdasági híradó **15.00 Összefoglaló a mexikói kajak-kenu vb-ről 15.40 Falutévé** (ism.) **16.00 Hírek 16.10 Tessék hívni!** Dévényi Tibor videójátéka **16.30 Ray Bradbury Színháza** Kanadai-új-zélandi filmsor. (ism.) **Mennyország a Marson 17.00 RÉS** Rövid, érdekes, sikeres **17.10-18.00 Kapcsolj be! Maci Laci** Amerikai rajzfilmsorozat **Rímfaragó Balatoni bárdok Képhiba Sztárkereső Zenelánc 18.00 „Engedjétek hozzám..."** A hitről gyerekeknek **18.10 Csellengők** Eltűnt gyerekek nyomában **18.15 Üzlet 18.30 Szerencsekerék 19.00 Válaszolunk... a nézők telefonjaira 19.05 Csízió 19.10 Esti mese 19.30 Híradó 20.15 Columbo** Amerikai krimisorozat **21.50 Elrabolt műkincsek,** II. **22.30 Szabófalvától San Franciscoig Vásáry Tamás-portré kb. 23.40 BBC-híradó**

TV 2

14.00 Képújság 14.05 Kapcsoljuk az Országházat! Riportműsor **15.00 Parlamenti Napló** A plenáris ülés közvetítése **17.05 Mondolat** Nyelvi-művelődéstörténeti filmes folyóirat **17.35 Medicina** Egészségügyi híradó **17.45 Jelképtár Az arany** (ism.) **17.50 Csízió 18.00-18.45 Körzeti stúdiók műsora 18.00 Körzeti híradók 18.13 Magyarország ma** A Debreceni Körzeti Televízió riportfilmje **Még hallani a mozdony kürtjét 18.45 Telesport 19.00 Albacomp — Prievidza Férfi Szuperliga kosárlabda-mérkőzés** Közvetítés Székesfehérvárról **21.05 Mindent, vagy semmit!** Műveltségi vetélkedő **21.40 Múzsa** Kulturális hírműsor **22.00 Objektív** Háttérműsor hírekről, eseményekről **22.35 A skanzen őre** Csehszlovák film (1988 88') R.: Stefan Uher

DUNA TV

08.00-14.00 Képes krónika 14.00 Lapozó 14.15 A selyemút Japán ismeretterjesztő sor. A legendás Ladakh 15.05 Gazdakör 16.00 A vadon csodái Kanadai ismeretterj. sor. Az oroszlánfóka 16.25 Mofli 16.50 Cimbora — Tallózó 17.40 Mese 18.00 Híradó 18.15 A boldog család Német filmsorozat Az önvád Miközben a család a presszóban üldögél, a gyereket elüti egy autó. 19.05 X. salgótarjáni Nemzetközi Dixiland Fesztivál 20.00 Mű-terem-tés Képzőművészeti magazin 20.45 Esti kérdés 21.00 Híradó 21.15 Magyar nők a Gulágon Magyar dokumentumfilm „Mikor vittek Szibéria felé", III/1. 22.50 Vers Illyés Gyula: Bartók Elmondja: Sinkovits Imre

RTL

09.05 Vészhelyzet Amerikai filmsorozat 10.00 Gazdagok és szépek Amerikai filmsorozat 10.30 É letünk napjai Amerikai filmsorozat 11.00 Megéri az árát! 11.30 Családi párbaj 12.00 Déli magazin 12.30 A springfieldiek története Amerikai filmsorozat 13.15 A kaliforniai klán Amerikai filmsorozat 14.10 Gyilkosság a hobbija Amerikai krimisorozat 15.00 Ilona Christen Naprakész talkshow 16.00 Hans Meiser Kerekasztal-beszélgetés 17.00 Ki a főnök? Am. vígjátéksorozat (ism.) 17.30 Egy rém rendes család Amerikai filmsorozat (ism.) 18.00 Gazdagok és szépek Amerikai filmsorozat (ism.) 18.30 Vigyázat, robban! Magazin 18.45 Hírek 19.40 Jó idők, rossz idők Német filmsorozat 20.15 Kojak Amerikai krimi Virágok Mattynek 22.15 Vigyázat, robban! Magazin 23.00 10 perccel 11 előtt Kulturális magazin 23.30 Gottshalk Késő esti show 24.00 Éjféli hírmagazin 00.30 Egy rém rendes család Amerikai filmsorozat 01.00 Tracy Ullman-show Amerikai vígjátéksorozat

SUPER

08.30 NBC-híradó 09.00 Superbevásárlás 10.00 Rolonda Talkshow 11.00 Üzleti magazin 12.00 Ma - hírmagazin 12.30 Financial Times 13.00 Ma - hírmagazin 14.00 Pénzkerék 17.30 Financial Times 18.00 Ma - hírmagazin 19.00 ITN-híradó 19.30 Magazin kiemelkedő személyekről 20.30 Szemtanú: a videó 21.30 Belső kiadvány 22.00 ITN-hírek 22.30 Jay Leno-show 23.30 NBC-híradó

SAT 1

09.00 Superboy 09.30 Szerelemhajó 10.30 Szomszédok A usztrál filmsor. 11.00 A szenvedély árnyéka Am. filmsor. 11.55 Kockáztass! 12.30 Kalifornia napja alatt Am. filmsor. 13.30 Szerelemhajó Am. filmsorozat 14.30 Superboy Amerikai kalandfilmsorozat 15.00 Bonanza Amerikai westernsorozat 15.55 Űrszekerek Amerikai sci-fi-sorozat 17.00 Kockáztass! - trükkös kvíz 18.00 Mindent vagy semmit! 19.00 Híradó 19.19 Sporthírek 19.30 Szerencsekerék 20.15 Szia, doki bácsi! Német filmsorozat 21.15 A Heinz Sielmann- jelentés 22.10 Ki kormányozzon? 23.00 Hírek és sztorik 00.20 Donner napja a 4-es csatornán 00.50 4- es csatorna Dok.film 01.20 Űrszekerek (ism.)

PRO 7

07.45 A Waltonok Amerikai filmsorozat 08.45 A mi kis farmunk (ism.) 09.40 Az elsüllyedt világ (ism.) 11.30 Kőr bubi két dámával Amerikai filmsorozat 12.00 A szívélyes ügynöknő Amerikai filmsorozat 13.00 Charlie angyalai Amerikai filmsorozat 14.00 Arabella Kiesbauer Talkshow 15.00 A Denver-klán Amerikai filmsorozat 16.00 A mi kis farmunk Amerikai filmsorozat 17.00 Dennis Rajzfilmsorozat 17.30 Tapsi Hapsi Rajzfilmsorozat 17.55 A Flintstone család Rajzfilmsorozat 18.25 Csendes kis otthonunk Amerikai filmsorozat 18.55 Irány a kollégium! Amerikai filmsorozat 19.25 Tökjó, Mr. Cooper! Amerikai filmsorozat 20.15 Az X-dosszziék Kanadai krimisorozat 21.10 New York-i zsaru Amerikai krimisorozat 22.10 Testközelben 23.05 Eliot Ness visszatér Amerikai krimi 01.05 A keményfejű (ism.) 02.10 Lois és Clark kalandjai (ism.)

DSF

09.00 Bodycheck 09.30 Motorsport 10.30 Bundesliga 11.30 Tenisz 12.00 Power Play 12.30 Aktion 5 13.30 Varázslatos sportok 16.00 Bundesliga 17.00 Aktion 5 18.00 Power Play 18.30 Varázslatos sportok 19.55 Sportriport 20.10 Motorsport 21.15 Lovassport 22.15 Sportriport 22.30 Sporttalk-show 23.15 Labdarúgás Spanyol Liga 00.15 Sporttalkshow

TV 5

13.30 Érdemes tudni! 14.50 Többről értesülni 15.10 Geopolis 16.10 Játékos vetélkedő 16.40 Főzőcske 17.15 Perfecto 17.45 Vetélkedő 18.15 Kitekintés Amerikából 18.30 Híradó 19.00 Párizs fényei 19.30 Svájci híradó 20.00 Tétek/Helyzetkép 21.00 Francia híradó 21.35 Thalassa 22.35 Közép-Európa Dok.film-sor. 23.35 Francia híradó 24.00 Le az álarcokkal!

DISCOVERY

17.00 A vulkánok világa: Hawaii vulkánjai 18.00 Hong Kong 18.30 Ismeretlen földek 19.00 2000 után 20.30 Kutaszán-versenyek 21.00 Delfin fenomének 22.00 Eltűnő világok 23.00 Kalandkeresők 00.00 Titkos fegyverek 00.30 A túlélés szelleme

NAPI AJÁNLAT

TV 1 — 20.15 Columbo

Amerikai krimisorozat: Gyilkosság, mint önarckép — Louise Barsini pszichológusa dr. Hammer volt. Sokáig kezelte Loiuset, majd megszakadt a kapcsolatuk. Néhány hónapja újra találkoztak, aztán úgy döntöttek, hogy összeházasodnak. Louise közli is elhatározását elvált férjével, Max Barsinivel a híres festőművésszel, akivel elválásuk ellenére is egy fedél alatt éltek.

TV 2 — 22.35 A skanzen őre

Csehszlovák film — Harmata doktor otthagyta állását és nyelvész létére egy kis hegyi falu skanzenjének igazgatására vállalkozott. Magánéletei , és elsősorban munkahelyi problémái késztették erre a lépésre.
Szereplők: Pável Mikulik, Lucia Krizanová, Valéria Zawadska, Martin Buánek

Duna TV — 16.20 Mofli, az utolsó koala

Színes spanyol animációs filmsorozat — XIII/13. rész:
A végkifejlet — A legnagyobb bosszúság, hogy a társaság még egyesített erővel sem képes elfogni a koalát — a sziklaszirten a tétova Bruno kezébe kerül. Bruno nem tudja eldönteni, hogy Rebecca vagy Corina szavára hallgasson...

HBO — Székesfehérváron és Dunaújvárosban

17.30 Hekusok — felir. lengyel bűnügyi film
19.25 Külváros szombat éjjel — mb. amerikai vígjáték
Fsz.: Sidney Poitier, Bill Cosby
21.10 Az utolsó cserkész — mb. amerikai akciófilm
Fsz.: Bruce Willis, Damon Wayans
22.55 Az igazság útja — mb. amerikai akciófilm

Lesz-e adóemelés Gárdonyban?

Az adórendelet még 1992 végén született. Azóta — a többi tóparti önkormányzattól eltérően — nem változtattak rajta. A területek közművesítettsége alapján kétféle övezetbe sorolták az üdülőket: míg az elsőben négyzetméterenként 150, a másodikban 100 forintnyi adó fizetésére kötelezték a tulajdonosokat. Mivel a csatornázás II. üteme ez év végéig befejeződik Gárdonyban, a módosítás egyik része arra tesz javaslatot, hogy ennek megfelelően történjen meg az övezeti átsorolás.

A másik rész a fizetendő adó nagyságára vonatkozik. Ennek indoka egyrészt az infláció. A másik, nyomósabb érv a közműfejlesztésekből fakad. Mivel az erre fordított összeg 15 százalékát mindenki visszakapja, a fennmaradó rész pedig az adóból leírható, az önkormányzatnak évről-évre egyre kevesebb bevétele van az adóból.

Az önkormányzat két variációt dolgozott ki az adóemelésre. Az egyik szerint csak a negyven négyzetméternél nagyobb nyaralók tulajdonosainak kellene többet fizetni a jövő évtől kezdve. A másik változat az összes üdülő adójának húsz százalékos emelését javasolja.

Tiltakozás

Az agárdi üdülőtulajdonosok egyesülete a leghatározottabban tiltakozik az önkormányzat 1994. szeptember 27-i ülése elé terjesztett idegenforgalmi adórendelet módosítása miatt. A tervezet egy 20 százalékos adóemelés lehetőségét fontolgatja. Az egyesület véleménye szerint a város önkormányzata előtt nem ismeretlen, hogy az agárdi üdülőtulajdonosok az 1994. évben sem tudták rendeltetésnek megfelelően használni ingatlanukat. Az üdülőszezonban végig hajnali négy óráig tartott az óriási zaj. Az önkormányzat az egész üdülőszezon alatt sem volt képes érvényt szerezni a zaj- és rezgésvédelmi rendeletében foglaltaknak. Ebből következően pihenni sem lehetett. Az egyesület véleménye szerint egy újabb adóemelés teljes mértékben alátámasztja az üdülőtulajdonosok eddig is hangoztatott véleményét, hogy az önkormányzat nem lát mást bennük, mint adófizető alanyokat. Az egyesület a leghatározottabban kéri az idegenforgalmi adó módosítási tervezetének elutasítását, hiszen az eddig fizetett 150 forintos négyzetméterenkénti adóval az üdülőtulajdonosok Agárdon amúgyis túlfizetésben vannak, hiszen ingatlanjaik pihenésre alkalmatlanok.

Szilvágyi Irén
egyesületi elnök

Szép időben jó hangulat a fehérvári Fő utcán

A testvérvárosok — Schwäbisch Gmünd, Chorley, Gyulafehérvár, Opole és Kemi — polgármestereinek üdvözletével vette kezdetét a már hagyományosnak számító önkormányzati nap Székesfehérváron. A városháza előtti színpadon felállították az adományoszlopot: az ide bevert szögek a Gyermekünkért alapítványt gazdagítókra emlékeztetnek ezentúl. Szombaton több mint százezer forint gyűlt össze az adományozóktól a megyeszékhely gyermekeit, fiataljait segítendő.

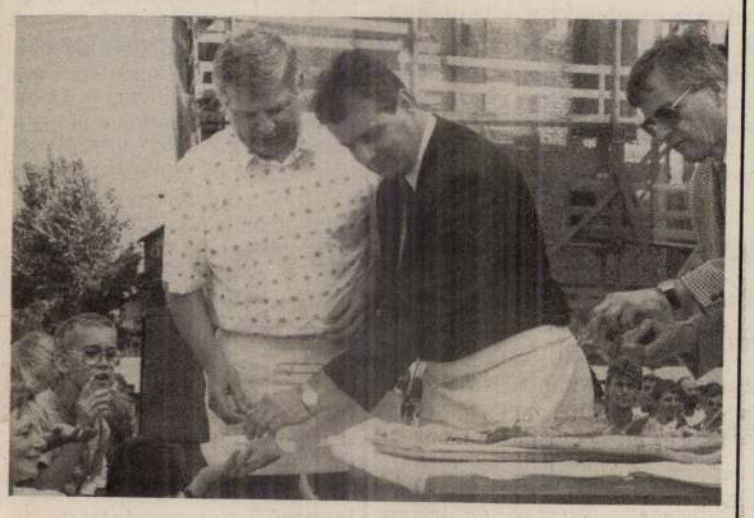

A Fő utcai népművészeti és kirakodóvásár — no és persze a kellemes idő — már délelőtt is sokakat vonzott. Óriási sikere volt a Scwäbisch Gmündből érkezett Guggenmusik-nak, akik nem csupán fergeteges zenéjükkel, de feltűnő öltözetükkel és „sminkjükkel" is felhívták magukra a figyelmet. Sokan voltak kíváncsiak az igen látványos szüreti felvonulásra és az azt követő néptáncbemutatóra.

Az idén is volt finom szarvaspörkölt, játszóház és tűzoltó-bemutató a gyerekeknek. Kissé késve ugyan, de megérkezett a Kaláka együttes is, kellemes perceket szerezve a kitartó közönségnek. Volt tombolasorsolás és a nap végén utcabál.

Szombaton szólalt meg először a Vörösmarty Rádió, amelynek stábja időről időre bejelentkezett a nap eseményeivel. Az önkormányzati nap adott alkalmat a Deák Képtár avatására — amelyről hosszabb írást olvashatnak lapunk művelődési rovatában —, valamint Pallay József festőművész emlékkiállításának megnyitására is.

A hagyományoknak megfelelően folytak e napon a jótékonysági szervezetek gyűjtőakciói, és volt véradás is, ahol szép számmal jelentek meg a segítőkész emberek.

MEGMUTATTÁK MAGUKAT

(Folytatás az 1. oldalról)

A kiállításokon Bakonycsernye művészlelkű és ügyeskezű polgárai mutatkoztak be. A falu mindennapjairól mesélő fotókra, a szebbnél szebb hímzésekre, kézimunkákra, a festményekre, fafaragásokra — a gyönyörű bölcsőre, a tálakra —, a fémből készült apróságokra mind kíváncsi volt a falu. Sokan elmentek a Ki mit tud?-vetélkedőre is — nem csak nézőként. A legfiatalabb korosztálytól kezdve az idősekig bárki megmutathatta, mire képes. Volt is mindenféle szám: ének, zene, vers és próza, komoly és vidám műfaj egyaránt. Mindenkit megtapsoltak, s bár győztes mindenütt csak egy lehet — nyerni bizonyára az összes részt vevő és néző nyert.

A vasárnap a versenyek jegyében telt a Bakonyalján. A szitáló köd ellenére sokan elindultak a Szőlőhegyi bicikliversenyen. Úgy látszik, a csernyei lányok nem szeretik a kétkerekű járgányokat, mert közülük senki sem képviseltette magát a mezőnyben. Annál többen figyelték viszont a szebbik nem köréből a Bakonycsernye legerősebb embere címért vetélkedő ifjakat, akik petrencerúd-tartásban és — megfelelő kellék híján — malomkő helyett súlyzóhajításban mérték össze erejüket.

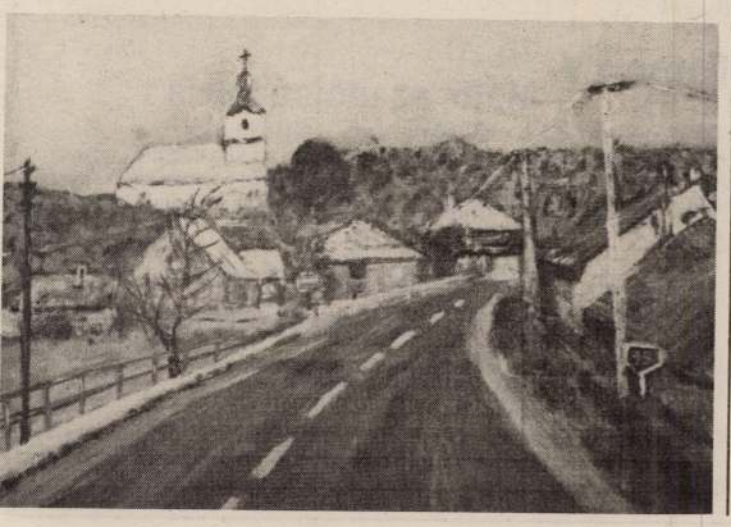

NYÁRI REKORD-MELEG

Évszázadunkban csak 1928 júliusa volt magasabb középhőmérsékletű az ideinél. Az idei nyárról készített statisztika szerint a napi hőmérsékletet tekintve a rekordot a hónap utolsó napja hozta meg: a rendszeres magyarországi meteorológiai megfigyelések kezdete, 1881 óta, július 30-án még nem fordult elő, hogy 38,6 Celsius fokos hőmérsékletet mérjenek. A hónap végére a hőség és a szerény csapadék következtében a jelentősebb záporok áztatta területektől eltekintve a talaj felső rétege majdnem teljesen kiszáradt. Augusztusban folytatódott a kánikula. A csúcsértékek rendszeresen túllépték a 30 Celsius fokot, sőt nem volt ritka a 37, 38 fok sem. Valamennyi nyári hónap középhőmérséklete meghaladta a sokéves átlagot. A XX. század második felében a legmelegebb nyarak sorában az idei nyár az 1992-es, valamint az 1952-es után a harmadik helyet foglalja el.

Európai örökség napok nálunk is

Kóródi Mária, az Országgyűlés alelnöke és Bod Péter Ákos, a Magyar Nemzeti Bank elnöke nyitotta meg szombaton a Parlament Kongresszusi termében az Európa örökség napok kétnapos magyarországi rendezvénysorozatát. A francia művelődési minisztérium tíz esztendeje kezdeményezte az örökség napok létrehozását, amelyet az Európa Tanács is felkarolt. Felismerte ugyanis, hogy századunkban a meglehetősen széttagolt országhatárok között élő népek közeledésében a kulturális örökségek megnyitása elősegítheti a közös cél, az egységes Európa létrehozásáért végzendő munkát. Az eddigi örökség napokat óriási érdeklődés kísérte, amelyekhez egyre több város csatlakozott.

A NAP

BUDAPEST

A fehér kendő napja

A hónap utolsó vasárnapján, szeptember 25-én déli 12 órakor Budapesten a Vajdahunyadvár előtti téren több száz asszony gyűlt össze Göncz Árpádné felhívására, hogy tiltakozzanak az öldöklés, a háború ellen. A demonstráción Göncz Árpádné arról szólt, hogy az elmúlt év szeptemberében Grúziában kétezer nő vonult ki végső elkeseredésében a harctérre a csapatok közé. A meghökkentő esetet követően Keti Dolidze filmrendező a grúz televízióban felhívással fordult a nőkhöz: a nők a maguk eszközeivel vegyék fel a küzdelmet a háború ellen. Néhány óra múlva nők ezrei vonultak fel Tbiliszi főterén fehér kendőben. E kendők a megbékélés jelképévé váltak.

PÁPA

Elutaztak a brit katonák

Elutazott hazánkból vasárnap Pápáról a brit Coldstream gárda 7. százada, amely szeptember 4. és 24. között magyar-brit közös katonai kiképzésen vett részt — tájékoztatta az MTI-t a HM Sajtóosztálya. Közölték: a brit katonák az elmúlt héten a békefenntartó feladatok gyakorlását és az éleslövészettel egybekötött harcászati gyakorlatot — magyar partnereikkel együttműködve — eredményesen teljesítették.

SZÉKESFEHÉRVÁR

Az önkormányzati nap keretében Székesfehérváron a Vörösmarty-teremben Pallay József emlékkiállítás nyílt

TATA

Törvény készül a polgárőrségről

Noha, immár negyedik éve működnek hazánkban polgárőrségek, a tevékenységükre vonatkozó törvénytervezet csak nemrégiben készült el. E legmagasabb szintű jogszabály remélhetőleg mihamarabb a parlament elé kerül. Egyebek mellett erről beszélt vasárnap Tatán, a másodízben megrendezett Komárom-Esztergom megyei polgárőrök napja megnyitásakor Kopácsi Sándor nyugalmazott rendőr vezérőrnagy, az Országos Polgárőr Szövetség elnöke.

Pallay József: Öreg tölgy

Fejér Megyei Herlap 1963 Dec 24

Pallay József

Hej baj, hej baj!
A bú ide temette.
Mért nem vártál még reám,
Szép szeretőm, rózsafám?
Hej baj, hej baj!
Mért nem vártál még reám?

A költő, aki írta, százhetvenöt éve halott már. Öreg dal. Ki tudja, hányszor megszakadozott a papír, amelyre először vetette, s amelyen először könyvbe nyomtatták.

...Hej baj, hej baj!
A bú ide temette...

A kislány, aki mondja, tizennyolc éves. Szőke a haja, égő piros az arca. Kápolnásnyéki, a költő szülőfalujából való.

Vajon ez köti Vörösmartyhoz, meg az irodalmi színpadhoz? De hát a többieket? A fehérváriakat, meg azokat, akik közelebb-távolabb élnek a megyében?

Sötét hajú lány hajol az asztal felé. Újabb verset olvas. Olvas? Szaval. Mintha nem is tizedszerre, vagy először venné kezébe a papírlapot. Átéléssel mondja. Mintha nem is itt, nem is ő mondaná. Varázslat? Veronában Júlia szólhatott így kedvesének.

A legvidámabb hajnal
arcidon
Szemedben a szép csillagok
sugára,
Ruháid ezüstös fellegek
Az est fuvalmán ringadozva:
Így jössz keservim éjjelén...
Jössz, s rám hajolván karjaid,
Rám tündökölvén tűzszemed,
Elüzöd éjét bánataimnak...

Vörösmarty írta. Helvilához. Ha ő mondaná, vajon így mondaná-e? Egyáltalán, így kell-e mondani?

Bükkfából vágatok
Férjet magamnak,
A sarokba vetem,
Jó lesz cobornak!

Érettségire készül. Utána egyetemre, magyar-népművelés szakra. „Ha nem sikerül?" „Dolgozom, és újra jelentkezem!"

Szeretni az irodalmat — nem elég. Tudni a népművelés hétköznapjait: jó iskola. Ilyen jó iskola volt neki az irodalmi színpad. Azt hiszem, jól választotta a hivatását.

Egyed Júlia a másik. A Helvila-Júlia. Nem is tévedtem nagyot, amikor beleképzeltem az imént az erkélyjelenetbe. Színésznőnek készül.

Felfakadnak az emlékek. Óvodáskorában szavalt először színpadon. Odahaza, Sárszentmihályon, minden évben találkozik Jankovich Ferenccel. Könyvet is kapott tőle.

Ő harmadikos. De nemcsak középiskolások vannak köztük. Soós Marika például tanácsi dolgozó. Deák Péter még általános iskolás. Hatodikos. Koruk, foglalkozásuk, céljaik különbözők. Itt, az irodalmi színpadon mégis egymásra találtak. Valami nagy, közös rajongás él bennük mindenért, ami szép, ami előre visz, s amit el kell vinni még a művelődésre szomjas emberek közé.

Az egyik verseskötetből, amikor felnyitották, egy kulcs esett ki. Könyvtári könyv, biztosan egy olvasó felejtette benne. Talán könyvjelzőnek használta.

Egyszerű kulcs. De mégis

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Pallay József
FEJÉR MEGYEI HIRLAP

1963 MÁR 24
1021

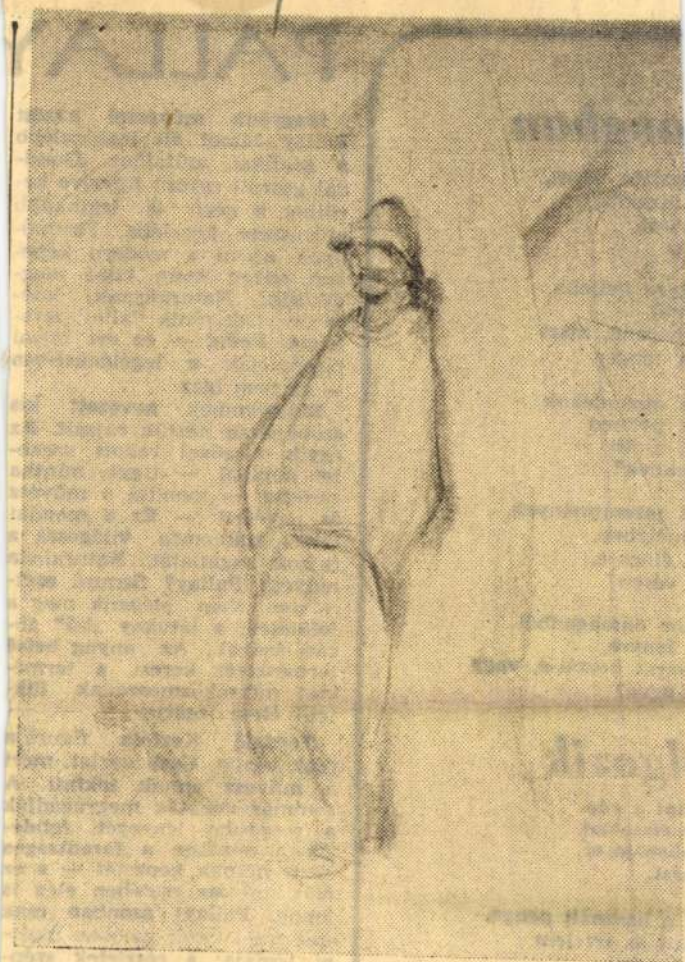

Lábadozó

(Pallay József rajza)

PEDRÓ GRATEZ

Az én tengerem

Mikor gyermek voltam, még kéknek láttam
és nem tudtam, hol kezdődik az ég,
mert apámmal bárkáján bármerre jártam,
kék volt apám szeme, kék volt a tenger s az ég.
Felnőttem. Háromszor ültetett lovára a halál,
hogy elragadjon a viharzó tengeren,
a parton a vén bárka talán ma is ott áll
s a tenger számomra fekete lett, szégyentelen.
A forradalom csónakján jöttem egy napon,
alkonyodott s köröttünk fényben égett minden,
akkor lett vörös az én tengerem s a partokon
először dobbant szabad emberként szívem.

Ford. Dömök Sándor

Pedró Gratez egy szegény kubai halászcsalád legfiatalabb gyermeke. Ő maga is a tengeren töltötte fiatal évelt. A forradalom után küldték iskolára, itt írta első verseit. Kötete nemrégen jelent meg egy párizsi kiadónál. Jelenleg Párizsban tanul, tanárként szeretne hazatérni Kubába.

angban

igadba nézni,
kutakba,
natot,
va.

gyre beljebb,
mel,
rharang, mert
a tenger.

en szakadékok,
ek benned
in alatti
geknek?

en teremtmények
mélyben,
n élnek-e,
ó véren?

ikor önmagadból
a fényre,
sarat hoztál-e, vagy
é égve?

olgozik

nint a gép
n elszakad.
bbantja el
arat.

t a használt penge,
nint az értelem
ndja élét,
énvesen.

orsa mindig
es halál,
a nyári hulla,
nt a nyál.

már bűzt okádik,
k, vegetál,
lók, lenn a pondrók
y dög-e már.

ndig vékonyabban,
tűnj elő,
máljon egyre
eszelő!

n alkotó,
nes elkopás,
nyugodalmat
hosszú nász.

özönség

nyolc évesek —
s terveket

PALLAY

Megyénk művészei között Pallay József áll legközelebb a grafikai műfajhoz. Gonddal készült rajzait figyelve kerülhet a néző is leginkább művészete közelébe. Festményeit nézve a modern képeken edzett szem kissé megütközik. Naturálisnak, konzervatívnak tűnik Pallay szemlélete. Pedig — és ezt rajzai bizonyítják a legélénkebben — ez nem igaz.

Műteremnek nevezett kis szobájában néztük rajzait. Az egyik rőzsével rakott szekeret ábrázol. — Ugye, mintha zörögne — mondta a művész és nevetett. — Ez a mondat tette számomra világossá a rajzok sugallatát. Naturalista művész Pallay? Semmi esetre sem. Nem elégszik meg a felületek, a látvány „hű" ábrázolásával. Az anyag belső természetét keresi, a természet mikrokozmoszának lüktető élete izgatja.

Térdelő Kertész figurája csak vázlat. Csak vázlat, mert a művész annak tekinti. A sommás vonalak megragadják a mozdulat lényegét, felidézik a nézőben a fáradságos kerti munka képzetét — s ez más művész esetében elég is lenne. Pallayt azonban csak ezek után kezdi valóban izgatni témája: a részletek szépsége, megrezdülő belső élete.

A Táj emberekkel egyike legfinomabb lapjainak. Balra és a háttérben enyhe lankák. Lombtalan fák kusza ágai lehelnek életet a vidékbe. Szerepük lényegesebb a két elmosódott emberi alaknál is, mert míg azok sötét foltjukkal inkább a színt, a fák az életet adják a képnek. A hófödte földek, a csupasz fák Pallaynál nem az elmúlás, a halál képzetét keltik. Ez lenne egyébként egy naturalista művészre a jellemző. A vegetáció hiánya, a művész számára lehetőséget ad arra, hogy a száraz fákat önálló karakterű lényekként ábrázolja. A természet rendje megfosztotta őket külső díszüktől, de a művész így is megérzi és képével tolmácsolja a nézőnek nyugtalan belső világukat.

Számtalan vázlatlapon foglalkozik Pallay fatanulmá-tel [illegible] Gonddal és szeretet-[illegible]ki a művész szeme

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Pallay József
FEJÉR MEGYEI HIRLAP
1964 ÁPR 12
1021

GRAFIKAI TÁRLAT

Egy kiállításra való felkészülés a művész számára mindig határozott feladatot jelent. Tudatosan kell dolgoznia és válogatnia a meglévő dolgok közül. Ha a kállítás műfajilag kötött, akkor a feladat is határozottabban jelentkezik.

Pallay József

A rajz, a grafika az alapja minden képzőművészeti tevékenységnek. A festő, vagy szobrász mindig készít vázlatokat — ezek nélkül nem tudna létezni. De más igénnyel fogja kezébe a ceruzát, amikor ez a feladat, amikor a legegyszerűbb eszközök segítségével kell mindent elmondania.

A grafika — éppen eszköztelensége miatt — a legárulkodóbb műfaj. Nem lehet egy megoldatlan felületet, vagy részletet szépen csengő színek foltjaival feloldani, észrevétlenné tenni. Az egész lapot, az egész felületet kell megcsinálni!

Így nézve ezt a kiállítást, ezzel az igénnyel, a jóleső megelégedettség tölti el a látogatót. Magam nem tudtam részt venni a zsűrizésben, s csak a kész anyagot kaptam meg, a 47 lapot a rendezésre. — Talán ezzel is mondok valamit: még sohasem volt ilyen könnyű a dolgom! A témában és (a grafikán belül maradva!) technikában egyaránt változatos anyag szinte öntörvényei szerint rendeződött a falakon. Pallay József virtuóz, s a művész és témája kapcsolatáról mindent elmondó ceruza- és tollrajzai mellett megáll Monos József, filctollal alakított, leegyszerűsített, szinte dekoratív leányképe. A két különböző egyéniség és technika ellentéte és kiegészítője is egymásnak. Megállva köztük felfokozva érezzük mindkettő hatását.

De ugyanúgy gazdagítják kölcsönösen egymást Áron Nagy halk, tónusos monotypiái és Kiss István harmónikus vonalú tusrajzai. És ugyanígy felelgettek egymásnak Ballagó Imre szigorúbb fogalmazású, M. Tóth Istvánnak oldottabb, de egyaránt dekoratív hatású felületei.

Az egész kiállításnak van egy tavasziasan levegős hangulata. Valóban, mint a természetben, úgy vannak jelen egyenlő súllyal és jelentőséggel a legkülönbözőbb egyéniségek. Bodor Aladár talán a legcsöndesebb, a legszerényebb, de ő is tagja az együttesnek: most, ezen a tárlaton derült ki, hogy valóban mennyire hozzátartozik megyénk képzőművészeti életéhez az ő csöndessége is. Most éreztem meg azt az emberit megfogalmazva Bodor műveiben, amit a vele kapcsolatos mindennapi érintkezés csak sejtetett.

Francsics József most első sorban az édesapjáról rajzolt arcképpel illeszkedett a nagy együttesbe. Nem mintha pasztelljei kisebb kvalitást képviselnének, de színességükkel nem tudtak oldódni a környezetben. — Jó tanulság ez arra, hogy a jövőben szigorúbban ragaszkodjunk a műfaji kötöttségekhez.

Nehéz dolog egy ilyen kiállításról írni, különösen akkor, ha annak minden résztvevője külön-külön is alakító, formáló erővel van jelen az együttesben. Mint a zenekarban, úgy van meg itt mindenkinek a maga helye, s valóban senkit sem lehetne kihagyni belőle.

Jó volt látni, hogy mire képesek művészeink, s jó volt látni, hogy megálljuk helyüket a nemrégen megrendezett országos tárlat anyagának ismeretében is.

Jók és hasznosak az ilyen összehasonlítások, és különösen jó, hogy most ebben a kendőzetlenül őszinte műfajában, a grafikában kerülhetett erre sor.

Kovács Péter

H. Tuman Ilona rajza

kripták titka kitárul
beszél a régi Róma
hajdani hatalmáról,
s hogy lehet a hódítók
határa óriási,
nyomukat végül mégis
föld alól kell kiásni.

forgószele a csillagszü

Forogtak benne suhán
dülőutak és sápadt bo
Távolról-csodált vona
maszatos képű én-vol

Anyám küldött a tan

Balatonszárszó, 1937

Két vasutas-szemtanú József Attila haláláról

Ha élne, most lenne 59 éves József Attila, a költő.

A csendes városrész térkére egyenes vonalat rajzol a Latinka Sándor utca Nagykanizsán. Apró, kertes családi házai a fény felé irányítják szemüket.

Sok nyugdíjas él a lármás általános iskola szomszédságában. Közülük kerestük fel a hetvenöt esztendős Csordás Józsefet és a hetvenéves Bolla Jenőt. A korábbi időkben az államvasutat szolgálták mindketten, s közel huszonhét évvel ezelőtt, 1937. decemberében azzal a tehervonati szerelvénnyel utaztak, amelynek kerekei alatt a proletársors mindmáig legnagyobb poétája, József Attila lelte halálát.

Erről a tragikus decemberi estéről kérdezzük a hajdani mozdonyvezetőt és zárfékezőt. Szavaikból az emlékezés rácsán átszivárog a megfakult, de ma is megdöbbentő történet.

„A sínre dobta magát..."

Elébb Bolla Jenő bontja ki a gyászszegélyű história szálait.

„Székesfehérvárról indultunk az 1284-es számú kezelő tehervonattal, Nagykanizsára. Zárfékező voltam a szerelvényen, s ez azzal a kötelezettséggel jár, hogy az utolsó kocsiba kellett tartózkodnom. Balatonszárszóra már sötét homályban értünk. Néhány percet időz-

tünk a csomagok ki- és berakásával, és máris indultunk tovább, Szemes felé.

Éppen csak mozgásba jött a szerelvény, a kerekek alig gördültek három-négy kocsitávolságot, amikor előlről, a megállóhely épülete melletti sorompó felől ijedt hangokat hallottam:

— Álljanak meg... Elgázoltak egy embert! — kiáltotta három ott ácsorgó gyerek, s a szerelvény középső kocsija felé mutattak. A kézilámpával és síppal azonnal „megállj"-jelzést adtam előre, és máris ugrottam le a lépcsőről. A megjelölt irányba futottam, lámpával a kerekek alá világítottam, s hamarosan rátaláltam a sínen fekvő férfira. Jöttek vasutastársaim is, a szerelvény szétkapcsolása után ketten felemelték az élettelen testet, és a sínpár melletti padkára fektették.

Én közben a gyerekeket kérdeztem, faggattam:

— Hogyan történt a szerencsétlenség?

Pallay József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 JUN 28

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

felvehető...
szörnyetegével.

610

TAVASZI TÁRLAT

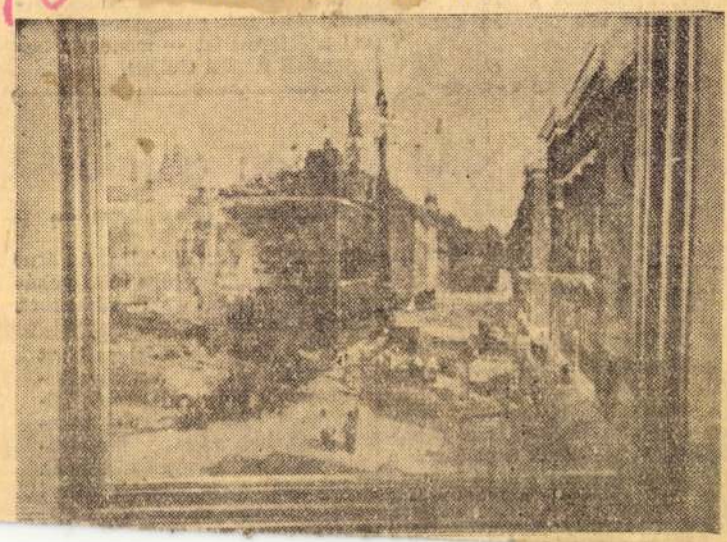

A megye képzőművészeink tavaszi kiállítása megérdemelt sikert aratott. A becsületes törekvések és szorgalmas munka jegyében lezajlott tárlat figyelemre méltó esemény a megye, a város kulturális életében. Magától értetődik, hogy korunk művészeti irányzata: a szocialista realizmus. Ez azonban nem jelent tematikai megkötöttséget. Sőt a művészt is csak arra kötelezi, hogy tehetségét a szocializmust építő társadalom szolgálatába állítsa. Pallay József képe egész hazánkban, tehát városunkban is folyó építkezés egyik mozzanatát örökíti meg. A mű a Városi Tanács megbízásából szült.

a cement.
e csaknem 200 forintot?»

ni sem tudunk kommentárt
az érintettektől a kérdésre:
os cement 190 forintba Rác-

...és minél gazdaságosabb hazai acéltermelést — mondotta befejezésül Répási Gellért.

ztékosabb árut kapjon a falu

őrző körút tanulságai az enyingi járásban —

elégíteni üdítő italokból és szörpből az igényeket. Borból és égetett szeszesitalokból a készlet megfelelő.

A ruházati cikkekből sem a készlet, sem a választékosság nem kielégítő.

A szezon jellegű áruk közül nem kapható férfi vászon és ballon öltöny. Hiányzik a polcokról a különböző méretű fiú és leányka ruha, női szandál, női kötött ruházati árú, jobb minőségű textil méterárú, férfi és n... lajoskomáromi föld... kezeti kisáruháznak ... kedelmi vállalat má... óta nem szállít kék... nyöket. A ruházati ... téntő jó áruellátást ... MESZÖV mulasztás... ruházati tervszámol... tották fel járásokra. ... vetkeztében a jobb ... sel és a megfelelőbb ... zökkel rendelkező ... vitték el az árut. Így ... házati cikkek nélkül ... kislángi földművessz...

Az aratáshoz szüks... gazdasági szeráruk ... hiánycikk kivételé... tották az enyingi j...

Keresett áru lenne ... alkatrész, a villamos ... különböző minőségű ... máncedény, rúdvas, ... ronyszeg, kerítésfona... tek azonban még gy... cikkek. Kevés az olc... is. Egyes luxus cikk... képezőgép, napszemü... hatók elegendő szám... zéshez szükséges p...

gondosabb áruellátására. Az áruellátás folyamatossága főleg ruházati és vasműszaki cikkekben nincs biztosítva.

Az enyingi járás dolgozói azt várják a földművesszövetkezetektől, hogy gondosabb, körültekintőbb beszerzési munkával, kultúráltabb kiszolgálással biztosítsák községeik több és választékosabb áruval való ellátását.

Egy este, amikor szintén bot mellett bús [illegible], csendesen és szomorúan mellé lepedett gyászruhába öltözött tanító veje és leánya. Éppen a temetésről jöttek, amelyen Pazsák meg sem jelent.

A tanító, aki szintén nagyon el volt keseredve, szomorúan nézett bele a megviselt após arcába és őszinte szánalommal vette észre, hogy Pazsák arca megnyúlt és hogy valami savanyúan rideg kifejezés ül rajta. A szemei pedig zavarosak. A tanító a közös sors szomorúságát érezte és úgy találta, hogy nekik most össze kellene fogni a közös ellenség ellen, aki ilyen gyötrelmessé tette életüket.

— Pörölni fogunk... Azt nem lehet tűrni, hogy ez a bitang szoknyás banda beleüljön a mi szegényes vagyonkánkba.. Azt a pénzt maga szerezte Pittsburgban... Az nem volt az asszony vagyona... Persze, se maga, se a felesége nem tudtak írni... Ilyen emberekkel mindent lehet csinálni...

Pazsák János szíve már annyira át volt hatva a szomorúságtól, hogy ezek a szavak érzéktelenül hagyták. De az a gondolat, hogy pörölni kellene, megragadta a figyelmét és egy kevés reménységgel mondta ki:

— Pörölni fogunk...

Azután pörölt. A még nevén álló kis viskóra fölvett néhány száz korona kölcsönt. Évekig elhúzódott a pör reménytelenül. Egyszer elvesztette, akkor újabb kifogásokkal és érvekkel újra megindította. El sem tudta képzelni, hogy az a tiszta igazság, amely az ő részén van, vesztes lehet a pörben.

Megrokkantan, öregen napszámba kellett állnia. Megterhelt kis viskója árverés előtt állott... Olyan kétségbeejtő volt a helyzet, hogy bizony hovatovább nem lesz fejét hova lehajtania.

Éjjelenként nem tudott aludni. Gyötrelmes gondolatai mindig kísértették. Egy ilyen lázzal teli éjszakán fölkelt ágyából és magára húzva amerikai munkássága egyetlen emlékét, a nadrággal egybeszagott munkászubbonyt, elkeseredett szívvel átsétált a számára immár tilos kertbe. Szivet hasogató fájdalommal nézegette az oly gonddal ápolt rózsatőket, az olyan sok körültekintéssel nevelt gyümölcsfákat és úgy találta, hogy lelkéből minden örömkincset ebbe a kertbe helyezett el dús kamat reményében. És íme, a dús kamatot most olyanok élvezik, akiknek egyetlen munkanapja sem gyarapította ezt a gyönyörű kertet. Fájt mindene, ha ezekre a dolgokra gondolt. Végigtekintett a holdmegvilágított új házon és a pittsburgi tizenhét esztendei szenvedésének emléke zokogásra kényszerítette. Amikor a hatalmas, nagy ember nagyon belehajszolta magát a szomorúságba, akkor ez a megadással teljes állapota hirtelen nagy, leszámoló bosszúra ingerelte. Előkereste a kerti szerszámok közül a fejszét és a fűrészt és kegyetlen bosszúvággyal rontott neki a gyönge rózsatőknek, a gondosan nevelt gyümölcsfáknak és a virágos bokroknak. Reggelig dolgozott, de akkorra az egész kert szörnyű pusztulás színhelye volt.

A szomszédok, akik másnap reggel behatoltak a kertbe és megdöbbenve néztek szét a romboláson, Pazsák Jánost az egyetlen épen maradt akácfára fölakasztva találták.

Február 17-én lesz 45 éve, hogy Bacsó Bélát és Somogyi Bélát a Népszava munkatársait a fehér terror tiszti különítményesei meggyilkolták. Bacsó Béla Kegyes alapítvány című novellája a Népszava tárcarovatában jelent meg 1913. szeptember 7-én.

MEZEI ANDRAS

Tördelt arcok a tűzben

Tőkén vágtam a fát,
nagyanyámnak tördeltem venyigét
és aprítottam a gallyat.
Csesznák Józsi tanított
rézsut csapni a baltát,
szállt darabokban a friss ág,
idehallom a vékonya jajgat
a tűzben, a vékonya sír-ri,
az időn át villan
az emlék éle fölöttem az ének.
Tördelt arcok a tűzben,
sírását hallom a venyigének.
A kőkút és a szekérrúd csalén,
mintha rakétát látna suhanni az égen
Világot ugorva úszik a két lé:
megülöm még, fogadom meg, ki ha én nem
A véres örökfej bámul utánam,
az udvaron áll odahagyva a járom.
Kapirgálnak a tyúkok, s kakasok m:
hol a korhadt szerszámon
a préda a pár gyom.
Az istállóból a trágya-melegség
és a habos tej illata árad.
Az esti-fejéskor a harangszó
vihette el a nagyanyámat.
A rossz talyigával a hegynek
a völgynek, a templom-dombra fölértem
A kisbíró, pap, meg a jegyző,
mindhárman feketében:
A kisbíró, pap meg a jegyző,
az időn át jönnek utánam.
Az arcokon átütnek az arcok,
akiket valahol már láttam...
Az időn át villan az emlék éle
fölöttem az ének —
A régi eperfa árnya terül rám,
törzse vagyok, s körülöttem a kéreg.

BELLA ISTVÁN

Arcok

Izmindi József, a birkapásztor,
meg Hercz András a póstasorról,
meg Horváthék az öregutcán,
a Vén Meszó arca; koromból —
ennyi örökség jutott rám.

Ők töltik meg uti tarisznyám,
ha éheznék a messze úton,
mert nincsen hamubasült pogácsám,
arcukból legyen falatoznam.

Így élek, s ha egy éjszakán majd
elhullnának tőlem örökre,
elásom magam mélyen a földbe,
hogy arcuk, szájuk megtaláljam.

Nagy téli rejtvénypályázat

VIII. forduló

CSÓK ISTVÁN

Száz évvel ezelőtt született Csók István, a kiváló magyar festőművész. Párizsban ismerkedett meg a divatos francia mesterek művészetével, főleg függ. 18. festészete volt hatással rá. Párisból

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Pallay József

1965 FEB 14.

Pannónia

1021

Az észak-dunántúli képzőművészek I. tárlata

Huszonhárom művész, festő és szobrász közel 50 alkotása látható a Janus Pannonius Múzeumban. Első közös kiállításuk ez a Győr-Sopron, Komárom és Fejér megyében élő képzőművészeknek. A Székesfehérvárott megrendezett kiállítás anyaga most Pécsett kerül bemutatásra és ezzel a dél-dunántúli képzőművészek januári, Csók Galéria-beli bemutatkozását viszonozzák.

A csoportos kiállítás mindig sok tanulsággal jár művésznek és szemlélőnek egyaránt. S bár az egyes képek természetszerűleg más és más hangon szólnak hozzánk, a képek összessége is kialakít bennünk egy meghatározott képet, amelyen keresztül lemérhetjük ennek a területnek általános képzőművészeti kultúráját. — Viszonyítási lehetőséget jelent ez a kiállítás abban az értelemben is, hogy a saját területünkön élő képzőművészettel vetjük egybe az itt látottakat.

Egységes dunántúli piktúráról nem beszélhetünk a hagyományos iskolaszerű értelemben. Nem is az a cél, hogy valamiféle uniformizálásra törekedjünk, vagy esetleg külsődleges jegyek alapján általánosítsunk. A rokonítás inkább a táj hasonló jellegéből, történelmi-társadalmi szerkezetéből adódik. Ennek képi tükröződése azonban nem mutatja az eredmény azonosságát. Nálunk Pécs súlya a képzőművészet területén is kimutatható. Észak-Dunántúlon a festők kisebb csoportokban, egymástól viszonylag távol, Székesfehérvárott, Tatabányán, Tatán, Sárbogárdon, Győrött és Sopronban élnek. Egyiknek sem nagyobb a vonzóereje, mint sajátosan feilődő egyéni karakterű városka.

A kiállítás, amelynek legfőbb feladata az erők összefogása és felmérése, egymás mellé sorakoztatja a festőket, kiegyenlíti az erőviszonyokat. Az összkép kedvező. A kifejezés őszintesége, a lényegre való törekvés jobbára hagyományos formában jelentkezik, a formai keresés öncélúságát nem lehet a kiállítás rovására írni. A modern kifejezés művesebb kiértékelését célzó törekvések, a modern szemléletmód bár nem mindig egyértelműen hitelesek, a kiállítás erényei közé sorolhatók. Talán az önálló hang kialakításának néhol bátortalanabb kísérletezése eredményezi az itt-ott feltűnő Berény, Derkovits reminiszcenciát. Ez azonban a kiállítás egészére közel sem jellemző.

Az általános kép az egyénin belül realizálódik. Az egyes képeknek kell önmagukról beszélniök, anélkül, hogy a kiállítottakat mind megszólaltatnánk.

Pallay József az idősebb generációt képviseli. *Almafák* c. képén a szürkén felkődlő égbe ágas-bogas kiszáradt fa meredezik. Mögötte vörösbarna kerítés szeli ketté a képet. A képből áradó komor hangulatot cseppet sem oldják a csatakos földön itt-ott megvillanó fáradtszínű reflexek. *Áron Nagy Lajos* képein ködszerű, kékes pára gomolyog. A bársonyos pasztell-színekben megjelenített puha formák összemossák a légneművel a szilárd matériát. Nem tudjuk, csak sejtjük, hogy hol kezdődik az ég és hol folytatódik a víz. Ég-föld-víz átmenete halk sejtéssé tompul. *Tóvári Tóth István* egyetlen, akvarellszerű temperával képviselteti magát a kiállításon. Ez a kép, véleményünk szerint igen halványan reprezentálja a Munkácsy-díjas mester munkásságát. *M. Tóth István* barnás tónusú *Esti hangulata* kompozíciójában a szimetriát hangsúlyozza. Előtér nincs, csak középtér, a kép síkjával párhuzamos házsor. A homlokfalak felülete a fojtott színkezelés ellenére is finoman kidolgozott. A fák is sikszerűen olvadnak bele a háttérbe. A félkörives kapu ellenpárja a két álldogáló figura. A kép sikszerűségét csak a plasztikus kopár fa és a mélységben ábrázolt szomszédos ház fala billenti meg. Érdekesnek mondható *Cziráky Lajos: Önarckép kompozíciójának* felépítése. Az előtérben korsó, kenyér, bögre; a csendélet szűkszavú, mégis festői kellékei. Az asztal mögül a figyelő, mérlegelő, gondolataiba merült festő néz farkasszemet a nézővel. Mögötte ismét önmagát ábrázolja, amint lábasból kanalaz. Nemcsak festői téma az asztalon heverő kenyér és bögre. Térben és időben egymást követő mozzanatokat egy képbe sűríti. — *Lakatos József:* Sikátor c. képe viszont dekoratív indíttatású. Uralkodó fekete kontúrok tagolják a képet és a térkitöltő harsány színek — lila és narancs, kék és sárga — ellentétei vibráló frissességet váltanak ki a képen. *Kiss István* semleges háttér elé állított, virágot tartó nőalakja a színek modellálásával válik érzékletesen plasztikussá. A test tömbszerűségével mintha ellentétben állna a vastag kontúrozással keretezett fej és nyak sikszerűsége. Ezt az ellentétet feloldani látszik az arc hangsúlyozottan éles színkontrasztja. A figura szép sziluetthatása, a lekerekített formák harmonikus vonalritmusa, a nem részletező tömör forma együttesen jelentik a kép legfőbb erényeit. *Szlávik Lajos* is tömöríti, leegyszerűsíti a formát, kerüli a részletező megoldást, ezzel igyekszik a lényeget kihangsúlyozni. *Krajcsirovics Henrik* éles ellentétekre felépített kompozíciójában (*Vitázók*) a lényegretörés még fokozottabban érvényesül. A jellemzés érdekében csak a legkevesebb eszközre szorítkozik, és mégis érezzük a három ember között zajló indulatok feszültségét. Három markáns férfifej és egy gesztikuláló kéz tölti be a teret és feszíti a kereteket. *Tájképén* sem fedezünk fel semmi aprólékosságot, a dombok tömör formáit hangsúlyozza, érezzük a föld súlyos tömegét.

A kiállítás összképe a kiemelésben felvetett problémákat általánosan tükrözi. Az idősebbek és fiatalabbak megnyugtató aránya, az olajképek arányának viszonylagos túlsúlya, a lefojtott színvilág egyaránt jellemzője még a kiállításnak.

A kifejezésmóddal gyakran még birkózó, de az egészséges fejlődés lehetőségeit magábanhordó piktúrát ismerhettünk meg az észak-dunántúli képzőművészek kiállításán.

(Romváry Ferenc)

BARANYI ELPEG

Pallay József

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1971 NOV 20

1021

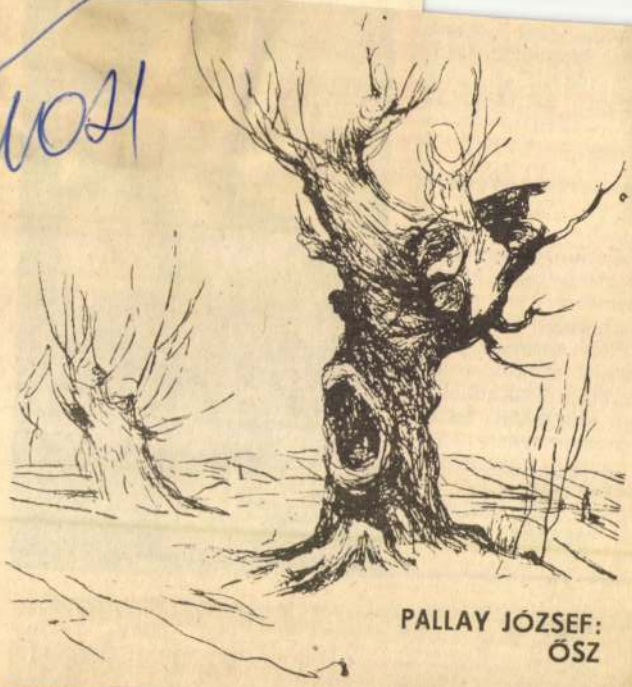

PALLAY JÓZSEF:
ŐSZ

DIENES OTTÓ:

tos, hogy nem fogunk
ıtkozni! Ugyanezt ígér-
jük mindazoknak, akik
jövőben csatlakoznak
zánk! — fűzte hozzá
jtos Géza.

Néhány óra elegendő
lt ahhoz, hogy ezt a
gállapodást igazoltnak
suk. A munkás klub ép-
ı jelenlevő tagjai közül
r szervezik az öntevé-
ıy színjátszó csoportot.
oma Béla elismert szak-
tintélynek számít e té-
ı, hiszen a kiskunhalasi
dalmi színpadok feszti-
ján díjat is nyert, a cso-
rt pedig ugyanakkor
anyérmet kapott. A ze-
kedvelők sem tétlenek.
lyenek vagyunk" címmel

ER 26-I
UTATÓK:

A
FEJÉR MEGYEI MÜZEUMOK
MEGHÍVJA ÖNT

PALLAY JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ AZ ISTVÁN KIRÁLY MÜZEUMBAN,
1969. JANUÁR 19 — MÁRCIUS 2 KÖZÖTT,
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10-13 ÉS 15-18 ÓRÁIG.

A
KIÁLLÍTÁST

GECSÉNYI LAJOS

ÉPÍTÉSZ

NYITJA MEG

1969. JANUÁR 19-ÉN
VASÁRNAP DÉLELŐTT FÉL 12 ÓRAKOR
AZ ISTVÁN KIRÁLY MÜZEUMBAN

Dalay József festő

MEGHÍVÓ

Pallay József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP
1969 JAN 15

— **Pallay József,** az egy esztendeje elhunyt székesfehérvári festőművész emlékkiállítása január 19-én fél tizenkettőkor nyílik meg a székesfehérvári István király Múzeumban.

1024

Pallay József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

1969 JAN 7

INNEN—

1021

— **Pallay József festőművész** halálának egyéves évfordulóján a székesfehérvári festőművészek csoportja tegnap megkoszorúzta sírját a Palotai úti temetőben. A művész emlék-kiállítása január 19-én nyílik meg az István király Múzeumban.

8.10:
8.55:

(ism.)
9.10: XX. századi olasz operákból
9.51: Versenyművek
0.27: A jazz kedvelőinek: Jan Johanson együttese játszik
0.40: Eduard Müller orgonál
1.10: Hangfelvételek — felsőfokon

TELEVÍZIÓ — BUDAPEST

9.00: Iskola-t. Olvasás

RIPORTOK SZÉKESFEHÉRV

A városi tanácsháza Kossuth-arcképének története

Néhány évvel ezelőtt a városi tanácsház kis tanácstermének falára felkerült az aggastyán *Kossuth* Lajost ábrázoló festmény. A portré megközelítőleg már nyolcvan esztendeje a város birtokában van. Sokáig valahol a tanácsház pincéjében kallódott, ahová még a negyvenes években bújtatták el. Már régen meg szerettem volna írni, hogy dr. *Tilinger* Istvánnak, a város hagyományait megbecsülő tanácselnökének köszönhető e márvány felkutatása és méltó helyre állítása.

Ez a Kossuth-arckép is Székesfehérvár múltjához kötődik, a város küzdelmeiről, családjairól, reményeiről vall. Úgy hisszük, érdemes megismernünk a város múltjának e néhány érdekes adatát, amely Kossuth nevével kapcsolatos.

A világosi fegyverletétel után Székesfehérvárra nehéz napok következtek. Hiába mondatott a város új vezetősége 1849. október 8-án ünnepi misét, majd december 1-én feliratban üdvözölte a császárt „az összbirodalom kimondásáért", mindez nem használt, nem tudta megakadályozni az önkényuralmat, amely hatvanezer forint sarcot vetett ki a város lakóira 1849. augusztus 19-i zendülés miatt. (A Halesz-erdőben ma is ott áll az 1848—49-es szabadságharc emlékműve, táblájáin a kivégzett mártírok neveivel). A város vaskezű parancsnoka, herceg Lobkowitz József altábornagy lett. Mikor Székesfehérvár akkori vezetői látták, hogy Buda városa Haynaut, Schwarzenberget, Jellasicsot, Paskievicsot, Windischgrätzet, — a szabadságharc elnyomóit — díszpolgárnak választotta, hogy ily módon megjavítsa helyzetét, ők is hasonlóan cselekedtek: 1851 január 16-án herceg Lobkowitz József osztrák altábornagy Székesfehérvár díszpolgára lett. De a város parancsnoka ennek ellenére sem engedett el egyetlen krajcárt a polgároknak a kivetett hadisarcból.

Kossuth díszpolgárrá választása

Ilyen előzmények után Székesfehérvár lakói sokáig nem gondoltak arra, hogy valakit is megválasszanak díszpolgárnak. Nagyon szégyellték, a Lobkowitz herceggel történt esetet. Csaknem harminc évig nem választottak meg senkit díszpolgárnak. 1879-ben, mégis úgy döntöttek, hogy gróf Zichy Jenőt, aki a Székesfehérvárott rendezett országos kiállítás életrehívója volt, díszpolgárrá választják.

Kilenc év múlva 1888. augusztus 27-én Tóth Artúr törvényhatósági bizottsági tag indítványt tett a városi közgyűlésnek, hogy Kossuth Lajost a város díszpolgárává válasszák. A hír, hogy Kossuth a város díszpolgára lesz, olyan nagy érdeklődést váltott ki a lakosság körében, hogy a gyűlésteremben — mint a *Székesfehérvár és Vidéke* című újság beszámolt erről, — a mozgás teljesen lehetetlen volt a zsúfoltság miatt. A főispán helyett *Havranek* József polgármester elnökölt a közgyűlésen amelyen — mint a jegyzőkönyv lerögzítette, — az indítványozó Tóth Artúr emelkedett szellemű beszéde után „a lelkesedés legnagyobbfokú megnyilatkozása mellett Kossuth Lajost, történelmünk korszakalkotó férfiát, honfiúi magasztos érdemeiért a közgyűlés Székesfehérvár díszpolgárává megválasztotta". Tóth Artúr egyúttal bejelentette, hogy a tanácsteremben leendő elhelyezés céljából Székesfehérvár országgyűlési képviselője, gróf *Károlyi* Gábor megfestetti Kossuth Lajos arcképét.

Ki volt Károlyi Gábor?

Székesfehérvár országgyűlési képviselője akkoriban gróf Károlyi Gábor, ez a regényes pályafutású magyar mágnás volt, akinek viszontagságait később 1898-ban Eötvös Károly, a mezőszentgyörgyi születésű kiváló író, *gróf Károlyi Gábor. feljegyzései* című munkájában írta meg. A Károlyi-családnak ez a tehetséges sarja a szabadságharc idejében mindössze nyolcéves volt. Az 1860-as években külföldön magyar emigránsokkal kötött barátságot, majd *Garibaldi* ügyét szolgálta. Párizsban polgári házasságot kötött és a „rangonaluli" házassága miatt, — polgári származású lányt vett el feleségül, — összeütközésbe került családjával. Károlyi Gábor a függetlenségi képviselők liberális csoportjához tartozott. Székesfehérvári országgyűlési képviselővé történő megválasztását 1887-ben maga Kossuth Lajos segítette elő Turinból küldött üzenetével. „Hontalanságom rújában derítő napsugárnak venném a hírt, — írta üzenetében — hogy Székesfehérvár Önt függetlenségi programmal képviselővé megválasztaná". (*Székesfehérvár és Vidéke*, 1887. június 14.)

Az 1887. június 14-i választás meg is hozta Károlyi Gábornak a győzelmet. A névszerinti szavazásban hatvannégy szavazattöbbséggel őt választották meg Székesfehérvár országgyűlési képviselőjének, a kormánypárti *Szőgyény-Marich* Gézával szemben.

Kossuth Lajosnak gróf Károlyi Gábor 1888. november 20-án adta át Turinban a díszpolgárrá megválasztásáról szóló oklevelet, amelyet a nagy számúzött meghatódottan, meleg köszönettel vett át.

Néhány év múlva 1892-ben, Kossut Lajos kilencvenedik születésnapja alkalmából került sor a Károlyi Gábor által megfestett Kossuth-arckép ünnepélyes leleplezésére. De még mielőtt ez megtörtént volna, néhány érdekes esemény jött közbe. Ugyanis az 1892. januárjában megtartott országgyűlési választáson Székesfehérvár függetlenségi és 48-as párti jelöltje, Károlyi Gábor a választáson alul maradt a kormánypárt jelöltjével Tóth Aladárral szemben. Károlyi Gábor öt évvel ezelőtt hatvannégy szótöbbséggel nyerte meg a választást, míg most hatvanhat szótöbbséggel a szabadelvű kormánypárti Tóth Aladár szerezte

Tóth Artúr rögtön lerakja veszedelmes fegyverét, mihelyt megtudja, hogy a tulajdon bátyjára kell lövetnie.

A fehérvári választás testvérek harca lett, de nemes harc, és az volt a nagyobbik hős, amelyik elbukott.

Tóth Aladárról azonban nemcsak azt kell feljegyeznünk, hogy testvérbátyja volt Tóth Arthurnak, hanem azt is, hogy édesapja volt az 1898-ban Székesfehérvárott született Tóth Aladárnak, a nemrégiben elhunyt kiváló zenetudósnak, *Bartók* és Kodály első méltatójának, a Magyar Operaház volt igazgatójának, *Fischer* Annie zongoraművésznő férjének.

Ünnepség lobogók nélkül

A kiegyezést követő királykoronázás huszonötödik évfordulója alkalmából, 1892. június 6-án *Ferenc József* és felesége, *Erzsébet* királynő Budapestre látogatott. A királyi házaspárt a fővárosban nagyszabású hivatalos ünnepségekkel fogadták. A pályaudvaron a császári himnusszal, a Gotterhalte-val üdvözölték, a Citadelláról ágyútűz köszöntötte őket. Országszerte ebből az alka-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP

1969 JÚN 19
1021

Kabáczy Szilárd felvétele

MŰTEREMSAROK

Pallay Józsefnénél

Az üres műteremben, az egy esztendeje elhunyt mester egyik utolsó képe áll a festőállványon. Cinkenéző. Az ablak előtt az asszony, az ablak havas világra nyílik. S az ablakban apró cinkék csipegetnek.

— Minden évben megjelentek ablakunkban a cinkék. A férjem már hosszú ideje beteg volt, ez volt egyik kapcsolata a természettel, másik meg az ablakunkból látható igazán városi jellegű kilátás. De szívesen figyelte a Lenin út fáit, az autószerelő műhely munkáját.

Pallay József festőművész és rajztanár több kevesebb megszakítással 1910 óta Szé-kesfehérváron élt. A Képző-művészeti Főiskolán Glatz Oszkár növendéke volt; festészetét leginkább Paál László művészetéhez hasonlítják.

A természet szeretete valóban egész élete során meghatározta képeinek témáját s művészi magatartását is. 1925-ben tizenheten megalapítják a Kőszegiek Társaságát, azzal a céllal, hogy egy „új Nagybányát" hozzanak létre. A társaság ugyan nem hosszúéletű, de Pallayt eljegyzi Észak-Dunántúllal. Témái, természeti képeinek legszebb darabjai Zsennyéhez, Sopronhoz kötődnek.

— Sok szép tája színtelen. Előnybe részesítette a diópácot.

— Elmesélte a férjem, hogy miért szerette meg. Az olcsósága miatt! Főiskolás korában kezdett ezzel a jól alakítható anyaggal dolgozni. Festhetett vele ecsettel, dolgozhatott tollal is. Különben közelállt hozzá a barnák és drappok világa.

Érdekes módon képei akkor színesedtek meg, amikor szobához kötve, betegen, itthon dolgozott.

Tájképei eleinte sötét zöld tónusúak, voltak, majd a szürkés-barnás árnyalatokat részesítette előnybe...

— Természet után festett?

— Soha. A szabadban csak vázlatokat, rajzokat készített. Olajképei már a műteremben készültek. Rengeteg rajz, de talán még több meditáció készített elő egy-egy képet. Sokszor mondta: „A kép már készen van, csak meg kell festeni..." Ez jelentette a meditáció befejezését.

Egyik tanítványa — akit már középiskolás korában is tanított — festő lett. Amikor újra összekerültek Fehérvárron, a volt tanítványt kivitte a határba. Leültette egy csőszkunyhó mellé, s azt mondta — rajzolj. Ő maga is hozzákezdett, apró türelmes vonalaival. Az ifjú festő lázasan odadobta a kunyhó lényeges vonalait, s nemsokára a kész rajzzal jelentkezett.

„Igen... — mondta Pallay — most már csak meg kellene oldani". S az ifjú bizonyára visszatért, hogy gondosan, részletesen „bizonyítson" a mesternek.

A műteremben, amely a házaspár egyetlen napos, tágas szobája volt, s eredeti berendezési tárgyaival máig is megmaradt, rengeteg a könyv. A festői meditáció segédeszközei. Az egyik legkedvesebb utolsó szerzemény angol kiadású Vermeer kötet. Portréinak szomorú hírája a hátrahagyott, befejezetlen utolsó portrékon mintha viszszacsengene...

Szinte teljes a Művészettörténeti Kiskönyvtár sorozat; a művészeti lexikonok, a reprodukciós kötetek mellett sok a mai és klasszikus szépirodalom. A feleség legkedvesebb szórakozása is az olvasás.

— Most több Kodolányit olvastam. Különösen a Süllyedő világ, s a Visszapillantó tükör tetszett...

A természetet a beteg festő számára a feleség hozta be a szobába. Erről tanúskodik az a csodálatosan szép „Csendélet öreg órával", amelyen bólogató napraforgók virítanak cserépedényben.

Az üvegfedelű asztalka lapja alatt pedig harmonikus struktúrájú levelek a különleges zsennyei fákról. Kanadai tölgy levele, vérbükk, platán, juharlevél.

Csak a cinkék nem kopogtattak be az idén az üres műterem ablakán...

Torday Éliz

Pallay József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP

1969 JAN 20

1024

PALLAY JÓZSEF festőművész alkotásaiból vasárnap emlékkiállítás nyílt a székesfehérvári István király Múzeumban. Az egy évvel ezelőtt elhunyt művész mintegy 30 olajfestményét és nagyszámú grafikáját mutatja be a tárlat.

1969 JAN 24
DALLAY JÓZSEF

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNAÚJVÁROS

1969

✸ PALLAY JÓZSEF FESTŐMŰVÉSZ EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁT vasárnap nyitották meg a székesfehérvári István király múzeumban. A tárlat március másodikáig tekinthető meg.

= OTP lakásom azonnali cserélném

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 183-307

Pallay József

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
1968 JAN 7

PALLAY JÓZSEF

1903–1967

Hosszú betegség után december 30-án elhunyt Pallay József, városunk ismert festőművésze.

Pallay 1903-ban Szabadbattyánban született. 1921—24 között végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, Glatz Oszkár tanítványaként. Székesfehérvárott évtizedeken át volt a József Attila Gimnázium rajztanára, s keze alatt nőtt fel a művészeteket értők, szeretők egész nagy nemzedéke. Kiállításon először 1927-ben mutatkozott be városunkban, s azóta elmaradhatatlan résztvevője volt a fehérvári tárlatoknak. 1955-ben, Budapesten a Fényes Adolf teremben Bory Jenővel és Áron Nagy Lajossal rendeztek közösen kiállítást. Képei eljutottak szinte az ország minden részébe. 1953-tól a területi szervezetek létrehozásáig ő irányította a Fejér megyei Képzőművészek Munkacsoportját.

Konzervatív művész volt, képei mégsem hatottak anakronisztikusnak. Pantheisztikus módon tisztelte a természetet. Soha nem fogjuk elfelejteni kedves fáit, amelyeknek portréit annyi szeretettel festette, rajzolta. Az utolsó években már csak ritkán juthatott ki a szabad természetbe, mégsem szakadt el tőle. Hallatlan intimitással és megható vágyódással festette a lakás ablakából feltáruló világot; háztetőket, fákat, felhőket, egy akváriumot a párkányon, virágokat, közvetlen környezetét.

Súlyos betegen is dolgozott, s a mostani megyei tárlaton is szerepel három műve. Ezek a képek ma szándékolatlanul váltak jelképpé: Pallay József meghalt, de művei, szellemé velünk maradtak.

Kovács Péter

génye
ban

riumában az atomháború
áni létet idézi fel, maroknyi
nber sorsát rajzolja e kiet-
n, iszonyú világban. Más
öltők — így Illyés Gyula —
erseiben figyelemzetetnek az
sztönök és az értelem kon-
iktusára, a gazdaság, a tech-
ika és a lélek fejlődésének
gyenlőtlen ritmusára. Az ide
artozó művekben nagy szere-
et játszik a modern háború,
korszerű haditechnika és
adviselés elképzelése.

Prózaíróink érdeklődésének szintén fontos iránya és területe: a nemzedékek viszonya, az új, már a mi világunkban felnőtt fiatalok magatartása, gondolat- és érzésvilága. Az előző időszakban túlnyomórészt kritikai szellemben, gyakran külsőségek

jelennek meg mai szépprózánkban. Különösen kevés alkalmunk nyílik a jelen homo politicusával való találkozásra, oly módon, ahogy Darvas József, Sánta Ferenc, Gáll István vagy Mesterházi Lajos említett regényeiben. A szocialista irodalomnak pedig fontos hivatása, hogy bemutassa a modern kor cselekvő embereit, akik Garai Gábor szavaival szólva, akárcsak a Nagy Októberi hősei „teszik a hihetetlent, s hiszik a tudhatót". Különösen sürgető feladat ez, mert jelenleg az olvasóközönség széles rétegeiben élő vágyat a cselekvő hősök iránt még túlnyomórészt a XIX. századi irodalom és a modern szocialista bestseller elégíti ki.

A számvető-önkritikus törekvések kíméletlen erővel világítanak be nemzeti történelmünk legsötétebb bugyraiba is. Még sok minden vár elmondásra. Ez a kritika lényeges eredménye irodal-

bb. 37. meghalt pallay józsef festőművész

vig-fm/sk/gy/bs 1021

1968. január 4.

hatvanöt éves korában elhunyt pallay józsef székesfehérvári festőművész. alkotásaival számos tárlaton szerepelt - többek között pécsett, szombathelyen, valamint a budapesti fényes adolf-teremben. temetése január 5-én, pénteken délután 1/2 4 órakor lesz székesfehérvárott./mti/

.-.

19.55/gy

Pallay József

ünnepi közgyülésen ott volt rapai gyula, a megyei pártbizottság első titkára és palkó sándor, a megyei tanács elnöke.

/folyt. köv./

16.30 Show!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307.

1968 JAN 5

Pallai József

NÉPSZAVA

HORIZONT

1021

— Január 10-én »nyitja kapuit« a pénteki esti tv-színház. A sorozat nyitányaként Gyárfás Miklós Az utolsó háború című szellemes komédiája kerül képernyőre.

— **Hatvanöt éves korában elhunyt Pallay József székesfehérvári festőművész.**

— *Csütörtökön elutazott az NSZK-ba a Magyar Állami Hangversenyzenekar. A 90 tagú együttes húsz hangversenyt ad az NSZK húsz különböző városában.*

— **Huszár Klára rendez a bécsi Kammeroperben két egyfelvonásost: Roussel A végrendelet című darabját és Offenbach Croqeferét. A magyar rendezőnek, aki korábban a salzburgi ünnepi játékok rendezésénél működött közre, ez az első önálló ausztriai megbízatása.**

nyereségrészesedés
sével kapcsolatban?

— A vállalatok
beszámolóinak fe
gálata március elsé
ben lezárul. *A felülvizs*
latok után megkezdődhet

1. l.

lszámolás új rendje
staforgalomban

rint a turistaútlevél illetéke

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1968 JAN 5

Pallay József

MAGYAR NEMZET

NAPLÓ

Székesfehérvárott 66 éves korában meghalt Pallay József festőművész. Sokat tett a vidéki képzőművészeti élet fellendítéséért, éveken át ő volt a Fejér megyei képzőművészeti munkacsoport elnöke. Műveivel többször vett részt a Műcsarnokban rendezett országos kiállításokon, valamint a dunántúli tájkiállításokon. Főleg tájképfestő volt, legszívesebben a Velencei-tó vidékének szépségeit és a zsennyei művésztelephez tartozó erdei park festői részleteit örökítette meg. Temetése ma délután fél négy órakor lesz Székesfehérvárott.

A képző- és iparművészeti

Megállapítja a jelentés azt is, hogy a kérelemre indult eljárásokban a 30 napon belül és a 30 napon túl intézett ügyek arányszáma főként az építésügyi és gyámügyi ügyágazatokban még *nem kielégítő*. Az elutasító határozatok száma 2 százalékot, a megfellebbezett határozatoké 3 százalékot tesz ki és a másodfokú eljárások során az elsőfokú határozatok 64,9 százalékát helybenhagyták. *Nem kielégítő viszont a másodfokú ügyintézési határidő.*

Több új utcaelnevezési javaslatot is elfogadott a vb. A XII. kerületben a Köves utcát

Székesfehérvári művészek munkáiból rendezte ezt a kiállítást a Fényes Adolf terem.

Kiállítási intézményünk örömmel adott helyet a vidéki művészeknek, örömmel segít, hogy csökkentse elszigeteltségüket, kisebbítse a távolságot a vidék és a főváros között. Nem könnyű a vidéki művész helyzete, sok minden nehezíti munkáját, már csak azért is, mert messze van Budapesttől, művészeti életünk központjától. A távolabbak a kiállításokat sem látogathatják, vagy csak egy-kettőt. A munkacsoportok, a Képzőművész Szövetség vidéki szervei, — melyek azokat a művészeket is magukhoz vonják, akik nem szövetségi tagok — sokat lendítettek a vidéki művészek ügyén. Helyi kiállításokat is rendeznek, hogy a dolgozók megismerhessék városuk művészeit. Mégis, a vidéki művész nem mutathatja be műveit a szakembereknek, és olyan nagyszámú közönségnek, mint a pesti. Elmarad a bírálat, mely a hibákra figyelmeztet, nem akad meg a szem az eredményeken, gyérebb a vásárlás, megrendelés. Ez mind akadály. Erős akarattal, áldozatokkal kell a művésznek rajtuk keresztültörni és le kell azokat győznie, ha nem akarja, hogy fejlődése fékeződjék.

Ezeket a nehézségeket igyekszik a Fényes Adolf terem megszüntetni a vidékiek kiállításaival, s a főváros szívében nagyobb tömegek számára megtekinthetővé tenni a műveket. Már két hasonló kiállítás volt, ez a harmadik, de az igény, a vidéki művészek és a budapesti nézők igénye, sürgetően többet kíván. Nem budapesti és vidéki művészeket kell tekintenünk, hanem a magyar képzőművészetet, hogy a kiállítás lehetőségét ne a földrajzi helyzet, hanem a művészi színvonal döntse el. Ezt a gondolatot szolgálta az Ernst Múzeumban rendezett „Vidéken élő képzőművészek kiállítása" és a Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás. A Fényes Adolf terem és a többi nagyobb kiállítási helyiség a jövőben még több tárlaton kívánja a vidéki művészetet bemutatni, csak kezdetnek tekintve az eddigieket.

A három székesfehérvári művész nem ismeretlen a budapesti közönség előtt. Áron Nagy Lajos és Pallay József festményei szerepeltek az utóbbi évek nagy Képzőművészeti Kiállításain a Műcsarnokban, s a legidősebb generációhoz tartozó Bory Jenő pedig fél évszázadnak híres szobrásza.

Áron Nagy Lajos 1913-ban született Budapesten, de már gyermekkorában Székesfehérvárra került, ott járt iskolába. 1933-ban iratkozott a főiskolára, 38-ban fejezte be tanulmányait. Benkhard-tanítvány volt. Ekkor kapott Ballódíjat. 1939 óta középiskolai rajztanár Székesfehérvárott. 1943-ban római ösztöndíjat kapott, de már nem vehette igénybe. 1940-ben résztvett a Nemzeti Szalon XCVIII kiállításán. A székesfehérvári kiállításokon állandóan szerepel. Két éve vesz részt a Műcsarnok Képzőművészeti Kiállításain, tavaly a vidéken élő művészek kiállításán. Középiskolai tanári munkája mellett képzőművész kört is vezet. A Képzőművész Szövetség tagja. Sok szál fűzi Szolnokhoz, a művész-telepen szokott dolgozni. A miskolci művész-teleppel is volt kapcsolata. Az ország különböző tájait festi. Képei tanuskodnak erről az országjárásról. Sokat festette a Tiszát, Zagyvát, Bodrogot, vagy más folyót. Bárkát, vagy csónakot, halászokat, a vizi életet. A víz festésének nehéz problémája, a víz feletti pára látványa izgatja. Érdekli a magyar folyók közötti különbség. Ez az érdeklődés régebbi munkásságában is megtalálható, a legnagyobb helyet a vizi tájképek foglalják el. Az alkonyt, a borús időt, a ködöt kedveli. Ezen belül találja meg a színeket, érzékeny szemmel figyeli az árnyalatokat. Kialakult festői tudással rendelkezik. Biztonsággal tudja a kép minden elemének helyét, értékét. Ugyanez a biztonság látható az emberi alakok arányain; az olajfestmény foltjai mögött érezzük a jelentékeny rajztudást (pl. a „Hídon" c. képnél).

*

Pallay József Székesfehérvárott született 1903-ban. Hárman voltak testvérek, mindhárman rajzolgattak, s mindhárman a Képzőművészeti Főiskolára jártak. Testvérei már nem élnek. Pallay József 1921 és 1925 között végezte a Főiskolát, Glatz Oszkár volt a mestere. Anyagi nehézségek között folytatta tanulmányait. Ösztöndíjban részesült, ami abból állt, hogy ingyen ehetett a menzán. 1925 óta rajztanár, Sashalmon, majd Tolna megyében, 1935 óta Székesfehérvárott tanított. Régebben Fehérvárott, Pécsett, Szekszárdon vett részt kiállításokon. 1939-ben hat heti tanulmányútra ment Olaszországba. 1943-ban Áron Nagygyal volt közös kiállítása a Székesfehérvári Múzeumban. A Képzőművész Szövetség tagja. 1951-től a Szövetség helyi munkacsoportjának vezetője. Minden évben kiállított a megyei tavaszi, illetve őszi kiállításokon, képe volt a IV. és V. Magyar Képzőművészeti Kiállításon, az Ernst Múzeum grafikai kiállításán és a „Vidéken élő képzőművészek kiállításán". A fehérvári képzőművész körben korrigál.

Kiállított képeit egy kivételével Zsennyén festette az új alkotóházban. Ha Áron Nagy Lajos a vizek festője, Pallay az erdőé. Erdőrészletet, fákat, erdőszélét fest, mint Paál László. Sohasem válik azonban Paál epigonná a közös téma ellenére sem. Paál László, Szinyei és a nagybányaiak hagyományának érett feldolgozója. Egyszerű tárgyának újabb és újabb megfestésében annyi változatosságot talál, mint amilyen változatos maga a természet. Képeinek művészi előadását a sokaknál hiányzó szeretetteljes, szolid művesség jellemzi. Egyetlen ihletőnek — mint mondja — mindenkor a naturát tartja. Artisztikus rajzainak finomsága a grafikára mutat, sok benne a rézkarcszerű. S valóban, készít rézkarcot is és tervbe vette, hogy még többet fog sokszorosító művészettel foglalkozni, melyre tehetsége és preciz rajztudása képesíti.

Felvethető, hogy mindkét festőnél, különösen az olajak közül túlnyomó a tájkép, kevés a figurális ábrázolás. Ennek több magyarázata van. Alakos képhez, a kompozicióhoz több idő kell, művészeink pedig a pedagógiai és művészetszervező munkájuk mellett ideiüknek csak egy részét tudják festésre fordítani. Ennek ellenére vannak figurális műveik, de a budapesti kiállításra, mivel a szűk hely miatt nem is tudtak volna egész munkásságukról képet adni, inkább a legújabb munkáikat hozták fel. Figyeljük meg a katalógus dátumait, csaknem valamennyi idei, 1955-ös, s mint a képekről leolvashatjuk, az idei nyár szülöttei, melyeken talán még meg sem száradt a festék. A művészek fejlődésük legesleglegutóbbi állomásáról kívánnak beszámolni, a friss alkotás lelkesedésével. Még nyár van és a nyár a szabadban való festés, a tájkép ideje.

*

Bory Jenő 1879-ben született Székesfehérvárott. A magyar művészettörténet klasszikusainak Strobl Alajosnak és Székely Bertalannak volt tanítványa. 1906 óta állít ki szobrokat. Neves alakja egy hosszú időszak művészetének. A Képzőművészeti Főiskola tanára volt. Művészpályájának ismertetése nem e katalógus feladata. Ma nem messze Székesfehérvártól, Máriavölgyben él, a „Bory-várban". Jellegzetes egyénisége Fehérvárnak.

A kiállításunkon látható négy kisplasztika semmiképpen sem képviseli művészetét, de a terem mérete és intim jellege nem alkalmas nagyobb szobrok kiállítására. Bory mester részvétele a kiállításon inkább csak jelképes, a négy kis bronzzal csak névjegyét küldte el, hogy résztvegyen szűkebb pátriája fiatalabb művészeink tárlatán.

F. J.

MŰVEK JEGYZÉKE

ÁRON NAGY LAJOS

Szolnoki halászok	1954	olaj	50×60
Vihar után	1955	olaj	50×60
Zagyvapart	1955	olaj	50×60
Hídon	1955	olaj	50×60
Tanya	1955	olaj	50×60
Uszály	1955	olaj	40×50
Halász hálóval	1955	olaj	27×32
Alkony	1955	olaj	27×32
Vázlat	1955	olaj	20×26
Babafej	1953	akvarell	22×17
Bodrog	1955	gouache	30×24
Diófa	1955	gouache	30×24
Tokaji gát	1955	gouache	30×24
Tiszapart	1955	gouache	37×31
Köröshegyi út	1955	gouache	20×18
Uszályck	1955	gouache	30×24

PALLAY JÓZSEF

Tájkép híddal	1955	olaj	60×100
Eső után	1955	olaj	60×100
Erdő	1955	olaj	60× 70
Erdőszéle	1955	olaj	50× 60
Ősz	1955	olaj	60× 50
Tölgyek	1955	olaj	60× 50
Pihenő	1953	diófapác	23× 20
Várakozó	1953	ceruza	23× 20
Erdő	1955	diófapác	34× 24
Erdő	1955	ceruza	24× 20
Tölgyfatanulmány	1955	ceruza	17× 23
Zöld bácsi	1955	ceruza	23× 20
Zöld bácsi beteg	1955	ceruza	23× 20
Nő táskával	1954	tusrajz	23× 20
Kazlak	1955	diófapác	25× 35
Tölgyfa	1955	diófapác	25× 35

BORY JENŐ

Boryné portréja	1905	bronz	25 cm
Bölény	1905	bronz	16 cm
Horgoló leányka	1910	bronz	45 cm
Bosnyák ló	1916	bronz	20 cm

Felelős kiadó: Kereszténvi I.

1955. IX. 400 pld. József Attila ny. 5193 F. v.: Kálmán D.

Pallay József

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK
ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
ÉS A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSA

ÁRON NAGY LAJOS
FESTŐMŰVÉSZ

PALLAY JÓZSEF
FESTŐMŰVÉSZ

ÉS

BORY JENŐ
SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

FÉNYES ADOLF-TEREM,
BUDAPEST VII, RÁKÓCZI ÚT 30

1955. SZEPTEMBER 9 — OKTÓBER 2-IG

PALLAY JÓZSEF festő
Szabadbattyán, 1903

A KépzőmUvészeti Főiskolát 1921-25 között Glatz Oszkár növendékeként végezte el. Mintegy három évtizedig rajztanárként dolgozott Tolnán és Székesfehérvárott, 1957 óta művészi munkájának él. Főként a Fejér megyei és dunántuli tárlatokon jelentkezik képeivel.- Lirai megfogalmazásu csendéleteiben, enteriőrjeiben és tájképeiben az élet szeretete tükröződik; gondosan megmunkált alkotásait a szó nemes értelmében vett természetelvU szemléletet juttatják kifejezésre.

Művészéletrajzok 1975

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Fejér megyei Hírlap

1969 MÁR. 2

Pallay József
1021

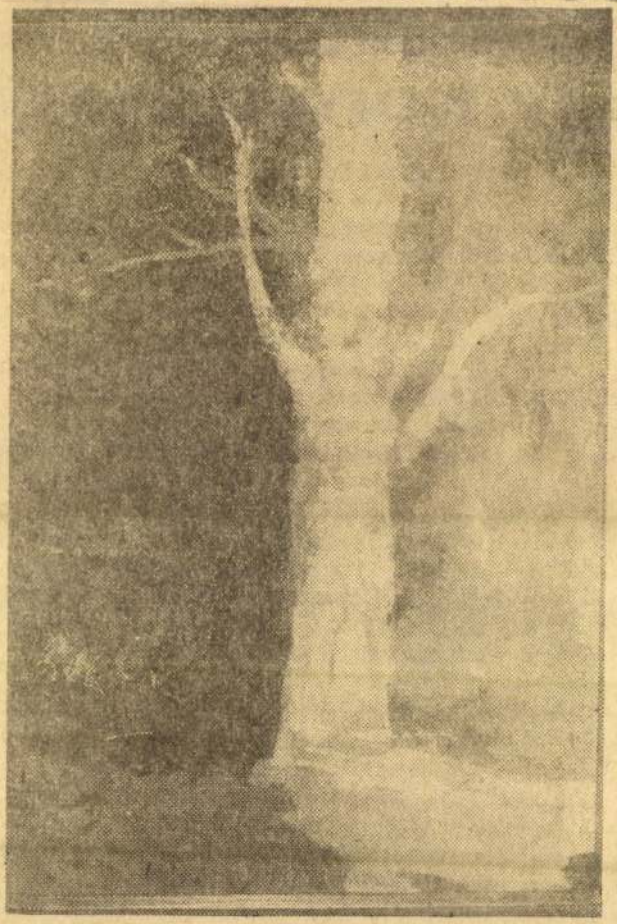

Ma zárul Pallay József emlékkiállítása. Itt bemutatott olajképe: Zsennyei nagy platán.

RECEPTEK

Változa
egy konzervre

A konzervek általában felbontva — hidegen, vagy felmelegítve, melyik milyen — önmagukban, azonnal fogyaszthatók. Tekinthetjük azonban alapanyagnak is, amelyből egy kis fantáziával és hozzávalóval sokféle ízletes ételt készíthetünk. Példaként néhány jótanács ahhoz, hogy mit készíthetünk a közkedvelt 7 forint 50 filléres darált húskonzervből.

Vagdalt pogácsa. A húskonzervet tálba tesszük, villával összenyomkodjuk. Hozzáteszünk egy tojást, egy kiáztatott zsemlét. Ízesíthetjük még egy kis sóval, törött borssal, majoranná val. Jól összedolgozzuk, morzsában meghempergetjük és forró zsírban kisütjük. Máris kész a főzelék, burgonya, vagy rizs köret mellé adott ízletes, gyors húsétel.

Húsos makaróni. A villával összenyomkodott húskonzervet forró zsíron megfuttatjuk. Esetleg egy kis paprikát dobunk hozzá, és ízesíthetjük egy kis paradicsompürével is A kifőtt makarónit összekeverjük a húspéppel, e reszelt sajtot hintünk a tetejére. Ugyanezt készíthetjük galuskával is, de akkor a reszelt sajt helyett tejfelt öntünk a húsos galuskára.

Hamis bifsztek. A konzerves dobozt mindkét oldalán felvágjuk. Fakanállal óvatosan kitoljuk belőle a húst, hogy szépen egy darabban maradjon. Szeletekre vágva forró zsírban átsütjük, az első átfordítás után ízlés szerint sózzuk, borsozzuk a szeleteket és vékonyan megkenjük paradicsomvelővel. Egy másik serpenyőben tükörtojást sütünk, óvatosan rácsúsztatjuk a paradicsomos szeletekre, s úgy tálaljuk.

Meleg szendvics. A húskonzervet kis sóval, borssal és öt deka vajjal és tejföllel síma, nem folyós péppé dolgozzuk. Kenyérszeletekre kenjük és forró sütőben kissé átsütjük. Rozskenyérrel nagyon finom.

[illegible] megtöltünk egy

PÁLLAY József

Kempinski
Hotel Corvinus

BUDAPEST

KEMPINSKI GALÉRIA
(1051 Budapest, Erzsébet tér 7-8. I. emelet)

"Sejtek"
Pállay József festményei
1998. április 16 - május 31.

A kiállítás megnyitója 1998. április 16-án,
csütörtökön délután 17.00 órakor lesz,
amelyre ezúton szeretettel meghívjuk Önt és kedves családját.

A kiállítást megnyitja:
Gyurkovics Tibor, költő

Közreműködnek:

Bardóczy Attila, színművész

Budapest Szaxofon Quartett
(Szepesi Bence, Puskás Levente, Tószegi Bernát, Jakab János)

A kiállítás naponta 8-20 h-ig tekinthető meg. Belépődíj nincs.

A kiállítást biztosítja:

SIGNAL
Biztosító Rt.

A Kempinski Galéria a Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület 2260. sz. pecsételőhelye.
(Bell Captain)

Kempinski
HOTELS & RESORTS

Kempinski Hotel Corvinus Budapest · Erzsébet tér 7-8 · 1051 Budapest · Hungary
Tel. (+36) 1 266-1000 · Fax (+36) 1 266-2000 · E-mail: hotel@kempinski.hungary.net

one of The Leading Hotels of the World®

Kempinski Hotel Budapest Rt. A társaság székhelye / Sitz der Gesellschaft: Budapest
Budapesti cégbíróság bejegyzés száma / Registergericht: Amtsgericht Budapest 01-10-041234
Igazgatótanács elnöke / Vorsitzende des Vorstandes: Dr. Szemenkár Erika. Felügyelő Bizottság elnöke / Vorsitzender des Aufsichtsrates: Dr. Arno Horn
Management: Kempinski Hotels S.A.
BNP-Dresdner Bank (Hungaria) Rt., Bp., Honvéd utca 20., H-1055 Pf. 47, H-1363 Bankszámlaszám / Kontonummer; 218-93050-205888, HUF: 13100007-00000002-05888009
Commerzbank Budapest Rt., Budapest, Széchenyi rakpart 8., H-1245 Pf. 1070 Bankszámlaszám / Kontonummer; 218-93311-1001601, HUF: 14220108-01601006

geschlagene farbige Tuchrand mit Stickerei verziert. Vorne dagegen ist die mit handbreiten farbigen Tuchstreifen besetzte und an den beiden unteren Ecken mit Bandrosen geschmückte »Bänderschürze« dazu bestimmt, den aufgeschlitzten vorderen Rockrand nur soweit zu verdecken, daß der darunter getragene weiße — an dem Nádas stark geblaute — Unterrock, das »Pendel«, darunter hin- und herschwenkend, noch sichtbar wird.

Den Oberkörper bedeckt ein schneeweißes, weitärmeliges Hemd, dessen Halsausschnitt, Schulterteil, Ärmel und Manschetten eine farbige Stickerei, das »Schulterband«, eindrucksvoll belebt. Das Schulterband, der Saum des Muszuly und die Schürzenbänder sind entweder gleichfarbig oder mit künstlerischem Geschmack aus passenden Farben zusammengestimmt. Dieselbe Farbe läuft als Spitze oder Stickerei um die das Kleid vervollständigende Tuchweste, mit ihr stimmt auch die Grundfarbe des Kopftuches, des »Födje«, zusammen. Das Ganze wirkt so prächtig, wie ein großer Strauß von Mohn- und Kornblumen mitten auf der Dorfstraße. Ein noch prächtigerer Anblick bietet sich dann aus der Nähe: ein ganzer Wald von Perlen, Quasten, bunten Bändern! Dabei das Ganze weder aufdringlich noch schreiend, sondern äußerst würdevoll. Diese Würde wird durch die kerzengrade Haltung des Trägers oder der Trägerin noch verstärkt. Der Eindruck wird erhöht, wenn z. B. das heiratsfähige junge Mädchen statt eines Tuches die handbreite, mit Perlen geschmückte »Parte« dazu trägt, oder die ganz

Pálli Jenő

Az Ujság 1913 jan. 12

** **Egy plakátpályázat eredménye.** Az Iparmüvészeti Muzeumban hétfőtől fogva megtekintheti a közönség a borszéki vizet hirdető plakátok pályázatának dijat nyert munkáit. A pályázatra 106 munka érkezett. Az első dijat Voith Ervin kapta, a másodikat Haranghy Jenő, a harmadikat Somfai István. Megvétetett Biró Menyhért, Pálli Jenő és Feleky György terve. Meggyőződésünk szerint a feladatot legsikeresebben Pálli Jenő oldotta meg. Terve ötlet, megoldás és eredetiség tekintetében valamennyi társa között a legkülönb. Voith Ervin munkája ötlet dolgában (a mi pedig mégis csak fontos követelménye a plakátnak) konvenczionális, Somfai terve pedig egyáltalán nem plakátszerü. Egyebekben a pályázat általán tisztes szinvonalu és örvendetes haladásnak tanusága.

(e. a.)

E. SZE

Menschen überall klar beu
tische und kaufmännische
Die Männertracht ist e
Tieflandes zu der der östli
tragen die Männer noch die
gleichfalls vom Tiefland sta
weißen Tuchmantel, doch b
und an Stelle des weitärme
geschlossenen Ärmeln und
weiße Stickerei zu sehen ist,
»Hunyadi«-Hut mit schmale
haar« mit roten Geranienbl
viel getragenen spitzen, sc
Exemplaren an dem Náda
mit buntköpfigen Nadeln
lustig bis auf des Bursche
hier an dem Nádas noch de
Perlenstrauß statt der Blu
Als Festtracht trägt man i
Rande des Gebietes Mode
dazu aber noch immer ge
Dazu gehört ein dunkelbla

Pállei Lajos

Brassai Sámuel síremlékéről — Pállei Lajos műve — írtak a napilapok okt. 4.

1910

(Művészet 1910. 396 l.

1971. r

Hogyan gazdá
megyénk
állami gazdas

Interjú dr. Fodor Sándor megyei főoszt

Megyénk állami gazdaságai 127 602 kat. hold földön, tehát igen jelentős területen hatékonyabbá tétele érdekében több gazdaságban személycserékre került sor. Vi

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KFT.
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok

Palicz József

1971 MAR 21

1021

1971. március 21.

PALICZ JÓZSEF: TANULMÁNY

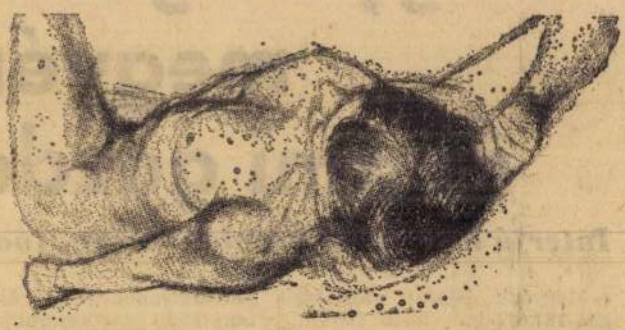

Páll Lajos

Korond

Korunk

975 201 oldal

MDK

Pállik Béla, festöm.

a hármas bizottság tagja, mely Böcklin megvédésére alakult, szemben Simko József ócsárló irományakapcsán. M.Képzöm.Egy. 1898 maj.14.-én tartott Ülés

Böcklin védelme. - Mücsarnok. 1898. 31.lap.

ılj-csarnokkal.

ılvari folyosó

nborműekkel,

gymásba vont

zép czopfstílű

tú épület, jobb

alsó részében

nelurás toskán

ül a két szélső

PALLIER Wolf Römmers

Porsay, Pálffy-Kastil, Kerti szőkőkút

1649

Ars 1997/1-3. 224.

Pallier Leopoldt MDK

Az osgyáni /Hont majd Gömör megye/ templomépitési költségjegyzékét /1769/ többek közt jegyezte mint

"Leopoldt Pallier Glasser Meister in Gács"

Bónisné, Wallon Emma: Conrath János György építőmester.
Művészettörténeti Tanulmányok. Bp. 1961. 65-85.l.
72.l.

Pallier Lipot üveges MDK

A rappi templom 1769 ben kelt nyugtáin a templomépitési munkadij kifizetését aláirásukkal igazolták:
J.G. Conrath, Philip Nohl Schlosser Meister in Loschonth, Lepold Ballier /Pallier/ Gosser /Glaser/ meister in Gatz /Gács/.

Bónisné Wallon Emma: Conrath János György építőmester.
Művészettörténeti Tanulmányok. Bp. 1961. 65-85.l.
78-79.l.

Pallier Lipót
gácsi üvegesmester MDK

Az osgyáni /Hont, majd Gömör megye/ templom épitéshez ujabb kiutalást kérő Boldoghy József plébános az ő nyugtáját is csatolja.

Bónisné, Wallon Emma:Conrath János György építőmester.
Művészettörténeti Tanulmányok. Bp. 1961. 65-85.l.
72.l.

MDK

Pallir Lipót üvegesmester

nyugtáit is csatolta az osgyáni /Hont , majd Gömör megye/ templomépitésre további kiutalást kérő Boldoghy plébános /Pa /Cassa Par. 1773. jan. 30/

Bónisné, Wallon Emma: Conrath János György építőmester.
Művészettörténeti Tanulmányok. Bp. 1961. 65-85.l.
73.l.

MDK

Pallier Lipót

üveges

A rappi /Nógrád m./ templom építéséről Conráth 1767 jan. 22. kelettel költségvetést dolgoz ki, melyen szerepelnek Nauser Johann Heinrich,kőfaragó pallér. Pallier Lipot üveges , Keller Kristóf ácsm. és Nohl Fülöp lakatos.

Bónisné, Wallon Emma: Conrath János György építőmester.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp. 1961. 65-85. l.
78.l.

)ggia. udvari

)feljáró.

domborműve,

stílben; nagy

)ületnégyszög.

sengettyűtartó

tölgyfaajtók

PALLIER, André Réforme

Vořátory 1590

Ars 1997/1-3. 224

1 – 112. K.

Amiens
Lemer
1864

Paller József

festő

1769.

Lásd

Kádár Szol Dok

VI. 245. l

M. D. K

PALLER (Peller) Joseph festő

1769 Szamosújvár vár (fegyház)
rk. kápolna oltárképét javétja
1788 Zágráb rk. t. oltárkép

Garas XVIII. sz 196, 241. l.

PALLER JÁNOS, gombkötőinas

37.-Korporics György műhelyében tanúltak:Stampf György 1745.jún.1-1750.máj.27.-Friberth Mátyás,1752.okt.20-1756.okt.3.-Bödi Pál,1760.júl.26-1761.máj.1./magszökő Kappel Márton,1763.jún.12-1766.máj.24.-Stampf György, felsz.1753.máj.7.-Paller János,felsz.1772.jan.6. 404.old

SZŰVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője. 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

Paller Ernő M.D.K.

dolgozta ki a hőszegi vadász-laktanya tervét kb. félmillió korona költségelőirányzattal.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

jan. 27. sz. 8 old.

P a l l e r Ernő építész

M Ű V É S Z E T
II. évf. 1903.
65.
"Kitüntetések"

Paller Ernő, bpesti építész M.D.K.

nyert megbízást a kőszegi
uj vadász-laktanya megter-
vezésére 2600 K. tisztelet-
dij ellenében.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.
aug. 16. sz. 5. old.

Priestmann Bertram: Felföld

Táj 431 (646), 2189 (306).

Paller Ernő

Művészet 1903. 65.

M.D.K.

Paller András

Diplomaterve: a Marx tér foghij-telkének beépitési terve, repr.

Cárdonyi Jenő: Milyennek álmodják az uj Budapestet a szigorló épitészmérnökök
Magyar Nemzet 1966. julius 31. 5.l.

Pallai Lajos

Művészet 1910. 396

Pálli Jenő MDK

tervét megvették

Az Ujság 1913. jan. 12.
Egy plakátpályázat eredménye

54.741-1922. szám.

III/a.

Folyó évi április h
tésére elvben hozzájárulok a
Végrehajtó Bizottság szemléj
f. 1921/22. évi műemléki jav
erejéig a Képzőművészeti Tár
ményei gyarapitása céljából
rolhassa n. A vásárolt tárgya
a t. Orsz. Bizottság jelenté

Budapest, 1922.

Altenbach Anna

1925

Ki tud róla?

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
245 /1922 szám
Érk.: 922 év 1929 hó n.

Altenbach Anna

1921/22 – 1925/26

Tetépzőmfőiskérh

62. l.

azaz Egyszáz pengőt a 78.88
utaljon ki. Budapest, 1928
letéből: Dr. Tihamér Lajos
A hivat

Altenbach Anna

raptanár

lásd

Pallayné Altenbach

Anna.

alatt is.

-244 28

1928. jun. 19.

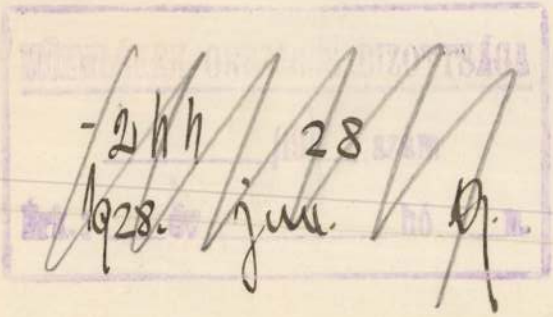

felhasznált összes klisék szives

foglalnak el s azok kezelése oly

vennünket a további kezeléstől f

Várjuk szives ér

és hova szállithatjuk.

Pallayné Altenbach Anna

gos Bizottságának megbizásá
tett hivatalos utjával kapcs
Harmincnégy /34/ pengő 40 fi
számla terhére utaljon ki. Bu
miniszter rendeletéből: Tiha
nácsos.

A hivata

s.hi

Pallayné Altenbach
Anna
Székesfehérvár
l.
Rajzoktatás
1943. IV. évf. 2. sz.
bonték

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTÁSA
215 28.
1928. június 9.

Pallay Sándor

festő

Pestújhely

Szűcs Istvan u. 4.

MKSz 1947

öccse, * Antwerpen 1607, † u. o. 1678. Verhaegen tanítványa, a Rubens hatása alatt dolgozó termékeny mesterek egyike, akitől nagyméretű képek maradtak fenn. Ilyenek: Pihenés az Egyiptomba való menekülésen (Gent, Megváltó-templom), Szt. Rókus (Amszterdam, Szt. Jakab-templom). A budapesti Szépműv. Múz.-ban Saul Dávid játékát hallgatja c. képe.

QUERCIA, JACOPO DELLA (1374—1438), Siena legnagyobb szobrásza, egyben a XV. sz. egyik legmarkánsabb egyéniségű olasz mestere. Művészetének stílusa kiesik az olasz szobrászat fejlődése menetéből, magános vándor ő, kinek útját nem készítették elő, aki közvetlen utódokat sem tudott nevelni, legföljebb Antonio Federighit. Q. művészetében a megelőző gótika bágyadt nyugalma helyébe ellenállhatatlan szenvedély lép, mely alakjainak minden porcikáját átjárja, vastagszövetű ruháikat látszólag indokolatlan és valószínűtlen, de annál kifejezőbb ráncokba gyűri. Az akt nagy szerepet játszik művészetében. A környező természet ábrázolását domborműveiben is csak a legszükségesebbre szorítja. Képmásokat sem mintáz, típusok kellenek neki, melyekben az emberfölötti vágyak tökéletesebben érvényesülhetnek. Nem csoda, hogy művészete Michelangelóra is mély benyomást gyakorolt. Q. ötvösműhelyében nőtt fel, [illegible] Pietro d'Agnolo híres öt-

Pallay Sándor

1921/22 – 1926/27

Ferképzőintézet

119. l.

Debreczeni múzeum épitk. ügyéhez

1913-ban VII. 212

Pallay

P. 2. *Sándor*, festő, * Szabadbattyán 1903 márc. 17. A bpesti képzőmův. főiskolán megszerezte a rajztanári oklevelet, 1923—29. nyaranként a miskolci művésztelepen, Benkhard Ágostonnál dolgozott s itt 1926. megnyerte a Kéve díját. 1928. egyik alapítója volt a Miskolci Művészek Társaságának.

E. G. II. 2bol

T.2737.

), és 1840 évi tábornokok, meg az
szárnysegédek vannak ábrázolva. Felirata

K.K. ÖSTERREICHISCHE ARMEE.
13.

General-Adjutanten.

Höfelich.
. Bermann & Sohn.
goldenen Krone.

rosnak 28.7: 42.1 cm.
österreischische Armee im Laufe
ann & Sohn in Wien.

-5.

Pallay Sándor

festő

A hűlyé, olajf.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1927

		12	ב	Szerda	5	Havi D. A.
		13	יג	Csütörtök	6	Urunk szinv.
Heti sz. Woeszchanon		14	יד	Péntek	7	Kajetán
(Vigasz szombatja)	ואתחנן שׁ׳ נחמו	15	טו	Szombat	8	Czirjék vt.
		16	טז	Vasárnap	9	**D. 10. Román vt.**
		17	יז	Hétfő	10	Lőrincz vt.
		18	יח	Kedd	11	Zsuzsanna sz.
		19	יט	Szerda	12	Klára sz.
		20	כ	Csütörtök	13	Ipoly vt.
		21	כא	Péntek	14	Özséb áld.
Heti szidr. Ékew	עקב	22	כב	Szombat	15	**Nagy Bold.-Assz.**
		23	כג	Vasárnap	16	**D. 11. Joak. olt.**
		24	כד	Hétfő	17	Liberat apostol
		25	כה	Kedd	18	Ilona csász.
		26	כו	Szerda	19	Tulúzi Lajos
		27	כז	Csütörtök	20	**István király**
		28	כח	Péntek	21	Bernát apostol
Heti sz. R'éh (ujhold áld.)	ראה מבה״ח	29	כט	Szombat	22	Timót vt.
Elul ujhold 1.	א׳ דר״ח אלול	30	ל	Vasárnap	23	**D. 12 Ben. Fülöp**

Merkur-bank Budapest, IV., Váczi-utcza 37. szám.
Elad eredeti árakon osztály-sorsjegyeket.

Pallay Sándor

1926. tanítóképző-
intézeti rajztanári
oklevelet kapott

Képzőm. főisk. érk

1925-27

14. C

Solutrée kultura X. 203.

Pallay Sándor

festő

a Miskolcz Mezővárosi Társa-
ságának alapító rendes
tagja

ennek 1928. első kiállítása
több műve.

MDK

Pallay Sándor, festö

Benkhard Ágoston tanitványa.

(e.a.):

A Képzömüv. Föisk. növ. kiáll. -Mücs. Ujság. 1928. máj. 2o. 22.l.

MDK

Pallay Sándor

Tájkép, of.

Képzőm.Főisk.ifjusági kiáll. Ernst Mus. 1924.

19. 1.

MDK

Pallay Sándor

Falurészlet, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Múz. 1924.
19. 1.

MDK

Pallay Sándor, festö

Bivaly.	Of.
Anya gyermekkel.	"
Kisleány.	Rajz.

Ikotás Művészház. XXXVI.kiáll. Őszi tárlat.1917 szept.
Kat.

Pallay Sándor
Falurészlet, olaj

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 19 l.

Pallay Sándor
Tájkép, olaj

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 19 l.

Pallai Sándor
Mese, olaj
Erdőszéle, szén
Somogyi táj, cer.

M. Pedagógus Szakszerv. kiáll. 195o. jun.

MDK

Pallay Sándor
A hülye, olaj

N. Szal. 374. kiáll. 1927. márc.
16 l.

MDK

Pallai Sándor

Alvó kisleány, olaj
Nő, bivalyokkal, olaj

M. Képzőm. Szab. Szerv. tav.tárlat, 1947.
máj. 7 l.

Pallay Sándor festőmüvész. MDK.

Nemzeti Ujság, 1927. febr. 1.

Pallay Sándor
Benkhard Ágoston tanítványa,

a képzőművészeti Főiskolai mű-
vendékeinek kiállításán mun-
kája szerepel.

Ujság, 1928. május 20.

Pallay Sándor.

Bachárd Ágost tanár növendéke.

Műrei szerepelnek a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban.

Budapesti Hirlap, 1928. Máj. 20.

Pallay Sándor.

Benkhardt-növendék

A Műnsornokban, a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán munkája szerepel.

Pesti Napló, 1928. Máj. 20.

Pallay Sándor.

Képe szerepel a Képzőművészeti Főiskola kiállításán

Magyarság, 1924. Máj. 20.

Pallai Sándor.

Bernhardt tanár tanítványa.

Képe szerepelt a képzőművészeti Főiskola kiállításán, a Műcsarnokban.

Az Est, 1924. Máj. 20.

Pallay Sándor.

Benkhardt Ágoston tanítványa.

Munkája szerepel a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban.

Pesti Hirlap. 1928. Máj. 23.

Pallay Sándor.

„Hülye" c. karakterizált képe szerepel a Szinyei-Merse Társaság kiállításán, a Nemzeti Szalonban. (emlékre)

Pesti Hirlap, 1927. márc. 25.

Pallay Zsuzsa.

Szélesfelérdon volt tanárának, Penkhard Agostonnak és tanítványainak kiállításán fiépei rezepetek, kitűnik a KÉVE-díjas, ugyanúgy a hossal c. mű is. (Zsuzsa)

Budapest, 1987. febr. 4.

Pallay Sándor.

Székesfehérváron volt tanárának, Benkhard Ágostonnak és tanítványainak kiállításán képei szerepeltek, köztük a KÉVE-díjas „Cigánylány a kossával" c. műve is. (emlétve)

Magyarság. 1927. febr. 9.

Pallay Sándor.

festőművész

Benkhard Ágost tanítványa. Szekesfehérváron tanára és tanítványai kiállításán szerepeltek művei.

Magyarság, 1927. febr. 1.

Pallay Sándor.

A főiskoláról kikerülve a miskolci műveztelepen dolgozott, művei a budapesti és külföldi tárlatokon szerepéltek.
A Miskolci Művészek Társaságának tagja lett.

Budapesti Hírlap, 1928. Okt. 28.

Pallay Sándor.

A Miskolci Művészek Társaságának első kiállításán képei szerepeltek.

Perti Miklós, 1924. Nov. 6.

Pallay Sándor.

Benkhardt Ágoston növendéke

Tanulmányai szerepeltek a Képzőművészeti Főiskola kiállításán, a Műcsarnokban. (említve)

Nemzeti Ujság, 1928. Máj. 20.

M.D.K.

Pallay Sándor

Berend Ilona: "Tavaszi Tárlat" c. beszámolójában kiemeli müveit, amelyek a Szabadszervezetben kerültek bemutatásra.

Szinház, Bp. 1947. május 27.-juni. 2.III. évf. 22. sz.

Pallai Sándor

Szabad Művészet, 1942

I. évf. 5.sz. 89-90.o. kiállítások.

Tavaszi tárlat. /v.v./

Pallas Sándor festőművész.

Megy a Nemzet.
1949. III. 18., 3. old.
(:Ripost.:)

... síremléke. — Fia, Thomas Q. († 1709 után), sokáig Lübeckben élt és az ottani templomok számára készített oltárokkal, síremlékekkel befolyást gyakorolt az észak-német díszítő szobrászatra.

Q., 2. *Erasmus*, festő, *id. Q. Artúr*

Pallay Imre

1920/21 - 1923/24

Ferkèpzomfoiskèvk

119-l.

A honvédelemről szóló 1939 : II. t.-c. 155. §-
erdélyi országrésznek a Magyar Szent Koronához
szóló 1940 : XXVI. t.-c. 8. §-a alapján kibocsátott

4%-kal kamatozó állar

(Erdélyi Nyerem

JEGYZÉSI NY

Budapest Székest
Takarékpén

A közzétett Tájékoztatóban foglalt feltételek

e a pénzintézetnél 1941. december 23-ig bezárólag befolyt.

Pallay Imre

ívod

Képzőművészet

1933. Do. l.

(Székesfehérvári
művészek kiállítása.)

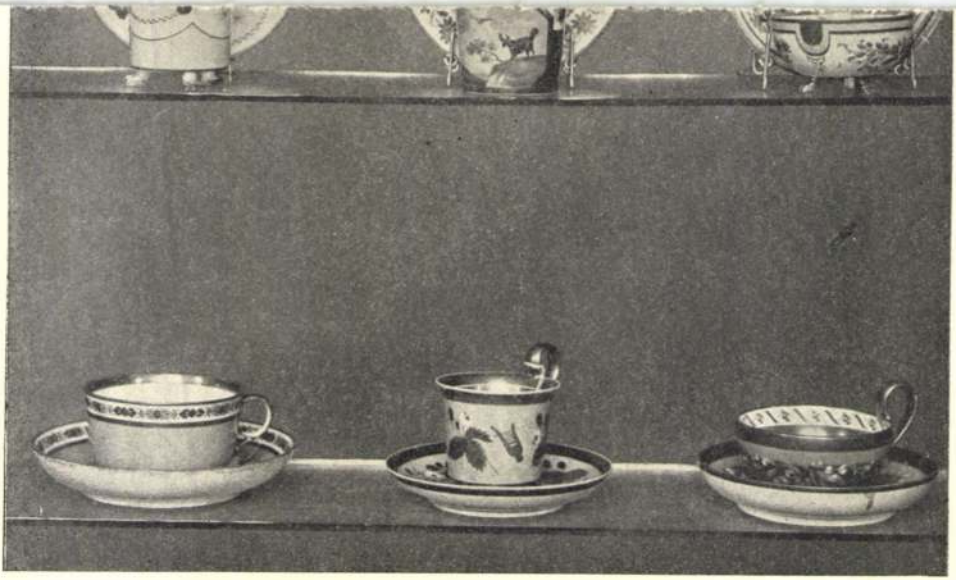

839	821	827
837	833	835
828	831	825

Pallay Imre

festő

a Vörösmarty Társaság

1932. dec. kiállításán festőtől

képet vett a kultuszminisztérium.

Székesfeh. Szemle

1932. 61. l.

634
900/45

Pallay Imre

a Vörösmarty Társaság
1932. dec. kiállításán
festinek Gordonkás c.
krétarajzát megvette
a múzeumegyesület

Békéscsab. Szemle
1933. 23. l.

V

K KÖZPONTI IGAZGATÓSÁGA.

Budapest, 19 18 év december hó 31 n

Számla száma: 728

o bizottsága, Budapest

tott ..... ról szóló számlát van szerencsén

K 20 fillért

esetleg: a M. Kir. Postatakarékpénztárnál 15.041. sz. szám
a Magyar Általános Hitelbanknál folyó-számlánkra költség

Teljes tisztelettel

MLA

% pénztári engedménnyel vagy ..... havi

netto. — Késedelmes fizetés esetén 6% kamatot számitunk. — Perelhető
el. — Felszólamlások az áru és számla ellen csak azok vételétől számitott
vételnek tekintetbe.

	Suly kilogrammokban		Alapár és pótlék		Egység	Pénzösszeg			
	egyenkint	összesen	K	f		egyenkint K	f	összesen K	f
...ntó								25	

Értesitő és gyári megrendelés száma	Megrendelés		Mennyiség	Egység	Tárgy és méret
	kelte	száma			

Pallay Imre
1924.

Ki tud róla?

Pallay József,

egy éve elhúnyt festőművész alkotásaiból
vasárnap emlékkiállítás nyílt a székesfehér-
vári István király múzeumban.
(30 olajfestmény, sok grafika)

A nap kívei

Magyar Hírlap, 1969. január 20. 8. l.

Pallay József festő

Emlékkiállítását Székesfehérvárott, az I. István király Múzeumban rendezték.

Szocialista Művészetért, 1969. febr.

PALLAY JÓZSEF, festő

A múzeum az évente szokásos megyei képzőművészeti kiállitások mellett időről-időre megrendezi a megyében élő művészek egyéni gyüjteményes kiállitását.-Igy 1969-ben Pallay József emlékkiállitását láthatták a látogatók. 287-old

K.KOVALOVSZKY MÁRTA: Ujhazi Péter kiállitása 287.old

ALBA REGIA, Az István Király Múzeum Évkönyve, XII. 1971. Székesfehérvár, 1972

PALLAY JÓZSEF, festő, /1903-1967/

Kovács Péter irt tanulmányt Pallay József festőmüvészről kiállitásával kapcsolatban, ~~Az István Király Múzeum közlemén~~ a Fehér megyei Hirlapban. 24.1968. januar 7.- . 177.old

FITZ JENŐ: Jelentés a Fejérmegyei Múzeumok 1968-69. évi tevékenységéről. A Múz. irodalmi munkassaga. 175.old

ALBA REGIA, Az Istvan Kiraly Muzeum Evkönyve, XI. 1970. Székesfehérvar, 1971.

PALLAY JÓZSEF, festő

A Székesfehérvári István Király Múzeumban 1969.január 19-től március 2-ig Pallay József emélkkiallitás volt. Látogatók száma: 1948 volt.-Az előszót irta:Kovács Péter, IKMK, D/65, 1969, 16 p. 170.és 172.old

FITZ JENŐ: Jelentés a Fehérmegyei Múzeumok 1968-69.évi tevékenységéről.-Kiadványok,Időszaki kiallitasok, 169-171.old

ALBA REGIA, Az Istpan Király Múzeum évkönyve. XI. 1970 1971. Szőkesfehérvár

PALLAY JÓZSEF, festo, /1903-1967/

Kovács Péter irt tanulmányt Pallay József festőművészről kiallitásával kapcsolatban 1969-ben.-István Király Múzeum Közleményei, D/65, 1969.- 177.old

FITZ JENŐ: Jelentés a Fejérmegyei Múzeumok 1968-69. évi tevékenységéről.A Múz.irodalmi munkássága 175.old

ALBA REGIA, Az István Király Múzeum Évkönyve, XI. 1970. Székesfehérvár, 1971

Pallay Gyula

Mozdonyvezető c. pasztellportréja szerepelt a MÁV miskolci kultur-otthonában rendezett kiállításon.

Hajdu Béla: Több segitséget a MÁV miskolci képző-művészeti körének

Északmagyarország 1954 jun. 2

M.D.K.

Pallay Imre, festő

„Dióverő" c. lavirozok tusrajzát közli:

Fejér megyei Szemle, 1965 . 2 .sz. 100 .old.

MDK

pallay Imre

Képzőmüv. Főisk. kiáll. Esti Kurir, 1924.
dec. 19.

Pallay József

MDK

1925-benösztöndíjat kapott

Képzőm.Főisk.évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

A m. postatakarékpénztártól.

BUDAPEST 48 I. 29 16 54

16136

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest

IX. Hőgyes Endre u. 10.

Hivatalból
Díjátalányozva

Pallay József

~~Benkhárt Ágoston~~

~~Dudonis Jónás~~

tovább

~~Fabró József~~

Pallay József

Pallay Sándor

U. 4289.

vod

Nemzeti Ujság

1927. febr. 1.

(Benkhárt Ágoston és tanítványai kiillitása Szeker fehérvárott.)

M.D.K.

Pallay József
festő

Olajképeit állította ki a tárlaton.

Kovács Péter: Észak-dunántúli képzőmű-
művészet, 1865. június - 41 l.

Fénykép

Magyar Foto: K J 41123/1 Hegedűsné

Pallai József: Öreg utca

Cluj

1954. XI. 23.

Neg. van

Pallai József

Szerepelt a székesfehérvári őni tárlaton.

Fejér Megyei Hírlap 1965. nov. 12.

M.D.K.

Pallay József,festőművész

Átjáróház Sopronban c.festménye.Olaj vásznon.
A Műv.Miniszterium ajándéka a Székesfehérvári
Ősök Képtárnak1960-62.

Kovács Péter:Jelentés a Fejér megyei Múzeumok
1960-62.évi tevékenységéről 181.o.

Alba Regia.István Király Múz.Közleményei.4-5.köt.
1963-64.Székesfehérvár.1965

Pallai József

Szerepelt az észak-dunántúli képzőművészek első tárlatán.

Fejér Megyei Hírlap 1964. dec. 22.

Pallay József

szerepelt a főiskolások kiállításán a régi

Műcsarnokban.

Est 1924. dec. 18.

Pallai József MDK

Dióverés, olf.

Műcsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Pallay József, festőművész

Szőlő márciusban c. olajfestménye vásznon. A Műv. Miniszt. ajándéka a Székesfehérvári Csók István Képtárnak. 1960-62.

Kovács Péter: Jelentés a Fejér megyei Múzeumok 1960-62. évi tevékenységéről. 181. o.

Alba Regia. István Király Múz. Közleményei. 4-5. köt. 1963-64. Székesfehérvár. 1965

MDK.

Pallay József

Munkálkodása a zsennyel művésztelepen

Vas Népe 1965 máj.25.lap -

MDK.

Pallay József

Munkálkodása a zsennyei müvésztelepen

Vas Népe 1965 máj.23.lap -

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.51.16.ó

Pallay József.

A kőszegi művésztelep

Varga N.Lajos életrajza.
feldolgozta Kopp Jenő.

MDK

Pa/lla/i József, festö

Dióverés. Olf.

Műcs.-XIV.K.Képam.Kiáll. 1954. jan.-febr. Kat. 9.1.

MDK.

Pallay József festőművész.

Nemzeti Ujság, 1927. febr. 1.

Pallay József

MDK

komoly betegsége miatt nem

szerepelt a Fejér megyei Képzőművészek Munkacsoportjának 1956 évi tárlatán.

Sz.L. Bemutatjuk a Tavaszi Tárlatot.
Fejérmegyei Hirlap. 1956. jun.3.

MDK

Pallay József

Résztvett a Fejérmegyei Képzőművészek Tavaszi Kiállitásán, mely.... jun . 9-én nyilt meg.

"Köröshegyi ut"
"Faluvége télen"
"Erdő"
"Lenin körüti épitkezés"
Sz.L.: A megye képzőművészeinek Tavaszi Kiállitása.
FEJÉRMEGYEI HIRLAP..... jun. 18.
/A Sjatófigyelő anyagában az évszám hiányzik./
Valószin üleg 1957-59.

M.D.K.

Pallay József, grafikus

„Ősz" c. két öreg, korhadt, finomom megrajzolt fa tollrajzát közli:

Fejér megyei Szemle, 1964. 1.sz. 54. old.

M.D,K.

Pallai József, festő

derűs, képeit csukti a kritikus az Ésszardunántuli Képrőművészek első kiállításán

Fejér megyei Szemle, 1965.1.sz. 191-192.old.

Pallay József

			kat.
39.	A mi szobánk ablaka	olaj	100×70
40.	Macró	olaj	70×60
41.	Régi hár udvarán	"	50×40
42.	Tél	"	40×50
43.	Éjjeli őr	"	41×36
44.	Mulatóról	"	36×41
45.	Tsz. istállók	diólapác	18×29
46.	Kis hid Zennyén	"	24×36

Reprod.: Régi hár udvarán

A. Fejér Megyei képzőművének kiállítása, székesfehérvár, 1959. kat. bev. Fitz Jenő.

+1.

Pallay József

Őrség akác, 80×60 cm
Dinnyével 60×70 cm (15. old.)

Fejérmegyei képzőművészek Kiállítása,
1965. kat. Kralovánszky Alán.
Székesfehérvár.

Y. P.

Pallay József

MDK

Szerepelt a Fejér megyei képzőművészek
őszi tárlatán, mely 1964 nov. 7-én nyilt meg.

Naturalisztikus képei gyengék

- rózsa - : Őszi tárlat, 1964.

DUNAUJVÁROS 1964 nov. 19.

Pallagi József

Méltatás

Galambos Ferenc: A hatvanéves Bordás Ferenc.
Művészet, 1971. április - 22.oldal

Pallay József

32. Almafát, o.v. 60×80 cm.
33. Két piros virág, o.v. 60×80 cm
34. Napos ablak, o.v. 80×60 cm.

Reprod.: Ablakban

Északdunántúli képzőművének első kiállítása. 1964, Székesfehérvár, Kat. bev.: Kovács Péter.

Pallay József

Sárga iris olaj 50 × 40 cm.
Zápor után " 70 × 60 "
Dombos tány " 60 × 80 "

Reprod.: Dombos tány.

Észak dunántúli képzőművészek második kiáll.
Székesfehérvár, 1965. kat. bev.: Kovács Péter.
57 l.

Pallay József

Festő, 1903, Székesfehérvár. A Képz. Főisk. 1925 ben végezte Glatz O. tanítványaként. 1965-ig a Fejér m-i képzőművének kunszacsoportjának vezetője. Jelenleg mint nyugdíjas pedag. dolg. Sz. Sz. 1927 óta rendszeresen vesszért vidéki és orn. kiáll. valamint a Fejér megyei és a Területi Szerv. Társlatain. 8 művel őrzi a Gyűj. Képkár.

Észak dunántúli képzőművének második kiáll. Székesfehérvár, 1965. kat. bev. Kovács Péter.

57 l.

PALLAY JÓZSEF festőművész

Zöld bácsi. Ceruza
Zöld bácsi beteg. Ceruza
Nő táskával. Tusrajz
Kazlak. Diófapác
Tölgyfa "

A Magyar Képzőművészek és Iparművészk Szövetsége és a Műcsarnok kiállitása, Fényes Adolf-terem 1955.szept.9- október 2-ig.

MDK

Pallay József, Székesfehérvár, Fehér m.

Zsennyei táj	olaj
Öreg utca	"
Napnyugta Zsennyén	"
Erdőben	"

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20. - dec.4-ig. Ernst Múzeum. 10.1.

MDK

Pallay József, Székesfehérvar, Fehér m.

Tölgyek	diópác
Aratók pihenője	"
Lánchid a Rábán	"
Zyennyei utca	"
Három tölgyfa	grafika

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20. - dec.4-ig.Ernst Múzeum. 14.1.

MDK

Pallay József, Székesfehérvár

Eső után, of.

Tölgyek, "

Faluvége, "

Vidéken élő képzőművészek kiáll.II. N.Szal.
1955. 16. 1.

Pallay József

MDK

Eső után, olf.

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Pallay József

festőművész 66 éves korában meghalt
tiszafehérvárott. Ő volt a Fejér megyei
Képzőművészeti munkacsoport elnöke. Műve
többször réntvetek a Műcsarnokban ortnágos
tárlatokon és dunántúli tájkiállításokon

Magyar Nemzet 1968. jan. 5. 4. o.

PALLAY JÓZSEF / Székesfehérvári festő

1.) Eső után olaj) 100 x 60
2.) Tölgyek -"- 60 x 50
3.) Faluvége -"- 50 x 60

Vidéken élő képzőművészek kiállitása 2. Bp., 1955.
/Kat./

16

PALLAY JÓZSEF

1.	Erdő	olaj	70×60
2.	Borús idő	—"—	80×100
3.	Tölgyerdőben	—"—	100×80
4.	Erdő	ceruza	17×21
5.	Lánchíd a Rákán	diópác	17×31

Zsennyei művészetelep kiállitása. Szombathely, 1956.

PALLAY József /①

1.) Tél o.v. 60 x 70
2.) Sopron o.v. 60 x 80
3.) Kovas tépont o.v. 50 x 70
4.) Soproni emlékek o.v. 60 x 80
5.) Fenyves diófapác 45 x 30
6.) Gépész —"— 50 x 60

Fejér megyei képzőművészek ősszi tárlata. Kat. 1963.
/Székesfehérvár István Király Muz. közleményei D. sor. 27./

PALLAY József / ②

7.) Tölgy diófapác 45 x 30

8.) Tavasz cesura 45 x 30

9.) Szénaboglyák diófapác 50 x 60

Fejér megyei képzőművészek őszi tárlata. Kat. 1963..
/Székesfehérvár István Király Muzeum közleményei D. sor. 27./

PALLAY József / Székesfehérvár

1. Esti legeltetés olaj 41 x 36
2. Faragódók terrakotta 21 x 18

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1958.
Kat. bev. Cseh Miklós

Székesfehérvár, István király Múzeum
körlevelei D sor 14./

Pallay József

Emlékkiállítása nyílik Fejérmegyében

N.N.: Mi újság a múzeumban

Fejérmegyei Hírlap 1968 II. 4

Pallay József

Szélesfehérvár

Dombos táj	olaj	60 x 80	cm (repr.)
Felhő a víz felett	"	50 x 40	"
Tavasz	cemza	30 x 17	"

V. Énekdunántúli Képzőművészek Kiállítása. Bp. Műcsarnok 1970. Kiáll. zat. Bev.: Kovalovszky Márta.

Pallay József

Szekesfehérvidéken 1950-ig vezeti Bordás Ferenccel és Áron Nagy Lajossal az akkori képzőművészeti szabadiskolát.

Tóth Ervin: Bordás Ferenc festészete és grafikája. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. febr. 2 12. 191.

Pallay József

Nemrég hívyt el. Gyengéd cenzorajzai-
ról ismert.

V. Énak dunántúli képzőművének Kiállítása. Budapest, Műcsarnok, 1970. Kiáll. kat. Bev.: Kovalovszky Márta. 4. l.

MDK

Pallay József

Férfifej, szén

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

14. 1.

MDK

Pallay József

Tánc, of.

Képzőműv.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz.1924.

9. l.

MDK

Pallay József

Erdei ut, of.

Alkonyat/, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Mus. 1924.

9. l.

MDK

Pallay József

Falusi utca, of.

Lakodalmasok, "

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

9. l.

MDK

Pallay József

Erdő bejárata, of.

" széle, "

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

9. 1.

M.D.K.

Pallay József /1903-

361. Erdőrészlet. Olajf. vászon.

Elveszett. /Székesfehérvár/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
23. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK.

Pallay József festő, Székesfehérvár,

"Eső után" /olaj/
"Tölgyek" "
"Faluvége" "

Vidéken élő képzőművészek kiállitása
Nemzeti Szalon, 1955. 16.1.

M.D.K.

Pallay József
festő

361) Erdőrészlet
(Székesfehérvár)

Egyéb-köztulajdonból elvesztett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

23 l.

MDK

Pallay József festő.

32, 35. l. (képpel)

Ernst Mrz. - Vidéki műv. kiáll. - SM. 1955 - Artner T.

Pallay József
festő

M.D.K.

„Első legeltetés", „Ökrösszekér erdőben", „Hoesis",
„Első legeltetés (repro), Riccone (repro)

Kovács Péter: Fejér megyei képző művészek kiállítása 1960, 40 l.
Művészet, 1961. februari

PALLAY József

F.J: Székesfehérvári művészek kiállítása Bpesten
Fényes A. terem.

Művelt Nép 1955 VI ért. 38 n. szept. 18 2 l.

Pallai József MDK

festő

"Öreg tölgy" repr. 39.o.

László Gyula : Dunántuli képzőművészek. /A székesfehérvári kiállitásról./
Müterem 1958 I. évf. 11. sz. 38-39.o.

Pallay József MDK

(1903)

A Munkácsy hagyományokat folytatók, az indulatos, vérmes szinegyüttes képviselői között emlitve.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XX. században. Bp. 1959. 32. l.

Pallay József
festő

M.D.V.

Szeinrajzról.

Művészeti életünk — ~~34 lap~~.
Művészet, 1960. december. — 34 l

MDK

Pallay József, Székesfehérvár

Tölgyek, diópác

Aratók pihenője, diópác

Lánchid a Rában, "

Vidéken élő képzőmüv. kiáll. Ernst Muz. 1954.
nov. 14. 1.

MDK

Pallay József

Tölgyek, of. repr.

Vidéken élő, képzőmüv. kiáll. Ernst Muz.

1954. nov. 25 l.

MDK

Pallay József, Székesfehérvár

Zsennyei utca, diópác

Három tölgyfa, "

Vidéken élő képzőmüv. kiáll. Ernst Muz. 1954.
nov. 14. 1.

MDK

Pallay József, Székesfehérvár

Zsennyei táj, of.

Öreg utca, of.

Napnyugta Zsennyén, of.

Erdőben, of.

Vidéken élő képzőm. kiáll. Ernst Múz, 1954.nov. 10 l.

MDK.

Pallay József festő

"Esö utan" /olaj/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok, 1955. 20. 1.

Pallay József
Tánc, olaj

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 9 l.

Pallay József
Dombok, olaj

1924
O.M.Kir.Képzőműv. Főisk. kiáll. 8 l.

Pallay József
Erdő bejárata, olaj
Erdő széle, . "

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 9 l.

Pallay József
Erdei ut, olaj
Alkonyat, "

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 9 l.

Pallay József
Falusi utca, olaj
Lakodalmasok, "

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 9 l.

Pallay József
Esküvői menet, rézk.

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 15 l.

Pallay József
Férfifej, szén

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 14 l.

MDK

Pallay József

Wellisch J: Tájképek a VI. M. Képzm. Kiállitáson.
Szabad Müvészet, 1956. 4.sz. 190 l.

MDK

Pallay József

Cifka P: A vidéki képzőművészek kiállításáról.
SzN. 1954. dec. 9.

MDK

Pallay József festő

Telepy Katalin: A M.Képző- és Iparm. Szöv. fejérmegyei munkacsop.-jának képzm. kiáll. SzM. 1953. 3o5 l.

MDK

Pallay József

Lutka M: A vidék képzőművészete. Magyar Nemzet.
1954. dec. 7. 7 l.

Pallay József
festő

M.D.K.

Közös kiállításon vett részt
Áron Nagy Rajossal 1955-ben.

Kovalovszky Márton – Kovács Péter: Áron Nagy Lajos.
Művészet, 1961. május – 251

Pallay József

MDK

"Eső után"

Diósszegi Balázs: Képek a VI. magyar képzőművészeti kiállitás anyagából a Jósa András Múzeumban.
Szabolcs-Szatmári Néplap. Nyiregyháza. 1956. jun. 5.

MDK

Pallay József

Eskűvői menet, rézk.

Képzőm.Főisk.kiáll. ifjusági. Ernst Muz. 1924.

15. 1.

MDK

Pallay Lajos

Dombok, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

8 l.

MDK

Pallay József, festő

Az egy éve elhúnyt művész 30 olajfestményét s sok grafikáját Székesfehérvárott emlékkiállításon mutatják be.

8

— : Hír

Népszabadság. Bp. 1969. jan. 21.

Pallay József.

Székesfehérvárom volt tanárának, Benkhard Ágoston-és tanútványainak kiállításán a „Körzegiek Társasága"-t képviseli műveivel. Művészi törekvései Munkácsy-és Paál művészetéig nyulik vissza.

Magyarság, 1927. febr. 9.

Lieber Herr [illegible]

[illegible]

Pallay József.

fatőművés

Benkhard Ágost tanítványa. Székesfehérvaron tanára és tanítványai kiállításán szerepeltek művei.

Magyarság, 1927. febr. 1.

M.D.K.

Pallay József, festőművész

1958-ban a Műv.Miniszterium által a Múz.-nak vásárolt"Borus idő" c. képe.Ltsz:58.10.1. 120.e.

F.Petres Éva: Uj szerzemények.

Az István Király Múz.Évkönyve.Alba Ex Regia.II-III. 1961-62.Székesfehérvár,1963

M.D.K.

Pallay József, festőművész

1958-ban a Müv.Miniszterium által a Múz.-nak vásárolt"Tölgyfa" c. képe.Ltsz:58.11.1. 120.e.

F.Petres Éva: Uj szerzemények.

Az István Király Múz.Évkönyve,Alba Regia.II-III. 1961-62.Székesfehérvár,1963

PALLAY JÓZSEF festőművész

Tölgyek. Olajf.
Pihenő. Diófapác
Várakozó. Ceruza
Erdő. Diófapác
Erdő. Ceruza
Tölgyfatanulmány. Ceruza

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsé
és a Műcsarnok kiállitása, Fényes Adolf-terem
1955.szept.9- október 2-ig.

PALLAY JÓZSEF festőművész

Tájkép hiddal. Olajf.
Eső után "
Erdő "
Erdőszéle "
Ősz "

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsé
és a Műcsarnok kiállitása, Fényes Adolf-terem
1955.szept.9- október 2-ig.

MDK

Pallay József

"Ősz"

Sz. L.: A megyei képzőművészek Téli Kiállitása.
Fejér Megyei Hirlap. 1957. dec. 18. 4.oldal.

MDK

Pallay József

"Tölgyek" c.festm.repr.

A vidéken élő képzőművészek kiallitasa.
1954.nov.20. - dec.4-ig.Ernst Múzeum.

Rapt

Pallay József

Mulatozók - olaj
J. sz. istállók dió/a gyak
Kis ház Zsenyén "
A mi szobánt ablata, olaj
Macló "
Régi ház udvarán "
Éjjeli őr "

Fejér megyei képzőmův. kiallít.
István kir. muz. Közl. D. sor 18.

Pallay József

kiállitott grafikái:

Erö után. Diófapác, 28 x 39 cm.

Zöld bácsi. Ceruza, 22 x 18 cm.

Zöld bácsi beteg. Ceruza. 22 x 18 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőmüvészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

28. l.

MDK

Pallai József

Nov. 5-én vendégszerepelt a Dunaújváros Őszi tárlaton.

"Dombos táj"
"Almáskert"

S.A. : Őszi tárlat Dunaújvárosban

FEJÉRMEGYEI HIRLAP 1964 nov. 19.

Pallai József MDK

Szerepelt az inotai Béke Művelődési Otthon előcsarnokában rendezett tárlaton.

Sobor Antal: Fejér és Veszprém megyei képzőművészek kiállítása Inotán.

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP 1964 máj. 17.

Pallai József

MDK

Szerepelt a Fejér és Veszprém megye képzőművészeinek inotai kiállitásán.

"Havas Táj"

(-ay): Két megye képzőművészetének találkozója.

NAPLO(VESZPRÉM) 1964 máj. 20.

MDK

Pallay József

Nekrológ

Művészet 1968 máj.p.32.

MDK

965. 5000. FNyV. 4. 3233.

Pallay József

Kiállitási hir

Fejérmegyei Hirlap 1967 dec.12

Pallay József
festő

M.D.Y

Hatvanötödik évében meghalt
Pallay József. Képeivel számos
kiállitáson szerepelt.

—: In memoriam

Művészet, 1968. május – 32 lap

M.D.L.

Pallay József
festő

Tolnán és Székesfehérvaron folytatott alkotómunkásságot. 1955-ben a Fenyes Adolf terembe mutatta be művét

—: In memoriam

Művészet, 1968. május – 32 lap

MDM

Pallay József

Erdőrészlet, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

Pallay József

MDK

Tölgyek, diófapác

Aratók pihenője, diófapác

Mücsarnok 1954.V. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Pallay József, graf.

Tölgyek. Diófa pác.
Aratók pihenője. " "

Műcs.-V.M.Képzm.Kiáll.1954.dec.-1955.jan.Kat.22.1.

Pallay József festő

Magyar Müvészet 1925.365.o.
Kiállitások.

MDK

Pallay József

Eső után. Olajf. 100x60

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 20.1.

pallay József

MDK

Szerepelt a Fejér megyei Képzőművészek Munkacsoportjának kiállitásón.

- -: Április 4-én nyilik a Tavaszi Tárlat.

Fejér megyei Hà Hirlap. 1963. márc. 30.

Pallay József, festő (1903) M.D.K.

nevét szerző azok körök a festők körött emliti, akiknek művészetében Munkácsy koloritjának komor akkordjai bárom nemzedéken át is ugra felcsendülnek.

G.Ö.Pogány: L'Héritage des peintres de la Grande Plaine Hongroise. Acta Historiae Artium Bp.1962. tom.VIII. fasc.1-2. pag. 157.

MKD

Pallay József

szerepelt a megyei festők őszi tárlatán.

Kovács Péter: Gondolatok az őszi tárlat képeiről.
Fejér megyei Hirlap. 1963. dec. 1.

Pallay József

MDK

Szerepelt a Fejér megyei Képzőművészek Munkacsoportjának ~~őszi~~ tavaszi tárlatán, amely az István Király muzeumban ápr. 4-én nyilt meg.

K.Kovalovszky Márta: Tavaszi Tárlat.
Fejér megyei Hirlap. 1963 ápr. 7.

Pallay József, grafikus

Ősz
repr.

Magyar Ifjúság, 1970. XI. 20. 14. l.

Fejérmegyei és Székesfehérvári Múzeumegye-
sület szabadtanítási
tanfolyama VIII. 186.

Pállay József

festő Tolna

Dombovári kiáll. 1934

Veńasszonyok nyara, olaff

Oktober, olaff

Erdő széle, Tanya-udvar, Horgászás, Pajta, Halásztanya, rézkarcok

Pallay József

MAGYAR MŰVÉSZET
1925. 365

~~Bécs V. 91.~~

Pallay József

Magyar Művészet

1925. 365

Malaguzzi V. 205.

Pallay József

U. 4013

1925 részt vett a
Kőszegiek kiállítása

felszólaltatta
Sándorral
egyik
1929 IX. 23

Alsvöns h. n. III. 171. – i vändorkv. IV. 262.

Pallay József

és Sándor

U. 4289

und Ketti

Benkhardtigorton

tanítvinyes

1927. B. tanítvány

nyomán szekesfehér-

vári kiállítása

szerepeltek

Debreczeni lelet VII. 137

PALLAY I. *József*, festő, * Szabadbattyán 1903. A bpesti képzőműv. főiskolán Glatz Oszkár növendéke volt. 1924. egyik alapítója volt a Kőszegiek Társaságának, amely 1926. megszűnt. Jelenleg mint rajztanár Tolnán működik. Tájképfestő.

Pallay József

1921/22 – 1924/25

Ferképzőmfoiskvk

119. l.

~~konkludálunk~~. A porta speciosa már-
eredetü ugyan, stilus azonban az ál-
nci, vagy bizantinizáló olasz emlék-
telezhetjük, hogy helyi fejlődés

eléseinket: a kaputipus délfrancia
formák /kapuoroszlán, guggoló alakok,
eg felsőolasz közvetitéssel került
yelsanyagadottságok mellett esetleg
, bár a magyar emlékanyagban való
magyar gyakorlatnak is tekint-
chnikai sajátosságokat mutat, de sti-
ően nem magyarázható, valószinüleg

művészi, ikonográfiai szempontból is
program ját a kutatók eddig is igyekez-
kokban és feliratokban Krisztus meg-
tott /34/ Éber László felemliti, hogy
a utaló feliratok hacsak közvetve is
ak tulajdonitott "Sermo contra Paga-
mü irattal /35/ Gerevich Tibor pedig

Pallay József

Jert.

l.

Szabad művészet

1948. 232. l.

MDK

Pallai István

Plakátművészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953.
Kat.

MDK

Pallai István

Résztvett az Ernst Múzeumban rend.Plakátművészeti Kiállitáson 1953-ban.

Plakátművészeti kiáll.1953.Kat.

MDK

Pallay Imre

Kompozició

Nyomortanya, kr.

A fejér vmi és Szfvi Muz. igazg.jel.1933.évről.
Székesfehérvári Szemle, 1934. 3-4.sz.
108.1.

Pallay György, építész

Az Építésgazdasági és Szervezési Intézet megrendülten tudatja, hogy **Pallay György** építészmérnök, tudományos osztályvezető, az intézet aranyjelvényes törzsgárdatagja, többszörösen kitüntetett kiváló dolgozó elhunyt. Végső búcsút 1976. szeptember 20-án 14 órakor veszünk tőle az Újpesti temetőben (IV., Megyeri út 45.).

— : Halálozás

11.

Népszabadság Bp. 1976. szept. 17.

M.D.K.

Ifj. dr. Pallay Gusztáv orvos

A Nemzeti Szinház gondnokának a fia III. Richard cimmel tréfás rajz-sorozatot készitett a darabról, melyeket bemutat a lap.
5 rajz.

Szinház, Bp. 1948. jan. 6-12. IV. évf. 2. sz.

MDK

Pallay

Jön a vihar, repr.

Magyarság képes mell. 1928. dec. 8. 16.1.

TARTALOMJEGYZÉK

Története — — — — — — — — — — — — — — — — — 3 lap
Építészeti leírása — — — — — — — — — — — — — — — 11 „
Külső képe — — — — — — — — — — — — — — — 11 „
Belseje — — — — — — — — — — — — — — — — 16 „
Stílusának eredete — — — — — — — — — — — — — 19 „
Mesterjegyei — — — — — — — — — — — — — — — 24 „
Művészeti emlékei — — — — — — — — — — — — — — 29 „
Falfestmények — — — — — — — — — — — — — — 29 „
Sekrestyeajtó — — — — — — — — — — — — — — 32 „
Sírkövek és szoborcsoportozatok — — — — — — — — — 36 „
Felszerelése — — — — — — — — — — — — — — — 38 „
Bibliográfia — — — — — — — — — — — — — — — — 43 „

Pallavicino Sforza

(Sforza Pallavicino)
várépítő, Martinuzzi
hiskéra

l.

Bánfi Erdély
297. l.

PALLAVICINI őrgróf SFORZA /1520-1585./
pármai. Először V. Károlyt szolgálta,
majd Ferdinand magyar királyt. 1543-ban
a magyar lovasság főkapitánya volt.
44-ben visszatért Itáliába, 46-ban
Németországban küzdött. Két évvel ké-
sőbb ujból Erdélyben volt a török
ellen, 3000 német lándzsás élén; itt
élénk részt vett a birodalom ellen
összeesküvő Martinuzzi cardinalis meg-
gyilkolásában. 1551-ben háborus com-
missariussá nevezték ki és megbízták
s magyar tábornok lett.
a magyar határvédelemmel. Egy dunai
akció során megsebesült és fogságba
esett, de megszökött. Visszatérve Ma-
gyarországra Győrt erőditette. Tábor-
naggyá kineveztetvén, legyőzte a törö-
köt és elfoglalta Kanizsát /Canissa/.
77-ben visszatért Itáliába és Velence
szolgálatába lépett. Müve: Regola in
materia di ~~fortificazione~~ fortezza,
s nagyon sok rajz. /K.A.W.; A.I.A.M.II/

Maggiorotti, 438.

761 Klein, Adam.

A Leopolds és Kahlenberg látképe. / Ansicht vom Leopolds und Kahlenberg.

Rk.

K. 2.

113 × 160 mm.

Pallavicini, Sforza

1520–1585

l.

Hol Magy Forab

90. l.

Pallavicini Sforza

marchese, olasz vár-
épitő A XVI. z. Közepén
Két tervet mutatott be
I Ferdinánd királynak
Győrvárának átépítésére.
A király azt a tervet
fogadta el, amely nem csu-
pán a ~~régi~~ középkori
várat, hanem az egész
várost is falazott bástyán
gáttal överi. E terv rész-
letes kidolgozásával és
felépítésével Pietro Fera-
boscot bízta meg. (l. o.)

Gyalókay Jenő

Maggiorotti és Banfi
könyvének ism.
Századok
1933. 80. l.

Pallavicini Sforza

1520-1585.

lajd

Holik-Magg

90.1

PARRAVICINI Maria grafuró műgyűjtő

91 11. 4

Ergróf Pallavicini Ilona

festőművész

Csoportkiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Erejtni meglátású, nagyon érdekes, igazán nagyon tehetséges portrékkal.

A Reggel
1933.III.6.

MDK

Őrgróf Pallavicini Györgyné

Az Alkotó Művésznők Egyesületének első kiáll.
Képzőművészet 1931. 42. sz. 163.l.

Pallavicini Györgyné

Művével szerepelt az "Alkotó Művésznők Egyesülete" első kiállitásán.

P.H.1931.Jun.7.

Pallavicini Györgyné

Művével szerepel az "AME" első kiállitásán.

8 O.U.931.VI.7.

Pallavichini Györgyné

Az AME alelnöke.

N.U.931.V.22.

Pallavicini Györgyné

Művei, az "Alkotó Művésznők Egyesülete"
első kiállitásán.

N.U.931.VI.1.

Pallavicini Györgyné

Szerepelt az "Alkotó Művésznők Egyesülete"
első kiállításán.

B.H.931.VI.7.

Pallavicini Györgyné

"Új Szalon" első kiállításán a Kossuth L. utcában szerepelt.

s *Pallavicini* Györgyné finom mese-illusztrációja emelkednek ki a kiállított képek tömegéből.

MH. 934. IV. 18

Pallavicini Györgyné

"Új Szalon" kiállításán a Kossuth L. utcában szerepelt.

PH. 934. IV. 17.

őrgróf Pallavicini Györgyné

Vas spirituale
Turris Davidica
Illusztráció, akv.
Szüret, "
A rév, "

AME I. kiáll. N.Szal. 1931. jun. ciml, 9-lo 1.

őrgróf Pallavicini Györgyné

Vizözön

llo-lll. Terv falpapirosnak, rajz

Birkózó arcképe

Fiatalok

Földmüves

Leány, temp.

Utcai harc, "

Sizés a budai hegyekben

AME I.kiáll. N.Szal. 1931. jun. ciml. 9-lol.

MDK

Pallavicini Györgyné, festö

162a. Iskolai ünnepély. Tempera.
162b. Technokrácia. "

Uj Szalon. Megnyitó Kiáll. Bp.1934.ápr. Kat.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp. V., Rochermer[illegible] 12.
Telefon: 127-837.

29

Pallavicini Erzsébet gr

koll. kiáll.

l. Neuireti halon

80 rk gyt. kiáll.

1933

Pallavicini Ede
festő örgróf
1824.

Sebestyén Károly: Az algyői templom

Kny. Dolgozatok
8°, 4 K, 14 L, Szeged, 1928.

Debreceni kultúrpalota és múzeum

építk. ügyc VII. 169

Pallavicini

P. 2. *Ede* gróf, festő, * 1787 márc. 9. † 1839 ápr. 20. Festészeti tanulmányait Bécsben végezte s u. o. az akadémia kiállításán romantikus táj- és interieur-képeket állított ki (Castellamare, Amalfi környéke, A Herrengasse Bécsben, Tiszai tájkép stb.). Pusztaszeri romok c. képét (1832) a Vasárnapi Ujság reprodukálta (1882. évf.).

Lex. I. köt.

Pallavicini Ede örgróf

1824-ben sajat kerü-
leg megujitotta az
algyöi rk. templom
Szent Annát ábrázoló
főoltárképét.

Chobotvác

393. l.

mit dem Stile der in den anderen I
überein. Einen gemeinsamen Zug bil
Sonderheit für die kriegerischen Szen
Gestalt überhaupt die Vorstellungsw
Volkes in hohem Maße beschäftigte.
uns in Siebenbürgen in den Wandgem
von Stefan, dem Sohne Pauls gemalt
des Ludwig d. Gr. stammenden, au
Wandbildern von Bögöz, unter den
den bewegtesten Kampfdarstellungen
Vorliebe für Schlachtenbilder ist bei ei
raschend. Aus ähnlichen Gründen ist
überaus beliebten Bildthema der u
die schönsten Beispiele aus Transdar
Siebenbürgen in Almakerék.

Für die siebenbürgischen und u
und biblischen Szenen sind gleicherwe
Elemente verratende frische Erzähler
Vortragsart, das mangelnde Raumge
das Agieren der Figuren vor dekor
grundfolie, übersichtliche Kompo
beschwingte Linienführung. Das mitt
italienischen Sinne naturgetreu, bie
kann aber ebenso wenig als dekorat
steht vielmehr in ihrer Eigenart in de
zelnen Bilder sind gewöhnlich von
diesen Umstand, sowie durch ihre F
abbreviaturmäßige Elemente (Bäume
der Kodexminiatur. Vielfach wirken s
Bei aller originalen Kraft ist der Ei
seltener Fresko nicht zu verkennen. Di

Pallavicini Ede
Ősgróf
festő

l. Gereczerajztár
241. h.

Pallavicini Ede örgróf

mint festő

A pusztaszeri romok

l. c. Eepe repr.

festette 1872-ben

Gündöcs Benedek:

Pusztaszer és az évez-

redes ünnepély.

Bp. 1883. 40. l.

41. l.

József Kelemen, Kölni érsek, vál. fejedelem
arcok. III. 34.

Pallavicini Ede ő gróf

A pusztaszeri romok
Festette fenti 1832.

~~A szermonostori apát-
ság romjai. 1836 ba~~
Rejr.

Pusztaszer község
ujratelepitése.
Emlékirat. Szeged,
1935. 16. l.

Pallavicini Ede örgróf

festi

A pusztaszeri romok. Pallavicini Ede örgróf által készíttetett olajfestmény után (1832) rajzolta Döbre T. Vas. Ujs 1882. 537 l.

(rézmetszet)

Pallavicini Ede gróf

festo
márc. 9.
st. 1787. / † 1839.
ápr. 20

magyar? Beisben tamlt
s az akadémia
kiállításán ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ és
intérieur képeket állí
tot ki.

Lásd

Wurzbach. Biogr. Lex.

Wien. 1870. XXI. K.

235. l.

Castellamare,
Amalfi lör-
zére. A Herren-
gasse Beisben,
Tiszai
zajzás stb.

okv. felh.

.J.K.

M.D.K.

Őrgróf Palavicini Györgyné

"Az ideális férfi, ahogy a festőnők látják" c. körkérdésre közli a lap a müvész rajzának repr.-ját.
A müvész fényképét közli a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1931. május 3-9. XXI. évf. 19. sz. 34. lap.

M.D.K.

őrgróf Pallavicini Györgyné Andrássy Bea grófnő

Három festményének repr.-ját hozza a lap, amelyeket egy Bokréta-utcai vendéglőben állitott ki.
A kisérősorok megemlitik, hogy a kiállitás első napján kilenc kép kelt el, ezek közül kettőt Kállai Tamás, kettőt Petzrik Jenő vásárolt meg.

Szinházi Élet. Bp. 1931. márc. 15-21. XXI. évf. 12. sz. 27. lap.

Pallavicini Alfrédné.

Kiállította müveit a Nemzeti Szalon 1933-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

EDK

őrgróf Pallavicini Alfrédné

e.a: N.Szal. gyűjt. kiáll. Ujság. 1933.
,márc. 5.

MDK

Grgróf Pallavicini Alfrédné

Falu vége

Nyári nap

Fejés

LXXX. gyüjt.kiáll. N.Szal. 1933.márc.

Pallavicini Alfréd örgróf

festőművész

Csoportkiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Budapesti Hirlap
1933.III.5.

örgróf Pállavicini Alfrédué

festőmüvész

Csoportkiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Ezzettel először szerepel nagyobb kollekciával. Világos, élénk szinekkel bontakozik ki a naturalista ábrázolási módból az egyéni modor felé.-

Reggeli Ujság
1933.III.6.

Pallavicini Alfréduc örgrófnő

festőmüvész

Csoportkiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1933.III.3.

Pallavicini Alfréduc

festőmüvész

Gyüjteményes kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Nemes, iskolázott forma kézséggel, égő szinekkel igen ügyesen érzékeltetia levegőnek felületet kovaoló hatását. Egységes ikányu kifejezési formája kiforrott, izinus tehetségre vall.

Esti Kurir
1933.III.5.

Pallavicini Alfréduc

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Néhány jó szándékkal megfigyelt táj- és arcképpel illeszkedik a kiállítás keretébe -

Magyar Hirlap
193[illegible].III.5.

Pallavicini Alfréd

festőművész

Csoportkiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Naturalista téjbárok.

Magyarság
1933.III.5.

Gróf Pallavicini Alfréd

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. A naturalizmus iskolásságát kérvészli.

E s t .
1933.III.5.

Örgróf Pallavicini Alfrédué

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képeivel szerepel. Festményei közt a „Hubertus" c. nagyobb kompozíció népies processiók ábrázol a háttérben megjelenő szent szarvassal. - Látunk parasztai tanulmány fejeket és sok apróbb jelenetet a falusi gazdálkodás ból - cséplés, Kukoricafonítás, Borpréselés, Kapálás arcmarok, Favágók, Repakapálás. Sok jó motivum, kissé felén ben megfestve.

Pesti Hirlap
1933.III.

Pallavicini Alfrédué

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Sok jó szándékkal és becsülettes eszközökkel keresia festőiszséget.

Nemzeti Újság
1935.III.5.

MDK

őrgróf Pallavicini Alfrédné

Elemisták

Tanulmányfej

Félakt

LXXX. gyüjt.kiáll. N.Szal. 1933.márc.

MDK

Grgróf Pallavicini Alfrédné

Javasasszony

Parkrészlet

Etetés

LXXX. gyüjt.kiáll. N.Szal. 1933.márc.

MDk

őrgróf Pallavicini Alfrédné

Barabás Béla arcképe

Károly Sándorné arcképe

Tanulmány

LXXX.gyűjt.kiáll. N.Szal. 1933.márc.

MDK

Grgróf Pallavicini Alfrédné

Cséplés

Kukoricafosztás

Borpréselés

LXXX. gyüjt.kiáll. N.Szal. 1933.márc.

MDK

Őrgróf Pallavicini Alfrédné

Göncöl bácsi

Répakapálás

Brácsás

Gesztenyés

LXXX. gyüjt.kiáll. N.Szal. 1933.márc.

MDK

építész

Lauriain L: A M. Operaház. 1941. 34. l.

MDK

Őrgr. Pallavicini Alfrédné

Tél

Borus nap

Őszi szinek

LXXX. gyüjt.kiáll. N.Szal. 1933. márc.

EDK

építész

Lourisin L: A m. Operaház. 1941.

34. l.

MDK

Őrgr. Pallavicini Alfrédné

Szüret

Kapáló asszonyok

Nyári hangulat

LXXX. gyüjt.kiáll. N.Szal. 1933. márc.

MDK

Őrgr. Pallavicini Alfrédné

Virágos udvar

Falu

Mezei ut

Favágók

Hubertus

LXXX. gyüjt.kiáll. N.Szal. 1933. márc.

Pallavicini Alfrédné
örgröf

kiáll.

Nemzeti Szalon

1933. márc.

Föv. képt.

Debreczeni hadifogolytábor

X. 92.

Pallavicini Alfréduc
örgrófnő
festő

l.

Nemzeti Szalon

80-ik gyűjt. kiáll. Kat.
1933. márc.
Könyvtáramban

érdeklődésének emelkedésével [illegible]

zók személye biztosítékot nyujt a

a szinvonalnak, melyet hasonló te

ténetének ~~[illegible]~~ írója Ernyey Józ

sainak eredményeit foglalja össze

ló közönséget érdekelheti; Dr. Dr

palota Mátyás király korában" c. [illegible]

emlékünk jelos restaurálója, a vár

fejtésekre és mütörténeti szempont

legi viszonyokhoz képest nagyon g

és minden nevesebb könyvkereskedés

és visegrádi hajóin kapható.

Budapest, 1923. május hó 5.-én

Pallavicini Alfrédné ör. grófné

1933. márc. koll. kiáll. a Nemzeti Szalonban. Élet-rajz nincs. Arc, genre, tájképek.

Debreczeni Kereskedelmi és Iparbank

VII. 137

PALLAVICINI 1. *Alfrédné* grófné, festő Budapesten. Arc-, genre- és tajképeiből 1933. gyüjt kiállítást rendezett a Nemzeti Szalónban.

E. G. II 260 l

M.D.K.

PALLAVICINI Alfrédné

1931-ben nagybányán a Szépmivészeti Iskola tagja

Riti Nagybánya.. Bp. 1954. 340 .l.

Pallas stukátor

dolgozott 1695-ben a Fraknó-i kastélyon.

H. Takács Marianna: Magyarországi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970

1901

A szépmüvészeti müz

tekintetes Igazgatósága

Hivatkozással a

templom helyreállitása alkalm

kintalása iránt f. é. februá

valamint a tekintetes Igazga

Pallanza, Antonio de

építész

1476-ban Ludovico il Moro, Milanó (Hercole) fejedelme ??
Mátyás király kérésére több építésszel együtt Magyarországba küldte.

Maggiorotti – Banfi
Buda-Pest

50. l.

M.D.K.

Antonius de Pallanza.

milanói kőműves

a milanói Állami Levéltár
1466. jun. 13-i feljegyzése szerint
öt társával együtt Mátyás király
építkezéseihez Magyarországra
indult.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2.köt.

1.köt. 487. old
+ 509. "

Pallanza, Antonio

d.

Hadtört. Közl.

1934. 298. l.

PLACE POSTAGE STAMP HERE

Pallan Károly

Pallan Károly iparművész, textilminta-tervező, V. Visegrádi-u. 28/a.
498-667

Bptávb 1940 szept.

Pallai Teri

l.

a'

MAGYAR IPARMUVESZET

1940. 57. l.

Pallai Márta, szobrászművész

1976-ban adták át Zalaegerszegben a gyerekeknek azt a játszóteret, amelyet a zalaegerszegi nyári művésztelep résztvevői, fiatal grafikus-szobrászok tervezték és kivitelezték. Munkájuk némcsak ötletes játékok, de a modern képzőművészet formanyelvén szóló színes, izgalmas művalkotások is voltak. Samu Géza hatalmas, festett famadarának már csak a hűlt helye maradt. Eltűnt Varnagy Ildikó kéklepér pöttyös maszóka szobra is. Pallai Márta forgatható bújocskára allzalmas ajló labirintusa — Szabados Árpád kék, piros, sárga szellemes forgójátéka — akkor és most.

Izlések és pofonok.

1984. VII. 19. Televízió 18.35 (Sz. Lné).

Pallai Márta

Bárczki Pál: Fából faragott játszóterek

Nyíregyháza, 1983. augusztus

Pallai Márta

Pallai Márta forgó ajtói betonba agyázott golyóscsapágyakon forognak. Jelenleg 9 áll a játszótéren.

Szabados Árpád: A zalaegerszegi játszótér. Művészet, 1977. április – 15. oldal.

MDK

Pallai József

Kiállitási hir

Fejérmegyei Hirlap 1966 nov.24.

MDK.

Pallai József

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1966 nov.3o.

Pallag Zsuzsa

Vasutrajok mutérne – Képzinkás
n.

Sz. Kiéthap
[illegible]
1986. VIII. 1

Pallag Józsefné

Megnyílott a XXIX. vasutas képzőművészeti kiállítás a Népszínház u.-i kiállítóhelyiségben mely júl. 22-ig látható. Olykor az amatőr szintet is elhagyja az önképzés intenzitása. Ez a haladási irány ma is érvényes, hiszen Klimaj György, és Pallag Józsefné is túljutott az amatőr szinvonalon. - Pallagné művei kiemelkedtek a tárlat átlagából.

Losonci Miklós: Vasutas képzőművészek.
Pest Megyei Hírlap, 1979. júl. 14.

Pallády Ferenc

pesti asztalos m.

XIX sz

lásd

Steindl Ferenc

isomagyarán

Voit Pál. Pest-

budai bútornüvesség.

Budapest. 1946.

341 l.

Pallády Ferenc
pesti asztalos

l.
Tanulmányok Bp.
múltjából VII.
50. l. 52. l.
54. l. 67. l. (Többnyire
is)

~~Gorba h. n. VI. 159~~

Palládi Ferenc

pesti műasztalos

l -

Tanulmányok Bp.

Multjából III. k.

97. l -

IV. S.

Pallady Ferenc

1827

Laid

Budapesti arztalos

mesterek.

PALLÁDY Ferenc asztalos

Z. S. Vogel 171

M. D. K.

PALLÁDY Ferenc asztalos
Szül. Pest. polg. joga: 1809
Vogel Sebestyén mesterénél dolgozik

2 S. Vogel 156, 171 196.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. KIR.

1 16756
191.... évi ..... számv. sz.

.....ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

Méltóságos

br. FORST

a müemlékek orsz. bizo

Folyó évi jul

becses átiratára való hivatko

ván bizottsági tag gernyeszeg

rai utiszámláját 78 K. 40 f.

Pallády Ferenc
antalom.

l.
Voit Pál
Régi magyar otthonok.
Bp. é. n. 273. l.
293. l.

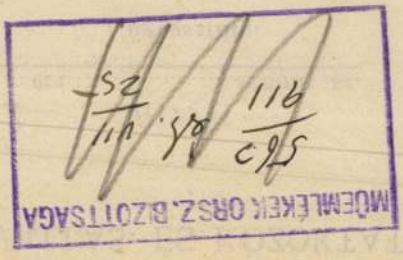

Pallády Ferenc antalex

Pannonhalma 1996/2. 282.

MDK

Pallady Ferenc

Siklóssy L.: Régi pest-budai asztalosmesterek. M.I. 1922.

11, 12. l.

Palládi Ferenc

A Pollack-féle pesti Vigadó belső asztalosmunkáit Palládi Ferenc és Steindl Ferenc, a csillárokat August la Vigne bécsi szobrász készitette. A csillárokxx kivitelezését Pollack Clemens List bécsi aranyozóra bizta. Az épületasztalos munka ellenőrzését Pollack, Hofrichter és Degen Jakab végezték.

Czagány István: A pesti Vigadó épülettömbje. Építés- építészettudomány, 1970. /2.köt/. 173-268.l.

186-188.l.

PALLÁDY FERENC, aztalosmester

Pesti asztalosmester volt 1828-ban.-~~Xxx~~ Terézvárosi lakos.-Helyszinrajzi szám: 1.-Segédek száma: 9.-Összeirási szám: 4. 45.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
39.old.

Az Iparmův.Húz.Hopp Ferenc Muz.Évkönyve. XIII. 1970.
Bp. 1971.

Palládi Ferenc, asztalosmester

A terézvárosi mester 1828-ban 9 segéddel dolgozott. Igy ő a harmadik helyre került a pest-budai mesterek sorában.- 40.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban. 39.old.

Az Iparműv. Hopp Ferenc Múz. Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

ANDREA PALLADIO, épitész

Nem valószinü, hogy Nadasdy oly hires olasz épitészt, mint Palladio, a neki masodrendüen fontos sarvári épitkezéseknél foglalkoztatott volna, igy a Palladio féle loggia épitkezés 1560-ban vagy Keresztúrra vagy a bécsi házra vonatkozhatott. 239.old. 209.jegy

TÓTH MELINDA: A sarvari vár épitéstörténete 193.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője 1966-1970. 4.sz. Szombathely, 1972

ANDREA PALLADIO, épitész

Sárvárott az egyszerü kiképzésü sima törzsü pillérekre felfekvő árkadok sorát, semmiképen sem kapcsolhatjuk a nagy plasz mesterhez. Ha a sárvári árkádok mem az ő müve el kell ejtenünk azt, hogy a sárvári jelentékaeny épitkezésekben része lett volna és igy a reneszánsz kapu sem az ő müve. 239.old. 207. jegy

TÓTH MELINDA: A sárvári var épitéstörténete 19?.old

AVARIA. A Vas megyei Múzeumok értesitője, 1966-1970. 4.sz. Szombathely, 1972.

Palladi, asztalos

Honderü, 1843.1.k. 279.

Pesti Salon heti szemléje.

Palla Ottó

A Stúdió tagja

A budapesti pedagógusok képzőművénstúdiója 1957-1963.
Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963
38.o.

Pálla Jenő

"Mikor a hold kaszája pendül" c. rajzát bemutatja a lap, mely Harsányi Lajos költő: "Hagia Sophia" c. verses kötetéhez készült.

Repr.

ÉLET, Bp. 1914. jan. 4. VI. évf.
1. sz. 18. lap.

MDK

Pálla Jenő /1883-/

A bosszú.é.n., 126x94.5 OSZK

Ballet Pantomim.1919., 126x95 OSZK

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960.
Műcsarnok.Kat. 35.l.

Pálla J.

Fejrajz, Stilizált diszitő rajz.

Rajza tájképet ábrázol. Fákkal.

Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 191o. nov.13.II.évf.44. sz. 627. lap. " " dec. 4. " " 47. " 725. lap.

címert tartó angyalaival és a főerényei : alakjai
továbbá a zágrábi kódex nőalakjaival is. Művész
pedig semmi esetre sem kapcsolható a bu
miniátorműhelynek a XV. századvégi stílusáh

Ezekután tehát mindkét kódex tulajdonc
Bakócz Tamás unokaöccseinek, Erdődy Já
zágrábi püspök, vagy Erdődy Simon zágr
püspök személyében kell keresnünk. Erdődy Já
1514-ben lett zágrábi püspök, de 1518-ban r
lemondott. (Gams Pius Bonifacius: Series Ep
coporum Ecclesiae Catholicae. Leipzig, Hier
mann, 1931. 387. l.) Közvetlen utódja Erdő
Simon, aki 1519—1543-ban volt zágrábi püsp
(Gams. u. o.) — Miután mindkét kódex a me
1519—1525. évek közötti stílusához igazod
valószínű, hogy Erdődy Simon számára készült
E mellett szól az esztergomi Graduale befeje
len volta is. Ha ez Erdődy János szám
készült, úgy Simon püspöksége alatt mestere n
befejezhette volna. Valószínű, hogy az esz
gomi díszes Gradualet Bakócz Tamás kés
tette Erdődy Simon számára s az érsek halálá
(1521) a mű befejezetlenül maradt, de feltétel
hető az is, hogy ezt más okok (a művész hal
a mohácsi vész stb.) idézték elő. Erdődy Sim
zágrábi püspök utóda 1543-ban Oláh Miklós l
Lehet, hogy Oláh Miklós, a szenvedélyes kön
gyűjtő, még mint zágrábi püspök szerezte n
az esztergomi Gradualet, s talán már ekkor terv
vette az óriás méretű, gazdag kiállítású Gradu
díszítéseinek befejeztetését, amint e tervé
későbbi időből származó nyomaival találkozu
is a kódexben. Az esztergomi Graduale

Palla Jenő festőművész
Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesülete
VI. kiállitása, 1919 február
Öreg magyar. Vizf.

Pálla Jenő MDK

Vén ember, vizf.L

Leányfej, vizf.

Öreg székely, vizf.
Erdélyi tájkép, vizf.
Székely leány, vizf.

Magyar Aquarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. kiállitása.
Nemzeti Szalon 1916. nov.

MDK

Pálla Jenő /1883- /

"A bosszu" é.n.

"Ballet Pantomim" 1919.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
35.1.

MDA

Pálla Jenő

Női akt, vf.

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 19.1.

Pálla Jenő

A "Vasárnapi levél" c. rovatokat illusztrálja az egyes szövegeknek megfelelő rajzokkal. Repr-ók.

"Az első fecske" c. rajz fenti rovathoz

Falusi házakat, templomot ábrázoló tájkép. Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1911. január junius, III. évf. I. kötet. 365, 421, 461. lap 481, [illegible]. 517. lapokon.

Budapest, 1930 február hó.

Cím- és Névtára
iak megjelenése.

ezett irodának, a közintézményekkel
aránt szinte nélkülözhetetlen útbaiga-
is a **M. Kir. Központi Statisztikai**
ott

zti Cím- és Névtára

ainak ügyrendi beosztását, összes köz-
és azok hivatalnokainak, valamint az
alatok címjegyzékét és főbb tisztvise-

ai Hivatal minden igyekezetével arra
minél szélesebb körben hasznosítható

kiadása

tovább
2

Pálla Jenő

Proszhinger János

Sárosi Ödön

Szabad Ferenc

Tantos János

Toroczkai (Trnyák)
Oszvald

Vidovszky Béla

középiskolai rajztanári oklevelet kaptak

Mintarajzisk. ért
1905-6. 49. l.

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
73.l.

Péczely
Béla

P á l l a J e n ő :

Fejléc

Tusrajz

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
91.l.

Péczely
Béla

P á l l a J e n ő :

Fejléc

Tusrajz

Pálla Jenő MDK

Könyvillusztráció, toll

Mücsarnok 1912.Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

Debreczeni Hitelbank VII. 169.

PALLA *Jenő*, festő. * Verpelét 1883. Budapesten képezte magát s 1911 óta állította ki akvarelljeit a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalónban.

k. g. I. 2791

I, Mészáros ucca 10

Pálla Jenő

Művészet 1909. 73, 91.

mvk

Pálla Jenő
grafikus

meghívó tervezetét megvételre
ajánlották

÷ A választójogi nőkongresszus bélyeg-
pályázata

Grafikai Szemle 1912 évf 9 sz 206 l

MDK

Pálla Jenő

pályamunkáját megvásárolták

Eldőlt plakátpályázat. Magyar Iparművészet 1913. 34.l.

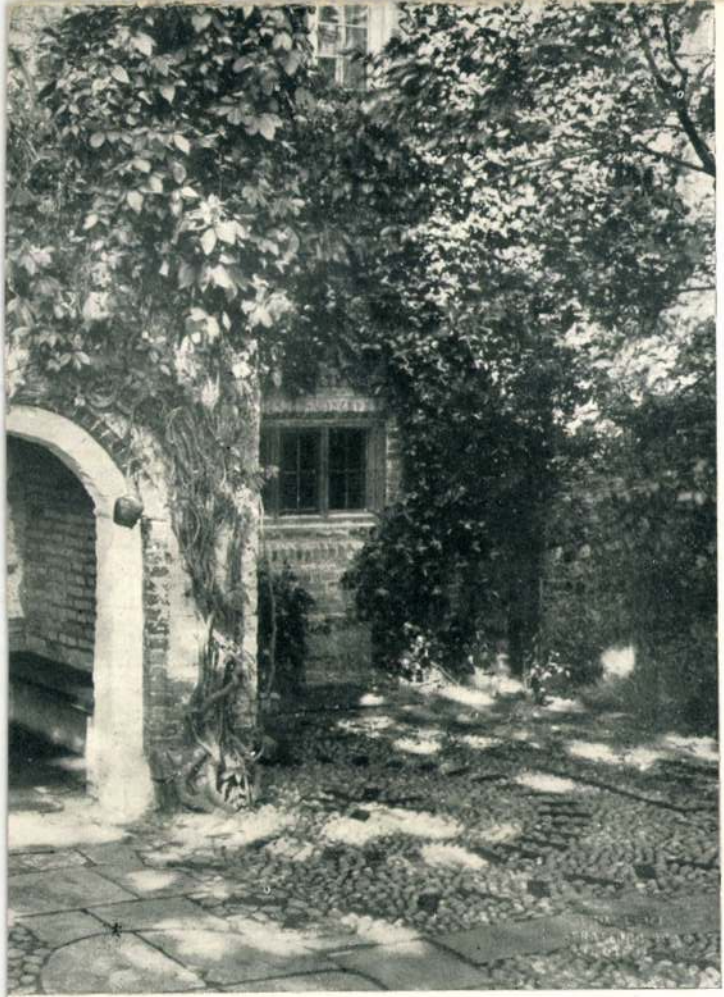

BAILLE SCOTT

Pálla Jenő

festő, rajztanár.

Bud. 1884. szept. 4. Székesfehérvár

1916-17. a Verbőczy gimnáziumban tanított.

Das geistige Ungarn

II. 342

Baum Verbőczy. 32. l.

MDK

Pálla Jenő

Paraszt leány, vf.

Vasárnap délután, vf.

MAPE 12. kiáll.kat. N.Szal. 1926. máj.

16 l.

MDK

Pálla Jenő, festő.

A MÁV. gépgyárból.

Erdőszélen, of.

Nemz. Szalon. - A Független Műv. Társ. - IV. terem

1931 XI. - Kat.

MDK

Pálla Jenő

parlament a Halászbástyáról

Blaha Lujza tér

Duna-részlet a királyi várral

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

1o l.

Pálla Jenő

Vén ember, vizf.
Leányfej, "
Öreg székely, "
Erdélyi tájkép,"
Székely leány, "

MAPE V. kiáll. H.Szal. 1916. nov. 2o 1.

MDK

Pálla Jenő

Erdélyi tájkép, vf.

Székely leány, "

MAFE 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 20. l.

MDK

Pálla Jenő

Vén ember, vf.

Leányfej, "

Öreg székely,"

MAFE 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov, 20. 1.

MDK

Pálla Jenő

Raguzai kikötő, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec.

23.1.

Pálla Jenő /2/

A kritika véleménye szerint -a felsoroltak közül- Pálla Jenő: finom izléssel és nagy tudással készült vízfestményei a tárlat legsikerültebb dolgai közé tartoznak még.
Aiglon: a most bemutatott "Ópiumálmaiból" hiányzik az az üde közvetlenség, ami korábbi rajzaiból áradt.
Tichy Gyula: munkái egyhanguak, visszaérzések korábbi elképzeléseire.
Lénárd Róbert: rézkarcai minden elismerést megérdemelnek.
Lakatos Arthur:pasztelljei nagyon szépek, kiváló stilusérzékre vallanak.
Jaschik Álmos: igen érdekes egyéniség, de rajzai túlzsufoltak.
Vida Árpád: akvarelljei kiválóan szépek.
ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III. évf.I. kötet, 386. lap.

Pálla Jenő

/1/

A lap a "Képek" c. rovatában ismerteti a Nemzeti Szalonban rendezett Grafikai kiállításon szereplő művészek nevét. Először azokat sorolja fel, akiknek a munkáját egyöntetüen nivósnak, eredetinek tartja: Pogány Villy, Vadász Miklós, Kara-Kron Jenő Olgyai Viktor, Körösfői Kriesch Aladár, Undi Mariska és Nagy Sándor.
Tipary Dezső szinvonalas linoleumait és Kövér Gyula szines fametszeteit komoly elismeréssel méltatja.
Major Jenő és Kővári munkái dicséretet érdemelnek.
A folytatás a /2/ sz. cédulán következik.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III.évf. I.kötet 386. lap.

Pálla Jenő

Anatole France: „Az óceán csodája" cimü elbeszélést illusztrálta a müvész három rajzzal.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III. évf. I. kötet. 266-268 lap.

Pálla Jenő

MDK

„A bosszu, é.n.

Ballet Pantomim, 1919

Mücsarnok 1950. Magyar plakát-történeti kiáll.

MDK

Pálla Jenö, festö

Erdélyi városka. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Õszi Tárlat. 1931.szept. Kat.

Pálla Jenő

Szerepelt a Műsarnok Téli tárlatán.

N. h. 1939. XII. 17.

MDK

Pálla Jenő

"Erdélyi városka" c. kép repr.

Képzőművészet 1931. 43-44.sz.

MD K

Pálla Jenö, festö

Horgászó ember. Olf.

Nemzeti Szalon. -Téli tárlat. 1932.dec. Kat.

MDK

Palla Jenö, festöm.

Öreg magyar. Vizt.

Nemz. Szal. -A MAPE VI.kiáll. -1919.febr. Kat. 17.

MDK

Pálla Jenö, festö

Kék bluzos nö. Olf.

Nemzeti szalon.-Tavaszi tárlat. 1932. junius. Kat.

PÁLLA JENŐ

középiskolai rajztamári oklevelet kapott.

Mintarajziskv.évk.1905-6.49.l.

MDK.

Pálla Jenő: Erdélyi Városka. Kép.

Képzőművészet, 1931.-43. 44. sz.

MDK

Pálla Jenö, graf.

Könyvillusztráció. Tollrajz.

Mücs.-OMKT Megelüs L. és Tull Ö. hagyat. kiáll.
és
Akv.- és Pasztf festök Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollektiv kiáll. 1912. márc. Kat. 53.l.

Pálla Jenő MDK

Lilaruhás hölgy és tükörképe, vizf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

MDK

Pálla Jenö, illusztr.

1099. Harsányi Lajos: Hagia Sophia. Bp.1913.

1100. Hartmann János: Petöfi-tanulmányok. Bp. Frankl. 1910.

Szemlér
Dr. Szekér Lörinc gyüjt.-nek aukciója. Bp.1936.
Könyvliszek. - Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936. 5.rk.sz. 84.l.

Pálla Jenő MDK

Szeptember végén, vizf.

Kecskerágó bokor, vizf.

Mücsarnok 1911/12. Jubileumi kiállitás

MDK

Pálla Jenó

Könyvillusztráció. Tollrajz. Mgt.

KMTárs. 1912.Márc.kiáll. 53.l.

MDK

Pálla Jenő, 1883--

A bosszu

Ballet Pantomim

1886-1960. M. Plakáttört. kiáll. Mücs. 1960.

Pálla Jenő MDK

Öreg magyar, vizf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

MDK

Pálla Jenő

Tilaruhás hölgy és tükörképe. Vizf.

Műcsarnok, 1912. tav.kiáll. 74.lap

PAPP JÓZSEF: SOPRONI ÖREG UDVAR

PÁLLA JENŐ: ERDÉLYI VÁROSKA

LON TÁRLATÁRÓL

Pálla Jenő

Raguzai kikötő

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

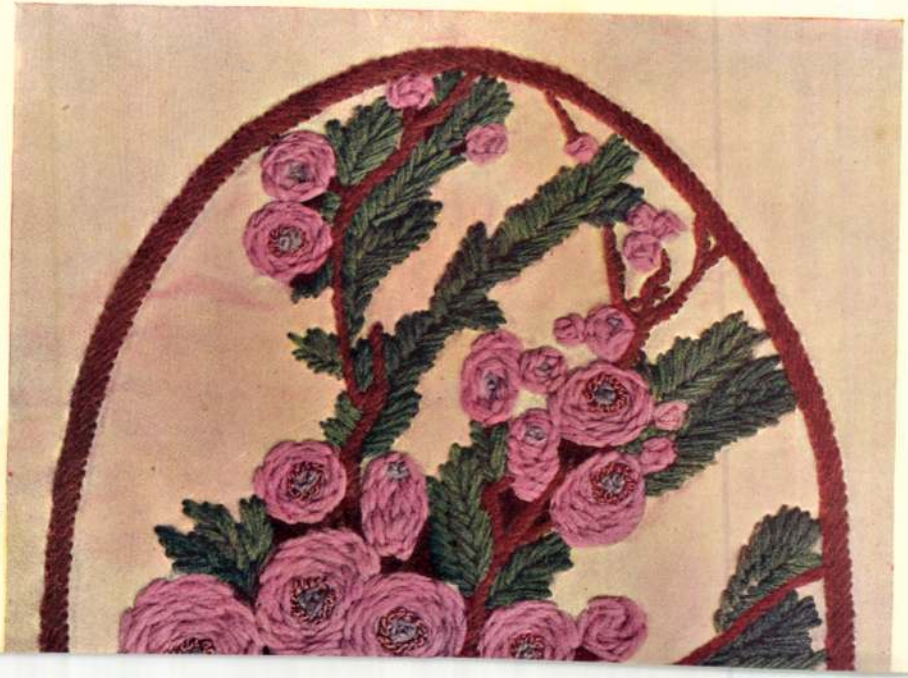

DISZITŐ
MŰVÉSZET
II. évf. 4
3. szám.

Pálla Jenő

Szefeltlex

210. l. 211. l.

Életr. arck

n. o. 897. l

Londoni magyar kiállitás III. 55, 56,

Pálla Jenő

1913. ápr. máj Kiáll. W. Salon
Női akt, vízf. 200.
1915. dec. Kiáll. M. o.
Csend, vízf. 150.—
1919 febr. MAPE Kiáll. n. o.
Öreg magyar, vízf. 2000.—

Lorenzo Mercadante (terrakotta
szobrok a dóm nyugati kapuzatán,
Juan de Cervantes érsek, az első igazi
spanyol arcképszobor), aki mellett a
spanyol *Pedro Millán* emelkedik ki.
Általában a csúcsíves szobrászat igen
sokáig él s a XVI. sz. nagy gazdasági
fellendülése közepette, ha értékben

Pálla Jeno
1902/3 – 1905/6

Ferkèpzomfoiskèvk

121. l.

János

Derékig, balra, keretbe he
haja vállaira omlik, lehajtott ga
vállon átvetett szalag alol keres
tölgy levélfüzér és koronás czime
sorban:

Don Juan d´Aus
Philippi IV. natü

és ez után jobbra: 82.

Rm., mér. a vk. 28.5 : 17

Szn. 125
332-900-

Pálla Jenő

életrajz

szód.

Csókássy 123. l.

Pálla Jenő

festő

szül. Székesfehérvár 1884.

Lásd

Lex Magyarország

425. l.

dr Löwy Sándor
egyetemi tanár úrnak

Budapest

Pálla Jenő

grafikus

szül. Székesfehérvár 1884,

Révai XX. 740. l.

Bettina-Stiftungs-Pavillon im

I. St

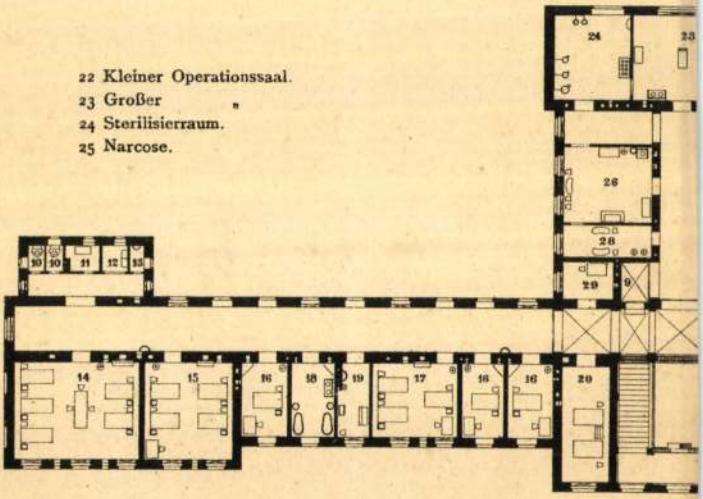

22 Kleiner Operationssaal.
23 Großer „
24 Sterilisierraum.
25 Narcose.

Parte

1 Untersuchungszimmer
2 Entkleidungszimmer } Ambulatorium.
3 Warteraum

4 Wohnungen der Secundarärzte.
5 Vorzimmer.

Pálla Jenő

festő

l.

Nemesvári 104. l.

Pálla Jenő

Pálla Jenő tanár, festőművész, X.
Magyarok Nagyasszonya-tér 5.
139-629

Bptávb 1940 szept.

Pálla Jenő

299	Paraszt leány, vizf.	2500
300	Vasárnap délután, vizf	12000

Nemzeti Szalon

1926. maj

MAPE 12. kiáll.

BUDAPEST
LTd 4 LTd

Pálla Jenő

festő

Budapest, 1941

Pálla Jenő

Kék blúzos nő, olaj.

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

M

Lépcsőház: Rudolf Császár arcképe

Ipolyi

Pálla Jenő

Öreg magyar c-
képe

Repr-

Karikás. 1932. I-
évf. júl. 17. 9. l-

schnitt kommt der Deutsch-Ausländische [illegible]
Aufsätzen seiner deutschen und ausländischen Mitglieder. Wir bitten alle, die es angeht, um ihre Mitarbeit.

Mögen die „Bonner Blätter" auch weiterhin ihre alten Freunde sich erhalten und neue gewinnen. Mögen sie insbesondere ihren Zweck erfüllen, zum gegenseitigen Verstehen der Völker untereinander beizutragen.

Die Deutsche Akademische Auslandsstelle an der Universität Bonn.

Der Präsident:

Dr. F. Pietrusky, Professor der Gerichtlichen Medizin.

Der Leiter:

Dr. Werner Klett, Leiter der Semester- u. Ferienkurse für Ausländer.

Bonn, im März 1939.

Pálla Jenő

Erdélyi városka
c. képes repor-

Karikáz. 1932. I. jul. 7.
14. l.

Fiam c. képes
repor.
u. o. 15. l

Szászvárosi ref. Koll. Könyvt. III. 180

Pálla Jenő

Műcsarnok

1916–17. téli kiáll. 215.

Pálla Jenő

pesti

Lásd Benkő Ilonát

Római szobor, női U. 179

Pálla Jenő

Maler, geb. 1884 in Székes-
fehérvár, hat zum ersten Male
in München ausgestellt und
die Aufmerksamkeit der
Kunstwelt auf sich gelenkt.

Krück II. 342. l.

momente

XI.

a.) Für die oberen Fasern

C

D

Fig. 8. b Für die unteren Fasern

XI.

C

D

7 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

1 : 400.

Palla Jenö

Festö

Est. 1928.

Július

Augusz

Pálla Jenő

festő

Életrajz

kind

Schne Juh Fejérvm

334. l.

< Pálla Jenő >
festő
cikke

< > Alljon meg a
nap??
Karikás. 1932. I.
cif. júlsz. 10–11.
l.

M

Két japán pametszet
Ker. Múz.

Keletázsiához!

Andreuyi K. co piai czeg X. 119.

Pálla Jenő

Műcsarnok festő Székelyudvarhely
1911–12. jub. kiáll. 736, 737
1912. marc. kiáll. 208
1912. tav. kiáll. 606

Aul. Verpelét
1883.
Thieme-Becker
XXVI. 163.

[illegible] Klehl, unter Mitwirkung anderer Gelehrter und Künstler.

I. Theil. Stadt und Bezirksamt Ingolstadt. Bezirksämter Pfaffenhofen, Schrobenhausen, Aichach, Friedberg, Dachau, Stadt und Bezirksamt Freising, Bezirksamt Bruck. Stadt und Bezirksamt Landsberg. Bezirksämter Schongau, Garmisch, Tölz, Weilheim, München I und München II.

Mit einem Atlas von 130 Lichtdruck- und Photogravüre-Tafeln

I. – VIII. + 1. — 913. Cl., 1. – 130. Lépes

tabl. ——————————— München

Jos. Albert

1895.

12. – 16, 18 – 23. fuz. 24, 25. 26.

Atlas 12 – 23. fuz. 24, 25.

Palla János Tamás

óras 1845-1858

lásd

Horv Szomb-óras

Vasi Szemle

1935. 156,

157 l.

...ányi várhastély,	10
...gyház homlokzata	11
belseje,	12
mennyezete,	13
...ki palota,	14
...torony,	15
...hastély.	16
	16.

Palla János

szombathelyi órás mester

Asztali díszóra, Zvinyi

bronz alakjával, XIX. sz.

eleje, fenti készítménye.

Hor. Szombathely 31. l.

MDK.

Palla János órás

Magyarság 1934. szept. 16. 6 l.

MDK

Palla János órás

Allóóra alkotása, a szombathelyi művészettörténeti és kulturhistóriai kiállitáson.

Cikk: Szombathely kincsei

Magyarság, 1934.szept.16. 6.l.

3.33 6

PALLA ÁKOS

M.D.K.

1919-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

333.l

Réti: Nagybánya..... Bp. 1954. ~~333331~~.

Fiátfalva h. n. VIII. 173.

Palla, Agostino
és Vittorio

XVI. Győr

l.

Hadtört. Közl.

1933.-13. l.

ts, J. 1878-85 als Goldschmied

1976): hat nur die Adressen
str. 25;
1882-83;

PÁLL TIBOR KRISZTIÁN

Új Művészet
2004. Május
XV. évf. 5.

22. old.

Pàll Magda

korondi pingalé

emlitve

Huszár Sándor: A farekasok fellegiára

Utunk évkönyv 70 326-old.
Cluj 1969

Páll Lenke

Földmüversek (fotó)

A Hét, 1971. ápr. 9. 2. evf. 15 sz. 1 p.

Páll Lenke

Rjékényfotós (szepró)

Banner Zoltán: hezőfelei naiv festők

A Lunk 1971 II. 12

Páll László

Kohner műkincsek gyűjteményén az Ernst Múzeumban képeivel szerepelt.

M. 934.II.1.

M.D.K.

Páll László

Müve állami tulajdonba került a magángyüjtemények 1919-es államositásakor.

Gerelyes Ede: A magyar muzeumügy a ké forradalom kö zött. Bp. 1967.

122.1.

PÁLL Lajos festő, keramikus

Hajdú Demeter Déner 1993
24-25.

Pàll László

Nemes Marcell képgyüjteményének II. kiállításán az Ernst-muzeumban szerepelt.

M.934.IV.15.

TÚL A PERMANEI
ÉS A

A CAVS és a Kepes V

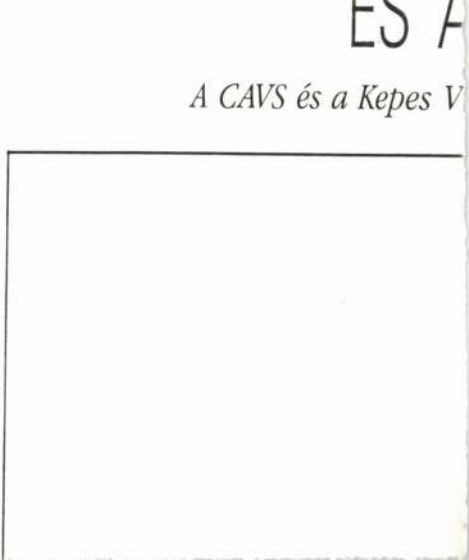

PÁLL ~~Sándor~~ Lajos festő

PÁLL LAJOS festőművész kiállításának megnyitója ma délután öt órakor lesz a Budapest Kiállítóteremben (Budapest V., Szabadsajtó út 5.). A tárlat február 7-ig tekinthető meg.

M.Nemzet, 1993.jan.19.

VÁRMEGYE GALÉRIA

Az Erdély Művészetéért Alapítvány
Vármegye Galéria
(V.Budapest,Vármegye u.11.)

tisztelettel meghívja Önt

PÁLL LAJOS

festőművész

kiállítására, ahol a művész
akvarelljei, pasztelljei
láthatók és megvásárolhatók.

A kiállítás megtekinthető 1993.január 19-től
március 1-ig szombat, vasárnap, hétfő
kivételével naponta 10-18 óráig.

Felelős kiadó: Zsigmond Attila főigazgató

A Budapest Galéria és
az Erdély Művészetéért Alapítvány
tisztelettel meghívja Önt

PÁLL LAJOS

festőművész

kiállításának megnyitójára
1993. január 19-én 17 órára
a Budapest Kiállítóterembe
(Budapest V., Szabadsajtó u. 5.).

A kiállítást megnyitja:
LEZSÁK SÁNDOR
költő

Közreműködik:
DINNYÉS JÓZSEF
daltulajdonos

Megtekinthető 1993. február 7-ig hétfő kivételével
naponta 10-18 óráig.

de érzelmeik kifejezésére még formát kereső ifjú
Társaság zsürije nem is keresett bennük mást, mir
vészektől jogosan meg kellett kívánnia: kellő ké
nyilvánvaló tehetséget.

Nincs érzékenyebb valami, mint a művészi teh
szonyok különleges kegyetlensége, hogy meddővé
bíztató melegség ahhoz, hogy sudárba szökkentse.
utóbbi szerepre vállalkozik nemcsak kötelességsz
azonban csak az első lépést teheti meg: összetob
lasztja közülük a legkülönbeket és a Nemzeti Sz
bocsátott falain gondos rendezésének tetszetős cs
ségnek. A nehezebb, de egyúttal legszebb felada
kell helyes ösztönével, művészetszeretetével és n
vel azt az anyagi bátorítást is megadnia, amely a k
hatványozott nehézségein, s amely akkor ad neki
szükségük van rá, s amikor szinte bizonyos, hogy

PÁLL Lajos (Korond 1938-)

a Kolozsvári Képzőművészeti Főiskolán tanult

M. Múzeum 1991 1/4. 319.

PÁLL Lajos *88, 135, 136, 149,* **49**
Korond, 1938. április 3.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő, keramikus és költő

Banner Erdély

Páll Lajos festő

" Patak "

" Tus Lajz

Igaz Szó 1974/6 758 old

Páll Lajos festő

2 db festmény

Igaz Szó 1971/7 20, 24 old

Művészek, galériák, múzeumok a hajnali nyugalom földjén

(folytatás az 55. oldalról)

rületen, 100 000 darabos gyűjteményének egytizedét állítja ki: a koreai művészet legnagyobb büszkeségének tekintett kerámiát, fémművességet, kalligráfiát és buddhista festészetet. Földszinti termei klasszikus értékek ideiglenes bemutatóhelyei: itt került sor például 1991 végén az Ermitázs szkíta aranykincseinek kiállítására óriási érdeklődés mellett. A Központi Nemzeti Múzeum kiegészítője, „kinyújtott karja" Kyongju város. „Múzeum falak nélkül", ahogyan hirdetik kiadványaikban. Bár az egykori Shilla birodalom (i.sz. 313—935) fővárosában levő múzeum, az 1913-as alapítású *Kyongjui Nemzeti Múzeum* 1976-ban emelt épületegyüttesében bemutatott 12 000 darabos kerámia- és bronzgyűjteménye maga is lenyűgöző, az emberiség korai történetének alkotóereje igazából a városegyüttesből érződik ki, a Van Gogh-féle rőt színekben izzó királysírdombok, a hegyek ölébe csodálatosan elhelyezett buddhista Pulguksa templomegyüttes és a többi nagyszerű emlék között járva vissza az időben.

Kyongju városának példáját, a műalkotások és a természet találkozását, múlt és jelen harmóniáját elrendezésében és kialakításában is a „Jelenkori" Művészeti Múzeum közelíti meg leginkább. A hatalmas új intézmény

PÁLL Lajos

kiáll. Bp.,Budapest Kiállitóteerm,1993

Festmények Korondról, szobrok Sóstóról : Páll Lajos és Tóth Sándor kiállítása. = Új Magyarország,1993. január 20.8.

Cikk szerző nélküli

Páll Lajos festő

- falukelyen tartott képző-
művészeti tárlatot
- emlékre Plugos Sándor

Farkas Árpád: Tárlat Csernátonban

Igaz Szó 1975/4 355 old

Páll Lajos festő

- Nem festészetével, hanem
lírájával foglalkozó cikk

Szekely János: Páll Lajos: Fényimádók

Igaz. Szó. 1971/1 138. old

Páll Lajos festő

„Hóban"

(festmény a borítólapon)

Igaz Szó 1971/12

Páll Lajos festő

– a Páll Lajos féle ügyes kompozíció nem található meg Sükösd Ferencnél.

Említve: Kusztos Endre, Nagy Imre, Nagy István, Miklóssy Gábor, Kádár Tibor, Péterfi László Ambrus Imre

Fakabovits Miklós: Sükösd Ferenc

Igaz Szó 1978/4 344. old

Páll Lajos

- 6 tusrajz

Igaz Szó 1970. /1 11, 14, 42, 84, 128. 151. old

Páll Lajos

„Cantata profana"

— festmény

Igaz Szó 1970/9

Páll Lajos

– a Komm Galériában 1978 márc. 4-én „A Forrás költői és grafikusai" címmel megnyílt portrékiállításon új grafikai munkáival szerepelt

(Komm hírei)

Komm 1978/3

Páll Lajos

– grafikáival szerepelt 1978 máj. 13-án a Komuk Galériában tartott „Grafikusok a Szülőföldről" kiállításán

(Komuk hírei)

Komuk 1978/5

Páll Lajos

Grafikái szerepeltek a Korunk Galéria
"Költők és grafikusok" c.kiállitásán

Kolozsvár,1978.március

Páll Lajos,

a tizenkilencedik sz.-ban lesz meghatározó az individualizmus, az egyénis ég előretörése s ez a művészetre is rányomja bélyegét. Mindenki keres, kutat a mást-akarásnak teljes joga van. És mégis, az emberben megmaradt a, nosztalgia a közös szépségeszmények iránt. Jó néhány népből származó képzőművészünk – Szervátiusz Jenő, Páll Lajos – és többen – munkásságuk példa arra, hogy él a nosztalgia a közös szépségideálok iránt.

Ágapcsa Marianna: A tájkép nem puszta ténymegállapítás.

Korunk, 1979. febr. 68. old.

PÁLL LAJOS
festőművész

Páll Lajos:
Köves földek. Versek és képek.
Bukarest, 1980. Kriterion K.

PÁLL LAJOS

festőművész

Szilágyi Julia:
Páll Lajos visszetérései.
/könyvismertetés./

Igaz Szó, XXIX.évf. 8.sz. 1981 aug.
156-158. old.

Páll Lajos

Sajátos örökségе a 20-század végi romániai magyar művészetnek, hogy mindmáig a parasztság köréből, de legalábbis falunhelyről származott, el legtöbb alkotónk s így a népből – a néphez szolás törvénye lett művészeti életünknek. Ide tartozik a korondi Páll Lajos, Márton Árpád és sokan mások.

Banner Zoltán: Azzal fejezik ki egyéniségüket, a hogyan a romániai magyarság mindennapi életéhez kapcsolódnak művészetükkel.
Korunk, 1979. febr. 65–66 old.

Pálle Lajos, fazekas

L. Bandi Derső

dr. Kresz Mária: Korondi kerámiák 1631.

Élet és Tudomány, Bp. 1980-dec-19. XXXV/51

Páll Lajos festő

a Korunk galéria szerkesztőségében a művész képei láthatók jelenleg a falakon

Tóth Ildikó: Kolozsvár csöben, Kolozsvár napsütésben.
A Jövő Mérnöke, 1976. máj. 20.

Páll Lajos

Július

Kozmik

1974 V. 835

Páll Lajos

A gyergyói Elekes-képtárban látha-
tók a művész alkotásai.

M. Kiss Pál: A gyergyószentmiklósi Elekes-képtár
Forrás, 1976. 12. 88. old.

Páll László

Neve Nagy Pál személyeskedésre emlékeztet.

A Hét, 1971. jún. 1. 2. évf. 1. sz. 9. p.

Páll Lajos

Egy Pápriky-emlékszoba dívítésére tíz műből álló sorozatot ajándékozott Parajd községnek.

A Hét, 1974. ápr. 26. 5. ef. 17 sz. 7 p.

Páll Lajos

A külső romániai magyar művelődés körét
neve említése.

A Hét, 1973. szept. 21. 4. cf. 38 h. 11 p.

Páll Lajos

Neve említve.

A Hét, 1974. dec. 26. 5. elf. 17m 7r.

Páll Lajos

„Vécsi emlék" c. képével
reprodukálója a képmellékletben

Igaz Szó 1972 november

Páll Lajos

A korondi Páll család tagját, ismert költőként és festőként, valamint -"sokoldalu kerámikusi-szőnyegszövői-szobrászi" tevékenységet folytató müvészként emlit Banner Zoltán: "Csillagfaragók" c. könyve, melyet a lapban Szepei Attila, azonos cimmel ismertet felsorolva az ott szereplő müvészek nevét és munkáját.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. aug. 26.
XVI. évf. 35. sz. lo. lap.

Páll Lajos

a csíki művésztelep tagja, a
székelyföldi tájból merítí festészetének
fő témáját

Korunk 1974/2

249. old

Páll Lajos

A gáton (daj – fotó)

Konvert, 1972. dec. 31. vf. 12 sz. 1773 p.

Páll Lajos

Az első hó (fest.- fotó)

Konvok. 1972. dec. 31. evf. 12 sz. 1819 p.

Páll Lajos

Július (fdb)

Komm. 1974. júl. 33. cíf. 7 sz. 836-837 p.

Pöll Lajos

Grafika.

Korunk, 1973. jan. 32. elf. 1 sz. 62 p.

Páll Lajos

A fazekasok régi fészkében, Korondon fest.

Ladányi Mihály: Jegyzetek a romániai magyar képzőművészetről.

Nők Lapja, 1971. ápr. 24.

Páll Lajos

festőművén

„Gudélyi csillagok"
Kiállítás az Gudai Ferenc Művelődési
Központban, Kenyeméten.

Borzák Tibor
ville

Új Tűzi,
1989 márc. 19.

Páll fajos illusztráció i

Ipoz szó 329, 413.o.

Páll Sajos tusrajzai

Igor Sáo 66/6 798, 825, 871,
915, 919.o.

Pálb Sajos tusrajzai

Igaz Szó 66/9 318, 331, 383
388, 418

Páll Lajos tusrajzai

Ipar Szó 66/11 741, 755

Tall tajos festő

Részt vett az idei maros-
vásárhelyi tárlaton

Kováts Iván kritikája

Igaz Szó 67/1 117.0

PÁLL LAJOS kiállitása Marosvásárhelyen. /rövid hir./

Utunk, XXVII.évf.52./1261./sz. 1976.dec. 29. 12.old.

Páll fajos tusvajzai

Igaz Szó 67/2 179, 191, 204, 206
214, 216, 243, 250
251, 252, 253

Pall Sajos illusztrációja.

Igor Sid 67/4 560.0

Póll tajos turnajzai

Igor Szó 68/4 539, 570, 577,
610, 618...

Páll fajos illusztrációi

Igor Szó 67/5 707, 714. o.

Páll Tajos Tusvajza

Igaz Szó 69/8 391. o.

Páll Lajos

Lajos vásárhelyen kiállítás a
volt.

Hajdú Zoltán: Vázlat
Páll Lajosról.

Ipar Szö 65/6 937.0

Páll tajos festmányei

Mózsörlő
Kastás
Cantana Profana.
Kettős arckép

Igaz Szó 65/6. 937. o.

Páll Lajos

Részt vett a marosvásárhelyi téli tárlaton

Kovács Iván kritikája

Igaz Szó 65/3 432. o.

Páll tajos festő

Részt vett a marosvá-
sárhelyi tárlaton

Kováts Iván kritikája.

Ipaz Szó 66/2 281.o

ifjúsága — különféle
mányait a kutatással, t
léssel, az életismeret
megszerzésével.

Évek óta Nicolae Cea
elvtársnak egy-egy isko
pontban mondott beszé
szi emlékezetessé a tar
tást. Idén Iaşi municípi
terén hangzott el ez a
Vezérgondolatát pedig
foglalhatjuk össze, ho
műszaki-tudományos forrada-
lom ötéves tervének" neve-
zett időszakban mindenkinek
minden tőle telhetőt meg kell
tennie azért, hogy a romániai
iskola egyre jobban megfelel-
jen nemzetgazdaságunk szín-
vonalának, tudományos, mű-
szaki vívmányaink jelenlegi
színvonalának. Iskolarendsze-

Páll Lajos: Téli udvar

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő

UTUNK Páll Lajos

1977 SEP 23

Kemény igék ezek, és meg-
szívlelendők. Nem is tudom,

*a székelyudvarhelyi művelő-
dési házban.*

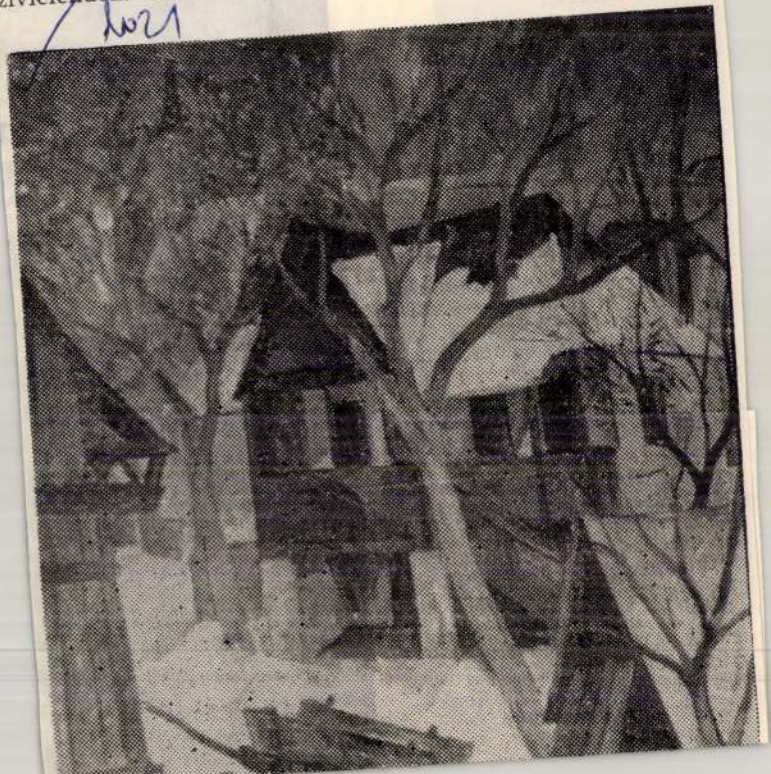

Páll Lajos
festménye

Szekéren

Orszaig - Vilaig 1969/15 23 old.

Páll Lajos 2

Ennek a széles látókörű, sokoldalúan képzett
művésznek nincsenek modern kedő pózai, divatos
életérzései, de modern minden izében, mert együt-
él műveiben környezetével, emberekkel, állatok-
kal, fákkal, éggel, s róluk vall. Fest, mert fes-
tenie kell, s verset azért kezdett írni, mert mint
ő mondja tréfásan, nem mindig volt festék-
re pénze, s valahogy ki kellett fejezze magát.

Máteffy Zoltán: Unokától nagyapáig.

Országi-Világ 1969/15 23 old

Páll Lajos 1

A romániai magyar kisebbség legtehetségesebb
fiatal festője - akit a vásárhelyiek magu-
kénak vallanak - Korondon él. Páll Lajot
festőnek neveztem, de nevezhetném költőnek
is, mert verseit éppúgy ismerik és szeretik, mint
tiszta, mindenki számára érthető, döbbenetes ere-
jű vásznait, amelyeken talán a legtisztábban
tükröződik az égnek az a pasztellkékje, amely
itt a havasok alján, napos időben szinte min-
dent bevon. Valamikor Páll Lajost talán a he-
gyek festőjének nevezik majd..

Mátéffy Zoltán: Unokától nagyapáig

Országz - Világ 1969/15 23 old

Páll Lajos

„A forsang vége" c. Zépének
zeprója a 250. oldalon

Korunk 1974/ 2 Kolozsvár

Páll Lajos

alapélményét a falu adja, a balladai vonásait hangsúlyozza az arányok eltúlzásával, tömörítésével, a reális és látomásos gyakori keverésével

Korunk 1974/2 204. old

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Páll Lajos
Grafikus

M.D.

A Tiszatáj szeptemberi számában illusztrációi jelentek meg.

-: Megjelent a Tiszatáj szeptemberi száma
Csongrád Megyei Hirlap 1969 aug 31.

Pál Lajos

ikusztráció

Mélius József: Templomok és ikonok.
Korunk, Kolozsvár XXIII. 1964. 12. 1637. old.

Páll Lajos

„Bivalyos szekér" Repr.

„Korondi harak" Repr.

Kovacs, Kolozsvár XXIII. 1964. 2. 228. ibid.
1. 110. -"-

Páll Lajos

„Szarvasok" Repr.

Kornak, Kolozsvár XXIV. 1965. 1. 121. old.

Páll Lajos

„Az Olt Tusnádnál" / tusrajz / Repr.

„Lópatkolók" Repr.

„Sófalva" / tusrajz / Repr.

Korunk, Kolozsvár 1966 - XII. 1788, 1695
1506.

Páll Lajos

„Én és gondolataim" Repr.
/1969/

„Önarchép" /1969/ Repr.

Tiszatáj, Szeged 1969. IX. 873; forító.

Páll Lajos

1938 ápr. 2.-án született Erdélyben, Korondon.
Itt él ma is.
Fest, ír, korongol.

Páll Lajos magáról / „Munkatársaink" /
Tiszatáj, Szeged 1969 XI. borítón.

Pál Lajos

„Szent-Anna-tó" Repr.

„A marosvéni kastély" Repr.

„Székely parasztház" –"–

Korunk, Kolozsvár 1967. VII. 964; VIII. 1080, 1091

Páll Lajos

festménye Repró.

Kovnack, Kolozsvár 1965. XI. 1530.

Páll Lajos

„A Rétyi Nyár"

Repr.

Rajza

Kornak, Kolozsvár 1968. IV. 518.
488

Páll Lajos

Rajza Repr.

„A Rétyi Nyír" Repr.

Kosmak, Kolozsvár 1968. IV. 488, 518.

Pàll Lajos

Korondi Sàj c.
Zajzenel reprodukciója.

Utnak évkönyv 70
Cluj 1969

150. old

Páll Lajos
festő

Munkássága balladás, vizionárius.

Solymon István: Korom erdélyi festő
Művészet, 1970. szeptember – 18 lap.

Páll Lajos

ősi farekas család sarja, író, festő emlétve.

Huszár Sándor: A farekasok fellegvára

Utunk évkönyv 70 325. old.
Cluj 1969

Palla Istvánné

1871/72 – 1873/74

Ferkèpzomfoiskèvk

119. l.

Léva. (?)

A háttérben van a vár, a
vó hid vezet, az előtérben pedig
Felirata fölül a felhők közt:

Slagt bey LÖBENS

balra: p. 677.

Rm., mér. a vk. 7.6: 14.3

J.U.M.: Pannoniens Kriegs

69-92-46

Páll Ivén

textil

1913–16.

Éimisk 1930.87.l.

H. Páll Ilona

Sextelmúvén

A debreceni Medgyessy teremben van kiállítása H. Páll Ilona Sextel Sesverőnek és Prim Loltán ötvösnek

Kádár Loltán: H. Páll Ilona és Prim Loltán . . .
Művészet, 1972. május - 45 oldal.

H. Páll Ilona
Sextil Serverő

H. Páll Ilona finóm, ainyalatokkal, tónusokkal gazdag szinvilággal dolgozik. Formavilága gazdag, de nem utánozza a nép művészetet.

Kádár Zoltán: H. Páll Ilona és Prim Zoltán...
Művészet, 1972. május – 45 oldal.

Páll Lajos

Kétner rendezett kiállítást szülőfalujában, Korondon.

A Hét, 1973. júl. 20. 4. ef. 29 m. 11 p.

Páll Lajos
fonókas

Páll Lajos Korondon dolgozik.

Ladányi Mihály: Jegyzetek a romániai . .
Nők Lapja, 1971. ápr. – 17 mam

H. Páll Ilona

textilterv

H. Páll Ilona divattervező és textilfestő. Iparművész, illetve díszítőművész. Kiállított művei főleg a batik technikát használták.

Kádár Zoltán: H. Páll Ilona és Prim Zoltán . . .
Művészet, 1972. május - 45 oldal

H. Páll Ilona, textilművész

MDK

Kiállítása nyílik meg
Debrecenben.

– : Kiállítások három városban

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. szept. 2.

MDK

H. Páll Ilona, festő

Sok kérnek festett függönyt rendeltek tőle. (Vidéken kiállítani jó!)

Fenyvik Flóra: Portré, rendelésre 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. szept. 1.

MDK

H. Páll Ilona, textilművész

Kiállítása nyílt meg

Debrecenben.

— : Hír

Népszabadság, Bp. 1970. szept. 5.

H. Páll Ilona.

"Nagytemplom" rep.

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen
1970. szept. 4. 5. l.

MDK

H. Páll Ilona, iparművész, festő

Debreceni származású művész. Szellemi mozban Debrecenhez kötti, ukáresek emlékei.

Függönyöket, faliképeket állít ki, továbbá a textilfestés hagyományait őrző terítőket, kendőket párnákat.

Bényei József: H. Páll Ilona és Prim Zoltán kiállítása a Medgyessy-teremben 93-94.

ALFÖLD, Debrecen. 1970. okt. XXI/10.

H. Páll Ilona

Rövid, önéletrajzi bemutatkozás
3 sepr. (a címek megjelölése nélkül)

H. Páll Ilona textilművész és
Prim Zoltán ötvösművész kiállítása
Debrecen, Csokonai-terem

H. PÁLL ILONA

TEXTILMŰVÉSZ. KIÁLLITÁSA NYILT DEBRECEN
BEN, A MEDGYESSY - TEREMBEN.

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT. 1970. OKT.

H. Páll Ilona

"Falikép" vegv.

A Medgyessy Ferenc kiállításnál

Hajdu-Bihari Napló, Debrecen 1970. sep 13.

H. Páll Ilona, textil

MDK

4. orsz.iparműv. kiáll. Műcs. 1959.

Tall Hugó.

Művei szerepelnek a Műcsarnok téli tárlatán.

Nemzeti Ujság, 1928. dec. 16.

Pál Hugó.

a Műcsarnok téli tárlatán pasztellműveinek kollekciója szerepel.

Magyarság. 1928. dec. 16.

Páll Gyula

Említve

B. L. A mecénás megjönt Társadalme
Keletmagyarországi, 1970. sep. 15.

Páll Gyula

Sárton nemzetközi képzőművész alkotótábort rendeznek szept. 1.-től, melyen részt fog venni.

Kelet Magyarország, 1971. aug. 29.

Litva.

A hegy tetején lévő vár felé
log és egy lovas alak, meg egy kut
a balra haladón túl hárman beszélg

LITOVA.

a felhők közt balra: 98.

Rm., mér. a rl 13.7: 18.7 cm

66-93-

Pálla György
bertosterverő
1919–1922
Eimisk 1930. 87. l.

PALL, Georg, pozsonyi kőművesegéd

G. P., Maurergesell, + 65 éves korában, Pozsony, 1801 julius 26. (1801, 669 l)

Preßburger Zeitung
(Gesthon)

PÁLL FERENCZ, tabakos

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 1,2./ IV.tabakos. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvarott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-Ix. 1967-68. Székesfehérvár

Páll Antal, fazekas

9 fejezet a fazekas munkáról

Páll Antal: Korondi cserépedények B I. B II. B III. B IV. és 8, 30, 74, 79, 83 old

Forrás, Keszthely, 1981. június

XIII/6.

Páll Antal, [fazekas]

Székelyföldi fazekasok bemutatója

Hétfő délután nyílt meg a Chinoin nagytétényi gyárának művelődési házában az a kiállítás, amely az egyik leghíresebb székelyföldi fazekas népművészcsalád — Páll Antal és Katalin, valamint Kovács Rozália — legszebb alkotásait mutatja be. Munkájukról a közeljövőben díszes kiállítású kötet jelenik meg Korondi székely fazekasság címmel, több száz illusztrációval, népművészeti motívummal.

Az üzemi művelődési házban most megnyílt tárlaton a kötet szerzői — Kocsi Márta és Csomor Lajos — festett népi bútorait is bemutatják.

– Székelyföldi fazekasok bemutatója

Népszabadság, Bp. 1981. máj. 19. 9.

Páll Antal

alkotásai szerepelnek elsőként a kiskunmajsai helytörténeti muzeumban.

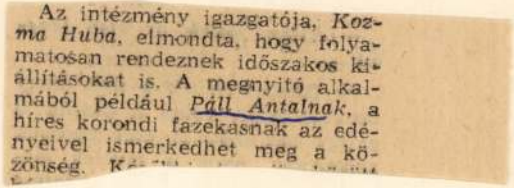

Az intézmény igazgatója, *Kozma Huba*, elmondta, hogy folyamatosan rendeznek időszakos kiállításokat is. A megnyitó alkalmából például *Páll Antalnak*, a híres korondi fazekasnak az edényeivel ismerkedhet meg a közönség. K[illegible]

Magyar Hirlap 1981/5/6/6

01

Páll Antal, fazekas

l.: Bandi Dezső

dr. Kresz Mária: Korondi kerámiák 1631

Élet és Tudomány, Bp. 1980. dec. 19. XXXV/51

Páll Antal
faragás

Méltatás.

Nográdi Gábor: Törpe és bokáig.
Új Tükör, 1978. december 3-12. lap.

Páll Antal

Páll Antal munkáit is kiállí-
tották a népművészek országos kirakodóvásárán a MOM
Művelődési Házában.

Nagrádi Gábor: Használni vagy nézni?
Új Tükör, 1978. december 31-40 lap.

Páll Antal, fazekasmester

Benczédi Sándor szobrász- 1945-től 1949-ig Korondon tanitott,ahol híres népi fazekasok működtek,mint pl. Molnos Péter,Molnos Áron József,Páll Antal,stb. 68 .old.

Szij Rezső: Benczédi Sándorról.-Magyar művészek a nagyvilagban 68.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Páll Antal

Korondi Garekas,
emlitve

Huszár Sándor: A Garekasok fellegvára.
Utunk évkönyv 70 326.old.
Cluj 1969

Páll Anna

vert csipke zsebkendő

Erdélyi művészeti kiáll. dr. K. I.: Építő- és iparművészek. Erdélyi Szemle, 1919. jun. 286 l.

MDK

Páll Andor és Jankó Gyula

rekonstruálták Bodor Péter 182o-22-ben Marosvásárhelyt épitett és 1911-ben lebontott kutját a bpesti Margitszigeten 1935-36-ban.

Rexa Dezső: Margitsziget. Bp. 194o. Officina. 39.l.

MDK

Páll Andor és Jankó Gyula

Bodor Péter marosvásárhelyi zenélő kutjának a Margitszigeten lévő másolatát készitették 1936-ban.

Magyar Épitőművészet 1943. évi számainak boritéklapján.

Hampel: A bronzkor emlékei Magyarországon VII. 243

Páll Andor

gépészmérnök

a Bodor-Eút

rekonstruktálója

- lásd

Jesch László

1 bpesti állami

felsőipariskola

cükrönyvel.

Bp. 1939. 108. l.

Páll Andor és Jankó Gyula MDK

építének

1936-ban építettek Bodor Péter marosvásárhelyi zenelő-zútjának másolatát.

Dezsény - Szivós : Margita. 235

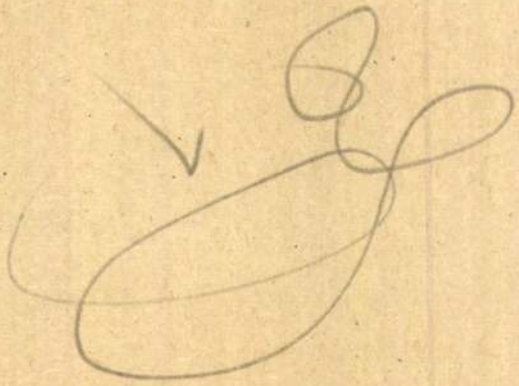

Páll Ágos
Halászok, olaj

Szent-György-Cháh XLVI.művészeti aukciója. A Gyüjtő.
X.évf. 2.sz. 4 l.

Páll Ágoston

PÁLL ÁGOSTON fazekasmester munkáiból rendezett kiállítás nyílt tegnap a Szegedi Múzeum kupolagalériájában. A tárlaton mintegy 200 régi korondi minták szerint díszített csupor, tál, tányér és bokály került közönség elé. A kiállítást szeptember 20-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Magyar Hirlap 1980/9/6/9

Páll Ágoston, fazekas

PÁLL ÁGOSTON korondi fazekasmester kiállítása nyílik meg ma délután 5 órakor Szegeden, a Móra Ferenc Múzeumban. A tárlatot október 26-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

– Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1980. szept. 5.

Páll Ágoston, Jazekus

L: Bandi Derső

dr Kresz Mária. Korondi kerámiák 1631

Élet és Tudomány, Bp. 1980. dec. 19. XXXV/51

mingo de Silos és Armentia is gazdagok e Dél-Franciaországtól függő architektonikus plasztika emlékeiben,

Páll Ágost

1900/1 – 1902/3

Ferkèpzomfoiskèvk

12/. l.

Poll A.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1904.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

Páll festő

Műcsarnokban a nagy magyar kiállítások nevét szerepelt.

EK. 932. II. 21.

Páll

Báró Kohner Adolf aukciós kiállításain az Ernst Múzeumban képeivel szerepelt.

EK. 934.II.18

Pàll

Bàró Kohner Adolf aukciós kiállításán az Ernst Múzeumban képei szerepeltek.

MH. 934. II. 18

MDK

n. Pállik Béla, festöm.

1892. Ráth György-féle 300 ft-os dij: Bégetö kos.

1895. Kis állami aranyérem: Negretti kos.

OMKT-Vándorkiállítások. 1910. szept. 8.-dec. 27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, Sáros-Ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 6 7.1.

MDK

Pállik Béla

A Nemzeti Szalonban a főv. uj művészeti szerzeményeinek kiállitásán Kékruhás leanyka cimű műve.

Siklóssy László: A főváros...

Pesti Hirlap, 1939.jan.21. 17.l.

318. *Koszta József:* Tanya.

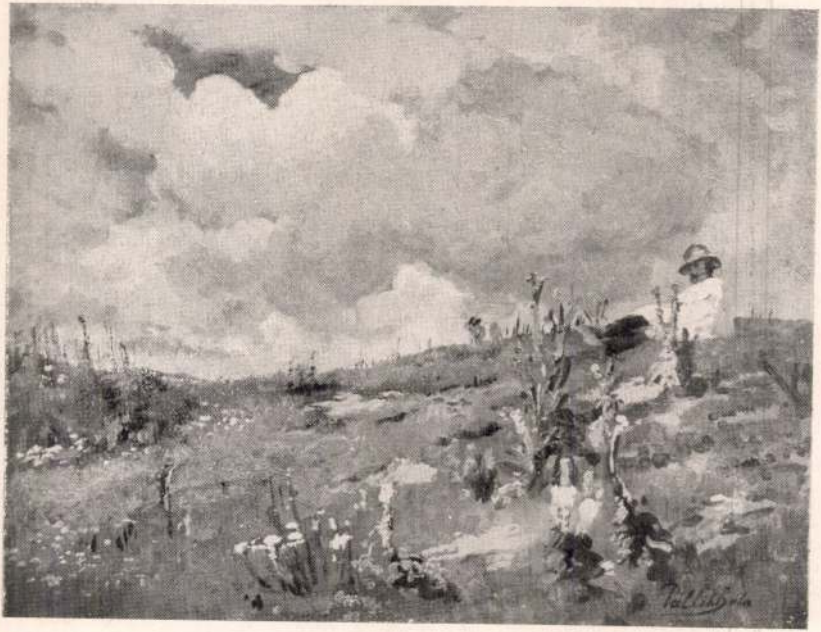

473. *Pállik Béla:* Mezőn.

Pállik Béla MDK

Delelő tehenek, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Pállik Béla MDK

Negretti kosfej, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Pállik Béla MDK

Égető kos, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MD K

Pállik Béla, festőm.

Ezen a tárlaton felvonultak holland festők, belg
s egy teremnyi Zügel-kép.
Zügel lett volna a németek Pállik Bélája, ha meg
marad azoknál a birka-tanulmányoknál, amelyeket
pályája elején festett. Azokban az időkben Zügel
nek is legfontosabb volt: gyapjunk festeni a
gyapjut.

A nagy téli műtárlat.

Uj Idők 1908. XIV. 48.sz. 462.l.

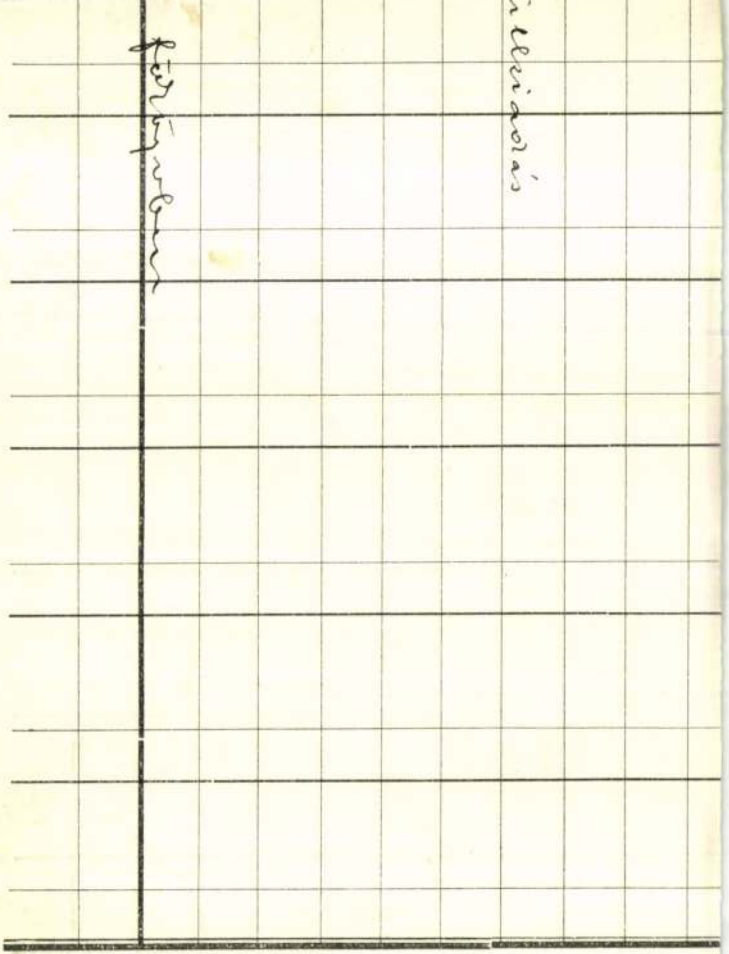

Egyetemi nyomda. 1912.

Pállik Béla

festő

első gyámolítója
Waldstein János gróf
volt, az ő révén jutott
értékes összeköttetéshez
az Andrássy grófi csa-
háddal

Lykaközöns

50. l.

MDK

Pállik Béla, festőm.

az állatképek legálhatatosabb specialistája. Lovak, főleg gyapjas birkák és bárnyek a témái.

Legujabb képe: " Nuhek és bárányek az akolban". A képet a Nemzeti Muzeum képtára számára vásárolták meg.

A Képzőműv. Társ. téli kiállításából. /?/
Vas.Ujs. 1889. 766.1.
XXXVI.évf. 47.sz.

Pállik Béla, festöm. MDK

Estve a karámban. Olf.

Delelö nyáj. " 24.1.

OMKT ált.rend. Kolozsvári Képkiáll. 1890. ápr. Kat.
23.1. és 24.1.

MDK

Pállik Béla, festöm.

Ürü-fej./Angol faj./ Olf.

Bárány fej./Angol faj./ "

OMKT ált.rená. Kolozsvári Képkiáll. 1890.ápr.
Kat. 7.1.

MDK

Pállik Béla, festőm.
1845-1908

Birkák. Olf. Jelz.
Illúsztrálva a IX.táblán.
Tigrisvadászat. Krétarajz. Jelz.

Árv. Közl. 1936. márc. 76. sz.2.rk.sz. 48.1.

Pállik Béla MDK

Vezérürü, olf.

Mücsannok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Pállik Béla /1845-1908/

Gyermekarckép, of.

Mezőn, of.

Tanulmányfej, of.

Székesfőv.képt.uj szerzem. N.Szal. 1939.jan.-febr.

MDK

Pállik Béla /1845-1908/

Mezőn, of.

Alkonyat, of.

Árverési Közlöny 1937. okt. rk. sz.
34.1.

Pállik Béla MDK

A rab gólya, olf.

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

MDK

Pállik Béla /1845-1908/

Női képmás.Olajf.70x58./Jelzett./
Versenyparipa.Olajf.46x60./Jelzett./
Birkák.Olajf.16x21./Jelzett./ /Illusztrálva a cimlapon./
Tehén.Olajf. 40x50./Jelzett./
Árverési Közlöny.94.aukció. 35.1.

MDK

Pállik Béla /1845-1908/

Tájkép.Olajf. 38x62. /Illusztrálva az I. táblán./
Ülő kutya.Olajf.50x40./Jelzett./

Árverési Közlöny.93.aukció. 31.l.

MDK

Pállik Béla /1845-1908/

Tehén.Olajf.40x50./Jelzett./
Versenyparipa.Olajf.46x60./Jelzett./

Árverési Közlöny.93.aukció. 31.1.

Pállik Béla MDK

Anyajuh bárányokkal, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Pállik Béla /1845-1908/

Versenyparipa. Olajf. 60x75./Jelzett./

Árverési Közlöny, 1936. febr. 1. rendk. sz. 21. l

MDK

Pállik Béla, festőm.

Delelő nyáj.	Olf.	3.l.
Bárányfej. /Angol faj/.	"	5.l.
Este a karámban.	"	10.l.

OMKT ált.rend. Brassói Képkiáll. 1890. máj. Kat. 3.l. és 5,10.l.

Pállik Béla MDK

Delelő nyáj, olf.

Pásztorok vacsorája, olf.

Műcsarnok 1927. Magyar táj- és életképkiáll.

Pállik Béla MDK

Juhászkunyhó, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Pállik Béla

Juhászkunyhó, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.

1927. jan.

MDK

Pállik Béla

Pásztorok vacsorája, of.

M. táj- és életképkiáll. Műcs. 19-2o.sz.
1927. jan.

MDK

Pállik Béla

A karámban, of.

M. táj. és életképkiáll. 19-20. sz. Nicos.

1927. jan.

Pallik Béla

Kerepel műve a Postatakarékpénztár akciójának decemberi kiállításán és állami árverési csarnokban.

N. U. 1926. XII. 4. (Nemzeti Ujság)

Pállik Béla

MDK

Mészöly Géza

Műcsarnok 1941 Arcképtanulmány

MDK

Pállik Béla, festöm.

Delelö. Repr.

KMT 1927. táj: és életk.kiáll. Kat.

MDK

Pállik Béla, festöm.

Női arckép. b.Hatvany Ferenc.tul.

Felvidéki mesterek.
KMTárs. 1938. Öszi tárl. 7.l.

MDK

Pállik Béla, festőm.

"Nordkircheni tájkép" 1885. Érdekes már csak azért is, mert tájképek aránylag ritkán merülnek fel Pálliktól.

Árverési Közlöny. 1939. 4.rk.sz. 8.l.

Pállik Béla MDK

Delelő, repr.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Pállik Béla MDK

Disznók az éren, olf.

Bárányok, olf.

Anyám arcképe, olf.

Agárdi táj, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Pállik Béla MDK

Legelőn, olf.

Hazatérő nyáj, olf.

Anyajuh ikrekkel, olf.

Műcsarnok 1905/tavaszi nemzetközi kiáll.

Pállik Béla MDK

Kakasviadal, olf.

Esthangulat, olf.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

Pállik Béla

Vihar után, olf.

Anyajuh ikrekkel, olf.

Miccsarnok 1905/6. téli kiáll.

Pállik Béla, festőm.

elragadó kis képe birkákról a művész általánosan
jól ismert témáját tünteti fel.
Névjelzéssel ellátott női arcképe azonban kevésbé is
mert oldaláról mutatja be a legjelentékenyebb portré
festőink közé tartozik.

Juniusi árverezés-tárlat.
Árv. Közl. 1940. 3.rk.sz. 10.l. Aárv. Osam.

MDK

Pállik Béla (szül.1845,megh.1909)

Állami kis aranyéremmel kitüntetett művész.
1895-ben, Rambouillet kos, c. olajfm.

Szm KT 50-125.1.

Pállik Béla (1845-1908)

Idősb gróf Andrássy Gyula lovas képmása. Jelz. lent balra: Pállik Béla 1894. Vászon, 116x60

"Berry" kutya. Jelz. lent balra: Pállik Béla 1908. Vászon, 65x80.

Ernst Muzeum aukciói.XXXIV. 33.lap

MDK

Pállik Béla

Szénnel rajzolt állattanulmánya a pécsen rend. kiállitáson.

Felvinczi Takács Zoltán:Kiáll.Pécsett

Magy.Művészet, 1927. 165-166.lap

Pállik Béla MDK

A karámban, olf.

Műcsarnok 1927. táj- és életképkiállitás

MDK

Pállik Béla

A Mügyüjtő. 193o. évf. 299.l.

MDK

Pállik Béla

Női fej

Ernst Muzeum kiáll. 47. sz. Magyar remekművek. 1921. máj. 15.1.

MDK

Pállik Béla

Nyáj erdő szélén

Ernst Muzeum kiáll. 47. sz. Magyar remekművek.
1921. máj. 16.1.

MDK

Pállik Béla

Kosok az akolban

A mücsarnok téli tárlata. Vas. Ujs. 1897. 827-828.l.

MDK

Pállik Béla

Zombory Lajos képei. Uj Idők 1904/5. XI. 24.sz. 598.l.

MDK

Pállik Béla

Udvary Pál festő kiáll. Csók István Gal.

1966. ápr.

MDK

Pállik Béla

Téli karám, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MBK

Pállik Béla

Juhok az akolban, o.

Kos, o.

Kosok az etetőnél, o.

Főv. Képtár háborús veszteségeinek jegyzéke

Bp., 1952.

M.D.K.

Pállik [Béla], festő

nevét azok között emliti a szerző, akik a 30-es évek középen a közizlést, sekélyes igénytelenséggel irányitottár.

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos
Bev. és összeáll. Perneczky Géza
Bp. 1967. Corvina

8. old.

Pállik

Nevét megemlíti 2 arc
[illegible] a [illegible] élétét
[illegible] [illegible].

Kiss Lajos, Vasárhelyi művészélet

Bp. 1957

77 l.

Pállik Béla

Szerepel a Felvidék mesterei-
nek kiállításán a
műcsarnokban

Nemzeti Újság 1938 XI. 9

M.D.K.

Pállik Béla festő (1845-1908)

„nevét természetből állat-
ábrázolásaival kapcsolatban
említi a szerző"

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

309. old.

M.D.K.

Pállik Béla,festő

A Műcsarnok jóképességü festője.Állatképeinek valószerüsége hat. 524.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A kultúra világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a színház és a film.Minerva.1960.Bpest

Pállik Béla

Műve nevepel az Árverési
Csarnok Krausz Simon
antcióján.

N. Ü. 929. x. 30.
P. H. 929. x. 27.
P. N. 929. x. 27.

MDK

Pállik Béla

Delelő tehenek, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50 - 133.l.

MDK

Pállik Béla

Vezérürü, of.

Királyi vásárlások a Műcs. tárlatain. SzmKT 50-134.l.

A MAGYAR POSTA BETEGSÉGI BIZTOSITÓ INTÉZETE

BUDAPEST 4. — POSTAFIÓK 373.

.....szám.

19.....

FELVÉTELI IGAZOLÓLAP

a közkórházi ápolási és a betegszállítási költségnek a nyilvános betegápolási átalány terhére való elszámolására a 6000/1931. M. E. sz. rendelet 5. §-a alapján.

Igazolom, hogy ..... posta .....

..... nevű felesége — gyermeke a m. posta betegségi biztosító intézeténél biztosított — igényjogosult családtag és ezért az intézeti alapszabály 33. §-a értelmében a közkórház vagy állami klinika legalsó osztályán „rendes betegség"-gel ..... napi kórházi ápolásra van igénye.

Budapest, 19 .....

.....

intézeti igazgató.

P. B. B. I. 921 sz. ny. Jakab nyomda, Budapest.

Pillik Béla.

~~Ly. W~~ M.F. 19.

Waldstein János gr. szigetta, ő ismerlette meg en Andrássy szeláddal (Ly. III. 50)

Esterházy Miklós gr. tatai kastély rimhásmenyezet és tétszert falait festette. (Ly. III. 51.)

Pálfek Béla F. M. 19. 2.

Apja szakán.
1866 Mielőtt bán ill. Kr. Rendt, megfosztatta Andr. gróf:
mentén tőle tappel. (Ly. N. v. 202.)
~~[illegible]~~
Állatlápes akad.: tan. előtt (— " — 210)

Pállik

Műcsarnok kiállításán: "Nyolcvan
eszendő magyar képzőművészek"
arcképével szerepelt.

PH.932.II.20

Pállik Béla

Műcsarnok reprezentatív kiállításán női arcképeivel szerepelt.

PN. 932. II. 20.

Pállik Béla

Műcsarnok reprezentatív kiállításain arcképeivel szerepelt.

BH. 932. II. 21.

Pállik Béla

Műcsarnok kiállításán: "A magyar művészet 1850-től — 1932-ig" képeivel szerepelt.

NU.932.II.21.

Pállik

Alkotása szerepelt az Ernst-muzeum aukció kiállitásán.

P.H.931.IV.19.

Pállik Béla

Műve szerepelt az Ernst-muzeum aukció kiáll.-án

Est, 931.IV.19.

MDK

Pállik Béla

A kormány vásárlásai a műkiállitásokból.
Vas. Ujs. 1898. 3. sz. 47.l.

MDK

Pállik Béla

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata. Vasárnapi Ujság 1895. 48. sz. 798-799.l.

MDK

Pállik Béla

Mészöly Géza képmása, repr.

Magymüvészképm.

Pállik Béla.

Bevélasztják a Képzőművészet választmányába megkapja a Ráth György dijat és megbizzák idősb Andrássy Gyula lovas portréjának megfestésével.

Bende J: A képzőművészeti egyesületek története.

MDK

Pállik Béla

Mészöly Géza arcképe

Juhok

Thirring G.dr.: Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 101.l.

Pállik Béla.

1892-ben a reform törekvések megvalósitása érdekében alakult uj Párt vezére lett.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek tröténete,kézirat.

MDK

Pállik Béla

Kosfej, repr.

Árverési Közlöny 1932. 1. rk. sz.

MDK

Pállik Béla

Művével szerepelt a Műcsarnok 25 éves jub. kiállitásán.

Cikk: A Műcsarnok jub. kiáll.

Vas.Ujs. 1886. 46.sz. 742.l.

MDK

Pállik Béla

Vadászzsákmány, repr.

Uj Magyarság 1934. okt. 14.

Pállik Béla MDK

Birkanyáj

Micsaynok 1902
A bpi. Orvosszövetség Műkiállitása

Pállik Béla MDK

Merino, tanulmány, olf.

Műcsarnok 1895/96. téli kiáll.

Pállik Béla MDK

Merino, repr.

Műcsarnok 1895-96. téli kiáll.

Pállik Béla MDK

Anyajuh, olf.

Kosok az akolban, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Pállik Béla

MDK

Kosfej, olf.

Kos, erdei legelőn, olf.

Kosok az akolban, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Pállik Béla MDK

Negretti kos, tanulmány, olf.

Kilátás mühelyem ablakából, tanulmány, olf.

Micsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Pállik Béla MDK

Ramboullet kos, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Pállik Béla MDK

Delelő tehenek, repr.

Mücsarnok 1893/94. téli kiáll.

Pállik Béla MDK

Tehenek a lápon, olf.

Mücsarnok 1895/96. téli kiáll.

MDK

Pállik Béla

Képzőművészeti élet 1926-ban. Pesti Hirlap 1927 évi nagy naptára. 129.l.

MDK

Pállik Béla

A középosztály aukciója. A Mügyüjtő 1928. 1e.sz. 286.l.

Pállik Béla MDK

Nyugvó bárány

Műcsarnok 1902.

A bpi. Orvosszövetség Műkiállitása

Pállik Béla MDK

Tanulmány

Műcsarnok 1902.

A bpi. Orvosszövetség Műkiállítása

Pállik Béla MDK

Kosok az akolban, repr.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Pállik Béla MDK

Kosok a vályunál, olf.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

Pállik Béla MDK

Anyajuh ikrekkel, repr.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

MDK

Pállik Béla, festöm.

Bégetö kos. 1892. - Ráth György-féle 300 ft-os dij.

Negrelli kos. 1895. - Kis állami aranyérem.

Kosok az akolban. 1897. - 2000 ft-os társulati dij.

Mücs. -OMKT. 1900. Tavaszi kiállitás. Kat. 17.1.

MDK

Pállik Béla, festöm.

746. Nyugvó bárány.

Mücs. - A bp.-i Orvos/szövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 66. 1.

MDK

Pállik Béla, festöm.

723. Birkanyáj.

Mücs. - A bp. I Orvosszövetség. Mü-kiállítása. 1902.
Kat. 64.l.

Pállik Béla MDK

Apja fia.

Mücsarnok 1902.
A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

Pállik Béla

MDK

Szántó ökrök, repr.

Versenyló Alagon, repr.

Az atyási szárazmalom, repr.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Gólyák a fészekben, repr.

Birkapár, repr.

Tehenek és bárányok az akolban, repr.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Juhászok a gémes kutnál, olf.

Bárányfej, olf.

Zambo, olf.

Juhok az akolban, vázlat

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Szarvasvadászat, vázlat

A pusztán, olf.

Geszti szárazmalom, olf.

Szőllősi rév, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

A remetè, olf.

Versenyló az istállóban, olf.

Almavirágok, olf.

Etetés, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Sebzett dámvad, tanulmány, olf.

Birkaistálló, olf.

Nyomtatás, olf.

Tájképvázlat, olf.

Művsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Andrássy Gyula gróf lovas arcképe, olf.

Akol birkákkal, olf.

Olvasó nő, olf.

Cigánykaraván, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Akol belseje etetéskor, olf.

Valentin festőművész arcképe, olf.

Hazafelé, olf.

Etetés télen, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Galambosi itató, olf.

Quantaloup, olf.

Körték, tanulmány 1862-ből

A sárgák, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Bállik Béla MDK

Sárgadinnye, olf.

Anya báránnyal, olf.

Birkanyáj Biharban, olf.

Szoptatás, vázlat

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Dinnye I-II, olf.

Gróf Andrássy Gyula lovasarcképe, III. olf.

Kolozsvár, A Kendeffyek ős fészke, olf.

A legelőn, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Játszó kutyák, rajz

Az agárdi versenytér, olf.

Esti hangulat, olf.

Négyesfogat, vázlat

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Történelmi kép, vázlat, olf.

Attila temetése, olf.

Legelő birkák a lacfalusi határban, olf.

Pihenő nyáj, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Alkonyat, olf.

Gólyafészek, olf.

Alkonyati szénvázlat, olf.

Galambos, tájkép, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Felsőbányai táj, olf.

Esthangula , olf.

Szamártrió, vázlat, olf.

Pihenő nyáj a karám előtt, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Kuruc, olf.

Birkák között a szamár, olf.

Pásztói hid, olf.

Játszó gyerekek, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla. MDK

Gróf Almásy Kálmán jukkerfogata, olf.

Ló portrait, olf.

Utazás tündérországba II. olf.

Juhok az istállóban, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Nyáj az akolban, olf.

Bandi kosom, olf.

Pásztorok vacsorája, olf.

Hanzi kosom, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Birkák a szénaboglyáknál, olf.

Bárányok a virágzó almafa alatt, olf.

Kosok, tanulmány, olf.

Az éhesek, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Kosok a vályunál, olf.

Anya bár nyokkal, olf.

A Marci kosom, olf.

Birkafejek, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla

Téli hangulat a Rottenbiller utcában, 1877.olf.

Téli etető, olf.

Haldokló dámvad, olf.

Kakasviadal, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Bary kutya, olf.

Kosok a vályunál, olf.

Hátasló, olf.

A cél előtt, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Téli hangulat, olf.

A "honvédkép" első vázlata, olf.

A király a honvédség alapitóinak élén, olf.

A honvédkép második vázlata, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Kösok a vödörnél, olf.

Anyajuh bár nyokkal, olf.

Legelő nyáj, olf.

Három kos, tanulmány, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Kosok az etetőnél, olf.

Az üres akol, olf.

Juhakol belseje, olf.

Hansi kos, üvegre festve,

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Szakadék, olf.

Juhtanulmány Léváról, olf.

Közelgő vihar, olf.

Bivalyistálló, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Vizhordó bivalyok, olf.

Bárávnyok a tilosban, üveg, olf.

Tehenek a tölgy alatt, olf.

Tehenek az árnyékban, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla

MDK

Akol, olf.

Libacsalád, olf.

Jármos ökrök, olf.

Buzakeresztek, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállyk Béla MDK

Közelgő vihar, Naplemente Ujpesten, olf.

A nagykárolyi csüröskert télen, olf.

Gólyák a fészekben, olf.

Hullámverés, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Az utszéli füz, olf.

Anyajuh, olf.

Özfej, olf.

Alföldi hid, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Pásztortüznél, olf.

Birkák a szérün, olf.

A Mácsai major, olf.

Akol, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Itálló birkákkal, olf.

Murci az istállóban, olf.

Gróf Almássy-féle négyesfogat, olf.

Üres az akol, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Felhőtanulmány, olf.

Tájkép Nordkirchennél, olf.

Tehenek az ecsedi lápon, olf.

Legelő birkák, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla

MDK

Agárdi falkavadászat, olf.

Westfáliai major, olf.

Akol-interieur, olf.

Birkapár, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Furulyaszó, olf.

Hazatérő birkák, olf.

Legelő bivalyok, olf.

Erdőalja, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Erdő, olf.

Juhok és bárányok az akolban, olf.

Szántó ökrök, olf.

Kutyatanulmány a Hallali-hoz, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Al Almássy-kastély Pásztón, olf.

Pató, olf.

Pihenő, olf.

Kettősfogat, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Csányi kereszt, tanulmány

A karám előtt, olf.

Naplemente, olf.

A mi kertünk, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

M.D.K.

Pállik Béla festő
/ 1845-1908/

Guido Reni hatása alatt készült freskója a várpalotai Zichy kastélyban

Waldsteinné Zichy Teréz grófnő arcképe

Szij Rezső: Várpalota, Bp. 1960 426. l.
285. l.

Pállik Béla

MDK

Versenylő Alagról, olf.

Mezei virágok, olf.

A patak partján, olf.

Vadászkutya, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Lótanulmány, olf.

Pejkó, olf.

Füzes Léván, olf.

A pajtában, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Karám belseje szalonnát piritó juhásszal, olf.

Juhakol Martincán, olf.

Gróf Andrssy Tivadar gyermekkori arcképe, olf.

Birkanyirás, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Juhászcsalád, vázlat, olf.

Bégető kos, olf.

Négy ökör járomban, olf.

Alkonyat.Anyabárány fiával, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Önarckép, olf.

Agarak, olf.

Versenylő, olf.

Fakó, olf.

Mucsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Tehén a jászolnál, olf.

Sárgadinnyék, olf.

Delelő ökrök, olf.

Magyar ökör, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Kos, üvegre festve

Panna, olf.

Disznók az éren, olf.

Tanyai akol, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

A juhakolban, olf.

Zsófi a kedvenc birkám, olf.

Istállósarok, olf.

Anya báránnyal, vázlat

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla

MDK

Delelő nyáj az akolban, olf.

Nyugvó juhok, olf.

Alföldi itató, olf.

Fűzfák, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Gémes kut a pusztán, olf.

Atyási szárazmalom, olf.

Anya báránnyal, tanulmány

Az ifju Bary, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Lóvázlat, olf.

Hid a geszti uton, olf.

Geszti burák, olf.

Kos a jászol előtt, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Tarka tehén, olf.

Kosok a vályunál, vázlat

Tanulmány a Baryhoz, olf.

Aratás, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Hazatérő munkás, olf.

Nyári reggel, olf.

Tanya a sziken, olf.

Birkafej, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Gróf Andrássy Gyula lovas arcképe II.

Bodri kutya, olf.

Nordkircheni várkastély hidja, olf.

Női tanulmányfej, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Disznóol az erdőben, Csegődön, olf.

Szénagyüjtés alkonyatkor, olf.

Pihenő bárány, old.

Utazás türndéországba I, III.olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Pihenő juhok az akolban, olf.

Az éhes birkák, olf.

Boltives akol birkákkal, olf.

Pihenő bárányka, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Birkák az akol sarkában, olf.

Egy tányér cseresznye, olf.

Vásárosok, olf.

Madden. Kincsem Jokey-ja, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Barackok. Tanulmány 1862-ből

Lili kutyatanulmány, olf.

Dachaui tehén, olf.

Báró Grafenried nagykövet arcképe, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Bárányka, olf.

A libalegelőn, olf.

Gémes kut, olf.

Falánkság, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

MDK

Pállik Béla

A magyar festők. Vas. Ujs. 1888. 252.l.

Pállik Béla (szül.1845)

Megfestette a király lovas arcképét, továbbá Deák Ferenc, báró Sennyey Pál és gróf Károlyi György portréját is.
Látása meggyengült s külföldre ment tenoristának, dortmundi, düsszeldorfi, brémai, kölni, berlini és weimari fellléptei nagy sikerrel jártak. Szemei meggyógyultak és visszatért a festészethez.

Ger Lon Modfest, 117.lap

MDK

Pállik Béla (szül.1845)

1871-ben kapott ösztöndijával Münchenbe ment s itt festette meg"Delelő nyáj" c. képét, amely a bécsi világkiállitáson is nagy feltűnést keltett.
1874-ben Budapestre költözött s itt megfestette "Birka-akol" c. művét, hasonló volt e képhez "Telelő juhok" c. alkotása is.
Ger Lon Modfest, 117.lap

MDK

Pállik Béla (szül.1845)

Arcképeket, szinházi diszleteket festett és néha sikerült eladnia egy-egy tájképét is. Sok küzdelem után állami ösztöndijhoz jutott és három esztendeig tanult a bécsi festő-akadémián.
Megfestette a király arcképét Nagyvárad és Zágráb városok számára.

Ger Lon Modfest, 117.lap

MDK

Pállik Béla (szül.1845)

Nagymihályon született.Már gyerek korában egész sereg tehenet és juhot rajzolt a ház falára s e műveit bámulgatták a községbeliek.Landau és Van der Venne rajziskolájában tanult kevés ideig . A Nemzeti Múzeum képtárában másolgatott képeket s itt találkozott Valentini Sándorral, aki szívesen adott neki utbaigazitásokat.

Ger Lon Modfest, 117.lap

MDK

Pállik Béla (szül.1845)

1887-ben gróf Esterházy Miklós műtermet rendezett be számára tatai kastélyában s itt festette meg több remekművét. Képei közül híresek az "Anya-birka a bárányokkal" a "Juhok és bárányok" s az "Etetés" a "Kosok az istállóban" című ek. Utobbi reprodukálva a 117.oldalon.

Ger Lon Modfest, 117.lap

Pállik Béla MDK

Kenthoper, paripa, olf.

Fekete lovak, olf.

Kőhid, olf.

Mocsár, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Seidl Antal karmester arcképe, olf.

Virágzó gyümölcsfák, olf.

Tatai szinház plafondrészlete, olf.

A tatai várszinház plafondja, vázlat, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Birkák a hóban, olf.

Női arckép, olf.

Juhászkunyhók, olf.

Ökörfarkkóró, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Tigrisvadászat I-II. rajz

Öreg paraszt vizf.

Pipázó paraszt, vizf.

Felsőtanulmány, vizf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Virágosvölgyi oláh tanya, olf.

Vörös deresek, olf.

Lótanulmány, olf.

Delelő ökör, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

8

A verseczi m. kir. állami

282 szám.
1907

„Magyarors
tetes díszmünek ál
szersmind igaz Kösz
intézet nevében a

Versec

Pállik Béla

Kassai Vidor arcképe 1865-ből.
Kiállítva:
Magyar Szinészeti Kiállitás a Városligeti Műcsarnokban. Bp. 1890. 27-l.

WDK

MDK

Pállik Béla festő

„Vezérünő"
„Angol üszőfej"
„Angol üszőfej"
„A tenorista"
„Az éhes kvintett"
„Mesinói juhfej"
„Kutya"

c képei KT-tavaki tárlatou 1891.

MDK-A-I- 1/2893.

MDK

Pállik Béla fertő

„Delelő juhok" c. [illegible]

és „Est a kaszárban" c. képeit Tausig J. vette át. 1889.

MDK A-1-1/2494.

MDK

Pállik Béla festő
(Tata)

„Siesta" c képe KT-nál 1888.

MDK-A.1 - 1/2301

MDK

Pállik Béla festő

„Őri hangulat" c. képét Műbarátok vennik meg. 1891.

MDK-A-I-1/2919.

MDK

Pállik Béla festő

2 képét (?) a berlini
1 képét (?) a fiumei Sárlatra küldi 1891.

MDK-A-I - 1/2877.

Pállik Béla festő

„Őri tűzhely"
„Vadkacsa és róka"
„Haldokló dámvad" c képeit megvették. 1891.

MDK-A-I-1/2852.

MDK

Pállik Béla festő

"Gide" c képét adta. 1890.

MDK-A-I-1/2837.

MDK

Pállik Béla festő

„Róka és vadlúcok" c képét eladta.

„A tilosban" c képe KT-nál. 1890.

MDK-A-I - 1/2816.

MDK

Pállik Béla festő
(München)

„Vadkacsa csirke"
„Gidó"
„Őszi kangulat" c képei KT harácsonyi tárlatán 1890.

MDK-A-I-1/2800.

MDK

Pállik Béla festő

„Ürü fej" c képét Hegedüs Sándor vette meg.

1890.

MDK-A-I-1/2760.

MD

Pállik Béla festő

"Juhok és bárányok akolban" c. képét (Nemzeti Múzeum tulajdona) a párisi Salon állítja ki: 1890.

MDK-A-I- 1/2743.

MDK

Pállik Béla fertő

„Juhok és bárányok akolban" c. képét a

Nemz. Múzeum nak vette meg a VKM.

1889.

MDK-A-I-1/2631.

MDK

Pállik Béla fertő

"~~Ha~~ Juhok és bárányok akolban"

c képe KT-tárlaton 1889.

MDK-A-I-1/2570.

MDK

Pállik Béla festő

„Tájkép" c képét megvették 1892

MDK A-I - 1/3017.
MDK A-I

MDK

Pállik Béla, 1845-98

Jókai dolgozószobája

Magy.remekművek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921.máj.

22 l.

MDK

Pállik Béla, festö
1845-1908

Kosok. Jelezve:Pállik Béla,1903. Vászon.

gr. Almásy-Teleki Éva müv. int. /v.Ernst-Muz./
IX.Müvészeti aukció. 1942 máj.lo.-töl kiáll. 18.-án
Pótkatal. 1.1. aukció.
M.V.Könyvtára.

MDK

Pállik Béla, festö.

Tájkép. Jelezve:Pállik Béla. Of.

gr. Almásy-Teleki Éva müv.int. /v.Ernst-Muz./
IX.Müvészeti aukció.1942.máj.lo.-töl kiáll. 18.-án
Kat. 33.l. aukció.

MDK

Pállik Béla , festö.
/1845-1908/.

Fehér bárány. Jelezve. Of.
Kosok. " Fa .

Ernst Muzeum aukciói. 52. sz. II. réaz.
1935. nov. -Képek. Kat. 18.l.

Pállik Béla festő M.D.K.

Állatképfestő

Kampis, hagy. műv. Bp. 1960 524

Pállik Béla festő

MDK

1882

„Vadászlovak" c. festményéta
K.T.-tól átvette Heintz Joseph

MDK-A-II-1/1046

Pállik Béla festő

MDK

1882

„A-kolban" c. képét a K. T kiadta
Beretvás Endrévzek.

MDK-A-I-1/1034

MDK

Pállik Béla festő

„Két paripa lovainal" c. képét (Ébla Gábor tulajd.)

KT tárlatra küldi. 1882.

MDK-A-I-1/1005.

MDK

Pállik Béla festő

„Libzcsalád" c képét a Vaus. Casino vette meg.

1882.

MDK-A-I-1/978.

MDK

Pállik Béla festő

1881. „Kutyafej" c képét KT vonalain Weidner Antal nyerte, és el akarja adni.

MDK-A-1-1/877.

MDK

Pállik Béla festő

Tehetségi bizonyítványt kap a KT-től

Zsűri-tagok: Lotz K., Kratzmann Gustáv, Telepy K.

MDK-A-I-1/398.

MDK

Pállik Béla festőtanonc
Tehetségi bizonyítvány kés a KT-tól.
(Katonai volgálat miatt.

MDK-A-1-1/347.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Tigrisvadászat, kréta

Lótanulmány, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.
34 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Pásztói hid, of.

Mezőn, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 27 l.

PÁLLIK Béla festő

A ferencvárosi rk. templm templomépitő bizottságának tagja

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992 [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991
131.p.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Juhok az akolban, o.v.

Rét

Almásy-Tel. 2.auk. 1939. nov. 34-35 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Folyóparti táj

Juhakol

Almásy-Tel. 2.auk. 1939. nov. 34-35 l.

MDK

Pállik Béla, Nagy-Károly

Magyar kiállitó művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Birka, of.

Versenyparipa, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

29-30 l.

MDK.

Pállik Béla fiatt
(Tata)

Gyermekmenhely javára rendezett kiállitásra 2 képet küld. 1888

Ménöly Gézáról 1872-ben festett képet Münchenben.

Ménöly-kiállitásra est felajánlja (1888)

MDK-A-I-1/2177.

MDK

Pállik Béla festő
(Bécs)

„Önre szántás ökvekkel c képe hűcsamokban,
Országos Kiállitáson, 1885.

MDK-A-I-1/1602.

MDK

Pállik Béla festő

„Falusi" c képe 1885-ös évi Országos Kiállításon

MDK-A-1-1/1455

MDK

Pállik Béla festő

„Juh és bárányok akolban" c képét eladta. 1884. (KT-nak)

MDK-A-1-1/1410.

MDK

Pállik Béla festő

„Delelő" c hípít a KT-átvette. 1884.

MDK-A-1-1/1295.

MDK

(1886. Berlin) Pállik Béla fertő.

„Fukok és bárányok akalban" c nagyméretű képét KT öni tárlatra küldi.

(A kép Morschhauser düsseldorfi műhereskedő tulajdona.)

MDK-A-1-1/1630.

MDK.

Pállik Béla festő

„Birka" és „Siesta" c képeit (Wahrmann Mór tulajdona) küldi bém kiállításra 1888.

MDK-A-t - 1/2155

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Tigrisvadászat, krétar.

Birkák, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 29 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Alkonyat

Ernst Muz. auke. 53.sz. 1936. máj. 28 l.

MDK

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 1.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Nordkirchen, of.

Ülő kutya, of.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.

26 l.

Eger (Helyes)

* Dobó-utca 5. Ház, földszintes, Tornácos udvar, XVIII. század

/Eger V és MV. Bp. 1951, 4 l/

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Juhok, festm.

Táj jegenyékkel, festm.

AAlmásy-Teleki I. aukc. 1939. szept.

12 1.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Birka, of.

Bárányka, of.

Árverési Közl. 1938. febr. 2.rk.

22 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1918.

Ló, of.

Versenyparipa, of.

Árverési Kőz. 1938. dec. 8.rk. 88. sukc.

27 1.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Versenyparipa, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz, 28 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Vezérkos, festm.

Ernst Muz. 42. aukc. 1929. máj.

16 l.

MDK

Pállik Béla

M.Nemz.Reneszánsz Társ. 2. aukc. 1921.

MDK

Pállik Béla, 1945-98

Nyáj erdő szélén

Magy.remekművek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921.máj.

16 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-98.

Női fej

Magy.remekmivek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921.máj.
15 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Ló, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz.

21 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Versenyparipa, of.

Árverési Közl. 1938. 3.rkész. 14 l.

MDK

Pállik Béla, festőm.

Magy.remekművek. Ernst-Mus. 47.kiáll. 1921.máj.
7 l.

Pállik Béla /1845-1908/ MDK

állatképfestő
"Birkapiktor"

Maradandóbbak arcképei. Münchenben tanult.

Munkácsy leveleiben érdeklődik utána.

31.o. v.o. 19. jegyzet.

33.o.
36.o.
40.

Farkas: Munkácsy lev. 1952.

MDK

Pállik Béla, festő.

Bégető kos. 1892. Rátk gy.-j. 300 frtos díj.

Negretti kos. 1895. Kis áll. ar. érem.

Kosok az akolban. 1897. 2000 frtos társ. díj.

OMKT-Vánd. kiáll. 1910 szept. 8.-dec. 27-ig.
Történt. műv. lajstr. - Hornyánszky V. kny.
68. l.

Pállik Béla MDK

Hegyedüs László a tanitványa volt,

Magyar müvész diadala Bécsben.
Mücsarnok.1901.8.sz.135.l.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti kiáll.
1927 febr. 1.

MDK

Pállik Béla

Tájkép, festm.

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria.1948.

MDK

Pállik Béla

Szuhényi György, olaj

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 7 l.

Pállik Béla

Megsebzett dámvad, festm.

A Műcs. téli kiáll. VU. 1892. 51.sz.XXIII.évf.
87o l.

MDK

Pállik Béla

Birkák

Képző és Iparm. Gimnázium jub.kiáll. 1954. dec.
Ernst Múz.

MDK

Pállik Béla

Ceruzarajz

Szt.György Céh XVII. szak. 1914. márc.

7o 1.

MDK

Pállik Béla

A M.KE egyetemes ülése. Mücsarnok 19o1. 293 l.

MDK

Pállik Béla festő

1845-1908.

Felesége arcképe (olaj) - Déri Múzeumban.

Déri Múzeum Debrecen. Vezető a képtárhoz. Bp 1952. 5. lap.

Mözs /Tolna/

R.k.templom, homlokzati tornnyal,
lifes oromzattal és négy falpillé
A kapu két oldalán egy-egy fülkéb
egyeneszáródású szentély. Épült 1

/Stippek József, 1945/

MDK

Pállik Béla

Műcs. őszi kiáll. Vas. Ujs. 1884. 46.sz.
741 l.

más esztergomi érsek sírkápolnájának,
renzei követőjével, 15o6-151o közt, vö-
jz vájt falpillérekkel és rozettás ar-
felirat 15o7-ből, a csegelyeken két-
thmáry György pécsi püspök címere. Ku-
vány stallum ajtókeretek, lavabo. Ol-
i da Fiesole-tól 1519-ből. A kápolnát,
számozott darabban szállitották mai

án a szent térdelő márványszobra Feren-
ani modenai szobrász: Kárply Ambrus pri-
porsó kerekeken, fából, Garamszentbene-
.ta.
yal Andreas Schroth bécsi szobrásztól,
?o4. - Garázda Péter sírlapja, 14oo. -
köve 1465. - Vitéz János érsek vörös-
egyik oldallapja, 1472. - Szántó ér-
redék, 1485. - Gosztonyi András rene-
ápolna külső falpillérei és fríze. -

MDK

Pállik Béla

Kacziány G: Gyulay László. Művészet, 1911,
261-265 l.

MDK

Pállik Béla festőművész.

Birkafej, festm.

Árv. Közl. 1940. dec. 7.rksz. 96. sok.
10 l.

Pállik Béla
festő

M.D.k.

362) Téli karácsony.
(Budai kir. palota)

Egyéb körtulajdonból elvesztett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

23l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Gyermekarckép, olaj
Mezőn, olaj
Tanulmányfej, olaj

Szfvárosi Képtár uj szerzeményei. N.Szal.kiáll. 1939. jan. 9 l.

MDK

Pállik Béla

Legelőn, olaj

Vásárlások a Képzőm. Társ. 1905. évi kiáll.
Művészet, 1905. 4.sz. 278 l.

MDK.

~~B~~ Pallik Béla festő

1845 (~~Deb~~ Nagymihály) – 1908.

Münchenben és Bécsben tanul. Mint ~~énekes~~ és működik Arcképek után ~~biskákat~~ fest.

„Fuhnyáj az itatón" – Déri Museum (Debr.)

Déri Museum képtára Debrecen 1949. 8. lap

8

Pálik Béla

Juhok

Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat Szegeden rendezett kiállitás 1876, katalogusa

MDK

Pállik festőmüv.

Árv. Közl. 1941. márc. 2.rksz. 97. auk.

12 l.

MDK

Pállik Béla
festő

Orlai bemutatóján jelen volt

Tehel Péter: Orlai Petrics Soma

MMM Évkönyve 1951, 150 l

Pállik Béla

MDK

Gesztikarám.
(Museumi Körpont)
(Repr.)

MMM Évkönyve, 1951, XIV.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Kosfej, olaj
A birkaakolban
A legelőn
Sárgadinnyék

Almássy-Teleki VIII. 1942.
33 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Kodfej

Ernst Mus. 19.suk. 1922. máj.
19 1.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Versenyparipa, olaj
Bárányok, olaj

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.
30 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Róka és vadkacsa, festm.
Kosfej, "
Juno a pávásszekéren,"

Ernst Muz. 51. aук. 1935. márc.
17-18 1.

Pállik Béla
festő.

M.D.K.

Kosok.

Bizankció 1958. Budapest.

161.

Pállik Béla
festő

M.D.K.

Pásztorok.

Bráuk ció 1957. Budapest.

23 l.

Pállik Béla festő M.D.K.

Nagymihály 1845 máj. 2 – Bp. 1908 jul. 2[illegible]
Bécsben s München tanult.

„Pihenő juhnyáj" olaj, lemez 31 × 41 cm
"

Csánky Dénes: kár ér magyar festészete. Győr
1943. 11, 36–37,

Pállik B. MDK

festő

Búrapj

letét a Ján-Múzeumban

Blénessy János: A Ján-Múzeum
ismertetése 1933 Jánberény 390

Pállik Béla, 1845-1898
Kosok, szén
Uszó bivalyok és lud, cer.

N.Szml. III. emke. 1924. 11 l.

ilis hó 28.-án. A miniszter rendeletéből:

ár s.k.miniszteri tanácsos.

vatalos másolaz hiteléül:

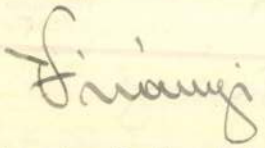

iniszteri irodatiszt

Pállik Béla festőművész
Birkák, olaj.
Magyar Reprezentatív kiállítás
Nemzeti Szalon, 1920 nov.

A kiadvány hiteléül:

minisztéri irodatiszt.

MDK

Pállik

Kosok a vályuhál, repr.

Könyves Kálmán kiváló műlapok jegyzéke. 1912. 38 l.

M. D. K.

PÁLLIK Béla Jestő

Tombor Ilona: A piatal Koszta József 106. e
művért. 1953. 1-2. sz.

Pállik Béla
festő

M.D.K.

Teherek a lápon.

Aradjegyz. IV. terem 52 oz. 31 l

M. D. K.

PÁLLIK Béla festő

A hűcsarnok művészeinek egy része vezetésével tömadja a Keleti Gusztáv tér csoportot. 1892.

Réti István: A nagybányai művésztelep
Bp. 1954. 299. l.

r. állampénztárhoz intézett rendelete-

ása:

KIFIZETTETETT

MAGY. KIR. ÁLLAMPÉNZT IX. ker.

Budapest, 19 11 év március hó 29 n.

költségeinek fedezésére egyszer

gyezvén, utasitom az állampénztárt,

mlékek Orsz. Bizottsága elnökének

lszámolás kötelezettsége mellett

ére a fönt megjelölt alnapló-ban

rcius hó 11. A minister helyett:

Pállik Béla festőművész
Legelő nyáj, olajf.
A Szegedi városi muzeum festményeinek és szobrainak jegyzéke

Szent Balázs és Dénes (Külső kép.)

Szent Miklós gabonacsodája. (Belső kép.)

Szent Katalin és Borbála (Külső kép.)
Két szárnykép.
Ipolyi Arnold gyüjteményéből.
Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 66. szám. (Az el
szárny.)

154. kép. *Osztrák festő, 1470 körül: Judás csókja.*

Pállik Béla. festőművész
Fejés a Karámban.Olajf.
A Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
1900 szeptember 16.

Pállik Béla, 1845-1908

Szénagyüjtés alkonyatkor,,olaj

Westfáliai major, olaj

Kosok, olaj

Mü- és Régiségkereskedelmi Váll. IX.Művészeti aukció. Bp. 1948. 18 l.

PÁLLIK Béla

N.N. A 175 éves képző és ipam. gimn. . . .

Művelt Nép, 1955, VI. évf. 14. n. április 3, 4 old.

Pállik Béla, 1845-1908

Birkák, olaj

Tigrisvadászat, kréta

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2.rendk.sz.

48 l.

MDK

Pállik Béla, sz. Nagy-Mihály 1845

Tehenek a lápon, olaj

Arad város nyilv. képtárában elhelyezett festmények és rajzok jegyzéke. 31 l.

Pállik Béla, 1845-1898

Dombos táj, olaj

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társ. IV. akciója, Bp. 1923. 7 l.

Pállik Béla
Virágcsendélet, olaj

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáll.
Ferenc. Szal. 1937. jan. 15 l.

Pállik Béla

Legelő nyáj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.

82 l.

Pállik Béla, sz. Nagy-Mihály, 1845.

Rövid életrajz

Akol

Bégető kos

Negretti kos

Delelő

Akolban

Legelő nyáj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.

61-62 l.

Pállik Béla

Női arckép, olaj

Műterem II. csoportkiállítás. 1933.

MÜVTÖRT.DOK.

PÁLLIK BÉLA festő

Szabad Nép 195o.
166.jul.2o.6.l.

M.D.K.

Pállik Béla

Gróf Károlyi Tibor számára sportképeket fest a müvész,-irja az "Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. 5. évf. 1. sz.15. lap

M.D.K.

Pállik Béla

"A festészeti pályadijak " cimmel az "Irodalom és Müvészet" c. rovat felsorolja a pályázó müvészek nevét. Közöttük szerepel a müvész, aki a Ráth György-féle száz arany festészeti dijra pályázik.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. aug. 2o.
4. évf. 47. sz. 749. lap

Pállik Béla

magyar állatképfestő

Pestmegyei Hírlap 1966. szept. 1. 5.o.

M.D.K.

Pállik Béla

Nagykárolyban gr. Széchenyi István arcképét festi az Országos Kaszinó számára, -hozza hirül az Irodalom és Müvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1883. ~~jun~~ aug. 5. 45. sz. 719. lap

M.D.K.

Pállik Béla

"Jeles állatfestőnk,- az énekes pályára lépni készül. Szembaja miatt kénytelen előbbi müvészi pályájától megválni", -irja az Irodalom és Müvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1883. szept. 9.
5o. sz. 799. lap

M.D.K.

Pállik Béla

gr. Nádasdy Ferenc gyermekei és gr. Károlyi Tibor két fia, valamint leánya képmásait festette meg, -adja hirül az Irodalom és Müvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. nov. 25.
9. sz. 143. lap

Festészet.

A várpalotai freskók.

(Pállik Béla-tól)

K. T. 714/1898.

1898. nov. 10.

Pállik Béla jegyző

V. T. 814/1898.

1898. nov. 10.

KMK

Pállik Béla, festöm.

Legelö nyáj. Olf.
A szegedi muzeum tulajdona.

KMTára. 1899-1900. téli Páll. Kat. 25.l.

Pállik Béla

MDK

Birkafejek, repr.

Haldokló dámvad, repr.

Szakadék, repr.

Vizhordó bivalyok, repr.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Parkrészlet I-II, vizf.

Tájkép, vizf.

Hegedülő cigány, vizf.

Öreg tót, vizf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Öreg béres, vizf.

Parasztember, vizf.

Parasztasszony gyermekkel, vizf.

Zsidó, vizf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla

MDK

Tájkép, vizf.

Kutyafej, rajz

Parasztgazda, vizf.

Cigányasszony, vizf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla

MDK

Kutyatanulmány I-II. vizf.

Vizslatanulmány,rajz

Libacsalád, rajz

Férfifej, rajz

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Oláh nők, vizf.

Felhőtanulmány, vizf.

Kutyatanulmány, vizf.

Tót asszony, vizf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Kutyatanulmány, vizf.

Bojtár, vizf.

Kubikosok, vizf.

Pihenő paraszt, vizf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Tót napszámos, vizf.

Felhőtanulmány, vizf.

Szárazmalom, vizf.

Felhőtanulmány, vizf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Tájkép, vizf.

Kazalrakás,vizf.

Parkrészlet, vizf.

Bástyafal, vizf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Gazdasági udvar, vizf.

Borus táj, vizf.

"Greti", bárányfej, szénrajz

Éves közben, zénrajz

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Figyelő kosok, szénrajz

Kos. Tanulmány, szénrajz

Birkacsalád, szénrajz

Juhok az akolban, szinvázlat

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Kos, szénrajz

Kos a vályunál, szénrajz

Birkanyáj Felsőbányán, szénrajz

Meseország felé, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Páholyos kos, szénrajz

"Vitéz" kosfej, szénrajz

Anyajuh bárányokkal, szénrajz

Lófejek, szénrajz

Miccsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Oláh birkák, szénrajz

Etetés előtt, szénrajz

Birkák az akolban, szénrajz

Három kos az akolban, szénrajz

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Kosok az akolban, szénrajz

Bárányok az anyjukkal, olf.

A kedvenc, bárányfej, szénrajz

Pihenő nyáj a kereszt tövében, szénrajz

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla

MDK

Bárányok a virágzó almafa alatt, repr.

Az éhesek, repr.

Kosok a vályunál, repr.

Anya bárányokkal, repr.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Fehér tehén, olf.

Boumerang, Versenyló, olf.

A réten, olf.

A szürke, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Igavonó ökrök, olf.

A három szamár, olf.

Tanulmány, olf.

Édes anyám arcképe, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

A nagy akadály az agárdi versenytéren, olf.

Alföldi lapály, olf.

Találkozás a Somoserdőn, olf.

Juhakol Szentjánoson, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Ló az istállóban, olf.

Tölgyfa alatt, olf.

Korhadt füzek, olf.

Pajta Tatán, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

A nagykárolyi Somosban, olf.

Jancsi kosom, olf.

A csür, olf.

Delelő nyáj, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Tanulmányfej, olf.

Erdő széle, olf.

Birkakarám belseje, olf.

Tanya, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Bary kutya, olf.

Magyar kos, olf.

Pajta belseje, olf.

Alföldi itató, olf.

Mücsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Delelő nyáj a pusztán, vázlat

Aycképtanulmány, olf.

A karámban, olf.

Az ecsedi láp, tájkép, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

Pállik Béla MDK

Pejló az istállóban, olf.

Női tanulmányfej, olf.

Félakt, tanulmány, olf.

Velencei tó, olf.

Műcsarnok 1908. Pállik Béla kiáll.

MDK

Pállik Béla

Birkák, repr.

Kézdi-Kovács L.: A magyar genre-és tájfestészet első virágzása. P.H. 1927 évi Kincsesháza. 4o4o1.

Pállik Béla MDK

Anya bárányokkal

Micsarnok 1902.
A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

MDK

Pállik Béla, festőm.
1845-1908.

A művész édesanyja. Repr.

Női arckép. "

Dömötör István: Nyolc évtized magyar művészete.
Magyar Művészet. 1932. 69.l.

MDK

Pállik Béla

Kosok az akolban. c.festm.repr.

Képzőm.Társ. 1897/98.téli kiall.targym.

MDK

Pállik Béla

A Műcsarnok 1898 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Vezérürü, c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50-134.l.

MDK

Pállik Béla

A Műcsarnok 1893 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Delelő tehenek c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50-133. l.

MDK

Pállik Béla

Mücsarnok 1899. 13. sz. 191.l.

Pállik Béla MDK

Vadászló istállóban.

Miccsarnok 1877. nov.8.

Pállik Béla

MDK

Deák Ferenc arcképe

Műcsarnok 1877.nov.8.

Pállik Béla MDK

Hazatérő rókavadászok

Műcsarnok 1877.nov.8.

Pállik Béla MDK

Kutyafej

Mácsarnok 1877.nov.8.

Pállik Béla

MDK

Az öreg pajkos, /lótanulmány/
Vörös-deresek /lótanulmány/

Miskolc 1877.nov.8.

Pállik Béla MDK

Tanulmányfő

Mücsarnok 1877.nov.8.

Pállik Béla

Művével szerepel az Árverési Csarnok Karácsonyi aukcióján.

N.Ú. 929. XII. 7.
P.H. 929. XII. 7.

Pállik Béla MDK

Arckép

Műcsarnok 1877.nov.8.

MDK

Pállik Béla

Az orsz.képzőművészeti társulat rendkivüli közgyülésén Pállik Béla hevesen megtamadta az egész választmány eljárását, s a javaslatot ugy jellemezte, mint amely egyenesen a művészek befolyását akarja kiszoritani, a társulat vagyonat pedig elpazarolja.

Vasárnapi Ujság,1882. XXIX.évf.17.sz. 268.l.

MDK

Pállik Béla

A szabadelvű kör számára azon utasitassal festette meg Deák Ferenc képét, hogy a művész Deakban ne a haza bölcsét, a nagy, a komoly államférfit, hanem a kedélyes társalgót, a derült adomázót igyekezzék megörökiteni.

Cikk: A műcsarnokból.

Vasárnapi Ujság, 1877. XXIV.évf. 46.sz. 729.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Körképterve Csókkal, Márkkal és Eisenhuttal közösen.
Pállik emlékiratat nyujtott be,melyben kéri a kormányt támogatását egy oly külön épület fölállitasara,mely hat félkörü képben a diszmenet legérdekesebb részleteit egyesitené.

Vas.Ujs.1896. 500.l.

MDK

Pállik Béla

"Bárányok öröme" c.kép repr.

Képzőművészet 1931. 36.sz. 23.l.

MDK

Pállik Béla

Az állami aranyérmek és az ezer forintos társulati díjat ítélő jury tagjainak megválasztásakor, Pállik Béla többektől aláírt nyilatkozatot olvasott föl, mely szerint bizalmatlansági szavazatuk nem a képzőművészeti társulat elnökségének, hanem csak a művészi, kiállítási és művásárlási bizottságok előadóinak és intézőinek szól, kiknek eljárását helytelennek tartják.

Vasárnapi Ujság 1892. 39.évf. 50.sz. 853.l.

Pállik Béla

MDK

Siesta, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.
II. sorozat

Pállik Béla MDK

Juhok és bárányok az akolban, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Pállik Béla

MDK

Juhok és bárányok az akolban, olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. II. sorozat

Pállik Béla (1845-1908)

Juhok az akolban.
Olj.f.78x47 vászon.Ltsz:4808.

Kos.
Olj.f.94x112 vászon.Ltsz:334.Sign.

Kosok az etetőnél.
Olj.f.105x124 vászon.Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Pállik Béla

MDK

Rét, olf.

Mezőségi táj, olf.

Micsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Pállik Béla MDK

Tájkép, olf.

Etetés, olf.

Geszti Karám, olf.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

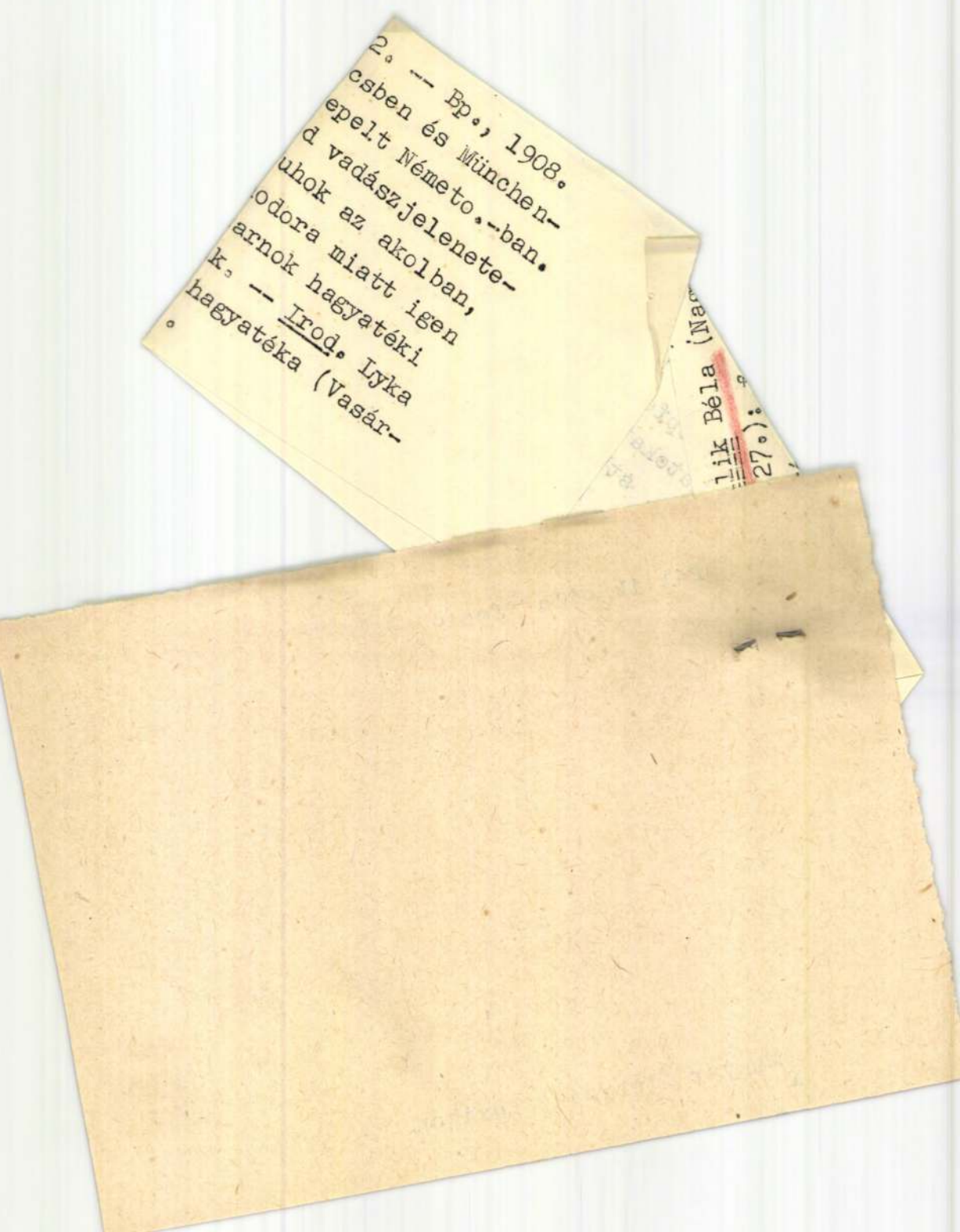

...egyszentmihály, 1845. febr.
...festő. Festészeti tanulmányait Bé
...regezte, de közben mint operaénekes szer
Eleinte arcképfestészettel foglalkozott, maj
ket és állatokat ábrázoló képeket festett (J
Pihenő nyáj, stb.). Tetszetős, naturalista m
népszerű volt. Munkásságából 1908-ban a Műcs
kiállítást rendezett. Művei az MNG-ben vanna
Károlyi: P.B. (Művészet, 1908); P.B. művészi
napi Ujság, 1908); Tövis: P.B. (A Hét, 1908)

...stő

M Magyar Életrajzi Lexikon

Pállik Béla

MDK

Csak nevét említi a XIX. sz. végén, a "legkiválóbbak" között.

Mirowi Nyakovszky Ernő: A magyar képszőművészet története. Bp. 1906.
79.l.

Pállik Béla (Nagyszentmihály, 1845. febr. 2. -- Bp., 1908. jul. 27.): festő. Festészeti tanulmányait Bécsben és Münchenben végezte, de közben mint operaénekes szerepelt Németo.-ban. Eleinte arcképfestészettel foglalkozott, majd vadászjeleneteket és állatokat ábrázoló képeket festett (Juhok az akolban, Pihenő nyáj, stb.). Tetszetős, naturalista modora miatt igen népszerű volt. Munkásságából 1908-ban a Mücsarnok hagyatéki kiállitást rendezett. Müvei az MNG-ben vannak. -- Irod. Lyka Károly: P.B. (Müvészet, 1908); P.B. müvészi hagyatéka (Vasárnapi Ujság, 1908); Tövis: P.B. (A Hét, 1908).

Pállik Béla festő

Magyar Életrajzi Lexikon
M

Pállik Béla MDK

Juhok, olf.

Mücsarnok 1888. Magántulajdonban levő régi és modern képek kiáll.

Pállik Béla MDK

Állatkép, olf.

Műcsarnok 1888. Magántulajdonban levő régi és modern képek kiáll.

Pállik Béla MDK

Birkák legelőn, olf.

Műcsarnok 1888. Magántulajdonban levő régi és modern képek kiáll.

MDK.

Pállik Béla: A Müvész Neje. kép.

Mücsarnok 1932. febr.-márc. k.

MDK.

Pállik Béla: Kosok a vályunál. kép.

Műcsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll: tárgym. 97.

MDK.

Pállik Béla: A Gurut alján. kép.

Műcsarnok 1898, tav. nemzetk. kiáll. tárgym.4.

MDK.

Pállik Béla: Kosok Az Akolban. kép.

Képzőmüv. Társ. 1897/98. téli kiáll. tárgym. 207.

MDK.

Pállik Béla: Legelő Juhok. kép.

KM.Társ. 1932. febr. márc.kiáll.

MDK.

Pállik Béla: Delelő. kép.

KM Társ. Magyar táj- és életk. kiáll. 1927,

MDK.

Pállik Béla: Tájkép. kép.

Árverési Közlöny. 1940. 1. rk. sz.

MDK.

Pálik Béla: Mezőn . Kép.

Árverési Közlöny 1937. okt. rk. sz.

MDK.

Pállik Béla festőművész

"Éhes népség" kép.

Képzőművész eti Társulat 1908.

MDK.

Pállik Béla festőművész

" Anyajuh ikrekkel" kép.

Képzőm.Társ. 1905/6.

MDk.

Pállik Béla festőművész

" 2o8 Pállik" kép.

"Ernszt Muz eum aukciói" I.

MDK.

Pállik Béla: Kosfej. Kép.

Árverési Közlöny 1932. 1. rk. sz.

MDK.

Pállik Béla: Tigrisvadászat. kép.

Árverési Közlöny. 1931. 4.rk. sz.

MDK.

Pállik Béla: Nordkirchen. kép.

Árverési közlöny 1939. 4. rk.sz.

MDK.

Pálik Béla: Birkák. Kép.

Árverési Közlöny 1936. 2 rk. sz.

Pállik Béla festőművész

A művész felesége

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Mücsarnok 1934.

Pállik Béla festőművész

Bárányok

Jubileumi kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

Pállik Béla

MDK

Arabs pejlovak, olf.
Vadászló, olf.

Mücsarnok 1878. nov.3.

MDK

Pállik Béla

Viragcsendélet, olajf.

A Szekesfővárosi Képtar és Történelmi Múzeum kiall.-nak katalogusa.1937.Jun.Nemzeti Szalon.

MDK

Pállik Béla, festöm.

198. Apja fia.

200. Anya bárányokkal.

Mücs. - A bpl-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. Vl. 1.

MDK

Pállik Béla, festöm.
szül.1845. N.: Mihályon.

188. Tanulmány.

Műcs. - A bp.-i Orvosszövetség Műkiállitása. 1902.
Kat. 20.1.

MDK

1897. Pállik Béla, festöm.
szül.1845.megh.1908.

4ooo koronás társulati dijat kapta.:
22. Kocsk az akolban. Olf.

Képzömüv. Társ. Szm.K.T.5o-127.1.

Pállik Béla MDK

Kosok a vályunál, repr.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

M.D.K.

Pálik Béla, festő

„eszmei és tartalmi igény-
telensége ... foglalkoztatja a
közizlést ... a hilencvenes
évek közepén."

Perneczky Géza: Tiz esztendő a magyar képzőmüvé-
szeti kritika hőskorából

Müvészettörténeti Értesitő, 1965.XIV.évf. 3.sz.

179. old.

Pállik Béla MDK

Kosok az etetőnél

Mücsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusai

Pállik Béla MDK

Kosok az akolban

Műcsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusai

Pàllik Béla

A postatakarékpénztár Árverési Csarnokának 56. aukciókiállításán festményeivel szerepelt.

BH.930.XII.F.

Pállis Béla

életművei szerepelnek a Fővárosi Képtár új szerzeményeinek kiállításán.

PK 1939 I. 21.

Pállik.

Az Ernst-múzeum aukciós kiállításán egy képe szerepel.

Az Est, 1927. már. 13.

Pállik Béla.

Az Ernst Múzeum 37-ik aukciós kiállításán szerepel egy festménye.

Pesti Hírlap, 1927. nov. 13.

Pàllik.

Aukció kiàllitàsàn az Àrverési Csarnokban neve szerepelt.

PH.932.v.13.

MDK

Pállik Béla

Mezőn

M.festészet haladó hagyományai. Főv.Képtár,1951.

Pállik Béla

MDK

Istállóban

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Mitgeteilt von Herrn Gast [illegible]

[illegible]

Gesendet von:

Berlin Mitte

MDK

Pállik Béla MDK

Csacsifogat

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

Pállik Béla MDK

Női arckép

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Pállik Béla

"Rab gólya" c. alkotását igen magasra értéke
li a "Tavaszi Kiállitás"-ról szóló kritiká-
jában Rippl Rónai János. Arany: "Rab gólya"
c. költeményének hangulatát idézi a fest-
mény, -mint irja.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. május 26.
17. évf. 22. ~~é~~ sz. 351. lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Pállik Béla

A müvész vezetésével müvésztársai megalapitották a Nemzeti Szalon Magyar Képzőművészek és Müpártolók Egyesületé"-t 1894. márc. 12.-é mint a Képeink c. rovat közli "A Nemzeti Szalon tizéves jubileuma" cimmel.

Képes Családi Lapok, Bp. 1904. ápr. 10.
26. évf. 15. sz. 274. lap

M.D.K.

Pállik Béla

"Négyes fogat", "gr. Andrássy Gyula lovas arcképe", "Erdei találkozás" c. müveit a kritika kiemeli a Mücsarnok Tavaszi kiállitásán.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. ápr. 29.
16. évf. 18. sz. 287. lap

M.D.K.

Pállik Béla

A Milleniumi Kiállitás résztvevőjeként, s mint a Képzőművészek Egyesületének tagját -művésztársaival együtt- ankétra hivta meg a művészt Wekerle Sándor miniszterelnök a Képzőművészeti Kiállitásra vonatkozó tervek megbeszélése végett.
A Hét Tükre c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. juli. 22.
16. évf. 3o. sz. 479. lap

M.D.K.

Pállik Béla

"Ismert képiró értesité a Muzeum képtár őrét
hogy az Intézet számára megrendelt "Delelő"
állatképet befejezte és utnak inditotta",-kö
li a lap-Irodalom és Müvészet-c. rovata.

Képes Családi Lapok, Bp. 1884. ápr. 2o.
VI. évf. 3o. sz. 479. lap

M.D.K.

Pállik Béla

"Juhakol" c. művével szerepel a Képzőművészeti Társulat uj tárlatán, -irja a lap "Ujdonságok" c. rovatában.

Egyetértés és Magyar Ujság Bp. 1875. május 19
IX. évf. 41. sz.

Pállik Béla

Megjelent az "Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1892 évre szóló közleményei" c. kiadvány, amely felsorolja az 1891 évi kiállításokon szereplő művészeket, -közöttük a művészt is- és neveik mellett bemutatja alkotásaikat.
"Mindenféle" c. rovat közleménye.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. szept. 18.
XIV. évf. 38. sz. 608. lap

Pállik Béla

A tárlat értékei közé sorolja müveit M.: "A Mücsarnok téli kiállitása" cimü beszámolójában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. dec. 18.
XIV. évf. 51. sz. 812. lap

Pállik Béla

Fesztv Árpád és Ábrányi Lajossal együtt készítették az Eszterházyak Tata-i kastélyszínházának belső dekorációját.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969.

447 f.

Pallik Béla

Lépe szerepel a szekszárdi

Balogh Ádám Múzeum Ziállitásán

Magyar Nemzet 1970 április 22

6. old.

Pállik Béla

Nagysikerü állatképeit méltatja Szana Tamás "Téli Tárlat a Mücsarnokban" cimmel. A kiállitást a Képzőmüvészeti Társulat rendeste.

Képes Családi Lapok, Bp. 1897. dec. 19. XIX. évf. 51. sz. 812-814. lap

Pállik Béla

"A Gurut alján" c. képéről ir a lap, mely a Tavaszi kiállitáson szerepel.

Képes Családi Lapok, Bp. 1898. május 1.
XX. évf. 18. sz. 288. lap

Pállik Béla

A "Tavaszi Tárlat"-on szereplő "Kos-képeit" dicséri "ÉN" aláírással a "Hét Tükre" c. rovat.

Képes Családi Lapok 1897. ápr. 25.
XIX. évf. 17. sz. 271. lap

Pállik Béla

Két arcmása dr. Raisz László gyűjteményében.

D.I.: A Raisz-gyűjtemény Balatonfüreden; Műgyűjtő, 1971.1-sz. 10.l.

Pállik Béla

"Merinoi kos" c. müvével nyerte meg a Mücsar
nok Téli tárlat jutalmát, a kis aranyérmet,
közli az Irodalom és Müvészet c. rovat.

Otthon, Bp. 1895. december hó. 3. sz.
273-274. lap

Pàllik.

Az Ernst-Múzeumban rendezett aukció-kiállításon művei szerepelnek.

Pest, 1928. Nov. 18.

Pállik

A Néprajzi Múzeum XIX. századi magyar gyűjteményében szerepel.

N. u. 1942. VI. 14.

MDK

Pállik Béla

Évk. KMT. 1929. 133-136.

Pállik Béla MDK

Pásztorok vadsorája

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Pállik, festő

MDK

Magyar Müvészet 1928. 713. l.

Pallik.

Mérölegi Géza arcképét állította ki az Ernst-Múzeumban rendezett arckép-kiállításon. (említve.)

Lotti Budapest, 1952. Júl. 11.

lye :----------

MDK

Pállik festő

Képzőművészeti Szemle 188o. 11. sz. 163 l.

MDK

Pállik

Uj műtárlat. Vas. Ujs. 1904. 48.sz. 823 l.

Pállik Béla

Szerepel a magyar táj és népjelen
c. kiállításon a műcsarnokban

Magyarság 1926, XI. 14.

Pálik Béla

„Pásztorok vacsorája" c. műve szerepel a „magyar tájés népéletkép" kiállításon a Műcsarnokban (emlitve)

Nemzeti Ujság, 1927 I. 14

Pállik Béla

Alkotásával szerepel a Magy.Képzőm.Egy.jub. kiállításán.

P.H.934.XII.8.

Pállik Béla

Várlatokkal nevezel a „Magyar genre és tájkép festénet" c. kiállításon a Műcsarnokban

Pesti Hirlap 1927 I. 13

MDK

Pállik Béla

Delő, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952.

Pállik Béla

festőnek Kassai Vidorrol, 1865-ben
készített portréját említi.-

Magyar színészportrék 2. Cenner
Mihály: Festmények, szobrok, dombor-
művek a XIX. század. Budapest, 1966.
Katalógus, 12 l.

Pólik Béla

„Egressy Ákos" olajfestménye szerzője.

Magyar pinészportrék 2. Cenner Mihály: Festmények, szobrok, dombormüvek a XIX. századból, Budapest, 1966. Katalógus, 28 l.

Pállik Béla

„Egressy Gábor" halála a színpadon Brankovics szerepében, olaj, 1866. 77×61cm

Magyar színész portrék 2. Cenner Mihály: Festmények, szobrok, domborműek, a XIX század. Budapest, 1966. Katalógus, 29 l.

M.D.K.

Pállik Béla

"Rab gólya" c. müvét emliti meg N. Istvánffy Gyula festőművész: "A Képzőművészeti Társulat kiállitása" c. kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1895. május hó, 23. kötet 230-254. lap

M.D.K.

Pállik Béla

"Fenomenális állatai"-t emliti meg Trisztan:
"A téli kiállitásról" c. beszámolójában.
Andrássy-uti Mücsarnok.

Magyar Salon, Bp. 1895. dec. hó. 24. kötet
621-630. lap

M.D.K.

Pállik

"Tavaszi tárlat" cimmel ir Lázár Béla a "Művészet c. rovatban s megemliti a müvész alkotásait, s mint emliti, a kiállitás várja további müveit.

Magyar Salon, Bp. 1899. május hó
321-352. lap

M.D.K.

Pállik

"Humoros állatképei"-t dicséri Hevesi Sándor: "képek, szobrok, rajzok" c. -az ezredéves kiállitásról szóló- cikkében.

Magyar Salon, Bp. 1896. juni. 25. kötet
546-568. lap

Pállik

M.D.K.

Müve a Szépmüvészeti Muzeum modern magyar képtára megnyitó 1906-os kiállitásán.

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956. Bp. 1956. 169.l.

Pállik Béla

Arcmással szerepel a Magy.Képzőm.Egyesület
40 éves jub.kiáll.-án.

N.U.934.XII.8.

Pállik Béla

Női arcképe, a Magy.Képzőművészek Egyesületének kiáll.-án.

Ujság, 934.XII.8.

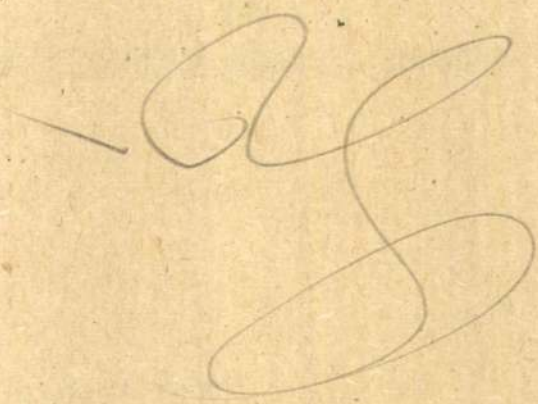

Pállik Béla
Náthán bácsi, olaj

Szent-György-Cech XLVI.művészeti aukciója. A Gyüjtő.
X.évf. 2.sz. 4 l.

Pállik Béla
festő

M.D.K.

Méltatás.

Berzeviczy Albert: A tájképfestés a XVII. században 206 l.
Bp. 1910.

Pállik Béla
festő

M.D.K.

Múltatás.

Berzeviczy Albert: A tájkép festés a XVII. században 1880.
Bp. 1910.

Pállik Béla.

„Pihenő juhnyáj".
Olaj lemezpapírra 31 x 41 cm.
Jónás Adolf adománya 1918.
Ltsz. 5127.

Csánky Dénes: Szász Károly magyar festészete.
(Kiáll. kat.) Győr 1943. 37. l.

Pállik Béla MDK.

szül Nagymihályon 1845 máj. 2., megh.
Bp. 1908 jul. 27. Bécsben és a müncheni
Akadémián tanult, 1874-ben hazajött.
Főleg beska képes ismeretek.
Egyik legjobb arcképe Ménöly Géza
képmása Szépmüv. Muzeumban.
Müvénetének jellemzése.
Mint operaénekes is nerepelt.

Csánky Dénes: Száz év magyar festénete.
(Kiáll. kat.) Győr 1943. 36-37. l.

Pállik Béla

MDK

kisebb méretű vázlata szerepelt
a kiállításon

Csánky Dénes: Száz év magyar festészete. ~~Győr 1942. kiállításai.~~ Győr 1943. 11. l.
(Kiáll. kat.)

M. D. K.

PÁLLIK Béla festő

Juhok és bárányok. Repr.

Boók. Tárgymut. Bp. 1885. 59. / 146. l.

M. D. K.

PALLIK Béla festő

Őszi szántás.

Budapesti Tárgymutató · Bp. 1885- 43. l.

43.

M. D. K.

PÁLLIK Béla festő

Szintrási függöny a „Trenyi a költő"
c. darabhoz (erdő tábortűzzel)
Munkácsy rezdte el.

végvári 1958. 67.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908

Női képmás, of.

Versenyparipa, "

Birkák, "

Tehén, "

Árv. Csaxnok, 1940. jun. 94.sz.

35 l.

MDK

Pállik Béla, 1885-1908

Pihenő birkanyáj, of.

Árverési Közl. 1929. 5.rk.sz. XCI. 16. l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908

Bárány

Almásy-Teleki 4. müv. aukc. 1940. nov.

30

Pállik Béla, festö
1845-1908

Tigrisvadászat. Jelzett. Krétarajz.
Juhász. " Vízf.

Árverési Közlöny. Festm.rajzok. 1936 okt.4. rk.sz.
39.1.

Pállik Béla festő.

Mücsarnok 1898.21.sz.195-198 l.

Pállik Béla festő

Bár nem rokonszenvezett a nagybányai szellemmel, mégis leutazott Nagybányá ra megnézni a kollóniát.

Bör-Réti Nagy. kiáll.kat.1912 16.1.

M.D.K.

Pállik Béla /1845-1908/

362. Téli karám. Olajf.

Elveszett./Budai kir. palota./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
23. l.
MUMOK. Bp. 1952.

M.D.K.

Pállik Béla /1845-1908/

485. Delelő. Olajf. 72 x 147, vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 55. l.

M.D.K.

Pállik Béla /1845-1908/

606. Juhok az akolban. Olajf. 78x47 vászon.
607. Kos. Olajf. 94x112 vászon.
608. Kosok az etetőnél. Olajf. 105.5x124 vászon.

Háborus műtárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 43. 1.

MDK

Pállik Béla, festö
1845-1908

Kosok. Jel. Olf. Vászon.
Anyabirka bárányokkal jászol elött. Olf. Vász.
Jelezve.
Átkelés a kompon a szöllösi réven. Olf. Vász.
Hátlapján kiállitási cédula.

v. Ernst Muzeum VI. müvészeti aukció. Kiáll. 1947
Kat. 24.1. okt 12-19.

MDK

Pállik Béla festőm.

Genthon: A magy. festőműv. tört. A Szépműv. könyve. Bp. 1940. 992 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Tanulmány Egressy Gábor halálához, of.

Ernst Muz. aukc. Árv. Közl. 1.rk.sz. 1939.

jan. 4o 1.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Tanulmány Egressy Gábor halálához, of.

" " " " "

" " " " "

Ernst Muz. aukc. Árv. Közl. 1.rk.sz. 1939.

jan. 4o 1.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Gr.Andrássy Gyula lóháton, of.

Egressy Gábor halála a szinpadon, of.

Tanulmány Egressy Gábor halálához, "

Ernst Muz. aukc. Árv. Közl. 1.rk.sz. 1939.

jan. 4o 1.

MDK

Pállik Béla

Tájkép, vf.

Juh, of.

9.

Ernst Muz. 22. aukc. 192o. jan.

8 l.

MDK

Pállik Béla

Juhok az akolban, of.

Kosok, of.

Tájkép, vf.

9.

Ernst Muz. ~~22~~. aukc. 192o. jan.

8 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Női képmás, of.

Libacsalád, of.

Kosfej, of.

Árv.Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96. aukc.

30 l.

MDK

Pállik Béla

Kosfej, repr.

Árv.Közl. 194o. dec. 7.rk.sz. 96. aukc.

IX. tábla.

MDK

Pállik Béla

Libacsalád, repr.

Árv.Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96. aukc.

XI. tábla.

MDK

Árv. Közl. 1939. 5.rk.sz. 92.aukc.

MDA

Pállik Béla, 1845-1908

Versenyparipa, ol.

Árv. közl. 1936. febr. 1.rk.sz. . . . . 21. l.

MDK.

Pállik Béla festő

/1845-1908/

"Diszmóól az erdőben" /olaj/
"Tigrisvadászat" /tusrajz/
"Istálló belseje" /olaj/
"Kosok" /olaj/
"Bárny" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz. 1939. december.
44.l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908

Tájkép tehenekkel, of.

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942. máj. 11 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Furulyaszó

Ernst Muz. 5o. aukc. 1934. dec.

16 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Tölgyfa alatt, festm.

Ernst Muz. 48/a aukc. 1934. 36 l.

Pálik Béla festő.

A rab gólya. Olajf.

OMKT.1895.tav.

Pállik Béla.

OMKT.1895.tav.

Pállik Béla festő.

A Mübarát 1922.II. 193-198 l.

MDK

Pállik Béla

röpirata Hock János ellen

Művészeti hirek. Műcsarnok, 1899. 13.sz.
197-98 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908

Kosfej

Ernst 11. aukc. 1920. ápr. 29 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-98

Négyesfogat, of.

Csendélet, if.

M. Studio 2. aukc. 1921. 22 l.

MDK

Pállik Béla, 1845-98

Falusi táj, akv.

Juhnyáj, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 22 l.

MDK

Pállik Béla

Tájkép

loo év festészete. Szalmássy Gal. kiáll.
1948. jan.

MDK

Pállik Béla , 1845-1908

A legelőn

Sárgadinnye

Almásy-Tel.Int. 8. sunc. 1942. febr.

33 l.

MDK

Pállik Béla , 1845-1908

Kosfej, of.

A birkaólban

Almásy-Tel. Int. 8. sukc. 1942. febr.

33 l.

MDK

Pállik Béla

Kadocsa Elek levele. Élet, 1892. dec. 15.

830 l.

MDK

Pállik Béla

Szuhényi György, of.

Arckép kiáll. Ernst Muz. x 1952. aug.

7 l.

MDK

Pállik Béla

Tört.Képes. műtárgyainak lajstroma. Bp. 1907.

173, 194 l.

Pállik

"Nagy tehénkéjét" emliti meg Piktor aláirással a kritika "A tárlat" cimmel, de kommentárt nem füz hozzá, csak annyit mond, hogy csodálni való,-a mindössze harminc éves müvészetével, ilyen müvészeket produkált a magyar piktura.

A HÉT, Bp. 1895. december 1.
VI. évf. 48. sz. 765-766. lap.

Pállik

"Igen szép juh akla, melyben a légtávlat szabályai szerint, minden egyes juh az összeszorult csoportozatban a többitől különválik." - irja Pulszky Ferenc: "Séta a müvészház termeiben" c. -a tárlatról szóló- kritikájában.

A HÉT, Bp. 189o. I. évf. I. kötet. mutatványszám 1o-11. lap.

MDK

Pállik .

A: M.müvészet a párisi kiáll.-on. Mücsarnok, 1900, jun. 17. 315 l.

Pállik MDK

képe az Ernst Muzeum aukció kiállitásán

Képzőművészet 1935. 3c.sz. 18.l.

Pállik Béla

Arcképpel szerepel, a magyar képzőművészek egyesületének jubiláris kiállitásán.

M. 934. XII. 8.

Pállik

Alkotása szerepel az Ernst-muz. LI aukc.-kiállitásán.

M.935.III.30.

Pállik Béla MDK

A régi Rottenbiller utca

Műcsarnok 1934 Bp. Székesfőváros Képtárának katalógusa

PÁLLIK BÉLA

BÉLA PÁLLIK HAT IN SEINEM..."

"PESTER LLOYD 1884 jan 23

André Kertész, Vadas Jolán, Munkácsi Márton	fotók		380.(
Kovács Imre	Átlényegülés, 1991	315x200 mm;papir, ceruza	20.(
Kovács Imre	Barokk erdő, 1984	200x315 mm;papir, vegyes technika	20.(
Kovács Imre	Barokk totem, 1994	55x790 mm;papir, vegyes technika	35.(
Kovács Imre	Dühös résztvevők, 1972	69x46 cm;farost, olaj	
Kovács Imre	Földmadár	14x29 cm;cinkkarc	

PÁLLIK BÉLA

„(PÁLLIK BÉLA)"

BUDAPESTI HÍRLAP 1883, jul 23.

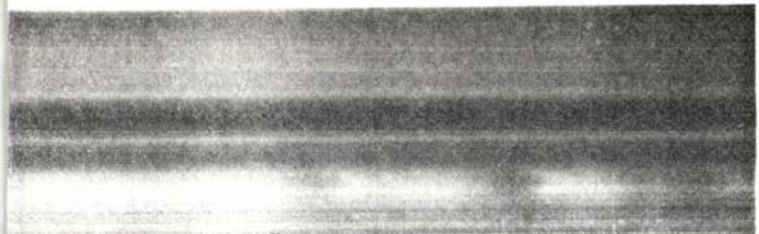

PÁLLIK BÉLA

„(PÁLLIK BÉLA)"

BUDAPESTI MIZLAI 1883 évf. 12

Pállik Béla

kiállításának Katalogusa

1908 október

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat
Budapest, Műcsarnok.

Ára 40 fillér.

A műtárgyak eladását kizárólag Paur Géza közvetíti. Az eladó műtárgyak szabott árai minden teremben ki vannak függesztve. Minden árengedmény ki van zárva. A vételár, a kötelező vásárlási nyilatkozat aláírásától számított 8 nap alatt fizetendő be a társulati pénztárba. Az eladott műtárgyak 1908 október 30-tól kezdve adatnak ki, a tulajdonjogot igazoló átvételi elismervény ellenében. Elszállításukról a tulajdonosok tartoznak gondoskodni. Az el nem szállított műtárgyakért — a kiállítás bezárása után 15 nappal — a Társulat, semmiféle felelősséget nem vállal.

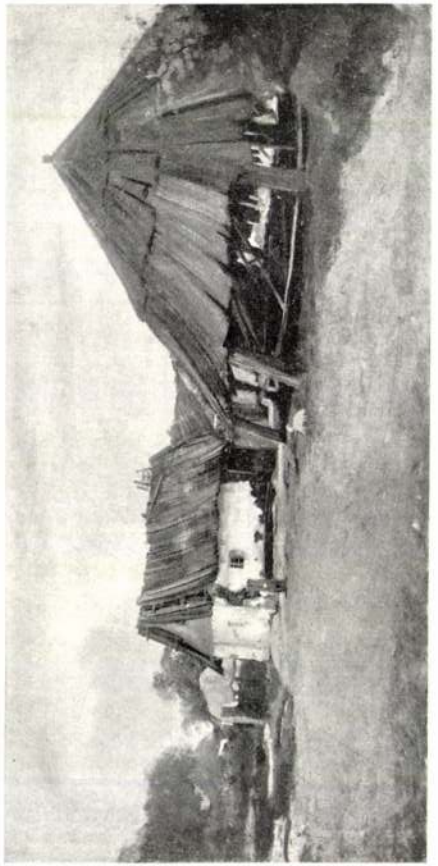

122. Az atyási szárazmalom.

Pállik Béla kiállításának Katalogusa. 1908 október.

PÁLLIK BÉLA.
Szül. 1845 febr. 2., megh. 1908 jul. 27.

85. Versenyló Alagon.

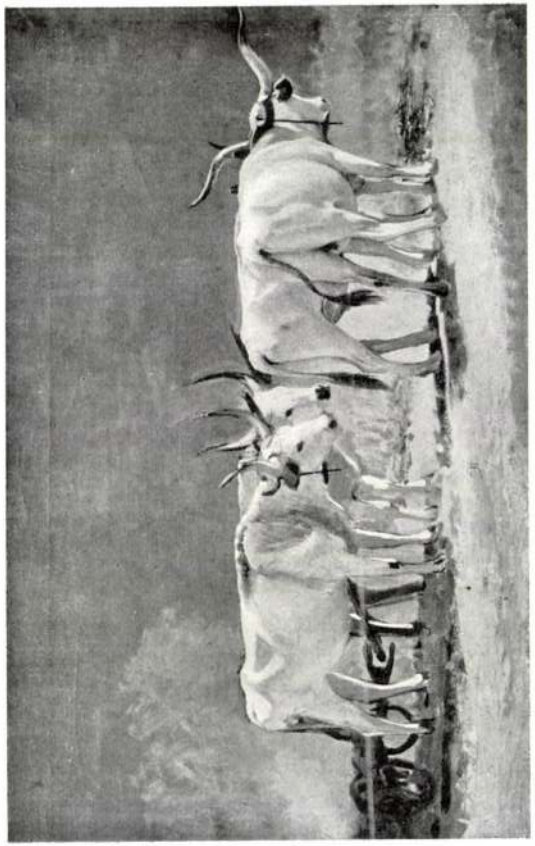

75. Szántó ökrök.

ELŐSZÓ.

Két nagy meglepetés érte azokat, kik Pállik Béla hagyatékát lajstromozás és rendezés céljából elsők megközelítték. Az első a hátramaradt művek külső benyomásából eredt; tömegükből épp úgy, mint fajuk sokféleségéből. Három-négyszáz csupa figyelemre méltó, gyakran nagyszabású, de mindvégig, utolsó legapróbb darabjában is, érdekes és értékes mű! És ez imponáló tömegben képviselve van minden műfaj, mely a festészetet változatossá és kedvessé teszi; a művész első, félénk munkáitól, a máris rendkívül erős anyagi hűséggel visszaadott gyümölcs-csendéleteitől (dinnye, körte, cseresznye) kezdve a csodálatosan igaz tájképen és a megszólamlásig hiven

talált arcképen végig, át a művész legfőbb mesteri tökéletességgel művelt saját dominiumába, az állat-festészetbe, és még ezen túl is egyes merész és hatalmas szárnylebbentéssel messze föl a ‚nagy'-nak nevezett történetfestésbe (Attila temetése, Utazás tündérországba, A tatai színház mennyezete)! Ki hitte volna, ki tételezte volna fel e minden szakmát felölelő sokoldalúságot a művésztől, kinek lovait, bivalyait, ökreit, kutyáit, madarait és mindenek fölött elsősorban puha, zsíros gyapjúkban röstkedő bírkáit a magyar közönség kapkodta és az egész külföld marékszámra szórt aranyával fizette!

Pállik műgyakorlatának emez egyetemessége az első nagy sensátió, mely e hagyatékból mintegy kicsap a szemlélő lelkére.

A másik a minőségi mozzanat: az összes kiállított daraboknak — még a legszerényebbnek is — bámulatos tökéletessége, teljes kidolgozottsága, meglepő befejezettsége. Az egész nagy tömegben alig találunk öt-hat vázlatot. Csupa lelkiismeretes, gondos és a végletekig kidolgozott tanulmány! Ott vannak a Kosok a vályunál (9. sz.), melyen a bírkafaj fejedelmi egyéniségei, a Rambouillet-család legteljesebben kifejlett példányai vannak fölül-

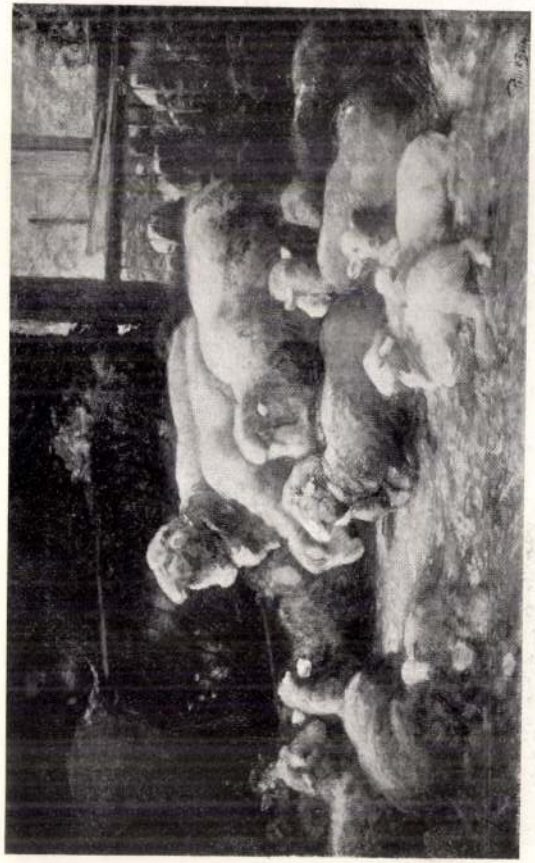

74. Juhok és bárányok az akolban.

68. Birkapár.

múlhatatlan természethűséggel megörökítve. A gyapjú lágysága, a reáhulló fény melegsége és világító ereje, az árnyak könnyűsége és átlátszósága fölemelik e képet az újkori festészet legfőbb remekei sorába. Realismusa oly erős, hogy a nagy terjedelmű kép, megkapó igazvolta folytán, egészen intimen hat, mint a miniature, és e mellett hatalmas benyomást tesz, mint a falfestmény. A művészet egy nagy csodája, mely a világ minden képtárának örök díszére válnék! Nézetünk szerint ez a legtökéletesebb kép, melyet Pállik életében festett; festői genie-jének tetőpontja, legfelsőbb határjelzője. És — studium!

Studium mint a többi mind; mint a remek Éhesek (8. sz.), melyeknek bégését is hallani véli az ember; mint az Anya bárányokkal (10. sz.), mint a 12. számú Birkafejek, a 27. számú Legelő nyáj, mely a művész legszebb compositióinak egyike, a sok téli tájkép birkákkal, melyekben a művész legkedvesebb problémáját oldogatta meg; mint a X. terem nagyszámú mesterművei: a Birkák az akolban (74. sz.), mely a múzeumunkban lévő nagy festmény kitűnő tanulmánya és nézetünk szerint, még sokkal szebb mint emez; a Bárányok a tilosban (38. sz.), kék egű hátterükkel; a juhakol-interieur-ök (56., 57., 60.

sz.); a Karám belseje, szalonnát sütő juhászaival (93. sz.); a gólyák és lábák (47. és 42. sz.), melyek mindannyian később kidolgozandó képek alapjául valának megfestve.

Ámulatba ejtik az embert a művész tájképtanulmányai: mindenek előtt a Szakadékos domboldal (33. sz.), a föld-anatómia megdöbbentően hű képe, valóságos kincs; a gyönyörű Füzes táj (91. sz.), melyet Troyon aláírt volna; a Pásztortűznél (53. sz.) és a pompás, terebélyes nordkircheni tölgyek, melyek alatt állatok legelnek. (39. és 40. szám).

Mindez csak tanulmány, és — bevégzett remek.

E hagyaték szemlélésében tett tapasztalatunk után ki kell mondanunk, — lelkiismeretünk késztet rá, — hogy Pállik Béla tanulmányaiban még sokkal nagyobb művésznek tűnik fel, mint joggal dicsőített és minden tekintetben tökéletes, kész képeiben, melyeket fényes pályája folyamán kezéből kiadott. Sőt többet kell mondanunk: Pállik Béla művészi jelentőségét, nagyságát nem is ismerheti igazában az, ki hagyatékát nem látta. És ha e gyűjtemény, melyet a művész oly féltékenyen őrzött és rejtegetett legjobb barátainak szemei elől is, a műbarátok gyűjteményeibe elszéledt, soha többé Pállik Béla mérhetetlen

47. Gólyák a fészekben.

37. Vízhordó bivalyok.

nagy művészetehetségéről ily meggyőző és hű képet össze szerezni nem lehet.

A kiállítás látogatója a művész saját művű fiatalkori arcképét, mellyel pályája kezdetén Bécsben díjat nyert, a X. terem felső sarkában találják pálmaágak között; a VII. teremben pedig a Bary kutyát, mely utolsó befejezett műve, és a Kakasviadalt, melynek festése alatt az ecset örökre kihullott a művész kezeiből. E bánatos körülményt szintén övező pálmaágak jelzik.

Ugyanezen teremben van Pálliknak legnagyobb terjedelmű műve, a Honvédség megalapítói, melyen egyaránt csodáljuk a jól talált arczképeket, a gyönyörű paripákat és a hatalmas vágtatást, melyben a szép magyar katonák tova száguldnak.

A többi termekben vannak a rajzok és vízfestmények elhelyezve; mennyi gyöngy, szépségben és értékben!

Budapesten, 1908 okt. 4-én.

KESZLER JÓZSEF.

VII. TEREM.

1 *Nyáj az akolban. Olf. Eladó.*
2 *Bandi kosom. Olf. Eladó.*
3 *Pásztorok vacsorája. Olf. Eladó.*
4 *Hanzi kosom. Olf. Eladó.*
5 *Birkák a szénaboglyáknál. Olf. Eladó.*
6 *Bárányok a virágzó almafa alatt. Olf. Eladó.*
7 *Kosok. Tanulmány. Olf. Eladó.*
8 *Az éhesek. Olf. Eladó.*
9 *Kosok a vályunál. Olf. Eladó.*
10 *Anya bárányokkal. Olf. Eladó.*
11 *A „Marczi" kosom. Olf. Eladó.*
12 *Birkafejek. Olf. Eladó.*

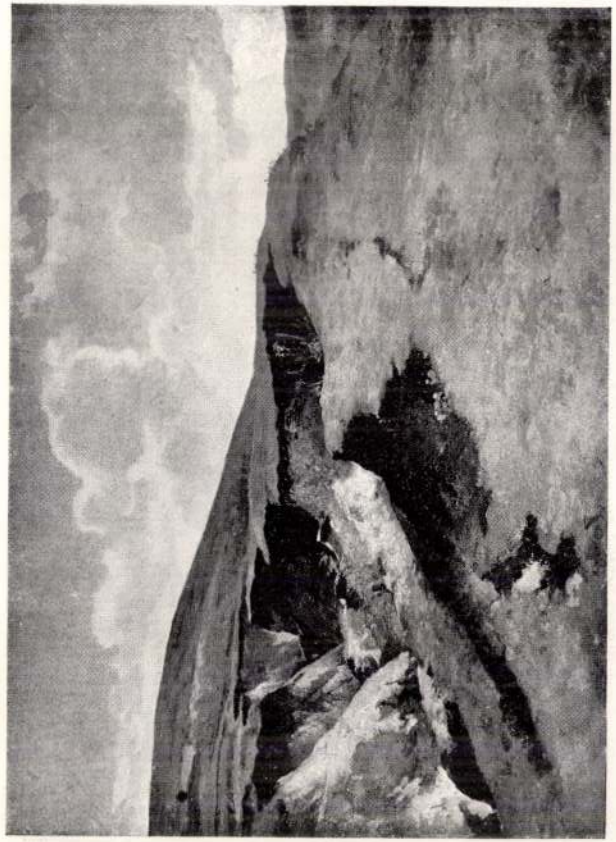

33. *Szakadék.*

15. Haldokló dámvad.

13 Téli hangulat a Rottenbiller-utcában. 1877. Olf. Eladó.
14 Téli etető. Olf. Eladó.
15 Haldokló dámvad. Olf. Eladó.
16 Kakasviadal. Olf. Eladó.
17 „Bary" kutya. Olf. Magántulajdon.
18 Kosok a vályunál. Vázlat. Olf. Eladó.
19 Hátasló. Olf. Eladó.
20 A czél előtt. Olf. Eladó.
21 Téli hangulat. Olf. Eladó.
22 A „honvédkép" első vázlata. Olf. Eladó.
23 A király a honvédség alapítóinak élén. Olf. Eladó.
24 A honvédkép második vázlata. Olf. Eladó.
25 Kosok a vödörnél. Olf. Eladó.
26 Anyajuh bárányokkal. Olf. Eladó.
27 Legelő nyáj. Olf. Eladó.
28 Három kos. Tanulmány. Olf. Eladó.
29 Kosok az etetőnél. Olf. Eladó.

X. TEREM.

30 *Az üres akol. Olf. Eladó.*
31 *Júhakol belseje. Olf. Eladó.*
32 *„Hansi" kos. Üvegre festve. Eladó.*
33 *Szakadék. Olf. Eladó.*
34 *Júhtanulmány Léváról. Olf. Eladó.*
35 *Közelgő vihar. Olf. Eladó.*
36 *Bivalyistálló. Olf. Eladó.*
37 *Vizhordó bivalyok. Olf. Eladó.*
38 *Bárányok a tilosban. Üveg. Olf. Eladó.*
39 *Tehenek a tölgy alatt. Olf. Eladó.*
40 *Tehenek az árnyékban. Olf. Eladó.*
41 *Akol. Olf. Eladó.*
42 *Libacsalád. Olf. Eladó.*

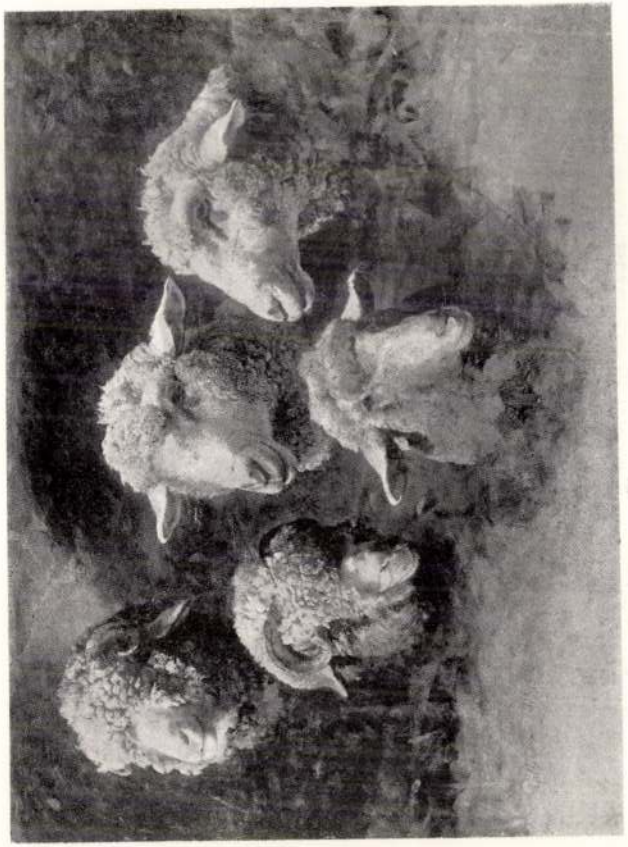

12. Birkafejek.

10. Anya bárányokkal.

43 Jármos ökrök. Olf. Eladó.
44 Búzakeresztek. Olf. Eladó.
45 Közelgő vihar. (Naplemente Újpesten.) Olf. Eladó.
46 A nagykárolyi csűröskert télen. Olf. Eladó.
47 Gólyák a fészekben. Olf. Eladó.
48 Hullámverés. Olf. Eladó.
49 Az útszéli fűz. Olf. Eladó.
50 Anyajuh. Olf. Eladó.
51 Őzfej. Olf. Eladó.
52 Alföldi híd. Olf. Eladó.
53 Pásztortűznél. Olf. Eladó.
54 Birkák a szérűn. Olf. Eladó.
55 A Mácsai major. Olf. Gróf Károlyi Gyula tulajdona.
56 Akol. Olf. Eladó.
57 Istálló birkákkal. Olf. Eladó.
58 Murci az istállóban. Olf. Eladó.
59 Gróf Almássy-féle Négyesfogat. Olf. Eladó.
60 Üres az akol. Olf. Eladó.
61 Felhőtanulmány. Olf. Eladó.
62 Tájkép Nordkirchennél. Olf. Eladó.
63 Tehenek az ecsedi-lápon. Olf. Eladó.

64 *Legelő birkák. Olf. Eladó.*
65 *Agárdi falkavadászat. Olf. Eladó.*
66 *Westfáliai major. Olf. Eladó.*
67 *Akol-interieur. Olf. eladó.*
68 *Birkapár. Olf. Eladó.*
69 *„Furulyaszó". Olf. Eladó.*
70 *Hazatérő birkák. Olf. Eladó.*
71 *Legelő bivalyok. Olf. Eladó.*
72 *Erdőalja. (Somos-Nagykároly). Olf. Eladó.*
73 *Erdő. (Őszi hangulat.) Olf. Eladó.*
74 *Juhok és bárányok az akolban. Olf.*
75 *Szántó-ökrök. Olf. Eladó.*
76 *Kutyatanulmány a „Hallali"-hoz. Olf. Eladó.*
77 *Az Almássy-kastély Pásztón. Olf. Eladó.*
78 *„Pató." Kutyatanulmány. Eladó.*
79 *Pihenő. Olf. Eladó.*
80 *Kettősfogat. Olf. Eladó.*
81 *Csányi kereszt. Tanulmány. Magántulajdon.*
82 *A karám előtt. Olf. Eladó.*
83 *Naplemente. Olf. Eladó.*
84 *A mi kertünk. Olf. Magántulajdon.*
85 *Versenyló. Alagról. Olf. Eladó.*

9. Kosok a vályunál.

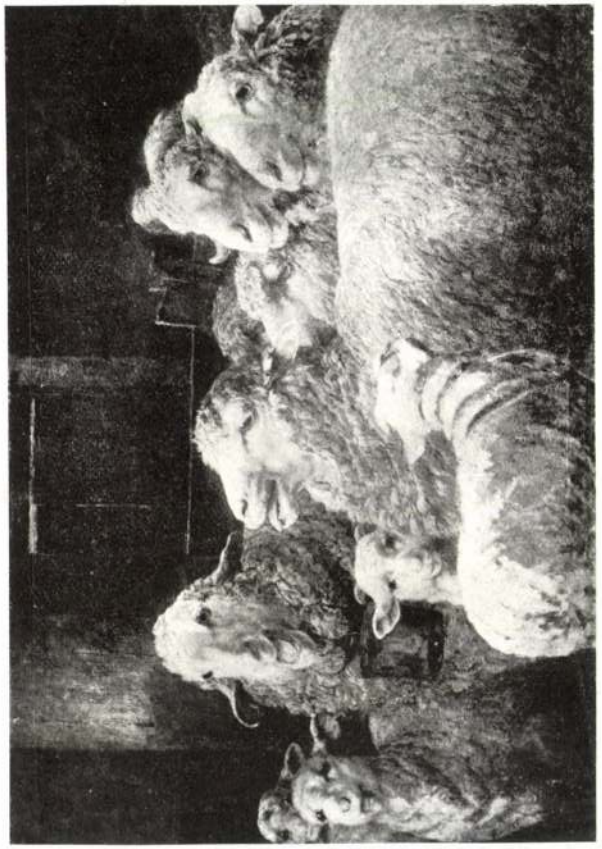

8. Az ehesek.

86 Mezei virágok. Olf. Eladó.
87 A patak partján. Olf. Eladó.
88 Vadászkutya. Olf. Eladó.
89 Lótanulmány. Olf. Eladó.
90 Pejkó. Olf. Eladó.
91 Füzes Léván. Olf. Eladó.
92 A pajtában. Olf. Eladó.
93 Karám belseje szalonnát pirító juhászszal. Olf. Eladó.
94 Júhakol Martincán. Olf. Eladó.
95 Gróf Andrássy Tivadar gyermekkori arcképe. Olf. Eladó.
96 Birkanyirás. Olf. Eladó.
97 Juhászcsalád. Vázlat. Olf. Eladó.
98 Bégető kos. Olf. Eladó.
99 Négy ökör járomban. Olf. Eladó.
100 Alkonyat. (Anyabárány fiával.) Olf. Eladó.
101 Önarckép. Olf. Magántulajdon.

XI. TEREM.

102 Agarak. Olf. Eladó.
103 Versenyló. Olf. Eladó.
104 Fakó. Olf. Eladó.
105 Tehén a jászolnál. Olf. Eladó.
106 Sárgadínnyék. Olf. Eladó.
107 Delelő ökrök. Olf. Eladó.
108 Magyar ökör. Olf. Eladó.
109 Kos. Üvegre festve. Eladó.
110 „Panna". Olf. Eladó.
111 Disznók az éren. Olf. Eladó.
112 Tanyai akol. Olf. Eladó.
113 A juh-akolban. Olf. Eladó.
114 „Zsófi", a kedvenc birkám. Olf. Eladó.
115 Istállósarok. Olf. Eladó.

6. Bárányok a virágzó almafa alatt.

331 Etetés előtt. Szénrajz. Eladó.
332 Birkák az akolban. Szénrajz. Eladó.
333 Három kos az akolban. Szénrajz. Eladó.
334 Kosok az akolban. Szénrajz. Eladó.
335 Bárányok az anyjukkal. Olf. Eladó.
336 „A kedvenc" bárányfej. Szénrajz. Eladó.
337 Pihenő nyáj a kereszt tövében. Szénrajz. Eladó.
338—345 Rajzok keret nélkül. Eladók.

116 Anya báránynyal. Vázlat. Eladó.
117 Delelő nyáj az akolban. Olf. Eladó.
118 „Nyugvó juhok". Olf. Eladó.
119 Alföldi itató. Olf. Eladó.
120 Fűzfák. Olf. Magántulajdon.
121 Gémes kút a pusztán. Olf. Eladó.
122 Atyási szárazmalom. Olf. Eladó.
123 „Anya báránynyal". Tanulmány. Eladó.
124 Az ifjú Bary. Olf. Eladó.
125 Lóvázlat. Olf. Eladó.
126 Híd a gesztí úton. Olf. Magántulajdon.
127 Gesztí burák. Olf. Magántulajdon.
128 Kos a jászol előtt. Olf. Eladó.
129 Tarka tehén. Olf. Eladó.
130 Kosok a vályunál. Vázlat. Eladó.
131 Tanulmány a „Bary"-hoz. Olf. Eladó.
132 Aratás. (Geszt.) Olf. Eladó.
133 Hazatérő munkás. Olf. Eladó.
134 Nyári reggel. Olf. Eladó.
135 Tanya a síkon. Olf. Eladó.
136 Birkafej. Olf. Eladó.
137 Gróf Andrássy Gyula lovas arcképe II. Eladó.

138 Bodri kutya. Olf. Eladó.
139 Nordkircheni várkastély hídja. Olf. Eladó.
140 Női tanulmányfej. Olf. Magántulajdon.
141 Disznóól az erdőben Csegődön. Olf. Eladó.
142 Szénagyűjtés alkonyatkor. Olf. Eladó.
143 Pihenő bárány. Olf. Eladó.
144 Utazás tündérországba I. Olf. Eladó.
145 Utazás tündérországba III. Olf. Eladó.
146 Juhászok a gémes kútnál. Olf. Eladó.
147 Bárányfej. Olf. Magántulajdon.
148 „Zambo". Gróf Nádasdy Ferenc vadászlova. Olf. Eladó.
149 Juhok az akolban. Vázlat. Eladó.
150 Virágosvögyli oláh tanya. Olf. Eladó.
151 Vörös deresek. Olf. Eladó.
152 Lótanulmány. Olf. Eladó.
153 Delelő ökör. Olf. Eladó.
154 Fehér tehén. Olf. Eladó.
155 „Boumerang". Versenyló. Olf. Eladó.
156 A réten. Olf. Eladó.
157 A szürke. Olf. Eladó.
158 Igavonó ökrök. Olf. Eladó.
159 A három szamár. Olf. Eladó.

308 Szárazmalom. Vízfestm. Eladó.
309 Felhőtanulmány. Vízfestm. Eladó.
310 Tájkép. Vízfestm. Eladó.
311 Kazalrakás. Vízfestm. Eladó.
312 Parkrészlet. Vízfestm. Eladó.
313 Bástyafal. Vízfestm. Eladó.
314 Gazdasági udvar. Vízfestm. Eladó.
315 Borus táj. Vízfestm. Eladó.
316 „Gretí', bárányfej. Szénrajz. Eladó.
317 Evés közben. Szénrajz. Eladó.
318 Figyelő kosok. Szénrajz. Eladó.
319 Kos. Tanulmány. Szénrajz. Eladó.
320 Birkacsalád. Szénrajz. Eladó.
321 Juhok az akolban. Színvázlat. Eladó.
322 Kos. Szénrajz. Eladó.
323 Kos a vályunál. Szénrajz. Eladó.
324 Birkanyáj Felsőbányán. Szénrajz. Eladó.
325 Meseország felé. Olf. Eladó.
326 Páholyos kos. Szénrajz.
327 „Vitéz" kosfej. Szénrajz. Eladó.
328 Anyajuh bárányokkal. Szénrajz. Eladó.
329 Lófejek. Szénrajz. Eladó.
330 Oláh birkák. Szénrajz. Eladó.

286 Parasztember. Vízfestm. Eladó.
287 Parasztasszony gyermekkel. Vízfestmény. Eladó.
288 Zsidó. Vízfestm. Eladó.
289 Tájkép. Vízfestm. Eladó.
290 Kutyafej. Rajz. Eladó.
291 Parasztgazda. Vízfestm. Eladó.
292 Czigányasszony. Vízfestmény. Eladó.
293 Kutyatanulmány. Vízfestm. Eladó.
294 Vizslatanulmány. Vízfestm. Eladó.
295 Vizslatanulmány. Rajz. Eladó.
296 Libacsalád. Rajz. Eladó.
297. Férfifej. Rajz.
298. Oláh nők. Vízfestm. Eladó.
299 Felhőtanulmány. Vízfestm. Eladó.
300 Kutyatanulmány. Vízfestm. Eladó.
301 Tót asszony. Vízfestm. Eladó.
302 Kutyatanulmány. Vízfestm. Eladó.
303 Bojtár. Vízfestm. Eladó.
304. Kubikosok. Vízfestm. Eladó.
305 Pihenő paraszt. Vízfestm. Eladó.
306 Tót napszámos. Vízfestm. Eladó.
307 Felhőtanulmány. Vízfestm. Eladó.

160 Tanulmány. Olf. Eladó.
161 Édes anyám arcképe. Olf. Magántulajdon.
162 A nagy akadály az agárdi versenytéren. Olf. Eladó.
163 Alföldi lapály. Olf. Eladó.
164 Találkozás a Somoserdőn. Olf. Eladó.
165 Juhakol Szentjánoson. Olf. Eladó.
166 Ló az istállóban. Olf. Eladó.
167 Tölgyfa alatt (Nordkirchen). Olf. Eladó.
168 Korhadt fűzek. Olf. Eladó.
169 Pajta Tatán. Olf. Eladó.
170 A nagykárolyi Somosban. Olf. Eladó.
171 Jancsi kosom. Olf. Eladó.
172 A csűr. Olf. Eladó.
173 Delelő nyáj. Olf. Eladó.
174 Tanulmányfej. Olf. Eladó.
175 Erdő széle. Őszi hangulat. Olf. Eladó.
176 Birkakarám belseje. Olf. Eladó.
177 Tanya. Olf. Eladó.
178 „Bary" kutya. Olf. Eladó.
179 Magyar kos. Olf. Eladó.
180 Pajta belseje. Olf. Eladó.
181 Alföldi itató. Olf. Eladó.

182 *Delelő nyáj a pusztán. Vázlat. Eladó.*
183 *Arcképtanulmány. Olf. Magántulajdon.*
184 *A karámban. Olf. Eladó.*
185 *Az ecsedi láp. Tájkép. Olf. Eladó.*
186 *Pejló az istállóban. Olf. Eladó.*
187 *Női tanulmányfej. Olf. Eladó.*
188 *Félakt. Tanulmány. Olf. Eladó.*
189 *Velencei tó. (Borús hangulat.) Olf. Eladó.*
190 *Szarvasvadászat. Vázlat. Eladó.*
191 *A pusztán. Olf. Eladó.*
192 *Gesztí szárazmalom. Olf. Eladó.*
193 *Szőllősi rév. Olf. Eladó.*
194 *A remete. Olf. Eladó.*
195 *Versenyló az istállóban. Olf. Eladó.*
196 *Almavirágok. Olf. Eladó.*
197 *Etetés. Olf. Eladó.*
198 *Sebzett dámvad. Tanulmány. Olf. Eladó.*
199 *Birkaistálló. Olf. Eladó.*
200 *Nyomtatás. Olf. Eladó.*
201 *Tájképvázlat. Olf. Eladó.*
202 *Andrássy Gyula gróf lovas arcképe. Olf. Eladó.*
203 *Akol birkákkal. Olf. Eladó.*

264 *Fekete lovak. Olf. Eladó.*
265 *Kőhíd. Olf. Eladó.*
266 *Mocsár. Olf. Eladó.*
267 *Seidl Antal karmester arcképe. Olf. Eladó.*
268 *Virágzó gyümölcsfák. Olf. Eladó.*
269 *Tatai színház plafondrészlete. Olf. Eladó.*
270 *A tatai várszínház plafondja. Vázlat. Olf. Eladó.*
271 *Birkák a hóban. Olf. Eladó.*
272 *Női arckép. Olf. Magántulajdon.*
273 *Juhászkunyhók. Olf. Eladó.*
274 *Ökörfarkkóró. Olf. Eladó.*
275 *Tigrisvadászat. Rajz. Eladó.*
276 *Tigrisvadászat. Rajz. Eladó.*
277 *Öreg paraszt. Vízfestm. Eladó.*
278 *Pipázó paraszt. Vízfestm. Eladó.*
279 *Felhőtanulmány. Vízfestm. Eladó.*
280 *Parkrészlet. Vízfestm. Eladó.*
281 *Parkrészlet. Vízfestmény. Eladó.*
282 *Tájkép. Vízfestm. Eladó.*
283 *Hegedülő cigány. Vízfestm. Eladó.*
284 *Öreg tót. Vízfestm. Eladó.*
285 *Öreg béres. Vízfestm. Eladó.*

244 Ló-portrait. Olf. Eladó.
245 Utazás tündérországba. II. Olf. Eladó.
246 Juhok az istállóban. Olf. Eladó.
247 Pihenő juhok az akolban. Olf. Eladó.
248 Az éhes bírkák. Olf. Eladó.
249 Boltíves akol birkákkal. Olf. Eladó.
250 Pihenő bárányka. Olf. Eladó.
251 Birkák az akol sarkában. Olf. Eladó.
252 Egy tányér cseresznye. Olf. Eladó.
253 Vásárosok. Olf. Eladó.
254 Madden. Kincsem Jokey-ja. Olf. Eladó.
255 Barackok. Tanulmány 1862-ből.
256 „Lili" kutyatanulmány. Olf. Eladó.
257 Dachaui tehén. Olf. Eladó.
258 Báró Grafenried nagykövet arcképe. Olf. Eladó.
259 Bárányka. Olf. Eladó.
260 A lábalegelőn. Olf. Eladó.
261 Gémes kút. Olf. Eladó.
262 Falánkság. Olf. Eladó.
263 Kenthoper. Néhai Esterházy Miklós gróf kedvenc akadályverseny-paripája. Olf. Eladó.

204 Olvasó nő. Arcképtan. Olf. Magántul.
205 Cigánykaraván. Olf. Eladó.
206 Akol belseje etetéskor (Léva). Olf. Eladó.
207 Valentin festőművész arcképe. Olf. Eladó.
208 „Hazafelé". Olf. Eladó.
209 Etetés télen. Olf. Eladó.
210 Galambosi itató. Olf. Eladó.

XII. TEREM.

211 Quantaloup. Olf. Eladó.
212 Körték. Tanulmány 1862-ből.
213 A sárgák. Olf. Eladó.
214 Sárgadínnye. Olf. Eladó.
215 Anya báránynyal. Olf. Eladó.
216 Birkanyáj Biharban. Olf. Eladó.
217 Szoptatás. Vázlat. Eladó.
218 Dínnye. Olf. Eladó.
219 Dínnye. Olf. Eladó.
220 Gróf Andrássy Gyula lovasarcképe. III. Olf. Eladó.
221 Kolczvár. A Kendeffyek ős fészke. Olf. Eladó.
222 A legelőn. Olf. Eladó.
23 Játszó kutyák. Rajz. Eladó.

224 Az agárdi versenytér. Olf. Eladó.
225 Esti hangulat. Olf. Eladó.
226 Négyesfogat. Vázlat. Eladó.
227 Történelmi kép. Vázlat. Olf. Eladó.
228 Attila temetése. Olf. Eladó.
229 Legelő birkák a lacfalusi határban. Olf. Eladó.
230 Pihenő nyáj. Olf. Eladó.
231 Alkonyat. Olf. Eladó.
232 Gólyafészek. Olf. Eladó.
233 Alkonyati színvázlat. Olf. Eladó.
234 Galambos. Tájkép. Olf. Eladó.
235 Felsőbányai táj. Olf. Eladó.
236 Esthangulat. Olf. Eladó.
237 Szamártrió. Vázlat. Olf. Eladó.
238 Pihenő nyáj a karám előtt. Geszten. Olf. Eladó.
239 Kuruc. Olf. Eladó.
240 Birkák között a szamár. Olf. Eladó.
241 Pásztói híd. Olf. Eladó.
242 Játszó gyerekek. Olf. Eladó.
243 Gróf Almásy Kálmán jukkerfogata. Olf. Eladó.

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő

UTUNK Páll Lajos

1977 SEP 23

Kemény ígék ezek, és megszívlelendők. Nem is tudom,

a székelyudvarhelyi művelődési házban.

Páll Lajos: Téli udvar

ifjúsága — különféle t
mányait a kutatással, t
léssel, az életismeret
megszerzésével.

Évek óta Nicolae Cea
elvtársnak egy-egy isko
pontban mondott beszé
szi emlékezetessé a tar
tást. Idén Iaşi municípi
terén hangzott el ez a
Vezérgondolatát pedig
foglalhatjuk össze, ho
műszaki-tudományos forradalom ötéves tervének" nevezett időszakban mindenkinek minden tőle telhetőt meg kell tennie azért, hogy a romániai iskola egyre jobban megfelelj_en nemzetgazdaságunk színvonalának, tudományos, műszaki vívmányaink jelenlegi színvonalának. Iskolarendszerünk újjászervezése megteremtette a megfelelő keretet oktatói, nevelői munkánk továbbfejlesztéséhez; most már ezt a keretet kell minél korszerűbb didaktikai, pedagógiai tartalommal megtöltenünk.

A század negyedik negyedében előttünk álló történelmi feladatok megoldásához ugyanis olyan állampolgárokra van szükségünk, akik a legkülönfélébb helyzetekben felmerülő műszaki, szakmai és politikai kérdések között nemcsak tájékozódni tudnak, hanem dönteni és tenni is, legjobb belátásuk szerint, a társadalmi érdeknek megfelelően. Ezért került aztán előtérbe nálunk — a szakemberek sokoldalú felkészítésével összhangban — a szakosítás széttagoltsága felszámolásának szükségessége. Még tovább menve: az önálló gondolkozásra, szakmai, erkölcsi döntésekre képes, a világot nemcsak tudása révén, de

Ion Irimescu: Fiata

Pállik Béla

ivód

Pircham-Szalai

260.l.

Delhaes

2121. *Tájkép.*

Az ábrázolt vidék magas lombozatú fák borítanak, jobbr patak csörgedez, melynek me mentén kerítésül karókat vertel felhőzött.

Vászon, méretei 44·7 : 32 c István hagyománya 1893 augusz 10 K. — Átvétetett 1902 januá A hagyományt elfogadta az 19 (340–902).

Hagy. 1902
Delhaes

Pällik Béla

l.

Szana 1890

165; 166. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Pálfi Béla

DÉL-MAGYARORSZÁG

1966 SZEP 1.

SZÁZ ÉVE...

1866. szeptember 1-én született Vastagh Géza, akit Pálfi Béla mellett a legkiválóbb magyar állatképfestőként tartanak számon. Művészcsaládi sarja. Atyja neves festőművész, öccse kiváló szobrász volt. Már gyermekkorában ügyesen rajzolgatott állatokat. Münchenben folytatta művészi tanulmányait, mestere Hollósy Simon volt. A magyarfajta bikák tanulmányozására hosszabb időt töltött Mezőhegyesen. 1894-ben itt alkotta két egymásnak rohanó bikát ábrázoló hatalmasméretű vásznát. A Szépművészeti Múzeumba került képnek – az akkori kor ízlésének megfelelő adomázó — „Ki a tegény a csárdában?" címet adta. Sok képet festett a baromfiudvar költői környezetéről. Kedvenc témájának, az oroszlánoknak tanulmányozására 1898-ban állami ösztöndíjjal Afrikába ment; négy hónapig tartózkodott Algériában, a sivatagban. Az 1900-as esztendőt Berlinben, Párizsban és Londonban töltötte. Angliában visszautasította a letelepedésére tett bőkezű ajánlatot. 1919 őszén ügyszólván a festőállvány mellett esett ki az ecset örökre a kezéből.

MOZIK

A szellemes programot adó mondat akkor egyformán érintett mindenkit. Gazdag és szegény parasztot, céh-mestert és céh-legényt, malmost és molnárt, juhtenyésztőt és szűcsöt, adófizetőt és bankost, újságírót és tanoda-mestert.

Rövid néhány esztendő alatt a romváros helyén valósággá varázsolták a tervrajzról és a makettről a körutakat, sugárutakat, parkokat, palotákat, tereket stb. (Az építő nemzedék által ültetett platánok alatt sétálunk ma is

Pállik Béla

— **Gróf Apponyi Sándor műtárgyainak aukciója.** Pénteken nyílik meg a postatakarékpénztár árverési csarnokában néhai gróf *Apponyi* Sándor lengyeli alapítványi kastélya műés berendezési tárgyainak aukciója, amelyet ő a Magyar Nemzeti Múzeumra hagyott. Ami a berendezésből múzeális megőrzésre alkalmasnak mutatkozott, a Nemzeti Múzeumba került, a többi tárgyat pedig elárverezik. Számos értékes régi képet találunk a gyüjteményben, amelyek között 16—19. századbeli külföldi festők műveit egyaránt fellelhetjük. A magyar művészetet előnyösen képviseli egy *Pállik* Béla-féle arckép és *Rippl-Rónai* József falusi interieur-je. A szobrászati anyagban is találunk néhány kitünő anyagot, például egy japáni fiúcskát ábrázoló mellszobrot, számos értékes keletázsiai, kínai és japáni műtárgyat, sok cizellált ezüstneműt, legnagyobb részüket a 19. századból, míg a porcellánok között számos 18. századbeli darab látható. A keramikus anyag érdekessége az *I. Miklós* orosz cár tulajdonában volt két óriási váza. Számos apró berendezési tárgy leszi még érdekessé az aukciót, amelynek jövedelme a Magyar Nemzeti Múzeumot illeti.

M.H. 934. IV. 27.

M.H. 934 IV. 27

Pállik Béla

Magyar művészképmások kiállitása a Szépművészeti Muzeumban

A *Művészeti Muzeumok Barátainak Egyesülete* eddig csendben, szinte észrevétlenül látta el azt a szerepet, hogy ahol az állam nem teheti, a társadalom képviseletében megmentse az elkallodástól művészeti értékeket és gyarapitsa muzeumaink értékét. Ez a tiszteletreméltó egyesület most a *Szépművészeti Muzeum* régi *Pálffy*-termeiben kiállitást rendez és ezzel már aktiv részt vesz művészeti életünkben. Javarészben régi, főleg XIX. századbeli mesterek portréi teszik a négy terem anyagát, egy-egy művész önmagáról, vagy művésztársairól készült arcmása. Többször kifejtettük már azt a véleményünket, hogy az igazi portré a legtöbb művészi lehetőséget nyujtó és a legnagyobb elmélyedést kivánó alkotások közé tartozik, amely egyképp jellemzi a művészt és a modellt — életrajz és önvallomás. Természetes, hogy amikor művész portrétirozza a művészt, nemcsak a becsvágy, hanem kifejezni való is mélyebb, sokrétübb és pretenzivebb. A művész ilyenkor nem a közérthető banalitások nyelvén beszél, nem a tetszetősség külső elemeit keresi, hanem — szinte azt mondaná az ember — a művészet irodalmi nyelvén olyanokkal társalog, akikről tudja, hogy megértik.

Korok, emberek, stilusok váltakoznak a négy teremben. Egy-egy mester fiatalkori önportréja mellett, ott van a későbbi is, egy-egy művészről más-más kortárs készitette portrék — megannyi lélektani probléma, nagyszerü matéria egy olyan tanulmányhoz, amelyet kár volna meg nem irni.

De azért is érdekes ez a kiállitás, mert néhány elsőrangu dolgot hozott felszinre; *Hollóssy* Simon önportréját alig ismerheti a közönség, pedig a nagybányai honalapitónak kevés jobb és nemesebb értékü képe van. *Pállik* Béla *Mészöly* Gézáról készült portréja, *Madarász* Viktor *Izsó*-portréja, *Székely* Bertalan, *Pettenhofen* id. *Markó* Károly önarcképe is olyan értékek, amelyek a remek világitásu teremben ujabb és ragyogóbb életre kelnek. *Csontváry-Koszta* önarcképe is a gyüjteményes kiállitás óta került felszinre, pedig a különös életü mester egyik legjellemzőbb és legtökéletesebb alkotása. *Benczur* Gyula hires önarcképe és *Kozina* Sándor érdekes önarcképe is uj értékeket mutatnak ebben az uj miliőben s a kiállitás legrégibb darabjai *Kupeczky* János és *Mányoki* Ádám portréi pedig külön érdekességei a kiállitásnak. Befejezésül még *Munkácsy* Mihály, *Rippl-Rónai* és *Beck* Vilmos önportréit emlitjük meg azzal, hogy a kiállitás megszervezéséért és megrendezéséért elsősorban a Szépmüvészeti Muzeum nagyszerü főigazgatóját, *Petrovics* Elek dr.-t és az anyag felét saját gyüjteményéből szolgáltató *Ernst* Lajost és magát az Egyesületet illeti a legteljesebb elismerés.

m. v.

N. B. P.

N. Ú. 1934. V. 6.

III. *Budafoki díj.* 1. Horthy J. *Máglya* (1 és fél) Blackburn, 2. Zsivány (1¼) Sejbal, 3. Girouette II. (2 és fél) Gutai. F. m.: Sonnenschein, Rejtély, Somali. 5 h., 3 h. Tot.: 10:20, 13, 13.

IV. *Kétéves nyeretlenek versenye.* 1. Podmaniczky A. báró *Naplemente* (3) Blackburn, 2. Vindobona (2 és fél) Sejbal, 3. Martell (4) Tuss. F. m.: Fénykor, Sas, Mata Hari, Orpheus, Ahogy akar, Koko, Berril. 4 h., 2 h. Tot.: 10:39, 17, 20, 26.

V. *Welter-handicap.* 1. Horvát Á. *Módos* (6) Fodor, 2. Kitáblázás (8) Markovics, 3. Táblabiró (5) Csuta. F. m.: Három, Pálma, Pallmall, Biri, Pici, Herbstzeitlose, Fogd meg, Moment, Roulette, Drágám, Kotola. Fejh., ¾ h. Tot.: 10:92, 33, 34, 19.

VI. *Handicap.* 1. Horthy J. *Fogaras* (4) Teltschik, 2. Beaurivage (4) Sejbal, 3. Marosvölgy (4) Esch. F. m.: Katáng, Igazgyöngy, Célzatos, Csopak, Nuni.

Kettős fogadás: Tot.: 5:78.50.

Budapesti ügetőversenyek

— Szerda, május 6 —

teti forrásait, nagyobb részleteket közöl belőlük, a mint hogy általában magából a rendelkezésre álló anyagból igyekszik kiemelni s az olvasó elé állítani mindazt, a mi Wesselényire nézve jellemző. E mellett nagy lelkesedéssel dolgozott, hogy — mint előszavában mondja — ifjúkorában tett fogadalmát beválthassa s az életrajzot Wesselényihez mennél inkább méltóvá tegye. Lelkesedését érezzük a könyv olvasása közben mindenütt s ez bizonyára hatással lesz különösen az olvasóknak arra a részére, a kiknek könyvét ajánlotta s első sorban szánta: az ifjúságra. A munka érdekességét nagyszámú illusztráczió is emeli, melyek közül kettőt itt bemutatunk.

A következőkben, a könyv alapján közlünk *Wesselényi* ifjúságából néhány részletet, nagyobbára *Ujfalvy* Sándor kéziratos emlékiratai nyomán, melyek érdekesen jellemzik nemcsak a gyermek Wesselényit, hanem atyját, az idősebbik báró Wesselényi Miklóst is, s apának és fiúnak egymáshoz való viszonyát.

Mikor *Ujfalvy*, a ki benső ismeretségben állott a Wesselényi-családdal, 1845-ben a boldog apa megbizásából közölte Erdély akkori kormányzójával, gróf Teleki Józseffel, hogy Wesselényinek fia született, *Teleki* a következő visszaemlékezést mondotta el:

«Miklós barátom boldogult atyjával közeli rokonságban állottam. Egykor szüleim magyarhoni szüretjökre utazván, én és két fivérem a kolozsvári tanodában maradtunk. Wesselényi unokabátyánk a szüretre Zsibóra vitetett bennünket. Zsibóra érkezve, vígan telt az első nap változtatott kedvtelések között. Jött a második nap: kezdetében hasonlóan az elsőhöz. Nagybátyánk többnyire köztünk mulat, olykor-olykor tudományos értekezletekbe is bocsátkozva. Észrevételeinkkel elégültnek látszott s így szólt: Úgy látom öcséim, életkorotokhoz képest eleget tudtok; az én Miklósom fiatalabb ugyan, de ő sincs elmaradva. Sokat tud már a kujon és elmésségét néha magamnak is bámulnom kell. Rögtön hivatja *Tökést*, fia nevelőjét és megrendeli fiával azonnal próbatételt tartani. Kivánata nyomban teljesítteték; apa és anya örömkönyűkben úszó szemekkel foglalnak helyet a nagy teremben, szépreményű fiok idő előtti észfejlettsége tudatában; de várakozásuknak az eredmény most nem felel meg; mert a hosszú egyedüllét után a velünk élvezett változatos játékok annyira elfoglalták *Miklósunk* figyelmét, hogy nevelőjének minden iparkodása daczára is feleletei mindinkább hiányosak és zavartabbak lőnek. Atyja elkomorodik s előbb csendes, de később heves hangon inté őt rendre; de Miklósunknak sehogysem sikerült figyelmét rendbe szedhetni. Rendkívül sérté ez a hiú atya ambiczióját; míg boszúsága dühre változott; tele torokkal kiáltá fel a hajdu-tizedest s fiát vasra vereté, fegyver között a kastély börtönébe kisérteté. Testvérem és nevelőnk magunkon kívül tántorgánk szállásunkra; szelid neveltetésünk után ily bánásmód túlhaladá képzetünk határait. Később mellékutakon a bárónéhoz mentünk, sírva esedezvén előtte fia kiszabadításáért: «Fiam! — mondá a báróné szokott nyugodt hangján — még nem jött el az ideje, de ha csillapul atyjának haragja, tudatni fogom veletek.»

Egy idő múlva magához hivatott bennünket a báróné és mondá: «Férjem indulata lejárt és kérésetek most sikeres leend» . . . Reszketve közeliténk mi nagybátyánkhoz, ki esedezésünkre derűs arczczal viszonzá: «Nem érdemli a gaz poronty . . .

EGY ÚJ KÉP-PIACZ.

A magyar művészek rohamosan növekedő száma újabb és újabb kép-piaczok megteremtését teszi szükségessé. Az évi termelés befogadására nem elegendők többé a képzőművészeti társulat díszes termei; nem elegendők a Nemzeti Szalon kisebb méretű helyiségei; termékenyebb képiróink majd itt, majd ott rendeznek külön kiállításokat s a művészek műtermeiben mégis sűrűn maradnak olyan művek, főleg kisebb igényű dolgok, a melyeken, kiállítási helyiségek hiányában, nem tudnak túladni. Ezen a bajon segítenek más nagy városokban a műkereskedések s igyekszik segíteni nálunk is újabb időkben az az izlésesen berendezett kisebb Szalon, a melyet az Eggenberger-féle könyvkereskedés nyitott meg kecskeméti-utczai helyiségében műtárgyak: festmények és kisebb szobrok bemutatására.

Hogy a helyiség létesítése nem volt hiábavaló fáradozás, mutatja az eddig elért eredmény. A vállalat aránylag rövid idő alatt pár száz festményt adott el, nagyobbára olyan műbarátoknak, kik szeretik a szép műtárgyakat, de nem engedhetik meg maguknak a műtárlatokban való vásárlás fényűzését. Ez azonban nem azt jelenti, hogy az új képpiacz csakis igénytelenebb dolgok terjesztésével foglalkozik. Állandóan találhatók itt képek sok jeles művésztől, minek elég bizonysága többek közt az is, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület intézőinek, jelesen az egyesület műszerető titkárának, Jeszenszky Pálnak az a szerencsés gondolata támadt, hogy a gyakran kétes művészi értékű ezüst serlegek és más hasonló tárgyak helyett eredeti festményeket adjon jutalmúl a kiállítóknak, a mostani tenyész-állatvásár alkalmából, s e czélra az Eggenberger-féle szalonból válogatta a díjazásúl szánt képeket. Ezek sorában van az ország határain túl is kedvezően ismert állatfestőnek: *Pállik* Bélának nagyobb méretű festménye, a «*Libák*», mely anyaludat ábrázol, puha tollazatú apró libákkal, a mint a rét füvében szépen összebújnak. Pállik ezt a témát egy izben már megfestette; újabb műve, melyet ezúttal bemutatunk, a művész megfigyelésének élesedéséről, s tekhnikájának folytonos gazdagodásáról tesz tanuságot. Állatkép a második díjul választott festmény is: *Vastagh* Géza «*Csirkék*» czímű kedves hatású képe, míg a harmadik gyanánt jutalmazott kiállító *Neográdytól* a «*Tél*» czímű festményt kapja meglepetésül.

Pállik és Vastagh Géza említett állatképeinek sikerült másolata látható lapunk mai számában, s hogy az új vállalkozás sokoldalúságáról a művészetet kedvelőknek némi tájékoztatást adjunk: bemutatjuk még *Pállya* Czelesztin sok finomságot mutató «*Ujpesti piacz*»-át, s *Vastagh* György jellegzetes «*Lesi puskás*»-át.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

«**Báró Wesselényi Miklós élete és munkái.**» Dr. *Kardos* Samu ily czimű nagy terjedelmű munkájából, melyről már megemlékeztünk, s mai szá-

Vas. Ujs 1905.
234. l.

Osztrák festő (19. század).

513. FÉRFI KÉPMÁS.
Vizfestmény. 25,5×19,5.

Osztrák festő (19. század).

514. FÉRFI KÉPMÁS.
Vas. 19,5×17.

Osztrák festő (19. század).

515. TÁJ SZÁNTÓ PARASZTOKKAL. Lent jobbra olvashatatlan jelzés.
Fa. 49×80.

Osztrák festő (19. század).

516. FÉRFI KÉPMÁS.
Vászon. 52×45.

Osztrák festő (19. század).

517. NŐI KÉPMÁS.
Vizfestmény. 28,5×24.

Osztrák festő (19. század).

518. SZIKLATANULMÁNY.
Fa. 23×28.

Osztrák festő (19. század).

518a. A TÖRÖTT KORSÓ.
Vászon 55×31.

Paál László (1846—1879).

519. ESTI HANGULAT AZ ERDŐBEN.
Vászon. 56×86.

Paál László (1846—1879).

520. AZ ERDŐ. Jelzés lent jobbra: L. de Paál.
Fa. 56×48.

Pagani Gregorio (1558—1605).

521. KERESZTELŐ SZENT JÁNOS A PUSZTÁBAN.
Vászon. 151×118.

Pállik Béla (1845—1908).

522. BIRKÁK A SZÉNABOGLYÁKNÁL. Jelzés lent jobbra: Pállik Béla. (Kiállítva Szegeden, 1903.)
Vászon. 102×135.

Pállik Béla (1845—1908).

523. BÁRÁNY. Jelzés lent jobbra: Pállik Béla.
Fa. 31×41.

Pállik Béla (1845—1908).

524. JUHAKOL BELSEJE. (A művész hagyatéki kiállításából, 1908.)
Lemezpapir. 35×49.

Pállik Béla (1845—1908).

525. RÓKA VADKACSÁVAL. Jelzés lent jobbra: Pállik Béla.
Fa. 56×90. Illusztr. XXVII. táblán.

Pállik Béla (1845—1908).

526. GÉMESKUT. Jelzés lent jobbra: Pállik Béla. (A művész hagyatéki kiállításából, 1908).
Lemezpapir. 30,5×37,5.

Pállik Béla (1845—1908).

527. ISTÁLLÓ BELSEJE. Jelzés lent jobbra: Pállik.
Vászon. 47×92.

Pállik Béla (1845—1908).

528. JÁTSZÓ KUTYÁK. (A művész hagyatéki kiállitásából, 1908-ból.)
Fa. 22,5×27,5.

Pállik Béla (1845—1908).

529. CSENDÉLET.
Vászon. 65×48.

Pállik Béla (1845—1908).

530. KOSFEJ. Jelzés lent balra: Pállik Béla 1897.
Fa. 56×40. Illusztr. XXVII. táblán.

Pállya Celesztin (szül. 1864).

531. PARASZTNŐ. Jelzés lent jobbra: Pállya C.
Fa. 29,5×8.

Parmigianino (Francesco Mazzuoli ? 1503—1540).

532. MALATESTA BAGLIONI (?) FIRENZEI HADVEZÉR KÉPMÁSA.
Fa. 127×98. Illusztr. V. táblán.

Pataky László (1857—1912).

533. A KUTNÁL.
Lemezpapir. 21×26,5.

Pécrus A. C. (19. század).

534. TEHENEK A RÉTEN. Jelzés lent jobbra: A. C. Pécrus.
Vászon. 28×35.

Pentelei-Molnár János (szül. 1878).

535. NŐI AKT. Jelzés fent jobbra: Pentelei Molnár.
Vászon. 57×88.

Perlmutter Izsák (szül. 1866).

536. PIPÁLÓ FIU. Jelzés lent jobbra: Perlmutter.
Fa. 19,8×28.

Perlmutter Izsák (szül. 1866).

537. PARASZTHÁZAK. Jelzés lent balra: Perlmutter 1901.
Lemezpapir. 43,5×55,5.

Kikiáltási ár pengőben

761. NÉMETALFÖLDI FESTŐ, XVIII. sz., Hollandi nő. Olajfestmény 20
762. NÉMETALFÖLDI FESTŐ, XVIII. sz., Csendélet. Olajfestmény. 112×82. 350
763. NORIANI A., Olasz fiú. Olajf. 38×25. J. l. j. . . . 100
764. NOVÁK ERZSI, Rózsacsendélet. Olajf. 55×40. J. l. j. 40
765. NYULASSY ÁRPÁD, Rabszolgavásár. Olajfestmény. 60×75. J. l. j. 72
766. OLASZ FESTŐ, XVII. sz., Madonna a gyermekkel. Olajfestmény. 65×48. 150
767. OLASZ FESTŐ, XVII. sz., Öreg férfi gyermekkel. Olajfestmény. 65×49. 80
768. OLASZ FESTŐ, XVII. sz., Diadalmenet. Olajfestmény. 34×50. 70
769. OLASZ FESTŐ, XVII. sz., Faunok és nimfák. Olajfestmény. 72×52. 250
770. OLASZ FESTŐ, XVIII. sz. eleje, Hegyi táj. Olajfestmény. 55×42. 250
771. OLASZ FESTŐ, XVIII. sz., Szent püspök. Olajfestmény. 115×82. 125
772. OLASZ FESTŐ, XVIII. sz., Kelemen pápa. Olajfestmény. 94×75. 180
773. OLASZ FESTŐ, XIX. sz. eleje, A Vezuv kitörése 1822-ben. Gouache. 34×48. 20
774. OLGYAY FERENC, Faluvége. Olajf. 75×100. J. l. b. 120
775. OLIVIER, Női képmás. Miniatűr. 28×23. 350
(Illusztrálva a VIII. táblán.)
776. OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. sz., Öt szentkép. Olajf. . . 15
777. OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. sz., Lovascsata. Olajfestmény. 83×107. 220
(Illusztrálva a III. táblán.)
778. OSZTRÁK FESTŐ, XIX. sz., Női képmás. Olajf. 19×11. 35
779. OSZTRÁK FESTŐ, XIX. sz., Női képmás. Vízfestmény. 20×12. 30
780. ÖRMÉNYI MÁRIA, Tanulmányfej. Olajf. 16×14. J. l. j. 15
781. —, Női tanulmányfej. Olajf. 18
782. —, Pipázó paraszt. Olajf. 16×13. J. l. b. 18
783. —, Női tanulmányfej. Olajf. 26×18. J. f. j. . . . 18
784. PAETS, B. T., Halászbárka. Olajf. 28×40. J. l. b . . 40
785. PALCSÓ DEZSŐ, Erdőrészlet. Olajf. 55×70. J. l. j. . 25
786. —, Baromfiudvar. Olajf. 23×28. J. l. j. 22
787. PANNINI GIOVANNI (1695—1768) ISKOLÁJA, Romok alakokkal. Olajf. 48×63. 500
788. PAP EMIL, Pierette. Olajf. 75×100. J. l. j. . . . 110
789. PAPP GÁBOR, Fekvő női akt. Olajf. 86×160. J. l. b. 200
790. —, Miramar. Olajf. 50×40. J. l. b. 40
791. PAPP J., Aratás után. Olajf. 35×47. J. l. j. . . . 25

		Kikiáltási ár pengőben
792.	PATAKY LÁSZLÓ (1857—1912), Szekér. Ceruzarajz. 13×19.	15
793.	PAULOVICS BÉLA, Álom. Rézkarc. 34×40. J. l. j.	4
794.	PAUR GÉZA, Hegyi táj. Olajf. 38×46. J. l. b.	18
795.	PÁLDY ZOLTÁN, Virágcsendélet. Pasztell. 85×112. J. l. b.	140
796.	—, Orgonacsendélet. Pasztell. 70×100. J. l. j.	110
797.	PÁLLIK BÉLA (1845—1908), Disznóól az erdőben. Olajfestmény. 21×26.	60
798.	—, Tigrisvadászat. Tussrajz. 45×55. J. l. b. *(Illusztrálva az V. táblán.)*	80
799.	—, Istálló belseje. Olajf. 48×95. *(Illusztrálva a XVII. táblán.)*	100
800.	—, Kosok. Olajf. 21×32. J. l. j.	350
801.	—, Bárány. Olajf. 43×35. J. l. b.	300
802.	PÁLYA CAROLUS, Lovasszekér. Olajf. 15×21. J. l. b.	32
803.	PÁLYA CELESZTIN, Menyecske. Olajf. 15×12. J. l. j.	20
804.	—, Pihenő. Olajf. 20×32. J. l. b.	30
805.	PÁRIS BORDONE, A három király hódolása. Olajf. 100×85.	1350
806.	PERRIN—FEYEN A. (1829—1888) UTÁN CANCALEI, Halászleányok. Olajf. 82×122. J. l. j.	100
807.	PERLMUTTER IZSÁK, Csendélet. Olajf. 17×23. J. l. j.	32
808.	—, Falusi táj. Olajf. 15×25. J. l. j.	120
809.	—, Női akt. Olajf. 38×30. J. l. j.	65
810.	PERLROTT-CSABA VILMOS, Tájkép. Olajfestmény. 95×102. J. f. b.	40
811.	PESKE GÉZA, Parasztfiú, Olajf. 60×155. J. f. b.	70
812.	PETE BÉLA, Tiszapartján. Olajf. 30×40. J. l. j.	15
813.	PETHER WILLIAM (1731—1795), Boldogság. Színes rézmetszet. 44×33.	420
814.	PETERS UTÁN DICKINSOHN WILLIAM, Stephenson kisasszony képmása. Mezzotinto. 50×37	60
	Mezzotinto. 50×37.	60
815.	PETTENKOFEN AUGUST (1822—1889), Cigány. Vízf. 25×17. J. l. j. *(Illusztrálva a XIV. táblán.)*	300
816.	PETTER FRANZ XAVER (1791—1866), Csendélet. Olajf. 80×80. J. l. j. *(Illusztrálva a XV. táblán.)*	800
817.	PÉCSI-PILCH DEZSŐ, Városrészlet. Olajf 35×50. J. l. j.	60
818.	—, Női akt. Olajf. 40×30. J. l. j.	35
819.	PÉCZELY ANTAL, Holdvilágos éjszaka. Olajfestmény. 30×40. J. l. j.	30
820.	—, Pihenő törökök. Olajf. 24×28. J. l. j.	30
821.	PINZ, Vásár. Olajf. 10×12. J. l. b.	8

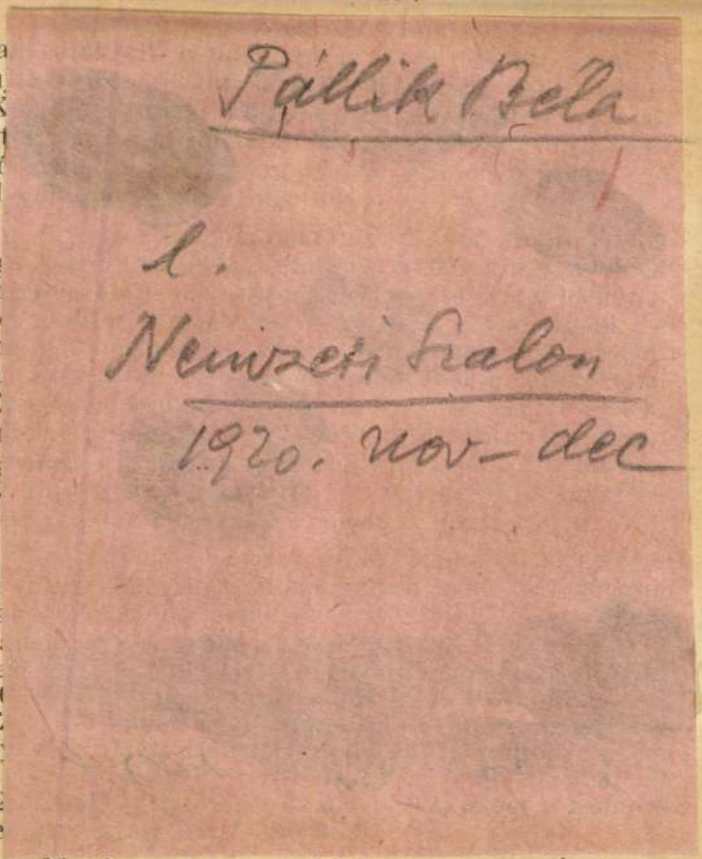

Mondom, ezt a problémát hamar elintézem. Most már csak az a kérdés, hogy a földi munka

színes üveggyöngyök után, amit a világ kínál, mint a gyémánt után, amivel Isten akar megajándékozni bennünket. Ezért állandóan csak fájdalmat okozunk mennyei Atyánknak.

Isten nem mond le könnyen veszni indult gyermekeiről: rólunk. Hív, kérlel, ösztönöz, fenyeget, megfélemlít, meglátogat, büntet, összetör, hogy feleszméljünk és elfogadjuk a gyémántot: a Krisztusban felkínált üdvösséget.

Mi más ez a mostani véres idő, a bűnnek félelmetes aratása, az egyetemessé váló pusztulás, halál: mint az Ő nagy és talán utolsó — figyelmeztetése? Olyan zűrzavar, összekuszáltság, Isten haragjának olyan félelmetes jelei, hogy az ember úgy érzi: megrepedt pallón áll egy mérhetetlen mélységű szakadék felett, még csak egy reccsenés és letörik alatta az egyetlen átvezető út, maga pedig belezuhan a szörnyű mélységbe.

Isten ezen a pünkösdön a szabadulás útját, a megtartatás egyetlen feltételét mutatja meg az égi szikrát önmagában egyre jobban oltogató embernek. Még nem vette le rólunk tekintetét. A Kegyelem órája még nem ütötte el a tizenkettőt. Most még kérhetjük a Szentlelket, Aki „eltereli figyelmünket magunkról. Meggyőz arról, hogy semmik vagyunk és hogy Krisztus minden mindenekben". Még csak azt látjuk világosan, hogy semmik vagyunk. Figyelmünk még túlságosan csüng önmagunkon. Lassan, vajúdva születik bűnbánatunk és megtérésünk. Nem minden mindenekben Krisztus számunkra, mert elfogadására „restek" vagyunk.

A tűztengerből való kiszabadulásra, a mélységből való kijutásra Szentlélekre van szükségünk, Aki bűnbánaton és megtérésen át elvezet Krisztushoz bennünket, hogy megtartassunk.

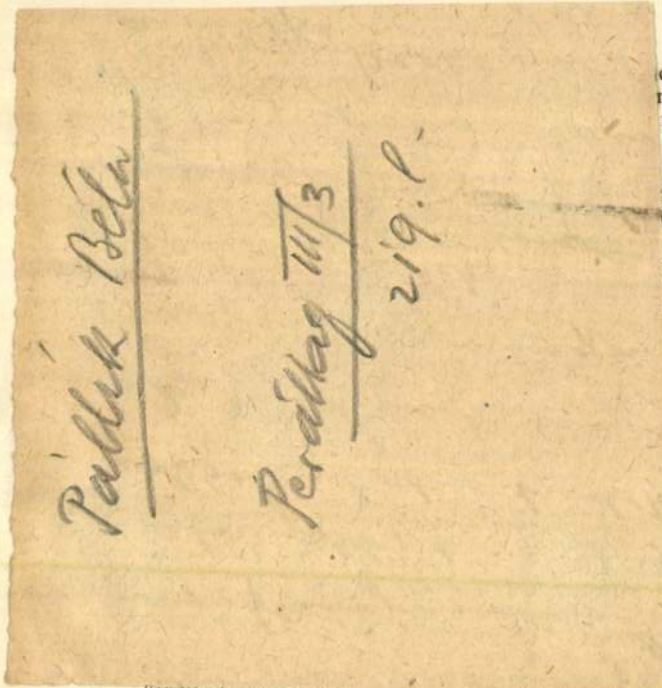

dászjelenet. Csavaros szárában
nem Dekor. Der Kelch ringsum
rote Ader. XVIII. Jahrh.

Kagylóalakú, nyújtott kelyhén
l, elől Louis XIV. ornamensek
sz. e. f. — GLASPOKAL, auf
terförmiger Schaft. Der Kelch
ittener mythologischer Szene:
rne zwischen Louis XIV. Orna-
sch erste Hälfte XVIII. Jahrh.
(Illusztrálva a XVI. táblán.)

ivekben bibliai alakok német
HUMPEN, geschliffenes Glas.
Bogenfeldern biblische Gestal-
ppenrand. XVIII. Jahrh.
(Illusztrálva a XVI. táblán.)

es rózsacsokrok; önfedőjében
las gelb überfangen, mit aus-
senstraüssen. Am Zinndeckel

etes mezőben alakos jelenet
német felirattal. Fedelén kerek porcellánlap város szines látképével. Cseh, XIX. sz. k. — HUMPEN, geschliffenes Glas mit Zinndeckel. Vorne in rechteckigem Felde figurliche Darstellung. Am Deckel auf runder Porzellanplatte bunt gemalte Ansicht

523. **Talpas pohár,**

köszörült üveg, hengeres testén három szines medaillonban kecskék. Cseh, XIX. sz. e. f. — GLASPOKAL, auf Fuss, geschliffen, am zylindrischem Körper drei Medaillons mit Ziegen. Böhmen. Erste H. XIX. Jahrh

524. **Pohár,**

köszörült üveg, felfelé szélesedő hengeres alak, rajta két sorban váltakozó elhelyezésű kerek medaillonok szentek mellképeivel. XVIII. sz. — GLAS, nach oben sich erweiternde zylindrische Form, mit eingeschnittenem Dekor: in zwei Reihen runde Medaillons mit den Brustbildern von Heiligen. XVIII. Jahrh.

525. **Talpas pohár,**

üveg, külső felülete tükörezüst, festett ezüst virágkoszorúval, belseje aranyozott. Cseh, XIX. sz. m. f. — GLASPOKAL, auf Fuss, die äussere Fläche mit Silberblumenkranz, das Innere vergoldet. Böhmen, Zw. Hälfte XIX. Jahrh.

526. **Talpas pohár,**

üveg, gyémántos köszörüléssel, kelyhén aranydiszű kék alapból kihagyott dűlt levélsor. Cseh, XIX. sz. e. — GLASPOKAL, auf Fuss mit Diamantschliff. Der Kelch zeigt auf goldgehöhtem blauen Fond eine Reihe ausgesparter, schräg gestellter Blätter. Böhmen. Anfang XIX. Jahrh

527. **Pohár,**

zöld üveg, festett aranydiszítéssel. Cseh, XIX. sz. m. f. — GLAS, grün, mit Golddekor. Böhmen, Zw. Hälfte XIX. Jahrh.

528. **Pohár,**

köszörült üveg, nyolcoldalú testén váltakozó szinű mezőkben rozettadisz és gyémantos szemek. XIX. sz. m. f. — GLAS, geschliffen, achtkantig. In verschiedenfarbigen Feldern Rosetten und Rundmedaillons in Diamantschliff. Zw. H. XIX. Jahrhundert.

folyó, tó, mocsá
egyenes iránytó
több helyen mé
Az ősi római ú
lota előtt, az u
liget közelében
tölgyfa padlóka
Göcsejben Mél

Az utak te
kitünően felhasz
náig haladó főv
ezenkívül is kö
maradt ókori út

Ezek egyik
verus római csá
az Itinerari
letü, de egysze
mutatóul szolga
az egyes helyek
dobonából Sca
egy út, mely ez
felől Mogent
Somogy-Barany
nál (Bán) torkollott a dunamenti tovonalba.

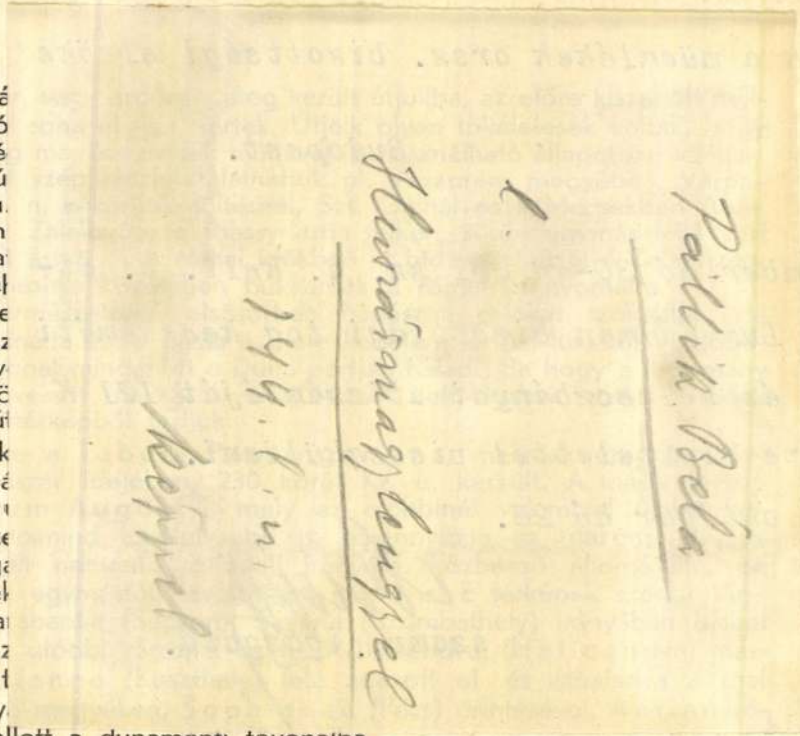

címmel kinevezett első helytartója: Hadriánus, (106—108), Traján császár halála után, mint ennek adoptáltja, a légiók segítségével császári méltóságra emelkedett. (117—138). Egy másik eset, mikor Pannonia kormányzója elnyerte a császári bíbort, Septimus Severussal (193—211) következett be, ki a Kr. u. 193. évben volt Felső Pannonia kormányzója.

A kormányzók kezdetben a tartomány legfőbb katonai és polgári hatóságai voltak, de ez a méltóság később — különösen a III. századtól kezdve — külön választatott. Más lett a legiók és más a polgárok legfőbb hatósága. Ez utóbbi tiszte, főleg a városok fölvirágoztatása volt.

Pannonia jelentékenyebb városai — mint neveikből is kitűnik, — többnyire a leigázott kelták telepei helyén, bevándorolt polgárok, leginkább mesteremberek, kereskedők, markotányosok és kiszolgált katonák, (veteránok) által építtetett s ha nem is voltak olyan rendezettek, mint az anyaország városai, de csínra, külső formára, gyakorlati beosztásra nézve, messze fölülmúlták a kelta telepeket.

Pannonia római jogú városai rangra nézve coloniák és municipiumok voltak. Ezek közül azok, melyeknek leginkább bevándorlottakból álló, megbízható lakosságuk volt, minden átmenet nélkül megkapták a coloniális rangot, pl. Savaria, Siscia, Sirmium, Mursa, mások ellenben előbb municipiumok lettek, pl. Carnuntum, Aquincum.

A coloniákban a legfőbb hatóságot a római consulok példájára a dumvirek-, a munipiumokban pedig két aedilissel a quattorvirek képviselték. Az aedilisek a középületek, útak fenntartásáról gondoskodtak, ellenőrizték a mértékeket s fölügyeltek a vásárok rendjére. Egykorú

Pällik Béla

Perállag III.

1523. l.

1588. **Varróasztalka,**

diófaborítással, ovális lappal, négy gyűrűs lábba
Platte, auf vier Füssen. Biedermeierzeit.

1589. **Legyező,**

áttört elefántcsontküllőkkel, papirlapján színez
brochenen Elfenbeinstangen. Biedermeier.

1590. **Imakönyv,**

barna borjúbőrkötésén préselt aranydiszités, be
Egykorú bőrtokban. — GEBETBUCH, braune
und geschriebener Text. Siebenbürgen, 1777.

1591. **Kandalógarnitura:**

óra és két karosgyertyatartó, fekete és zöld má
GARNITUR: Uhr und zwei Armleuchter aus sc

1592. **Csokortartó,**

préselt aranybronz, türkiszekkel és gyöngyházf
gepresst. Biedermeier.

1593. **Szelence,**

békateknővel borított fedelén festett diszítés: Ut
patt belegt und mit gemalter Szene: letztes Ab

1594. **Övcsat,**

aranyozott bronz, bütykökkel és vörös ékkövekke
bronze, mit roten Steinen geziert. Ungarisch, Anf

1595. **Toilettetükör,**

fényezett diófaborítással, faberakással és oszlop
Nusshoiz, politiert, mit Intarsia. Von zwei Säule

1596. **Kandallógarnitura,**

öntött sárgaréz, óra és két karosgyertyatartó, do
— KAMINGARNITUR, Messingguss, bestehen
Zweite Hälfte XIX. Jahrhundert.

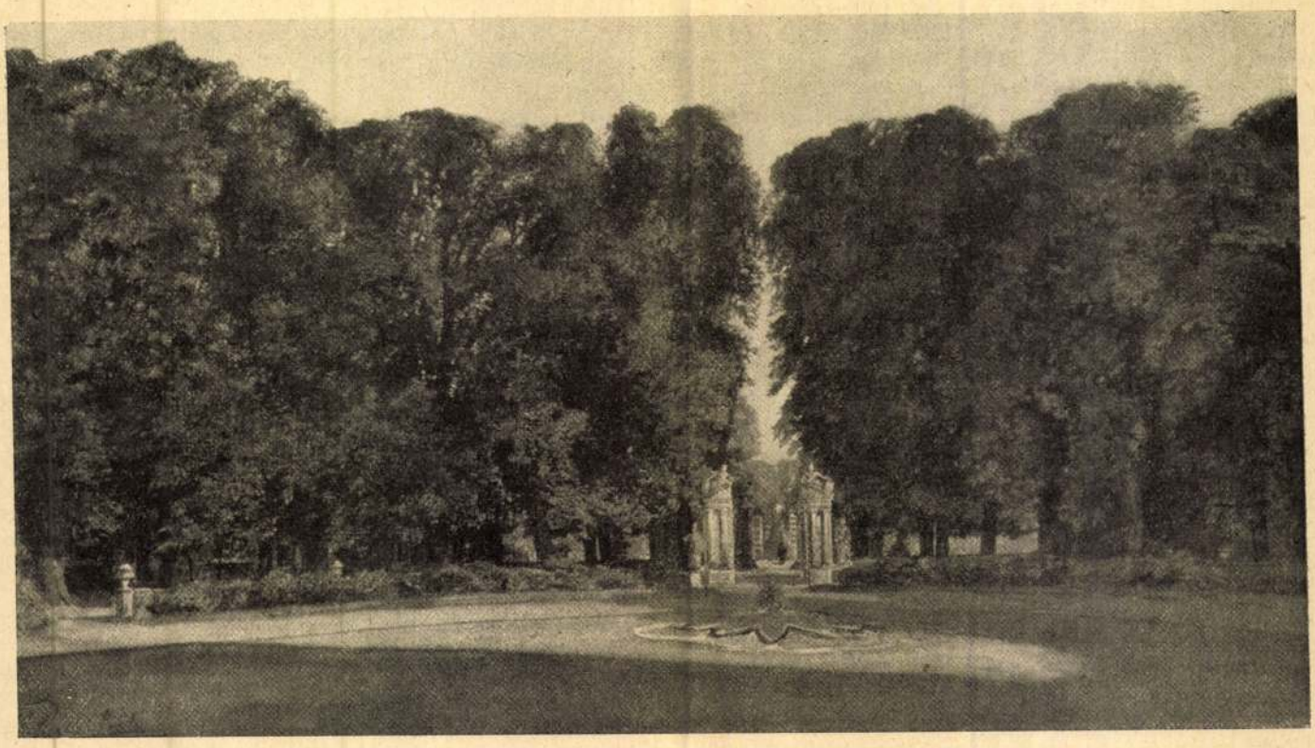

A magyar grafika 150 éve. A Székesfővárosi Képtár kiállítása. Parkrészlet. Pállik Béla vízfestménye

Emberek

— Elbeszélés —

Írta: **Fertsek Ferenc**

Alacsony háromlábú széken ülnek mindnyájan, lányok, akár a suszterek. Az ördög se hallotta, miért kell napi nyolc-tíz vagy tizenkét órai munka mellett támla nélküli széken kuporogni, hogy estére olyan az ember háta, mintha fát vágtak volna rajta.

Cudar élet. Mocskos.

Félóra csak az ebéd dő — de tíz perc se kell, hogy bekapja az ember azt a kis kosztot, amit manapság hoz papirosban s akkor lehet sorbaállni a telefonfülke előtt, hogy: siessen már, drágám, vagy: gyerünk kisasszony, gyerünk, ki van a három perc — s még az is lehet, hogy a Béla éppen most nem jöhet a telefonhoz, mert kézben van.

Nyilván most pácolja valakinek a haját fehérből feketére, vagy szőkéből veresre. A hölgyet nem hagyhatja ott, ez biztos. S akkor oda a húsz fillér is, a kisszakasz ára. Lehet kutyagolni potyára.

A duda meg bődül, hamarosan, az ember még ki se nyujtóztatta a derekát, ülhet vissza megint, a gurtni mellé. Az meg, mikor már elkezdi, csak szalad, sebesen és könyörtelenül, akár az élet. Ámde a gurtnit egyszer mégis csak megállítja valaki, hanem az élet tart tovább, egyre hosszabb és hosszabb, nem lehet a végét látni.

Akkorát sóhajt, a szele majd lesöpri a csavarokat a futószalagról, de odakap még jókor, nincs semmi hiba; jobbkeze a kettest, balkeze a hármast penderíti a vályúba ügyesen, a többi csavar meg nem érdekli. A vályúból már maguktól is letalálnak a csőpostán. Száma van itt minden csavarnak; az övé a kettes meg a hármas, s ez b zony elég rossz, mert a számok a nagyságot jelzik, két egymásután következő szám tehát azt jelenti, hogy az egyik csavar alig nagyobb a másiknál. Ügyelnie kell erősen, hogy a szeme is dülled bele, nem akarja kockáztatni a jópontját.

Mert itt bedóznak, ebben a gyárban, itt úgy van.

Mennyivel jobb a Bözsinek. Az egyest az ötöstől a gyerek is megkülönböztetheti. Bizony jobb neki, bár az órabére kevesebb s éppen emiatt. Pontozzák itt a munkát, irgalmatlanul.

A vetkezőszekrény kulcsa a nyakában lóg, a munkaköpeny legfelső gombjára akasztva a karika. Az otromba vasdarab valahogy belülre kerül. Kemény és hideg tömege sérti a nyakát, bőre borzongva tiltakozik is ellene. Pillanatra odanyúl, hogy kilódítsa, de a szeme a gurtnin addig is. A kulcsról eszébe jut a szekrény s arról a városi ruha, amit a szekrény őriz. A ruháról meg a szabadság, s arról az, hogy ezután már az udvarban fog ebédelni, állva, hátát a jó meleg falnak vetve, amit előre átforrósított a nap. Tavasz van! Előkeresi a napszemüveget — megvan tán még tavalyról? —, kiáll a napra és sütteti magát vele. Igen kívánja. Színtelen, akár a krumplihajtás s ha este nem szépítené ki magát a skatulyából, Béla tán rá se nézne.

— Majd adna az én anyám — gondolja, dehát az anyja nem érte már meg, hogy Pestre jött, kisasszonynak s azt se, hogy most már ő is pirosítja magát, akár a többi gyári lány. Nem értené meg, hogy Béla miatt muszáj mázolnia magát. Kalász-színű haját is, amely olyan, akár a drótszeg, Béla miatt nyiratja kurtára. Mikor megmossa, olyan magának, akár a rabok, vagy az apácák, amíg ki nem göndöríti megint.

Jó volna, ha lenne még anyja, de ha nincs! Bözsié se él már, a jobbszomszédjáé, meg Tarinéé se, aki balról dolgozik. Három árva ül magába — gondolja; valami vers ez, vagy mifene, alighanem az iskolában tanulhatta s most feljár a gondolatába, akár a szellemek, kísérteni.

Három árva ül magába... — tovább nem tudja. Lehet, hogy nem is vers, vagy ha mégis az, nem is így van, összekeveri tán valami mással. Az sem lehetetlen, hogy ő maga találta ki, csak tudná, mikor.

Három árva ül magába... Három árva ül magába... folytatását nem tudja.

Uj Idők 1943. 46sz

Ilyenkor mégis jobb már vidéken, gondolja, mialatt keze, akár a gép, sebesen söpri a vályúba a kettest meg a hármast. Tisztára úgy dolgozik már ő is, akár a gép. Lassan gép lesz itt mindenkiből. Vidéken megismerni a tavaszt a májusfáról, az orgonáról meg a labdarózsáról, a lepkékről meg a méhekről. S az irdatlan nagy terem, ahol dolgoznak — nem is veszi észre — egyszercsak eltűnik, nincs sehol. Két keze sebesen kalimpál a gurtnin most is, de hol van a két keze most ötőle! Virágos réten gázol, dalolva, gyermekláncfüvet szed és kamillavirágot. A gép meg, amelyik a gurtnit hajtja feléje, úgy zúg, úgy zakatol, akár a darazsak meg a méhek a réten a virágok felett, vagy az akácosban. S a gépolaj szaga is milyen más egyszerre, mintha nem s az lenne; akácillatot érez helyette, sűrűt és nehezet, szívre szállót, meg mézszagot, friss méhviasz szagát, hogy összefut a nyála tőle. Igazis, mióta nem evett már mézet? Az idejét se tudja. S a hideg kezdi lelni a méz után.

A munkahelyen sohasem beszélgetnek — szól helyettük a gép, nagyonis — nem mintha tiltanák, hanem mert nem is lehet az ő munkájuk mellett, most mégis odaszól sebesen a szomszédnak, szemét a guruló csavarokon jártatva közben:

— Tariné!

— No?

— Hol lehet mézet kapni?

A szomszéd nem siet a válasszal. Nyilván megzavarja a kérdés, mert ki gondol ma mézre? Krumpli, kenyér, zsír, tüzelő, cukor, meg liszt — de méz? Behozza a másodpercnyi kihagyást, azután felel csak.

— Tudja a fene! Sehol. Mézet...

Igen, igen, mézet. Csak azt, mézet. Semmi mást. Ha mézet ehetne ma, ebédkor! Egy bödönnel is elpusztítana, úgy érzi.

S a szomszéd váratlanul megszólal.

— Vegyen mézcukrot... tán kap a kantinban.

Igazság! Méz helyett a mézcukor is megtenné! Azt vesz, hát! S alig várja, hogy szólaljon a duda.

De a kantinban nincs mézcukor, még savanyú se; nem kapható, mondja a kantinos fejét rázva. Csak kocka, jegyre.

Kifordul az ajtón, mint akit leforráztak.

— Vegyen paradicsomlekvárt; jó! — tanácsolja az egyik lány. — Én is veszek, mindennap.

Vállatvon, visszamegy. Kér tíz dekát. Az se olcsó. Kiáll a napra, hogy ott fogyassza el. Hát undok a lekvár, undok, valami émelyítő íze van, meg nem enné semmiért.

— Bolond maga — nevet Etus, az a piros fejkendős, aki azt tanácsolta neki —, nem lehet ma válogatni. És jó is. Olcsó és nem ráz.

Hát nekiadja a tíz dekát, pénzt se fogad el érte, úgyis a szemétbe dobta volna. Etus ad egy szeletke kenyeret, azt rágogatja, később vesz hozzá egy vizes uborkát. Eltelik az ebédidő a sok sétálással, nem is igen napozhat s éhes is marad; a főtt tojás ott a zsebében, nem eszi meg, nem kell.

Csak a méz! A méz! Az igen! S majdnem sírva válogatja a sok hideg és lelketlen csavart, amikhez nem lehet beszélni, mert nem értik a szót, mint fejés közben a tehén, a játékos macska, a napon hentergő kutya, vagy a galambok a dúcban.

Este hatkor — ma nincs túlórázás — bekapja az árva tojást — ne vigye már haza —, megtisztálkodik, előveszi az olcsó púdert s a gyatra kölnit, kipirosítja magát, szétteregetett válligérő hajába virágot tesz, cipőt vált, felveszi a kopott kis kosztümöt s indul a többivel a városba. A jókora gyárkapu meg mintha azon tűnődnék: honnan a csudából ez a sok lány? S most hova tart ez mind?

Ő: Bélához. Megvárja az üzlet előtt, ha még nem lenne szabad. Vagy Béla várja őt, le-fel sétálva a közeli sarkon.

Aggódva vizsgálja magát a kirakatok előtt: elég mutatós-e? Márminthogy Bélához. Ha azokra a lányokra gondol, akikkel Béla együtt dolgozik az üzletben, elnehezül a lába s mintha kétmarokra fogná a szívét is valaki.

Vajjon hová mennek ma? Sétálni, moziba vagy betérnek valahová egy fröccsre? Utóbbi jobb lenne. Beszédje volna vele. S azt ott jobban lehet. Nagyot sóhajt.

A sarkon feltűnik Béla. Lassan szívja a cigarettát. Nem siet nagyon.

*

Ketten üldögélnek a motorosban. Napoznak, most nincs más dolguk. A víz elfut a csónak mellett, kétoldalt, olykor, ha nagyobb a sodra, vagy délről fúj a szél, meghintáztatja szelíden. Nézik Zsiga bácsit, hogy mit teszvesz annyit a pallón, csöbörrel-vödörrel járkál ki-be szükségtelenül, egyikkel vizet merít, másikat beleforditja. A pallót felhúzta, a muskátlikat megöntözte, mit akar még?

— Csak szöszmötöl az öreg — mondja az egyik s mosolyog a szemére húzott sapka alatt.

— Micsinál ez télen, ha nincs víz? Én azon tanakszok. — Igy a fiatalabb. — Hol húzza ez ki viz nélkül?

— Hát... csak valahol — mondja a másik, a vezető s ásít egyet, mert igen jól süti a hátát a nap.

Zsiga bácsi, a nyugdíjas halász barnára pácolt bőrével, napszítta fehér hajával és bajszával a pallón közlekedik megint. Csavar vagy kettőt a vászonernyőn, olajat hoz a kicsi kantával, itat, elfeni, visszacsavar, egyet előre, kettőt hátra s az ernyő úgy marad, ahogy volt. Az öregebb elneveti magát egészségesen.

— Nem él ez meg víz-szag nélkül!

— Nem —, mondja a fiatalabb is, mert illik helyeselnie, kivált, hogy egy véleményen vannak.

Az öreg megint csak kifordul a vödörrel, kiönti, ami benne van s megáll melléttük. Nézi a vizet, de lehet, az eget is, a sétáló felhőket, amik, úgy tetszik, a vízzel egy irányban haladnak valamerre. Azok fönt, a víz meg odalent. Vajjon találkoznak-e valahol s elérnek-e oda, ahová tartanak?

— Eső kéne! — mondja s aggódva bólogat hozzá, akár húszholdas gazda lenne.

Azok visszabólintanak. Kellene az eső, bizony.

A katona is azt gondolja, aki a parton üldögél, a lépcsőkön. A sapka a fejebúbján, zubbonya kigombolva a világító fehér ing felett, térde között a bot s erről megtudni, hogy sebesült honvéd, nyilván eltávozási engedéllyel sütteti magát itt a napon. Sebesült lábát nekitartja kinyujtva, hadd érje. A kutya is így gyógyul, ha sebe van. Kifekszik a napra, azt' nyalogatja. Gyógyul, gyógyul, de a nap is használ azért.

Csak az nem gondol semmit, aki a hídon áll. A karfára könyököl, soká nézi a vizet mozdulatlanul s anélkül, hogy valami okos gondolat háborgatná. A nap egyszercsak hátbatámadja hogy le kell vesse a kosztümkabátot. Lehet, a naptól nyílik ki az esze is. Az első gondolat, ami elsuhan a homlok mögött, ez:

— Olyan ez a nagy víz, akár a futószalag, a gurtni, odabenn a gyárban... Fut, fut, megállás nélkül. De ezen nem lehet látni, amit ráraknak, csak a hajókat. A többivel mi lesz?

S a következő:

— Ugyan hová vinne ez valakit, aki beleugorna? Innen a magasból?

A katonát is megtalálja a nap, ugyancsak. De ő inkább feljebb tolja a sarkát a fejebúbján, nemhogy mégjobban szemrehúzná, mint akik a motorcsónakban várják a jószerencsét. Dunai molnár, megszokta már,

FALK MIKSA.

A magyar ujságirók nestorának tiszteletére rendezett ünnepség — mint előre látható volt — nem maradt kollegáinak szűk társasága keretében, hanem testvérisülési ünnepe volt a magyar közélet összes faktorainak. Az ő jubileumán együtt láttuk — és örömmel láttuk együtt — a kormány tagjain kivül, a politikai pártok minden árnyalatának képviselőit, az irodalom, politika, kereskedelem, ipar, sőt a katonaság notabilitásait is. Ez az ünnep eredetileg a «Pester Lloyd» szerkesztősége által rendeztetett, melynek élén az ünnepelt 25 dicsőséges esztendőket töltött, de Falk Miksa neve oly népszerű, egyénisége annyira rokonszenves, hosszú közpályája az igazi érdemeknek és hazafiúi kötelességek teljesítésének oly özönét foglalja magában, hogy csak természetesnek látszik, ha személyes ismerősein kivül, az egész haza közvéleménye szeretettel és tisztelettel nyilatkozott meg, midőn Falk Miksa működése iránt a derekasan végzett hazafiúi munka elismerését kellett kifejezni. Mert kevesen akadnak legkiválóbb államférfiaink és iróink között is, kik az «új Magyarország» megteremtésében korszakalkotó, momentuózus szerepet vállaltak, kik a szellemi tehetségek és gyakorlati érzék oly szerencsésen párosult kvalitásaival birtak volna, mint ő.

Egy nevezetes korszak hosszú idején át, Falk Miksa egyenlő erővel szolgált hatalmas tollának fegyverével ép ugy, mint államférfiúi bölcseségének kitartó, önfeláldozó és sikeres munkája által. Az elsők között első helyen küzdve, egyik kezében magasan lobogtatta a nemzeti eszmék és a haladás sok harczban megfordult diadalmas zászlaját, a másik kezével pedig mélyen belenyúlt a mindennapi élet gyakorlati szükségleteinek tárházába, hogy megteremteni segítsen Magyarország kulturális és anyagi eszközeit.

Mint iró, mestere a tollnak, mint politikus annyi eredeti eszmével, annyi komoly tanulmánynyal, oly éles felfogással és társadalmi téren oly benső összeköttetésekkel bir, hogy Magyarország sok fontos dolgainak sikere nem egyszer épen az ő tolla hegyén, az ő eszén, tapintatosságán és az ő hazafiságán fordult meg.

Még az is, amit a mostani sovinista áramlat szemére szokott vetni, hogy németül ir, még az is csak dicsőségének babérjait gyarapítja. Mint Szlávy József mondta, hosszú időn át ő volt egyetlen ki nem nevezett, de fontos funkcziókat végző irói külügyminisztere Magyarországnak. És csakugyan, ha a külföld véleménye a lefolyt 25 év alatt alaposan megváltozott hazánkról, ha alkotmányos jogaink iránt Európában a hajdani kicsinylés helyett, mind mélyebb meggyőződés és elismerés kezd terjedni, ha a magyar kulturális haladás, hazai irodalmunk és művészetünk fejlődése a külföldön nemcsak elnéző kiméletre, de igazságos méltánylásra talál, hogy Magyarország egyáltalában az európai czivilizált országok között, mint legujabb kulturállam, az őt megillető tiszteletben részesül, mindezen erkölcsi, politikai, sőt hatalmi sikerekben nagy része van Falk Miksa közreműködésének. Német tollal, de magyar szívvel szolgálta a közügyeket, de volt idő, mikor Falk magyar czikkei a «Pesti Napló»-ban óriási hatással voltak az egész nemzet hangulatára, melyet kitartásra, bátorságra buzdított és a jövő iránt való bizodalmában hazafiúi lelkesedéssel támogatott.

Mindezen alapvető munkák mellett, Falk Miksa tántoríthatatlan hive volt a szabadelvű eszméknek és azoktól soha, senki kedveért egy perczig el nem tért. Kormányokat buktatott és nem egy kormány az ő befolyásának köszönhette lételét, de a leghatalmasabbal is ellentétbe helyezte magát, mihelyt az a szabadelvű haladás teréről lelépett.

Azért Falk Miksának működése, szereplése a sajtóban és a politikában, ma is még erősen aktuális jelentőséggel bir. Fényes tehetségei, előkelő pozicziója (noha sohasem keresett magának kitüntetést), sokoldalú összeköttetései által még sok dicsőséget szerezhet és sok hasznot tehet nemzetének, melynek jóléte érdekében küzdött, alkotott, mint egy kötelességeit híven teljesítő és minden elismerésünkre érdemes bajnoka a hazai közélet felvirágzásának.

Legyen ez a jubileum nekünk is, neki is mértföldjelző, melyen túl még hosszú utat tehessen velünk, a nemzeti haladás czéljai felé.

Fekete József.

Harmadnap reggel Klára derült volt, de — hideg. Ott hagyta Nánit és egész nap Gáborral volt, ezzel kínozva őt csak igazán. Nevetése tiszta volt, átlátszó, de nem a lelke mélyéből fakadt, szeme a Gábor tekintetét kereste, de azért üres volt s hideg . . .

Lementek lassan, kimerülten, fáradtan, mint tűzijáték után a nézők, a kertbe.

Leültek egy orgonabokor árnyában a gyepre, közel egymáshoz, de érdektelenül. A kerepesi útra gondolt az asszony, Gábor, tán verseire, s mindaz érzésre, mit e versekben elpanaszolt.

A mint igy ülnek, némán, fásult arczczal szemben egymással, két gyöngytyúk lépeget eléjük, s ostoba kerek szemeikkel vizsgálni kezdik e két csodálatos alakot.

Aztán, egyszerre elfordítva hosszú nyakukat, irgalmatlanul elkezdettek kelepelni.

— Keresik egymást, — mondja Klára.

— Lehetetlen, hisz ott vannak egymáshoz öt lépésnyire . . .

— Te Gábor, a mi térdeink is, majd hogy össze nem érnek . . .

— Az ám!

— Mondd, amazokkal is igy volt? — pattant fel most az asszony mérgesen, villogó szemekkel, de közvetlen igaz hangon.

— Kikkel?

— Kikkel. Ugyan ne álczáskodjál. Hát azokkal a régi unokahúgaiddal!

— Az én unokahúgaimmal?

— No ne add hát az ártatlant, azokkal, kikről a Náni beszélt.

— Sohase voltam itt még nőtársaságban. Tudom is én kiket ért a Náni . . . igen, persze. A Sárdi-lányokat, húgaimat, azokat nem szerette, mert azok nem tudtak se mosni, se főzni, nem ugy mint te!

— Hát ez volt?

— Te öreg gyöngy . . . gyöngyöm, hát nem találtad el?

— Gábor.

— Klára!

És egyszerre a tavasz összes virágai megint illatozni kezdtek. — A gyöngytyúkok meg kelepeltek, kelepeltek tovább, de ezt már se Klára se Gábor nem hallották.

*

(Ezt az elbeszélést Meen-Misből kaptuk, egy keletindiai katonai végőrállomásról, hol szerzője jelenleg tartózkodik.)

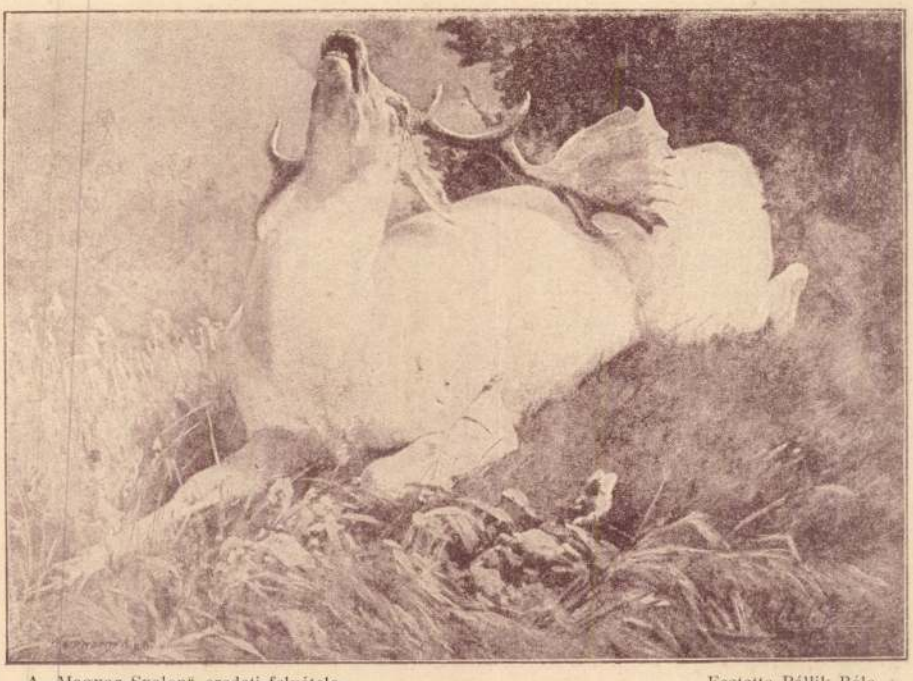

A „Magyar Szalon" eredeti felvétele. Festette Pállik Béla.

Megsebzett dámvad.

1893. január

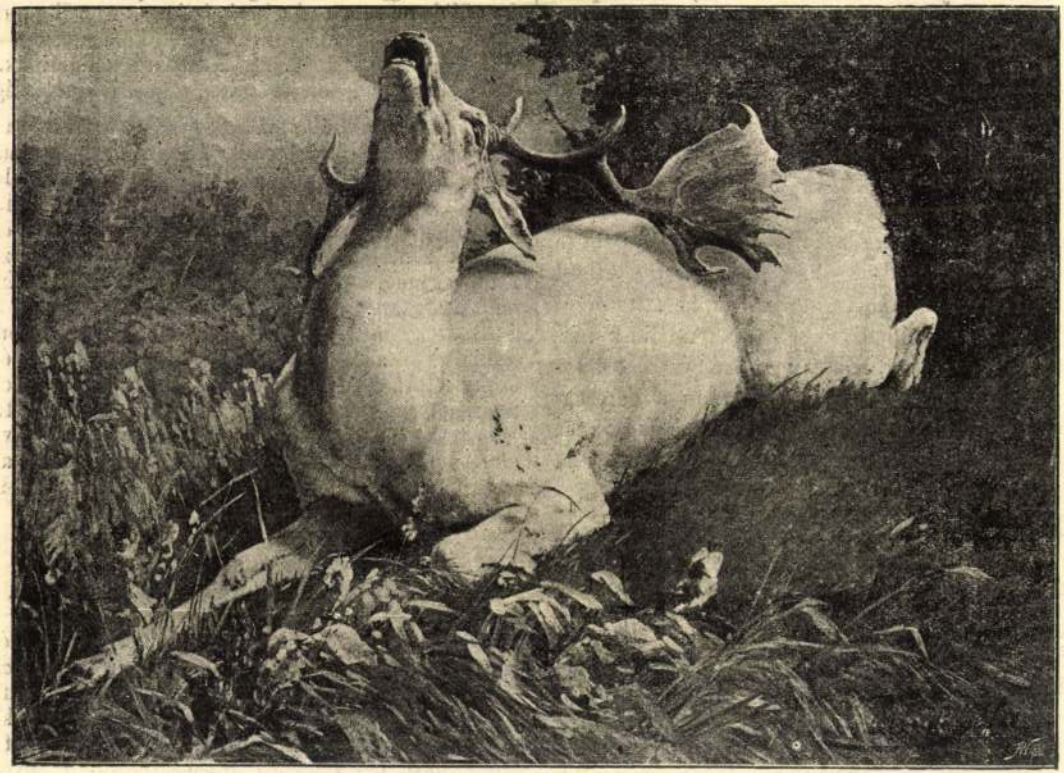

Pállik Béla: *Megsebzett dámvad.*

igazgatóság jelentését olvasták föl. A jelentés szerint Albrecht főherczegnél, majd a Károly Lajos főher

karrikaturás rajzok is. Ára díszkötésben, szines képekkel 4 frt, egyszerűbb kiállításban 3 frt.

Történelmi életrajzok a herczegprimástól. Lampel Róbertnél (Wodianer F. és fiai) új kiadásban megjelentek azok a «Történelmi életrajzok», melyeket Vaszary Kolos tanár-korában az ifjusági «Új Plutarch»-ba irt. Ez életrajzok *Hunyadi* Jánosról, *Szilágyi* Erzsébetről, gróf *Festetics* Györgyről (a keszthelyi Helikon alapitója), *Fejér* Györgyről (a Codex diplomaticus tudós kiadója) és *Nagy* Alfréd angol királyról szólanak. Valamennyit hazafias érzés lengi át, még a külföldi tárgyúban is találunk magyar vonatkozásokat, buzdítást a magyar fiatalsághoz. Az elbeszélésekhez *Vaszary* János, a herczegprimás öcscse készített rajzokat, mindegyikhez egész oldalú képet és iniczialékat. A vászonkötésü könyv borítékja is színes rajzú; ára 2 frt 80 kr.

Ifjúsági művek. A Lampel-féle (Wodianer F. és fiai) könyvkereskedésben megjelentek: «*Elbeszélések a görög világból*, az ifjúság számára Charlotte M. Yonge után átdolgozta *Hampelné Pulszky* Polixena. A könyv a régi klasszikus világ nevezetesb eseményeit és szereplőit elbeszélés alakjában ismerteti meg és számos képet is ad hozzá. Az ifjúság okulással olvashatja. Hampelné úrhölgy, ki a könyvet «kedves fiainak, Ferinek és Dodónak» ajánlotta, könnyen megérthetőn, világosan fordította le s dolgozta át Yonge történeti rajzait. Ára kemény kötésben 1 frt 60 kr. Megjelentek továbbá apróbb képes

ekkor elmegy hozzá, megbocsát és jóra fordúl minden. Vidor a maga részére is hálás szerepről gondoskodott, s Blaha Lujzával együtt ők ketten csupa elevenség és móka közt járnak-kelnek s dalolnak. A többi szereplő is dicséretesen teljesíti kötelességét.

A műcsarnokból kimaradt képek kiállítása. A képzőművészeti társulat téli kiállításáról visszautasítottak tárlatát a nádor-utczai «Európa» szálloda emeleti nagytermében állitották ki, s e hó 10-dikén nyilt meg a tárlat épen száz festménynyel. Mübecsü dolgok nincsenek, de több mű tehetséges kezdőt ismertet meg. A megnyitáson jelen volt *Szalay* Imre miniszteri tanácsos, a ki beszédében elismerte a tárlat rendezésének jogosultságát s kitartó buzgalomra serkentette a legifjabb festő nemzedéket. Végül Csáky Albin gróf miniszternek legközelebbi látogatását helyezte kilátásba s a tárlatot megnyitottnak jelentette ki. A terem nappal is villammal van világítva s a tárlat január közepéig marad nyitva és pedig naponkint d. e. 9 — d. u. 4-ig, este 5—9-ig 20 krajczár belépti díj mellett.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia e hó 12-iki ülésén szaktudományi előadások voltak napirenden. *Schulek* Vilmos egyetemi tanár tartott érdekes és mutatványokkal illusztrált előadást, a szemhályognak kiszedéséről forradásból. Ezután *Ilosvay* műegyetemi tanár adta elő kisérleti tapasztalatait a levegőn égéskor keletkező nitrogén tartalmu melléktermékekről és azok mennyiségi meghatározásáról.

A Kisfaludy-társaság decz. 14-iki havi ülésén *Szász* Károly elnökölt, s az ülés kezdetén *Beöthy*

PÁLLIK Béla

Régi tatai festők. Kuny Domonkos Muzeum, Tatai Vár, 1986.dec.-1987.márc. rend.,bev. Bíró Endre. Tata, 1987

Evekig dolgoztak festők a grófi magánszinházban, az ún. Várszínházban. A színház belső díszítését, majd az előadások díszleteit készítették. Közülük kiemelkedik Pállik Béla (1845—1908) aki Münchenben tanult. Állatkép festőként vált híressé. Ő festette a Várszínház mennyezetét, függönyét tanítványával Hegedüs Lászlóval (1870—1911) Pállik mint tehetséges operaénekes többször szerepelt a színház előadásain is.

ného Slovenska

lovenskych bádatelov
etrová–Pleskotová)

Csoport

415

Pállik Béla: A nordkircheni Esterhazy-kastély. 1884.

Ernst Muzeum aukcioi XLII–XLV

Pálinkás Béla

263

499

Lósport

A szerdai ügetőverseny második futama olyan szenzációval szolgált, amilyent évek óta sem „pipált" Budapest lótékos közönsége. A versenyt valójában a galoppadok nélkül futó Pazar nevű ló nyerte, erre tehát nemis fizettek, ellenben több, mint 300-szoros pénzt fizetett a totalizátor a másodiknak beérkezett Primásra. Tíz forintra 3000 forinton felüli fizetés is már szenzáció volt, de csak ezután következett az igazi meglepetés, mert a harmadiknak és negyediknek beérkezett lovakat diszkvalifikálták, mert galoppozva mentek át a célvonalon, ilyenformán a messze mögöttük következő két lovat sorozta be a versenybíróság helyezetteknek. Akik Hetérát és Little Fellowot kombinálták a befutó-fogadásba, a másodikból elsőnek megtett Primás mellé, azokra csőstül hullott a pénz, mert a két befutóra 600-szoros és 800-szoros pénzt fizettek ki nekik. Ez azután igazán „szerencsejáték" volt! Az Amateurversenyben a verhetetlennek hitt amerikai Brown Castle volt a reás favorit, de hivei csúnyán leégtek, mert hajtója már az első félkörben az élre akarta hajtani, de a fordulókban kiszorították a harmadik pályára, miáltal sokat veszített, az egyenesben erőltetett iram pedig kifullasztotta a lovat és így a végigvezető olasz Belmonte könnyen megverte. A szegény öreg hajtójának volt mit hallgatnia! A mérföldes Villám-hedikenben is leégtek a favoritosok, mert nemcsak a favorit Dervis maradt le, de Katinka és Hannibal is és a Marschall által várásra hajtott Édes győzött könnyen Sátán ellen. Ekkorra már sok ember elkészült a pénzecskéjével és mezindult hazafelé, pedig egyébként is kevesen voltak a tribünökön, mert hideg is volt. A verseny részletes eredménye: I. Twiddle (10:11). Louisana, Lucy Frisco (bef. 46). II. Pazar fogadás nélkül. I. Primás (10:3088). Hetera, Little Fellow (bef. 6084 és 8201). III. Belmonte (10:62). Brown Castle, Verser (bef. 107 és 118). IV. Édes (10:30) Sátán, Katinka (bef. 221 és 126). V. Pander (10:40). Vámos, Caslafinta (bef. 47 és). VI. Jávor (10:31). Mayfilan III., Rabér (bef. 31 és 54). VII. Pápi (10:10). Darling-boy, Judit (bef. 65 és 218). VIII. Jászó II. (10:30). Vnet, Jupiter (bef. 141 és 252) IX. Bellona (10:61). Tunika, Winnetou (bef. 430 és 345).

A MAGYAR KÖZLÖNY (234.) csütörtöki számának rendeleti: A főgépmüves (főgéptechnikus) iparnak a minősítési miniszter felügyelete alá helyezése. — Az államosított vállalatok egyes jogviszonyainak megszüntetéséről szóló jogszabályok módosítása és egységes szerkezetben való közzététele. — A mező (szín) pipere, rúdborotva és kockaborotva szappan, valamint a kálí kenőszappan legmagasabb árának újabb megállapításáról szóló 72.300/1948. Á. H. számú rendelet kiegészítése, módosítása. — A későbbi forgalombahozatalával foglalkozó kis- és nagykereskedők legmagasabb bruttó haszonkulcsának megállapításáról szóló 135.074/1948. Ip. M. sz. rendelet újabb módosítása. — A lábbeli javításokért felszámítható legmagasabb díjak megállapítása. — Az Országos Tervhivatal rendelete a beruházási utalványrendszer megszüntetéséről.

A rádió műsora

PÉNTEK

BUDAPEST I.

6.30: Hanglemezek. **6.30:** Falurádió. **6.45:** Torna. **7:** H. **7.20:** Hanglemezek **8:** E. **8.15:** Szív küldi. **9:** Magyar nóták. **9.55:** Áttelep. közl. **10:** H. **12:** H. **12.15:** Zongora, ének **13:** E. **13.15:** Hanglemezek. **14:** H. **14.15:** Operarészletek. **15:** Rádióiskola. **15.55:** Műsorism. **16:** Irodalmi antológia. **16.30:** Könnyű dallamok. **17:** H. **17.15:** E. **17.20:** Énekes, zenés játék. **17.35:** Vöröskereszt. **17.50:** H oroszul és szerbül. **18.15:** Énekkar. **18.45:** E. **19:** Operettrészletek. **19.45:** A falu hangja **20:** H. sport. **20.20:** H németül. **20.35** A Rádiózenekar. **22:** H. **22.10:** Hangos Ujság. **22.45:** E. **22.50:** Vöröskereszt. **22.55:** Művészlemezek. **24:** H. **0.10:** H franciául, angolul, eszperantóul.

BUDAPEST II.

17: Jazz. **18:** Zenekari muzsika. **19:** Népiskola. **19.30:** Beethoven hanglemez **20.15:** Sport. **20.30:** A Rádió Szabadegyeteme. **21:** H. **21.15:** E. **21.30** Szív küldi. **22.30:** Mesterek muzsikálnak.

SZOMBAT

BUDAPEST I.

6.30: Hanglemezek. **6.30:** Falurádió. **6.45:** Torna. **7:** H. **7.20:** Hanglemezek **8:** E. **8.15:** Hanglemezek. **9:** Zongora, ének. **9.55:** Áttelep. közl. **10:** H. **12:** H. **12.15:** Magyar nóták. **13:** E. **13.15:** Hanglemezek. **14:** H. **14.15:** Eseményjáték. **15:** Vibrafon együttes. **15.30:** E. **15.55:** Műsorism. **16:** Hanglemezek **17:** H. **17.15:** E. **17.20:** Versek, dalok és szerszámmal. **17.50:** H oroszul. **18:** H szerb nyelven. **18.15:** Magyar Parnassus. **19:** A kártyajáték zenéje és költészete. **19.45:** A falu hangja. **20:** H. sport. **20.20:** H németül. **20.35:** Vidám zenés hétvége. **21:** Hangos Heti Híradó. **22:** H. **22.25:** Studióopera. Mozart: Bastien és Bastienne. **23:** Hanglemezek. **24:** H. **0.10:** H franciául és angolul.

BUDAPEST II.

17: Jazz. **18:** Szaxtakovics: Vonószegyes. **18.15:** Berlioz: Harold Itáliában. **19:** Színes szőttes. **20:** Szív küldi **20.30:** A Rádió Szabadegyeteme. **21:** H. **21.15:** E. **21.40:** Tánczene. **22.30:** Nagy muzsikusok könnyű zenéje.

Kinevezések. *Dr Surányi János* egyetemi ny. r. tanárnak és *dr Mócsy János* ny. r. tanárnak az Agrártudományi Egyetem prodékánjává, továbbá *dr Bíró Gyula* ny. r. tanárnak a mosonmagyaróvári mezőgazdaságtudományi kar osztályelnökhelyettesévé történt megválasztását a földmüvelésügyi miniszter megerősítette.

Felfüggesztett ügyvédek. *Dr Reischl* Marcell keszthelyi és *dr Parill* Ferenc pécsi ügyvédet az ügyvédi gyakorlattól azonnali hatállyal felfüggesztette a pécsi ügyvédi kamara.

A főgépmüves (főgéptechnikus) ipart a kormány a népjóléti miniszter felügyelete alá helyezte.

Színházak és mozik műsora

SZINHÁZAK:

Operaház József legendája, Csodálatos mandarin, Térzene (Bérszün.) (7) **Nemzeti Színház:** Erős (E. 2.) (½8) **Magyar Színház:** Lélekbúvár (½8) **Vígszínház:** Estére jóbarát érkezik (½8) **Kamara:** Uriemberek (½8) **Belvárosi:** Pódium Kabaré (8) **Művész:** Édes fiaim (½8) **Pesti:** Különös házasság (½8) **Madách:** Béke szigete (½8) **Modern:** Alvó férj (½8) **Fővárosi Operett:** Csárdáskirálynő (½8) **Pódium:** Az ügyvéd és a férje (8) **K. Varieté:** Női kiszolgálás (8) **Józsefvárosi:** Mosoly országa (½8) **Mesebarlang:** Meseműsor (5) **Optimisták:** Tisztelet a bevételnek (½9) **Kis Színház:** Éljen az egyenlőség (7)

MOZIK:

ÁTRIUM (160-955): A győztes ország egy napja (4, ¼7, ½9, v. ü. ¾2 is) **CORSO** (182-818): Londoni fiúk (½5, ½7, ½9, vas. ünnepnap ½3 is) **DÉCSI** (121-343): Londoni fiúk, Hiradó (5, 7, 9, vasár., ünnepnap 3-kor is) **FORUM** (189-707): Egy férj fellázad (½5, ½7, ½9, vasár., ünnepnap ½3) **KÖRÚTI HIRADÓ** (222-400): Magyar, hiradók, Itt a tavasz, Felfedező út a kertben, Csodálatos laboratórium, Úttörő hiradó a szovjet ifj. életéről (Előadások reggel 9-től este 11-ig) **LLOYD** (123-043): Tengerészbecsület (5, 7, 9, szomb., vas., ünnep. 3 is) **OMNIA** (139-693): Londoni fiúk (½5, ½7, ½9, vasár., ünnep. ½3 is) **ROYAL APOLLO** (222-656): Győztes ország egy napja (½5, ¾7, 9, v. ½3) **SCALA** (120-150): Egy férj fellázad (5, 7, 9, szomb., vas., ünnepnap 3) **URÁNIA** (136-888): Tengerészbecsület (Előadások kezdete: 4, 6, 8 órakor) **KORZO (UJPEST):** Bűnnek a tárnak (4, 6, 8, vasár., ünnepnap 2-kor is) **TÁNCSICS (CSEPEL):** 1 férj fellázad (4, 6, 8, vasár., ünnepnap 2-kor is)

MÁSODHETES MOZIK:

ADY: Szibériai rapszódia (4, ¼7, ½9, v. ü. 2) **ALFA:** Pique Dame (4, 6, 8) **ALKOTÁS:** Lányok a lejtőn (½3, ½5, ½7, ½9) **ASTORIA:** Színésznő szerelme (¾4, ¾6, ¾8) **BÉKE** Mellékutca (4, 6, 8) **BELVÁROSI:** Tűz (4, 6, 8, v. ü. 2, balter.: 5, 7. v. ü. 3 is) **BETHLEN:** Tűz (4, 6, 8, v. 2) **BODOGRÁF:** Lenni vagy nem lenni (4, 6, 8, v. ü. 2 is, B-terem 3, 5, 7) **CAPITOL:** 2 asszony közt (11 1 3 5 7 9) **CITY:** Szibériai rapszódia (¾4, 6, ¼9, v. ü. ½2). **CORVIN:** Szibériai rapszódia (4, ¼7, ½9) **DAMJANICH:** Sivatagi 13-ak (¼4, ½6, ½8, v. ½2) **DÓZSA:** Lenni vagy nem lenni (¾6, ¾8, v. ü. ¾4) **ELDORADO:** Test ördöge (½5. ½7. ½9, v. ü. ½3) **ELIT:** Ítélet tanuk nélkül (½11, ½1, ½3, ½5, ½7, ½9) **ELŐRE:** Kastély a ködben (6, 8, v. ü. 4) **ÉVA:** Győzelmes visszatérés (4, 6, 8, v. ü. 2) **FLORIÁN** Monsieur Verdoux (¼5, ¼7, ¾9, v. ü. 2) **HAZÁM:** Robban a préri (¼4, ¼6, ½8, vas. ünn. ½2) **HOMEROS:** Utolsó emberig (¼4, ½6, ½8, v. ½2) **HUNNIA:** Sivatagi 13-ak (4, 6, 8, v. ü. 2) **IPOLY:** Lenni vagy nem lenni (½5, ½7, ½9, v. ü. ½3) **J. ATTILA:** Tűz (4, 6, 8, v. ü. 2) **KAMARA:** Két asszony közt (½11, ½1, ½3, ½5, ½7, ½9) **KRISZTINA:** A kétarcú nő (¼4, ½6, ½8, v. ü. ½2) **KOSSUTH:** Vihar Liszabon felett (½5, ½7, ½9, v. ü. ½3) **KULTÚR:** Győzelmes visszatérés (4, 6, 8, vas., ünnep. 2 is) **MAROS:** Express szerelem (¼4, ½6, ½8, v. ü. ½3) **MARX:** Éjfél-nappal jazz (4, 6, 8, v. ü. 2) **NAP:** Az óra körbejár (4, 6, 8, v. ü. 2) **NÉP:** Két balkezes (4, 6, 8, v. ü. 2) **ÓBUDA:** „Z" a fekete lovas (4, 6, 8, v. ü. 2) **OLYMPIA** Express szerelem (½11, ½1, ½3, ½5, ½7, ½9) **OTTHON:** Express szerelem (¼4, ½6, ½8, v. ü. ½2) **PALACE:** Szibériai rapszódia (11, ½2, 4, ½7, 9) **PARTIZÁN:** Sivatagi 13-ak (4, 6, 8, v. ü. 2) **PÁTRIA:** Éjjel nappal jazz (½5, ½7, ½9, v. ü. ½3) **PETŐFI:** Express szerelem (¾4, ½6, ½8, v. ü. ½2) **PHÖNIX:** Lenni vagy nem lenni (11, 1, 3, 5, 7, 9) **RÁDAY:** Örvény sodrában (4, 6, 8, v. ü. 2 is) **ROXY:** Express szerelem (11, 1, 3, 5, 7, 9) **SAVOY:** Éjjel-nappal jazz (4, 6, 8, v. ü. 2 is) **STUDIO:** Mellékutca (2, 4, 6, 8) **SZABADSÁG:** Tűz (½5, ½7, ½9, v. ü. ½3 is) **TÁTRA:** Lányok a lejtőn (4, 6, 8, v. ü. 1, 3, 5, 7, 9) **TINÓDY:** Tűz (4, 6, 8, v. 2) **TURÁN:** Ítélet tanuk nélkül (11, 1, 3, 5, 7, 9) **UGOCSA:** Express szerelem (¼4, ½6, ½8, v. ü. ½2) **UJLAKI:** Monsieur Verdoux (¾4, 6, ¼9, v. ½2) **VESTA:** Lenni vagy nem lenni (10, 12, 2, 4, 6, 8) **ZUGLÓI:** Lányok a lejtőn (½5, ½7, ½9, v. ü. ½3) —

Vásáresarnoki nagykereskedői árak. Gülbaba, őszirózsa 47—52, Ella 34—40, Krüger 32, cékla 40—60, kékhagyma 60—100, vöröshagyma 54, fokhagyma 140—330, sárgarépa kg 30—50, petr. kg 50—70, keiköposzta 60, fejeskáposzta 16—20, vöröskáposzta 80—80, zeller 80—100, kalarábé 40—50, fejessaláta 30—40, karfiol tisztított 140—160, leveles 70—90, sóska 80—120, meggygyi 150—180, paraj 80—120, fekete retek 50—60, főzőtök 30—40, sütőtök 40—50, zöldpaprika 70—100, kecskeszarvú 80—100, tölteni 100—180, paradicsom 40—70, kebinbó 400—500, paradicsompaprika 80—200, fürjbab 160—190, alma édes 200—380, közönséges 120—300, körte I. 260—400, II. 160—300, közönséges 120—160, csemegeszőlő 300—350, fekete 140—180, közönséges 170—180, birsalma 180—290, dió héjas 700—800, dióbél 1600—2800, citrom ládánként 390—460, db 120—220, gomba tömött csip. 800—1200, szárított 2000, lencse 280—320, gesztenye 300—600, torma 300—600, mák 780—800, naspolya 280—300, aszalt szilva 450—700.

Az Újpesti Magyar-Szovjet Baráti Hetet *Ortutay* Gyula kultuszminiszter és *Döbrentei* Károlyné polgármesternő nyitják meg ünnepélyes keretek között. Az Ünnepi Hét november 20-án kezdődik és 27-ig tart.

Egy háborús bűnös képgyűjteményének sorsa

(A Magyar Nemzet debreceni tudósítójától.) Dr *Csilléry* András, az ismert fajvédő politikus a háború alatt a debreceni egyetem orvoskarán kapott katedrát. A felszabadulás előtt nyugatra menekült, Németországban nyilas megbízatást vállalt, Halleban gyüjtötte össze a magyar orvosokat és medikusokat. Ezért háborús bűnösnek nyilvánították, a népbíróság távollétében folytatta le az eljárást. A népbírósági ítélet vagyonelkobzást is kimondott. *Az ítélet alapján lefoglalták Csilléry értékes képgyüjteményét.* Csilléry felesége *Pállik* Bélának, a híres magyar állatkép-festőnek volt a leánya. Pállik Munkácsy után a kü'föld által talán leg'obban ismert magyar festő volt a maga korában. Egyik neves alkotásával, a *„Kosok"*-kal annakidején *Párisban Grand Prix*-t nyert. Csillényné örökölte festőatyja képhagyatékát. Mintegy negyven értékes Pállik-festmény volt Csilléryék birtokában. A képeket a debreceni népügyészség irodahelyiségében őrizték eddig, most a debreceni Déri-Múzeumba vitték letétképpen. Debrecen városa és a Déri-Múzeum igazgatója akciót indított, hogy az értékes festmények Debrecenben maradjanak.

●● IDŐJÁRÁSJELENTÉS. A *Meteorológiai Intézet jelenti:* Az Atlanti-óceánról beáramló tengeri légtömegek Európa nyugati felében továbbra is változékony, csapadékos, de enyhe időjárást biztosítanak. Közép-Európában és Ukrajnában ma reggelre ismét nagykiterjedésű ködterület alakult ki. Budapesten csütörtökön délben a hőmérséklet 8 Celsius fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 772 mm, alig változik. Várható időjárás péntek estig: Mérsékelt szél. Változó felhőzet. Többfelé köd. Néhány helyen kisebb eső vagy ködszitálás lehet. A hőmérséklet alig változik.

Halálozás. Csütörtökön hirtelen elhúnyt dr *Polgár* György, a jogászvilágban közismert bpesti ügyvéd. Széles baráti köre rajongással szerette a művelt, haladó szellemű emberbarátot. Temetése vasárnap 1 órakor lesz a rákoskeresztuti temetőben.

Egy szál gyufa

A 45-ös villamosra vártam. Valuk be, igen ritka járat. Igazi tüzelmi jármü.

Vártam, nem jött. A szénatéri járdaszigetet áztatta a csendes eső. Ilyenkor — régi babona szerint — rá kell gyujtani és akkor jön...

Nem volt gyujtóm. Erőteljes, gonddal öltözött úr állott mellettem. Cigarettázott.

— Megengedi, hogy egy kis tüzet kérjek?

— Parancsoljon! — válaszolta és elővette a gyufáját. Kilobbantott egy szálat s meggyujtotta a cigarettám.

— Tán ön is a 45-ösre vár?

— Én is.

— Ha megengedi — folytatta és mosolygott —, megmondaná kérem, hogy mikor volt a mohácsi vész?

— 1526-ban.

Kissé meglepődtem, de szívesen válaszolgattam további kérdéseire. Egyikre a másik után.... (Ugyebár, VI. Gergely pápa reformálta a naptárt? Ki volt a gyufa feltalálója? Igaz, hogy az első vasútvonal Budapest és Vác között épült? Vajjon valóban Vecsera Mária gyilkolta m g Rudolf trónörököst? Mikor látogatta meg Erzsébet királyné Heinét? Hányszor vendégszerepelt Caruso Magyarországon?)

A 45-ös még mindig nem jött. Elúntam a dolgot. És kissé idegesen szóltam:

— No de uram, nem vagyok én kétlábon járó lexikon! Miért faggat?

— No hallja — meredt rám szemrehányóan —, hát nem adtam egy szál gyufát?

Igaza van... Adott...

Lám-lám, Krisztus koporsóját sem őrizték ingyen...

Rabay József

A Magyar Tudományos Akadémia III. osztályában november 22-én, hétfőn délután öt órakor *Alexits* György lev. tag tartja székfoglalóját, majd *Császár* Zoltán r. tag mutatja be *Géczy* Istvánnal és *Keipert* Miklóssel együtt írt dolgozatát.

A mosószappan legmagasabb árát újból megállapította a Gazdasági Főtanács. A fél kilogramm súlyú mosószappan legmagasabb fogyasztói ára az ország egész területén darabonként 6 forint.

Kis- és apróhirdetések

DIJSZABAS

Apróhirdetések szavankéut hönap 0.60, vasárnap 1.20. (Állást keresők a fele díjetik.) Keretes apróhirdetés szavanként hönap 1.—, vasárnap 2.—. A legkisebb apróhirdetés 10 szó. Az első és minden vastagon szedett szó két szónak számit. Kishirdetés mm-enként hönap 1.20, vasárnap 2.40 Ft.

Hirdetések felvehetők

kiadóhivatalunkban V. Bajcsy-Zsilinszky-út 34. főkiadóhivatalunkban VIII. József-krt 3 és I. Krisztina-körút 117. a hirdetőirodákban és dohány.özdékben. Vidékiek a hirdetési dijat ajánlott levélben postabélyegben is beküldhetik.

Felkérjük t. hirdetőinket, hogy a várható anyagtorlódásra való tekintettel

VASÁRNAPI HIRDETÉSEKET lehetőleg ma d. u. 5 óráig juttassák be kiadóhivatalunkba

hogy azok megjelenését biztosítani tudjuk

BERENDEZÉS

Bútor szövetet jutányosan termelőnél vásárolion. Szövőüzem. Légrády Károly-utca tizenkettő.

1es bútordarabok lakberendezés is olcsó áron

LÁZÁR-UTCA 2.

RECAMIERT VESZEK, renaissance vagy barokk stilben, jó minőségben.

Ajánlatokat „Minőség ár" jeligére a kiadóba

BÚTORT, SZŐNYEGET

egész háztartást vesz GERSTL, István-út 28. Telefon: 427—818.

Nagyon olcsón eladó ebédlő díványágy, rendelésre készült konyhabútor és színes hallbútor. Pétervárad-u. 21, fszt 2.

Veszek barna úrszoba garnitúrát, kétszemélyes rekamiéval, privátból, kilogás nélkül állandóan. 123—060.

Különböző bútor eladó. 12—2 közöt: Andrássy-út 94. III. 9.

Sasonyos

Perzsa és másfajta szőnyeget veszek. Wesselényi-utca huszonkilenc I. 5 Telefon: 427—281

KALAPJA piszkos formátlan Rendbehozza LAMPERT kalapos-mester JÓKAI TÉR 6 Vidékre utánvét.

Gyönyörű keleti és magyar perzsák olcsón eladók. Akácfa-utca tizenhárom. I. 12.

Egyéb berend

FIGYELEM! Vendégségi berendezési tárgyak árverése folyó hó 19-én délután 3 órakor IV., Semmelweis-utca 5. szám alatti vendéglőhelyiségben. Érdeklődő vevők helyszínen jelentkezzenek!

Antik képet olcsó fizu hol VESZEK Ajánlat „Gyűlő 48" jeligére főkiadóba

Nagyothallók figyelmébe

Minden készüléknél többet ér a ezájról való leolvasás Korkülönbség nélkül mindenki megtanulhatja magánúton is. Magántanulóknak elegendő már óránként az alapismeret elsajátításához. Felvilágosítást nyújt: SIMONYI SÁNDORNÉ IV., Veres Pálné-utca tizenkilenc.

HANGOSZÓRÓ RÁDIÓ

Zongorát, vagy pianinót vennék. Demeter, Kleinsál-utca három. Telefon. 221—396.

Rádiók 9 havi részletre is. Bárczi Zoltán, Kecskeméti-utca 15. Tel.: 381—012.

Angolgépezetű Stingl pianínó nagyon olcsón eladó. Fenyvesi, Erzsébet-körút huszonhat.

RUHÁZAT

Hozza be férfiruháját, szmokingját, cilinderét, zálogtárgyait, üzletem részére megveszem. Hivásra jövök. 137—625. Népszinház-utca 29. Ruhaüzlet.

Használt férfiruházért bárkinél magasabb összeget fizet Téli a Belvárosban. Bp., IV., Egyetem-utca 2. Telefon: 186—732.

Férfiruhákat jól eladhatja Szabónénak. Dob-utca 37. Tel.: 220—358. Hivásra jövök.

Keveset használt télikabátot, vagy kendőt és sőt étebb férfiöltönyt vennék, magasabb termetre. Telefon: 222—546.

Alig használt férfikabátok, ő.tönyök eladók. — Megtekinthető: Anker-köz kettő, félemelet három, délután.

Legtöbbet fizetek férfiruházért, fehérneműért. Leitersdorfer. Kisdiófa-utca tizenöt. (Király-utca sarok.) Telefonáljon: 221—674.

FÉRFIRUHÁKÉRT csodálatos árat fizetek. FISCHBEIN Dob-utca 23 T.: 421—436 Hivásra jövök.

Irha gyermekjárszák eladó. — Megtekinthető: Szervita-tér nyolc, hirdetőirodában, 11-től.

Uj mosómedve-kulikabát, fekete szilbunda olcsón eladó. József-körút hét. II. 17.

Nerz-mókus kulikabát, kifogástalan állapotban eladó (megbízásból) négy óráig. Petőfi Sándor-utca hat, III. kettő

JÁRMŰ

Hanomag-Kurir generálozott, prima számlával eladó. Erkel-u. 14.

Magyar Nemzet

Főszerkesztő: Hegedüs Gyula

Főmunkatárs: Parragi György

Szerkesztőség és kiadóhivatal: V., Bajcsy-Zsilinszky-út 34. Telefon: 125-360

Előfizetési dij: 1 hóra 15 forint negyedévre 45 forint. Postatak. csekksz.: 38.689

Szerkesztésért és kiadásért felelős Hegedüs Gyula

Nyomatik Hirlapnyomda Rt., V., Bajcsy-Zsilinszky-út 34. Felelős: dr Bródy László

A szöveg közötti hirdetések — jellel vannak ellátva

100-125 ccm-es MOTORKERÉKPÁRT kifogástalan állapotban. Ajánlatok VENNÉNK „Ármegjelöléssel B." jeligére főkiadóba.

GÉP, SZERSZÁM

Irószépet és komoly teljesítményű számológépet vennék. Kereskedő kizárva. Tel.: 380—492.

VESZÜNK FACIT tárbillentyűs KEZISZORZÓGÉPET valamint villanyhajtású ÖSSZEADÓGÉPET Rottenbiller-u. 31. II. 34

Irószépet, számológépet irodám részére privátból sürgősen vennék. Telefon: 228—360.

INGATLAN

Vilma királynő-úton kertes öröklakás beköltözhető, fizetési feltételekkel eladó. Faragó iroda, Szív-utca tizenhat. 228—258.

Jólvasúthoz közel 600-as nagy telek. 3 utcára nyiló családi okokból SÜRGŐSEN ELADÓ. Ajánlatok Privát 46" jeligére.

Gyáligeten 2x1 szobás konyhás, félékamrás, pincés, kettőszázöles termő gyümölcsös eladó. Telefon: 163—682.

Rákosligeten háromszobás hallos modern összkomfortos villa, nagy kerttel értékének egy töredékéért sürgősen eladó. 129—738.

Balatonalmádiban Kánya volt külügyminiszter 3 szobás, összkomfortos villája, 1600 öles park és gyümölcsösben eladó. Tóthné, Balatonalmádi.

Villalti Tisztviselőtelepen négyszobás, komfortos, nagy gyümölcsössel, beköltözhető, 80.000. «Zala», XI., Bartók Béla-út 37. Tel.: 468—792.

Veszek háromszobás, lakott öröklakást, Hímfy-utcánál, Belgrád-rakparton, Belvárosban, 30 ezerért. — Dr Hegyi, Rókus Szilárd-utca hat. Telefon: 136—761.

Pasaréti-úton beköltözhető négyszobás, adómentes villa hetvenezerért. Másik beköltözhető kétszobás hallos, központifűtésse', garázzsal eladó. Villa Amerikai-útnál, kétszobás beköltözhető, Hallos háromszobás, negyvenötezerért. Faragó iroda, Szív-utca tizenhat 228—258.

Kártyasors figyelmébe: Pasaréti alsórészén, főútvonalon, bekerített, 3200 ölea, öntözhető parkban, gyümölcsösben, nyolcszobás, prima villa, 120 méteres front díszkerttel, személyzeti lakásokkal, garagevel, istállóval, stb., jelenlegi tényleges forgalmi értékének egyharmadáért, egyszázezerért megvehető, beköltözhető. Szíves érdeklődőknek kimerítőbb felvilágosítás László Dánielnél, Bajcsy-Zsilinszky út 12. Telefon: 187—783.

Rómer ingatlan üzemi célra Kőbányán, Szabolcsi-utca 13. szám. Telefon: 137—883.

ÜZLET ÜZEM

Belvárosban termelői borpince irodával, felszerelésével betegség miatt azonnal átadó. Esetleg berendezés nélkül is. «Borpince 371» jeligén.

Bérház Calvin-térnél, V-emeletes, központifűtéses, 1—2 szoba hallos luxuskomfortos lakásokkal, nagyadómentes, hibátlan, liftes, 30.000 hozammal. 90.000-ért ZIMÁNYI, Alkotmány-utca 31. Tel.: 121—235.

Villalti Sóstófürdőnél háromszobás, összkomfortos, azonnal beköltözhető, 40.000. «Zala», XI., Bartók Béla-út 87. Telefon: 468—792.

3000 négyszögöles TELEK

Farkasrét legszebb helyén, örökségi felosz ás miatt sürgősen, esetleg megosztva is ELADÓ. Ajánlatok „Nagyjövőjű" jeligére a kiadóhivatalba.

Alkotás-utca elején nagyadómentes kettőszobás hallos, erkélyes öröklakás 3000-ért, üzvanott öröklakáselhelyiségek 3000-ért. Fried, Andrássy-út 27. Tel.: 420—278.

Hárshegyi-kertre néző öt emeletes hipermodern, nagyadómentes bérház 33.000 jövedelemmel (tiszta marad 20.000 Ft) 85.000-ért sürgősen eladó. Gárdonyi Kossuth Lajos-tér 15. 129—738.

LAKÁS

Átadom, cserélem családiházban nagy gyümölcsössel kettőszobás lakásomat. 126-457. „Dune" Marx-tér 4.

LAKÁSI KÖZVETÍTŐ bármilyen tipusban LÁSZLÓ DÁNIEL ir., Bajcsy-Zsilinszky-út 12. Telefon: 187—783.

Lakások nagy választékban, városszerte á'andóan kapha ók. Király-utca 93. Iroda. Telefon: 124—065.

ÁTÍRÁST ELINTÉZŐ ELŐRE FIZETŐ közületek részére LAKÁST KERESEK. László ir., Bajcsy-Zsilinszky-út 12. T.: 187-782

Lenke-térnél kétszobás, hallos, nagyterraszos, délifekvésű, azonnal beköltözhető lakás, 13.000-ért. — «Zala», XI., Bartók Béla-út 87. Telefon: 468—792.

Két- és háromszobás hallos, kertes villalakások, egy—háromszobás bérlakások 5—12.000-ig. Elek iroda, Olaszfasor 17.

Egyszobás fé'komfortos háromezerőtszáz, kettőszobás komfortos Uj-Lipótvárosban hatererőtszáz, garazon Uj-Lipótvárosban négyezer. Lakások városszerte nagy választékban kaphatók, átadókat keresünk bárhol. Szőke, Terez-krt huszonkilenc.

Hűvösvölgyben 600 □ öles gyümölcsös használattal, önálló kettőszobás modern villa 9000-ért „Metropol", Somogyi Béla-út huszonöt.

Buda centrumában, új házban, lakáshivatalmentes, erkélyes, gázfűtéses garszon, egy-kettő-, háromszobás hallos lakások. 6000—12.000 forint hozzájárulásért azonnalra bérbeadók. Megtekinthetők helyszinen: Káp ár-utca 10/a (Olaszfasornál.)

Azonnal beköltözhető, lakáshivatalmentes, újjáépített, egy-kétszobás hallos, nagyméretű erkélyes lakások. 8000—12.000 forint hozzájárulásért bérbeadók. Helyszinen megtekinthetők: Krisztina-körút 83.

Egyszobás garazonlakás Lipótnál, 2500 költségtérítésért, azonnal beköltözhető. Iroda, 426—828.

RÉGI KÖNYVEK

Jól jár, ha könyvet eladni Karczaghoz, Damjanich-u. 2-be jár.

EGYÉB AD., VÉTEL

Cserépkályhát vennék, nagyobbat. S. J., II., Pajzs-utca három.

MIKULÁS ZACSKÓK különleges kivitelben, olcsón. SZÁSZ PAPÍRÜZEM, VI., Szív-utca 63. Telefon: 120—598.

Irattárak! Kötelező selejtezése folytán felgyülemlett selejtpapírokat, irományokat, könyveket megveszem — ellenő tőkért új papírt is adhatok. ZELINKA SÁNDOR Bp VII. Miksa-utca 8. Telefon: 425—298.

Laká hivatalmentesek azonnalra: Egyszobás komfortosak: Aranykéz-utcában 6500; Bösörményi-úton 7000; Somogyi Béla-útnál 8500. Egyszobás fé komfortos, egyedüli lakható villában, Zuglóban lelakható 5500. Egyszobás modern, komfortos utcai, 4000. Kassai-téren

Kettőszobás, komfortos, utcai, Bazilikánál, 10 ezer; Belvárosban, fe'e lelakható, 10.000; Erzsébet-téren hal os, 13.500; Andrássy-úton ha los, hálófülkés, 15 ezer; Erzsébet-téren hallos, garszón, 5500; Hegyalj-útnál, villában, 7500; Városmajorban 14.000; Királyháztérnél 7000; Oktogonnál első emeleti, erkélyes, 10 ezer; Medve utcában mel ékhelyiséges, havi 300. Félév e'őre fizendő., lelakható.

Háromszobás, összkomfortos, Semmelweis-utcában, öt év le'akható. 14.000; Calvin-térnél hallos, 7000; Bajcsy-Zsil nszky-útnál 8000, 4200 lelakható. Lász'ó Dániel iroda, Bajcsy-Zs'l nszky-út 12.

1 VAGY 2 SZOBÁS GARSZÓN LAKÁST KERESEK KÖZPONTI FŰTÉSES MODERN HÁZBAN JELIGE „AZONNALRA 6" FŐKIADÓBA

Egyszobások, kettőszobások háromezertől, háromszobás, négyszobások tizezertől. Knapik, Szentkirályi-utca 4.

Szoba, ellátás

Fölépesőházból gázfűtéses pazar szoba fürdőbenyilóval, vidékinek is. Villámba is, csöndes házhelyen, azonnalra. Teleki Pál-utca tizenegy, I. 1.

Rózsadomban lépcsőházi bejárattal szoba házaspárnak is kiadó. Telefon: 424—364.

Különbejáratú utcai szoba, légfűtéssel, fürdőszobával, telefonnal, lebetűlés ellátással több személynek is kiadó. V., Csáky-utca 8. I. 1.

Azonnalra kiadók bútorozott szobák, átutazóknak is! Expressnél, Erzsébet-körút tizenhat, földszint három. Telefon: 422—156.

Szobák központi fűtéssel, József nádor szálloda, Baross-tér 2.

HELYISÉG

Üzlethelyiség, 6x5 m alapterülettel, galériával, első bérrel átadó. 135—552.

Üzlethelyiség, modern, kisméretű, Szent István-körúton, mindenre alkalmas, kivándorlás miatt sotom árért átadó. 428—623

ÁLLÁS VÁLLALK.

Üzletszerzők! Karácsonyi cikk kapható. Bp., VI., Munkácsy-utca 34. II. em. 9.

Elmennék pléhámára, magános úrhoz házvezetőnőnek Balázs Mária, Rakamaz.

Megbízható főzőnő takarítást, mosást, vasalást vállal. Wesselényi-utca 6. III. 2. Szabó.

M.-nyomozó

Nyerges nyomoz, megfigyel, informál. Rákóczi-út harmonchat. — Telefon: 225—314.

Dr Békésy—Dr Harasthy nyug. rendőrfelzredesek magánnyomozó irodája. Erzsébet-körút 17. Tel.: 222—902.

HÁZASSÁGLEVELEZÉS

Lilykém! Utolsó búcsüzenetem küldöm hűtlen kis Páromhoz. Nálatok járt am, óráig vártam, hátha láthatlak. Szeretlek változatlanul örökké. Borzasztó így élni árván, szeretet nélkül, nem tudom, mi lesz v'em, nem bir ak feledni. Ne felejts el végleg, adj hirt magadról. Öt évi boldogság után nem ezt érdemlem. Gondo kozzál és érezned kell mit érzek én elhagyatva. „Mindörökké" hű kis Párod.

VEGYES HIRD.

Fekete hím törpespinscukutya, hátsó lábán fehér folt. Irányi-utcában elveszett. Megtaláló rendkivüli magas jutalomban részesül. Rákóczi-út 28. Trafik.

Le Corbousier hatalmas földalatti bazilikát épit

A modern építészet és városrendezés merész úttörője, Le Corbousier most — mint a bécsi *Neues Österreich* párisi tudósítója írja — egy minden eddigi művénél hatalmasabb alkotás terveivel foglalkozik.

Marseille és Toulon között, egy vadregényes alpesi völgyben fekszik *Sainte-Baume* barlang. Sok évszázad óta keresik fel ezt a helyet a zarándokok, mert a legenda szerint Mária Magdolnát, a nagy bűnbánót, a Megváltó halála után az angyalok ide hozták, ahol még harmine évig élt bűnbánatban.

Már a középkorban híres zarándokhely volt Saint-Baume, amelyet a Szentföldre induló keresztes lovagok, pápák és királyok keresték fel. *Petrarca* is járt e kegyhelyen.

A nagy francia költő, Paul *Claudel* vetette fel az eszmét, hogy Mária Magdolna barlangját egy hatalmas templommá kell átalakítani. A gondolat megragadta Le Corbousier fantáziáját és hozzáfogott a bazilika megtervezéséhez. Elgondolása szerint ennek a minden eddigi bazilikánál hatalmasabb alkotásnak a bűnbánat és a világtól elvonuló hit jelképének kell lennie. A tervek már elkészültek, de még nem kerültek nyilvánosságra. Csupán a főoltár tervei ismeretesek. Ezek szerint a főoltárt a barlang közepén kristályból építik és felette áttörik a barlang felső részét, hogy így a napfény világítsa meg a főoltárt.

A bazilika felépítésének költségei rendkívül nagyok lesznek, az építkezés különleges nehézségei miatt. A költségek előteremtése végett egy bizottság alakult, amelynek élén Paul *Claudel* és François *Mauriac* állnak. Eddig félmilliárd francia frank gyűlt össze, amely elegendő ahhoz, hogy a munkálatokat megkezdjék. **h. l.**

Bírósági hírek

Kaas Albert és társai bűnügyében a budapesti munkásbíróság külön tanácsa dr *Jávor* Iván tanácselnök vezetésével csütörtökön reggel kezdte meg a tárgyalást. A 62 vádlottas bűnügyben a vádirat felolvasása után a bíróság a késő délutáni órákig a személyi adatok felvételével foglalkozott.

Tóth Illés kiskunfélegyházi tanyai füszeres összegyüjtötte a környékbeliek gabonáját és négy vagón termény közé homokot kevert. A munkásbíróság Korláth-tanácsa héthónapi börtönre ítélte, egy évre kitiltotta Kiskunfélegyházáról és tízévi időtartamra eltiltotta a gabonapyüjtéstől. Az ítélet jogerős.

A svájci sajtó Lehár haláláról

Valamennyi lap vezető helyen közölte *Lehár* Ferencnek, a magyar származású muzsikusnak halálát. A *Basler Nachrichten* megjegyezte, hogy Lehár a svájciaké is volt, mert életének jelentős részét a svájci Alpok vidékén töltötte. A *Neue Zürcher Nachrichten* rólunk, magyarokról sem feledkezik meg, amikor Lehárról ír. A magyar faj muzikális — írja a lap. — A kék Duna pesti oldalán emelkedő hotelpalotákban a háború előtti években hallott cigánymuzsika örök élménye marad az idegennek. De vannak a magyarok között *magasrendű művészek is; Liszt, Kodály, Bartók* és — a könnyű muzsika terén — *Lehár* géniuszai a magyar zenei talentum égbenyúló osúcsai maradnak a zenetörténet évkönyveiben — írja a tekintélyes katolikus ujság.

A helyzet csütörtökön

◆

Mihályfi Ernő, a köztársasági elnöki hivatal eddigi vezetője a napokban megválik állásától. Utódja: *Kállai* Gyula, volt államtitkár szintén az ujságírói karhoz tartozik, úgyhogy az elnöki hivatal élén meginl olyan ember áll, aki a politikai ujságírói pályán megszokta az érintkezést a közéleti személyiségekkel.

Úgy értesülünk, hogy az országgyülés pénteki ülésén *Implon* Ferenc megüresedett helyére megválasztják *Mihályfi* Ernőt a t. Ház alelnökévé.

◆

Az országgyülési teremben csütörtökön délelőtt kedves jelenet játszódott le. *Horváth* Zoltán, az MDP egyik képviselője és a *Népszava* felelős szerkesztője, *Kádar* János belügyminiszterrel beszélgetett a közben szórakozottan leült a miniszter helyével szomszédos bársonyszékbe. A parlament háznagya azonban szempillantás alatt Horváth Zoltán háta mögött termett és szeliden megkocogtatta a képviselő vállát, aki erre sietősen felemelkedett a bársonyszék kívánatos öléből.

◆

A budapesti női világkongresszusra az Egyesült Államokból *31* tagú nőkü döttség érkezett. A delegáció egyik tagja Betty *Milliard* brooklyni *szenátor*. A szenátusnak még ma is csak igen kevés női tagja van.

A köztársasági Spanyolország küldöttségét Dolores *Ibarruri* asszony, a legendás *La Passionaria* vezeti. A háború alatt ő volt a spanyol parlament alelnöke, most pedig a spanyol kommunista párt főtitkára. Valószínű, hogy az ujságírók érdeklődése mindenekelőtt La Passionariát veszi majd körül.

◆

Valamikor, amikor még volt ezekhez idő, de afféle táblabírói hangulat is: nagy divatja volt annak, hogy ha a Házban az egyik szónok például a bibliát, az angol alkotmányjogot, Werbőczyt vagy esetleg Berzsenyit idézte, akkor — ha akadt megfelelő partner — az ellenszónok ugyanezekből idézett a ciáló fejére. Egy ilyen otletből egyszer napokon át visszavisszatérve, „félreérlett szavaik helyreigazítása" címén vitázott Vészi József s Andrássy Gyula az angol Habeas corpus-akta értelmén. S ily idézgetés hevében mondta Horánszky Nándor a törvényenkívüli állapotra, hogy *ezlex*, s lett is ez fogalommá, holott helyesen: ex lege.

Ezeknek az időknek emlékét hozta vissza csütörtökön Csejkey, a Nemzeti Bank elnöke, amikor Groh József ama bibliai idézetére, hogy a Nemzeti Bank módosítása széles kaput tárt ki, azzal a bibliai idézettel vágott vissza: nem a széles kapu tárult ki, hanem az a keskeny, szoros út, ami az üdvösséghez vezet. A forint megszilárdításához.

◆

Az országgyülés közel 40 esztendeje működő irodaigazgatója, *Tassy* István elhalálozott. *Nagy* Imre, az országgyülés elnöke elrendelte a gyászlobogó kitűzését.

◆

Az evangélikus egyház csütörtökön az evangélikus leánygimnázium dísztermében tartott ülésén megválasztotta zsinati atyákká rendes tagokul a lelkészek közül Cseper Bélát, Turóczy Zoltánt, póttagokul Groó Gyulát és Danhauser Lászlót, a világiak közül rendes tagokul Nagy Bélát és Reök Ivánt, póttagokul Csepregi Sándort és Melzer Imrét. Két hét mulva összeül a zsinat. Az egyetemes egyház ülése előtt a lelkészegylet tartott értekezletet.

◆

A jugoszláv-magyar gazdasági kamara, amely 1945 óta igen csekély tevékenységet fejtett ki, szerdán délután megtartott ülésén kimondotta a kamara felszámolását.

A Gazdasági Főtanács legújabb határozatai

A cipőtermelés emelkedése lehetővé tette, hogy a téli lábbeli árát a tavalyi árszínvonallal szemben 5—10 százalékkal csökkentsék. A GF elhatározta a téli bőrtalpu cipők árának mérséklését. A karácsonyi ünnepekre sütési célokra szabad margarint hoznak forgalomba, amelynek árát kilogrammonként 13 forintban állapították meg. Az albérlők védelmére a GF elhatározta az albérletek felmondási idejének korlátozását. Hat hónapig egy hónap, 6—24 hónapig két hó és 2 éven felül 3 hónap a felmondási idő. Az eddig előállított mintabútor típusok a dolgozók kívánalmainak nem feleltek meg. A szakszervezet meghallgatása után újabb javításokat eszközöltek és elhatározták, hogy az új mintatípusban legyártott bútorok átlagára a 3600 forintot nem haladhatja meg. A bútorokat 24 havi részletfizetés mellett vásárolhatják a dolgozók. Az akciót a Lakásbútorértékesítő N. V. bonyolítja le. A GF a szövetkezeti mozgalom elősegítésére szövetkezeti tanfolyamok létesítését rendelte el és az oktatási program költségeire 7 millió forintot szavazott meg. Huszonhárom millió forinttal emelik a II. tervperiódus beruházási keretét, ez az összeg az első terv beruházási periódusában fel nem használt összegből maradt fenn.

A költő őszintén beszél...

A költőt ezen a délutánon a Francia Intézet barátságos termeiben mindenki kicsit csodálkozva, kicsit elragadtatva figyelte. Eljöttek a magyar szellemi élet vezetői, élükön *Kodály* Zoltánnal és az „Elnök úrral", *Heltai* Jenővel, a mindig szép Lilla asszonnyal oldalán, hogy ismerkedjenek Paul *Eluard*-al, az emberrel.

A költő a maga emberi valóságában kicsit félszegen állt az őt körülvevők között, az igazán tehetséges ember félszegségével, akit mindig megdöbbent az ünneplés.

Különös ember. Mer dogmáról beszélni. Az érzelmeiről is. Az őszinteségről is.

Kis szipkájából mohón szívja a cigarettákat, aprókat kortyol a cocktailből.

— Igen, az a baj, hogy az emberek nem őszinték. Gyakran azok sem őszinték egymáshoz, akik szeretik egymást. Pedig ez mindenkinek az alapja és értelme. Tartozni valakihez és azzal őszintén mindent megbeszélni. Nem szabad egyedül, maganosan élni. Én elvesztettem, akit szerettem. Azóta állandóan keresek. Ezt meg is merem mondani. A férfiakat megtanították írni és olvasni, de beszélni nem. Csak a költők őszinték néha, ők mernek beszélni. Igaz, a költő erkölcse: mindent megmondani.

— Érdekes analitikus tesztet mutattak itt a napokban nekem. Férfiakat és asszonyokat ábrázoló kártyákból ki kellett választanom a két legrokonszenvesebbet és a két legellenszenvesebbet. Én az életben játszom hasonló játékot. Igaz, csak a rokonszenveseket választom ki. Nem becsülöm le azonban az ellenszenveseket vagy az ellenfeleimet sem. *Gorkij* mondotta: Semmi sem érdemel több figyelmet, mint barátunk és ellenségünk, az ember. Érdekelnek, akik más véleményen vannak. Ismerni akarom őket és nekik is megmondom, amit gondolok. Szeretem *Picasso* művészetét, elvbarátaim közül ezt sokan helytelenítik. De ez egyáltalában nem akadályoz meg abban, hogy változatlanul élvezzem képeit. Ezt meg is mondom nekik. Ilyen kérdésekben is csak az őszinteségnek van értelme. Meg kell beszélni mindent, sőt „kibeszélni". Csak így lehet javítani egymáson és minden helyzeten.

— Nemsokára megyek tovább. Az utasember sorsa az állandó búcsú. Keresem az élet értelmét: az embert és — itt kicsit lehajtja fínom, ősz fejét — a társat, az asszony...

V. Zs.

* Nyelvészeti ekhó *

Olvastam a minap, hogy *Petőfi* Antalnál valami baj történt. Kiírták a lapba. *Arany* Jánost viszont demokrácia-ellenes kijelentései miatt elítélték. *Herczeg* Ferenc ittasságával védekezett... Mosolyognom kellett, mint ahogy mosolyogtam volna, ha azt olvasom, hogy *Vörösmarty* Mihály összeverekedett valakivel a Fradi-mérkőzésen, vagy hogy *Temesvári* Pelbárt a díjbirkózás legesélyesebb bajnokjelöltje és *Ráskai* Lea megjavította a női mellúszás rekordját. A nevek védettségének megszüntetését meg kellett volna toldani egy esztétikai paragrafussal: íz értelen dolog, történelemben szereplő nevekre magyarositani. Ez nem vonatkozik azokra, akik nem tehetnek róla, mert beleszülettek a névbe, de ám magára vessen, aki mindenáron Szapolyai János, Dózsa György, Pázmány Péter, Balassi Bálint, Rákóczi Ferenc, Kazinczy Ferenc, Kossuth Lajos, Jókai Mór, avagy Tánesics Mihály akarna lenni.

-o-

Egyik ekhómban variáció és stilusszinezés kedvéért tréfásan *újdondász*-nak neveztem a riportert. (Ez a nyelvújítási biedermeier-szó méltatlanul merült feledésbe.) Nosza, egyik szorgalmas olvasóm siet megkérdezni tőlem: mi az az újdondász? Persze, persze. A nyelvújított szó sokszor ópoly idegen, mint a virtigli idegen eredetü szó, aminek éppen azt rójják fel bünéül, hogy nem értik mindenki. Hát az *ibiang*-t ki érti? Az idegen *jód* ellenben közkeletü. A magyar *köneny* nem tudta kiszorítani a görög hidrogént. Pedig közeli hangrokona a közkedvelt *köpeny*-nek, sőt netán a kissé illetlen *büzeny*-nek is. Ne haragudjunk se az idegen, se a magyar, bár homályos szógyökerekre! Szeressük egymást, gyökerek...

-o-

Itt van például a *duma*. Nem lehetne dumálni, ha ezelőtt negyven évvel el nem terjed nálunk az orosz *duma* szó, amely a cári parlamentet jelentette. Innen eredt a jassz *dumálás*, azaz üres szalmacséplés, link hadova. A duma a harmadik szláv szó, amit a beszéd kifejezésére átvettünk. Az első a *beszéd* volt... Aztán jött a *povedálás*. Mennyi árnyalata a variációknak, mennyi változata a nüansznak!

Garázda Péter

Az újságíró-kongresszus harmadik napja

A *nemzetközi ujságíró-kongresszus* csütörtökön folytatta tanácskozásait. *Hronek* főtitkár bejelentette, hogy a szerdán elfogadott határozat értelmében a kiküldött bizottság szerdán éjszaka hosszú ideig tanácskozott, de csak egy pontban jutott megegyezésre, ez pedig az a magyar javaslat, amely indítványozza, hogy a végrehajtó bizottság egyhangúlag vegye tudomásul a főtitkári jelentést. Előadta a főtitkár, hogy *Martin* amerikai delegátus kifogásolta a magyar javaslatnak azt a kifejezését, hogy a Nemzetközi Ujságíró Szövetség «harcos» szervezet legyen. *Bundock* angol delegátus felvetette a kérdést, van-e értelme a kiküldött albizottság további tanácskozásainak? Véleménye szerint az ujságíró-szövetség nem politikai szervezet, ő nem kíván állástfoglalni politikai kérdésekben.

Zaszlavszkij szovjet megbizott erélyesen visszautasította *Bundock* angol kiküldött álláspontját. Mint szakszervezet — mondotta — kötelességünk megvédeni minden országban az ujságírókat azoktól az üldözésektől, amelyek hivatásuk gyakorlása miatt fenyegethetik őket. Szabotázsnak minősítette *Bundock* elutasító magatartását a kérdéssel kapcsolatos határozat kidolgozásában való részvétel tekintetében. A sajtószabadságról szóló határozat, amelyen szervezetünk egész léte felépül — mondotta a továbbiakban —, kimondja, hogy a sajtó minden munkásának kötelessége minden lehető eszközzel előmozdítani a nemzetek közötti barátságot és megértést. A sajtószabadságról szóló kongresszusi határozat teljes támogatást ígér azoknak a nemzeti szervezeteknek, amelyek megvédik olyan tagjaikat az üldözésektől, akik nem akarnak hamis értesüléseket terjeszteni. Ön aláírta ezt a határozatot — fordult Bundockhoz — és most mégsem akar résztvenni megvalósításában.

Utána *Martin* amerikai megbizott kifejtette, hogy a megegyezésre lehetőséget lát s kérte, hogy az öttagú határozati bizottság újból üljön össze. Így is döntöttek.

Kenyon elnök beszámolt ezután a genfi értekezletről, mely a tájékoztatás szabadságának kérdésével foglalkozott és amelyen, mint a Nemzetközi Ujságíró Szövetség hivatalos képviselője vett részt, majd előterjesztette javaslatát a nemzetközi ujságírócserére vonatkozólag. A javaslat lényege, hogy az egyes tagszövetségek kölcsönösen látsanak vendégül külföldi ujságírókat és biztosítsák azoknak utazási és vizumkedvezményeit. A végrehajtóbizottság a javaslatot egyhangúlag elfogadta.

A délutáni ülésen *Hronek* főtitkár bejelentette, hogy az albizottság elfogadta a magyar határozati javaslatot. Megállapítja a határozati javaslat; hogy az ujságírók feladata: a nemzetközi kérdésekben szembeszállni minden provokációval s tegyenek meg minden lehetőt a népek közötti megértés előmozdítására, hogy megvédhessék az őszinte nemzetközi szándékok szilárd alapján nyugvó békét.

A végrehajtó bizottság utasítja a főtitkárt, hogy lépjen érintkezésbe és tartson fenn kapcsolatot minden haladó nemzetközi szervezettel, amely a béke ügyéért harcol.

A szervezeteket legrövidebb időn belül felszólítják kötelezettségeik teljesítésére.

Dimitriosz *Hadzsisz*, a demokratikus görög ujságírószövetség képviseletében emlékiratot intézett a Budapesten ülésező Nemzetközi Ujságíró Szövetség végrehajtó bizottságához. Felsorolja a fasiszta kormányzat által bebörtönzött és kivégzett ujságírókat. Lapok beszüntetésével, harcos ujságírók kivégzésével, bebörtönzésével igyekeznek elnémítani a sajtó demokratikus munkásainak szavát. A demokratikus görög ujságírók szövetsége felvételét kérte a Nemzetközi Ujságíró Szövetség tagjai sorába, ugyanekkor pedig kéri a fasiszta Athéni Lapszerkesztők Szövetségének kizárását.

A Budapesten gyülésező Nemzetközi Ujságíró Szövetség szovjet, lengyel, csehszlovák, francia, holland, angol, román és bolgár ujságíró-delegátusai meglátogatták a görög gyermekek egyik Ujpesten elhelyezett, 250 lélekből álló csoportját.

Város, falu, messzi táj:
Mindenütt csak
Szabad Nép
Megjelenik hétfő délben

SCHOPPER J. G. RT.
ÁLLAMI VASNAGYKERESKEDÉS
IV. PIARISTA-UTCA 4. SZ. — TELEFON: 188—968
Azonnal szállítja az összes Nik-gyárak és más vállalatok, kisipari üzemek termékeit.
EGYES CIKKEK RENDKÍVÜL ELŐNYÖS ELADÁSA

Nem felejti el?
Ma megjelenik a Vasárnap
FOLYTATÓDIK A KERESZTREJTVÉNY-VERSENY
Minden héten egy teljes lexikon a díj!

A TARTALOMBÓL:
- Dickens, Illés Béla, Békessy Imre, Hegedüs-Bíte Dániel és Halász Péter novellái.
- A könny és mosoly nagy emberi értékéről ir Parragi György.
- Két nagy-regényünk folytatása.
- Magyarok Ugandában — Levél a sötét Afrikából.
- Lincoln Ábrahám detektív-bravúrja.
- Csípőfogyasztási hadgyakorlatok rajzban.
- Körfürészt a krémesnek — kroki.
- Hollywoodi receptek.
- Falusi randevú — Burns remekműve.
- A magyar-lengyel barátság költőink tollán.
- Az orvos válaszol.
- Karácsonyi ezermesterünk újabb játéka.
- Pesti tréfák Farkas Imrétől.
- Ideges ön?
- Pompás sportrovat gólrajzzal.
- Földrajzvizsga.
- Előre kiszámítható a hangulat!

HUMOR, TRÉFA, KROKI, MŰVÉSZI ILLUSZTRÁCIÓK TÖMEGE
EGY HETI GONDTALANSÁG AZ EGÉSZ CSALÁDNAK
ÁRA 1 FORINT
MEGJELENIK PÉNTEKEN DÉLUTÁN

galása nagyban hozzájárul [illegible] díjával [illegible]
sen akarom.

Láng Mengyért.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

Festészetünk összes jegyzetek. Irta *Dr. Jókai Mór*. Landovics Sándor füzet jelent meg a [illegible] alatt, melyben nagy [illegible] a ki tudva [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]

Pállik Béla.

Vas. Ujs. 1896. 236. l.

A nemzeti kaszinó Széchenyi-képe. A nemzeti kaszinóban újra Széchenyi-ünnep lesz április 12-én: a nagy hazafi lovasképét fogják ezuttal ünnepiesen leleplezni. A képet, a mely sötét pej lovon ülve tünteti fel gróf Széchenyi alakját, gróf Zichy Jenő festeté *Pállik* Bélával. A lovas kép mögött a lánczhid, oldalt a régi királyi palota, alatta a Duna látható hajóival. A pesti oldalon a kora reggeli órák mozgalmas képe ötlik szembe a főalak körül. A nagy méretü festményt, a melynek szélessége 4 méter, magassága 3.60 méter a kaszinó gyönyörű lépcsőháza főfalán fogják elhelyezni.

művészetét felöleli, önkényt értetik azonban, hogy aránylag legnagyobb súlyt fektet az ó kori klassikus művészetre. A mintákat szöveg kiséri, mely a szükséges történeti fölvilágosítást nyujtja.

Szerző az iparművészet és átalán a rajz oktatásához oly taneszközt nyújt a kiadvánnyal, mely gazdag tartalmával kimerítő áttekintést nyújt, s mint ilyen minden rajziskolában helyet követelhet magának. *B. G.*

KÖNYVEK.

G. FRIZZONI, *Collezione di quaranta disegni* scelti dalla raccolta del Senatore Giovanni Morelli. Milano, Ulrico Hoepli. 1886. Folio.

Indice geografico-analitico dei disegni di architectura civile e militare esistenti nella R. Galleria degli Uffici in Firenze. Roma. 1886.

SYDNEY VACHER, *Fifteenth century italian ornament* chiefly taken from brocads and stuffs found in pictures in the National Gallery. London,

Pállik Béla

Petrovics MM 1101.

50

PÁLLIK BÉLA: A MŰVÉSZ FELESÉGE. *Dr. Csillery András gyüjteménye.* Nem arról az oldaláról mutatja Pállikot, amelynek hírét és népszerüségét köszönheti. A közönség rendesen az állatfestőt ünnepli benne, az emberábrázoló Pállikról minél kevesebb szó esik. Pedig, mint ez a képmás mutatja, igen kiváló volt ebben a nemben. A festésnek olyan szélessége és a mintázásnak olyan lágysága, annyi festői érdekesség van képében, hogy kiváló hely illeti meg a korabeli arcképek között.

Ausztria és Németország karolta fel a művészi

JUL 24 N 7

JUL. 24 14

Pàllik Béla

— *Pállik* Bélát a király közelebb magához hivatta Gödöllőre; ama képhez, mely a királyt mint lovast vörös frakkban fogja ábrázolni, ő Felsége egy órahosszat ült lóháton e festő előtt.

Vas. Ujs 1877.

764. l.

Pállik Béla

Vas. Ujs. 1878. 352 l.

Pállik Bélánál a királyné által megrendelt kép már készülőben van s c-inos havasi tájat ábrázol, egy szénakazalnál eszegető birkákkal és szamarakkal. Ama szép kép, mely királyunkat rókavadászruhában, „Malia“ nevű pompás arabs lován ülve ábrázolja, a gödöllői „Fáczános“-nál, két lovászszal, egy csoporttal, háttérben a királyi kastélylyal s őszi levegővel, már csaknem egészen kész. E képet a király sir Buchanan angol volt-nagykövetnek festeté ajándékba, de alkalmasint látható lesz a műcsarnokban is nehány napig.

A „Magyar Grafika“ m

Tervezte és szedte: Mólnár József — Woll Dezső k

Pállik Béla

Vas. Lyc. 1883. 45. l.

korában, Kolozsvárt. — Özv. Pállik Pálné szül. Beleznay Teréz, Pállik Béla jeles képiró édesanyja, 75 éves korában, Léván. — Özv. Adriányi Sámuelné

jedő fölmulatni [illegible] nyire nagy robajjal tör elő egy sziklából. Czárán Gyula, a bihari hegyek kutatója robbantásokat végeztetett a patak előtörésénél és nagy barlangot talált, mely a többi révi barlang közül gyönyörű cseppköveivel tűnik ki. A barlang első részét Czárán már megközelíthetővé tette. Beljebb a barlang kétfelé ágazik; az egyik ág a patak mentén folytatódik, a másik harmincz méter magasságba vezet. A magaslat tetején üreg van. A patak mentén egy óriási cseppkőfüggöny tűnik fel és itt véget is ér a barlang járható része. Tovább nem hatolhattak a víz miatt, de azt hiszik, hogy idővel az egész barlangot föltárhatják és az ország ismét nevezetes látványossággal gyarapszik.

* **A Louvre ismeretlen része.** A világhírű párisi múzeum építészeti felügyelője, Redon, azt a felfedezést tette a napokban, hogy van a palotának egy ismeretlen része, a föld alatt. Egy próba-ásatásból arról győződött meg, hogy mintegy 7 méternyi mélységben található az épületnek olyan szépen kidolgozott része, mely eredetileg bizonyára a föld felett

Pállik Béla

folyását tárják elő.

Műtermi kiállítások. A jeles állatképfestő, *Pállik* Béla a Kmetty-utca 29. szám alatt levő műtermében kiállítást rendezett saját műveiből. A művészt jó idő óta nagyrabecsülik különösen azok, kik futtatásra nevelt lovakat, elegáns fogataikat képben is látni akarják és azok, kik kedvöket lelik az állatvilág gyapjasainak, a bárányoknak, birkáknak, kosoknak abban a hűséges lefestésében, mely Pálliknak különös sajátossága. Festményeinek egyik jelentékeny része nem is jut kiállításra. Műtermében 120 kép mutatja 1862-től mostanig terjedő munkásságát, melyben arczképek, életképek, tájképek, csendéleti képek után is lehet ítélni egyénisége sokféle tartalmáról. A kosok, a birkák, lovak ebben a gyűjteményben is a legkiválóbbak, mint a művész megfigyelésének és szeretettel festett dolgainak különös alkotásai. A művészeknek úgynevezett műtermi kiállítása nagyon elterjedt szokás a külföldön, s a műszerető közönség szivesen keresi föl a művészeket otthonukban. *Pállik* művészetét a közönség régen ismeri és műtermébe is sokat látogatnak most el.

Vas. Ujs 1903.

837. l.

193 7 - XIII

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

A Műemlékek Országos Bizo
tekintetes Elnökségének

Budapest
IX. Hógyes En

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
DÍJ ÁTALÁNYOZVA

Pálik Béla

Egy hires ló képe. A „Kincsem“, Blaskovics Ernő hires lova, mely 20 versenyben győzött, s 75 ezer frtot szerzett gazdájának, képben megörökittetik. A képet *Pálik* Béla festé. A kép szines lenyomata 10 frtért megrendelhető a pesti lovaregyleti irodában, a Nemzeti Kaszinóban. Első ló, mely nálunk abban a dicsőségben részesül, hogy előfizetés utján adják ki képét.

Vas. Ujs. 1877. 63. l.

Pálik Béla

Pálik Béla fiatal képirónk ez idő szerint igen kedvelt festője a sportférfiaknak. Lovai, állatképei, vadászati jelenetei mindenütt elismeréssel találkoznak. Jelenleg is nehány ily genreü képen dolgozik. Az egyik egy csendes tájkép: borult, esős időben két rókavadász ballag hazafelé, valahonnan a fóthi ültetvények környékéről; a két sportsman: ifj. gr. Károlyi István és gr. Batthyány Elemér. Mind a vadászok, mind a lovak teljesen fesztelenül mozognak, s portraitjök tökéletes. Egy másik kép Czetwertinszky hget sárga-fekete lovagló szineiben tünteti föl, szintén lóháton.

Vas. ujs 1877. 236 l.

n igyekezete kárba
konokul lármázott
osztogattak egy-
veszekedés látszó-
)ja azonban a két

:a, — és cicomáz-

etésemet. A kór-
tlen szál fehérne-
Kap durván szőtt
eget, ennyi a ru-

:at? — kérdeztem

is, — tessék csak

kettőt és oda vol-
:kán megszorította
rcsu dereka volt.
össze a ruhát, de
hér nyaka és ala-
t az egyébként oly
nilyen igyekezettel
sikerrel, mert neki
karnia. Már ezért
eszedelem azonban
tükröt ők ketten,
özös pénzen hozat-

E kijelentés nyomán azután gyors tempóban fejlődött ki az egész háboruság. Hamarosan megjelent Maris, azután jöttem én. Nagyon nehezen tudtuk lecsillapítani őket. Végre is mind a kettő sírt, az erélyes Maris büntetésből elkobozta tőlük a tükröt, a miséről pedig eltiltotta mind a kettőt. A kórház szabályai nem ismerik ugyan a szobafogságot, de hát nem akartam Maris tekintélyét rontani.

Másnap nehéz operációnk volt. Maga az öreg igazgató, a híres sebész-tanár végezte. Az orvosok mind odagyűltek a terembe, a komplikált eset hallatára, azok is, akiknek nem volt vele dolguk. A szolgák már fölmentek a betegért, minden együtt volt, csak Maris hiányzott. Az ideges igazgatót borzasztóan fölzaklatta ez a késés, pedig talán csak néhány másodpercről volt szó. Sietve mentem Maris után, de az igazgató haragosan, idegesen nyomomban volt. Egyszerre léptünk be a Maris szobájába. Maris háttal állott, a kis tükör előtt, a nevezetes kis tükör előtt, amit tegnap kobzott el a veszekedő betegektől. Ragyogó tisztán volt felöltözve, a legkisebb mozdulatnál ropogott a keményített mosó-szoknya. Két karja könyökig meztelenül, fehéren villogott. Abban a pillanatban, amikor beléptünk, hófehér fökötőt helyezett el gondosan fésült hajára és tökéletes elragadtatással nézte a tükörben vidám, szép arcát.

— Mit csinál maga, Maris? — kérdezte dühtől fuldokló hangon az igazgató.

— Készülök az operációra, — felelte a legtermé-
[illegible] Maris, és mégegyszer megnézte, vajjon ki-
án, csinosan jut-e a márvány-asztal

kétségbeesve hördült föl, amin Maris
odott. És nem tudta megérteni, miért
p a betegektől messzire, a konyhába
k osztályát mindig olyan gyönyörü,
tartotta.

Pállik Béla öröksége

„A birkapiktor" — így nevezte magát Pállik Béla egy röpiratja címlapján. Ebben a címben van némi móka és van sok büszkeség. Benne van az is, hogy ő az egyetlen, az igazi, szóval *a* birkafestő. Nem nagy terjedelmü királyság, de szuverén, mert e kis birodalomban ő volt az egyetlen úr. Pállik pozitiv elméje elég bölcs volt ahhoz, hogy megösmerje tehetségét és annak határait s elég erélyes ahhoz, hogy a maga elé tűzött föladatot meg is oldja. Mondhatjuk, hogy ő volt az a ritka festő, aki elérte célját. A közönség ugyanis fönntartás nélkül elismerte az ő királyságát s a maga jószántából nem tűrt meg senkit mellette.

Pállik Béla pozitiv elméje pontosan meglátta azt az ürt is, amelyet ő és éppen ő tölthet ki teljesen s közmegelégedésre. A magyar Agrária számára versenyparipákat, négyesfogatokat s főképp tömérdek birkát festett. Egy országban, ahol a nagybankár, nagykereskedő és nagyiparos mentül előbb földbirtokossá igyekszik válni s büszkébb szimentáli *teheneire* és *Rambouillet*-kosaira, mint legpompásabb üzleti spekulációira, egy ily országban Pállik festészete igazán szükségletet jelentett. Annál is inkább, mert képein mezőgazdaságunk négylábui nem

Pállik Béla

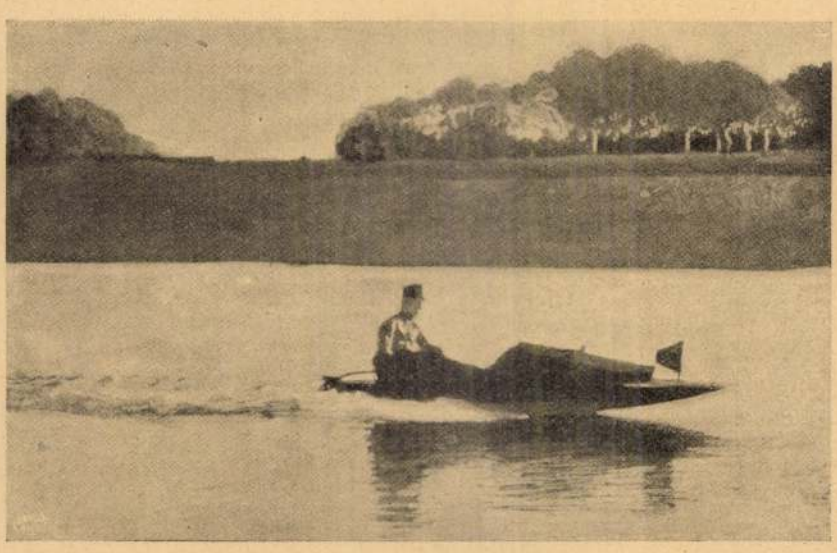

Korvin siklócsónakja, amellyel Bécsből Budapestre érkezett óránk.nt 65 kilométer sebességgel

voltak holmi mellékes járulékok, vagy közönséges staffázs. Hanem a birka, a paripa itt öncélként jelent meg, a legrészletezettebb arckép formájában, individuálisan. Ismét Pállik Béla pozitiv elméje kellett ahhoz, hogy a tőle telhető legnagyobb realitással adja ezeket az állatokat. Pályatársai tréfásan ráfogták, hogy gyapjukészítő géppel festi műveit. Ebből tény annyi, hogy megrendítő szorgalommal és ámulatra késztő türelemmel göndörítette szálról-szálra ezt a puha ányagot, annyi kézzelfoghatósággal, hogy belőle mintaküldeményt lehetett volna venni egy londoni gyapju-aukció számára. A Műcsarnokban kiállították hagyatékát: a vázlatokon, tanulmányokon és befejezetlen képeken tanulmányozhatjuk, mily rendületlenül folytatta ezt a munkát. S éppen e fölötte érdekes kiállítás fölvilágosít minket arról is, hogy milyen volt fejlődésének menete. Csodálatos véletlen, hogy Pállik alapvető tanulmányai épp abba az időbe estek, amikor a pozitiv anyagfestés volt a jelszó. Piloty és a magyar Pilotytanítványok épp akkor festették képeikre azokat a selymeket, faragott csillárokat, bőr-öveket, zománcos kardokat, amelyek előtt a közönség elámulva mondotta: olyan igaz és élethű, hogy szinte meg lehet fogni. Pállik tehetségének kitünően megfelelt ez az elv s ő átvitte azt saját külön tárgyára: a gyapjura. Ez volt legigazibb birodalma. A gyapjut egész anyagszerűségében, szövedékének jellegében adni: e célt igazán elérte.

E kiállításon megismerjük Pállikot mint táj- és emberfestőt is. Ilyfajta műveivel nem kívánt a nagy nyilvánosság előtt szerepelni: bölcs mérséklettel csak azt juttatta a kiállításoknak, amiben magát legerősebbnek tudta. Okos ökonómiára vall az is, hogy a modernebb áramlatokkal nem kísérletezett. Aki úgy megtalálta a maga birodalmát, mint ő, az nem vállalkozik nyaktörő kalandokra. Sajátos festői céljai viszont oly pozitivek, oly nyilvánvalók voltak, annyira megszoktuk, hogy tőle ezt a jellegzetes szövet-realitást kapjuk, hogy tulajdonképpen senkinek föl sem tűnt az elvbeli távolság, amely Pállikot az újabb nemzedéktől elválasztotta. Népszerüsége nem csökkent, munkakedve sem. Festészetünkben egyike ama kevesekneknek, akiket specialistáknak fogadott el a közönség.

Lyka Károly

a mennyei kibicz haragosan felugrik és dühösen kiált: De már a mennydörgős mennykő csapjon bele az ilyen játékba. Tudvalevő dolog, hogy a mennyei inspekcziós szavának mindig van foganatja. Ha ő azt kiáltja: alárm, akkor az egész mennyei ármádia egy pillanat alatt talpon van. Ő kezeli a villámot és a mennykövet. A legkisebb szava parancs. Igy esett, hogy amint kiejtette a mennydörgős mennykő szót, abban a nyomban elsült a villám és lecsapott egyenesen a kártyázó társaságra. Az egyiket megbénitotta, a másikat megsüketitette, a harmadikat megsimitotta. Ilyen sajnálatos esetek történhetnek, ha a mennybeli hatalmak nincsenek a földi dolgokról tájékozva és ha a kormányt olyanokra bizzák, akik annyira el vannak maradva a világtól, hogy még alsóst se tudnak játszani.

* * *

♂ **A politikai érettség.** A skupstinában felállt egy szerb honatya, Ilics Száva, aki mindenesetre szókimondó és bátor ur lehet és igy szólt:

— A szerb nép még nem érett meg a politikai jogok gyakorlására. Bizonyság erre, hogy minket választott meg képviselőkül.

Erre a skupstina szörnyen felháborodott és Ilics Szávát harmincz napra kizárta az üléseiből. A skupstinának okvetlenül igaza van, ha megsértődött, ami nem jelenti azt, hogy Ilics Szávának nincsen igaza. Igazsága lehet neki is. A harmincz napos kizárás azonban még nem dönti el a felvetett kérdés meritumát. Mindenesetre kérdéses, miért fogadta el Ilics ur a mandátumot, ha maga is ugy van meggyőződve, hogy azt csak a politikai éretlenség nyujthatta neki és ha ő mégis elfogadta, miért veszi most rossz néven a társaitól, hogy hasonlóképpen cselekedtek. A megfelelő és helyes megoldás az volna, ha Ilics ur lemondana a mandátumáról és uj választásnak vetné alá magát, megszavaztatván ilyen módon a választóit: elég éretlenek-e arra, hogy ujból megválaszszák vagy elég érettek már arra, hogy mást válaszszanak meg helyette. Ha megválasztják még egyszer, megnyugtathatja az a tudat, hogy egy véleményen van a választóival; ha nem választják meg, büszke lehet rá, hogy az ő választói már megérettek politikai jogaik gyakorlására.

* * *

♂ **A nemeslelkü háziur.** Ezen a héten egy levelet reprodukáltak a lapok, amely nagyobb szenzácziót keltett Budapesten, mint akár a tiz szobor felállitását elrendelő királyi kézirat. Egy háziur levele volt, aki leszállitotta a lakói házbérét. Ez a rövid, de nemeshangu leirat lázba hozta a közönséget. Egy háziur, aki lefelé stájgerol, ez olyan esemény, amely idáig páratlanul áll a magyar főváros történetében. Marczali Henrik, aki Budapest monografiáját irja, félbeszakitotta nyári üdülését és gyorsvonaton sietett a kitünő férfiuhoz életrajzi adatokért, az illusztrált lapok arczképeket kértek tőle és a Józsefvárosban egy szegény gyermekeket felruházó asztaltársaság alakult a nevére. Naiv és optimista magyarok egy uj korszak kezdetét hirdették és Feld Mátyás tüstént hozzáfogott *A nép barátja* czimü darab megirásához, amelynek fényes sikerét már eleve biztositja a második felvonás nagy jelenete. Ebben a jelenetben diktálja ugyanis a háziur, ez az igazi Aranyember, a lakóihoz irott lestrájgeroló levelet. Megindító jelenet lesz, az bizonyos, a minthogy ahhoz se fér kétség, hogy ez a legujabb drámai momentum. Poéta ilyesmit még kieszelni nem merészkedett. Konstatálnunk kell azonban, hogy még mindig vannak megrögzött emberek, akik egy csöppet se hajlandók hinni a háziuri lélek e megkapó fellángolásában. Az bizonyos, hogy az üres lakások száma Budapesten nagyobb, mint valaha. Vannak házak, amelyeknek a háromnegyed része üresen várja a lakót. Ha most egy ilyen ház tulajdonosa az ő kevés számu lakóihoz egy ilyen leiratot intéz, bizonyos, hogy valamennyitől kevesebb házbért szed be, de az is bizonyos, hogy ezt a házat másnap a lakáskeresők legiója ostromolja meg. Mindenki ebben a házban akar lakni, valóságos liczitácziő támad és ha a háziur nem stájgerol, annál nagyobb vehemencziával stájgerolnak a lakók. Igaz, hogy ők fizetik legdrágábban Budapesten a lakásukat, de a háziurat ezért gáncs valóban nem illeti. Miután pedig ez a megoldás a lakóknál csak a háziurakra nézve kedvezőbb, ne tessék csodálkozni rajta, ha nemsokára tuczatjával fognak jelentkezni a háziurak, akik szintén lefelé stájgerolnak.

* * *

♂ **Virchow.** Ez az aggastyán, akinek arczképét itt közöljük, egyik legnagyobb élő nevezetessége a nagy Németországnak. Archaeologus és politikus. Amabban ma társtalan auctoritás, emebben valamikor a porosz képviselőházban hatalmas ellenfele volt Bismarcknak. Az öreg urat nem riasztotta meg a körülbelül háromszáz mértföldnyi ut Brassóig és eljött a Honterus-ünnepre. Szó nélkül nagy tisztesség. A zöld szászok azonban nyilván jobban szerették volna, ha otthon marad Berlinben, mert az ajándék, amit hozott, nekik nem kellemetes. Abban a hitben ringatóztak, hogy az öreg tudós majd konstatálja a magyarok elmaradottságát a kulturában és velük együtt óbégat a mi barbár voltunk fölött. És mi történik, oh boldog isten! Virchow előadást tart az archaeologiáról, konstatálván, hogy a szászok ezen a téren szülőföldjüket éppen nem aknázták ki, és konstatálván azt is, hogy viszont a magyar *Pulszky* munkássága az archaeologiában korszakot teremtett. Még ez azonban nem minden. Ha a kulturában nincs is igazuk a szászoknak, lehetne a — politikában. De abban sincs. Virchow kijelentette, hogy a nagy németség az erdélyi szászok kedvéért nem gondol keleti hóditásra. Más szóval: hasztalan minden kokettirozás a németekkel, bele kell nyugodni abba a fatális sorsba, hogy Magyarország magyar és nem a németség előre tolt őrse. Végül pedig a helynévmagyarositás dolgában is megnyugtatta az aggodalmaskodó szász lelkiismeretet. A szászok, amikor Erdélyben megtelepedtek, a talált szláv helyneveket elnémetesitették. Szakasztott ezt teszik most a magyarok. Ha a szászoknak volt joguk a szláv helynevek elnémetesitésére, van joguk a magyaroknak is a német helynevek megmagyarositására. Más szóval: most szabad Jupiternek is az, ami szabad volt valaha az ökörnek!

* * *

*** **Pállik Bélánál.** Mint önök valamennyien, én is olvastam az ujságban, hogy Pállik Béla, a birkák kitünő festője, elköltözik Budapestről Nagy-Károlyba. Az ok ösmeretes: Pállik Bélát annyira elhalmozták megrendelésekkel, hogy a művésznek három évre vissza kell vonulni a magányba, hogy képeit elkészithesse. Mi sem természetesebb, mint hogy én, aki buzgó és okleveles riporter vagyok, azonnal felkerestem a művészt, hogy meginterviewoljam Pállik Béla még Budapesten volt. Ha már az is hihetetlen amit az ujságból olvastam, ugy nem tudok jelzőt arra, amit künt az Epreskertben láttam. Az egész Epreskert emberekkel volt tele, akik egymás hátán szorongva várták, hogy a mester elé jussanak. Magam egy inast fogtam

A Ilei 1898.

Pállik Béla

meg, hogy szeretnék Pállikkal beszélni. »Lehetetlen« válaszolt az inas »de rajtam nem mulik, hogy ön szine elé kerülhessen. Ez a sok ember mind hozzá akar jutni, hogy képet rendeljen. Számokat osztottunk ki s itt van önnek is egy szám.« A 6748-as volt: »És most,« kérdém »melyik szám van soron?« »A tizennégyes«, felelt az inas hidegen. Mit tehettem volna, leültem, vártam és néztem azt, ami történik. Ez pedig elég mulatságos volt. Az emberek, amint a számjukra került a sor egyszerüen rárohantak Pállikra, eléjedobták a pénzt és fülébe harsogták a kép tárgyát. Pállik kitünően védekezett, a pénzt football-ként lökte vissza, a megrendelőt pedig feltünés mellőzésével elvezettette. Voltak azonban erőszakosabbak is, köztük egy angol, aki látva, hogy előtte mi történik, egyszerüen pisztolyt szegzett a mester mellének, aztán felirta egy névjegyre a kép czimét, hozzá ilesztette a 10.000 font sterlingről szóló cheque-t és a mester pénztárczájába tette. Mielőtt a művész egyet szólhatott volna a merénylő eltünt s a gyorsan előhivott orvos már csak azt konstatálhatta, hogy Pállik 10.000 font sterlinggel gazdagabb. Pállik persze vigasztalhatatlan a jelenetek miatt, melyek idegeit széjjel roncsolják. »Uraim« kiáltja olykor »én a végsőre vagyok elkészülve! Csak holtestemen át juthatnak megrendeléshez!« Ez azonban keveset használ, a chodinkamezőre emlékeztető jelenetek egymást érik. Végre éjfélkor 36 órai várakozás után rám került a sor. Pállik egészen kimerülten fogadott. »Recipe ferrum,« nyögte alig hallhatóan, »gondoljon ifjuságomra és büntetlen előéletemre . . .« »Mester« szóltam földig hajolva, »én nem jöttem megrendelni, mert nincs pénzem s csak interviewer vagyok.« »Hogyan?« szólt Pállik ijedtében »ön nem rendelni jött? Lehetséges? Nem akar képet? Oh uram« tört aztán ki kezemet megszoritva »vajjon meg tudom-e ezt önnek hálálni! Oh ön római jellem, igy csak egy Cato gondolkodhatik! Lássa ön azt tehetett velem, amit akart, ki voltam fáradva s nem tudtam volna ellentállani. Ön nem élt vissza a helyzettel, ön gentleman!« Ez volt utolsó szava. Azonnal felült a nagy-károlyi vonatra s elutazott. Megrendelői üvöltve rohantak a vonat után, a rendőrség azonban szétverte őket.

* * *

♂ **Kutyavilág.** Kutyavilág jár a kutyákra. Akiben egy szemernyi megfigyelés van, konstatálhatja akár nap-nap után, hogy ez a mai korszellem határozottan kutyaellenes irányu. Nem kell hozzá valami jóstehetség és akár az esztendőt is meg lehet jelölni, amelyben az utolsó kutya is kipusztul ebből a hazából. A kutya elenyészik a föld szinéről és eljön nemsokára egy uj generáczió, amelynek gyermekemlékeiből teljesen hiányozni fog annak a becsületes, lompos négylábunak a képe, akihez minket a legelső és leghivebb játszótárs hálás emlékezete füz. Lompos is volt, kóczos is volt, de bizonyos, hogy a legritkább és legbecsesebb erények egyikének az ő nevével jelezték a legnemesebb fajtáját. Tolvaj ellen ő volt a ház legmegbizhatóbb őre, magános vándor hű kisérője, társtalan szegénynek ragaszkodó társa, zsellér ember apró gyerekének becsületes szárazdajkája. Elfért a lompos bundája alatt egy darab közigazgatás meg egy darab kisdedóvoda. Nem lenne ember az ember, ha mindezekért nem hálátlansággal fizetne neki. A kutyára rájárt a korszellem és kimondotta rá az anathémát. Ravaszul kezdte ki: mindenekelőtt a népszerüségét tette tönkre. Adóalanyt csinált belőle. Az ebadót az urak eszelték ki és mégis a kutyáját veri agyon érte a szegény paraszt. Sőt a gazdag paraszt is: nem annyira azért, mert sok volna az az egy forint, hanem azért, mert adó. Hogy a népszerüsége igy alá lett ásva, persze tovább mentek a rovására. Most már a személyes szabadságára került a sor. Jött a koloncz, a zsineg, a szájkosár. Szemmel látható volt, hogy valami nagyon nagy hatalom szegült ellenségévé a kutyának; már pedig eb lesz a barátja annak, akinek valami nagy ur az ellensége. Mindenki ellenük fordult és a héten a gödöllői előljáróság elkövette azt a kegyetlenséget, hogy agyonveretett minden kutyát a községe falai között. Később kiderült, hogy félreértés okozta ezt a gödöllői Szent-Bertalan napot és az érdemes előljáróság alighanem kénytelen lesz még pótadóba kivetni ennek a kutyamulatságnak a költségeit, de a szegény agyonvert párák már legfölebb keztyűbőr alakjában fognak értesülni arról, hogy őket csak tévedésből püfölték át a másvilágra. Szóval ma már jóérzésü ember a kutyájának se kivánja, hogy kutya legyen.

* * *

♂ **A férjek.** Egész a legujabb időkig általánosan elfogadott szabály volt az, hogy a csábító lőjje agyon a férjet. Ehhez a szabályhoz szigoruan ragaszkodott az élet is, az irodalom is. A köztudat csak ezt az esetet fogadta el kielégitő megoldásnak és ha elvétve mégis akadt férj, aki másként járt, ezt meg nem engedett kivételnek tekintette. A novellisták, amennyiben akarták, hogy elismerjük bennük a »komoly, realis valóságra való törekvést« kötelességüknek tartották, hogy az ilyen drámai konfliktusok alkalmával feltétlenül a férj huzza a rövidebbet. A férj, aki az első fejezetben viruló egészségnek örvendett az utolsó fejezetben mint méla akkord lehelte ki becsületes lelkét, ha számot tartott rá, hogy komolyan vegyék az olvasók ugy, mint a műitészek. A közmorál csodálatosképpen nem látott a megcsalt férjben mást, mint a gyámoltalanságot, amely nem képes megoltalmazni a sajátját és amennyiben a drámai összetüzésben mégis ő lett a győztes, ezt a gyámoltalanság buta diadalának tekintette és felháborodott rajta. A hős a csábító volt, akinek nem szabad buknia. Most azonban, ugy látszik, megfordult a világ rendje. A férjek lövik agyon a szeretőket. Ez a fordulat annyira uj és szokatlan, hogy az erkölcsös világ egyik fele elámul rajta, a másik fele pedig felháborodik és tiltakozik. Nem elég, hogy a férj nem tud vigyázni a feleségére: még az agyonlövetés alól is gyáván kibuvik, sőt ő lövi agyon a rokonszenves harmadikat. És az erkölcsös elmélkedők tárczaczikkekre menő méltatlankodásban törnek ki, aminthogy kitör belőlük a méltatlankodás akkor, amikor kiderül, hogy sikkasztási müveletekbe bocsátkozott egyik-másik élni szerető gentleman. Egy szusz alatt elitélik a tolvajt és a férjet és mind a kettőt a morál nevében. Csodálatos naivsággal felejtik el, hogy aki becsületet vagy boldogságot lop, legalább is akkora gazember, mint aki pénzeket lop. Csodálatos naivsággal felejtik el azt is, hogy a feleség becsülete felett nemcsak a férj tartozik őrködni, hanem minden tisztességes ember, aki a társadalmi erkölcs szabályait magára nézve kötelezőknek elismeri. Aki azt mondja: öld meg a nőt, de ne bántsd a csábitót; ha következetes akar maradni, azt is kell mondania: büntesd meg a pénzt, de ne bántsd a tolvajt. Aki kenyeret lop, mert öli az éhség, azt elitéli a törvény: aki az asszony tisztességét és a férj boldogságát lopja: — az szent és sérthetetlen. Pedig kenyér nélkül meghal az ember: a más felesége nélkül még meg lehet élni. A más felesége nekünk luxus; annak a másnak pedig minden: a tisztesség, becsület, boldogság. Az, hogy ez a más — férj, még nem elég nagy bűn arra, hogy mindezektől szabad legyen megfosztani. A csábító pusztuljon el, a férj szomoru diadalán pedig ne háborodjon fel senki. Nem mindig bizonyos, hogy az a hős, aki elcsábitja a nőt, lehet az is, aki feleségül veszi és nem mindig bizonyos, hogy az a tisztességes ember, aki a becsületét kivánja az asszonytól, lehet az is, aki a magáét bizza rá.

* * *

♂ **Nemzetiségi mozdonyok.** Hulleinban, egy barátságtalanul cseh városkában kegyetlenül lepisszegtek egy személyvonatot, mert a conducteur németül kiáltotta a vezényszavakat. A cseh sovinizmus mind a két farkával csapkodva tiltakozott az ellen, hogy az ő országában németül álljon meg vagy németül induljon a vonat. A demonstráczióból, hála a személyvonat higgadt tapintatosságának, nem lett semmi nagyobb baj. A vonat

Var. lip. 1885. 469 l.

Jelenet a csákói vadászatokból az 50-es évekből. — Pálik Béla festménye.

N MINISZTERELNÖKNEK ÁTNYUJTOTT DISZALBUMBÓL.

A Szabadelvű Párttól s ösza Kálman

soha sem változott meg irányomban.

Alkalmam volt családi körébe sokszor betekinteni. Pongyolában láttam az államférfit — s a kit messziről ridegnek láttak mások, én közelről gyöngédnek s a szív és kedély emberének ismertem. A ki ugy szerette anyját, ugy szerette testvéreit, azt most családja körében szerető és gyöngéd férjnek s édes apának ismertem meg. A fárasztó napimunka közben, melyet a hivatás és kötelesség szabott rá, ebéd után egy órát, a fekete kávénál, családi körének szentel naponkint. Ilyenkor gyermekei, a nagyobbak s a kicsinyek, körüle s neje körül sereglenek. Hogy eljátszadoz, hogy enyeleg velök! Mint gyügyög, tréfál, ingerkedik a kis Lajoskával! Hányszor láttam nyakán csüngeni — mig otthon volt — kedves, forrón szeretett leányát, a bájoló Pauline-t; neje, a fenkölt szellemü s ritka nemes szivü nő, kit zaklatott élete őrangyalául rendelt a gondviselés — s szép és eszes gyermekei, bűbájos kört alkotnak körülötte. Szegény ember (kinek egyebe nincs szeretteténél) nem szeretheti jobban övéit, mint ez a férfi — a ki a parlamenti vitákban rendületlen, ha kell éles, érdes, lesujtó — de otthon csak gyöngéd s meleg tud lenni.

A történelem oly képet fog rajzolni Tisza Kálmánról, melyben a politikus és államférfi erős vonásokkal lesz kidomboritva; de a kik őt ismerték, az erős vonásokat az ember gyöngéd vonásaival fogják megenyhiteni s a jellem szoborszerü alakjára a nemes kedély zománcza fog borulni, melyen az emlékezés gyöngéd szinárnyalatai csillannak meg.

Szász Károly.

A GESZTI KASTÉLY.

Geszt, mely régi okleveleinkben a XIV-ik század elejétől kezdve Fekete-Geszt név alatt fordul elő, és egy ideig a Csáki-féle nagy biharmegyei birtokokhoz is tartozott, a mult század első felében egy időre a jezsuiták birtoka volt. Az I. Tisza Lajos a század közepe táján, mint a Szénás-család leányági örököse, neoacquisticus pört kezdett a szerzet ellen. A pör hosszu folyaczia, német és magyar nyelvu, egyáltalában nem csupán szépirodalmi müvek, a miniszterelnökné gondjai alatt állanak, és ő szaporitja azokat folytonosan vétel által is, mig a miniszterelnök könyvei részint Budapesten, részint a maga szobájában vannak.

Az ebédlőből nyilik ismét balra a nagy szöglet-szalon, pompás növény-diszitéssel; innen ismét a grófnő kis dolgozó-szobája, atyjának gróf Degenfeld Imrének arczképével, és az ugyancsak igénybe vett kis iróasztallal. Mert a kegyelmes asszony nagyobb levelezést folytat, mint ura, a kinek, ha távol van, nincs nap, hogy ne irna, és viszont nincs nap, hogy tőle is levelet ne kapna. A dolgozószobából van a kijárat a tágas terrasszra, mely ujabb épités, és a melyről néhány lépcső vezet le a parkba. Délután és esténként ez a család legkedvesebb tartózkodási helye. A nyáron majdnem mindennapos kikocsizásoknál, kedves vendégek elmenetele és érkezésekor ez az induló- és váró-hely. A dolgozó-szobából tovább menve vannak a háló-, öltöző- és gyermekszobák.

A miniszterelnök dolgozó-szobájától jobbra, egy az egész kastélyt körülfutó folyosó mentén két oldalról voltak a tanuló nagyobb fiuk és nevelők szobái, és a vendégszobák. Ezek most a miniszterelnök legidősebb fiának Istvánnak, ki ifju nejével itt éli a mézes heteket, lakosztályát képezik. Épen igy az épületnek emeletes közepén, az ugynevezett pavillonban levő négy szoba is vendégek számára van berendezve.

A kastélytól keletre és északra terül el a tágas park, melynek egy része szőlőskert. Üvegház, kertészlak, és számos szép sétáló- és pihenőhely ékesitik a parkot, a melynek szépsége és egészséges levegője bőven ellensulyozza a faluban nem messze a kastély előtt végigfutó mocsáros eret, melynek vize áradáskor a park szélére is bejön. A parkban a kastélytól észak felé, a kuglizó mellett van egy kis regényes fekvésü kerti ház, melynek örök érdeket ád azon körülmény, hogy 1850-ben több hónapig lakott benne és pedig saját választása folytán Arany János, a ki akkor a család felkérésére a fiatal Tisza Domokost vezette be az æsthetikai tanulmányokba.

A geszti kastély fénykora idősb Tisza Lajosnak (II.), Biharmegye hires alispánjának idejével kezdődik. Tisza Lajos a régi magyar értelemben vett nyilt, vendégszerető házat tartott, a melynek asztalánál mindig többre volt teritve, mint a hányan ültek, jeléül annak, hogy a vendéget mindig várják. A geszti kastély volt egyik főközpontja Biharmegye társadalmi és politikai életének is befolyással. Az aldott lelku urnő nemcsak a családnak, hanem a falunak is jótékony angyala volt. Hálószobájának ablakán joga volt bekopogtatni a szegény jobbágynak, ha feleségét vagy gyermekét veszélyes betegnek hitte, és a grófnő felkelt, felöltözött és éjnek idején ment orvosságaival a betegséget enyhiteni. Az ilyen léleknek kutforrása, a melyből merit, nemcsak a jóság és szeretet, hanem a legmélyebb keresztény vallásosság is. A Telekiek erős protestáns vallásossága a Telekiek erős hazaszeretetével párosult e rendkivüli asszonyban, és gyakorolta ki nem irható befolyását a gyermekekre is.

Majd jöttek a forradalom viharos évei és elborult az eddig oly vidám kastély. A család legidősb gyermekét a csatatérről életveszélyes sebekkel boritva hozták haza, és csak nagy nehezen mentette meg életét a női és anyai szeretet gondja. A megyei élet zaját a sir csendessége váltotta fel. A megmaradt régi vidám barátok egymás szemébe néztek és ott vigasztalást nem találva, siettek haza, hogy otthon keressenek valamit, a miért még méltó élni. Még boldogok voltak, kiknek gyermekeikben legalább fenmaradt a jövő reménye. A geszti kastély ura és urnője is ezekben találtak vigasztalást, bár nem hiányzott itt sem a bánat. A legkisebbik fiúnak, kiben erős költői tehetség szikrái mutatkoztak, életét Egyiptom földének örökös nyara sem volt képes megtartani. Egymás után költöztek el a szülők is a geszti sirboltba.

És e közben egy másik korszak jött el a maga reményeivel, boldogságra és tettre szólitva az ifju nemzedéket. A kastély ura, a jelenlegi miniszterelnök, családot alapitott, és visszatértek a geszti kastélyba a régi boldog idők talán nem annyi külső zajjal, mint régebben, de a családi életben a jóságnak, vallásosságnak, hazafias szellemnek és magas műveltségnek épen annyi drága kincseit rejtve magukban. A családi boldogság, melynek frigye a Tisza és Degenfeld család közt lórántházai templomban köttetett meg (1860.), még most is, midőn annak már 25 ik évfordulója betölt, bearanyozza a geszti kastély termeit. Boldog kastély és család, a melynek Isten egymásután két olyan urnőt adott. Ismét gyermekekkel, a család és haza reményeivel népesült meg a ház . . .

A fiatal férj szolgálatát a haza is kivánta. Lobogó ifjui lelkesedéssel, támogatva egy fenkölt lelkü nőnek szerelmétől, vetette magát törhetlen lelke és tettvágya egész erejével a közügy szolgálatára. A geszti kastély falai közt már nemcsak Biharmegyének, hanem egy egész nemzetnek sorsára kiható tanácskozások folytak

Pállik Béla

Egressy Gábor halála a Nemzeti Színház színpadán 1866. július 30-án, a Brankovics György című tragédia előadása közben.

Festette: Pállik Béla.

Magyar Szinmüvészeti Lexikon Bpest 1929. I. k.

Eredetije az Ernst-múzeumban.

Pállik Béla

Mint indítóok s mint jóleső és szükséges jutalom az anyagi ellenszolgáltatás annál kevésbbé, sőt egyáltalában nem játszik — nem is játszhatna — szerepet a művészképmások létrejötte körül. A festő és a modell, a kép szerzője és ábrázoltja között itt más természetű kapcsolatok adódnak, amelyeknek bogozásánál a baráti összetartozás, a kortársi együttküzdés, a hasonló ideálok vallásának szálai találhatók meg. Minden valószínűség szerint *Ingres* például inkább vállalkozott volna arra, hogy kimozdítsa helyéből valamelyik égitestet, semhogy megfesse az ellenfél, *Courbet* arcképét.

A kiállítás művészképmásai között, a baráti kapcsolatról, (mögötte nyilván az ábrázolt festő művészetének szóló elismerésről is) nyiltan beszél az a tussrajz, amely *Deák-Ébner* Lajos műve és sarkában a következő sorok olvashatók: A mon ami Mészöly Géza, Louis Ébner 1883 Paris. Az életrajzíró, a művészbiografus azonban egész bizonyosan ki tudja mutatni ezt a fajta viszonyt,

A kiállítás tanulságai közül való az is, ami távolról sem erősíti meg azt a hiedelmet, mintha az arckép művészi ügye kimondottan a hivatásos arcképfestők ügye lenne s ha ezen a téren tökéletes értékekre vagyunk kíváncsiak, akkor elsősorban csak az ő táborukban szabad keresgélnünk. Azoknak a művészeknek, akik a kiállításon felvonulnak, csak egy része, még pedig a kisebb rész nevezhető ily értelemben arcképfestőnek. A nagyobb rész azokból telik ki, akiknek munkásságában az arcképnek nem jutott több idő és alárendeltebb szerep, mint a kompozíciónak, a tájképnek, sőt van olyan is a sorban, akinek művei között arckép csak elvétve akad, ritka madár. Mégis, aki szétnéz e képmás-gyülekezetben, nincs oka panaszkodni a nem hivatásosakra s ha erősebb körülnézéssel kritikai összehasonlításokat tesz, úgy találja, hogy a legtöbb kimagasló értéket ők szolgáltatják. Amikor a festészet általános iránya változik, tartalmi, stílusbeli és technikai megújhodáson megy

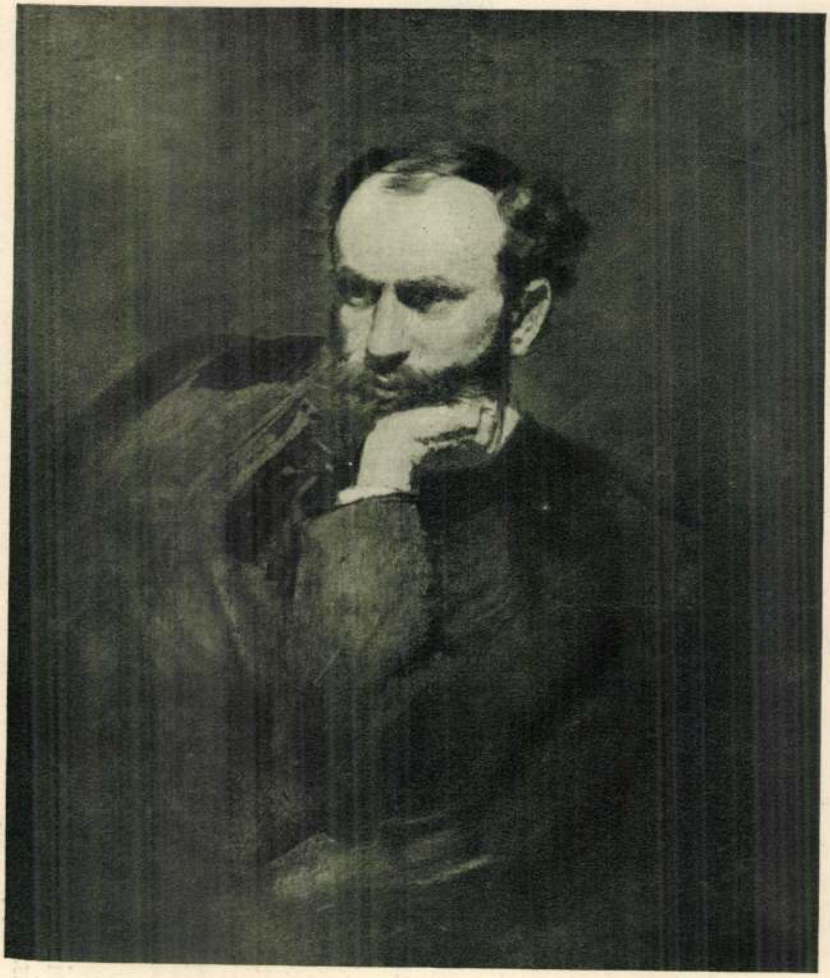

PÁLLIK BÉLA (1845—1908): MÉSZÖLY GÉZA FESTŐMŰVÉSZ (1844—1887) KÉPMÁSA, 1872
A Magyar Történelmi Képcsarnok tulajdona

Dömötör István: Magyar művészi képmások. Magyar Művészek 1931. 321. l.

és dacol vele az örökkévalóságig. Hiába bizonyítgatta Darvin, hogy az ember a majomtól származik, a mi képzeletünkben mégis úgy él Éva ősanyánk mint a szépség mintaképe és Ádám apánk, mint őserőtől duzzadó férfialak. Ha pedig képünkön a piktor másként fogja fel őket, ez csak engedmény a humornak és mitsem változtat a régi hiten. Mert hogy olyanok lettek volna őseink, a minőknek azokat bemutatja, azt már hiuságból sem hisszük el a rajzolónak. Pedig lehet, hogy mégis igaza van neki és Darvinnak.

Nagy napok emléke.

Mikor a Vérmezőn szép júniusi napon paripára ültek a vármegyék küldöttjei, hogy a budavári királyi palota előtt, a millenáris évbe lépett Magyarország hódolatát átadják messzi vidékekről a magyar királynak s mikor ez a páratlanul ragyogó menet átvonult Buda régi házai és Pest új palotái közt: azt sajnálta mindenki, hogy ez a remek fölvonulás néhány rövid óra múlva már csak mint foszladozó kép marad meg az emlékezetében. Ezt a temérdek színt, ezt a sok mozgást, e büszke tépett lobogókat, ősi, harcba való vérteket, bársonyos-selymes köntösöket, ékköves kardokat, ezeknek a daliáknak képét ki is tarthatná mind a fejében? Ki tudná maga elé idézni azoknak a történeti mozzanatoknak hív képét, melyek a Mátyás-templomban, a várban, az új országházban lefolytak, gyorsan mint az idő, színesen, mint egy szép látomány, melyet messzi korokból vet vissza egy bűvös tükör?

Már akkor azt tervelték művészemberek, hogy minderről a millenáris nagy momentumról képet kellene adni az utánunk következendő nemzedékeknek, olyan képeket, melyek visszacsillogtassák ama nagyszerű jelenetek színét-izét, nagy jelentőségét, ünnepi komolyságát. Ez a gondolat lassan több-több tápot nyert a közönség részéről s pártfogásába vette azt a kormány is, úgy hogy most már konkrét formát öltött s annyira megérett, hogy kilépett a művészek kis köréből és országos mozgalommá készül válni. *Pállik* Béla festőművész az eredeti tervelője ennek a dolognak; ő néhány száz fényképet, művészkollégái pedig sok vázlatot vettek fel az egész fölvonulásról, a templomi ünnepségről, az országház díszüléséről. Pállik aztán társaival nagyszabásu tervet dolgozott ki, mely a kormányt is foglalkoztatja. Szép s nagy palotát akarnak építeni, melynek egyetlen termében koncentrikus látópontból a június 8-iki nemzeti ünnepnap eseményei volnának láthatók, művészkezektől festve, eredeti fölvételek nyomán. Ez a palota ezekkel a festményekkel nem volna holmi ideiglenes panoráma, hanem egyik maradandó emléke a millenáris napoknak, mely a jövő számára megőrizné a magyar nemzet e páratlan napjainak képét. Kitünő erők szegődtek Pállikhoz munkatársakul, nyolc-tíz festőművész, kik közt ott olvastuk Eisenhut, Vágó, Márk s mások nevét. A terv csak országos mozgalommal volna elérhető s alapos a remény, hogy e részben a festők a közönség részéről a legmesszebb menő támogatásban fognak részesülni, a mint a kormány is a maga részéről kilátásba helyezett. Láttuk e projektum tervrajzait s az a meggyőződésünk, hogy a szép gondolat ebben a szép formában, mint a milyenben a tervrajzok mutatják, bizonyára nemcsak hogy életrevaló, de egyúttal olyan jelentős történeti dokumentum s annyira alkalmas a millenáris nagy napok nemzeti jelentőségét tolmácsolni, hogy annak kivitelét nyugodt lelkiismerettel ajánlhatjuk a művészetnek. A magyar közönség buzgó támogatása bizonyára nem marad el, a mint ez a nagy tervezet bővebb részletekben kerül a nyilvánosság elé.

Az első kedves, regény egy kötetben, írta *Gerolamo Rovetta*. Egy elhanyagolt fiatal asszony története, a kinek férje csupán akkor jön arra a tudatra, hogy milyen kincse van, mikor más valaki is áhítozik már rá és megkisérli nem lehetne-e a maga számára megkaparítani. A harc a férj és a kedvesjelölt között az elsőnek győzelmével végződik, a mi nemcsak erkölcsi szempontból megnyugtató, de igazságos is, mert minden hibái dacára többet ér a férj, mint az imádó. A pompás humorral és bájos egyszerüséggel megírt történetet *Tábori* Róbert fordította magyarra és megjelent az Egyetemes Regénytárban. Ára piros vászonkötésben ötven krajcár.

—

Magyar történetírás.

A Szalay-Baróty féle történelem II. kötete.

Kár, hogy egészen megfeledkezünk a régiekről és közülök különösen az öreg Horváthról a ki a huszas és a harmincas években olyan sokat tett a nemzeti szellem ébren tartásáért Tetszik tudni, abban az időben kissé álmos volt a nemzeti szellem és drasztikus szerekhez kellett nyúlni, hogy tökéletesen el ne aludjék. Horváth bácsi a történeti kúrát alkalmazta vele szemben és olyan históriát kanyarított kortársainak, hogy nyitva felejtették szemüket és szájukat. Bebizonyította, hogy Ádám magyarúl beszélt a paradicsomban Évával, hogy a tíz parancsolatot magyarúl kapta meg Mózes és csak azután fordította le héberre; szóval, a mit csak akvirálni lehetett a magyarság részére, azt el is akvirálta Horváth bácsi.

Hát abban az időben jó volt ez is, a mi ma még tréfának sem járná meg. Oknyomozó adatokon alapuló és mégis a nép szellemében gyökerező történetet senki sem írt, hanem igenis regényes és kalandos históriákat. Csak a negyvenes években próbálkozott meg az igazi történetírással egy másik Horváth és azóta haladtunk, roppantúl haladtunk ezen a téren is. Különösen a millénium esztendejében. Megjelent egy egész sereg históriai munka, a mely a tudomány teljes apparátusával van elkészítve és az új mellett megújul a jó régi is. Az Athenaeum tízkötetes új munkája mellett ott van a *Szalay* József háromkötetes históriája, a mely a hatvanas évekből ránk maradt, de most átdolgozta dr. *Baróti* Lajos és kiadja a Wodianer F. és fia cég. Szalay háromkötetes története azt a szerepet viszi nálunk, a mit *Schlosser* Németországban: igazi szép könyv, egyszerü és könnyen érthető módon van megírva, olyan tárgyilagos, hogy ebben a tekintetben mintaképül szolgálhat és egészen szabadelvü szellemben tárgyalja az eseményeket. Némiképpen elavult volt az irálya az idők folyamában, de éppen ezen a bajon teljesen segített az átdolgozás és a stilus már most teljesen friss, modern, habár megmaradt rajta az eredeti zománc.

A második kötetben, a mely most jelent meg, kétszázötven szövegkép és tizenkilenc műmelléklet van. A Szalay-Baróty-féle história képei szépek és majdnem kivétel nélkül odaillők, a hol őket elhelyezték. A most megjelent második kötet ára díszes kötésben hét forint ötven krajcár.

Hideg fürdő.

Öten voltak jelen ennél az esetnél, s mindegyik másképpen adta elő a dolgot. Én úgy mondom el, a hogy a hatodiktól hallottam.

Etta volt a legszebb leány a fürdőn; valaki legalább föltétlenül annak tartotta. Ő maga tudniillik. Fiatal ember, a ki ezt szintén oly föltétlenül megcselekedte volna, vérlázítóan kevés volt jelen; már a mint az erdélyi fürdőn szokás. A főtáncos egy sánta őrnagy volt, a rendező pedig a köszvényes doktor.

Természetesen, hogy fiatal ember — dehogy — párti-számba ment a kis B. Zoltán, a kit a papája egy kis fürdőhelyre küldött, hogy kireperáljon valami csekély hibát, a mi az érettségi bizonyítványán esett.

Zoltán úr el volt keseredve, és, mint az *bukott* maturánsokkal történni szokott, gyűlölte a nőket.

Etta kisasszony szintén el volt keseredve, gyűlölte a férfiakat, hogy miért nincsenek méltóbban képviselve.

Így történt aztán, hogy ők ketten folyton elkeseredetten civódtak, évelődtek egymással. Zoltán goromba volt, miként csak egy kamasz diák lehet, a ki *érett* férfinak akar látszani, Ella meg kitartó energiával kacérkodott, mint egy leány, a ki *faut de mieux* egy diákkal kénytelen beérni.

Egyszer lementek a tóhoz, csónakázni. Egy-egy szandolinba ültek, s úgy eveztek sokáig egymás mellett.

— Mondja csak, Zoltán, — szólt Etta ábrándosan. — Beleugrana maga érettem a vízbe?

— Nem én, — felelt Zoltán őszintén.

— De ha nagyon szépen kérném?

— Ostobaság. Hát miért ugorjam én a vízbe?

— Szeretném látni, hogyan úszik ki.

- De nekem csöpp kedvem sincs most megfürdeni.

Etta nevetett. Neki meg éppen roppant kedve kerekedett beleugratni a vízbe a gavallérját.

Hogyne; hiszen annak még olyan híre is mehetne, hogy szándékosan a vízbe akarta magát ölni valaki érette. És ő barátnői előtt milyen gyöngéd, szánalmas sóhajtással emlegethetné:

— Eh igen, a kis B. Zoltán . . . szegény gyerek . . . őrülten belém szeretett . . . egyszer a vízbe is akart ugrani. . . .

Egy ravasz terv villant át agyán.

Uj Idők 1896. II.

— Evezzünk kissé a part felé, — szólt.

Gondolta magában, ott nem olyan mély a víz, nem származhatik belőle veszedelem. És mikor már elég közel voltak a parthoz, teljes erejéből meglódította a Zoltán csónakját.

Zoltán észrevette a fondorlatot.

— Hiszen ha éppen akarod, teljék kedved benne, — gondolta magában, s szépen oldalt hajolva a csónakból, a víz alá merült.

Etta sikoltozott, kiabált, illendőnek találta volna kissé el is ájulni, szíve azonban örömtől és diadaltól dobogott.

Sok ideje azonban nem maradt az örömre, mert a következő másodpercben fölmerült Zoltán a habok közül, mint egy vízipatkány, kaján mosollyal kapaszkodott meg az Etta csónakjába, s egy mozdulattal szépen felbillentette.

A víz csak derékig ért, hát szépen kimászták a partra; egyéb baj nem történt, csak elázott az Etta tizenkét forintos kalapja, s tönkre ment a ruhája.

A kik a partról látták, nem tudták mire vélni ezt az egész dolgot, a fürdőben pedig az a hír terjedt el, hogy Etta és Zoltán öngyilkossági szándékból a vízbe ugrottak. Három nap mulva az összes ujságokban is olvashatták: *Egy szerelmes pár öngyilkossági kisérlete* cím alatt; természetesen a nevök kezdőbetűje is ki volt írva.

Etta kétségbeesetten menekült el a fürdőből, Zoltánt pedig a kedves papája azonnal hazaszállította.

De annyi bizonyos, hogy Etta soha sem emlegette senkinek ezt a diadalát.

A—a.

Iványka Imre. A magyar közéletnek egyik kiváló alakját ragadta el a héten a halál. *Iványka* Imre már mint ifjú, a negyvennyolcas szabadságharcban Batthyányi miniszterelnök oldalán szervezi a magyar hadsereget, dicsőséggel harcol több csatában, aztán rabságba esik és ő, a kinek Kossuth a fővezérséget szánta, Olmützben raboskodik, mialatt itthon folyt az élethalálharc. Később, az elnyomatás évei alatt számtalanszor kockáztatja életét és szabadságát a nemzeti ügyért és ő

az összekötő kapocs az emigráció és magyarországi hivek között. Megváltozván az idők kedvezőtlen áramlata, ő is békésebb foglalkozásra tér és 1861 óta mint képviselő szolgálja hazáját. A magyar szabadkőművesek megválasztották nagymesterüknek, a király pedig kinevezte nemrég örökös főrendiházi tagnak. 1819-ben született és összesen hetvenöt évet élt.

Eper, szamóca, szeder.

Az *Uj Idők* harmincadik számában fölvetett kérdésre egész sereg levél érkezett. Valamennyinek nem szoríthatunk helyet, de kiemelünk a legjellemzőbbek közül néhányat. Egy fiátfalvi előfizetőnk a következőket írja:

Udvarhelymegye székelykeresztúri járásának Sz.-Keresztúr körüli községeiben a földi epret *epernek*, (ritkán *csattiepernek*) hívják, a fán termő epret egyszerűen *epernek*, a berkes helyeken levő cserjés-indás szederfát, illetve gyümölcsét *szedernek*. A *szamóca* elnevezés a népnél ösmeretlen; az úriosztálynál is csak az erősen irodalmi színvonalon állani akarók használják. — Ugyanitt a nép *törökbúza* elnevezést használ, a *kukorica*, *tengeri* elnevezést elvétve úri ember használja, a *málé* alatt itt a törökbúza lisztjéből vízzel meg tejjel készített és megsütött kenyeret vagy lepényt értik.

Szolnok-Dobokából a következő felvilágositást vettük: — Nálunk a földi eper csak *eper*, a fán termő *fái eper* és a mit a német *Brombeer*-nek nevez, az *szeder*. — A kukoricát *törökbúzának* nevezik mifelénk.

Egy *bácskai* hívünk ezeket írja: A *szamóca* kifejezést egyáltalában csak a könyvekből ismerjük, *eper* az, a mi a fán terem, *födi eper*, a mi a földön és *málna*, a mi a bokron. — A kukoricának a becsületes neve mindig csak kukorica, nem pedig tengeri, avagy törökbúza. *Iskolamester* vagyok és mikor tanítványaimnak bemutattam Arany János *Tengerihántás* című versét, alig akarták elhinni, hogy ez azonos volna a *kukoricafosztással*.

Somogyból írja egy földbirtokos, hogy ott a *szamóca* a hegyoldalon és lejtőkön termő eperfaj, az eper a fán terem, a *málna* és a *szeder* pedig csak elvétve használt kifejezés. A kukorica ott is csak kukorica, nagy néha tengeri, de sohasem törökbúza. (Folytatjuk.)

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI.

Magyar. Minden kiválóbb budapesti bútorkereskedésben. — Az államvasút üzletvezetőségéhez kell benyujtani a folyamodványt és mellékelni azokat az okmányokat, a melyek erejénél fogva ön igényt tart olcsóbb jegyre. Hogy mik ezek az okmányok, azt csak akkor mondhatjuk meg, ha tudjuk, mily jogcímen óhajt ön olcsóbb jegyet.

F. A. Volóc. Nagyon köszönjük a szíves értesítést, de már elkésve érkezett.

K. L. Kegyetlen pesszimizmus az, a mi az ön nyolcsoros versében kifejezésre jut. Azt mondja a szerelemről:

El is vonul, mint az ár.
Munkája rom, nyoma sár;
Száraz koró leng a sárban,
Béka vartyog a mocsárban.

Tisztelt uram, önt ugyancsak becsaphatták! Vagy tán csak a rim kedvéért mondja ezeket a szörnyü dolgokat?

Olivér. Sok igazság van abban, a mit mond, de a forma, a melyben elmondja nem érdekes. Félre tesszük egyelőre és ha nincs kifogása, alkalom adtával megröviditjük és átdolgozzuk.

Uj Idők előfizetője. Mind a három kérdésre csak úgy adhatunk találó választ, ha előbb megírja: van-e jogos igénye az egyéves önkéntességre? mikorára van bejelentve szolgálattételre? volt-e már sorozás alatt és milyen eredménynyel?

Tardoskedd. A vers semmitmondó. Két ilyen képnek egymás mellé helyezése csak akkor hat, ha a költő megható erővel festi meg a különböző helyzeteket. A novellában már valamivel több az életigazság, de annál kevesebb a művészet. Egyik sem üti meg a mi mértékünket.

Idem. Igenis megesett már, hogy nappal is láthatóvá vált hulló csillag. A francia *Nature* cimü szakfolyóirat följegyez egy ilyen tüneményt. 1895. november 13-án, délután öt órakor történt, a mikor még a nappali világosság uralkodott. A meteor rendkivüli fényes volt, körülbelül a Vénusznak legnagyobb fényével ért föl és a szürkületet észrevehetően megvilágította. Vakitó aranysárga, több másodpercig tartó nyomot hagyott.

Csipősbors néni. A rózsáról is meg vagyon irva, hogy első sorban illatával és szépségével hat. Úgynevezett gyakorlati életcélja nincs. A lány se mostoha gyermeke tehát az apjának, ha első sorban a szívét és a szellemét fejlesztik és csak azután a gyakorlati eszejárását. Valamikor megesett, hogy a pillangó megirígyelte a méhecskétől méz- és viaszkészletét, de mikor megtudta, hogy mily nagy fáradság árán gyüjtötte, lemondott arról, hogy vetélytársa legyen ezen a téren. Azt hisszük, hogy a nők is belátják majd idővel, mennyivel boldogabb volt az ő helyzetük eddig, mikor csak az élet napfényében sütkéreztek, semmint akkor lesz, ha leszállnak a kenyérkereset arénájának fövenyére.

Nem közölhetők: A legyezők versengése. — A főhadnagy sír. — Leányokról. — Küküllő ura. — A szárnysegéd. — Ma nekem, holnap neked. — A világ zsarnoka.

—

Tartalom:

Szöveg: *Második szerelem.* Irta Herczeg Ferenc. (Vége.) — *A fürdőorvos.* Vígjáték egy fölvonásban. Irta Sas Ede. — *Régi divatok.* Irta Cagliostro. — *Lampiónok alatt.* Irta Kóris. — *Rovatok:* Képeink. Irodalom. Művészet. Mindenféle. A szerkesztő üzenetei.

Képek: *A csorbai tó.* — *A tátra-lomnici nyaralótelep.* — *A Magas-Tátra.* — *Kukliné.* — *Darwin paradicsomában.* — Képek a *Szalay-Baróti-félé* történetből. — *Andrée* léghajója. — *Iványka Imre.*

Kéziratokat nem adunk vissza.

Laptulajdonos: **Singer és Wolfner.**
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Andrássy-ut 10. sz.

Singer és Wolfner legujabb kiadása.

Szomaházy István. *Nyári felhők.* Elbeszélések. Ára csinosan bekötve 50 kr.

Justh Béla. *Költemények.* Ára 1 frt 80 kr. — Díszkötésben 2 frt 80 kr.

Benedek Elek. *Testamentum és hat levél* (6—8. ezer.) Ára 80 kr. — Díszkötésben 1 frt 50 kr.

Göre Gábor *biró ur könyve.* Uj darabokkal mögszaporított kieresztés. Ára 1 frt. Díszkötésben 1 frt 80 kr.

Herczeg Ferenc. *Szabolcs házassága.* (3—4. ezer.) Regény, a szerző arcképével. Ára 1 frt 50 kr. — Díszkötésben 2 frt 40 kr.

Magyarország utikalauza. Különös tekintettel a fővárosra, Budapestre. Sok térképpel. Ára bekötve 2 frt. Kapható minden könyvkereskedésben.

Alapitási év 1810.
HALTENBERGER BÉLA Kassa.
Magyarország legrégibb és a vidék legnagyobb ruha-kelmefestő gyára és vegytisztitó intézete. — Postai cimzés: **Haltenberger kelmefestő és tisztitóintézet Kassán.**

PÁLLIK BÉLA (1845–1908): TISZA ISTVÁN GRÓF IFJÚKORI ARCKÉPE

MAGYAR MŰVÉSZET
1927. 523.
Ybl Ervin: Gróf Tisza István otthona.
525

A STOCKHOLMI ÚJ ZENEPALOTA

A modern svéd építészetben mindinkább előtérbe jutott az a törekvés, mely szakítani akar és tud a megcsontosodott előítéletekkel és sablonokkal. Ez a törekvés azonban minden merészsége mellett sem tévelyeg el szélsőségekbe, mert az esztetikai és a gyakorlati szempontok nemesen mérsékelik a mindenáron újatakarás vágyát. Svédországban — amint arról már a Magyar Művészet 1926. évi 9-ik számában is megemlékeztem — az utóbbi években a fokozódó gazdasági jóléttel karöltve, főrészben mint annak egyik egészséges velejárója, az építési kedv is szokatlan mértékben föllendült.

Az egykori sziklás dombok helyén új városrészek emelkednek pompás modern házsorokkal, és új monumentális középületek illeszkednek bele az egykori régi házak közé, friss, üde, megfiatalodott képet adva a svéd fővárosnak. A legújabb svéd monumentális középületek közül méreteiben és belső elrendezésében a legnagyszerűbbet — a stockholmi új városházat — már volt szerencsém bemutatni a *Magyar Művészet* m. t. olvasóinak; ez alkalommal a modern svéd építészet egy másik, fölötte érdekes és úgy egészében, mint részleteiben megkapó alkotását, az új stockholmi zenepalotát (svédül: konserthuset) óhajtom leírni.

Az új koncertház kékesszürke falaival és melegebb, szinte rózsaszínbe játszó kőoszlopaival nem emelkedik impozáns téren, nem áll széles fasorral szegélyezett avenue tengelyében, hogy már messziről felhívja magára a sétáló figyelmét, hanem szinte szerényen húzódik meg a forgalmas, de még teljesen ki nem épült Kungsgatan házsorai között, szembe fordulva az idillikus virág- és zöldségpiaccal. (L. 1—2. képet.) Egyesek még mindig kifogásolják, hogy ilyen monumentális középület, a zene temploma, nem kapott díszesebb, ünnepélyesebben hangsúlyozott teret, azonban ez a kifogás talán inkább elméleti, mint föltétlenül minden egyes esetben művészi követelmény. A stockholmi koncertház alkotója, *Ivar Tengbom* professzor ellentétben többi versenytársával győzött abban a tekintetben is, hogy az új zenepalota, melyet 1926 április havában adtak át hivatásának, ott álljon a mindennapi élet tarka vásárjában és kőlépcsőzetét nappal színes virágkosarakkal szórják tele, míg este a zene barátait várva, ünnepi fénnyel gyulladjanak fel a *láthatatlan lámpák* az oromzat eresze alatt.

A mintegy 2500 m² területen majdnem szabályos négyszögű tömör tömböt alkotó épület egyszerű lépcsőzetes homlokzat-párkányát tíz karcsú 19 méter magas faragott gránit korinthusi oszlop tartja. Az oszlopokhoz a terület természetes lejtésének megfelelően kevesbedő lépcsőfokok vezetnek, míg az oszlopok között kilenc kapu vezet a homlokzat nagyságának megfelelő hosszú nagy előcsarnokba. A homlokzat korinthusi oszlopsorával, mögötte és kétoldalt szigorúan díszítés nélküli oromfalával, melyet a földszinten a kilenc keret nélküli kapu tör át, az első emeletnyi magasságban pedig öt erkélyrácsos ablakajtó és végül az oszlopfőkkel egy vonalban ismét ablaksor tör át, antik templom benyomását teszi a szemlélőre.

A tervező művész előtt tényleg antik ideál lebegett, mikor műve megalkotásához fogott. Ennek az antik ideálnak a hatása az északi germán építészre még erőteljesebben érvényesül a nagy koncertterem szerkezeti fölépítésében és külső díszítésében. Erre vonatkozólag legyen szabad átadni a szót magának *Tengbom* professzornak:

„A kompozíció alapproblémája a nagyterem (l. 4. sz. képet), ez volt a mag, mely körül az egész épület részeivel együtt lassan, fokozatosan kialakult. Nincs a világon más olyan nézőtér, mely annyira át volna hatva hangulattal és amely az elmélyedésre oly erős impulzust adna, mint a görög antik színház. Mind a kettőt vonalainak tisztaságával és formájának nyugalmával

MDK

Pállik Béla

Mecénása Waldstein gróf várpalotai kastélyanak könyvtártermében a mennyezetére viaszfestékkel terjedelmes kompoziciót fest Guido Reni Aurora ja nyomán. Az oldalfalakra Waldstein és Zichy gróf házastársak életnagyságú arcképeit festi. A lépcsőházba vadászati tárgyú festm.-e. Hiv.megb.-ból festette a kir.pár arcképét Nagy várad és Zágrab számara.

Lyka Károly: Pallik Béla

Művészet 1908. 384-388.l.

MDK

Pállik Béla

Ricardo néven énekel Dortmundban, Brémaban, Kölnben, Weimarban, Düsseldorfban.5 év mulva szembaja elmult és ujra folytatja festő-tanulmányait.Düsseldorfban műtermet bérel.Két életnagyságú birkafej s az "Etetés" Németorszagban feltünést keltenek.
1887-ben tér vissza Magyarorszagra.Tatan telepedik le és tőle valóka tatai szinház és télikert falképei.

Lyka Károly:Pállik Béla.
Művészet.1908. 384-388.l.

MDK

Pállik Béla

Szembetegsége elmultával, ujra visszatért a festészethez.1887-ben gróf Esterházy Miklós mütermet rendez be számára.Tatán teljesen a művészetnek él és megfesti az "Anya-birka a bárányokkal" , "Juhok és bárányok", "Etetés" , "Kosok az istállóban" c.hires képeit.

Cikk: Pállik Béla

Modern magyar festőművészek. 117.l.

MDK

Pállik Béla

1897-ben "Kosok az akolban" c.festm.-ét 2000 forintos Társulati dijjal tüntették ki. 1908 októberében a Képzőművészeti Tarsulat poszthúmus kiállitást rendezett a Műcsarnokban.

Lyka Károly: Pállik Béla.

Művészet 1908. 384-388.l.

MDK

Pállik Béla

1884-ben megvették "Delelő"c.képét a Nemzeti Muzeum szamara.Öt évvel később u.o. "Akol"c. festm.
1892-ben "Bégető kosa" elnyerte a Rath-dijat, a Képzőm.Társ.kiáll.-an.
1895-ben ugyanott "Negretti kosa" a kis állami aranyérmet nyerte.

Lyka Károly: Pállik Béla.
Művészet 1908. 384-388.l.

MDK

Pállik Béla

1874-ben tér haza külföldről. Mint kiváló festőt fogadják és itt festi a kosokat, juhokat, baranyokat legkedvesebb tárgyát. A kiralyné is rendelt nála egy ilyen "speciális" képet.
A megerőltető munkától veszedelmes szembajt kapott és abba kellett hagynia a festést.
Operaénekessé lett és első izben Boroszlóban lépett fel.

Lyka Károly: Pállik Béla.

Művészet 1908. 384-388.l.

MDK

Pállik Béla

1873-ban Münchenbe megy, Piloty majd Wilhelm Dietz volt rövid ideig mestere.
1873-ban a bécsi vilagkiallitason "Deleló nyaja" képéért művészeti érmet kap.
1876-ban megfesti Deak Ferenc arcképét a Szabaelvű Klub szamara.
Megfesti Tisza Kalman, Zsedényi, Szögyény, & Sennyei, Wenckheim Béla, Kossuth Lajos, Széchenyi István arcképét.

Lyka Károly: Pallik Béla
Művészet.1908. 3 84-388.l.

MDK

Pállik Béla

1872-ben 600 forint utazási ösztöndijban részesült.
A Képzőművészeti Társulat 1865-iki kiall.-an két női tanulmanyfejjel szerepel.
1867-ben a bécsi képzőművészeti akadémia növendéke lesz. Három év után Engerth magához vette mesteriskolájába.

Lyka Károly: Pállik Béla.
Művészet 1908. 384-388.l.

MDK

Pállik Béla /sz.1845./

Nagymihályon Zemplén m.-ben született.Iskolás-gyermek korában kitünt társai közül rajzolási készségével. Bpesten Landau volt tanitója. 1860-ban eljárt Valentiny Jánoshoz és a hatvanas évek elején Van der Vennehez is. 1866-ban Andrássy Gyula gróf magán-ösztöndijat élvezte és gyermekei arcképét festette meg. Megkapta a három éves, évi 420 F.-ból álló bécsi királyösztöndijat.

Lyka K.:Pallik Béla
Művészet 1908. 384-388.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Magántulajdonban levő művei:

1896. Gróf Széchenyi István arcképe a Nemzeti Kaszinóban.
1896. Oltárkép a zsombolyai templomban.
" Plafondkép a tatai várszinházban.
" Falképek a tatai várszinház télikertjében.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Magántulajdonban levő képei:

1866. Gróf Andrássy Tivadar,
" ifj. Gróf Andrássy Gyula,
" Gróf Andrássy Ilona arcképe; Gróf Andrassy Gyula gyermekei.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Magántulajdonban levő művei:

1869. Gróf Waldstein Janos, szül.Zichy Terézia grófnő arcképe.
1869. Aurora Mennyezet-kép Gróf Waldstein Janos várpalotai kastélyaban.
1867. Deák Ferenc arcképe a szabadelvű partkörben.

Művészet 1909. 63.l.

Pállik Béla MDK

Megsebzett dámvad, repr.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

Pällik Béla

Az 1880-as években
Uppesten árverésen
az ág. ev. templomot
vette meg s ott ren-
derte be mintermét

Ugro 462. l.

…koronáról / mely összeg Szlehlo Olbo
…i titkörség pürtónából, a titkörség
…jében kifizettetett.

Ruschitz György
plébán

Pállik Béla

festő

írod.

Ugro. 294. l.

Az 1870-es évek má-
rodik felétől Ugpesten
lakott az elárverezett
luteránus templomban
és paplakban.

L 1875-ben

M.D.K.

Pállik Béla festő

Waldstein János gróf varpalotai földesur, dilettans festő pártfogója volt.
Ösztöndijat adott, hogy Münchenben tanulhasson,
Nya anta meghivta, hogy nála dol gzzék
1869-ben mennyezetképet és a grófi család arcképét festette.
Waldstein támogatásával kapta meg a bécsi királyösztöndijat.

Szij Rezső : Várpalota, p. 1960. 235. l.

Pállik Béla.

1) Egressy Gábor. olaft.
2) Egressy Árpád "
3) Egressy Gábor "
4) Ormay szinész "
5) Komáromi szinész "
6) ~~Ve~~ Vas szinész "
7) Benedek J. "

Ernst

M.D.K.

Pállik Béla

"Egressy Gábor halála a Nemzeti Szinház szinpadán Brankovics György szerepében 1866 julius 30.-án. /Pállik Béla egy koru festménye/" kisérősorokkal mutatja be a lap a festmény repr.-ját Cenner Mihály: "Egressy Gábor halálának 100. évfordulójára" c. visszaemlékezése illusztrációjaként.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. juli.29.
X. évf. 30. sz. 15. lap

Pállik Béla

„Egressy Gábor" halála a szinpadon, fekete-fehér reprodukció, egész táblán.

Magyar színészportrék 2. Cenner Mihály: Festmények, szobrok, dombormüvek a XIX. század. Budapest, 1966.
Katalógus: 67. l 11. sz.

Pállik Béla

„Udvarhelyi Miklós" szereplépe a „Brankovics György"-ből.-

Magyar színészportrék 2. Cenner Mihály: Festmények, szobrok, domborművek a XIX. század. Budapest, 1966. Katalógus, 40 l.

Pállik Béla

„Pauliné Markovits Ilka", olaj, 1871, 92 x 72 cm, fekete dominóban.-

Magyar színészportrék 2. Cenner Mihály: Festmények, domborművek, szobrok a XIX század. Budapest, 1966. Katalógus, 371.

Pállik Béla

„Kassai Vidor," olaj, 1865, 42x34 cm.

Magyar színészportrék 2. Cenner Mihály: Festmények, szobrok, domborművek a XIX század. Budapest, 1966. Katalógus, 321.

Pállik Béla

„Feleki Miklós", mellképe, olaj,
66 x 52 cm

Magyar színészportrék 2. Cenner
Mihály: Testmények, szobrok, dombor-
művek a XIX század. Budapest, 1966.
katalógus, 29 l.

Pállik Béla

Pállik Béla, a kiváló hirnévnek örvendő festő, legujabban Olmützban aratott fényes sikert, mint tenorista. Pállik már két éve, hogy a festészet mellett a szini pályára lépett.

Budapesti Napló

1886. okt. 15.

M.D.K.

Pállik Béla

"Jeles állatfestőnk az énekes pályára készül, a mapokban utazott el külföldre"-adja hirül az Irodalom és Müvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1883. okt 21.
VI.évf. 4. sz. 63. lap

Pattik Béla

[illegible]

[illegible]

[illegible]

M. Genius 1897.

14 [illegible]

[illegible]

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év...

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam.

Kelt ....., 191..... évi

.....

tanu.

.....

tanu.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Pällik Béla

Vrod

Bárdos Artur. Pällik Béla
hagyatéka. Egyetértés 1908.
241 sz

Keszler Józef. Pällik
Béla hagyatéka. Az Ujság
1908. 241 sz

Tovis Pällik Béla
élét 1908. 31

Vas. Ujs 1908. 31 sz

Pallik Béla

Cród

Vas. Nyp. - 1908. 847. l.
(Pallik Béla univérsi
hagyatéka, képhkel)

Pállik Béla

Guidó Reni hatása alatt készült falkeje Aurora, a várpalotai ♀ honvéd tüzérségi kartélyban, hol egyébként birka- és akol-tanulmányamak nagy részét festette

Dor Bákony
47. l.
98. l.

♀ egyszori gr. Waldstein-féle utóbb

⊥ jobbra kanyarodó

...óly:

...lat.

...nalmakalapot és sötét ruhát viselő
...lovat vezet bal felé, a honnan ⊥ keskeny út
...rőröse meszelt házhoz. A fák lombjai kö-
...törnek keresztül. Az harátérő férfi a nézőhöz

...0 cm.

...ár 20-án a 4924 sz. leirattal. Ára 2000 korona.

... (29/900 · 457/900), az elszámolást Budo-
...én a 14683 sz. leirat (689/900).

Pállik Béla, festőm. MDK
1845-1908

415. A Nordkircheni Esterházy-Kastély. J.l.b. Pállik Béla Nordkirchen.1884
Vászon. 126 x 94. Illusztr. XVIII.tábl.

Birkatanulmány. Jól.b. Pállik Béla. Fa.
32 x 24

Ernst Múzeum aukciói. 13/XIII/- 14/XIV/ 35.1.
Akvarészek.

M.D.K.

Pállik Béla

Jókai dolgozó szobáját festi le, s magát az irót is iróasztala mellett.
Az olajfestményt az "Irók és Müvészek Köre" számára készíti, -adja hirül az "Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. május 21.
4. évf. 34. sz. 541. lap

Pállik Béla MDK

festő

A tatai grófi szinház eltünt.
Esti Ujság 1914.máj.28.

Pállik Béla

tatai festő MDK

Eszterházy gró fnál kierőszakolt egy ösz töndijat Hegedüs Rafael László részére /1888/, együtt festik a gróf tatai szinházát 1889-ben.

Kiss L.: Vás.müv. 29.o.

Pállik Béla MDK

Megsebzett dámvad, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

Pállik Béla MDK

Haldokló dámvad, olf.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

Vitéz KISS SANDOR
tőzsdéje
Hajdúhadház

Pállik Béla

Irod.

Lyka Károly:
Pállik Béla örökségé.
Uj Idők 1908. II.
359. l.

Pattik Bela

Lnod

Magyar Geniusz

1897. 14 z

DÉLY-LEVELE 1696-BAN.

Pallik Béla

Ivod

Prem József dr.

Magyar mintermek
Magyar Salon
1886. apr.
59 l.

Pállik Béla

festő

l.

Kassai Vidor emlé-
kézései 250, 257. l.

48. Erdélyemm.

Jobb felől elválasztott haja és ba-
tvált. Paszomántgallérú atillája
y karolja át. Körirata: NAGY SÁNDOR
Zala-t.

ıbormü, átmérője 63 cm.

rczi emlékek muzeumából (107/95 Nº VII.)
-iki 14985 sz. leirat alapján.

68

1359

Pálfik Béla

l.

Justh Zsigmond

naplója. Sajtó
alá rendezte Halász
Gábor, Bp. É. n.

424. l.

Pállik Béla

l.

Off. München 1905

103. l.

Pallik Béla

Nordkirchen
malom
rep.
Szépm. Mur. Erk

IX. 34. tábla

PUTTÓ DELFINEN,
ezüst, tálcát tart, kerekeken.
Ipolyi címerével.
Mag. 7·5 cm.
Hamisítvány, kitalált ötvösjegyekkel, XIX. század.

A BRASSÓI ÖTVÖSCÉH BEMONDÓ TÁBLÁJA.
Galvanoplasztikus másolat a M. Nemzeti Múzeum eredetije után.
XIX. század.

SÍP,
aranyozott ezüst, 8 cm.
XIX. század.

KANÁL,
XIX. század.
Feje féldrágakő, nyele kagyló.
Hossza 13·5 cm.

KANÁL,
XIX. század.
Feje féldrágakő, nyele ezüst.
Hossza 19·5 cm.

KÉS ÉS VILLA,
sodrott nyelű.
XIX. század.
Ezüst, 20·5 és 18 cm.

KANÁLKA,
Ipolyi címerével.
XIX. század.
Hossza 9 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

Pállik Béla

Zichy Jenő gróf fenntivel megfestette Széchenyi István gr. lovasképét s azt 1896-ban a Nemzeti Casinonak ajándékozta

A Nemzeti Casino Évkönyve. Bp. 1939. 113. l.

Veszprém

Kretschmayr

Heinrich

Gritti Lajos

l. „Magyar történeti életrajzok" alatt

Pállik Béla

U. 1848

Vas. Ujs.

1908. 630. l.

Pállik Béla

l.

Szépm. Műv. Ért.

IX. 274. l.

miniszteri tanácsos

s Bizottságának

B u d a p e s t

IX. Hőgyesi Endre u. 10.

Pállik Béla

1845–1908

l.

Oelmacher Déri

8. l.

Steinbeisz Károly

30 ain

ottja

Pállik Béla

l.

Szabad Művészet

1949. 11 – 12. sz.

477. l

Oct. 22., 1948.

I.

Kinek a fia ez a fiú? Én a szüleim fia vagyok. Kinek a leánya ez a leány? Ő az anyjának és az apjának a leánya. Tamás szüleinek egyetlen gyermeke. Tamás nagybátyjának gyermekei az ő unokatestvérei. Nekem is van három unokatestvérem. A fiú neve Róbert.

Pállik Béla

festő

l.

Farkasdimnklevelei

218. l.

1937 AUGUSZTUS HÓ 15
XXVII. ÉVFOLYAM. 6. SZÁM

SZAKFEJLESZTŐ
MAGYAR-

Pátkik Béla

kolt. kiáll.
1903. dec.

l.

Művészeti Krónika
1904. 1 sz. 6. l.

Pällik Béla

l. Perálltörtképes

600. l.

5 %-os Kamataival együtt 1901.
enkettö:) félév alatt törlesztendö.
os bisottsága az egyházi müem
át arra, hogy ezta kölcsönt a b
n kötelezvényhez fűsött, és anna
lesztési terv szerint 1901. évi janu
enkettö:) félében át mindenkor janu
ssé váló annuitásokkal, a m. k
ál pontosan törleszteni fogja ol
julius hó 1-én úgya töke, mir
kiegyenlitést nyerjen.
en,

Pállik Béla

l. Egyházm. Lap

1881. 359, 360. l.

Pállik Béla

l.

Lykakőrös

57. l.

Pécsi görög ötvös VI. 150.

Pallik Béla

irod

Kat Szemere anke

426. n.

Kimut

a . . . . . .

beérkezett köteles ny

Megjelenési év	Önálló jellegű nyomtatványsk.	Apró ny					
		Alapszabály	Zárszámadás	Perirat.	Hivatalos irat.	Egyházi körlevél.	
1898.							
1899.							
1900							

Pállik Béla

55. l.

Petz Henrik 42. l.

Pollák testvérek

57. l

Karika vasból, sóna i VI. VII.

l.

Tört Képes 1922

128 **Markó Ernő.** Borulás. Olajf. Eladó.
129 **Berkes Antal.** Várakozó modell. Olajf. Eladó.
*130 **Herrer César.** Tükör előtt. Olajf. Eladó.
131 **Herrer César.** Mulatság előtt. Olajf. Eladó.
132 **Herrer César.** Andaluziai leány. Olajf. Eladó.
133 **Herrer César.** Spanyol nő csipkével. Olajf. Eladó.
134 **Pállya Celesztin.** Piaci részlet. Olajf. Eladó.
*135 **Pállya Celesztin.** Vásári részlet. Olajf. Eladó.
*136 **Spányik Cornél.** Ólomöntés Szilveszter éjjelén. Olajf. Eladó.
137 **Pállya Celesztin.** Heti piac. Olajf. Eladó.
138 **Pállya Celesztin.** Halat vegyenek. Olajf. Eladó.
139 **Markó Ernő.** Duna mentén. Olajf. Eladó.
140 ifj. **E. Illés Ödön.** Arckép. Olajf. Magántulajdon.
141 **Bruck Lajos.** Vásárnap a Szent Háromság-téren Budán. Olajf. Eladó.

VI. TEREM.

142 **Frecskay Endre.** Cigány házak. Pasztell. Eladó.
143 **Kriesch Aladár.** Legelő. Aquarell. Eladó.
144 **Frecskay Endre** Tájrészlet. T. Györgyén. Pasztell. Eladó.
145 **Kriesch Aladár.** Útszéli diófa. Tempera. Eladó.
146 **Kriesch Aladár.** Arckép. Fügetej-tempera. Magánt.
147 **Kriesch Aladár.** Aratás. Tempera. Eladó.
148 **Jávor Pál.** B. L. szobrász arcképe. Rajz. Magánt.
*149 **Tolnay Ákos.** Directoire. Pasztell. Eladó.
150 **Jávor Pál.** Homályban. Rajz. Eladó.
151 **Tull Ödön.** Horgászó. Vízfestm. Eladó.
152 **Tull Ödön.** Cigánysor. Vízfestm. Eladó.
153 **Tull Ödön.** Utca Dordrechtben. Vízfestm. Eladó.

Pallik Béla

100 **Tull Ödön.** Szélmalom Dordrecht mellett. Olf. Eladó.
101 **Tull Ödön.** A kinek senkije sincs. Olajf. Eladó.
102 **Pállik Béla.** Erdő széle. Olajf. Eladó.
103 **Pállik Béla.** Disznók az éren. Olajf. Eladó.
104 **Pállik Béla.** Bárányok. Olajf. Eladó.
105 **Pállik Béla.** Anyám arcképe. Olajf. Magántul.
106 **Pállik Béla.** Agárdi táj. Olajf. Eladó.
107 **Pállik Béla.** Vihar után. Olajf. Eladó.
*108 **Pállik Béla.** Anyajuh ikrekkel. Olajf. Eladó.
109 **Mátrai Vilmos.** Est a lagunán. Pastell. Eladó.
110 **Komáromy Kacz Endre.** Elegia. Olajf. Eladó.
111 **Kárpáty Rezső.** Nyári alkony. Olajf. Eladó.
112 **Királyfalvy K.** Tavaszi sugarak. Olajf. Eladó.
113 **Kaufmann Izidor.** Imádkozó zsidó. Olajf. Eladó.
114 **Királyfalvy K.** Tanulmány. Olajf. Eladó.
115 **Kubinyi Sándor.** Őszi reggel. Orosz kréta. Eladó.
116 **Gulácsy Lajos.** Susogás. Olajf. Eladó.
117 **Molnár János.** Arcképtanulmány. Olajf. Eladó.

V. TEREM.

118 **Baditz Ottó.** Paraszt leány. Olajf. Eladó.
119 **Ujházy Ferenc.** A pálinka. Olajf. Eladó.
120 **Ujházy Ferenc.** A pajkos fiú. Olajf. Eladó.
121 **Telkessy Valér.** Virágok. Olajf. Eladó.
122 **Rosenmayer F.** Vásár. Olajf. Eladó.
123 **Pajtás Ödön.** Eső után. Olajf. Eladó.
124 **Pajtás Ödön.** Mocsár széle. Olajf. Eladó.
*125 **Strobentz Frigyes.** Merengés. Olajf. Magánt.
126 **Pajtás Ödön.** Borus hangulat. Olajf. Eladó.
127 **Nyilasy Sándor.** Falurészlet. Olajf. Eladó.

Képrm. Társ. 1905/6.
Acli kiáll. Eat.

MDK

Pállik Béla, festöm.
1845-1908

Férfi arckép. 69 x 55 J.alul balra9
Pállik Béla 1866 Vászon

Tájkép. J. jobbra: Pállik Béla hagyatéka .
1908 .
Aquarell.

Magy. Nemz. Reneszánsz Társ. I.aukciója. Bp.1921.
Kat. 26 . 1.

=DK

Pállik Béla, festőm.

Juhnyáj az itatónál. 134.1.
Repr.

A Debreceni déri-muzeum. -Képzőmv. 31.sz. 1930 jun.
131-4.1.

sal 55.907/1943.III.sz. rendeletemre,
ogy dr. Genthon István M.O.B. előadó
müemléki segédőrnek a balatonmelléki
ra történő kiküldetésükkel kapcsolat-
fedezésére utielőleg címén Egyezer
ett rendeletben megjelölt felosztás
6 sz. postatakarékpénztári csekkszám-
elszámolás kötelezettsége mellett át-
nevezettek utiszámlái terjesztendők
e után - a jelen rendeletben kiutalt

Pállik Béla

l.

1882. becsi nemresk-
mme kiáll. Eal.

136. l.

MDK

Pállik Béla, festöm.
1845-1908

439. Csendélet.J.l.j.: Pállik Béla Nagykároly és az évszám. vászon.
40.5 x 30.5.

440. Anya báránnyal. J.l.j.: Pállik Béla. Fa
31 x 42 /az 1906-i Pállik-kiállitásból./

441. Három kos. " " vászon.
105 x 89

Ernst Muzeum aukciói. XII. XIV. 36.1.

MDK

Pállik Béla, festöm.
1845- 1908.

485. Szántás. J.l.b.: Pállik Béla. Fa.
79 x 120.

Ernst Muzeum aukcioi. XXII. 41.l.

MDK

Pállik Béla, festőm.
1845- 1908.

Kosfej. /Kopf eines Widders/, J.l.b.: Pállik Béla
34 x 44. Fa.

Ernst Muzeum aukciói. XXI. 35.l.

MDK

Pállik Béla, festöm.
1845-1908.

559. Birka. J.f.b.: Pállik Béla. Fa.
32.5 x 24.5
560. Kutyafej. 68 x 58. vászon.44.

Ernst Muzeum aukciói. XXVIII. 43.l.és 44.old.

MD K

Pállik Béla, festőm.
1843-1908

556. Foxterrier. J.l.b.: Pállik Béla.1902.N. Fa.
50 x 39.

557. Vadkacsa. 46 x 58.5 vászon.

558. Allegoria. J.l.j.: Pállik 1900. Fa
73 x 122.

Ernst Muzeum aukciói. XXVIII. 43.l.

HORTHY MIKLÓS
Magyarország kormányzója

V. GUSZTÁV
Svédország királya

Pállik Béla

Lyka München

43, 71. l.

Pállik Béla MDK

Juhok és bárányok, olf.

Mücsarnok 1885. jan.11.

Pállik Béla MDK

Őszi szántás, olf.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek a Képzőm.Tars.kiall.-in.:

1897. Kosok az akolban.
" Kosfej.
" Kos, erdei legelőn.
" Kosok az akolban.
1898. Gurut alján, felsőbanyai ut.
" Vezérürü (cigája).
" Ehes quintett.

Művészet 1909. 62.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek a Képzőm.Tars. kiáll.-in.:

1896. Tehenek a lapon.
" "Tsok" apportirozó vizsla.
" Talalkozas az erdőn.
" Rab gólya.
" Akolban.
" Néhai Andrassy Gyula gróf lovasarcképe.
" Delelő tehenek.

Művészet 1909. 62.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek a Képzőm.Társ.kiáll.-in.:

1894. Gidó.
1895. Tehenek a lapon.
" Merino.
" Negretti kos.
1896. Rambouillet kos.
" Fekvő bárany.
" Andrássy Géza gróf lovasarcképe.

Művészet 1909. 62.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek a Képzőm.Tars.kiall.-in.:

1893. Delelő tehenek.
1894. Vezérürü.
" Anya bárányokkal.
" Négyes fogat.
" Találkozás az erdőben.
" Gróf Andrássy Gyula lovasarcképe.
" Apportirozó vizsla.

Művészet 1909. 62.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek a Képzőm.Társ.kiall.-im.:

1891. Angol ürű.
" Angol ürű.
" Anyajuh.
" Német faj.
" Nyugvó bárany.
1892. Bégető kos.
" Megsebzett dámvad.

Művészet 1909. 62.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek a Képzőm.Társ.kiáll.-in.:

1885. Őszi szántás.
" Juhok és bárányok.
1886. Juhok és bárányok az akolban.
1888. Siesta.
1889. Juhok és bárányok az akolban.
1890. Haldokló dámvad.
1891. Rambouillet kos.

Művészet 1909. 62.1.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek a Képzőm.Társ.kiáll.-in.:

1876. Kutyafej.
" Juhok.
1878. Akol.
1880. Delelő nyáj.
" Agárdi falkavadaszat.
1881. Pásztorélet.
" Libacsalad.

Művészet 1909. 62.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek a Képzőm.Társ.kiáll.-in.:

1865. Női fej.
1865. Női fej.
1875. Kutyafej.
" Kutyafej.
" Fekvő kutya.
" Juhok.
1876. Kutyafej.

Művészet 1909. 62.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

A magyar festők közül elsőször nyitotta meg műte
mét abból a célból, hogy bemutassa a közönségne
régi és újabb műveinek gyüjteményét. A kisérle-
te jól bevalt.

Lyka Károly: Művészeti krónika.

Uj Idők 1903. II. 550.l.

MDK

Pállik Béla

"Birkafejek" c.festm.repr.

Művészet 1908. 387.l.

MDK

Pállik Béla

"Az atyási szarazmalom" c. festm.repr.

Művészet 1908. 388.l.

MDK

Pállik Béla

"Anya bárányokkal" c.festm.repr.

Művészet 1908. 385.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek a Képzőm.Társ. kiáll.-in.:

1896. Negretti kosfej.
" Bégető kos.
" Libacsalad.
"Vezérürü.
" Anyajuh bárányokkal.
" Mészöly Géza arcképe.
1897. Anyajuh.

Művészet 1909. 62.l.

Pállik Béla MDK

Vadászlovak, repr.

Mücsárnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

MDK

Pállik Béla festőművész

Repr.művei a Magyar Géniuszban:

1897. Vadászat után.
" Juhok az akolban.
" Juhok az akolban.
" Juhok az akolban.
" Istálló.
" Lovak.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Repr.művei a Magyar Géniuszban:

1897. Akol.
" Delelő tehenek.
" Német juh.
" Tanulmány.
" Béres gazda.
" Pihenő bárány.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Repr.művei a Magyar Géniuszban:

1892. Az éhes quintett.
1897. Virágtanulmány.
" Lótanulmány.
" Tanulmány.
" Rab gólya.
" Nyomtatás a szérűskertben.
" Edes anyám.

Művészet 1909. 63.1.

MDK

Pállik Béla festőművész

Repr.művei a Magyar Szalonban:

1885. Lúdcsalád.
1891. Rambouillet kos.
1892. Megsebzett dámvad.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Repr.művei az Ország-Világban:

1902. Dunure.
" Gaga.
" Bona Vista.
1905. Birka.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Repr.művei az Ország- Világban:

1883. Juhok az akolban.
1892. Megsebesült dámvad.
1896. Akolban.
1900. A haldokló dámvad.
1902. Fenék.
" Kozma.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Repr. művei a Vasárnapi Lapokban:

1897. Kosok az akolban.
" Juhok.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Repr.művei az Uj Időkben:

1897. Birkák.
1903. Kosok a vályúnál.
1905. Anyajuh ikrekkel.
1908. Ehes népség.

Művészet 1909. 63.1.

MDK

Pállik Béla festőművész

Repr.művei a Vasárnapi Ujságban:

1908. Telivér.
" Falu végén.
" Birkapár.

Művészet 1909. 63.1.

MDK

Pállik Béla festőművész

Repr.művei a Vasárnapi Ujságban:

1885. Jelenet a csákói vadászatokból az 50-es évekből.
1889. Juhok és bárányok az akolban.
1891. Rambouillet kos.
1892. Megsebzett dámvad.
1896. Merino.

Művészet 1909. 63.1.

MDK

Pállik Béla festőművész

Repr.művei a Vas.Ujs.-ban:

1897. Kosok az akolban /2/.
1905. Libák.
" Anyajuh ikrekkel.
1908. Ehes népség.
" Bivalyfogat.
" Birkafejek.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Szana Tamás: Magyar művészek c.munkájaban repr. művei:

Libacsalád.
Tehenek a lápon.
Juhok az akolban.
Birkaakol.
Juhok és bárányok.

Művészet 1909. 63.1.

MDK

Pállik Béla festőművész

Külföldön kiáll.művek:

1889. Nyugvó borjú - Leipzig.
" " " - München.
" Juhok az akolban - Paris.
1890. Pihenő borjú - Wien.
" Akol - Páris.
1891. Juhok és borjúk az etetésnél - Wien.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Külföldön kiáll.művek:

1891. Anyajuh és borjúk - München.
" Rókák - München.
" Birkanyáj - Berlin.
1900. Borjúk - Páris.
" Juhok az akolban - Páris.
1905. Juhok az itatásnal - Köln.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Külföldön kiáll.művek:

1887. Akol - Leipzig.
1888. Juhok - Wien.
" Anyajuh és borjúk - Wien.
" Siesta /Róka vadkacsával/ - Wien.
1889. Juhok és borjúk az akolban - Wien.
" Juhok az akolban - München.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Külföldön kiáll. művek:

1882. Libacsalád - Wien.
1884. Juhok - Köln.
" " - Düsseldorf.
1885. Juhok és borjúk - Düsseldorf.
" Borjúnyáj az etetésnél - Düsseldorf.
" Virágcsokor - Düsseldorf.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művei a budapesti Orvos-Szövetség védnöksége mellett rendezett műkiáll.-on 1902-ben:

Tanulmány.
Apja fia.
Anya báranyokkal.
Birkanyáj.
Nyugvó bárány.

Művészet 1909. 63.1.

MDK

Pállik Béla festőművész.

Kiállitott művek a szegedi képzőművészeti egyesület kiállitásain:

1900. Legelő nyáj.
" Fejés a karámban.

Művészet 1909. 63.l.

Pállik Béla MDK

Birkák c.kép repr.

Arverési Közlöny 1936 2.rk.sz.IX.tábla

MDK

Pállik Béla

Tört képes 1922. 55.l.

MDK

Pállik Béla

"Libák" cimű képe az OMGE tenyészállatvasaran jutalomdij volt.

Cikk: Egy új kép-piac.

Vas.Ujs.1905. 234.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

A Szépművészeti Múzeum tulajdona:

Juhok az akolban 1889-ből.
Mészöly Géza arcképe 1872-ből.
Delelő 1884-ből.

/ A Nemzeti Múzeum képtárának 1900.évi tárgymutatójában II. 36 alatt kimutatva, most ismeretlen helyen./

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott Művek az Eggenberger-féle könyvkereskedés képkiállitásain:

1908. Az éhesek.
" Vezérürü.

Művészet 1909. 63.1.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek az Eggenberger-féle könyvkereskedés képkiállitásain:

1907. Kosok.
" Birkacsalád.
" Birkafej.
" Bárányfej.
" Bárányok.
" Vadkacsák.

Művészet 1909. 63.l.

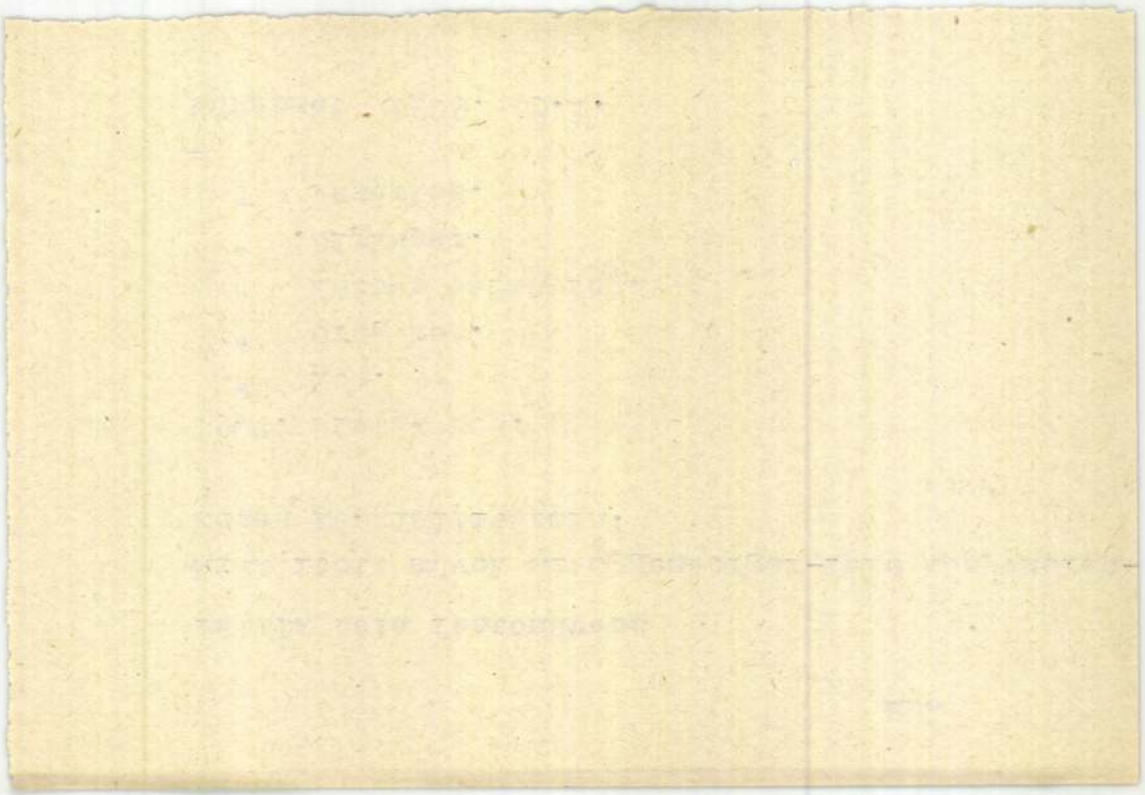

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek az Eggenberger-féle könyvkereskedés képkiállitásain:

1907. Fiatal kos.
" Kos.
" Öreg kos.
" Kettős bárányfej.
" Birkapár.
" Vezérkos.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek az Eggenberger-féle könyvkereskedés képkiállitásain:

1907. Magyar kos.
" Birka kis bárannyal.
" Birkanyáj /vázlat/.
" Kos birkával.
" Birkák.
" Kosfej.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek az Eggenberger-féle könyvkereskedés képkiállitásain:

1906. Birkák /miniatür festmény/.
" Fiatal kosfej.
" Birkapár.
" Birkafej.
" Birkacsalád.
" Fácánok.

Művészet 1909. 63.1.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek az Eggenberger-féle könyvkereskedés képkiállitásain:

1905. Anyajuh.
" Juhok /miniatür festmény/.
" Bárány.
1906. Fekete kos.
" Juhok.
" Birkafej.

Művészet 1909. 63.1.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek az Eggenberger-féle könyvkereskedés képkiállitásain:

1903. Bárányfej.
1904. Juhfej.
" Birkafej.
1905. Kosfej.
" Birkák /miniatür festmény/.
" Libacsalád.

Művészet 1909. 63.1.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek a Képzőm.Társ.kiall.-in.:

1903. Esthangulat.
1908. Ehes népség.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek a Képzőm.Társ.kiall.-in.:

1903. Agárdi táj.
" Vihar után.
" Anyajuh ikrekkel.
" Legelőn.
" Hazatérő nyáj.
" Anyajuh ikrekkel.
" Kakasviadal.

Művészet 1909. 62, 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek a Képzőm.Társ.kiáll.-in.:

1898. Kostanulmany (negretti).
1899. Legelő nyáj.
1903. Kosok a valyúnál.
" Erdő széle.
" Disznók az éren.
" Bárányok.
" Anyám arcképe.

Művészet 1909. 62.l.

Pállik Béla

MDK

Akolban, olf.

Miscornok 1882. őszi kiáll.

MDK

Pállik Béla

Juhok és bárányok, of.

Műcs. kiáll. 1885. jan.

MDK

Pállik Béla

Pogány G.G.: A magyar festészet haladó hagyományai
Szabad Nép 1950.jul.20.

Pállik Béla MDK

Juhok és bárányok. repr.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Pállik Béla MDK

Vadászlovak, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.

MDK

Pállik Béla festőművész

Repr.művei a Magyar Géniuszban:

1897. Csacsi.
" Szérűskert.
" Juhok az akolban.
" Alföldi juhász.
" Az akolban.

Művészet 1909. 63.l.

MDK

Pállik Béla festőművész

A Könyves Kálmán reprodukálta a következő műveit:

1902. Fenék.
" Kozma.
" Dunure.
" Gaga.

Művészet 1909. 63.l.

mdk

Pallik Béla festőművész

Lukok az akolban c. festménye
„az iskolába kívánkozik, mint reprodukció"

Lukács Gyula: Az iskola szépsége
Nevelés, 1907. év. 2. kötet 541. l.

MDK

Pállik Béla festőművész

Kiállitott művek a Képzőm.Tars.kiall.-in.:

1881. Libacsalád.
1882. Állattanulmány.
" Vadászlovak.
" Akolban.
" Birkacsalád.
1884. Delelő.
" Juh és bárányok az akolban.

Művészet 1909. 62.1.

Pállik Béla

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülésén vett részt.

Mücsarnok, 1899. 215. l.

Pállik Béla

MDK

Kincsem, olf,

Műcsarnok 1878. okt. 16.

Pállik Béla MDK

Vadászló, olf.

Mücsarnok 1878. okt. 16.

Pállik Béla MDK

Arabs pejlovak, olf.

Mücsarnok 1878. okt. 16.

Pállik Béla MDK

Kincsem, olf.

Mücsarnok 1878. nov.3.

Pállik Béla

MDK

Vadászló

Mócsarnok 1877.nov.8.

Pállik Béla MDK

Juh akol

Mücsarnok 1877.nov.8.

Pállik Béla MDK

Szürke ló, olf.

Műcsarnok 1879. dec. 14.

Pállik Béla — MDK

Kut yafej, olf.

Műcsarnok 1879. dec. 14.

Pállik Béla MDK

Agár, olf.

Millesernok 1880. okt. 3.
őszi kiáll.

Pállik Béla

MDK

Agár, olf.

Műcsarnok 188o. nov.7.

Pállik Béla MDK

Pásztorélet, olf.
Libacsalád, olf.

Műcsarnok 1881. őszi kiáll.

Pállik Béla MDK

Libacsalád, olf.

Műcsarnok 1981. őszi kiáll.
második sorozat

Pállik Béla MDK

Állattanulmány

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.

MDK

Pállik Béla

"Kosok az istállóban" c.kép repr.

Modern magyar festőművészek. 117.l.

Pállik Béla MDK

Legelő nyáj, olf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Pállik Béla

MDK

Vezérürü, olf.

Éhes quintett, olf.

Kostanulmány, olf.

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Pállik Béla MDK

Rambouillet kos, tanulmány, olf.

Műcsarnok 1890/91. téli kiáll.

Pállik Béla MDK

A Gurut alján, vepr.

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Pállik Béla MDK

A Gurut alján, felső bányai táj, olf.

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Pállik Béla MDK

Angol ürü, tanulmány, olf.

Mücsarnok 1891/92. téli kiáll.

Pállik Béla MDK

Angol ürü, tanulmány, olf.

Anyahuj, Német faj, tanulmány, olf.

Mücsarnok 1891/92. téli kiáll.

Pállik Béla MDK

Libacsalád, olf.

Micsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Pállik Béla MDK

Nyugvó bárány, olf.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Pállik Béla MDK

Rambouillot kos, repr.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Pállik Béla

MTK

Delelő tehenek, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

Pállik Béla MDK

Juhok és bárányok az akolban, repr.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Pállik Béla MDK

Bégető kos, tanulmány, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

Pállik Béla MDK

Akolban, repr.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Zágráb

Fővárosi tapok 1870. III. 30. 276.

Itír Pállik Béla feshömüvészről

MDK

Pállik Béla, festöm.
1845-1908

Birka tanulmány. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 32.l.

MDK

Pállik Béla, festőm.

473. Mezőn. Repr.

Árverési Közlöny. 1937. okt. rr. sz.

MDK

Pállik Béla

Pipics Zoltán dr.: A Képzőm. Társ. a régi Műcsarnokban. Évk. KMT. 1930. 118.l.

Pállik Béla, festő MDK

Szerepel az aukción.

–: Munkácsy-festmény kikiáltási ára ... 2.

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. máj. 8.

Pállik Béla MDK

Rab gólya, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Pállik Béla MDK

Andrássy Gyula lovasarcképe, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Pállik Béla MDK

Akolban, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Pállik Béla MDK

Tsok, Apportirozó vizsla, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Pállik Béla MDK

Tehenek a lápon, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Pállik Béla MDK

Andrássy Géza gr. lovas arcképe, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Pállik Béla MDK

Mészöly Géza arcképe, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

tán Pesten, 1822-től a
Ifjukori hazai tájképei
a Tátrát, az Óbudai Dun
világított aggteleki cs
/1818--2o k./. Bécsi ta
tűrők, tájképek és porc
fenn magát. 18

MDK

Pállik Béla

Éhes népség, repr.

Műcsarnok 1908. tav. kiáll. kat.

Pállik Béla MDK

Fekvő bárány, olf.

Mícsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Pállik Béla MDK

Találkozás az erdőn, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

tály

j e g y z é s

Kapcsolatok Osztályának

y alapján a Német Demokratikus
Román Népköztársaságba történő

ezmények müemléki vonatkozásban
ismert - 2 főnek két hétre
4 főnek 1 hónapra az NDK-val
eket a csere utazásokat, illetve
hiányában nem lehetett megvalósi-

MDK

Pállik Béla

Farkas I.: A halhatatlan törzsvendég. Lechner Ödön és müvész asztaltársasága. Pesti Hirlap 1936.máj.21. 11.l.

Pálik Béla

Egy festménye a BÁV aukciójáni.

Curlitve.

Népszava, 1964 szept. 11. 8. l.

MDK

Pállik Béla

Mészöly Géza képmása, repr.

Magymüvészképm.

MDK

Pállik Béla

Bárányok, repr.

Árverési Közlöny 1939. 3. rk. sz.

Pállik Béla MDK

Éhes népség, olf.

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

MDK

Pállik Béla

Kiállitás a műcsarnokban. Vasárnapi Ujság 1893. 15. sz. 256.l.

MDK

Pállik Béla

Dr.Fleischer Gyula művészettörténetiró könyvében szerepel Pállik Béla, a bécsi művészeti akadémián tanult magyarországi növendékek névsorában.

Y.E.: Magyarok a bécsi Képzőművészeti Akadémián

B.H.,1935.febr.17. 18.1.

MDK

Pállik Béla, festöm.

a társulat által tervezett müterem - bérház és a Páll
féle müterem legkiszögellöbb pontjai között legalább 10 m távolságnak kell lenni. Ezt kérte P.B.
Magyarázata: ha nincs meg ez a távolság, ugy az uj m
müterem által okozandó reflexek használhatatlanná tennék P. négy mütermét.
Müvészeti Hirek.

A társulati müterem-bérház ügye.

Müvarnok. 1899. 27. sz. 422. l.

MDK

Pállik Béla, festőm.
1845-1908.

Disznóól az erdőben.	Olf.	J.l.j.
Tájkép.	"	J.l.j.
Kosfej.	"	J.l.b.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 64.l.

MDK

Pállik Béla, festöm.
1845-1908.

Kosok.	Olf.	80x65.	J.l.b.
Kosfejek.	"	65x52.	
	Illusztr. a XI.sz.tábl.		
Libacsalád.	Olf.	82x65.	-

Árv.Közl.1930.4.kf.sz.55.szám. 31.l.

MDK

n. Pállik Béla, festöm.

1897. 2ooo ft-os társ. dij: Kosok az akolban.

OMKT-Vándorkiállitások. 1910. szept. 8.-dec. 27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, Sóvárhely, Debrecen, Gönyös.
Kat. á 8.1.

Pállik Béla MDK

Sennyey Pál br. térnokmester arck. of.

Törs. Képcs. lajstr. 1907.
173 l.

MDK

Pálli Béla

Birkanyáj, pf. repr.

Képzőművészet, 1929. 19.sz. 93-94. l. képek.

MDK

Pállik Béla /1845-1908/

Tájkép, of.

Juhnyáj, of.

Női arckép, of.

Magyar mesterművek kiáll. N.Szal. 1936. jun.

MDK

Pállik Béla festőm.

Magy. Müvészet, 1931. 302. l.

MDK

Pállik Béla

A Mócsarnokból. Vas. Ujs. 1877. 745.l.

Pállik Béla

Képzőmüv. Társ. 16. l. Képzőmüv. Szemle, 1880. 2. évf.

Pállik Béla MDK

Juh és bárányok akolban, olf.

Mücsarnok 1884. őszi kiáll.

Pállik Béla MDK

Juhok és bárányok, olf.

Mücsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

MDK

Pállik Béla

63 éves korában halt meg.
Sokoldalú művész volt. Festett arcképeket, tajképeket, az állatok mindenféle fajat, freskókat.
De művészetének teljes ereje állat- nevezetesen birka-képeiben nyilatkozott meg.
Mint opera-énekes is sikert aratott Németország különböző szinpadjain.

Cikk: Pállik Béla.

Vasárnapi Ujság 1908.55.évf. 31.sz. 630.l.

MDK

Pállik Béla

"Kosok a vályunál"c. festm.repr.
A Műcsarnok tavszi tárlatából.

Uj Idők 1903. IX.18.sz. 412.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Pál Gyula

ALFÖLD

1960 — 7

1021

Pál Gyula kiállítása

A Nyíregyházán élő Pál Gyula kiállítása
gas színvonalú, tartalmas és egységes
Tisztult, átélt képei jól szolgálják a
mondanivalóját. A nyírségi táj megfestő
érett, a valóság lényegét kereső művész
mertünk meg. Kellemes és meggyőző lát
volt a képek modernsége és tartalmukho
stilizáltsága. Szerencsés dolog, hogy a k
erejét nem csökkenti avult ábrázolásmód
A falusi *házak képe* egyszerűségével és
hangulatával ragadja meg a nézőt. Ga
színárnyalású a *Két ház a dombon*. A *T*
tőben síkokra felszelt komponálási mód
görög tragédiák hőseihez hasonló elrend
a mélyre hatol. Aki ismeri jól ezt a tájat,
ja és érzi, hogy ennyire tiszta jellemek
ilyen örvénylő szenvedélyeket talál itt.
ezen a képen formai találat, azt tovább e

FURKÓ ZOLTÁN

Anna néni nagyszerű portréja. A feketekendős arc egy kemény és egyszerű életről vall. A farostlemezre lazúrosan festett mű az emberábrázolás szép példája.

A kiállítás egyik legjobb képe a *Gyerekek*, geometrikus felépítése cézanne-i erejű. A festő laza ecsetvonásai jól adják vissza a gyerekek ijedt örömét, érzékeltetik a „felöltöztetett", festőt látó falusi kisfiú és kislány kíváncsiságát, s a néhány bútordarab lakásuk légkörét.

Pál Gyula képei közel hozzák, megértetik és hitelesen ábrázolják a szabolcsi táj mai életét. Őszintén vall mindenről. Amit ábrázol, azt nem szépíti, érzelmeivel nem díszíti, mégis értjük; közel áll hozzá. Semmiféle naturális ábrázolás nem tudna oly hiteles lenni, mint stilizált, határozott felépítésű és mondanivalójú képei.

— Vészi novel-

HIREINK

— **Időjárás.** Egyelöre lényegtelen höváltozás s nyugaton sok helyen csapadék vagy zivatar várható. Déli hömérséklet: 23.8 C.

—

— **Címadományozás.** A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, dr. Böckh Hugó főbányatanácsosnak, a selmecbányai bányászati és erdészeti főiskola rendes tanárának, a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, továbbá Berner Géza pénzügyi tanácsos, nyug. miskolci pénzügyigazgatónak sok évi hü és buzgó szolgálata elismeréséül és dr. Hanny Tódor győri közjegyzőnek, a közélet és a közjótékonyság terén szerzett érdemei elismeréséül, a királyi tanácsosi címet adományozta.

— **Vilmos császár Konopistban.** *Prágai* tudósitónk telegrafálja: A *Cas* jelenti, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös konopisti kastélyát legközelebb átalakitják. A kastély északi részén uj épületszárnyat épitenek, amelyben nagy disztermek, ezek között egy lovagterem is lesz. *Vilmos* császár junius 12-én érkezik Konopistba és két napig fog ott maradni.

— **Kitüntetések.** Mint a hivatalos lap mai száma közli, a király dr. Gönczi Adolf szikszói járásorvos, tiszteletbeli vármegyei tiszti főorvosnak, a közegészségügy terén kifejtett eredményes működése elismeréséül, a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, továbbá Bene Ambrus ippi állami elemi iskolai igazgató-tanitónak, a népnevelés terén kifejtett buzgó és eredményes működése elismeréséül és Veress Mózes felsősófalvi igazgatótanitónak, sok évi buzgó működése elismeréséül, az arany érdemkeresztet, végül Garábi János határrendőr, fiumei lakosnak, életmentésért az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **A király vendégei.** Bécsből jelentik nekünk: *Gizella* bajor hercegnő és *Konrád* bajor herceg ma reggel nyolc óra tiz perckor Münchenből ideérkezett. Schönbrunnba hajtattak, ahol a királyt látogatták meg.

— **Magyar nemesség.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Bründl János budapesti polgárosnak, valamint törvényes utódainak, magyar nemességük épségben tartása mellett, a kutasi előnevet adományozta.

— **Magyar tudós előadása Brünnben.** Kováts Ferenc dr. egyetemi magántanár, a pozsonyi jogakadémia tanára vendégképen résztvett a „Deutsche Geschichtverein" e havi ülésén Brünnben s ott rendkivül érdekes előadást tartott Pozsony városának Morvaországgal való középkorbeli gazdasági és szociális érintkezéséről. Az előadást a jelenvolt tudósok nagy érdeklödéssel hallgatták s utána az egyesület elnöke meleg hangon köszönetet mondott a magyar tudósnak.

— **A bácskai főispáni szék körül.** Szabadkáról jelentik: Szemző István bácsmegyei főispán lemondása óta sok név került már forgalomba a főispáni szék betöltésével kapcsolatosan. A főispánkeresés tartama alatt a megyei munkapártban mutatkozó jelenségek arra a megállapodásra juttatták a vármegye illetékes tényezöit, hogy a megyében csak egy ember van, aki a fontos állás betöltésére alkalmas, s ez: *Purgly* Sándor dr., Szabadka és Baja városok jelenlegi főispánja. A megállapodás kormánykörökben és a miniszterelnöknél is a legjobb fogadtatásra talált. Értesülésünk szerint Purgly Sándor dr. kinevezése Bács vármegye és Zombor város főispánjává már befejezett dolog. Az uj főispán megmarad Szabadka és Baja városok főispáni székében is.

— **Az elsikkasztott százezrek.** *Krakóból* táviratozzák lapunknak: A rendörségnek az éjjel sikerült megtalálni a Wilcek postahivatalnok által pénzeslevelekből elsikkasztott 192.000 korona nagy részét. Eddig *százegyvenezer koronát találtak meg*, részben Wilcek egyik barátjánál: Krolikowsky gyárvezetönél, részben pedig Wilcek utazóböröndjében, amelyet a krakói pályaudvaron hagyott. *Most már csak ötvenkétezer korona hiányzik*, amit Wilcek valószinüleg magával vitt. A rendörség reméli, hogy Wilceket a legközelebbi órákban sikerül letartóztatni.

— **A ferenciek temploma.** A ferencrendiek tudvalevöen le akarják bontani templomukat és a hatalmas telken nagy bérpalotát akarnak épiteni, melynek udvarán épitenék meg a templomot. Az épitkezésre vonatkozó terveket a város középitkezési bizottsága elvetette. Az indokolás a többek között kimondja, hogy uj épitkezés esetén a templomot mai helyén kell felépiteni.

— **Inditványok és interpellációk a főváros közgyülésén.** A ma délutáni közgyülésre több inditványt és interpellációt jelentettek be. *Szemenyey* Kornél inditványozni fogja, hogy a közgyülés irjon fel a kormányhoz, a német kereskedelmi szerződés felmondása iránt. *Feleky* Béla dr., *Springer* Ferenc és *Márkus* Miksa közös inditványt tettek az 1913. XIV. t.-c. 12. §-ának megváltoztatása iránt. *Herz* Lajos az adókivetés dolgában azt inditványozza, hogy az adóivekre mindig irják rá, hogy kinek mennyi a mult évi hátraléka. *Bisitz* Béla azt inditványozza, hogy a Hermina-uti vasuti gyalogjárót tartsák fenn, *Schubert* Sándor pedig azt, hogy a III. kerületbe szöllöoltvány-iskolát állitson fel a főváros. *Paksy* Béla a VII. kerületi elöljáróság épületének késedelmes épitése dolgában, *Bosnyák* Izsó a nyolc órai záróóra gyakori felfüggesztése miatt és *Epstein* Manó a soroksári-uti csatorna zavarok dolgában fog interpellálni.

— **Orvosi hir.** Dr. Gellért Elemér kórházi főorvos IV., Reáltanoda-utca 9. szám alá költözött s lakásán délután 2—4-ig rendel.

— **Diplomaták Budapesten.** *Sebeko* bécsi orosz nagykövet ma reggel Budapestről visszautazott Bécsbe. *Tschirschky* bécsi német nagykövet tegnap este Budapestről Bécsbe utazott. *Szapáry* Frigyes gróf pétervári osztrák-magyar nagykövet Budapestre érkezett és ma délelött hosszasan tanácskozott *Berchtold* gróf külügyminiszterrel. Szapáry gróf később fölkereste *Avarna* herceg olasz nagykövetet, ugyszintén *Pallavicini* örgróf konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövetet, s a délelött folyamán látogatást tett *Tisza* István gróf miniszterelnöknél. *Berchtold* külügyminiszter vasárnap — esetleg korábban is — Bécsbe utazik és kihallgatáson jelenik meg a királynál.

— **Irásvizsgák Miskolcon.** Miskolci tudósitónk jelenti: Pénteken, szombaton és vasárnap folytak le Miskolcon az irásvizsgák a jelentkezöknek szokatlan magas száma miatt öt bizottság előtt. Összesen 1539 jelentkező tett vizsgát és ebből mindössze 17 jelentkezőt utasitottak el a bizottságok.

— **Az eltünt és megkerült pénz.** Székesfehérvárról jelenti tudósitónk: Néhány nap óta az itteni törvényszéken hivatalvizsgálatot tart Mennyey László táblai tanácselnök. A vizsgálat során kitünt, hogy az irodaigazgató helyiségéből hiányzik 1200 korona letéti pénz, amelyet Lőrincz Sándor irodaigazgató kezelt és még gyanusabbá tette az esetet az a körülmény, hogy az irodaigazgatóról öt nap óta nem tudják, hogy hol tartózkodik, mert az elnök engedelme nélkül eltávozott. Mivel Lőrinczet egyáltalán nem tudtak nyomára akadni, a törvényszék elnöke a rendörségen sikkasztás miatt följelentést tett ellene és letartóztatását kérte. Tegnap éjjel azután egy rendörbiztos ráakadt Lőrinczre, amikor az utolsó budapesti gyorsvonatról leszállt és a városba indult. A rendörbiztos nyomban őrizetbe vette az irodaigazgatót, reggelre azonban csodálatos módon Lőrincz hivatalos helyiségében az iróasztal egyik fiókjában hiánytalanul megtalálták a keresett összeget. A rendörség erre Lőrincz irodaigazgatót szabadon bocsátotta és most a törvényszék elnöke fegyelmi vizsgálatot inditott ellene, egyelőre csak a pénz szabálytalan kezelése miatt és azért, hogy engedelem nélkül távozott a városból.

— **A walesi herceg Bécsben.** Londonból jelentik nekünk: A walesi herceg junius végén látogatást tesz a braunschweigi hercegi párnál és hosszabb ideig fog a Harzhegységben tartózkodni, azután Gmundenbe utazik a cumberlandi hercegi pár látogatására, onnan pedig valószinüleg Bécsbe megy, hogy Ferenc József császár és királynál tegyen látogatást. A több hétig tartó utazást tiroli kirándulás fogja befejezni.

— **Vojnich Oszkár temetése.** Szabadkáról jelentik: Vojnich Oszkár temetésének előkészületeit báró *Vojnich* Sándorné intézi, aki már tegnapelőtt *Szabadkára érkezett*. A temetés, nem mint eredetileg tervezték, a vasuti indóháztól, hanem Vojnich Oszkár házából fog végbemenni, ahová az elhunyt koporsóját mindjárt megérkezése után el fogják szállitani. Szabadka város nevében dr. *Vojnich* Ferenc főjegyző fog a temetési szertartás alkalmával a gyászháznál bucsubeszédet mondani.

— **Szabadlábon báró Kohner titkára.** Báró Kohner Vili, az ügető-versenyegylet elnökének titkára, dr. *Polgár* József, mintegy tizezer korona értékü váltók elhelyezése miatt — mint ismeretes — Amerikába ment. Utóbb Németországban letartóztatták s hónapok óta fogva volt. Védője, dr. *Nagy* György jár el azóta ügyeiben s dr. Polgárt ma a biróság szabadlábra helyezte. Ügyében az eljárás tovább folyik.

— **Nagy tüzvész Szatmáron.** Sztmárnémetiből jelentik: Nagyar községben tegnap tüz pusztitott, amelynek 32 *ház esett áldozatul*. A község az árviztől is sokat szenvedett és most a tüz is *nagy kárt okozott*. A tüz keletkezésének oka gyujtogatás.

— **Halál a vonat kerekei alatt.** Pécsről jelentik: Böbel Alajos harmadéves tanitóképezdész tegnap délután a temetőbe ment tanulni. A vasuti átjárónál átlépett a leeresztett sorompón és megvárta, mig a közeledő tehervonat utolsó kocsija is elhaladt előtte. Közvetlenül a vonat után át akart menni a sineken, de nem vette észre az ellenkező irányból jövő tolatómozdonyt, amely *elütötte*. A mozdony 15 lépésnyire maga előtt tolta a szerencsétlen képezdészt, és fejét, azonkivül mindkét karját és lábait is levágta. Holttestét Siqlósra szállitják. A vizsgálat megállapitotta hogy a szerencsétlenség oka az *áldozat gondatlansága* volt.

— **Simonyi óbester unokája.** Nyolc év óta járja a minisztériumokat és törvényhatóságokat egy fiatalember, aki mindenütt támogatást kért, és kapott is azzal a megokolással, hogy vitézvári Simonyi Józsefnek, Simonyi óbesternek az unokája. Elmondta mindenütt, hogy *Simon* Sándor a neve, az apja huszárezredes volt, ő pedig árvaságra jutván, nyomorba került. Simon Sándor jó darabig megélt Simonyi óbester nimbuszából, amig aztán Sopronban egészen sajátságos dolgok derültek ki róla. Simon Sándorról megállapitották, hogy tulajdonképpen *Sándor* Simon a neve, *Altmann* Adolf soproni kávéházában volt pincér, amig aztán a könyöradománygyüjtés nemes mesterségére vetette magát. A budapesti büntető törvényszék közokiratHamisitás miatt három évi fegyházra itélte a szélhámost, akinek az ügyében a vádlott felebbezése folytán ma dönt a királyi tábla.

— **Az utolsó istenhozzád.** Szegedről jelenti tudósitónk: Véres tragédia játszódott le tegnap reggel a torontálmegyei *Mokrin* község pályaudvarán, az utazó közönség szemeláttára. *Reitter* Pál forgalmi tiszt a Nagykikindáról Mokrinba érkező személyvonat inditását készitette elő a pályatesten, a sinek között. A személyvonat egyik kocsijában megpillantotta egyik nöismerösét, állitólag a menyasszonyát. A vonat már mozgásban volt: utolsó istenhozzádot intett neki kezével. Ugyanebben a pillanatban robogott be a pályaudvarra Szeged felöl a tehervonat, amelynek mozdonya elkapta *Reitter Pált, darabokra tépte*.

— **Földrengés Sátoraljaujhelyen.** Sátoraljaujhelyről jelentik: Tegnap este 9 óra 40 perckor keletről nyugat felé haladó, négy másodpercig tartó *erős földrengés* volt érezhető.

— **Az őszi hadgyakorlatok előkészitése.** Szombathelyről jelentik a Magyar Kurirnak: Az őszi hadgyakorlatok előkészitésére, melyek javarészben Vasvármegye területét is érinteni fogják, már nagyban folynak az előkészületek. Szombathelyen napok óta valóságos katonajárás van és magában a vármegyében is állandóan dolgoznak a vezérkar tisztjei. A tegnapi napon B. *Puhalló* Pál pozsonyi hadtestparancsnok vezetésével az őszi hadgyakorlaton résztvevő összes hadosztály-, dandár- és ezredparancsnokok Szombathelyre érkeztek és a vármegye területén négy napig fognak tartózkodni, mely idő alatt terepszemlét tartanak.

— **A gyilkos báró pere.** Varsóból táviratozzák lapunknak: A Bisping báró nagybirtokos elleni gyilkossági pörben tegnap délután érdekes fordulat történt. A vádlottnak a teremben megjelent felesége karzati padjáról felemelkedett és kijelentette, hogy e pillanatban levelet kapott Pétervárról, amely felvilágositással szolgál Drucky Lubecky herceg igazi gyilkosáról. A levelet Szuchecha Cecilis irta és közli benne, hogy Strzelnicky román szociálista agitátor, aki ez idő szerint Amerikában tartózkodik, előtte vallomást tett arról, hogy ő lötte agyon a herceget. Strzelnicky felhatalmazta a levél irója, hogy vallomását használja fel, ha a bünpör Bisping báróra nézve kedvezőtlen fordulatot vesz.

A tatai grófi szinház eltünt

— Lerombolták Miklós gróf szinházát. — Az Esterházyak védekezése a maecenásság ellen. — A poritanizmus és a „hibli". —

— Kiküldött munkatársunktól. —

Az ifju *Esterházy* Ferenc gróf, néhai *Esterházy* Ferenc gróf három gyermeke közül a legidősebb, most tölti be tizennyolcadik évét. A napokban tette le az osztályvizsgát a gimnázium VIII. osztályáról, még pedig kitünő sikerrel s most készül az érettségire. Mondják, hogy az igen tehetséges fiatal főur nemcsak a gimnáziumban lesz prematurus, de az elsők között fog állani majdan künn az életben is, ha kikerül a piaristák kegyes és bölcs oltalma alól, melynek árnyékában nevelkedett. Az ifju *Ferenc* gróf igen tehetséges; több ennél, geniális, mint zajos emlékezetü nagybátyja: *Miklós* gróf, akinek nevétől volt hangos az ország a nyolcvanas-kilencvenes években. És éppen mert ilyen tehetséges, mert ennyire geniális nagybátyjára ütött — *a tatai grófi szinháznak el kellett tünnie a föld színéről*, mielőtt még az ifju gróf nagykoruságával a fölötte való rendelkezési jogot is átvehette volna, a nagyszerü tatai hitbizománnyal egyetemben . . .

Esterházy Miklós gróf hires tatai szinházát lerombolták. Nemcsak, hogy *kő kövön nem maradt belőle*, de a kastély hátsó frontja mögött fekvő *terület, hol a szinház állott, ma már a földdel egyenlő; még a nyoma is eltünt, hogy itt valaha szinház állott. Most parkirozzák a helyét* s mire a göröngyökből kizöldül a fü, az egykori múzsahajlék területe teljesen be fog olvadni a csodás angol-park egyetemes föld tonusába és egy későbbi nemzedék már csak hirből fogja tudni, hogy e már is oly közömbösnek látszó helyen, valaha milyen vig élet zajlott.

Az ifju *Esterházy* Ferenc gróf is, — aki mint mondják — genialitásában egészen nagybátyjára ütött . . .

*

A föld színéről eltüntetett tatai grófi szinházat a nagyszabásu maecenási hajlamairól európaszerte ismert *Esterházy* Miklós József gróf 1888—89-ben épittette. A hires bécsi szinházépitő-cég: *Fellner és Hellmer* tervezték a pompás kis szinházpalotát, ugyanazok, akik a mi Vigszinházunkat is épitették. A vidéki szinházak között bajosan akadt, amelyik akár pompás szerkezetével, akár fényben vagy elegánciában vetekedhetett volna *Miklós* gróf magánszinházával. A sodronyokon függő menyezetet *Pállik* Béla, a tatai müpártoló gróf kedves festője, a „birkapiktor" ékesitette müvészi freskókkal. A falakat, a páholy és az erkély oldalait gazdag aranyozásu figurák és érccirádák boritották. A földszintet márvány-karzatok választották el a körszékektől és a grófi szalonpáholytól. A finom intérieurt virágkehley-formáju villamos-lámpák boritották fényárba. Külön ékessége volt a müvészi függöny, mely klasszikus antik kompozicióban (háttérben a fraknói Esterházy-várral!) a múzsák társaságában egyesült baráti és müvészi kört mutatta be. A nagyszabásu festményen, melyen dolgozott *Feszty* Árpád, *Pállik* Béla, de még más festőmüvész is, pompás jelmezekben ott látjuk többek közt a a maecenás *Miklós* grófot és nejét, a néhai pápai *Móric* grófot és feleségét, született *Stockau* grófnőt, *Feszty* Gyulát és — *Ujházy* Edét is; a *Miklós* gróf akkori környezetéből a még élő generáció azonban bizonyára megismerné a többieket is.

Ime, ilyen volt a tatai grófi szinház. Ismételjük: márvány-balluszträdok, érc-dekoráció, freskók, villanyvilágitás stb. És mégis,

A tatai, most már lerombolt grófi szinház.

mikor érdeklődünk az uradalom hivatalos embereinél: miért kellett a szinházat lerombolni? — egyértelmüen, — igaz, hogy nagyon halkan — vallják valamennyien:

— Mert már nagyon düledezett, csak azért!

Darányi Ágoston jószágfelügyelő ur pedig, egy joviális, de finoman diplomata magyar gavallér, még azt is hozzá teszi, mintegy megerősitésül:

— Hiszen csak rábicból volt az, kérem; nem kellett azt nagyon döntögetni! Bedőlt az már kétszer magától is!

. . . Hogy az a *Fellner* és *Hellmer* rábicból épiti a márvány-balluszträdos szinházat! . . .

— *De a kegyelmes asszony — ugy mondják — nem szerette a szinházat?* — vetettük közbe, csak ugy ártatlanul.

— *Nem, nem szerette!* — mondja komolyan.

És már bucsuzik, nehogy többet kelljen még mondania.

*

A kegyelmes asszony nem szereti . . . Mind ezt mondják: a tataiak, a városiak, a grófi cselédek, a huszárok, a kertészek, akit csak kérdez az ember. De hát miért nem szereti? . . .

Igaz, voltak kellemetlenségek is a szinházzal. De azok nem a család, csak Miklós gróf kellemetlenségei voltak. A szinházat tudvalevőleg 1889. október 4-én nyitották meg és egy tiz előadásból álló ciklus volt a bemutató. De a ciklus egy része s a későbbi előadások egy része is. *német nyelvü volt* s bizony a darabok között is több volt a vidám, mint a kothurnusos tragédia. Aztán Niki gróf, akit Bécsben is csak ugy ismertek, mint Budapesten, hozatott le bizony bécsi szinésznőcskéket is, ha neki megtetszett a tehetségük. Emiatt aztán — már mint a német nyelvü előadások miatt — nagy lármát csapott az akkor még erősen soviniszta magyar sajtó, (ma már, ilyenkor, tavasz évadján, Pesten alig is játszanak mások, mint német szinészek!) s a dolog fölhatolt a képviselőházig, ahol *Ábrányi* Emil interpellálta meg a belügyminisztert nagy indignációval a német kultura emez állitólagos előmozditása miatt. Pedig Niki grófnak eszébe se jutott a német kultura; felléptetett ő magyar mükedvelőket is, ha elég csinos volt a — tehetségük.

— *Azért rombolttatta le, instálom, a kegyelmes asszony a szinházat, mert félti a fiatal grófot,* hogy az beleesik a *hiblibe*, mint a Miklós gróf! — mondja titkosan fontoskodva az öreg kertész.

— Mi az, hogy a *hiblibe?* — kérdeztük.

— Hát, hogy a szegény, boldogult *Miklós gróf nagyon szerette az olyan mindenfajta komédiásokat és igen sok pénzt is költött rájuk. Aztán a fiatal Ferenc gróf is olyan jóvérü, mint vót az is, aztán nehogy ü is beleessék a hiblibe* . . .

A grófnő tehát már előre védekezik a maecenásság ellen, ha netán az ősi Esterházy-vért megfertőzték volna ezek a bacillusok . . . Pedig, pedig . . .

*

Habent sua fata . . . Nemcsak a könyveknek van meg a maguk sorsuk, hanem — ugy látszik — a kastélyoknak is. A tatai várkastély sohasem volt kolostor, hacsak Szent István vagy Géza király korában nem, mikor — mint bencés apátság — először kerül bele a magyar históriába. A XV. század elején Zsigmond király már valóságos kéjlakot csinál belőle; itt vadászik rendesen tavaszszal és ősszel; csináltat halastavat (a mai tó is az még!) s a várat se stratégiai célra épittette, mert ennek a célnak inkább megfelelt volna a Szent-István hegye. Inkább kastélynak szánta s mikor fejedelmi vendége: Jagelló Ulászló 1412-ben — mint a krónikairó mondja — Budán valósággal „beteggé mulatta magát", ide hozta, hogy „az ünnepélyek terhe alatt összeroskadt fejedelmi vendég erejét ismét együvé szedhesse." De hogy a király maga sem unatkozott a tatai várban, mutatja, hogy 1423-tól kezdve három teljes évig itt időzött; itt volt egész udvara; itt fogadta a külföldi követeket is. Itt mulatott nála Paleolog Mánuel görög császár; itt lakomázott és vadászott a szultán követsége, Frigyes miszniai őrgróf, a bajor hercegek serege, sőt a szép Borbála királyné, VIII Erik svéd király, a boszniai király, a szerb deszpota, a szász és brandenburgi választófejedelmek is. Hogy milyen élet lehetett ezidőtt a tatai kastélyban, arról Traversasi egy levele adhat fogalmat, mely szerint csak ló 5000 kellett az udvartartáshoz. (XIV. Lajos minden őrült költekezése mellett is a versaillesi istállóban *csak* 3000 ló volt, *mindössze* 15 millió értékben!) Mátyás király idejében is „királyi mulató és nyaralóhely" a tatai kastély.

Ekkor alakittatta át a mulatós király a várat a firenzei *Averolini*val olasz renaissance stilusuvá, hihetetlenül pazar fénynyel, melynek emlékei a *régi vár* beszédes köveiből még most is ékesen szólnak márványnyelvükön. Bonfini — pedig ő udvari történetiró volt s igy legjobban tudhatta — irja, hogy Tata falai látták a nagy királyt legtöbbször „jókedvében" . S kivéve talán a mohácsi vésztől az Eszterházyak birtokbalépéseig terjedő harcos kétszáz esztendőt (1526—1727), a talai várban mindig tradició volt a jókedv és a mulatság.

Az Eszterházyak alatt is. Talán csak a hitbizomány alapitója: *Esterházy* József, a hires nádornak, Miklósnak unokája volt szigoru katona és fukar kezü gazda, utódai már folytatták a királyi elődök kezdette vidám életet. 1808-ban ujra királynőt látnak a tatai falak: *Ferenc* király feleségét s *Esterházy* Ferenc ugyancsak kitesz magáért, hogy a királynénak kedvében járjon. A mostani grófi kastélyban lakott maga a király is; itt, a kastély keeti tornyában irta alá a Napoleonnal kötött, schönbrunninak nevezett békekötés aktáját 1809. október 14-én. (Még ma is őrzik a kastélyban azt a világos kartonnal bevont pamlagot és háromszögletü kis barokk-asztalt s a tollat, melylyel aláirta a szerződést!) Sőt járt a mi *királyunk is* — még pedig kétszer: 1877-ben és 1897-ben — a tatai kastélyban, amit a két főhomlokzaton érből vert római számok hirdetnek. *Miklós* gróf idején pedig — a most lerombolt szinház fejedelmi téli kertjében — országra szóló mulatságok járták állandóan. Olyan zajosak és olyan raffináltan választékosak, hogy ma is csak suttogva mer beszélni róluk az emlékezet.

Az emlékezet, melynek most utolsó beszédes tanuja: a szinház is örökre eltünt a park pázsitjáról. Pedig: habent sua fata . . .

*

Három gyermek, ma még gyermek: az ifju *Ferenc* gróf, *Marianne* comtesse s a kis *Tamás* gróf — ha kinéznek a kastély barokkablakain a parkba — begyepesitve találják a *Miklós* gróf szinházának a helyét. A puritán gondolkozásu, szigoruan vallásos erkölcsü kegyelmes asszony rendelte igy, hogy a geniális nagybácsi maecénási emlékei már ne kisértsék az ifju *Ferenc* grófot, ha a napokban „éretten" kilép a kegyes piaristák kapuján. Érdekes lesz s most még fokozottabban érdemes lesz az ország figyelmére is: milyen folyást vesz ezek után a majdani majoresco sorsában az Esterházyak életének nagyszerü regénye . . .

—

Kivan.

2792

36. Pállik Béla.

(Sz. Nagy-Mihályon 1845. február 2-án.)

Delelő.

Elől jobbra, ~~az~~ terebélyes fa árnyékában, ~~az étel körül~~ három juhász telepedett a földre, ~~Klöttök~~ fazék van, tetején tállal. A legöregebb, ki hátra fésült hosszú ősz hajában fésűt hord, kissé előre hajlik és fujja a ~~kimeritett~~ forró ételt; a szemközt lévő kanalát tartja és jobbra néz, hol ~~az ételt hozó~~ fiatal menyecské csipőre tett kezekkel ~~áll~~; a háttal ülő pedig épen a kanalat viszi szájába. A férfiak öltözete: különböző szinű lajbli, bő újjú ing, gatya és fűzött bocskor. A balra fordult fiatal asszony fejét piros kendővel kötötte be, nyakát háromsoros kaláris ékesíti, ingvállának rövid újja fodros, köténye kék és kurta szoknyája sötétpiros. Körülöttük szétszórt birkák vannak. Balra a dombon ~~egy~~ szamár ~~is áll, kissé idább~~ egy bárányka szopik, a középütt levő csoportból egy ~~is~~ legel, jobbra egy fehér és egy fekete kutya fekszik és guggol. ~~Hátul a fák alatt~~ A nyáj zöme pihen. Az égbolt felhős. Jelzése alól jobbra: »*Pállik Béla ... 1884.*«

Vászon, méretei 72 : 147 cm.

1884: IV. 139. — 1885: IV. 139. — 1886: IV. 139. — 1887: IV. 138. — 1888: IV. 138. — 1889: IV. 159. — 1890: IV. 159. — 1891: II. 111. — 1892: II. 111. — 1893: II. 148. — 1894: II. 35. — 1895: II. 35. — 1896: II. 36. — 1897: II. 36. — 1898: II. 36.

~~Vétetett 1884-ben. — Magy. Képt. 434. — Ltsza 298.~~

— 1900: II. 36. — 1901: II. 36. — 1903: II. 36. — 1904: II. 36. — 1905: II. 36.

— Magy. Képtár 434. — Uj lelt. sz. 298. — 1905. átv. jegyz. 150. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.nban 1800 és a leltárban 2792. — Vétetett 1884 április havában 1200 frton (2400 K).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Mk 434
lyl. 298

Vét 1884

150.

2768

12. Pállik Béla.

(Sz. Nagy-Mihályban 1845. február 2-án.)

Juhok az akolban.

A friss szalmával felhintett akolban egy kost, tiz birkát és öt toklyót látunk. Balról a négy fekvő juhon innen, egy bárányka alszik s jobbról az álló ~~elhúzódik~~ csonka szarvú kos és két birka körül, a többiek ~~mind~~ leheveredtek. A toklyók közül a negyedik hátul van és fejét az előtte levő ~~el~~takarja. Az elől pihenő bárányokból pedig a szembe néző kosbárány. A háttérben az etető van takarmánynyal megrakva és a rekesz mögött még hat tenyészbirka látszik. A jószág mind nyiratlan s közöttök csak egy füstös. Jelzése alól jobbra: »*Pállik Béla Tata.*«

Vászon, méretei 143·5 : 215 cm.

1891: II. 136. — 1892: II. 136. — 1893: II. 125. — 1894: II. 12. — 1895: II. 12. — 1896: II. 12. — 1897: II. 12. — 1898: II. 12.

~~Vételett 1889-ben. — Magy. Képt. 520. — Ltsza 346.~~

— 1900: II. 12. — 1901: II. 12. — 1903: II. 12. — 1904: II. 12. — 1905: II. 12.

— Magy. Képtár 520. — Uj lelt. sz. 346. — 1905. átv. jegyz. 126. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 1776. és a leltárban 2768. — Vételett 1889-ben.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Mr 520
Ujl 346

Vét. 1889.

126.

2792

298

36. Pállik Béla:

(Sz. Nagy Mihályon 1845. február 2-án)

Delelő.

Elől jobbra, a terebélyes fa árnyékában, az étel körül, há-
rom juhász telepedett a földre. Előttök farék van tetején tállal.
A legöregebb, ki hátro fésült hosszú ősz hajában fésüt hord, kissé előre
hajlik s fujja a ~~[illegible]~~ kimert ~~[illegible]~~ forró ételt; a szem közt lévő kana-
lát tartja s jobbra néz, hol az ételt hozó fiatal menyecske ~~[illegible]~~
csipőre tett kezekkel; a háttal ülő pedig épen a kanalat visszi szá-
jába. A férfiak öltözete: különböző szinű lajbli, bő ujjú ing, ga-
tya s fűzőst bocskor. A balra fordult fiatal asszony fejét piros
kendővel kötötte be, nyakát három soros ~~[illegible]~~ kaláris ékesíti, ingvállá-
nak rövid ujja fodros, köténye kék s kurta szoknyája sötétpiros.
Körülöttük ~~[illegible]~~ rétszőrz birkák ~~[illegible]~~ vannak ~~[illegible]~~. Balra a dombon egy ná-
mára is áll, kissé ídább egy bárányka szopik, a középült lévő
csoport egyike legel, jobbra egy fehér és egy fekete kutya fekszikés
guggol. Hátul ~~[illegible]~~ a fák alatt a nyáj zöme pihen. Az égbolt
felhős. Idzése alól jobbra: Pállik Béla
... 1884.

Vászon, méretei 72:147. cm.
~~Vétetett~~ 1884. IV. Ára 1200 frt.
~~M. kejt. 434.~~
~~Ujsza 298.~~
~~II:36.~~

körül,

II:iii.

299.

Pallik Béla

ind

Rona II. 660. l.
661. l.

Sekretär. /1930/ Leinen

MEDICEER. BRIEFE DES MEDICEER KREI
Epistolarium.Mit 8 Vollb

MENSCHEN,ZEITEN,VÖLKER

JULIUS CAESAR von Ferrer

ALBERTUS MAGNUS.Weisheit
alter.Mit 3 Faksimile u.

LINCOLN von Graf Montge]
Abbildungen.Leinen

FRIEDRICH DER GROSSE und
mile u.55 Abbildungen.Le

OPPELN-BRONIKOWSKI. SCHLÜSSEL UND SCHWE
dem Cinquecento.Sixtus V
Bildtafeln in Lichtdruck

PINNOW,H. DEUTSCHE GESCHICHTE.Von
Mit 32 ganzseitigen Bild

POLZER-HODITZ, Graf Artur.KAISER KARL.A
Kabinettchefs.Mit 80 Pho
Seiten.Lexikonformat.Lei

PROZESS DER DIKTATUR. Herausgegeben v.

776

2605. Pállik Béla: 1905.

Sz. Nagymihályban 1845 február 2-án. + Bp 1908: VII. 27. én

Májusi hangulat.

Topolyfáktól szegélyezett utak~~kal~~tól átszelt szántóföldek en szemlélhető, a melyek mögött gyümölcsösök vannak gazdagon virágzó fákkal és a ~~melyek mögött~~ melyeken túl ~~egyes~~ épületek bontakoznak ki. A háttérben ~~pedig~~ hegyek kéklenek. A derült égbolt könnyen felhőzött. Jelzése alól jobbra: Pállik Béla.

Fa, mér. 19.5:40.6 cm.

Vétetett ~~[illegible]~~ 1904:XII. 31-én (1007-904-1) 540.71 K-án.

Elszámoltatott 1905: III. 26-án(260-905)

Az elszámolás elfogadtatott 1905:XI.27-én 7831 szvsz.alatt (1022-905).

Vét. 1904-ben ✓

Sz. n. 1380 – 905

178

2615. Pállik Béla: 1905.

Sz. Nagymihályon 1845 február 2-án. + Bp 1908: VII. 27. m

A velenczei tó.

A középtért ~~elfoglaló tó~~ ~~ató~~ foglalja el, melynek innenső partján jobbról akáczos köti le figyelmünket, mig a tulsó parton középütt kibontakozó községnek fehér épületei fölött a templom uralkodik. A háttért a fejér-megyei hegyek foglalják el. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól balra: Pállik Béla.

Vászon, mér. 53.6:76.6 cm.

Vétetett 1905: III. 18-án 559.29 K-ért a müvésztől (369-905)

Elszámoltatott 1905: V. 19-én (454-905).-Az elszámolas elfogadtatott 1905:XI.30-án a 21515 szvsz. alatt (1035-905).

Letétképen átadatott a szombathelyi Muzeumnak 1908. szept. 30-án (1446-908)

Vétel 1905. ✓ Pállik Béla

Sz. n. 1382-905

II

Pállik B.

535–536. Pállik Béla.

Sz. Nagyszentmihályon 1845 február 2-án. † Budapesten 1908 július 27-én.

535. *Mészöly Géza.*

Derékig látható és kissé balrafordultan ül. Fejét könyöklő bal kezére támasztja. Rövid haja, szemöldöke, szeme, bajusza és szakálla sötétbarna. Szürke kabátjának ujja alól kézelője kilátszik, bársonygalléros köpenyegét pedig, jobb vállán átvetve és elől összefogva hordja. Jelzése alól jobbra: »*Pállik Béla 1872.*«.

Vászon, méretei 78·5 : 68 cm. — Lelt. sz. 535. — Vétetett 1895 január 23-án a művésztől 1400 K-án (24–895). — Kifizettetett 1895 április 20-án. — Elszámoltatott az 1895 április 11-iki 16397 sz. leirat (85–895) alapján 1895 deczember 30-án (326–895). — Az elszámolást jóváhagyta az 1896 április 14-iki 228 szvsz. és az 1896 október 16-iki 36690 sz. min. határozat (218–896).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Szépművészeti Múzeum modern képtárában. 1906 : XV. 38. — 1907 : XV. 38. — 1908 : XV. 38. — 1910 : XV. 38.

536. *Sennyei Pál báró.*

Mellig látható, kissé balrafordult. Jobb szemén monocle-t visel. Hosszú haja, bajusza, szemöldöke és szakálla őszbevegyült, szeme barna. Inge álló gallérú, fekete nyakkendője rojtos, atillája zsinóros, mentéje prémes. Jelzése, alól jobbra, bekarczolt betűkkel: »*Pállik Béla 1877*«.

Vászon, méretei 78 : 63 cm. — Lelt. sz. 536. — Vétetett 1895 január 23-án a művésztől 1000 K-án (24–895). — Kifizettetett 1895 április 20-án. — Elszámoltatott az 1895 április 11-iki 16397 sz. leirat (85–895) alapján 1895 deczember 30-án (326–895). — Az elszámolást jóváhagyta az 1896 április 14-iki 228 szvsz. és az 1896 október 16-iki 36690 sz. ministeri határozat (218–896).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok. 1907 : IX. 9. *Pállik Béla :* Sennyey Pál báró, kir. tárnokmester, a főrendiház elnöke.

2768

346

12. Pállik Béla.

(Sz. Nagy Mihályban 1845. február 2-án.)

Juhok az akolban.

A friss szalmával felhintett akolban egy kost, tíz birkát és öt toklyot látunk. Balra a négy fekvő juhon innen egy bárányka alszik s jobbra az [állva ábrázolt csonka szarvú kos és két] birka körül a többiek mind lehevereddek. A tokly okból a negyedik hátul van, de fejét az előtte levő eltakarja. Az elől pihenő bárány okból pedig a szembe néző kos bárány. A hátterben az etető van takarmánynyal megrakva s a rekesz mögött még hat tenyészbirka látszik. A jószág mind nyiratlan s körülök csak egy füstös. Felvése alól jobbra: „Pállik Béla Tata."

Vászon, méretei 143·5 : 215 cm.
Vetetett 1889-ben. Ára 3150 frt. L. 54646/89 n. rend.
~~M. kipt. 520.~~
~~Ug. na 346.~~
~~II : 12~~

II : 136.

251.

214

1540. Pállik Béla.
Sz. Nagymihályon 1845 február 2-án + Budapesten 1908 július 27-én.
Tehenek a lápon.

A Nagy Károly vidéki lápos területen elől négy tehén van, melyekből egy vizben áll és iszik, a többi pedig balra halad. A háttért jobbról tehéncsorda élénkiti. A tehenek közül a nyugati fajok gróf Károlyi és a vidéki birtokosok, a magyar fajok pedig a paraszt gazdák tulajdonát képezik. A magasban két vizi madár röpköd. Az égbolt felhős. Balán jelzése alól jobbra: »Pállik Béla. 1895«.

Vászon, méretei 200:300 cm.
Vétetett 1896: X. 8-án az 55291 sz. rendelet alapján 3500 frton.
Elszámoltatott 1897: II. 2-án (80/97.).
Az elszámolás elfogadtatott 1897: III. 25-én a 13050 sz. leirattal (123/97.).
Az 1899: X. 14-iki 76633 leirattal a péterváriés moszkvai kiállitásra engedtetett át (573/99); de nem küldetett el, hanem visszaérkezett 1899: X. 21-én (579/99.).

904: IV. 28.

3794—3795. Pállik Béla.

Sz. Nagymihályon 1845 febr. 2-án † Budapesten 1908 júl. 27-én.

3794. *Kosok az akolban.*

Egy szalmával felhintett akol vályúja mellett, a melyen innen kettős abroncsú veder van vasfogóval és lekopott széllel, látjuk az ábrázolt Negretti- és Rambouillet-merino kosokat. Közűlök egy szembe-, négy balra- és egy hátrafordultan áll. Jobbról, de kissé hátrább még nyolcz kos képez csoportot. A hátrafordult jószág közűl egy mindkét lábával az itatóba lépett. A háttérben, balról az ajtó közelében, a megrakott jászol tűnik szemünkbe.

Vászon, méretei 190 : 298 cm. — Lelt. sz. 3794. — Vétetett az 1907 november 13-iki 123768 (1785–907) és az 1908 február 10-iki 9288 (301–908) sz. engedély alapján 18000 K-án. — Kifizettetett 1907 november 28-án és 1908 március 7-én. — Elszámoltatott 1907 deczember 8-án (1953–907) és 1908 május 2-án (763–908). — Az elszámolást jóváhagyta az 1910 május 11-iki 9458–909 (942–910) és az 1911 márczius 11-iki 11525–910 szvsz. határozat (911–911).

Jegyzet. Másolta 1908-ban dr. Szakács János.

III
571 (3794)
644 (405)

III : 511

Marosvásárhely
Vet. 1908

818. *Tisza Kálmán.*

Térdig látható, kissé balrafordultan áll és visszanéz. Jobb kezével az asztalra támaszkodik, baljával pedig oldalán lógó ékköves díszkardját fogja. Simára lefésült haja, bajusza és szakálla őszbevegyült, szemöldöke sötétbarna, szeme kék. Ingének gallérja és kézelői látszanak; aranyrojtos nyakkendője csokorra kötött; hasított ujjú mentéje prémes; atilláját díszgombok, mentekötőjét és övjét pedig drágakövek ékesítik. A háttérben függöny lóg. Jelzése alól balra: »*Pállik Béla 1876*«.

Vászon, méretei 133 : 94 cm. — Lelt. sz. 818. — Értéke 900 K. — A magyar északkeleti vasúttársaság igazgatóságának ajándéka (37–96). — Bejelentetett 1897 február 15-én (24–97).

Jegyzet. A belügyminister 1911 november 23-iki 7445 sz. megkeresése és a vallás- és közoktatásügyi minister 1911 deczember 9-iki 151809 sz. leirata alapján (2102–911) 1912 márczius 28-án a belügyministerium államtitkári helyiségeiben ideiglenes állami letétképen helyeztetett el (671–912). — Az átadást tudomásul vette az 1912 április 23-iki 44206 sz. határozat (948–912). — Az átvételt a belügyministerium 1912 április 16-án ismerte el (985–912).

817–818. Pállik Béla.

Sz. Nagy-Mihályon 1845 február 2-án. † Budapesten 1908 július 27-én.

817. *Sennyei Pál báró.*

Térdig, balrafordultan állva és csaknem arczélben van ábrázolva. Mellét a Lipót-rend csillagja ékesíti. Jobb kezében forgós prémkalpagját, baljában díszkardját tartja. Jobbszemén monocle-t hord. Hosszu haja, bajusza és szakálla őszbevegyült, szeme barnásszürke. Ingének gallérja álló, nyakkendője aranynyal átszőtt, atillája és hasított ujjú prémes mentéje zsinórzott. Mentekötőjének és övjének csatjain madarak vannak kiterjesztett szárnyakkal. Jelzése alól jobbra: »*Pállik Béla 1876*«.

Vászon, méretei 135 : 94 cm. — Lelt. sz. 817. — Értéke 900 K. — A magyar északkeleti vasúttársaság igazgatóságának ajándéka (37–96). — Bejelentetett 1897 február 15-én (24–97).

Pállik B.

3795. Kos.

Az ábrázolt jószág Negretti-kos, a mely balrafordultan áll és a hátcsigolyákig látható. Kétszer csigaszerűen bekanyarodott szarvának reczés széle épen a szem mellett halad el. Teljesen nyiratlan és gyapjuja dúsan ránczolt. A háttérben ajtófélfák látszanak. Jelzése alól balra: »*Pállik Béla 1906.*«.

Vászon, méretei 81 : 65·4 cm. — Lelt. sz. 3795. — Vétetett az 1907 november 13-iki 123768 (1785–907) és az 1908 február 10-iki 9288 sz. engedély (301–908) alapján 1000 K-án. — Kifizettetett 1907 november 28-án és 1908 márczius 7-én. — Elszámoltatott 1907 deczember 8-án (1953–907) és 1908 május 2-án (763–908). — Az elszámolást jóváhagyta az 1910 május 11-iki 9458–909 (942–910) és az 1911 márczius 11 iki 11525–910 szvsz. határozat (911–911).

Jegyzet. Tanulmány »A kosok az akolban« czímű és 3794 sz. festményhez. — Ideiglenes állan i letétül 1908 szeptember 30-án a vasvármegyei kulturegyesület szombathelyi múzeumának adatott (1446–908). — Az átadást jóváhagyta az 1908 november 5-iki 118259 sz. leirat (1844–908).

III

511 (3795)
644 (405).

Lét.

III : 511

Vét. 1908

Lombath

4449. Pállik Béla:
~~Sz. Nagy-Miháljon~~ 1845 február 2-án. + Budapesten 1908 július 27-én.

Éhesek.

Bégető birkák és bárányok egy kossal. Az öt birkából egy-, a négy bárányból pedig három néz szembe, míg a többi oldalt fordult. Körülök a jobbról álló kos válik ki, a meknek szarva csak kissé van meggörbülve.

Vászon, mér. 91.2: 130.5 cm.-- Lélt.sz. 4449.--Értéke 8 000 K.- Gróf Andrássy Dénes hagyománya 1912 márczius 9-én (621-913). — A Magyar Nemz. Muzeum örökletéte (1381-913). --~~Átvétetett 1913 Április 23-án (2046-913).~~-- Bejelentetett 1914 márczius 30-án (245-914).

Kif 334

46

Pállik Béla

Vas. Ujs. 1891. 49. sz.

Pállik Béla: *Rambouillet-kos.*

AT TÉLI KIÁLLITÁSÁBÓL.

Vadászaton.

mint az embert, mert azokkal együtt lehetett s mégis — magányban. De hogy egyáltalán *lehetett* Pállik állatfestő, az már magában a magyar képzőművészeti kultura dicsérete. Az ilyen speczialista-piktort csak egy nagy kínálatú és nagy keresletű művészi vásár forgalma táplálhatja, a hol egyaránt elkél az egyházi-, a csatakép, a genre, a táj, a katonaélet, a szalonhumor, paraszti figura, állattanulmány és miegymás. Külföldön minden genre-nek megvan a maga külön festője, legtöbbször több is, nálunk mindenkinek mindent kell dolgoznia, hogy kielégítvén a megrendelők vagy művásárlók izlését, a kép vevőre találjon. Pállik szinte az egyetlen volt nálunk, a ki speczialistának is keresettebb volt, mint legtöbben a mindent dolgozók között.

Igaz, nem szabad elfelejtenünk, hogy a kép nemzetközi szöveg, melynek egész világ olvasójává lehet, — ha magyar is, — nemcsak a művész hazája. S a Pállik csodálóinak, rajongóinak nagy táborában is tán több volt az angol s az amerikai meczenás, mint a magyar műbarát.

A művészi hagyaték, mely most odakünn a magyar művészet nagy veszteségét siratja, első sorban az utóbbi szempontból érdekes és tanulságos. Mint egy fejezet magyar művészettörténet, úgy tárul föl előttünk Pállik gazdag és változatos életének könyve. Látjuk szinte az első krétarajzot, mely még talán iskolás fiú korából való s már ezen érezzük a későbbi művésznek erős realizmusra való hajlandóságát. Aztán látjuk egész sereg képen azt a szép korszakot, melyre maga Pállik is legbüszkébb volt: mikor a halhatatlan Munkácsy barátjaként együtt dolgozott a Mesterrel s megadatott neki, hogy a Krisztus Pilátus előtt alkotója művészetének titkaiba behatolhatott. A kiállítás nem egy darabján a laikus előtt is elevenen tükröződik Munkácsy hatása s ha Pállik rá nem talált volna önmagára, ha hajlama, tehetsége és sikerei nem vitték volna át az állatfestésre, tán Pállik is a «nagy styl» s nem a birkák művészévé lett volna. De itt új utat kellett magának törnie, új, egyéni ecsetkezelést kellett elsajátítania, ha boldogulni akart — szakítania kellett tehát a Munkácsy irányával.

Az új utaknak ezt a keresését, az egyéni kézirás elsajátítását aztán bámulatos türelemmel és szorgalommal végezte. A negyedfélszáz kép közül kétharmadrész beszél a művésznek erről a harmadik — utolsó — korszakáról, mikor már nem elégedett meg az állatok fejeinek és mozgásának jellegzetes ábrázolásával, hanem kereste az atmoszféra hatását is a tárgyakon és eleven lényeken. Milyen szivósan kutatta a gyapjúra hulló fény tüzét, világító erejét, a fény és árnyék játékát a lágy anyagon s az így átlátszóvá hevített gyapju tüzes koloritját! Milyen fizikai kínnal és türelemmel tanulmányozta a téli tájkép jellegét s a hónak, a hidegnek visszahatását kedvencz állataira! E problémák kutatása közben nem érzett sem hideget, sem meleget, sem éhséget, sem szomjuságot, — naphosszat elült, vagy elkóborolt a pusztákon, hogy egy mozdulatot, vagy egy szinfoltot elleshessen. A modern művészet diadalmas előrehaladása, a plein-air nemzetközi és hazai győzelmei még csak sarkallották ambicióját; titokban csinált impresszionista vázlatokat is, hogy fénytanulmányait nagy képein értékesíthesse, de még utolsó perczében sem ismerte el, hogy művészeti hitvallásában a modernség őt csak egy perczre is megtántorította volna. Pedig utolsó képe, a kiállításon is látható «Kakasviadal», erős, impresszionista hatásokat mutat.

De így illett ez az ő kemény, daczos és hajlíthatatlan egyéniségéhez. A művészet konzervativ hagyományainak volt Pállik egyik legkiválóbb képviselője s művészet-politikai kérdésekben egyik legharcziasabb temperamentumú vezére; neki nem lehetett elismernie, hogy mikor a modern művészet ellen harczol, ugyanakkor ő maga is belekerült a kor áramlatának sodrába. És nem is kellett elismernie. Hangos szavánál, még időnként felragadott tollánál is különb fegyvere mégis csak az ecset volt, ez a fegyver pedig akaratlanul is tisztelgett a modern művészet előtt.

Ena királyné, Mária Krisztina özvegy királyné és Izabella főherczegkisasszony.

A féltoronyi kastély.

A SPANYOL KIRÁLYI PÁR FÉLTORONYBAN, FRIGYES FŐHERCZEGNÉL. — Jelfy Gyula felvételei.

csukom, ép úgy, mint a hogy ő becsukta a többi halottak szobáit, az apámét, a húgomét, az öngyilkossá lett bátyámnak a szobáját és a négy szoba ajtójának kulcsát oda teszem a fiókomba, a négy koporsókulcs mellé. Majd egyszer valamelyik rokonom ezt a négy kulcsot összeköti egy ötödikkel és beledobja valamelyik fiókba, a többi kulcsok mellé s majd, mikor már ő reá is s az utána következőkre is rácsukják a koporsó födelét, egy ócskavasat szedegető zsidónak a zsákjába kerülnek.

De addig még sokszor megy le a nap és sokszor jön fel. És mindig egyformán. Még az előbbieknél is egyformábban. És holnap délután azzal a koporsókulcscsal az egyetlen szálat is eltemetem, a mely az élethez fűzött. Ezután mintha nem is a magam életét, hanem egy vadidegenét élném. Értéktelen, üres, fájdalomnélküli élet lesz ez. Ha gazdag volnék, legalább másokra nézve cselekedhetnék jót, így ezt sem tehetem. Ezt a régi, ősi házat, a még meglevő kis földdel, nálamnál is szegényebb rokonaimnak kell adnom és ezt is csak akkor, ha a négy koporsó kulcsa megszaporodik az ötödikkel.

Ha más volnék, erős, egészséges, tetterős, bátor ember, megtehetném azt, hogy ezeket a szegény ördögöket nem váratnám az életem végéig, hanem odaadnám nekik most, mindjárt, kiköltözködném az ősi házból és nem vinnék el magammal belőle egyebet, csak a négy koporsó kulcsát és a tanítónői diplomámat.

De nincs bennem semmi egészséges erő és akarat. Önző vagyok, a nélkül, hogy kivánnék a magam számára valamit és az apostoli élet iránt nincs bennem semmi érzék.

Lusta és fáradt vagyok, az unalom elfárasztott. Meglehet, előbb vagy utóbb utólér a bátyám sorsa, a ki ugyanebben a székben, a melyben én ülök, itt, az oszlopos, régi tornáczon, a petóniás-ládák és leánderes-dézsák között, egy szomorú nyári este főbelőtte magát.

Egészen olyan este volt, mint a mai. Mintha a világot halálra itélték volna, a felleges, szürke ég szinte leszakadni készült a füstölgő hegyekre s a petóniák és leánderek, mintha száz nyárnak a visszafojtott illatát, most mind egyszerre akarták volna magukból kiönteni.

Az ilyen mély, tömör, regeszerű illat elkábít, elálmosít, belekap a lélek húrjaiba és rezegnek, csengnek, éreznek, fájnak a húrok.

Harmincz esztendős volt akkor a bátyám, csöndes, nyugodt, kötelességtudó, szótalan ember, olyan, mint minden Tarcsay. Hogy miért halt meg, senki sem tudta. Azt mondták: az öngyilkosság tradiczió a Tarcsayaknál. Minden generáczióban volt egy-két öngyilkos.

Az apám már nem élt akkor, anyám a tornácz másik sarkában ült és kötögetett, ki tudja hányadik pár harisnyát életében és sápadt, finom profilja erőtlenül rajzolódott bele az esteli szürkületbe.

Kötött lélekölő szorgalommal, szótlanul, sápadt kézzel, melyben mint valami bilincsek, meg-megzörrentek az aczél kötőtűk.

Ilyen idő volt, mint ma van. Csupa bánat, vigasztalan szomorúság. A fák ágai meghajoltak, a virágok lélekzését szinte hallani lehetett s a falun a konok szürkeség lelketlen egykedvűséggel terítette szét lomha szárnyait. Az anyám mellett ültem s tisztán láttam a hosszúruhás, színtelen, festetlen asszonyt, a ki elment mellettem, a bátyám mellett, azután végig a falun és a lehajtott ágú fák, mint egy haldokló Megváltó suttogták: szenvedjetek! Szenvedjetek!

Az unalom volt.

Lenn a kert alatt, a patakban, Nacza, a szolgáló sujkolt s valamelyik szomszédban, talán a tót Holumbáréknál, mákot törtek a famozsárban. A cselédház küszöbén két öreg asszony ült és varrt, egyik a Nacza anyja volt és a parasztasszonyok éneklő, egyhangú csöndességével beszélgettek olykor.

Csupa szomorú jóslás, bánat, nyomorúság volt a hangjuk rezgése, még azt, hogy *az őszi tücsök is szól már*, úgy mondta a Nacza anyja, egy beteges, rosz szemű, köhögős özvegy asszony, hogy az ember belerázkódott és szinte érezte már a halál nyirkos lehelletét.

Csak ültünk. A falu utczáján ökrösszekér baktatott végig, a nagyobbik Holumbár fiú, egy száraz, kenderszőke, lapos szemű legény

(Az első sorban állnak balról jobbra: Hideghéthy Imre szerémi főispán, dr. Günther Antal igazságügyminiszter, királyi biztos, özv. Bogdanovics Sándorné, a patriárka anyja, Bogdanovics Luczián szerb patriárka, Dungyerszki Lázár nagybirtokos, Joanovich Pál miniszteri osztálytanácsos, a királyi biztos adlátusa.)

BOGDANOVICS LUCZIÁN SZERB PATRIÁRKA BEIKTATÁSA. — Balogh Rudolf felvétele.

haladt a szekér mellett, otrombán, lustán, úgy, mint az ökrei s a legény cseréppipájából vékony füstkarikák pattantak szét a levegőben, ép olyan lassan, fáradtan és lomhán, mint a hogy a Holumbár-fiú és az ökrök lépkedtek.

Megemelte előttünk a kalapját. Vajjon hányszázadszor láttam már ezt a fiút, a kiről azt se lehet tudni, hány esztendős, mert a mióta ismertem, egyformán csupasz volt az öreges, szőke képe és egyformán üres, ostoba, baromian szomorú a pillantása.

A szekér a hogy elhaladt lassan az utcza porában, kapások jöttek utána, majdnem szakasztott olyanok, mint a Holumbár-fiú és hallgattak.

Gyülölöm ezt az örökös hallgatást. A Tarcsayak mind így hallgattak, már jó pár száz esztendeje. Asszonyok, férfiak, mind. Ez az energia bénulása. Fáj nekik az egész világ boldogtalansága, a maguk titkos álmainak elfonynyadása, megpenészesedése, a pók-élet, agyon nyomja őket a bolthajtásos falak dohos levegője, a vallás vigasztalan bilincsei, a melylyel agyon nyomorítják a lélek szabadságát.

És évről-évre, napról-napra ismétlődik ez az élet, reggeltől-estig. Az unalom. A rettenetes, megőrjítő, megfojtó, lassú unalom.

Minden nap egyformán taposni a fösvényül kiszabott kis gyalogútat, hallani lélekölő, egyforma hangokat, látni megunt, minden lélektől kipréselt arczokat, nyomorúságot, szenvedést, korlátoltságot és állati megnyugvást s mindennap megtapintani szúette, régi, szomorú titkokról regélő tárgyakat.

Durva, darabos, érzéketlen föld-élet az élet mindennapi unalma. Egy-egy teljesülhetetlen vágy, elsiratott álom, csak halvány epizód lesz benne s az úr, a hatalom: az egyforma napok, az unalom.

Nem szánom, inkább irigylem az anyámat, a bátyámat és mindazokat, a kik lerázták már magukról ezt a nyirkos, hideg kigyót. Én irtózom a mától, reszketek a holnaptól, a holnaputántól, a jövő héttől, az ősztől, a téltől és a többi, mind egyforma napoktól, esztendőktől, a melyet a vallás, mint valami fizetési terminust, kötelezettségképen ró reám.

Gyülölöm a reménységet is, mint a vallás gerincztelen szolgáját. Gyáva eszköze a földi és túlvilági élet boldogságának. Gyerekmese.

Minden reménynél többet ér az emlék, habár a rózsaszínű árnyalatok harmata erről is elvész az unalom végnélküli szürkeségében.

Már meg sem találom a magamét. Csak árnyak, foszlányok, egy-egy meghalványult szines vonás a porréteg alatt.

Tizenöt esztendő hosszú idő.

... Két testvér, a bátyám és én... S egy másik testvérpár: az új földesúr fia és leánya.

Az egyik pár az új nemesség és új, óriási ipari vagyon aranyai között, a másik a régi, évszázados nemesség patinái és a hajdani nagy, öröklött nemesi vagyonnak kis, elfogyott, elenyészett romjai között.

Az egyik leány és ifjú csupa életkedv, ambiczió, kis csiszolatlan parvenü lég, a másik leány és ifjú, a bolthajtásos falak, a mohos, régi kőkapú s a kőkerítéses kert évszázados fáinak melancholiájával. Egyik páron az angol nevelés gondtalan pírja, másikon: a csöndes anyák vallásának sápadt békéje.

A pirosak jöttek, elmentek, mindig pirosabban, mindig több életkedvvel s a sápadtak mindig itt maradtak és minden esztendőben sápadtabbak lettek.

Egyszer aztán jött a messze idegenből, az új nemesi czímerrel, egy elegáns levél. Valami hírt hozott, azt, hogy valaki férjhez ment... Ősz volt, aranybiboros, fátyolos ősz, a fák levelei még zölden, de mozdulatlan szomorúsággal ültek az ágakon, a hegyek tetején az ősz búbánatos tündére teregette szét aranypókháló palástját s a bátyám akkor is ebben a karosszékben ült és szivarozott.

És nem történt semmi. Bátyám elolvasta a czímeres levelet és tovább szivarozott. Én is elolvastam s a mikor visszaadtam a bátyámnak, úgy, hogy talán meg sem érezte, megszorítottam a kezét.

És semmi sem történt. Sem akkor, sem azután, mikor egy esztendő után ismét jött egy aranyszegélyű, czímeres levél. Csak ép, akkor a bátyám szorította meg alig érezhetően, az én kezemet.

S a bátyám tovább szivarozott, én tovább horgoltam a staffirungomba való csipkét és az anyám ott, a másik sarokban kötött.

A tót Holumbáréknál akkor is törték a mákot, a patakban akkor is sujkolt egy olyan leány, mint Nacza s az úton akkor is jött egy ökrös szekér, mellette az utcza porában egy Holumbár fiúval, vagy nem azzal, nem tudom már, de ugyanolyan száraz, kenderszínű, lapos szemű legény volt az is, mint a Holumbár fiú.

PÁLLIK BÉLA MŰVÉSZI HAGYATÉKA.

Miért lett Pállik Béla állatfestővé? — erre a kérdésre most, mikor a művésznek már csak szelleme borong a Műcsarnok termeiben, választ nem kaphatunk. Legfeljebb odaadó szeretettel készült állattanulmányai beszélhetnek róla, hogy tán jobban szerette az állatokat,

A HÉTRŐL.

Az új hódítás. Minden stilus változik a haladó idővel, természetesen a hódításé is. A fejedelmek hajdanta véres csaták árán új tartományokat szereztek maguknak jóformán tisztán azért, hogy nagyobb legyen az országuk és több az alattvalójuk. A hódításnak ez a fajtája szoros összefüggésben volt az uralkodás természetével. Minden erő az uralkodót szolgálta, ő érette volt és neki gyarapodott. A hatalmi érdek volt a vezető motivum, még pedig a hatalom legelemibb, úgy is mondhatnók, legnaivabb formájának az érdeke. A czél az volt, hogy a fejedelem, minden akaratnak és érdeknek forrása, minél óriásibb területnek és minél több millió embernek legyen a gazdája. A fejlődés azonban az uralkodás anyagában is érvényesítette a maga kémiai hatását. Az anyagot fölbontotta és a belévegyülő új elemek természete szerint át is formálta. A fejedelmek ma már nem pusztán a maguk, illetve a dinasztiájuk hatalmi érdekeit képviselik, hanem a nemzetek akaratát és szükségleteit is és pedig, mennél modernebb az állami berendezkedés, annál erősebben. A nemzeteknek pedig tisztán és kizárólag csak hatalmi érdekeik nincsenek. A nemzetek hatalmi igénye nem követel többet, mint a mivel *gazdasági érdekeiket* biztosíthatják és megőrizhetik. Ebből következik, hogy a hatalmi hódítás is csak akkor jelent nemzeti értéket, ha a nemzet gazdasági erejének tápláló forrása lesz; közkeletű szóval élve: *piaczot* ad neki. Mi most megszereztünk Keleten két tartományt. Vérnek — szerencsére — most nem kellett folynia a hódításért, de az bizonyos, hogy a *telekkönyveztetése* körül erős háborúság lesz majd Magyarország és Ausztria között. Ennek az elmaradhatatlan küzdelemnek a sorsába nagyobb erővel semmi se szólhat bele, mint érdekeink fölismerésének *munkás* energiája. A diadal, az igazi érték azé az országé lesz, a mely az új területet hamarább és jobban el tudja borítani a maga munkájával és vállalkozásával. Az az igazi gazda, a kinek a kalász terem. Históriai jogainknak a legerősebb támasztéka a ma munkája kell, hogy legyen. Az új hódítást semmi sem füzheti jobban hozzánk és semmi se teheti biztosabbá számunkra, mint a magyar életrevalóság fürgesége, a magyar vállalkozó szellem bátorsága és a magyar munka ereje.

*

Szerbia. Szó sincs róla: van abban valami eredendő, óhatatlan hatású komikum, mikor a törpe és erőtlen Szerbia toporzékolva rázza az öklöcskéjét az óriás felé, a mely huszszor olyan nagy, és százszor olyan erős, mint ő. Mikor az állig fölfegyverkezett nagyhatalmak is csak mozdulnak egyet és maga az amputált Törökország is beéri vele, hogy ne puskát ragadjon, hanem csak kalamárist, akkor a kicsiny és mezitlábas Szerbia vakmerő őrjöngésbe kezd, Belgrádban öreg, kövér sertéskereskedők harczi zászlót lobogtatnak és az iskolásgyerekek piros arczú serege visitva követeli, hogy vigyék őket háborúba. Az első pillanatra érthetetlennek és mindenekfölött nevetségesnek látszik ez a toporzékolás. De ha higgadt elmével és megértő lélekkel nézzük és mérlegeljük nem találhatjuk se felfoghatatlannak, se komikusnak. Legfölebb — tragikomikusnak. Való, hogy a szónak tisztán anyagi értelmében az annektálás semmit se vett el Szerbiától, egyszerüen azért, mert Szerbiától csak önmagát lehetne elvenni: egyebe nincsen neki. A nagy nemzeteknek vannak tartományaik és terveik. A kicsiknek csak illuzióik, ábrándjaik, álmaik vannak. De mert nemzeti élet és nemzeti érzés nem képzelhető el a nemzeti nagyságnak vagy öntudata, vagy legalább is ábrándja nélkül, az illuzió a kis nemzeteknek ép oly becses, ép oly féltett jószáguk, mint a nagyoknak a valóságos hatalom. Ha egy illuziót elszed tőlük a história, ép úgy kihasít a lelkükből egy darabot, mintha egy darab földet hasított volna

BIVALYFOGAT.

BIRKA-FEJEK.

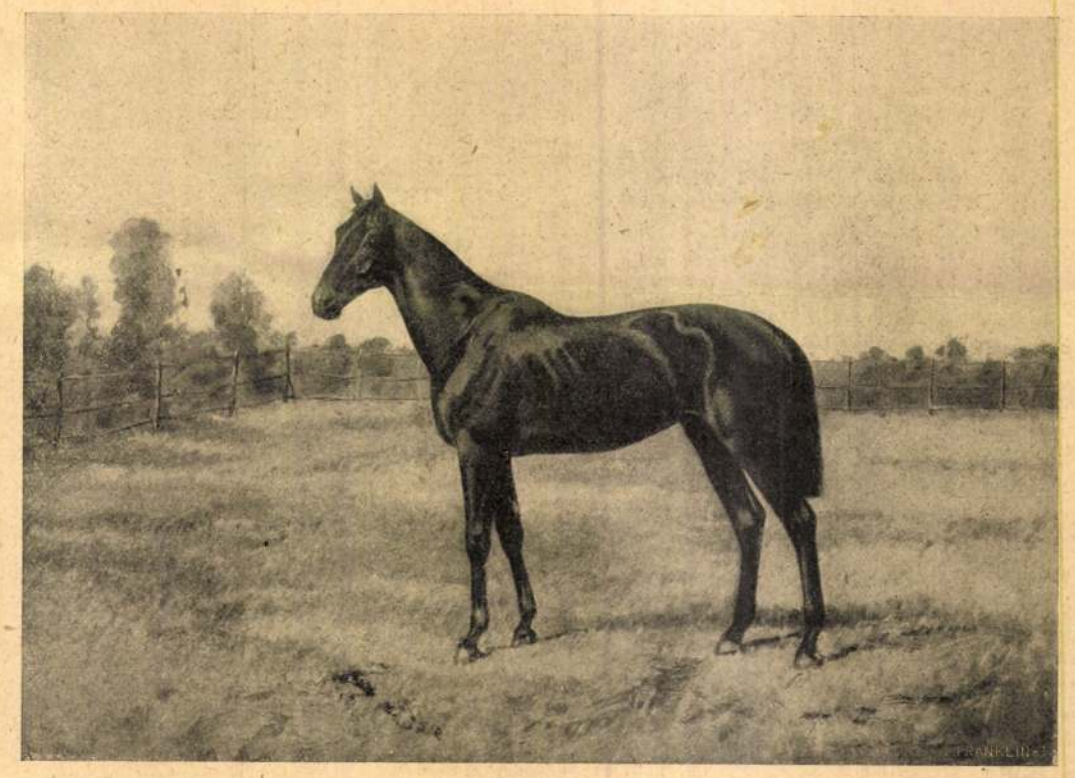

TELIVÉR.

PÁLLIK BÉLA FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

FALU VÉGÉN.

ki a földjükből egy hódító hatalom. Már pedig a nemzeti nagyságért való lelkesedés és ennek a nagyságnak vagy e nagyság ábrándjának elomlásán való fájdalom egyformán joga úgy a kis, mint a nagy népeknek. Érthetetlennek a kis Szerbia kesergését tehát — mikor egy nagy ábrándját kell eltemetnie — nem tarthatjuk és ezzel a belátással nézve azt a sajátos képet, a melyet a haragos és toporzékoló kis ország mutat, nem igazságos, ha csak a komikumot veszszük észre benne. Egy tenyérnyi ország és maroknyi nép, a mely egy nemzeti illuziója elvesztésének keserűségében kész lenne birokra kelni az egész világgal is, ha bizonyos is benne, hogy a harcz vége csak az ő gyászos elterülése lehet: ez nem csak nevetséges, ebben ég és ragyog valami olyan is, a mi föltétlenül megérdemli, hogy megbecsüljük és értéknek ismerjük el még akkor is, ha a dühe ellenünk izzik. A nemzeti érzés erkölcse akkor is erkölcs, ha — tehetetlen és a kis Szerbia határozottan egy erkölcsi tartozást rótt le, a mikor, más nem telhetvén tőle, legalább — mérgeskedett!

*

Zboray Aladár. Anatol *France* mondotta, ha jól emlékszem, a Zola temetésén, hogy van halál, a mely úgy hat ránk véges gondolkodású, tehát beavatatlan emberekre, mint egy *igazságtalanság*. Kapunk egy ütést a szivünkre váratlanul és hirtelenül olyan ellenségtől, a melytől hasztalan kérdünk okot és hasztalan kérünk megokolást. Igy hatott ránk szegény fiatal társunk, Zboray Aladár halála hire is. Még egészen fiatal ember volt, innen nemcsak az alkonyán, hanem a delén is az életnek. Erős, friss, mozgékony. Tele munkával és tervekkel. Egy kibontakozó tehetség derűs és biztató képét mutatta és ilyen korai végét annál kevésbbé lehetett sejteni, mert minden jel a mellett szólt, mintha épen most jutott volna el pályája erősebb lendületének a kezdetéhez. A mi nem azt jelenti, mintha idáig nem dolgozott vagy keveset érőt alkotott volna. Zboray Aladár még fiatal ember volt ugyan, de azért túl a zsönge-termelés korán. A közönség élvezetes, szép munkákat kapott tőle ujságban, könyvben és szinpadon. Sikereket aratott, a nevét ismertté és kedveltté tette. De minden reménység megvolt rá, hogy a termésnek ezentúl még gazdagabb és aczélosabb része következik, mert fejlődése szélesedő és emelkedő vonalakat mutatott. Nem tartozott azok közé, a kiket egy rendkívüli siker egyszerre nagy és végleges poziczióba emel: az emelkedése fokozatosan, majdnem azt mondhatnók, hogy polgári törvények szerint indult és ezzel a folytonos, de nyugodalmas haladással fájdalmas, szinte igazságtalan ellentétben van pályájának hirtelen megtörése. Az ő türelmes törekvésével szemben kegyetlenségnek érezzük a sors türelmetlenségét, a mely a fiatal író kezéből a tollat kiütötte. Mindenképen méltó rá, hogy őszintén meggyászoljuk, nem csak mint írót, hanem mint embert is. Kedves egyéniség volt, tiszta lélek, mint ujságíró fanatikusa nemcsak a hivatásának, hanem a hivatása tisztességének is. Izlésének és tapintatának olyan hitelt szerzett, hogy mikor túlzás és bárdolatlanság Fiumében megzavarta a lelkeket és a fölkavart hullámok elsimítására volt szükség: reá gondoltak. A munkát vállalta és elvégezte, azután visszajött és meghalt rövid betegség és — rövid élet után. Még nem volt egészen negyven esztendős.

*

A revolver. Boszniát és Herczegovinát bekebelezték. Bulgária független királyság lett a nélkül, hogy embervér folyt vagy egy puskalövés esett volna. De Budapesten egy hét alatt kétizben ropogott a sortűz, lovas- és gyalogháadseregek csatáztak, sebesültek jajgatása és hörgése töltötte meg a levegőt. A rendőrhatóság kénytelen volt elrendelni a város területére a fegyver-viselési tilalmat, mert a revolver-golyók kezdtek már úgy röpködni a levegőben, mint esős nyáron a szunyogok a vizparton. Az utczai demonstrácziók az utóbbi esztendőkben amúgy is példátlanul durva karaktert öltöttek Budapesten, de az utolsó napok eseményeivel az utcza indulat-kitörései már a *kihágások* dülőjéről átnyomultak a legveszedelmesebb büntettek területére. Ezek már nem is az utcza, hanem a bozót népének vad és romboló erkölcsét mutatták. Másutt is vannak tüntetések és másutt is van osztály-harcz: de az egymással harczban álló osztályok mindenike a demonstrácziókban arra is ügyel, hogy a maga jogérzékét és érettségét is demonstrálja. A melyik pillanatban az elvi harcz a legelemibb emberi jogok és minden elképzelhető intézményes rend mulhatatlan föltételei: a vagyoni és a személyes bátorság ellen fordul, már nem egyéb, mint közönséges bünczelekmény és ez a természete nem változik meg azzal sem, ha — tömegben követik el. Vasbot, élesre fent konyhakés és töltött revolver mit keres olyan embereknél, a kik gyűlésbe mennek, vagy gyűlésről jönnek, a hol az ő eszméiket, az ő elveiket és az ő törekvéseiket hangoztatják? Micsoda erkölcscsel panaszkodnak «rendőri brutalitáson» azok, a kik golyózáporral fogadják a rendőrséget és öldöklő szerszámokat szorongatnak a zsebükben? Hol küzdenek, szabad országban, elvért és jogért úgy, hogy fegyveres tömegben törnek rá egy város rendjére és biztosságára? Micsoda új szabadsággal biztathat benünket egy olyan mozgalom, a mely még legelemibb jogaink biztosságától is megfoszt benünket? A mely útját állja a közlekedés szabadságának és halálos veszedelemmé teszi az utczára való kilépést? Ez nem öntudatos szocziálizmus, hanem legfölebb öntudatlan anarkia. Mindnyájunk ellen tör, még azok ellen is, a kik — nem *bajnokainak*, — hanem *tetteseinek* szegődtek. Hadsereg, a mely igy harczol, csak egy végzetet idézhet föl magára. Azt, hogy ártalmatlanná tétessék és lefegyvereztessék.

LÉGHAJÓK ÉS REPÜLŐGÉPEK.

A miről ezer mérnök és százszorannyi laikus eddig csak ábrándozott: a kormányozható léghajó és a repülőgép már megvan. Merev aczél és aluminium keretbe foglalt ballonokkal félnapi, mázsás repülőgépekkel másfél órai utakat ma könnyű szerrel száguldoznak be a levegő oczeánjában, melynek a tenger fölött az az előnye van, hogy benne számtalan irányu mozgás lehetséges.

A közönség érdeklődéssel, szinte mohón olvassa a külföldi hireket, a melyek egy-egy léghajó, vagy repülőgép sikeréről számolnak be. Sajnos, valamennyi ilyen hir a külföldről jön, mert Magyarországon a mesterséges repülés problemájával csak merész fantáziáju, de egyébként teljesen laikus mesteremberek foglalkoznak, a kiknek a levegő különleges sajátságairól halvány sejtelmük sincs. Képzeletben megalkotnak magoknak egy bonyodalmas gépezetet, a melyről szentül meg vannak győződve, hogy repülne, ha elkészülne. Némelyik ilyen laikus olyan szerencsés, hogy el tudja hitetni találmánya tökéletes voltát egy szintén laikus, de pénzes emberrel, aztán csakugyan megépíti a repülőgépet, a mely azonban képtelen a földről még csak föl is emelkedni. E sorok irójának több ilyen magyarországi fiaskóról van tudomása. Persze a repülőgép tervezők és pénzes támogatók, miután megbuktak, hallgatnak, mint a hal.

Megvigasztalhatják azonban magukat azzal, hogy a külföldön se voltak az emberek szerencsésebbek és még képzett technikusok is sok olyan repülőgép-tervet eszeltek ki, a melyek nem értek egy hajítófát. A mérnöki

BIRKA-PÁR.

PÁLLIK BÉLA FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

Pállik hagyateka a Műcsarnokban — Pállik Béla: Kosok a vályunál

— És ha a gyanus mozdulat csak pofon?

Boglári a fejét rázta:

— Már azt aligha birjuk elkapni.

A vonat megállt. Én az ablak mellett ültem, hát első pillantásra megláttam, a várakozók között egy tömzsi kis szőke embert, nagyarcut és cilindereset, s vele egy fiatal, barna nőt, aki aggodalmasan nézett az ablakokra.

A festő vörös volt mint a cékla. A kezében kis rózsacsokrot tartott.

Alighogy megállt a vonat, a leány a szomszéd kupé felé rohant. Összeölelkezett az anyjával.

No nem volt érdemes várakoznom. Se revolver, se pofon. A vő némi szorongással kezet csókolt, és átnyujtotta a rózsacsokrot.

Az asszony habozás nélkül elfogadta, és könnyes szemmel, mosolygó arccal fenyegetett rá:

— Többet ilyesmi ne történjék!

Képek a nagygyakorlatról

Irta Farkas Pál

— Szotyka! — kiáltotta a kapitány csendes kétségbeeséssel. — Szoootyka! Mi lesz azzal a hússal?

A szó elhangzott, ámde Szotyka nem jelentkezett, húsnak nyoma sem volt és a negyedik üteg tisztjei tovább éheztek. Szotyka valószinüleg kisebb méretü kirándulást rendezett saját hatáskörén belül és ilyenkor egészen megfeledkezett arról a körülményről, hogy neki tulajdonképpen a tiszti étkezdében kellene fölszolgálnia.

A katonai brutalitásról szóló legendát a Szotykával való hosszabb érintkezés erősen megrendítette bennem. Ez a csendesen vigyorgó sváb próbára tette volna még egy methódista pap türelmét is. A katonaságnál állitólag halállal büntetik az engedetlenséget. Ha ez igaz volna, Szotykának négy hét alatt legalább negyvenszer kellett volna golyó és lőpor által kimulnia, mert csökönyös hidegvérrel nem csinálta meg azt, amit megparancsoltak neki. Például szódavizet kértem tőle. Szotyka mosolygott és nem hozott semmit. Megismételtem a parancsot. Szotyka ismét mosolygott és ismét nem hozott semmit. Eszembe jutott, hogy elvégre tiszt vagyok és szabad ordítanom is. Ordítottam. Szotyka változatlanul mosolygott és végül sört hozott. Ez volt Szotyka.

— Szoootyka! — kiáltottuk kórusban.

Csoda történt. Szotyka váratlanul belépett. A hús ugyan nem volt a kezében, arca azonban ezúttal nem mosolygott, hanem bizonyos izgatottságot árult el. Sőt beszélt is. Nem ragaszkodott a rideg katonai formákhoz, de azért dallamos budakeszi dialektusában mégis érdekes híreket adott elő. A szomszéd majorban nagy dolgok történnek. A batterie három ágyút vontatott föl a dombra és ellenséget keres. Sőt szavahihető fahrkanonierek állítják, hogy a batterie három tartalékos hadnagya egy ellenséges huszárt fogott el, aki a legfontosabb jelentéseket vitte magával.

A főhadnagyunk igen szkeptikus ember volt és mindezen izgalmakra csak a vállát vonogatta.

— Képtelenség. Majd száz kilométernyire vagyunk még a harctértől, mi az isten csodájába állítunk ki akkor ágyúkat?

Uj Idők 1908. XIV. 43 sz.

az éjjeli őrt. Végre az utcán nem láttam senkit. Kitártam az ablakot.

— Ereszkedj le. Én majd a kapun megyek ki.

Kisegítettem a leányomat, aztán bezártam az ablakot, s én magam az ajtón osontam ki, harisnyában. A folyosón huztam fel a cipőmet. A házmester bizonyosan azt gondolta, hogy mulatni megyek.

Az utca sarkán van a bérkocsi állomás. Hamar be egy kocsiba! És elhajtottunk.

Reggel aztán zárt fiakkerben mentünk az anyakönyvvezetőhöz, s onnan a Józsefvárosi templomba. Hét órakor már férj és feleség voltak.

Elképzelhetitek azt az ábrázatot amelylyel viszszatértemkor a feleségem fogadott. Kénytelen voltam hazatérni, nehogy az asszony a rendőrséget mozgósítsa értünk.

Hát képzeljétek azt az ábrázatot, azt a geométriai ábrázatot!

— Örzsike?! Veled ment el Örzsike?

— Velem, — feleltem olyan nyugalommal, mint amilyennel egy előre várt nagy pofon elé készülhet az ember.

— És hol van?!

— Nem tudom.

— Nem tudod?!!!

— Nem.

— Dehát valahol csak van!

— Valahol van.

— Dehát hol van?!

Már akkor még a fülecimpája is remegett.

Én végre kipöffentettem:

— Valamelyik vonaton van.

— Vonaton? Micsoda vonaton?!!!

— Vasuti vonaton. Mennek valahova.

— Kivel? — hörögte az asszony.

— Kivel? Hát a férjével.

A kancsóhoz kapott, hogy hozzám vágja, de szerencsére elájult.

Én azalatt ellógheceltem.

Másnap levelet irtam neki, hogy nem térek többé haza, ha nekem szent esküvéssel nem fogadja, irásban persze, hogy legalább is egy hónapig nem szól semmit az ügyről. Ami megtörtént, változtatni azon nem lehet. Ha az irást meg nem kapom, a vőmnél fogok élni, és sohse fogja megtudni, hol?

Harmadnapra megjött az irás. Az asszonyt fekve találtam. Mérgiben feküdt persze, de még két hét mulva is olyan sárga volt, mint az érett uborka.

Nem szólt semmit a leányról. Igaz, hogy egyebet se szólt. Olyan volt a házam, mint a siketnémák intézete.

Végre egy hónap mulva, egyszer, hogy az asztalnál ülünk, könybe ereszkedik a szeme, és ázott hangon rebegi:

— Hol van?

— Külföldön, — feleltem nyugodtan. Elmentek Münkenbe, onnan Párisba, visszatéret Drezdába.

— Mikor térnek haza?

— Mikor te megigéred, hogy nem reszelsz tormát az orruk alá.

Egy hétig hallgatott ismét. Egyszer ebéd után megszólal:

— Telegrafirozz nekik, mert a szivem megszakad!

— Telegrafirozz te.

— Én? Mért én?

— Mert ha én hívom őket, arra nem indulnak meg. De ha te telegrafirozol nekik, kedves hangon persze . . .

— Hogyan?

— Beleírod, hogy mindent megbocsátasz és soha többé egy keserü szót nem fognak tőled hallani. Isten téged úgy segéljen!

Darabig vonakodott, de aztán látta, hogy ha nincs békesség, nincs leány.

A telegrammot megirta, elküldte.

— És most megyünk, megyünk a lányomhoz. Nem Drezdába csak Pestre. Régen haza tértek, és a Szondy-utcában laknak. Boldogok. Itt várnak bizonyosan az állomáson.

*

A két ismerős gratulált.

— Okos ember vagy! — dicsérte az öreget a monoklis. — Elvégre, ha a lányod szereti . . .

— Magam is úgy gondolkodtam, — felelte az öreg. És jó fiú, igazán jó fiu. Csak egy valami aggaszt . . .

— Pofon fog ütni az biztos!

— Az még csak hagyján, de most gondolok rá, hogy hátha ez az asszony revolvert hozott?

— Csak nem tán?

— Ettől kitelik. Csak gondoljátok el, mennyi mérget nyelt ez a lefolyt hetek alatt!

— Meg kell vizsgálni mielőtt kiszállana, — vélte a panamás. Ha másképp nem lehet, lefogjuk: megnézed a ridiküljét, a zsebeit.

Boglári hümmögött, és aggodalmasan nézett maga elé.

A vonat már a fővárosi házak között haladt, és meg is lassabbodott. A nap melege szinte tüzes katlanná hevítette a vasuti kocsit.

Boglári összesrófolta a csibukját, és gondosan eltette.

— Nem, ne vizsgáljuk meg, — szólalt meg aztán. Hanem, gyertek velem és álljatok szorosan mögötte. Ha gyanus mozdulatot tapasztalunk, elkapjuk a kezét.

Ena Viktoria, spanyol királyné

KÉPZŐMŰVÉSZETI SZEMINÁRIUM

A MŰVÉSZ SZEMLÉLETTEREMTŐ TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Irta: Dr. KISS KÁZMÉR

Nemcsak koncertet, vagy színházat, de tárlatot is érdemes csupán a publikum szempontjából látogatni. Sok érdekes megjegyzés, elfojtott bírálat kallódik ott el, mik ha szabad lefolyást nyernének, a sok selejtes közt sok okulnivalót is találhatnának a művészek és kritikusok, amint hogy a szülőre, tanítóra egyaránt értékes lehet a gyermekek egymásközti beszéde. A világért sem akarom a művészek olimpusi magaslatait a tanítói katedra szürke kis emelvényéhez hasonlítani, de párhuzamot vonni föltétlenül lehet: szemünket, ízlésünket ők nyitják föl eddig meg nem látott vagy nem értékelt szépségek előtt.

Élénken emlékszem egy tárlatra, hol két úr így beszélgetett: „Láttál már ilyen bányavárost? sehogy sem értem ezt a képet ...“ Szinte oda akartam rohanni, hogy meleg kézszorítással helyeseljem a nézetét: ez az igazi és így van jól, hogy nem értjük. És egyáltalán nem természetes sőt csodálni való, hogy *valamit* is megértünk a világon, vagy akár csak felületesen megismerünk!

E kijelentésünk pontos igazolása nagyon messze vivő metafizikai fejtegetésbe vezetne, ami most itt feltétlenül nem szükséges, de hogy megismerésünk mennyire esetleges és a külső világ egyáltalán nem azért van, hogy megismerésünknek anyagául — mondhatnám játékszeréül — szolgáljon, annak egyik világos és kézzelfogható bizonyítéka az, hogy épen nem fontosságuk szerint szerezzük ismereteinket s a külső valóságnak is igen sok és értékes misztériuma marad burkoltan egyszer és mindenkorra előttünk.

A jelen rövid vizsgálódás a világért sem akar a különféle izmusok ságosságának feneketlen filozófiája lenni, mert még a legokosabb elmélet is csak beszéd, üres szóstanicli, a művészet pedig a szó legmagasztosabb értelmében *tett*, poiézisz. Mindamellett a lehetőség szerint mélyére kell nézni a problémának felhasználva az ismeretpszikologia idevágó adatait.

A nagyolvasottságú irodalmár, a kiváló esztétikus, vagy tudós hajlandó a műveletlen embert megsajnálni néhány kis kuszált gondolatával, tisztázatlan fogalmaival. Érthető, mert tüstént arra az ismerettöbbletre gondol, amivel ő rendelkezik amaz embertársa felett s aránytalanul nagynak látja az azáltal *nem ismert* mindenséget ahhoz a kis töredék-világhoz képest, melyet a primitiv lelkében hordoz. Mindez azonban közönséges optikai csalódás. Tulajdonképen mindannyian tökéletes egyensuly hordozói vagyunk, oly egyensulyé, melynek egyik serpenyőjében a külső világ, (makrokozmosz), a másikában lelkivilágunk (mikrokozmosz) van. A kettő egymással equivalens. A külső világ csak addig nyúlik s annyit jelent számunkra, amennyit ismereteinkkel belőle meghódítottunk. Ismeretvilágunk tarka-barka szövetének szálai pedig végeredményben kivétel nélkül azon csomókból indulnak ki, melyek érzékszerveinkhez vannak kötve. Egy született süket fizikus ragyogó értekezéseket irhat a temperált skála zenei előnyeiről vagy hátrányáról, a *hang*-ról azonban nemcsak szemlélete, de fogalma sem lesz sohasem. Innét látszik az érzékszerveink utján támadt ismeretnek végtelen fontossága lelkiéletünk kialakulásában.

A külvilág tárgyairól érzékszerveink útján szerzett ismeretet, amelynek alapján ama tárgyakat tőlünk függetlenül is létező valóságoknak fogjuk fel, a pszikologus *szemléletnek* mondja. Ilyen szemlélet kivétel nélkül minden érzékszervünk területén támad: nézek egy házat látásszemléletem van, barátom beszédét hallgatom, hallási szemléletem van, megfogom az esernyőm nyelét, tapintási szemléletet szerzek stb. Így mehetnénk végig az összes érzékszerveken. Mindamellett mégsem szoktunk például szaglási vagy fájdalom-szemléletről beszélni. Különösen értékes szemléletet keltenek azon érzékszerveink adatai, melyek objektivebbek, ösztönéletünktől függetlenebbek, mint a többi és ezek a látás, hallás, tapintás. Nem a véletlen dolga, hogy a művészetek is ezeknek talaján sarjadtak, a látásén a festészet, építészet, szobrászat, a hallásén a zene, költészet, a tapintásén a szobrászat, építészet stb. és nagyon problematikus, hogy valaha is beválik Maeterlinck reménysége, melyet a *L'intelligence des fleurs* kötetéhez *Les parfums* cimmel csatolt szellemes essaijében fejteget, hogy a jövő kultúrák ki fogják fejleszteni a szagok művészetét is ép olyan gazdagon és artisztikusan, mint mi a színekét és hangokét vagy akár a plasztikumét. Esztétikai ítéleteink és érzelmeink egyelőre csak az előbb említett három érzékterülethez kapcsolódnak s fejtegetéseinkben is csak ezekre vagyunk tekintettel.

Annak igazolására, hogy a szemléleteknek világképünk kialakulásában milyen alapvető fontosságuk van, vegyünk egy fiktiv példát. Az asztalon előttünk vázában egy pompás virágcsokor. Ha valamely felsőbb hatalom megvonná tőlünk a színérzéket, látási szemléletünk pusztán a kontúrra, valamint világos és sötét árnyékfoltokra szegényülne. Ha most a látásunk teljesen megszűnnék, a csokor jelenlétéről még mindig megbizonyosodhatnánk úgy, hogy megtapogatjuk, megrázva ama bizonyos jellemző zizegést halljuk, a virágok illatát érezzük. Ha most többi érzékszervünk működését is fokozatosan felfüggesztené amaz említett hatalom, végül is a csokor *számunkra* a semmivel egyenlővé válnék. Az ilyen hatalom kétségkivül csodálatra méltóan nagy lenne, aminővel ember nem is rendelkezhet. De nem sokkal csodálatosabb-e az a hatalom, mely az előbb sorozatosan felfüggesztett szemléleteinket valamely titkos tudománnyal létre tudná hozni bennünk anélkül, hogy a tárgy maga ott volna, mintegy velünk *alkottatná* meg a tárgyakat, mint kisebb kiadású teremtőkkel. Érdekes, hogy ezzel a nagyobbnak látszó és szimpatikusabb hatalommal már egyes emberek is rendelkeznek s ezek a képzőművészek. Tulajdonképen a képzőművészek sem mind és felosztásuknál egy határtalanul fontos

Száguldva menekül most a bukott angyal s a zuhanó természetes ösztönében széttárt ujjú kezével mintegy felületet formál, amelyre ráeshet. Az égitestek még egyszer megvilágítják hordozójuk utját, aki merészségében Istenhez akart hasonló lenni még ruházatában is. S csodálatosan illeszkednek bele ebbe a képbe a remegő angyalok, akiknek félelme talán csak addig tart, míg végleg eltünik a sötét szellem és a világosságban rázendíthetnek a mennyei karok a szent hozsannára.

Ez a magyarázat a szemlélő számára maradéktalan, de egyuttal a freskósorozat összhangját sem bontja meg, mert míg az első kép a világ teremtését, a második Lucifer bukását, a harmadik a Teremtőatyának a jó teremtésre, a halakra, madarakra és virágdíszünkben álló fákra osztott áldását, vagyis az ember születése előtt végbement három legjelentősebb történést mutatja be, addig a második csoport három freskója, az emberiség keletkezését és az eredeti bűnt és a harmadik csoport pedig az emberiség megoszlását, a vizözönt s végezetül Isten és az emberiség megbékülését, szövetségét ábrázolja. S a világtörténet e folyamataihoz a méltó keretet az emberiség jövendőjét feltáró, misztikus, hősi lények, a sibylláknak és prófétáknak alakjai adják.

Teljes díszében azonban csak akkor állott a kápolna, amikor 1535-ben Michelangelo még egyszer kezébe veszi elhanyagolt és nemszeretett ecsetjét és 1541-ben befejezi az oltár felett lévő falon az Utolsó ítélet freskóját, amelyhez még közelfoghatót sem tud a művészettörténet említeni. A Capella Sistinába belépőt első pillanatra különös érzés fogja el. Meg kell barátkoznia a szinte túlságosan egyszerű épitkezéssel, hogy aztán annál jobban elmerüljön lelke a festészet e halhatatlan csodáiba és a helyes magyarázatot ismerve, a maga egyéniségén keresztül fogja fel a szépség ez örök kivirágzásait. *Dr. Dénes Tibor*

A KÉPZŐMŰVÉSZET BEKÖTÉSI TÁBLÁJA az 1930-as évfolyam számára elkészült. Az izléses, félvászonkötéses, aranynyomással ellátott kötési táblát előfizetőinknek kedvezményesen 2·50 pengőért szállítja a Képzőművészet kiadóhivatala. A költséges utánvételezés, illetve a körülményes utólagos inkassó elkerülése céljából, legpraktikusabb a tábla árának beküldése a rendeléssel egyidejüen.

A TÉR ÉS FORMA decemberi száma a szokott nivós tartalommal és sok illusztrációval jelent meg.

A NEMZETI SZALON ARANYÉRMÉT ez évben ismét kiadták. Ezuttal *Róna* Józsefet, a kiváló szobrászművészt érte a kitüntetés, akinek ünnepélyes keretek között adták át a Szalon aranyérmét.

PÁLLIK BÉLA: BÁRÁNYOK ÖRÖME
Az Ernst-Muzeum aukció-kiállításáról

Képzőművészet 1937.

Pállik Béla

A művésztelep fejlődése.

— A másik szomszédos telken épül a *Pállik* Béla villája, szintén a művész tervei szerint, melyben négy műterem lesz. Egyben Pállik fog festeni, míg a többibe fiatal művészek költözködnek.

Vas. Ujs. 1891. 478. l

forradalom után, műveltségük eszközeire nézve?"

Az abszolutizmus alatt, mikor nemzeti létünk tisztán kulturális keretek között tudott tovább élni, ez az eljárás minden tekintetben helyes, indokolt és reális volt. Nemzeti irodalmunkat támogató közönségünk helyzetének minőségi és mennyiségi javulásától függött alkotmányos küzdelmünk jövő sikere... De ez a vizsgálat ma, sajnos, újra aktuális feladatunkat jelenti. Az elszakított magyarság az abszolutizmus korabeli viszonyok közé került: nemzeti léte minden megnyilvánulását kénytelen kulturális térre korlátozni. Igy az irodalom jelentősége emelkedett, de helyzete nemhogy javult volna, sőt egyenesen rosszabbodott. Azok a társadalmi osztályok, melyek az összeomlás előtt támogatói voltak irodalmi életünknek, az elszakítás következtében súlyos szellemi és anyagi megrázkódtatáson estek át. Ez nem maradhatott következmények nélkül. A „schisma" bekövetkezett, mert be kellett következnie. A többségi és kisebbségi irodalom különvált, egyéni színt nyert, mert az a talaj, melyből az életéhez szükséges

[1] Azt hisszük, folyóiratunk szellemében járunk el, amidőn erről a témáról, mely a mult esztendőben többször is vitát okozott és tekintélyes irodalmi embereket (Berzeviczy Albert, Ravasz László) hozzászólásra késztetett, a nemzeti érzésű modern fiatalság egyik vezérének tollából közöljük a fenti tanulmányt. A szerk.

[2] L. Horváth János: Aranytól Adyig 56. l. — Kemény Zsigmond: Élet és irodalom 72. l.

ALFESTMÉNYE FESTETTE ROSKOVICS IGNÁC

ANGYALCSOPORT

abb magyar tájfestés. Az a sok iránya, iskolája, divatja, amelyeknek alakuló új konvenciók csábítása közt hánykolódnak. E forrongás ba a naturalisztikus impresszionizmust viszi, az objektiv megállapító nista hangulatképet, a tudott festőiség nyomába az átérzettet. És a ség, a természet tartalmának kutatása, a természet dekorativ szépm a dolgok összetartozandóságának feltüntetése, hanem mivoltuk zabadvilágitás festésével megkezdődött új tájfestés: a színértékeknek elése közben ráadta fejét a finom differenciálásra. A dolgok mélyére vét meg akarja tanulni. A szavait, a mondatfűzését, a szerkezete felület megelevenedik, a foltok vibrálnak, a harmónia izgalmas lesz, lástól, ettől az izgalmas elevenségtől szinte elmosódik a hangulathatára. A kettő akárhányszor találkozik, egyesül. Vagy a természet ció megkapó, megrendítő, megható pátoszában.

madik országába. Amelyben a szó legszorosabb értelmében vett t. A hangulatfestők élén báró MEDNYÁNSZKY Lászlót látjuk, a dekorativ megmaradt a hangulatfestés határai közt, csakhogy a maga szuverén g azokat a határokat. Emez a természet dekorativ szépségét megjtelmességét, hangulatai titokzatosságát is. Amaz a természet költéjut el, emez a természet festőiségét kutatván, megérzi a költészete egymáshoz, mint FÉNYES Adolf és MAGYAR-MANNHEIMER Gusztáv. tartja be festése határait s a hangulatok művésze jut el a dekoráció oniák egész özönével tölti be azokat a határokat, MAGYAR-MANNHEIMER en a festőiséget a dekorációban találja meg.

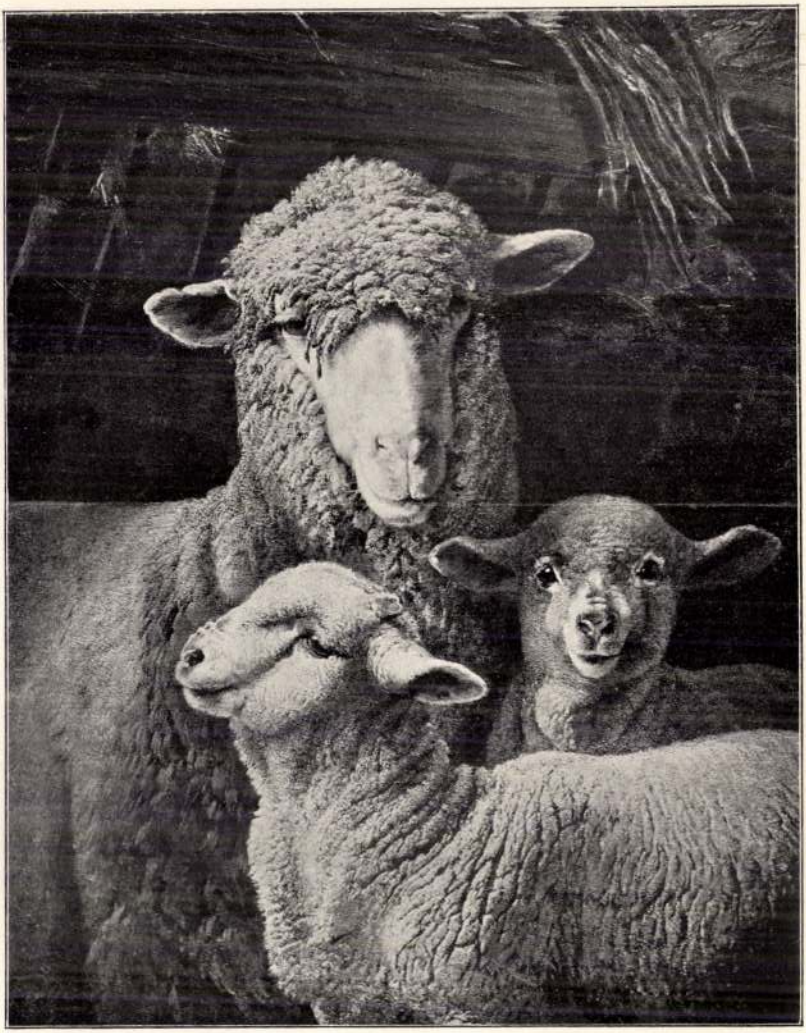

ANYABIRKA BÁRÁNYOKKAL

FESTETTE PÁLLIK BÉLA

Ger Lon Mod fest.

Pállik Béla

Pállik Béla. Juhok és bárányok az akolban.

KMTársl. 1889/90. téli kiáll.

KARÁCSONYI KÉPEK.

A «Szalon Ujság» számára irta: P. DOBAY ZELMA.

LÁGY zsolozsma kél a sötét éjszakában: «Gloria in excelsis Deo!» Megcsendül a falu kis harangja s ájtatos arczczal tódul a nép kifelé a templomból. Ragyogóan tiszta az éjszaka s oly fehér

«csere-vásár» folyt az emberek között s ezt a fogalmat, hogy *pénz* az egész földi világon nem ismerték. Luczifer tervét tündéri mezbe burkolta, hogy elkápráztassa vele az emberét s aztán az egész világot! És a tudós boldog! Át van hatva Luczifer sugalmazásától. Túláradó hangon kiált föl:

Létrehoztalak tehát! Boldogítani fogod az embereket. Rendet csinálsz ott, a hol most chaosz van. Mindenki utánad fog törni, neked fog hódolni, érted fog dolgozni. A véres verejték jutalma te leszel. A világot uralni te fogod! Te döntöd el milliók és milliók sorsát. Van-e dicsőbb és nagyobb alkotás náladnál?!

De a *Jó szellem* igy beszélt hozzá:

— Elfeledted, hogy alkotásod egyúttal a szenvedéseket és bünöket fogja föltámasztani?

LUCZIFER:

De minden jót és minden örömet is egyúttal.

JÓ SZELLEM:

A kapzsiság, az irigység jön vele a világra.

LUCZIFER:

A fény, pompa és kényelem mind elérhetők vele.

JÓ SZELLEM:

A gazdagoknak igen, de a legtöbbnek elrablod vele a lelki nyugalmát s legfőbb kincsét a megelégedést.

LUCZIFER:

Megszerezheti mindenki, nem zártam el az útját, dolgozzék és törje magát s akkor elérheti.

JÓ SZELLEM:

Ezzel mondtad ki a halálos itéletet. Mert, a mint ezt a világra dobtad, e nélkül el sem képzelhetnek boldogságot, jólétet és emberfölötti küzdelem lesz érte. Mindenki csak azért él, hogy ezt megszerezze s ha egyenes uton, becsületes uton nem éri el, akkor a jók szenvedni fognak miatta és nélkülözni fogják, a könnyelműeket pedig a bűn ezer meg ezer rémesebbnél rémesebb ösvényére vezeti.

tudja, hogy a csendes boldogságnak vége, mert maga a gonoszság szelleme jött a világra, hogy fényözönt szórva az emberek közé, a szenvedés, a küzködés útjára csalja. Oh mily kétségbeejtő, sötét kép ez! Luczifer, mint uralkodó a világon és az emberi szivekben!...

De egyszerre fény kezd derengeni a láthatáron... Feltünik az égen egy rendkivüli csillag és elvezeti a három napkeleti bölcset a betlehemi jászolhoz. És ime látják ők, hogy a fény egyszerű, kis jászolból dereng ki — s leborulnak az isteni kisded előtt és imádják Őt. És a fény meg nem szünik a betlehemi jászolból kiáradni, hova-tovább nagyobb, csodásabb és ragyogóbb lesz; és hallják tisztán a hangot a félrevezetett boldogtalanok: «Ne féljetek, hisz megmondtam, hogy ott leszek mindenütt, hol a szerencsétlenség megszületik, hogy áldássá változtassam a bűn rút eszközét!» ...

És ez éjszakán lassan szállt alá az égből az irgalom angyala szelid, jóságos mosolylyal, tündöklő arczczal s az isteni kisded bölcsőjénél pihenőt tartva tovább suhant és örök körútját megkezdte a föld és menny között — s azóta fölszáradnak a nyomorultak könyei. Ártatlan kis gyermekek szivébe a könyörületesség kicsiny magocskáját hinti el. Szépséges asszonyok arczára mennyei derüt varázsol a jótétemények boldog öntudata.

Honnan e bűvszer? Mit hord magánál e fényes égi tünemény, hogy nyomán megelégedés és boldogság fakad? *Szeretetet!* Hisz ő az irgalom angyala, az örök Szeretettől származott. S mikor nagy munkáját befejezte, fölszáll az Úr zsámolyához s beterjeszti neki az irgalmas és könyörülő emberek névsorát, hogy ott a Mindenhatónál letörülhetetlen örök betükkel legyen az fölírva és megjutalmazva mindörökre!

*

Kívülről jövő vidám, csengő hangok zavarnak föl elmélyedésemből — s a mint kinézek az ablakon, sok-sok gyermekfej kandikál be kiváncsian a karácsonyfára. Kis fiam kinyitja az ablakot s két kézzel osztja ki ajándékait közöttük, a mit ott kinn ujjongó örömmel fogadnak.

lehettek azok, a melyekben ez az öreg élt, vagy micsoda idegei lehettek, hogy nem fáradt el a napok keserves vonszolásában.

Az öreg fáradhatatlanul fecsegett. Látszott, annyira jól esett neki az én mélységes hallgatásom.

— A nagyatyám három császár alatt szolgált. Ösmerte II. Józsefet, Ferenczet és a gyönge, jó V. Ferdinándot. Írnok volt a titkos kabinetben. Ő neki diktálták mindig a legdiszkrétebb leveleket. Ferencz császár harmadik felesége, a csodaszép Mária-Ludovika mindig rábizta a naplóját, zárná el. Ferencz császár ugyanis még a felesége gondolataira is féltékeny volt s Schlossnig-ot, egyik komornyikjának fiát bizva meg, lopná el esténként a császárné naplóját és vinné be neki elolvasni. A *nagy császár* József is neki diktálta legdiszkrétebb leveleit, azt is, a melyet Kaunitz herczeghez, a kanczellárhoz írt, Wotruba Hermin végett...

Miután makacsul hallgattam, újra beszélni kezdett az öreg.

— Igen bizony, a Hermin, a Wotruba Hermin a brigittenaui asztalos huga, az volt a nagy kanczellár lánya.

Az anyja, a Wotruba asztalos huga meghalt, mikor ez a kis lánya született. A Wotruba fiú úgy dajkáltatta titkon, hogy a szülők ki ne tagadják a lányukat. A régi világban nagyon erkölcsös volt ám még Bécs. Mikor aztán a Wotrubáék elköltöztek egy jobb világba, s a fiatal mester vette át az üzletet, hazahozta nővére leánykáját, de nem nősült meg soha, hogy teljesen ennek a gyermeknek szentelhesse életét és keresetét.

A Wotruba Hermin — csak az anyja után

Pállik: Kosfej.

leánynak, el kell utaznia. Németországban kapott jobb munkát. Hermin sírt, aztán kebléből egy kis amulettet vont elő:

— Nem ismertem szülőimet. Ezt az ereklyét születésemkor akasztották a nyakamba, azóta mindig viseltem. Fogadja el tőlem. Szerencsét fog önnek hozni és visszavezérli hozzám. Elhalt anyám és atyám arczképe van benne. Utóbbiról éppen semmit se tudok.

A császár átvette az amulettet. Egy nagy, arany dió volt, a mely kétfelé nyilt. A dió belsejében két pasztellkép: az egyik egy fiatal, csodaszépségű nőt ábrázolt — most megfordította II. József — és egyszerre kővé meredve, szótlanul állt meg. A férfiban Kaunitz herczeget ismerte fel. Tehát ez a szegény, kézműves leány tulajdonképpen Ausztria leghatalmasabb emberének a leánya.

— És bizonyosan tudja, ez volt Önnek az atyja?

Hermin könyein át mosolygott:

— Istenem, nem ismertem, de itt van egy levele is. Igaz, csak keresztnév van alatta, de maga annyifelé megfordul, talán megtudhatná, ki lehetett.

Ezzel egy kis összegyűrt czédulát tett a császár elé.

II. Józsefnek minden kételye eloszlott. Az írásban megismerte a kanczéllár kézvonásait. Az aláírt keresztnév amúgy is talált: *Venczel*...

Másnap sürgősen értekezett Kaunitzczal a császár. A nagy államférfiú túlboldog volt, hogy egykori imádottjának kis leányát végre fölfedezhette. Elmondta, már évek óta kutatott utána, de Wotruba asztalos, a kanczellár iránt táplált bosszúból titkolta a gyermek hollétét.

A herczeg törvényesíteni akarta leányát s erre minden lépést meg is tett. Midőn a szép leányt Kaunitz palotájába vitték, az atya örömrepesve fogadta és körülvezette leendő lakásán:

— Lásd, ez lesz elfogadó termed. Fölékesíttettem legnagyobb jóltevőd arczképével.

Hermin bátortalanul emelte föl fejét s meglátta a szemközti falon József császár arczképét. Mellén a rendcsillaggal.

Pállik: Kostanulmány.

lom legdivatosabb könyveivé s egyben maradandó remekművekké avatják. A Gránátalmaház-at, mely immár a világ minden művelt nyelvén elterjedt, magyarra *Mikes* Lajos fordította lelkiismeretes mű gonddal, s a Wilde-kötetek egyöntetű, diszes kiállításában a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai czég adta ki. Ára 4 kor.)

Munka. Kóbor Tamás novellái az

kényes és nehéz föladatot igen jól oldotta meg.

Tatárrabság a regény czime és Rákóczi György korában játszik. A sikerült korrajz sokkal érdekesebb, mint maga a történet. Látszik, hogy az iró arra vetette a fősúlyt, hogy a Rákóczi György korát szépen és hiven megrajzolja. A regény a Franklin-társulat kiadásában jelent meg, ára 8 korona.

Komoly és vonzó thémát tárgyal *La Mara:* Beethoven halhatatlan szerelméről irt könyvében. Minden művelt és zenekedvelő embert — e két fogalom talán azonos is — felette érdekelni fogja e titáni zeneköltőnek lelki élete. Brunsvik Teréz grófnő volt az, ki egy életen át hű lelki párja e geniális embernek és leközölt naplórészletei igazán értékes bepillantást engednek két igazán fenkölt jellemű egyéniségnek egymáshoz való ragaszkodó lelki barátságába. A kis diszesen kiállitott mű a hires Breitkopf és Härtel lipcsei czégnél jelent meg.

Ottó *Hauser* egyike az ujabb német irodalom egyik kimagaslóbb alakjainak. «1848» czimű regénye joggal soroztatott megjelenési esztendéjének legjobb alkotásai közé. Adolf Bonz & Cie stuttgarti czég kiadásában most egyszerre két műve jelenik meg az első regény: A Gessner-család; a másik pedig Runák czimű verskötete. Nem közkeletű rimcsilingelések ezek, néha tényleg, runák titokzatos jelek, melyeket csak a gondolkodó fő ért, ki a tartalmat nézi, de kihez azután ébren szólanak Regényében is visszatükrözteti

Lassan, óvatosan csúszott ki a memóriánkból.

De a visszatérése erőszakos, félelmes volt.

A két terminus közt nálunk nem történt semmi. Az akáczfa beöntötte jószagát az udvarunkra, de annyi jóindulat nem volt benne, hogy figyelmeztetett volna bennünket: *be ne szívjuk* az illatát, mert abból később gyilkos méreg lesz.

Később egyre hamarább bementünk a gyermekszobába.

Buchsbauméknál azonban jelentősebb dolgok történtek ezután. A felsőbb hatalmak úgy intézték a dolgot, hogy Buchsbaum ne üljön szürke ruhájában ott a háromlábú széken ne üljön, mert az fárasztó, hanem feküdjék.

Buchsbaum csöndesen, egyszerűen, szerényen meghalt. Kihuzták a föld alúl, vitték vagy tiz perczig, aztán ujra bedugták a föld alá.

Ennyi volt az egész látható változás. De a láthatatlan bizonyára jelentősebb volt. Lent a föld alatt, az ősi lomtárban félelmes forradalom törhetett ki. A béna habverő nekiugrott a vén, gyönge kávédarálónak és agyba-fejbe verte.

— Hol a Buchsbaum?

Kétségtelen, hogy nagy kravállt csinálhattak, mert Buchsbaumné attól fogva nem mert otthon maradni. Menekült, a hová tudott. Igy jutott el ujra hozzánk is.

Talán épen az utolsó este volt már, hogy még ottkint ültünk az udvaron. Akkoriban mi az öcsémmel az Andersen-féle mesék embereivel vesződtünk és nagy súlyt fektettünk rá, hogy a Bodza anyókát legyőzzük.

Ekkor csúszott be a Buchsbaumné.

UNIFORMIS

Irta: SZINI GYULA.

A LÁGY HÓPIHÉK hullanak, kergetőznek! Finom nesz. Sugdosással van tele a levegő. A villamoslámpák sugárkévéiben piczi, részeg jégcsillagok tánczolnak. És borzongva ülnek le egy-egy piros ajakra, a mely a fátyol alatt kimosolyog.

Kipirult arczok bársonyát reszkető tollprém súrolja, a mely tele van parányi csillogó gyöngyszemmel, olvadó hóharmattal. Epedő illat mindenfelé. És az ember szive együtt kopog a karcsú lakktopánkákkal, a melyek víg ritmusban tipegnek a zizegő havon...

Az egyik szalmaszőke asszonynak a balvállárol lecsuszott a hóprém és karcsú alakja így még vágyakozóbb, törékenyebb, imbolygóbb lett.

— Olyan furcsát álmodtam — szólt és mosolygott minden gödör az ajkán. Sápadtan kék, «bleu mourant» szemével ránézett a barátnőjére.

Ez a szőkéknek abból a fajából volt, a kiknek szivességet tesz az, a ki gesztenyebarnának mondja a hajukat, de a nagyon szemtelen és nagyon kedves

volna a ma
rostélyát és..
— No és
— Nem u
nevetségessé,
soha, hogy
légyottra jött
a kezemet és
tette: «Én
fogom magát
ment férjem
zogányok, k
aggatva. «Ha
ezekkel a fe
magát véden
a férjem és
csináljon bo
— A férje
ölök! — A
kését, a krist
pillanatban f
— Furcsa
szony és a k
nagyon csip
szeliden ára
— Ugy-e
A másik
De m

Pállik Béla

1885. orsz. áls. kiáll.: Őszi szántás, olajf. – Juhok és bárányok, olajf., 1200 ft.

1886. őszi kiáll. II. sor.: Juhok és bárányok az akolban, olajf., 3500 ft.

1888. lipesti gyermekmenhely jav. rend. kiáll.: Birkacsoport, olajf., Szalay Imre tulajd. – Állatkép, olajf., gróf Károlyi Tibor tulajd. – Juhok, olajf., gróf Károlyi Tibor tulajd. – Birkák a legelőn, olajf., Aebly Adolf tulajd.

1888. őszi kiáll. II. sor.: Siesta, olajf., 2000 ft.

Pállik Béla

Somogyi Miklós: Magyarok a müncheni képzőművészeti akadémián. Művészet. 1912. 182. l.

Pállik Béla

Sz. Nagy Mihályban 1845. febr. 2.

1. Tuhokar alakban. „Pállik Béla fata." vászon, 143·5 × 215. Vételett 1889-ben. M. N. Muz. Cat. 93. l.

2. Dolgozó. „Pállik Béla 1884." vászon, 72 × 147. Vételett 1884. M. N. Muz. Cat. 110. l.

Pállik Béla

— Deák Ferencz
életnagyságu képét e napokban függesztették föl az
országgyülési szabadelvü kör helyiségében. Az
elhunyt iránti tiszteletből a kormány ajándékozta
ezt a körnek, s *Pálik* Béla fiatal képiró festette.
Deák egy pamlagon ülve van ábrázolva.

Vas. Ujs. 1876. 347 l.
(Képzőművészeti lusek.)

45,000 három osztályba osztott pe

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

Az I. osztály nyeremény-tervezete;

Huzás 1896. február 5-től 8-ig.

korona korona

A II. osz

Huzás 18

Pállik Béla

Vas. Ujs. 1896. 13. l.

Pállik Béla: *Mervno.*

Pállik Béla

Vas. Ujs. 1893 851. l.

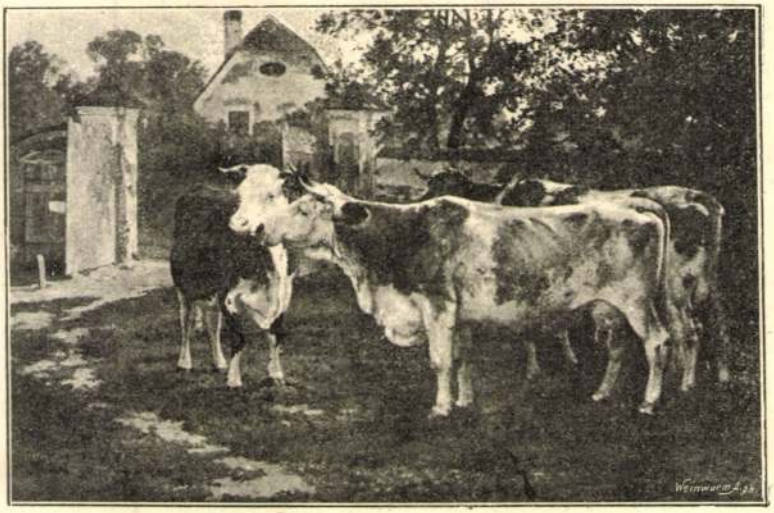

Pállik Béla: *Delelő tehenek.*

Pállik Béla

Svéd nemzeti viselet

Most nyilt meg a stockholmi nagysikerü magyar kiállitás; ebből az alkalomból közöljük az alábbi képeket, amelyek Svédország női nemzeti viseleteit mutatják be.

Az Árverési Csarnok folyó hó 7-én megnyilt kiállitásából

649. Páltik Béla: Bárány.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

JANUÁR

31 nap — 4. hét

23 Vasárnap	
24 Hétfő	
25 Kedd	
26 Szerda	
27 Csütörtök	
28 Péntek	
29 Szombat	

Pállik Béla
Vas. Lp. 1897. 830. l.

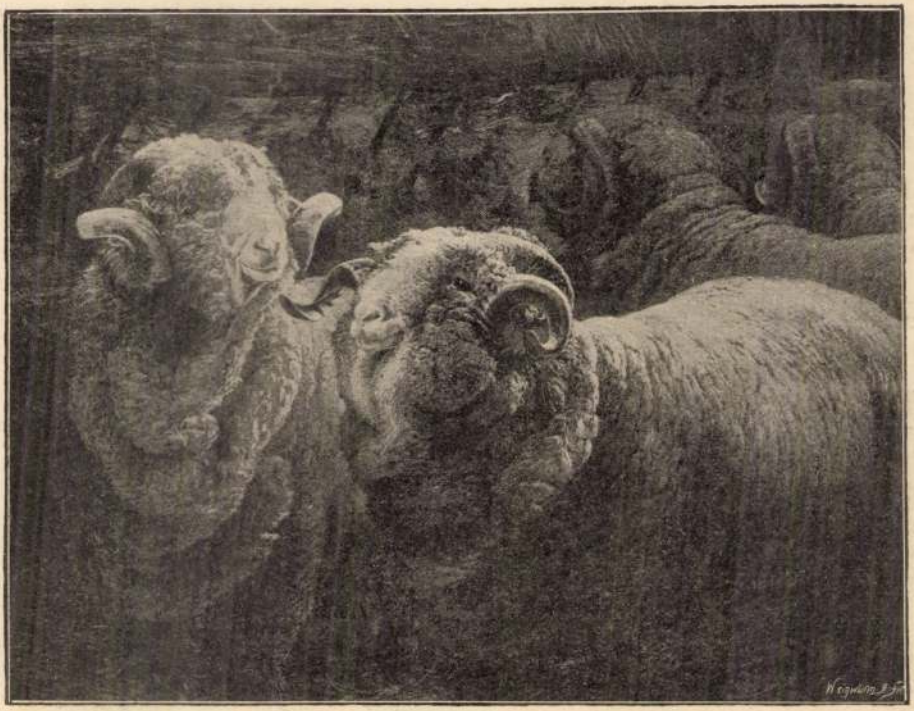

Pállik Béla: *Kosok az akolban.*

Pállik Béla

Vas. Lap. 1896. 91

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

A műcsarnok téli kiállításának jutalmait, díjait már kiosztották. Az állami nagy érmet a magyar művészek közül ezúttal senki sem kapta meg, visszatartották. Feltünőbb alkotás nincs is most a kiállításon, művészeink legnagyobb részét a milleniumi megrendelések veszik igénybe.

A kis aranyérem egyikét *Pállik* Béla kapta meg, a jeles állatképfestő. Kitüntetett festménye egy merinó kos feje, valódi arczkép — ha szabad ezt mondani. A gyapjas előkelőség csupa hűség, hatalmasan kunkorodott szarvával, jámbor birka-tekintetével és gyapjával. Pállik a lovakat, ebeket is nagy hűséggel festi, de a birkák az ő speciálitásai.

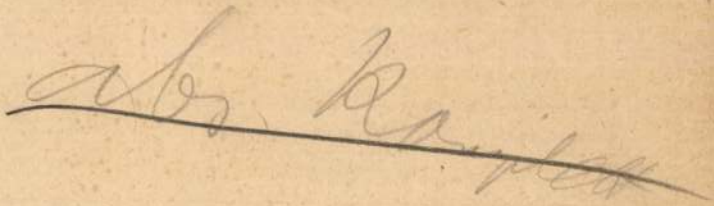

zászlóval. Itt lakik a japán admirális, Port-Artúr parancsnoka. A palotával szemben a domb oldalán szép park sok kerti paddal, a közepén egy zene-pavillonnal, remek kilátást nyujtva a kikötőre. Itt egész a vár átadásáig hetenként néhányszor térzene volt. Az arzenál kapuján belépve, hatalmas műhelyeken haladtunk át, lázas munka mindenfelé, zakatolnak a gépek, a nehéz gőzkalapács, a furók. Hej! szép kis ajándék egy arzenál is. Hát még a sok szénnel telt raktár, melyek közt elsétáltunk! Szinig telve a legfinomabb angol szénnel; csekély 100,000 tonna van itt felhalmozva, értéke felül van a négy millió koronán. Amott egész sereg gőzhajó kikötve, ezeket a japánok sülyesztették el a kikötő bejárata előtt hatalmas két méter magas betonkoczkákkal megterhelve s most emelik ki egymásután. Több mint 200 nagyobb, kisebb gőzhajót sülyesztettek itt el a japánok, vagyis nem kimélték a költséget.

Itt japáni torpedó-naszádra szálltunk s először életemben utaztam a japáni hadi lobogó s a piros sugaras piros nap alatt. Kimentünk a kikötőből a nyilt tengerre, hol még 40—50 úszó bója mutatja, hol feküsznek még elsülyesztett gőzösök. Egész buvár századok dolgoznak a kiemelésükön. Mint egy hangyaboly, úgy sürög-forog ez a dolgos had! Különben csak egy kisebb hadihajó s négy japáni torpedó-naszád van a kikötőben. Vacsorázni a fogadóba tértünk. Az utczákban több üzlet van, melyekben csak a harcztérről felszedett lövegeket, holmikat árulják mint emlékeket a háborúra. Néhány kisebb darabot vettem is. Szerettem volna egy nagy $1^1/_2$ méter magas löveget (csak hat yen az ára) hazahozni kerti dísznek, de néhány mázsát nyom s a japáni azt mondta, 100 yen-ért se küldi el a fogadóba. Vacsora után elsétálgattunk a városban s betértünk egy volt európai házban berendezett tea-házba, hol akárcsak Japánban, leheveredtünk a gyékényre s csakhamar víg ének és zene, hanczurozás zaja töltötte be a levegőt.

Reggel már nyolczkor útra készen állottunk a fogadó előtt. Valami 30 kocsi várakozott ránk, de csak hetet foglaltunk el. Az erődökhöz mentünk. A város nagy részén áthajtatva

Pállik Béla: Éhes népség.

mulatozott az egész tisztikar. A czirkusz most japáni bazár, közepén japáni szinházzal, közvetlen mellette két nagy vásárcsarnok, melyekbe öröm belenézni; oly művészettel rendezi el a japáni a főzelékeket, mintha virágos kertben járnánk. A káposztafej virágágyakból szépen kandikál ki a szép piros paradicsom, meg az aranysárga narancs nagyságú japáni naspolya. Utunk kapaszkodni kezd, mind szebb kilátást nyújtva ezen az Isten által is erődnek teremtett vi[illegible]

itt-ott kandikál ki egy-egy részlete a vastag betonfalnak kis ablakaival. Hason bemásztam egy ilyen folyosóba, de a törmelék a boltozatig kitölti az egészet, nem lehet előre jutni. Néhány shrapnel-szilánkot találtam a kövek közt s igen sok embercsontot. A körül fekvő hegyeket ezer meg ezer nagy gödör borítja, akár csak az olyan hegyek, melyeken fásítás czéljából a gödröket már megásták. A nehéz lövegek lyukai ezek.

fekszik a mázsás kövek alatt. A robbanást várták, hogy rögtön felrohanjanak azután az erődbe, csakhogy az erőd nem előre, hanem hátra felé omlott be s egy pillanat alatt eltemette az 1000 katonát. Sok patron-magazin, úgy japáni, mint orosz, valamint fegyver-szijjak, táskák, ruha-czafatok hevernek itt még mindig, daczára annak, hogy a khinaiak ma is még egész nap gyűjtenek itt mindenütt, hogy a talált dolgokat eladják a japáni kereskedőknek. Tovább hajtva láttuk a völgyben alant egy nagy kőtörmelék halmos alakjában a helyet, hol orosz aknákon egész japáni ezredek repültek föl egy pillanat alatt a levegőbe. A kocsiról leszállva leereszkedtünk egy mély völgybe s rémesen meredek úton, melyen szédülve tekintettem hátra, másztunk fel kemény munka árán a legfontosabb erődhöz, melyben *Kondratenkó* tábornok, a védelem lelke, lelte halálát. A méter vastag betonfalat játszva ütötte át egy 35 czentiméteres löveg, megölve az alatta álló tábornokot. A kisérő japánok is a legnagyobb tisztelet hangján emlékeztek meg a «nagy orosz tábornok»-ról. Letörtem egy darab betont emlékül ezen helyről s ugyanitt találtam egy orosz bélyegzővel jelzett kenyeres zsákot is, melyet szintén eltettem emlékbe.

Ha itt fent áll az ember, látja, minő hihetetlen s ember feletti munkát végeztek itt a japánok, 60,000 halottat hagyva a csatatéren, mig ezen modern, a szakértők által bevehetetlennek mondott erődöket elfoglalták. Semmiféle más nemzet a földtekén nem lett volna erre képes. Szemben egy kopár magas hegyen áll még két hatalmas, a hajókról felczipelt nagy ágyú, ott is maradnak emlékül. Sietnünk kellett lefelé ebből az erődből, mert 12 órára az admirálishoz voltunk ebédre híva. Pont 12 órakor, mikor a Tigris-fark erődön eldördült a déli ágyúlövés, fordultak be kocsiink a mereven tisztelgő japáni őrség előtt, a volt Alexejev-féle palotába, a hol Stösszelné születésnapját ünnepelték az orosz tisztek, mielőtt a japánok a hadihajókat megtámadták.

Föntaz emeleten fogadott bennünket a

RESAD HERCZEG TÖRÖK TRÓNÖRÖKÖS ELSŐ NYILVÁNOSSÁGRA KERÜLT ARCZKÉPE.

letes palota egész sarkát elhordta egy golyó. Nagy istállók s kaszárnyák közt érkeztünk ki a szabadba s kanyargós emelkedő úton a 203 méteres domb tövébe körülbelül egy óra alatt. Itt rettentő meredeken kapaszkodtunk fel, végre föntállottunk.

Remek kilátás az egész környékre. Alant látjuk Port-Arturt, a kikötőt, a hajókat, házakat stb. Ezen meredek hegyre lehetetlen volt a nagy ostromágyúkat felczipelni, miután hallatlan áldozatok árán elfoglalták a japánok ezen hegy csúcsát, melyen körülbelül 30.000 orosz és japán esett el s így a hegy mögötti völgyből lőttek, míg az összes hajók elsülyedtek. Lehetetlen leírni, milyen e hegy csúcsa s

egy török ujságban, a mi kétszeresen súlyos beszámitás alá eső bűn. A *Surai Oszman* czimű, Kairóban megjelenő török forradalmi lapnak hozzám érkezett legutóbbi számában jelent meg ez az arczkép, melyet e soraimmal együtt most mutat be a «Vasárnapi Ujság», mindenesetre elsőnek a keresztény világ lapjai közül.

Resad herczeget személyesen csak fiatal korában ismertem, midőn testvérnénjének, Fatma herczegnőnek, ki Galib pasa felesége volt, franczia leczkéket adtam a híres Resid pasa, Galib pasa atyjának palotájában. Csak egyszer vagy kétszer találkoztam ott az ifju herczeggel, azóta soha.

Resad herczeg, mint a hozzá közel állóktól hallom, testalkotásra nem erősebb, mint testvérbátyja, a szultán. A mennyire visszaemlékszem idősebbik bátyjának, Abdul Medsid szultánnak arczára, azt hiszem, ő hasonlít hozzá a legjobban. Jószivű, de beteges ember. Kemal pasa, ki udvari tanítója volt, azt mondotta nekem egyszer, hogy szorgalmasabban tanult, mint a többi testvére. Mint minden török ember, főleg a keleti nyelvek tanulására adta magát, perzsául is kitünően tud, sőt költeményeket is irt perzsa nyelven. Mondják, hogy beszél francziául is, de ez nem egészen bizonyos.

A szultán nem szereti, mert halála után, a háromszáz éves házi törvények értelmében, őt illeti meg a trónöröklés joga, holott Abdul Hamid inkább Burhaneddinek, az ő kedvelt — ötödik — fiának szeretné biztositani a trónt. Ez az ifju herczeg csinos, tehetséges és mindössze csak huszonhárom éves fiatalember; ismerem, magam is többször érintkeztem vele s egy ízben azzal a kérdéssel fordult hozzám, nem volnék-e halandó jnémet szóra oktatni, mert szeretné, ha én tanítanám. A német nyelvre nem ok nélkül vet különös súlyt a szultán fia, hiszen nyilt titok, hogy trónjelöltségének támogatását atyja barátjától, a német császártól reméli. Viszont Resad herczeg jelöltségét a házi törvény erősségén kívül Anglia, Franciaország és Olaszország támogatja. De a török hazafiaknak más jelöltjük van: ők

Pállik Béla, festő; szül. 1845 február 2-án Nagymihályban, megh. 1908 július 27-én

Pállik Béla

1879. nékes fehérvári kiállitáson

2 jeles sportkép látható tőle -

Képzőművészeti nemb, 1879-80 l.

Reviczky Péter: Olyfestmények a

oz. fehérvári kiállitáson.

Pállik Béla

irodalmához.

Kimnachkaszló: Művészet

1907. 337. l.

95 darab.

* **(Pállik Béla betegsége.)** Több napilap hirt adott arról, hogy Pállik Bélát, az európai hirnevü magyar állatfestőt, sulyos szerencsétlenség érte. E hirrel kapcsolatosan azonban téves információk alapján valótlanságok is kerültek forgalomba. Hiteles forrásból meritett értesülés alapján a Hircsarnok a következőkben ismerteti a művész baleesetét: Pállik Béla a télen influenzába esett s a makacs betegség hónapokra kiragadta kezéből az ecsetet. Családjának gondos ápolására azonban már a tavaszszal teljesen helyreállott egészségi állapota és ujra festegetni kezdett. Háziorvosának tanácsára családjával együtt utókurára most három hete Thurzófüredre utazott, ahol állandóan a társaságban és igen vidáman töltötte napjait. A szerencsétlenség vasárnap hajnalban érte utól az ágyban, amit családja akkor vett észre, amikor költeni akarta. A fürdőorvos konstatálta, hogy az öreg urat agyszélhüdés érte s nyomban intézkedett a fővárosba szállittatásáról. A beteget pénteken délután vitték be a Vöröskereszt Erzsébet-kórházába, ahol dr Imrédy Béla egyetemi tanárnak belgyógyászati szanatóriumában helyezték el. A művész, dacára a hosszu, fáradalmas utazásának, a szanatóriumban első éjszakáját jól töltötte és szombaton is egész nap nyugodt volt. Ezen az alapon kezelőorvosai remélik, — mivel Pállik Béla igen erős szervezetü ember — hogy ki fogja heverni baját.

P. H.

1908. julius 26., vasárnap.

Pállik Béla

1880 szept.

Szögyény Marich László fehérmegyei főispán képét festi a megye közgyűlési terme számára.

Hírek a mut. Képzőmüv. szle. 1880. 149.

Pállik Béla

Egy Perzsa agara vélik ki, meget gróf Batthyány Elemér számára festett.

Dr. Prém F. A mücsarnok őszi kiállítása. Képzőmüv. szle. 1880. 160. l.

Pállik Béla

1880. nov.

A nemzeti casino diszterme számára b. Wenckheim Béla tárd képét festé. Az utóbbi időben Nemeshegyi K. rendelt meg a művésznel egy festményt ez: Pihenő juhnyáj. A művész jelenleg gróf Károlyi György arcképét festi (Charlemont Hugo egy régebbi müve után) a nemzeti casino nagy terme számára. Munkában van azonkívül a Juhok etetése meget Wahrmann Mór rendelt meg.

Hírek a mütermekből. Képzőmüv. szle. 1880. 163. l.

© Pállik Béla

1880. tavaszi kiállításon Agárdi falka vadászat.

Csak dicséretet mondhatunk róla, feltéve, hogy a kép háttereinek elhanyagolását elhallgatjuk. Az elő térben álló lovas (gróf Nadasdy Tsenez) jó arczkép.

Képzőmüészeti szle. 1880. 62. l.

A SÖMEGI H. [illegible]

Érkezett: 1905 FEB. 14

677 szám.

905

Ell
L.

Körvetlen fizetők napi-
jegyzék 83 tg. 3026.13
" " 85 tg. 452.82
3478 K 95

Kmft

Sámai

Ramatlérítés 84 és 86 t. 70 K 50
10.80
81 K 30

égi nyomda Budapest.

Pállik Béla

1884. Düsseldorf.

(33) Delelő. Olapf. A neuz. muz. tulajd.

Pállik Béla

irod.

Szalay Imre A XIX. nazad festészetéről kazankban
Szept. 1901.

V7 l

Tavaszi Ejállítás 1884. II
sor

Pállik Béla

irod.

Pállik Béla Képes Családi Lapok. 1883-4. évf. 63. l. 95. l.

1883. végen Dortmundban szerepel, mit ecskes. Itt megkívánt képott Hamburgba. u. ott. 191. l.

Pállik Béla

1884 Düsseldorf.

1. Tuh és bárányok akolban. Olaj. 1300 frt.

Képes tárgymutató az o. m. képzőművészeti társulat 1884. évi őszi kiállításához: Budapest 1884.

Pállik Béla

1881. Új Pest.

(154). Pásztorélet. Olajf. Nemeshegyi J. úr. tulajd.

(155). Liba család. Olajf. I és II sor.

Őszi kiállítás 1881 I sorozat ~~[illegible]~~

1882. Újpest.

(31) Állattanulmány. Magávitel.

(90) Vadászlovak. Olajf. gróf Károlyi Gula tulajd.

(161) Akolban. Olajf. Beretvás Endre tulajd.

Őszi kiállítás 1882. I sor.

Pállik Béla

1885. Düsseldorf. ~~51~~ ~~749~~

1. Őszi szántás. Olajf.
2. Juhok és bárányok. Olajf.

1200 frt.

Budapesti orsz. állt. kiállítás. A kép sörmvészeti csoport képes tárgymutatója. Pest 1885.

Pállik Béla

Új Magyarság Vasárnapja 1935. IX. 15.

Pállik Béla: Delelő birkák

Pállik Béla

Gondolatok a hétről. (Pállik Béla műveiről.) Irta —ml— Magyar Hirlap okt. 11. 1908

Pállik Béla hagyatékának kiállitása a Műcsarnokban. Ösmertették a napilapok okt. 5. 1908

Művészi dolgok. (Uránia-kiállitás. Szlányi Lajos, Pállik Béla.) Irta Bányász László. Ország Világ okt. 11. 1908

Pállik Béla öröksége. Irta Lyka Károly. Uj Idők okt. 18. 1908.

(Művészet 1908. 423. l.)

balra. Fején sapka van rosetteával, ha-
d, arcza pedig leberetvált. Kertyűs jobb
Nyakravalója a Lipót rendet viseli s mellét
s a katonai érdemkeresztet díszít. Felirata

~~val~~

v. Zeisberg

rtiermeister Stabes im 1. Armee Corps."

ásaul: „Zeisberg G. M."

k"

L. T. Neumann"

ers m. Vorbehalt gegen Nachdruck."

ysága 21.7 c/m.

A.

191/93 N° 1435.

Pàlik Béla

BIRKAPIKTOR. A —, fölszólítja Hock János urat, hogy „Művészi reform“ című könyvében az 58. és 100-ik lapon a birkapiktorról írt hazug állításait és ferditéseit bizonyítsa be. Mindaddig, míg ezt meg nem teszi, állításait otromba rágalomnak jelenti ki a birkapiktor. (8-r. 47 l.) Bpest, 1899. Lampel R. 1.—.

350

Nagybánya és az impresszionizmus

fényárnyékain, homályból bontakozó alakjain. Mintha nem is Nagybányán, a mozgalom első friss lázában készült volna, hanem valahol messze, csendes németalföldi műteremben.

Nagybánya elvei lassan itatták át művészetét. Egy ideig még magyar történeti tárgyakhoz vonzódott, főképp a szabadságharc mozgalmas eseményeihez. Ezek közé szövődtek be népi jelenetei *(48. kép)*, tájképei, figurális kompozíciói, mely utóbbiak legnagyobb része ugyancsak a szabadban játszik. A mese érdekességére egyre kevésbbé adott, szélesen, darabosan kezdett festeni. Ma is Nagybányán él, mint a hajdani művésztelep utolsó oszlopa, kapcsolata a természethez egyre bensőségesebb, földszagú és sűrűvérű festészete az aktuális problémáktól messze elsodródott, a korszerűséggel általában egész életében nem sokat törődött.

Pállik Béla

PÁLLIK BÉLA. RAMBOUILLOT KOS.

Műsarnok 1891/92. šeli K.

Pállik Béla

PÁLLIK BÉLA. Merino.

Műcsarnok 1895/96. téli k.

Pillík Béla

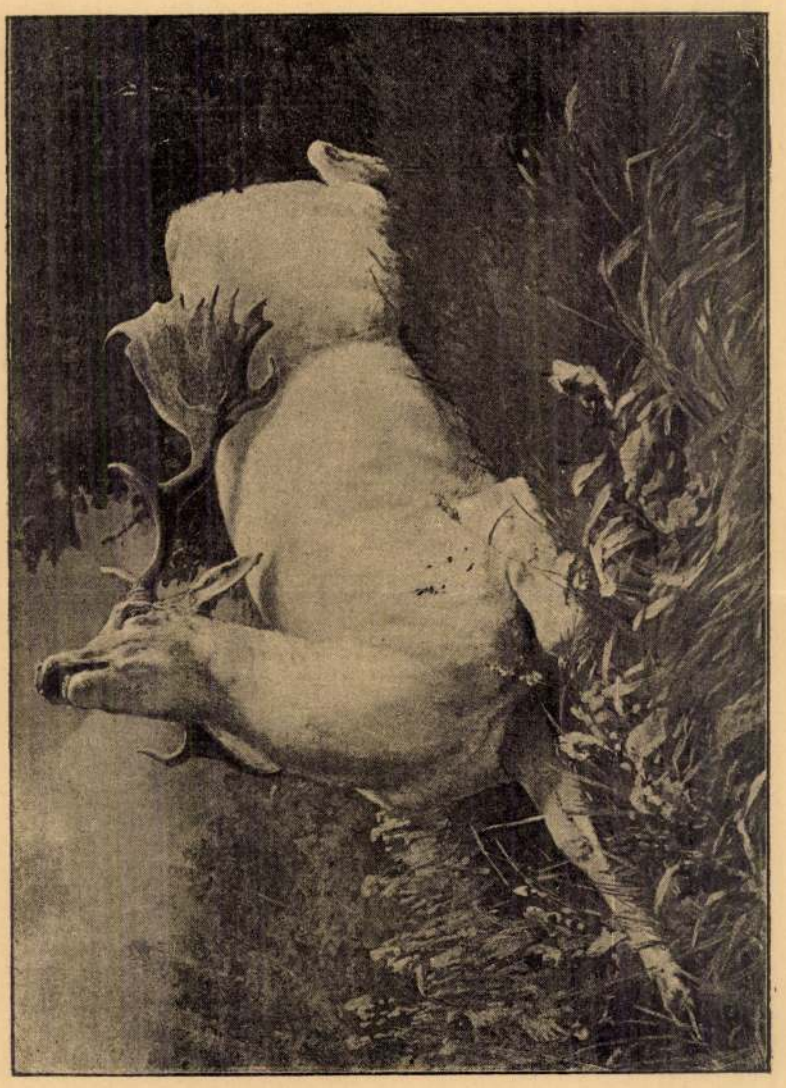

Pállik Béla. megsebzett dámvad.

Műcsarnok 1892/93 évi.

földi szolgálatát.

Tetemeit f. hó 15-én, hétfőn d. u. 1/24 órakor kísérjük nyugvóhelyükre a rákosi köztemetőben.

Budapest, 1937. február hava.
XI., Zenta-u. 5.

A VICTOR-CSALÁD.

SÁRKÁNY-NYOMDA R.T.

Pesti Napló, A 80 éves —
ajándék-albuma. 1850–1930

Pállik Béla

A NYOLCVANÉVES PESTI NAPLÓ

PÁLLIK BÉLA (1845—1898): TÁJ BIRKÁKKAL

Pállik Béla

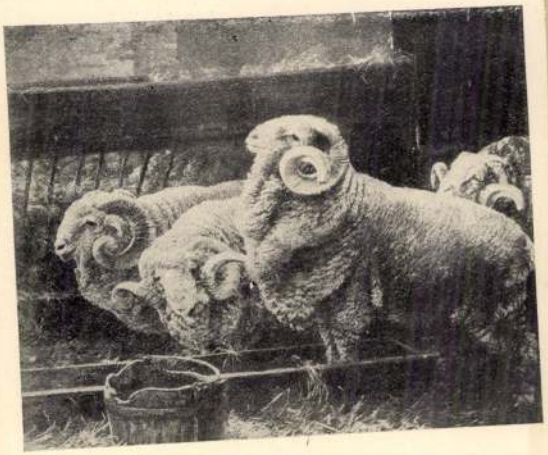

PÁLLIK BÉLA: KOSOK AZ AKOLBAN
TÁRSULATI DÍJ 1897.

10

Szm KT50-145.l.

Madonna. Francia, 1400 körül 320
Szent püspök. Landshut, 1510—1520 körül 321
Mária Magdolna. Hans Leinberger köre. 1520 körül 321
A feltámadt Krisztus. Nürnberg, XVI. sz. eleje 322
Angyal. Német, XV. sz. 2. fele. 323
Madonna. Dunai iskola, XV. sz. 2. fele 323
Női szent. Alsórajnai, XV. sz. 2. fele 323
Farizeusok csoportja. Antwerpen, 1520—1530 326
Krisztus kereszthordozása. Antwerpen, 1520—1550 között 326
Szent Flórián. Délnémet, XV. sz. vége 327
Feszület. Német, 1500 körül 327
Szent Mihály arkangyal. 1500 körül 327
Balácai mozaik. Nemzeti Múzeum 330
Balácai mozaik. Nemzeti Múzeum 331
Renoir, Auguste: Bazille, Frédéric arcképe 337
Renoir, Auguste: Női képmás 338
Bazille, Frédéric: A műterem 339
Friedrich, David Caspar: Az ablakban 342
Böcklin Arnold: A tavasz ünnepe 343
Schwind Móric: Hegyi táj 343
Blechen, Karl: Kilátás kertre és háztetőkre 344
Marées: Szent Márton 345
Böcklin Arnold: Angelika 345
Menzel Adolf: Albrecht kir. herceg kertje 346
Menzel Adolf: A művész hálószobája. 1847 346
Feuerbach Anselm: Római nő 347
Leibl Vilmos: Gedon asszony arcképe 347
Liebermann, Max: Polojáték 348
Corinth Lovis: Dr. Eduard Meyer tanár arcképe 348
Raktárházak a XVII. század közepéről, Amsterdam város címerével, a Brouwers-Grachton 351
Amsterdami raktárházak a Keizers-Grachton 1621-ből, „Groenland" felírással, a grönlandi cethalvadászatok idejéből 351
Náddal borított szélmalom, Amsterdam környékéről, 1784-ből, „De Hoop" felírással 352
Náddal borított szélmalom, Amsterdam környékéről, 1734-ből, „De Hoop" felírással 352
Kerek dél-hollandi téglamalom Walcheren szigetén (Zeeland) 353
Zeelandi malom 353
„De Koenemolen" nevű régi észak-hollandi malom 354
„De Bloem" nevű régi malom a haarlemi úton 354
Westkapelle-i malom Walcheren szigetén 354

Pállik Béla

PÁLLIK BÉLA (1845—1908): DELELŐ NYÁJ. 1873

Somlyó Ernő úr tulajdona

Gerő Ödön. A magyar népéletkép. Magyar Művészet, 1927. 17. l.

Debreczeni Péter: Tizenkét üdvösséges elmélkedés.) VII. 268.

(1637.

PÁLLIK *Béla*, festő, * Nagymihály 1845 febr. 2., † Budapest 1908 júl. 27. Bécsben és Münchenben tanult festeni, de e mellett mint operaénekes is szerepelt Németországban és Tatán. Arcképeken kívül (Batthyány Elemér és Károlyi István grófok) legfőképp birkaképeivel vált népszerű és keresett festővé, ezeket annakidején a realisztikus festés netovábbjának magasztalták, kitüntetésekkel halmozták el. Birkafej, Delelő, Ehesek, Juhok az akolban, Kos, Májusi hangulat, Pihenő juhnyáj, Tehenek a lápon és Velencei tó c. olajfestményei a Szépmüv. Múz. tulajdonában vannak, több arcképe az Ernst-múzeumban. A Műcsarnok 1908. hagyatéki kiállítást rendezett műveiből.

Pállik Béla

PÁLLIK BÉLA (1845—1908)

45. Mészöly Géza festőművész (1844—1887) képmása. Jelezve lent jobbra: Pállik Béla 1872. — A Történelmi Képcsarnok tulajdona; 1895. évi vétel.

Magyar művészképm 14. l.

Vas. Ujs. 1905. 237. l.

Képek az Eggenberger-féle könyvkereskedés képkiállításából.

Pállik Béla: Libák.

kor. 29 fill., tárczabeli váltókban 259,527 kor. 98 fill., jelzálog-kölcsönben 216,817 korona 42 fillér. Az intézet életbiztositási kötvényeire adott kölcsönökben 2.720,110 korona. Az 1904. üzletévre kimutatott 211,847 kor. 43 fillérnyi nyereségből részvényenkint tizenkét korona kifizetését fogják javasolni.

A zsibbasztó és szaggató fejfájás — a migrén — rettegett ellensége a sápkóros leányoknak és asszonyoknak, szellemileg erősen igénybe vett egyéneknek és mindazoknak, kik kénytelenek hivatásuknál fogva sokat ülni. Ezen a bajon egy új szer, az »Antidol«

testét Bajza-utczai házában tették ravatalra, virágok, koszoruk özöne közt. A temetés április 4-ikén délután ment végbe, nagy és előkelő közönség részvételével. *Baksay* Sándor református püspök költői szárnyalásu beszédben bu-

i üzenetek.

kai Takács Juditról önálló
lent meg; rövid életrajza
rodalomtörténeti kézikönydig elszórva találhatni róla
bb s újabb folyóiratokban.
zirati gyűjteménye az Aka-

seményekkel kapcsolatban
lin-sziget, az oroszok eme
koránsem értéktelen földposan átkutatta a nagy szimunkájában azt irja róla,
ekkora területen annyi terva, mint Sachalinban. Szinte
á széntelepei a legjobb minőetroleum-forrásai jobb petrorika, vagy a Kaukázus, vasnne, partjain pedig olyan
melyeket csak az amerielül. Ezenkivül déli és kö
is alkalmasok volnának.
kézre kerülne, nagyon bemenne s hatalmas erőformas és ügyes japániak birsze különben valamikor Jaroszok erőszakkal megszálse a kevésbbé értékes apró

g úgynevezett védterületei,
délnyugati és keleti Afrikázezer négyszögkilométerre
lió benszülött lakossal. Az
apatok száma, melyekben
ttek is szolgálnak, 18 ezer
96 julius 16-ika óta a német
elkezik.

n beküldött czikkének közsikat kiadtuk volna, de úgy
ás helven már megjelent.
rországban a sajtószabadság
hogy a czenzor engedelme
etések vagy üzleti reklármely orosz napi lapnak
letőleg a rendőrség minden
betilthatja. A lapok szerkesztőségéhez külföldről érkező táviratok is először a czenzor kezébe kerülnek.

Derült nap lesz. Hasonlóság, stb. Egyik műfordítás sem elég jelentékeny arra, hogy közölhessük.

Egy kis leány halálára. Nincs egységesen szerkesztve, a versszakok nem folynak szervesen egymásból, hanem csak úgy egymás mellé vannak ragasztva. Különben se mond sok olyat, a mit érdemes lett volna rímbe foglalni.

Az én birtokom. Az alapgondolata határozottan jócsak ne volna olyan szintelen nyelven s oly döczö, gős verseléssel irva!

Az úr és a költő. Hogy lehetett ilyen jó témát olyan roszúl megirni!

Nem közölhetők továbbá: *Lina. Álmok. Szerelem stb.* Egyik sem üti meg «az irodalmi egyensulyt» (!) — nagyon sok bennük a dagály és kevés az értelem. — *Mit is álmodtam én?* Nincs mondani valója s mégis ily hosszadalmasan mondja el! — *Esküvőre hivtak.* Utánzat, ismert minta szerint. — *Aludjunk.* Se rhythmus, se rim, sem érzés, — ez bizony nem vers.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 11-dik számában megjelent képtalány megfejtése: *Becsületes ember megtartja szavát.*

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utcza 9.

Pállik Béla: Anyajuh ikrekkel.

darab barna embert úgyszólván az újja körül csavarta.

Egyszer, a mint egymás mellett lovagoltak az országúton (az ezredes tapintatosan hátra maradt), a lány azt kérdezte tőle:

— Igaz az Kis, hogy maga már vőlegény is volt?

— Igaz.

— Ez érdekes! És maga erről nekem nem is beszélt!

— Nem hiszem, hogy érdekelhette volna a bárónőt. A menyasszonyom olyan szegény leány volt, a milyen szegény legény én voltam azelőtt.

[illegible] a mi magát ér-

dolga akadt Almásdon. Szép juniusi este volt. Az ifjú lóháton lépésben haladt hazafelé a falu egyetlen utcáján. Egyszer csak, a mint egy fehérre meszelt kis házhoz ért, megállította a lovát. Az útról egyenesen belátott a kis ház ablakán. Odabent egy boldog pár ember ült az asztalnál. Épen bevégezték a vacsorát. A piros képü, sötétszemü menyecske egy kancsó bort tett az ura elé és megtöltötte neki a pipát. A házastársak tekintete találkozott. Néma boldogság volt mindkettő szemében. A harmadikéban meg könny ragyogott . . . Addig, addig nézte őket, a míg egyszer csak azon vette észre magát, hogy a lovát odakötötte a kerítéshez.

A másik perczben már bent volt az elrémült pár ember előtt, az egyszerű lakásban, a mely csak úgy ragyogott a tisztaságtól.

Mari meg az ura azt sem tudták, hová legyenek csodálkozásukban! No de ilyet! Hogy a nagyságos úr őket látogatásával szerencsélteti!

A háziasszony tisztességtudóan megtörölte a széket, melylyel a vendéget megkínálta. Aztán poharat tett elé a hófehér terített asztalra.

— Tessék, nagyságos uram!

Jóska pedig nem sokat kináltatta magát, hanem leült és barátságosan koczintott Hájas Nagy Mihály urammal. Mikor meg az első kancsó bor elfogyott, a háziasszony másikat hozott. Annak is jócskán a fenekére tekintettek, miközben megbeszélték a világ sorát. Szó esett jó időről, rosz időről, termésről, meg restauráczióról egyaránt. Eközben a vendég egy pillanatra sem vette le a szemét a háziasszonyról, a ki varrást vett elő, úgy ült közéjök az asztalhoz.

Végre, hosszas habozás után, kipirult arczczal, a torkát köszörülve, a vendég emigyen szólt:

— Nézd csak, te Miska! (Ő csak úgy tegezte, mint régen, de amaz természetesen megnagyságolta őt.) Azt akarom mondani, hogy ha beleegyeznétek mind a ketten, én sokat javítanék a sorotokon.

A férj és nő kérdőleg néztek rá.

— Hiszen ugyis annyit adott már nekünk a nagyságos úr! — Hebegte az asszony.

— Akkor azért adtam, Mari, hogy mondj le rólam, most pedig megdupláznám azt az összeget teérted. Más szóval: Hájas Nagy Mihály! én adok tenéked huszezer koronát, ha ideadod érte a feleségedet. (Az ördög vigye a bárónőjét! Sohasem lesz abból ilyen feleség! Inkább kifizetem az öregnek minden adósságát!)

A házaspár csak nézett, bámult, de szóhoz nem jutott.

A szép béresné a béresházból lassanként bekerült a konyhára. Még pedig szakácsnői minőségben. Mikor meg a hites ura elhalálozott, a szakácsnőből mihamarább teljhatalmu gazdasszony lett a nemes Bórághy kurián. Néhány hónappal az ura halála után a szép Boris egy egészséges fiú gyermeknek adott életet. Csakhogy ennek a fiúnak a születése az ő életébe került. Meghalt, el is temették tisztességgel. Persze senki sem pótolhatatlan a világon. A szép béresné helyét is hamarosan más vászoncseléd töltötte be a konyhán és a gazda szivében. A kis árva pedig felnőtt úgy a hogy, a többi cseléd között. Az új gazdasszony sehogysem szívelhette ezt a gyereket. A fiú aztán kikerült az istállóba, a hol lassanként kocsissá cseperedett föl. Mikor pedig a katonaságtól hazajött, akkor már a gazdasszonynak olyan nagy hatalma volt az elbetegesedett agglegény, Bórághy Ádám fölött, hogy Jóskát elüldözte a háztól. Pedig az öreg úr mindig jó szemmel nézett a délczeg legényre. Sőt titokban egyszer másszor dugdosott is neki egy-két bankót.

Igy került Kis Jóska Almásdy Jánoshoz kocsisnak, Almásdra, a hol megösmerkedett az ispán cselédjével, a feketeszemü Polgár Marival. Csakis az volt a szerencséje, hogy Bórághy Ádám a fővárosban halt meg és a végrendelet megirásánál a mindenható gazdasszony nem volt jelen.

Az aztán hiába dúlt, fúlt és átkozódott, csak ott kellett hagynia a Bórághy kuriát, mikor Kis Jóska ült bele a dominiumba.

Az új földesúrnak az volt az első dolga, hogy az ispánék Mariját kivette a szolgálatból. Nem hogy a házához vegye. Világért sem. Az már nem is illett volna egy nagyságos úrhoz. Hanem addig is, a míg az esküvőt annak rendje és módja szerint megtarthatják, Polgár Mari tisztességgel hazament a szülei házhoz.

Az öreg Polgárék ott laktak az alvégen. Szegény zsellér emberek. Eddig napszámba jártak, úgy tengették életöket. Most azonban a Jóska

József főherczeg és családja távozik a lipótvárosi Szent István-templomfölszentelésről.

fonák helyzetet teremtett. De ő azért sohasem jött zavarba.

Volt az öreg Bórághynak egy gazdatisztje, a ki Jóskát valamikor kocsislegény korában egyszer megverte. Mikor az új földesúr beleült a dominiumba, a szomszéd birtokos, a ki hamarosan barátságot kötött vele, megkérdezte tőle:

— Persze, ezt a gazdatisztet most elkergeted? (Nyolcz gyerekes családapa volt az istenadta.)

Jóska ritka flegmával simította végig a bajuszát.

— Dehogy kergetem.

— Hát?

— Azzal állok rajta boszút, hogy most *engem* kell szolgálnia . . .

Persze a hazabocsáttatás örömére Jóska az ezred egész tisztikarát fényesen megvendégelte a kastélyban. Báró Blanzburg Ernő, huszárezredes előkelően letegezte a házigazdát, a segédtiszt pedig bizalmasan sugta a fülébe, miközben metszett velenczei poharakból itták a rózsaszínü pezsgőt, hogy:

— Pajtás! Az ezredes úrnak van egy szép leánya: Otil baronesz. Az épen neked való feleség volna.

Jóska csak annyit felelt rá, hogy:

— Gondolod?

De ez azért szeget ütött a fejébe . . .

Eddigelé az új földesúr minden héten legalább egyszer meglátogatta volt a menyasszo-

1790. 86.

799. *Pállik Béla:* Istálló belseje.

Pállik Béla

Árverési Csarnok aukció kat.
1931. dec. 4. 2ain

Ferencz milánói herczeg (147—1466) könyvei közül való volt. Mindenesetre olasz ember irta, ki mit sem értett a szöveghez, s számtalan hibát ejtett benne. P. Tewrewk értekezését élénken megéljenezték, s aztán *Ballagi* Mór elnöklete alatt folytatták a magyar helyesirási javaslat átvizsgálását, s a szóösszétételekről és a számoknak betükkel való kiirásáról vitatkoztak hosszasan.

A Petőfi-társaság nov. 11-diki ülésén, mely a posta-épület nagy termében volt, számos közönség jelent meg, s az ülés nagy részét *Pulszky Ferencz* vette igénybe „Mese a csillagfiról“ czimü felolvasásával. E mű, melyet ő még Olaszországban irt, Garibaldi s III. Napoleon életét adja elő csaknem krónikai hűséggel, de mindamellett meseszerü köntösben és éles satirával. Garibaldi a szenvedés s nyomor között is csak a szabadságról álmodozik, Napoleon, ki nem volt képes sem szeretni, sem gyülölni, önző marad egész életében. Komoly, történetismerő olvasók számára irt munka ez, melynek legfőbb becse szellemdús stylja, s legkedvesebb adalékja ama sok maró gunyos megjegyzés, melylyel ugy az egyes szereplő egyéneket, mint testületeket (karbonarik, miniszteriumok, franczia nép stb.) sujtja. — A második felolvasó *P. Szathmáry Károly* volt, ki hazai szobrászatunkról, s a genre-szobrászat jogosultságáról értekezett. Kiváló elismeréssel emlékezett meg Izsóról, kinek minden egyes „genre“. szobrát méltatta. Felolvasását azzal végezte, hogy szerinte Izsó művei annyira magukon viselik a nemzeti jelleget, miszerint elmondhatja, hogy a mi a festészetben Munkácsy, a prózában Jókai, a költészetben Petőfi, a zenében Bihari, az Izsó a szobrászat terén. — Utána *Paulay Ede* mutatta be ifj. *Ábrányi Kornél* „Lemondás“ czimü költeményét, mely bölcselkedő hangjával vonta magára a figyelmet.

A műcsarnokot nagy közönség látogatja, mely most a diszes helyiségeken is sok nézni valót talál. Vasárnap délután, mikor 20 kr volt a belépti dij, egész tolongás volt. A kiállitás jeles művét: Meissonier „Az erkély alatt“ czimü kis festményét és Lindenschmit „Vénus és Adonis“-át már e hó 16-án készültek elvinni a tárlatból, hol csak rövid időre állithatták ki. A király volt az első megrendelő, ki *Pálik* Béla jó ló-képeit látván, elhatározta, hogy egyik kedvencz lován ő is lefesteti magát. A kép fél életnagyságu lesz, s emlékül van szánva a a távozó lord Buchanan angol nagykövet számára.

Az iparművészeti muzeumnak b. Bourgoing, franczia főkonzul gyönyörü bronzszobrocskát ajándékozott. Ez az Abundantiat ábrázolja, s franczia munka a XVI-ik századból.

A Kárpát-egylet választmányának e hó 7-ikén Késmárkon tartott ülése a hegyek közt épitett menedékházak ügyével foglalkozott. Ezek kibérlésére már több ajánlat érkezett. A Rózsa-menházat Schnör Aurel, a József-menházat Friedländer vette bérbe hat évre, s gondoskodni fognak, hogy a kirándulók ott ellátást nyerjenek. A felkai tónál is épitenek házat, s erre nézve Nagy-Szalók községgel alkudoznak. E czélra a tátrafüredi fürdő tulajdonosa (a miskolczi gőzmalom) 334 frtot ajánlott.

Egyház és iskola.

A magyar reformatus (hetv. hitv.) egyház konventje gyült össze a héten Budapesten. Az első értekezlet nov. 14-kén este, az első (alakuló) gyülés 15-kén d. e. tartatott meg a kalvintéri egyházi épületben. Jelen voltak az öt egyházkerület püspökei: Török Pál, Nagy Péter, Révész Bálint, Kun Bertalan, Papp Gábor; főgondnokok: b. Vay Miklós, gr. Dégenfeld Imre. Tisza Kálmán gr. Lónyay Menyhért, br. Kemény Gábor. Ezeken kivül a 40 választott képviselő csaknem teljes számmal megjelent. Ezek közt a Tiszántulról: Révész Imre, Könyves Tóth Mihály, Simonffy Imre, Kiss Áron, Hajnal Ábel, Ármos Bálint; a Dunamellékről: Szilágyi Dezső, Szász Károly, Fördős Lajos, Molnár Aladár, Baksay Sándor; az erdélyi kerületből: Szász Domokos, Kovács Ödön, Kolosvári Sándor, Takács János; a Tiszáninnenről: Hegedüs László, Mocsáry Lajos, Fejes István, Mitrovics Gyula; a Dunántulról: Beöthy Zsigmond, Nagy János. A konferencziát a legidősb püspök Török Pál nyitotta meg, előadván, hogy a konventet a tiszántuli egyházkerület inditványozta, és pedig az okból, hogy ez a zsinattartásra az előkészületeket megtegye, ajánlotta b. Vay Miklós urat mint legidősb főkuratort elnökül. A protestánsoknál divó kettős elnökség szerint b. Vay M. és Török Pál (mint legrégibb superintendens) vezetik a tanácskozásokat. Kész munkálattal, mint inditványozó, a tiszántuli kerület lépett föl. A munkálat a tudós Révész Imre tollából folyt s lényeges tartalma a következő. A konvent a zsinat előmunkálatainak megtételére négy bizottságot küld ki következő feladattal: 1. Az első bizottság a zsinat tervezetét készíti el, kijelölvén annak idejét, helyét, tagjai megválasztásának módját, hatáskörét, stb. 2. A második bizottság az egyházszervezetet állapitja meg az egyes hitközségektől fel a konventig. 3. A harmadik bizottság tervezetet készit a végett, mikép lehetne a házassági ügyekben addig is, mig a kötelezett polgári házasság életbe lépne, (s ezt a reformátusok egyértelmüleg óhajtják) egyöntetü eljárást foganatositani. Ugyanezen bizottság dolgoz ki tervezetet a fegyelmi ügyekre vonatkozólag. 4. A negyedik bizottság feladata volna az állam s egyház között létező viszonyról emlékiratot készíteni, melynek alapján a törvényhozó testületet is meg lehetne keresni, hogy különösen a sérelmek tekintetében elvégre intézkedések történhessenek. A konvent e szerint most nem fog munkálkodni, csupán a fő elveket állapitja meg a kiküldendő bizottságok számára, s ezekre esik a fő sulypont. A konvent jegyzőiül Ármos Bálint tiszántuli, Baksay Sándor dunamelléki s Mitrovics Gyula tiszáninneni képviselők választattak meg. A tanácskozás folyamán gr. *Lónyay* Menyhért azt inditványozta, hogy *egy* bizottság küldessék ki, mely tegyen javaslatot az egybehivandó zsinat helye, ideje, tagjainak száma, a választás módja s a tanácskozás sorrendje iránt, hozza javaslatba és fogalmazza azon kérdéseket, melyek a tartandó zsinat tanácskozásai és határozati alá lesznek terjesztendők. Némi vita után Lónyay inditványa elfogadtatott. A bizottsági tagok megválasztása nov. 16-ára tüzetett ki.

Mi ujság?

A király a nemz. muzeumban és az izr. rabbiseminárium-ban. Csütörtökön, nov. 15-én délben 1 órakor a király a nemz. muzeumot látogatta meg, hol tizenöt év óta nem volt. Akkor a múzeum (a mostanihoz képest) valóságos lomtár volt; legnagyobb részt rendezetlen. Ő felségét kellemesen lepte meg az azótai tetemes gyarapodás minden ágban, s különösen a szép és a tudomány igényeinek megfelelő felállitás és rendezés, a mi fölötti megelégedését ismételve nyilvánitotta. Ő felsége b. Mondel szárnysegéd és Hübner őrnagy kiséretében, minden ünnepélyességet kerülve jelent meg. A bejáratnál Trefort miniszter és Pulszky Ferencz a muzeum igazgatója fogadták. Az egyes osztályokban pedig az illető őrök kalauzolták, jelesen a könyvtárban Fraknói, a régiségtárban Römer Flóris és Hampel, a természetiek tárában Frivaldszky és Krenner, a képtárban Ligeti, az ethnográfiai tárlatban Xántus, kik Ő felsége szakavatott és nagy érdeklődést tanusító kérdéseire folyvást készséggel feleltek. *A könyvtárban* régi kodexek s Mária-Therézia levelei érdekelték ő felségét; a szultán által ajándékozott Korvina-kodexeket is ide hozták ez alkalomra az egyetemi könyvtárból, hogy azokat is megtekinthesse a király. *A régiségtárban* nagy érdekkel és elismerő szavak kiséretében nézte a primitiv obsidianból, bronzból, rézből készült eszközök gyüjteményét; azután a kőkori leleteket, a római régiségeket, stb. Kiválóan érdekelte a fegyvergyüjtemény, mely a hadtudomány elvei szerint van rendezve; a diadaljelvények közt feltünt ő Felségének az ólomból készült aranyozott sas, melyet 1814-ben a Párisba bevonult szövetségesek seregéhez tartozó magyar huszárok téptek le Napoleon kocsijáról és haza hoztak; érdekkel nézte a pánczélszurókat, melyeket a 30-éves háboruban csak a magyar huszárok használtak, mert a bécsi muzeumban most is őrzik a bőrpánczélt, melyet Gusztáv Adolf viselt a lützeni csatában és melyen meglátszik a három élü, magyar huszárok által használt pánczélszuró által ejtett szurás. Megnézte továbbá az érem- és pecsétgyüjteményt, hol kivált az Árpádkori és Habsburgkori gazdag éremgyüjtemények érdekelték és a pecsétgyüjteményből azon pecsét, melylyel ő pecsételte meg 1867-ben a koronázási hitlevelet. *A képtárban* sok műdarabról szakavatottan nyilatkozott, Zichy Mihály új festményében dicsérte az ideális felfogást, a kép allegoriai részleteit s a királyné alakját és találó arczképét, ellenben a kép realis részleteivel, az előtért elfoglaló nagy gyertyatartókkal és halmozott koszorukkal kevésbbé volt megelégedve. A természetrajzi gyüjteményben a teljes magyar fauna, az őslénytani tárgyak, különösen a Mammutok (a Tisza-vidékről) s az ősszarvasok költék fel nagy érdeklődését; különös megelégedéssel nyilatkozott az ásványtani muzeum valóban gyönyörü berendezéséről is, s Krenner őr szakavatott munkájáról, melyet e részben kifejtett. Az előcsarnokban Than és Lotz falfestményeit nagy figyelemmel szemlélte, s tetszését nyilvánitotta. Több mint két órai időzés után, Pulszky érdemei iránti kiváló elismeréssel vett bucsut e valóban kitünően vezetett s ma már nagy országos kincset képviselő nemzeti intézettől. Innen egész kiséretével az ujonnan épült *izr. rabbiseminariumhoz* hajtatott, melynek csarnokában az országos izr. iroda tagjai, élükön Schweiger elnökkel, a rabbiseminarium igazg. választmánya és tanári testülete várták, kiket egyenként mutattatott be magának. Majd az imaterembe ment, hol Friedmann kántor, páratlan bariton hangjával, egy megkapó hallelujá-t énekelt. Azután egyenként megtekintette a tantermeket, köztök a tanitóképezde gyakorló iskoláját, hol a kis zsidó fiuk harsány „éljen a király“-lyal fogadták, a tornatermet, hol a tanulók ügyes katonai gyakorlatokat mutattak; a könyvtárt, melynek a della-Torre-féle könyvtár még csak alapját vetette meg, s hol nevét a látogató könyvbe is be irta. A tanárokkal egyenként beszélt, s örömmel vette tudomásul, hogy részben magyarul is tartják előadásaikat. Tetszett az épület szépsége, czélszerüsége; s midőn az ősz Bloch talmudtanár biztositotta Ő Felségét, hogy az intézet igyekezni fog a király és haza várakozásának megfelelni, Ő Felsége szivesen mondá: „Isten segitse!“ A látogatás 4 órakor ért véget. Az uton mindenütt nagy néptömeg várta, leste, kisérte, folyvást éljenezve a királyt, ki érdeklődésének ily félreismerhetetlen jelét adja minden közügy és intézet iránt.

A budai királyi palotában századok óta nem történt, hogy az uralkodó valamelyik külföldi hatalom követét első bemutatáson fogadta volna. Most a bécsi uj török nagykövet, Esszád bej, itt akarta benyujtani megbizó levelét, s e végből le is utazott Budapestre, de ily szertartás most sem történt meg, állitólag azért, mert „a budai királyi lakban az udvar nincs annyira képviselve, hogy a fogadtatásnál a nagykövet rangjához illő fényt és szertartásos ünnepélyességet ki lehessen fejteni“. A mi elég feltünő, miután a magyar királynak önálló udvartartása van Budapesten, melyhez Magyarország épen annyi civillistával járul, mint az osztrák tartományok a bécsi udvartartáshoz. Esszád bej tehát visszautazott Bécsbe, s ott fogja átnyujtani megbizó levelét.

A királyné csak karácsony után megy Angliába, addig pedig állandón Gödöllőn marad. Hir szerint, mielőtt elutaznék, még fényes udvari bál lesz a budai palotában.

A király gróf Károlyi Istvánnál. E hó 13-án, mely gr. Károlyi György kaplonyi temetésének napja volt, a király Fóth tájékán vadászván, minden kiséret nélkül bement a kastélyba, s fél óráig időzött a mélyen gyászoló gr. Károlyi Istvánnál, s öccse elhunyta alkalmából részvétét fejezte ki, egyszersmind vigasztaló szavakat intézett hozzá.

Gr. Károlyi György eltemetése e hó 13-án ment végbe Káplonyban. A Budapesten történt beszentelés után a halottat vasuton külön vonattal szállitották Nagy-Károlyba, hová 13-án reggel 7 órakor érkezett. Már nagy néptömeg várta; a város, a szomszéd községek küldöttségek által voltak képviselve, s megjelent az összes urodalmi tisztség. Mikor a tetemet átvették, Nagy-Károlyban és a szomszéd községekben megkondultak a harangok. Gyászlobogós lovas banderium, megszámlálhatatlan néptömeg képezte a gyászmenetet a félórányira fekvő Kaplonyig. Kaplonyban a családi sirbolt mellett fekvő tem-

mind a négy kötet) 8 frt. Mivel az év juliustól juliusig számittatik, a más két kötet tavaszszal fog megjelenni. Ajánljuk a mivelt olvasó közönség pártolásába.

Petőfi a külföldön. Petőfi „János vitéze" franczia fordításban jelent meg Dozon franczia konzultól a „Keleti könyvtár" czimü vállalatban. „János vitéz", a czimlap szerint, magyar eredetiből van forditva lendületes szép prózában. A költői elbeszélést Petőfinek néhány kisebb költeménye követi szintén prózai fordításban. *A spanyolok* szintén foglalkoznak Petőfivel. Mint a londoni „Academy" irja; Don Ramon L. Mainez, a „Cronica de los Cervantistas" hires szerzője Cadixban forditott le egyetmást a „nagy magyar költőtől" (from the great Magyar poet). Ezen fordítás lesz az első, mely spanyol nyelven jelenik meg.

Vajda János „Találkozások" czimű költői elbeszélése iránt, melynek előfizetési fölhivását mult heti számunkban ismertettük, mint értesülünk, már is szépen mutatkozik a közönség érdeklődése, melyet e kitünő tehetségü költönk valóban meg is érdemel. Á szerző maga adván ki jelen művét, óhajtandó lenne, ha a megrendelések a kitüzött határidőig (e hó végéig) beküldetnének, mivel a nyomatandó példányok száma a megrendelések arányához képest fog meghatároztatni. Az előfizetési ár füzött példányra 1 frt 20 kr; díszpéldányra 2 frt 20 kr, mely szerző nevére Budapestre küldendő.

Az Athenaeum kiadásában most jelent meg két nevezetes regény. Egyik *Turgenjew* Ivánnak, az oroszok legnagyobb élő regényirójának legujabb műve, a „*Nov*" mely már csaknem minden európai nyelven megjelent, mindenütt feltünést keltve, kivált személyei lelki- és kedélyvilágának festésével, melyben Turgenjew oly nagy mester. E művének irodalmi becsén kivül ez idő szerint midőn Oroszország uj „akcziója" oly nagy mértékben irányzá ez államra a közfigyelmet, aktuális érdeke is van, mert háttereül ama titkos társulatok szolgálnak, melyek az orosz társadalom minden rétegeit áthatották, s a fennálló állapotok hiveit folytonos remegésben tartják. A regény hőse egy orosz főur természetes fia, kinek tragikumát az idézi elő, hogy a titkos társulatok áramlatába sodortatik, s e helyzetében oly feladatokat vállal magára, melyek egész lényével, meggyőződésével, hajlamaival és természetével ellenkeznek. A munka egy nagy vaskos kötet. Ára 2 frt. Forditotta T. K. — A másik regény *Daudet* Alfonztól van, az oly hamar nagy hirre jutott franczia irótól, kinek egy regényéből készült drámáját, az „ifj. Fromont és id. Risler" a nemzeti szinpadon is tetszéssel adják. Ez uj regényének franczia czime „Jack", magyarul „Egy boldogtalan története." A regényben előforduló életképek Dickens geniális tollára emlékeztetnek, hőse, ép ugy, mint a „Nov"-nak egy természetes gyermek, s hátterét szintén a társadalom árnyoldalai képezik. E mű három kötetben jelent meg V. A. forditásában s ára 3 frt.

Oltványi Pál, szegedi kereseti adófölszólamlási bizottsági elnöknek „*Tájékozó utmutatás a különféle egyenes adók bevallása, tárgyalása és fölebbezése iránt Magyarországban*" czimű műve, most került ki a sajtó alól harmadik bővitett kiadásban. Hézagpótló szakmunka, melyet ugy az adófelszólamlási bizottsági tagok, mint a nagy közönség czélszerűen használhatnak. Eléggé ajánlja maga azon körülmény is, hogy már 3-ik kiadást ért. Ára 1 frt 50 kr. Megrendelhető a szerzőnél (Szeged, belváros 394.) és minden hazai könyvárusnál.

Miniszteri rendeletek gyüjteménye. Ráth Mór kiadásában megjelentek: „A m. k. miniszterium rendeleteinek gyüjteménye. 1877. évi folyam 4-ik füzet. Ára 50 kr. — „Pézügyminiszteri utasitás a közadók kezeléséről stb. Ára 25 kr. — Szabályok a hadsereg és honvédség részére szükséges lovak beszerzése iránt. Ára 40 kr.— „A m. k. igazságügyminiszterium rendeleteinek gyüjteménye. 1872-iki évfolyam. Ára 1 frt.

Fraenkel B. miskolczi- és nyiregyházai könyvkereskedőnél megjelent: „*Bibliamagyarázatok* a szószéken s függelékül nehány egyházi beszéd", irta Barakonyi Kristóf ref. s. lelkész. Ara 1 frt 60 kr. — Ugyane kiadó beküldötte hozzánk a nála kapható „Ujabb protestans egyházi művek" nagy gonddal összeállitott bő jegyzékét.

Uj naptárak. „*Jegyzék-Napló* ügyvédek, közjegyzők, birák és birósági végrehajtók számára, 1878-dik évre" megjelent a Légrády testvéreknél, szerkeszti dr. Sigmund Vilmos. Tizennegyedik évfolyam. A gyakorlati tartalommal s czélszerü berendezéssel összeállitott naptár ára kötve 1 frt 20 kr. — Kolozsvártt megjelent: „*Magyar távirda-naptár* 1878-ra" szerkeszti és kiadja Székely István távirdatiszt. A naptár a szokásos rovatokon, és számos eredeti s forditott szakértekezésen kivül érdekes adalékokat közöl a magyar távirdaügy történetéhez is. Végül a m. kir. távirdaintézet személyzetének létszámát közli. Ára 70 kr.

Wührl Jákó „Téli estékre" czimü szépirodalmi munkára hirdet előfizetést. A kötet két elbeszélést s pár rajzot fog tartalmazni. Előfizetési ára 1 frt. A megrendelések szerző nevére, Budapest, sugár-ut 87. szám alá küldendők.

Folyóiratok. A „*Természettudományi Közlöny*" novemberi füzete Kossutány Tamásnak a magyar dohányról irt értekezését, Hunfalvy dolgozatát: „A fószlerakodások éjszaki Khinában" Hermann Ottó „Természetrajz — nemzeti szellem" czimü tartalmas czikkét közli, ez utóbbit a „Természetrajzi Füzetek"-ből átvéve; s végül számos apró közleményt. — A György Endre által gondosan szerkesztett „*Nemzetgazdasági Szemle*" 3-ik füzete megjelent Matlekovics Sándor, Kállay Béni, Mudrony Soma, Weisz Béla, Láng Lajos, Dobner Rudolf, a szerkesztő és mások tartalmas czikkeivel. A „Nemzetgazdasági Szemle" előfizetési ára egész évre 5 forint, mely Knoll Károly akademiai könyvkereskedésébe küldendő. — A „Földrajzi közlemények" V-ik kötetének 8-ik füzete dr. Erődi Bélától (Kazanlik vidéke és a rózsa-olaj), s Molitor Ágosttól „Nevada állam nagy ezüst ércz-telepe") czikket s ezenkivül több apróságot közöl, — A „*Figyelő*" novemberi füzete Thaly Kálmántól, ifj. Fejérpataky Lászlótól, Abafi Lajostól, stb közöl érdekes irodalomtörténeti dolgozatokat és adalékokat.

Két zenészeti müre hirdet előfizetési felhivást id. Ábrányi Kornél. Az egyik: „*Mosonyi Mihály válogatott irodalmi művei*" (a szerző életrajzával és arczképével,) melyek közt az elhunyt jeles zenész kiválóbb kritikai, elemzési, aesthetikai, műtörténelmi és ismertető dolgozatai lesznek. A második: idősb Ábrányi Kornél „Öszhangzattan"-a második része, az „*Elméleti s gyakorlati magasabb öszhangzattan.*" Mindkét mű, összesen mintegy negyven iven, diszesen kiállitva, deczember havában fog megjelenni. A két könyv előfizetési ára négy frt (bolti ára hat frt lesz) egy-egyé két forint. Az előfizetési dijak a hó végeig a kiadó: id. Ábrányi Kornélhoz (Budapest, haltér 4-ik szám) küldendők.

Uj zeneművek. Táborszky és Parschnál „Hazai emlék" czim alatt, a londoni magyar egyletnek ajánlva, zongorára magyar népdalinduló jelent meg ifj. Fahrbach Fülöptől; ára 60 kr. — Az „Apollo" 21-dik száma Kapy Gyula egy rondinójával, Wachtel Aurél „Borura derü" csárdásával s Allaga Géza egy dalával megjelent.

Az erdélyi ev. reform. egyházkerület térképe, tekintettel az egyházi és a legujabb politikai felosztásra, hivatalos adatok nyomán tervezte Szász Domokos, kiadta Stein János, Kolozsvártt. Ily felirattal jelent meg, mint az „Erdélyi Protestans Közlöny" melléklete, egy nagy iv alaku, szinezett nyomásu, diszes kiállitásu térkép. Special-térképek általában igen hasznosak, nemcsak az iskolai földrajzi oktatás kiváló eszközei levén, hanem a közélet egyes szakaiban is nélkülözhetetlenek. Az általános térképen nem lehet *mindent* kitüntetni. Minél *többet* akarunk, annál tarkábbá s nehezebben használhatóvá lesz. Ki szokták tüntetni a városok és községek minőségét, rangfokozatát: vasuti, távirati, postai állomást; püspöki s egyéb székhelyeket; gyógyfördőt és vivott csatát s isten tudja mit. Határokat, rendesen csak a politikai közigazgatását jelölik, pedig mint tudva van, a törvényszékek, adóhivatalok, katonaállitás, postakerület stb. mind külön határokkal birnak; de mindent föltüntetve egyik sem tünnék föl, s minden összezavarodnék. Ezen a bajon segitenek a special-mappák, minők a postai-, adóhivatali-, katonatoborzási-, vasuti stb. térképek. Ide tartoznak az egyháziak is. S látni való, hogy ily térkép nem csupán és kizárólag az illető egyház tagjait érdekelheti; hasznos mindenkinek, a ki a hazai statisztika, a közigazgatás s általában a honismeret iránt érdeklődik. — Szász Domokos, az erdélyi prot. közlöny szerkesztője, szük körben maradt vállalatával, még a special-térképnek is egy special-részét, csupán az erdélyi reform. egyházkerület térképét adja, hogy szükre mért feladatának annál tökéletesebben megfelelhessen. Meg is felelt. A mit nyujt, szakértők állitása szerint a legjobb special-térképek egyike melyekkel csak birunk. A térkép alapja, a régi Erdély, a legpontosabb térképek után van fölvéve; a mező az egyházmegyék (esperességek, traktusok) szerint tizenkilencz különbözőleg szinezett kisebb mezőre van osztva; a politikai felosztás (az uj rendezés szerint) határvonalokkal jelölve meg. A mi már a községeket illeti, az országrész (illetőleg egyházkerület) *minden* községe, melyben akár atya-, akár fiókgyülekezet van, föl van téve; és pedig nem általános lélekszáma vagy politikai jelentősége szerinti megkülönböztetéssel, hanem a szerint a mint első-, másod-, harmad- vagy negyedosztályu anyaegyház, vagy pedig leányegyház (fiókgyülekezet) van benne. Igy történik, hogy péld. Brassó vagy Szeben, Erdély legnagyobb népességü városai közül való létökre itt csekélyebb jelölést nyernek, mint Hidvég vagy Torda. Külön vannak megjelölve a közvetlenül püspöki (nem esperesi) vizsgálat alatti egyházak. — A térképhez az egyházkerület s egyházmegyéinek és püspöki vizsg. alatti egyházainak statisztikai táblázata, a felső és középtanodák átnézete s a politikai felosztásé is vannak csatolva, ugyanazon lapon. Vajha mindenik egyházkerületnek, minden felekezetnél, ily special térképe volna!

A nemzeti szinházban e héten egy érdekes vendég lépett föl Gounod „Faust"-jában, mint Margaréta. Ez *Ehnn* Berta asszony, a bécsi dalműszinház egyik elsőrendű primadonnája. Szép, kifejlett mezzo-sopránhangja, melylyel kitünőleg tud bánni, szinpadi alakja s kifejező arcza, ugy szinte az egyszerű, nemes játék, melybe drámai erőt és melegséget tud önteni, azonnal meghóditá közönségünket, mely számos kihivással, riadó tapsokkal s egy szép nemzeti szalagos babérkoszoruval jutalmazta. Ehnn asszony reánk nézve azért is érdekes jelenség, mert hazánk leánya; soproni születésü. Ezelőtt évekkel az itteni német szinpadon is játszott s az időben a nemzeti szinház igazgatósága lépéseket is tett, hogy megnyerhesse. Azonban a gazdagabb bécsi operával nem birtunk versenyezni, s igy történt, hogy Ehnn asszony a bécsi opera tagja lett. Mellette *Hajós* Zsigmond, mint szintén vendég, énekelte Faustot, szép hangon, érzelemmel s ő is osztozott vele a tapsokban, ugy szinte Ódry Mephisztóban, mely neki drámai alakitás tekintetében egyik legkiválóbb szerepe, s azt hiszszük, hogy játékát, melyet e szerepben bemutat, a világ legelső szinpadán is elismeréssel fogadnák. A közönség az utolsó helyig megtölté a szinházat.

Zenekari hangverseny. A nemzeti szinház zenekara f. h. 14-én tartotta első nagy hangversenyét *Erkel* Sándor vezénylete és *Ehnn* Berta udv. kamara énekesnő közreműködése mellett a redout nagy termében. A közönség nagy számban hallgatta és élvezte az elég érdekesen összeállitott műsort. Az est főérdekét *Ehnn* Berta assz. éneke képezte, ki négy nyelven négy dalt énekelt különböző zeneszerzőktől. Hangja erőteljes sopran, mely leginkább Gounod „Ave Maria"-ja és Erkel F. „Románczá"-ban emelkedett érvényre. A közönség kiválóan kitünteté. A zenekari számok Weber „Oberon" nyitánya; Beethoven „török indulója"-ja; Berlioz „Sylphidek táncza" (melyet megismételtettek), és *Hoffmann* „Frithjof" symphoniája, a zenekarunknál már megszokott jeles technikával és szinezéssel adattak elő. — A jövő hangversenyben *Jules de Swert* hires külföldi gordonkaművész fog közreműködni.

A népszinházban csak két estére terjedő élet jutott a „*Csárda romja*" czimü eredeti népszinműnek, mely Ecsedy Kálmán első szini kisérlete volt, s megbukott határozottan, daczára Soldosné játékának és énekének. Zürzavaros menetü, összefüggés nélküli meséjét bajos volna elmondani. Egy csárdás lány szerelme játsza benne a főszerepet, kit azonban a legény ott hagy, megházasodik, a megcsalatott pedig magára gyujtja a csárdát. Egyedül nyelvezetében volt, a mi figyelmet érdemelt: a népies észjárás több jó kifejezése.

Közintézetek, egyletek.

A magyar tud. akadémia nov. 12-iki ülésén Ponori *Tewrewk* Emil értekezett a szultán által küldött Korvinák közt létező Festus-kodexről, melyet betüről betüre összehasonlitott más Festus-kodexekkel. A tudományra fontos a Korvinabeli példány, mert a fenmaradt másolatok nem egy homályos helyére vet világot. Különben már ez a példány is csak csonka-példány után van másolva. 1488. nov 10-kén Galeazzo János, milanói herczeg tudakozódott Korvin Jánosnál, kinek Bianca Mária nevü testvére szánva volt, hogy a Korvinák között nincs-e teljes Festus? De bizony sem ezek közt, sem Ugoletti Tádé könyvtárában nem volt, s a Paulus-féle kivonatnál és az eredetinek Manilius Rhallus krétai püspök által fölfedezett töredékénél többet maig sem ismerünk. Az a kodex, mely véletlenül a Korvinák közé került, mint előbbi kötéséből valószinü, Sforza

**

ZIRKELBACH ERNŐ
VASKERESKEDÉS
BUDAPEST
IV., VERES PÁLNÉ-UTCA 37.
TELEFON: 84-2-05.

Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula urnak,

Budapest.-
XI., Budafoki-ut 1o/c.

Pallik Béla

Bánffy Miklós gróf:
A birkapiktor Karri-
katurája. A Mü-
medvelők jótékonyczéli
kiállításából
Repr.
Új Idők 1904-5.

XI. 13 sz

Pállik Béla

Vas. Ujp. 1878 688-l

Az orsz. képzőművészeti társulat rendkivüli közgyülést tartott okt. 22-én, *Pulszky* Ferencz elnöklete alatt. E közgyülést ujabb épitkezések és kölcsön fölvétele tette szükségessé, s bizonyos ingerült hangulat előzte meg, mely a közgyülésen aztán ki is csattant. A gyülésen körülbelől ötven tag jelent meg, oly szám, mely nem igen szokott máskor összegyülni.

Dr. Benkő Kálmán társulati ügyvéd olvasta föl az igazgató választmány jelentését, mely előadja, hogy a műcsarnok szomszédságában levő üres telket a választmány megvette, s azon meg is kezdte egy középület emelését, melyben a zeneakadémia lesz elhelyezve, s a kormány már előre is bérbe vette; ezenkivül festőműtermeket és képzőművészeti klubot helyeznek el benne. A király 30,000 frtot adott az épitkezésekre, a kormány ezret igért; a telket megvásárolták 21,000 frtért, s ekkép az épitésre csak 8000 frt maradt. Az első általános magyar biztositó társulat azonban 60,000 frtnyi kölcsönt hajlandó adni. Kéri tehát a választmány a közgyülést, adna erre felhatalmazást és engedélyt az ingatlanra leendő betáblázásra.

Ez előterjesztést, a társulat épitkezési buzgóságát, s a közgyülés helybenhagyása nélkül tett intézkedését, élesen megtámadták. *Perlaky* Kálmán hosszasan szólt az uj épitkezés veszélyességéről, s több tagtársával együtt (s ezek közt legjelesebb hazai művészeink) inditványozza, hogy az épitkezés helytelenittessék, de miután már annyira előhaladt, a kölcsön oly föltétellel legyen megszavazva, hogy az csak az épülőfélben levő házat s telket terhelje, de a műcsarnokot nem s a netán bekövetkező kárért az épitkezés kezdeményezői legyenek felelősek. Ugyanily értelemben nyilatkoztak *György* Aladár, *Pállik* Béla és Sebők István, mig a választmány mellett *Pártos*, *Havas* Sándor és *Ráth* György szólaltak föl. Dr. *Takács* Lajos közvetitő inditvánnyal lépett fel,

mely szerint az épitkezés ugyan tudomásul vétetik, de a közgyülés helyteleniti az igazgató választmány eljárását, hogy a közgyülés tudta nélkül kezdett hozzá az épitéshez s e végből alapszabálymódositást is követel, melyben a közgyülés joga ily k[illegible]sekben pontosan legyen körvonalozva.

[illegible] heves viták eredménye az let[illegible] [illegible]tján a választmány ja[illegible] [illegible]lvettetett, s Tak[illegible] [illegible]d 18 ellen[illegible]

IFJÚ FEJE

KOMPOZICIÓ VÁZLAT

Pálik Béla

Vas. Lyc. 1879. 482 l.

Pálik Béla festőnk műtermében több kép van készülőben. A muzeumi képtár számára „Delelő“ czim alatt egy juh-csoportot fest; egy másik állatkép játszó kutya-familiát tüntet föl. Pálik több arczképet is fest: Zsedényi Ede, b. Radvánszky, Almásy Fidél arczképeit.

PÁLLIK Béla festő

M. Ért. 1931. 1/2.

1861.	27. érk. febr. 7.	Pálik Béla a képtárban másolni kíván.	95.
	100. márc. 11.	Pecikovits J. 2 rézmetszetet és 1 érmet kínál vételre	
1884	137. ápr. 16.	Pállik Béla „Delelés az erdőszélen". Szerz.	105
1887	661. dec. 9.	Pállik Bélától 3000 írton vétetik meg „Juhok és bárányok" Szerz.	107

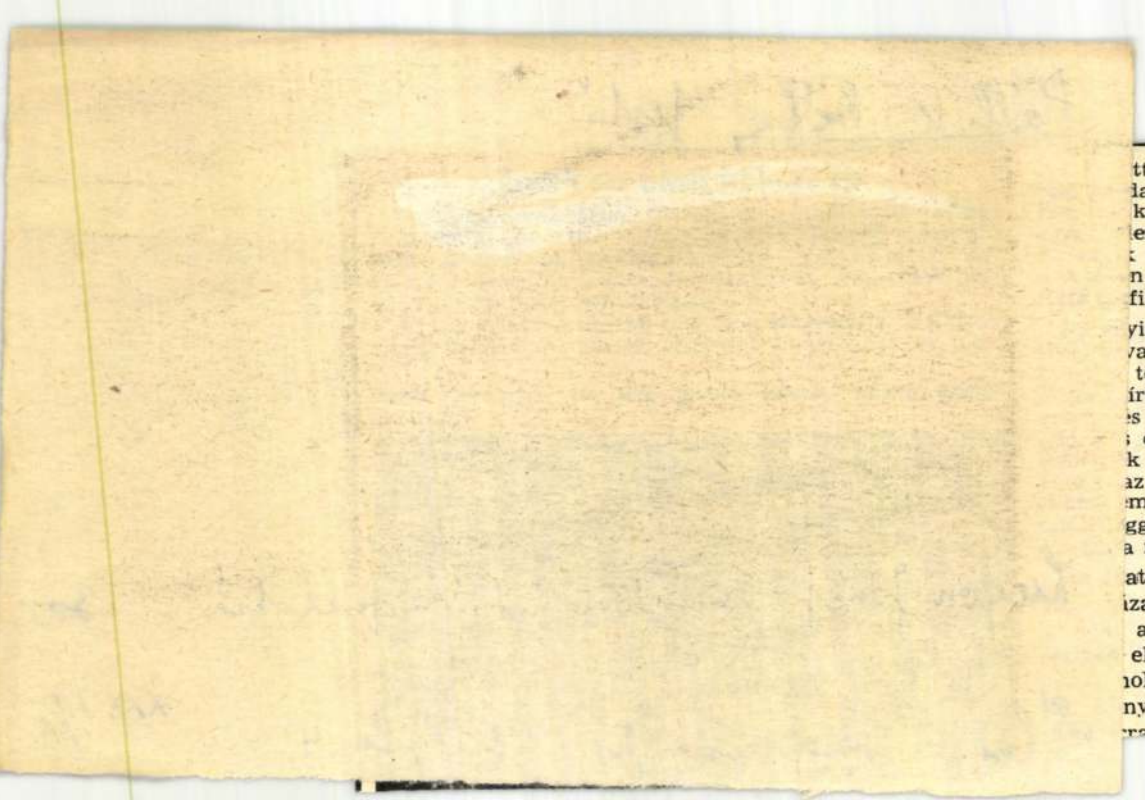

tt vannak fegyverek, finom kidolgozású ékszelagon díszített kerámia edények, üveg ivópohakopt eredetű elefántcsont fésű a *kánai menyegző* enetével és két fibula rúna* írásos feliratokkal. fibulán kibetűzték az *Agilatrud* női nevet (ez n a legrégibb kimutatható germán női név) és a finevet.

yik sírban tyúkcsontmaradványokat is találtak. valóan az elhunyt „úti elemózsiájának" szánták. tölgyfadeszkákból épült, 3,1 m hosszú és 1,6 m írkamrából sok minden előkerült, közöttük egy s egy rövid kard, egy táska gyújtószerszámmal, és övcsat, egy asztalka, egy pajzs, egy cserépk a maradványai és — különös ritkaságként — az ágynak a maradványai, amelyre a halottat m a VI. század végén helyezték. Ez az eddig ggazdagabb sír bizonyára egy szabad frank hara nyugvóhelye volt.

atások során 1,5 méteres mélységben egy olyan, izadi kelet—nyugati irányú frank sírra is bukamelynek készítésekor, egy jóval régebbi sírt elpusztítottak. Ebben egy kőkorszak végi emberholtteste pihent. Guggoló testhelyzetéből, észak—nyú elhelyezéséből és jellegzetes koponyaformá-

Pállik Béla, festő

MÚZEUM

SZERKESZTI: ÉRI ISTVÁN

Tüzértörténet Várpalotán

A várpalotai Thury-vár közelében, az 1725-ben épült műemlék kastélyban és annak parkjában van az Országos Hadtörténeti Múzeum *tüzérségi múzeuma*. A faragott bútorzatú könyvtárteremben — mennyezeti freskóit 1870 táján *Pállik* Béla festette — Várpalota tüzérségi múltjáról és jelenéről láthatók nagyméretű fotók. (Ebben a helyiségben — ha a látogatók úgy kívánják — *történelmi és katonai tárgyú filmeket* vetítenek.)

Az első kiállítóteremben a tüzérség létrejöttét és *az ókortól az első világháború kezdetéig* ívelő fejlődését tanulmányozhatjuk. Eredeti tárgyak, modellek, metszetek és fotók mutatják be a különféle katapultokat és hajítógépeket (ballisztákat), a kőgolyót kilövő XV. századi ágyút meg a XIX. század gránáttípusait, kézifegyvereit. Egy vitrinben a lőpor feltalálásának körülményeivel és a lőporfajtákkal ismerkedhetünk. Metszeteken tanulmányozhatjuk *Leonardo da Vinci* erődítési és ágyúterveit, s *Galilei*nek és *Newton*nak a ballisztikai rajzait. Külön tablók és tárlók szemléltetik a Rákóczi-szabadságharcnak és 1848—1849-nek a tüzérségét.

A második terem *az első világháború*é. A háborúk „gépi korszakában" a tüzérség mérhetetlenül sok lövedéket zúdított a szembenállókra. A lövegek hordtávolságának növekedése azt is lehetővé tette, hogy a tartalékokat és az utánpótlási vonalakat szintén tűz alatt tartsák. Egy különlegesen érdekes kiállítási tárgy: a *Róka—Halász*-rendszerű légaknavető. Ez nem lőpornak, hanem sűrített levegőnek az energiájával vetette ki a gránátot.

A következő helyiség a *Tanácsköztársaság* tüzérségét, majd a *Horthy-korszak* tüzérségét, végül *a második világháború* szovjet tüzérségét mutatja be. A kiállítás negyedik termében *néphadseregünknek* és a *Varsói Szerződés tagállamainak* a tüzérségét ismerhetjük meg. Különösen figyelemre méltó látnivaló a sorozatvető lövedékeknek, az irányítható páncéltörő rakétáknak és a tüzérségi műszereknek a serege.

A kastély parkjában *eredetiben láthatjuk* mindazokat a fegyvereket, amelyekkel a termekben fotókról vagy makettokról ismerkedhettünk meg: a középkor lövegeitől a rakétákig idézik a tüzérség históriáját.

Lugosi József

...alotán 30.

XXXV./1.

...4.

KÉPZŐMŰVÉSZETI SZEMINÁRIUM

A MŰVÉSZ SZEMLÉLETTEREMTŐ TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Irta: Dr. KISS KÁZMÉR

Nemcsak koncertet, vagy színházat, de tárlatot is érdemes csupán a publikum szempontjából látogatni. Sok érdekes megjegyzés, elfojtott bírálat kallódik ott el, mik ha szabad lefolyást nyernének, a sok selejtes közt sok okulnivalót is találhatnának a művészek és kritikusok, amint hogy a szülőre, tanítóra egyaránt értékes lehet a gyermekek egymásközti beszéde. A világért sem akarom a művészek olimpusi magaslatait a tanítói katedra szürke kis emelvényéhez hasonlítani, de párhúzamot vonni föltétlenül lehet: szemünket, ízlésünket ők nyitják föl eddig meg nem látott vagy nem értékelt szépségek előtt.

Élénken emlékszem egy tárlatra, hol két úr így beszélgetett: „Láttál már ilyen bányavárost? sehogy sem értem ezt a képet . . .“ Szinte oda akartam rohanni, hogy meleg kézszorítással helyeseljem a nézetét: ez az igazi és így van jól, hogy nem értjük. És egyáltalán nem természetes sőt csodálni való, hogy *valamit* is megértünk a világon, vagy akár csak felületesen megismerünk!

E kijelentésünk pontos igazolása nagyon messze vivő metafizikai fejtegetésbe vezetne, ami most itt feltétlenül nem szükséges, de hogy megismerésünk mennyire esetleges és a külső világ egyáltalán nem azért van, hogy megismerésünknek anyagául — mondhatnám játékszeréül — szolgáljon, annak egyik világos és kézzelfogható bizonyítéka az, hogy épen nem fontosságuk szerint szerezzük ismereteinket s a külső valóságnak is igen sok és értékes misztériuma marad burkoltan egyszer és mindenkorra előttünk.

A jelen rövid vizsgálódás a világért sem akar a különféle izmusok ságosságának feneketlen filozófiája lenni, mert még a legokosabb elmélet is csak beszéd, üres szóstanicli, a művészet pedig a szó legmagasztosabb értelmében *tett*, poiézisz. Mindamellett a lehetőség szerint mélyére kell nézni a problémának felhasználva az ismeretpszikologia idevágó adatait.

A nagyolvasottságú irodalmár, a kiváló esztétikus, vagy tudós hajlandó a műveletlen embert megsajnálni néhány kis kuszált gondolatával, tisztázatlan fogalmaival. Érthető, mert tüstént arra az ismerettöbbletre gondol, amivel ő rendelkezik amaz embertársa felett s aránytalanul nagynak látja az azáltal *nem ismert* mindenséget ahhoz a kis töredék-világhoz képest, melyet a primitiv lelkében hordoz. Mindez azonban közönséges optikai csalódás. Tulajdonképen mindannyian tökéletes egyensuly hordozói vagyunk, oly egyensulyé, melynek egyik serpenyőjében a külső világ, (makrokozmosz), a másikában lelkivilágunk (mikrokozmosz) van. A kettő egymással equivalens. A külső világ csak addig nyúlik s annyit jelent számunkra, amennyit ismereteinkkel belőle meghódítottunk. Ismeretvilágunk tarka-barka szövetének szálai pedig végeredményben kivétel nélkül azon csomókból indulnak ki, melyek érzékszerveinkhez vannak kötve. Egy született süket fizikus ragyogó értekezéseket irhat a temperált skála zenei előnyeiről vagy hátrányáról, a *hang*-ról azonban nemcsak szemlélete, de fogalma sem lesz sohasem. Innét látszik az érzékszerveink útján támadt ismeretnek végtelen fontossága lelkiéletünk kialakulásában.

A külvilág tárgyairól érzékszerveink útján szerzett ismeretet, amelynek alapján ama tárgyakat tőlünk függetlenül is létező valóságoknak fogjuk fel, a pszikologus *szemléletnek* mondja. Ilyen szemlélet kivétel nélkül minden érzékszervünk területén támad: nézek egy házat látásszemléletem van, barátom beszédét hallgatom, hallási szemléletem van, megfogom az esernyőm nyelét, tapintási szemléletet szerzek stb. Így mehetnénk végig az összes érzékszerveken. Mindamellett mégsem szoktunk például szaglási vagy fájdalom-szemléletről beszélni. Különösen értékes szemléletet keltenek azon érzékszerveink adatai, melyek objektivebbek, ösztönéletünktől függetlenebbek, mint a többi és ezek a látás, hallás, tapintás. Nem a véletlen dolga, hogy a művészetek is ezeknek talaján sarjadtak, a látásén a festészet, építészet, szobrászat, a hallásén a zene, költészet, a tapintásén a szobrászat, építészet stb. és nagyon problematikus, hogy valaha is beválik Maeterlinck reménysége, melyet a *L'intelligence des fleurs* kötetéhez *Les parfums* cimmel csatolt szellemes essajében fejteget, hogy a jövő kultúrák ki fogják fejleszteni a szagok művészetét is ép olyan gazdagon és artisztikusan, mint mi a színekét és hangokét vagy akár a plasztikumét. Esztétikai ítéleteink és érzelmeink egyelőre csak az előbb említett három érzékterülethez kapcsolódnak s fejtegetéseinkben is csak ezekre vagyunk tekintettel.

Annak igazolására, hogy a szemléleteknek világképünk kialakulásában milyen alapvető fontosságuk van, vegyünk egy fiktiv példát. Az asztalon előttünk vázában egy pompás virágcsokor. Ha valamely felsőbb hatalom megvonná tőlünk a színérzéket, látási szemléletünk pusztán a kontúrra, valamint világos és sötét árnyékfoltokra szegényülne. Ha most a látásunk teljesen megszűnnék, a csokor jelenlétéről még mindig megbizonyosodhatnánk úgy, hogy megtapogatjuk, megrázva ama bizonyos jellemző zizegést halljuk, a virágok illatát érezzük. Ha most többi érzékszervünk működését is fokozatosan felfüggesztené amaz említett hatalom, végül is a csokor *számunkra* a semmivel egyenlővé válnék. Az ilyen hatalom kétségkivül csodálatra méltóan nagy lenne, aminővel ember nem is rendelkezhet. De nem sokkal csodálatosabb-e az a hatalom, mely az előbb sorozatosan felfüggesztett szemléleteinket valamely titkos tudománnyal létre tudná hozni bennünk anélkül, hogy a tárgy maga ott volna, mintegy velünk *alkottatná* meg a tárgyakat, mint kisebb kiadású teremtőkkel. Érdekes, hogy ezzel a nagyobbnak látszó és szimpatikusabb hatalommal már egyes emberek is rendelkeznek s ezek a képzőművészek. Tulajdonképen a képzőművészek sem mind és felosztásuknál egy határtalanul fontos

Száguldva menekül most a bukott angyal s a zuhanó természetes ösztönében széttárt ujjú kezével mintegy felületet formál, amelyre ráeshet. Az égitestek még egyszer megvilágítják hordozójuk utját, aki merészségében Istenhez akart hasonló lenni még ruházatában is. S csodálatosan illeszkednek bele ebbe a képbe a remegő angyalok, akiknek félelme talán csak addig tart, míg végleg eltünik a sötét szellem és a világosságban rázendíthetnek a mennyei karok a szent hozsannára.

Ez a magyarázat a szemlélő számára maradéktalan, de egyuttal a freskósorozat összhangját sem bontja meg, mert míg az első kép a világ teremtését, a második Lucifer bukását, a harmadik a Teremtőatyának a jó teremtésre, a halakra, madarakra és virágdíszünkben álló fákra osztott áldását, vagyis az ember születése előtt végbement három legjelentősebb történést mutatja be, addig a második csoport három freskója, az emberiség keletkezését és az eredeti bűn, és a harmadik csoport pedig az emberiség megoszlását, a vizözönt s végezetül Isten és az emberiség megbékülését, szövetségét ábrázolja. S a világtörténet e folyamataihoz a méltó keretet az emberiség jövendőjét feltáró, misztikus, hősi lények, a sibylláknak és prófétáknak alakjai adják.

Teljes díszében azonban csak akkor állott a kápolna, amikor 1535-ben Michelangelo még egyszer kezébe veszi elhanyagolt és nemszeretett ecsetjét és 1541-ben befejezi az oltár felett lévő falon az Utolsó itélet freskóját, amelyhez még közelfoghatót sem tud a művészettörténet említeni. A Capella Sistinába belépőt első pillanatra különös érzés fogja el. Meg kell barátkoznia a szinte túlságosan egyszerű építkezéssel, hogy aztán annál jobban elmerüljön lelke a festészet e halhatatlan csodáiba és a helyes magyarázatot ismerve, a maga egyéniségén keresztül fogja fel a szépség ez örök kivirágzásait. *Dr. Dénes Tibor*

A KÉPZŐMŰVÉSZET BEKÖTÉSI TÁBLÁJA az 1930-as évfolyam számára elkészült. Az izléses, félvászonkötéses, aranynyomással ellátott kötési táblát előfizetőinknek kedvezményesen 2·50 pengőért szállítja a Képzőművészet kiadóhivatala. A költséges utánvételezés, illetve a körülményes utólagos inkassó elkerülése céljából, legpraktikusabb a tábla árának beküldése a rendeléssel egyidejüen.

A TÉR ÉS FORMA decemberi száma a szokott nivós tartalommal és sok illusztrációval jelent meg.

A NEMZETI SZALON ARANYÉRMÉT ez évben ismét kiadták. Ezuttal *Róna* Józsefet, a kiváló szobrászművészt érte a kitüntetés, akinek ünnepélyes keretek között adták át a Szalon aranyérmét.

PÁLLIK BÉLA: BÁRÁNYOK ÖRÖME

Az Ernst-Muzeum aukció-kiállításáról

Képzőművészet
1931. 36. 77 -

Unnepély a kiállítás területén. A kiállítás igazgatósága az el-ő esti ünnepélyt e hó 22-ikén a budapesti katonai zenekarok nyugdíjalapja javára rendezte a katonaság nagyon megerdemelte azt a dicsőséget, budaszeg kiállítás egyik legszkeletesb része az erdélyi tárlatnak. Ennekivül a katonaság órai díjelenkint a kiállítás fölöttelet. 5 zenekar tehát katonai zenekar játszik. Ennek 22-ikének estéjét tehát az igazgatóság átengedte a katonai zenekaroknak.

Egyben katonai zenekar [illegible] egyszerre az

Pállik Béla K

Körképe terve Csókkal
és Márkkal közösen
és Eisenhuttal

Vas. Ujs. 1896. 500 l.

A junius 8-iki díszmenet megörökítése. Már említettük, hogy mind a hatóságok, mind a művészi körök festményekben kívánnák megörökíteni a jun. 8-iki nagy menetet. Terv bőségesen van hozzá. Legujabban Pállik Béla festőművész emlékiratot nyujtott be Wlassics miniszterhez, melyben a menet ábrázolása czéljából egy oly külön épületnek föl-állítására kéri a kormány támogatását, mely hat félkörü képben (dioráma) a díszmenet legérdekesebb részleteit egyesitené. Pállik Béla több művésztársával, nevezetesen *Eisenhut* Ferenczczel, *Csók* Istvánnal és *Márk* Lajossal szövetkezett, kik a menet részleteit megfestenék. A költségekhez szükséges tőkét részvények kibocsátásával akarják födözni.

herczeg volt, de anyja kétes hirü nő. Ez a származás azért van, hogy a grófnőben, Lionetteben is legyen egy csepp vér, mely nem tiszta. A grófnőbe szerelmes lesz egy dusgazdag ember, Nourvady, egész szemtelenül megmondja neki, hogy imádja, s átad egy kulcsot, egy pazar fényü kastély kulcsát. A mikor akarja, Lionette menjen e kulcscsal a kastélyba, s ott boldog lesz. A nő megvetéssel dobja a kulcsot a kertbe. De férjében fölébred a gyanu, azzal a bősz féktelenség, s a nő most elmenekül, fölkeresi a kertben a kulcsot, elmegy a palotába s követeli ott, hogy tönkre tett becsületét állitsák helyre. De a férj rendőrökkel megy utána, azért, hogy a házasságtörés bünét rábizonyitsa. És a méltatlanul sértett nő ezt maga is megkönnyiti, s maga mondja, hogy igen, ő megcsalta férjét. Ha nem igy tenne, és mindent elmondana, mint a harmadik felvonásban, a darab véget érhetne, de akkor nem lett volna érdemes megirni. Szükség van még egy felvonásra, hol Lionette már egészen közönyös s belátva, hogy becsületes nő nem lehet, hajlandó volna követni Nourvadyt akárhová, ha ez nem bánna durván az asszony gyermekével. Ekkor Lionetteben fölébred az anya, furiaként tör ki, s miután megmutatta, hogy igazán szereti gyermekét, s Dumas egy hatásos részlettel gazdagitotta a szinpadot, nincs más hátra, minthogy a férj is megjelenjen, s annak elmondjon mindent és egymás karjaiba omoljanak. Lionette szerepét Helvey Laura kisasszony oly bravourral adta, hogy a hatásban neki is van annyi része mint Dumasnak. Nagy Imre (Nourvady), Nádai (a gróf), továbbá Vizvári, Bercsényi és Heténvi oly együttes előmozditói az előadásnak, hogy még kifogást sem tehetni játékuk ellen.

A „*Pacsirta*“ kedves, vonzó darab. Romeo és Julia emlegetik a pacsirtát, melynek éneke (a reggelt jelentvén) megzavarja őket boldogságokban. Ilyen pacsirták az anyósok is, kiknek megjelenése megzavarja a szerelmes párokat. Az anyós itt egy báróné, ki rövid látogatást tesz fél év óta nős fiánál, a kihez épen jókor érkezik, mert a fiatal ember már kezdi elhanyagolni nejét, s egy Párisban időző kaczér amerikai nővel meg is akar szökni. A pacsirta észreveszi s igen szeretetreméltón elháritja ezt a veszélyt s visszahozza a családi boldogságot. A pezsgő szellemmel irt vigjátékban a jólelkü anyóst Prielle Kornelia művészetének egész teljességével játszotta s gyönyörködteté a közönséget. Mellette még Márkus Emilia k. a., Halmi és Mihályfi játszanak egész sikerrel a kis darabban.

Az operánál *Wiltné* asszony e hó 20-án fejezte be harmadfél hó óta tartó vendégszereplését, mely a nemzeti szinháznak oly tömeges közönséget biztositott. Utolsó föllépteül «Normát» választotta, mely az ő hatalmas hangjával, művészi technikájával most is nagy vonzerejü lett. A nemzeti szinház igazgatósága egy szép bokrétával, a zenekar pedig koszoruval tisztelte meg a jeles művésznőt, ki a téli szinházi saisonra ismét vissza fog térni vendégszereplésre.

A népszinházban e hó 14-én mutatták be Offenbach legutolsó művét, a „*Hoffmann meséi*“ czimü regényes operettet, melyhez a bécsi Ringszinház katasztrófájának emléke füződik. E darabot másodszor akarták ott adni, mikor a borzasztó vész kitört. Nálunk egészen szerencsés körülmények közt vonult föl a népszinház deszkáira. Tetszett és az előadás a legjobbak egyike.

Offenbachra, ki régebben könnyü, vidám és pikáns zenéjével hóditott, e legutolsó művében alig lehet ráismerni. Komoly operát irt, s ebben is megmutatta kiváló tehetségét, minden részletet művészies gonddal dolgozott ki, sok helyen drámai erővel és hivteljesen. A szöveghez nem is illett volna az ő pajkossága. E szöveg a lehetőleg regényes, sőt fantasztikus. Barbier irta, eredetileg drámának, de mivel mint ilyen nem kerülhetett szinre, átidomitotta dalmű számára. Hőse Hoffmann, egy régi német iró, ki itt valami Fauszt-féle alaknak van föltüntetve. Hoffmann a német diákok vidám körében szerelmi történeteit beszéli el, s a mint hozzá kezd az elbeszéléshez, hogy első szerelmének tárgya Olympia volt, ott legördül a függöny, s a következő két felvonás aztán az elbeszélés illusztrálása, melyben Hoffmann a hős, a többi személyek ugyanazok, a kiket az első felvonásban megismertünk, de másmás alakban. Az egész pedig annak allegoriája, hogy költői kedélyt különböző benyomások, sőt szenvedések fejlesztenek. Hoffmann először egy mesterileg készült viasz-bábut szeret meg, természetesen azt gondolva, hogy élő lény, mert e bábu mozog, tánczol, sőt énekel is, ha mestere egy-egy rugót mozgásba hoz. E szögletes mozgásu automatát Hegyi Aranka k. a. nagy derültség közt és kellemesen személyesiti. A második szerelmi történet egy fiatal, szép énekesnőről szól, kinek életeleme az ének, de mellbeteg lévén, meg van tiltva neki. Azonban mégis énekel, egy demoni doktor rábeszélésére, s meg is hal. Ezt is Hegyi Aranka k. a. játsza, valamint még egy harmadik szerepet, Stella szinésznőt. A főbb szereplők átalában három különböző alakban jelennek meg, s nagy terük van kitünni. Hegyi Aranka k. a. és Vidor használják föl legszerencsésebben ezt az alkalmat. Vidor ezuttal játszik először a népszinházban jellemszerepet, s mindenkit meglepett erőteljes ábrázolása által, kivált mikor egy demoni csoda-doktort játszik. Az előadás e valóban két jeles ábrázolója mellett Komáromi Mariska k. a., Kápolnai (Hoffmann), Solymosi, Tihanyi, Kassai a többi szerepekben biztositottak hatást az uj darabnak.

A budai szinkörben, melynek kijavitására a főváros közel 10,000 frtot fordit, Bogyó Alajos szintársulata május 1-én kezdi meg előadásait. Operákat is fog adni.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Az orsz. képzőműszeti társulat e hó 16-án tartotta meg azt a rendkivüli közgyülését, melyen a fölött kellett dönteni, hogy a társulat élére az eddig évenkint választott igazgató helyett állandó és nagyobb fizetésü igazgató helyeztessék, ki a többi igazgatósági tisztviselőkkel is rendelkezik. A választmány e javaslatáról már hetek óta sokféle véleményt lehetett olvasni a lapokban, s előre látható volt, hogy a közgyülésen többen megtámadják. A közgyülés valóban a legzajosabb jellegü volt, s végül is 45 szótöbbséggel elvetette a javaslatot, melynek elfogadásához a szavazatok kétharmada lett volna szükséges, mert alapszabályok módositásáról volt szó.

Ipolyi Arnold püspök elnökölt s a megnyitó beszédben részletesen indokolta a javaslatot. Elmondta, hogy a társulat ügyei az örvendetes gyarapodás következtében annyira fölszaporodtak, hogy e teendőket ideiglenes dilettánsi módon vinni, évről évre, többé nem lehet, s nagy felelősséggel is jár. Perlaky igazgató, ki oly kiváló sikerrel vezette eddig az ügyeket, lemondott s a választmány tagjai közül egyik sem volt hajlandó elfogadni az igazgatást. Ismételt fölszólitásokra a volt igazgató hajlandónak mutatkozott a tiszt elvállalására, saját érdekei kárpótlása mellett, s ha az igazgatói állás nem ideiglenes, hanem állandó lesz. A választmány belátta, hogy az igazgatásban változtatni kell. Az igy származó költség évenkint 1500 frt, melyet a társulat anyagi helyzete könnyen elviselhet.

Következett erre a heves vita. A nagyon népes közgyülés két pártra volt oszolva, s az ellenfél szónokait zajos közbeszólásokkal szakitotta félbe, ugy hogy voltaképen egyik szónok sem beszélhette ki magát. Mindig csak szavazást sürgettek. *Pállik* Béla hevesen megtámadta az egész választmány eljárását, s a javaslatot ugy jellemezte, mint a mely egyenesen a művészek befolyását akarja kiszoritani, a társulat vagyonát pedig elpazarolja. Ez utóbbi kifejezés nagy zivatart támasztott, s az elnök rendre utasitotta a beszélőt, ki folytonos zaj közt fejtegette, hogy diktátori igazgatóra nincs szükség. A sok ellenmondás közt beszédét abba kellett hagyni. *Feszt* Árpád is a választmány ellen beszélt, s az igazgatói fizetés nagyobbitása ellen azt hozta föl, hogy a képzőművészeti társulat még ma sincs abban a helyzetben, hogy a magyar festészet gyámolitására festményeket vásárolhasson, mert ha tavaly 4999 frtot fordithatott is erre, abból 4000 frtot a kormány adott segélyezésül. Azt is megrótta, hogy a műcsarnokban mindig nemzetközi képkiállitásokat rendeznek. Az ő beszédjét is sokszor félbeszakitották. *Takács* Lajos, *Máttyus* Arisztid a javaslat mellett szólaltak föl, de a zaj és közbeszólás nem akart csillapulni. *Pulszky* Károly a javaslat ellen beszélt. Végül pedig *Csernátony* Lajos szólt, a ki elismerte a javaslat érdemét, de azt a legrosszabb időben terjesztették elő, szenvedélyes ellentétek közepette, melybe személyes rokonszenvek és ellenszenvek is közbevegyülnek; másrészt pedig a társulat, mely állami segélyezésre szorul, nincs még oly helyzetben, hogy egy nagy fizetéses állást rendszeresithessen. Ezért ő is ellenzi a javaslatot.

Következett ezután a titkos szavazás. A 235 beadott szavazatból 140 a javaslat ellen, s mellette csak 95 szólt. Mikor az elnök ez eredményt kihirdette, megéljenezték.

A magyar tud. akadémia ápr. 17-ki ülésén leginkább szakszerü előadások voltak. B. *Eötvös* Loránt tartalmas előadásban mutatta be az általa szerkesztett elektro-kapilláris mozgatót. *Hunyady* Jenő kis felolvasást tartott nehány determináns egyenletről, *Lojka Hugó*, mint vendég, pedig zuzmó-gyüjteményt mutatott be, melyet tiz év alatt Magyarországon és az erdélyi részeken szerzett, s ezek közt több oly faj van, melyekről eddig nem volt ismeretes, hogy hazánkban is tenyésznek. *Thán* Károly egyetemi vegytanár előadása a nagy közönségre is általános érdekü.

Thánt a szinházak tűzbiztonsága ügyében összehivott belügyminiszteri tanácskozó értekezlet megbizta, hogy a gázkiömlések megakadályozására utasitást dolgozzon ki. Ennek következtében három készüléket állitott össze, melyek alkalmasak arra, hogy a gázkiömlésre figyelmeztessenek. Mind a három készülék kicsiny eszköz, könnyen hordozható és elhelyezhető. Az egyik készülék az erősödő gázkiömlésre zajt üt és ez által is figyelmeztet. A másik igen érzékeny, s a legcsekélyebb gáz jelenlétét is megmutatja a manometerben felemelkedő piros viz. Thán megmutatta, hogy ha e készülék oly gázcsap fölé helyeztetik, mely annyira le van zárva, hogy a gyufa lángja már meg nem gyujtja a gázt, — mégis jelzi, hogy azért van gáz-kiszivárgás. A harmadik készülék a legalkalmasabb a szinpad s minden oly helyiség számára, hol sok a gázcsap, vagy kaucsuk-csöveken vezetik a gázt, melyek könnyen megrepedhetnek. Ez egy kis üvegcsövön mutatja, mint a hévmérő, hogy mennyi gáz van a levegőben, s a följegyzett fokok szerint akárki leolvashatja. Ha a légben 2 százaléknyi gáz van elterjedve, már megérezzük szagát, de az orr nem elég érzékeny arra, hogy a veszedelmes mennyiségü gázt fölismerje, kivált azoknál, kik megszokták a gáz szagát, mert azzal dolgoznak. A levegőben 6 százalék gáz már gyulékony; 10 százalék pedig erős durranással explodál. Ezeket tudva, a készülékről bárki fölismerheti a veszélyt.

A természettudományi társulat april 19-iki ülésén dr. *Krenner* József bemutatta a február 3-iki nagy meteorhulláskor Erdélyben leesett meteorkövek nehány példányát. Mintegy 600 darabot szedtek össze, melyek legnagyobbja 37 kilogrammot nyomott; ezek között egy 7 kilogrammost be is mutatot az ülésen. Utána *Dietz* Sándor értekezett a kukoricza rendellenes képződményeiről. A leggyakoribb rendellenes képződés az, melynél a szár hegyén álló virágzatban egyes virágok nősökké lesznek s a torzsa virágzaton egyesek himekké. Ha állandósitani lehetne ez esetet, a kukoricza még jövedelmezőbb lenne, mint most. Fölemliti ezenkivül a szemek szinének eltérését s a leveleken való fehér sávok fölléptét. Bemutatja a Dél-Amerikában vadon termő Zea eryptospermát, melyről azt vélték, hogy a Zea Mays őse, de azt hiszi az egyetem füvészkertjében termett példányok után, hogy ez eredeti faj s a Zea Maystól eltér.

A földrajzi társaság e hó 20-iki ülésén dr. *Török* Aurél tartott fölolvasást Algirról, hol hosszabb ideig időzött. Ismertette röviden e franczia gyarmatnak ezelőtt 52 évvel Franciaországhoz csatolásának körülményeit, aztán pedig földrajzi és természeti leirását adta, szólván éghajlatáról, vizeiről, sós tavairól, földalatti folyóiról, melyek az oázokat táplálják, hegyeiről, bányáiról, ásványairól, növényzetéről és állatairól. Összes lakossága 2.900,000, és sokféle keverékből áll. Az érdekes fölolvasás után *Hunfalvy* János mutatta be Lanfranconi mérnök munkáját Magyarország ármentesitéséről.

A filologiai társulat e hó 19-iki ülésén *Finácsy* Ernő a római költőnőkről értekezett, felsorolva a gyarmatokon élteket is. Augusztus császár idejéből csak egyetlen egy nőköltő emléke maradt fenn, bár nem igen hihető, hogy ama fényes korban több római költőnő ne lett volna. *Heinrich* Gusztáv az «Elfrida» tragédiákról irott értekezéséből olvasott fel egy részt, azt, mely a Bartuch-féle Elfridának szabad átdolgozása. *György* Lajos Theokritoszból, *Gergely* Károly Anakreonból mutattak be sikerült forditásokat. Végül *Csengery* Jánostól olvastak fel egy értekezést «a görög rhetorika» ó-kori irodalmáról.

A Petőfi-társaság e hó 16-iki ülésén az elnöklő *Komócsy* József legelőször is azt jelentette be, hogy Petőfi szülőinek hamvait a Józsefvárosi régi temetőből átvitték a kerepesi uti temetőbe, hol a főváros hatósága diszes helyet adott. A felolvasások sorát *Várady* Antal nyitotta meg, ki *Lakatos* Sándor (vendég) értekezését olvasta föl «Bajza mint lyrikus» czim alatt, mely azt fejtegeti, hogy Bajza csak a vigasztalhatatlan fájdalmat ismeri költeményeiben. Ezután Komócsy József két fiatal költő művét mutatta be. Egyik *Szabó* Sándor, kitől «Megnyugvás» czimü elegiát olvasott föl, a másik *Jakab* Ödön verses elbeszélése «Galambodi Péter», mely jó népies hangon beszél el egy falusi tragédiát. Mind a két költeményt megéljenezték. Végül *Torkos* László olvasta föl *P. Szathmáry* Károlynak «A mi kis dobosunk» czimü rövid elbeszélést, melylyel a nyilt ülés véget ért. A zárt ülésben a *debreczeni kirándulás* programmjával foglalkoztak. A debreczeni felolvasó ülés május 7-én lesz, s abban Szana Tamás titkár a társaság czéljait ismerteti, Jókai Mór, Teleki Sándor gróf, Mikszáth Kálmán és Vértesi Arnold rajzokat, elbeszéléseket igértek, Komócsy József, Szász Gerő és dr. Várady Antal költeményeket olvasnak fel. Az ülés legfölebb két óráig fog tartani. A társaság

vaslegyet készitett, mely jó darabig tudott repülni s azonkivül egy életnagyságu sast, mely I. Miksa császár Nürnbergbe érkezésekor 1470-ben elébe repült s fejét meghajtotta. Mind ez állitások azonban csak szóbeszéd után jegyeztettek fel.

Komolyabbakká váltak e gépekről szóló följegyzések az uj-korban, midőn egyes műremekeket nemcsak részletesen leirtak, de némelyikök korunkig fenmaradt. A leggyakoriabbak azok a mozgó alakok, melyek az óraütések alkalmával jönnek elő s a milyenek még ma is gyakran láthatók. Néha az óráktól függetlenül is alkottak ily alakokat. Bullmann János nürnbergi műlakatos férfi és nő bábukat csinált, melyek gépezet által hajtva ide s tova mozogtak, dobokat és tányérokat vertek s e találmányát abban az időben nagyon megbámulták. V. Károly császár, midőn a st.-justi kolostorba vonult, szintén foglalkozott ily önmozgó gépek készitésével s a kolostor lakóit gyakran mulattatta azzal, hogy fából készült verebeket röpittetett s egyes alakokat trombitáltatott, doboltatott, sőt egymással harczba kevert. Egy barát, Jonellus Turrianus Cremonenses egy kis önmagától járó vas malmot készitett, mely oly kicsi volt, hogy a csuklyába el lehetett rejteni, de azért naponkint annyi gabonát őrölt, a mennyi nyolcz embernek elég volt. Hiresek voltak Vaucanson franczia gépei a mult század elején. Egyik ülő fuvolást ábrázolt, kinek ujjai a fuvola nyilásait szabályszerüen nyitották ki s zárták be, mig a gépezet más része a szájon át levegőt fujt belé. Ez alak tizenkét zenedarabot tudott játszani s volt egy társa is, mely állva a balkezében tartott pásztorsipba fujt, mig jobbjával dobot vert. Leghiresebb műve volt azonban egy mesterséges kacsa, mely az élő kacsáknak minden mozdulatát természethiven utánozta, szárnyait mozgatta, hápogott, az elébe dobott magvat fölkapta s látszólag megemésztve kidobta magából. Hasonló alakot, mesterséges pávát készitett De Gennes tábornok, egy műlakatos fia. Droz gépész egy egész szinész csoportot állitott össze mekhanikus uton, melynek tagjai mozogtak, mig mellette fuvola, ének s kutyaugatás volt hallható. Gardener angol a mult század végén hárfajátszó alakot készitett.

Különösen a jelen században foglalkoztak sokat az ily önmozgó gépek készitésével. Hires volt Beck londoni muzeumában egy kis aranytobákos szelenczébe zárt arany és zománczozott kolibri, alig egy hüvelyk nagyságu. Egy rugó nyomására megnyilt a szelencze, a madár rögtön kiszállt, apró szárnyait megmozgatta, kis rubin csőrét megnyitotta, s ép oly kellemesen mint élénken dalolt, azután ismét visszavonult házikójába, mire a fedél magától leesett. Ugyanitt volt egy fekete, szintén zománczozott keresztes pók természetes nagyságban, mely összevissza futott az asztalon, mozgatta és bevonta lábait az érintésre s általában mindenben hasonlitott az élő pókokhoz. Gépezete 115 kis, részben csak nagyitó üveg által észrevehető kerékből volt összetéve. Hasonló művészi alkotás volt egy hattyu természetes tollakkal, mely aranyhalakkal megrakott kis tóban uszkált, szárnyát és nyakát kinyujtotta, tollait megtisztogatta s végül egy-egy halat megfogott és elnyelt.

A mekhanika e remekművek által csakhamar oly magas fokra emelkedett, hogy tovább fejleszteni már lehetetlen volt s ezért a csalók és vásárosok kezébe került az önmozgó gépek ügye. Sakkozó és beszélő gépeket szerkesztettek. Fa, gipsz, viasz, vagy más alakból alkotott és fantasztikus módon felöltöztetett embereiket rendesen egy szekrényre állitották, melynek elején üvegfal volt s ebbe tekintve egész sereg kereket, hengert, sipot s más szerkezetet láthattak a nezők s a tulajdonos ezeket mondta a titkos gépezet alkatrészeinek holott rendesen egy-egy embert bujtattak a belső részbe vagy a tulajdonos, mint ügyes hasbeszélő, szedte reá az embereket. A század közepe táján nagy városokon sokszor fordultak meg ily csalók, mig végre többet leálczáztak s igy hitelöket elvesztették. Néha a beszélő alak más helyiségben volt s a géppel titkos szócső által állott összeköttetésben, ugy, hogy titkának fölfedezése egyenesen a véletlen dolga volt. S különben is maga a szerkezet elmés volta s a szokatlan hir még az olyakat is gyönyörködtette, kik természetellenes csodákban hinni egyátalán nem szoktak s ezért az ily gépek tulajdonosainak mindig elég jövedelme volt. Még Kingfunak is akadt oly lelkes bámulója, ki e gépezetet egyenesen a bécsi akadémia figyelmébe ajánlotta. Régi és igaz tehát e tekintetben is az öregek ismert mondása: «Mundus vult decipi» («A világ akarja, hogy megcsalják»).

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

„Magyar Plutarch" czim alatt nagyobb tervü vállalat indult meg Aigner Lajos kiadásában. A vállalat első folyama *„Uj Magyar Athénás"* czim alatt, mint Bod Péter Magyar Athénás ának folytatása, az ujabbkori (s részint a még ma is élő) magyar protestáns egyházi irók életrajzait, irodalmi munkáik könyvészeti jegyzékével, betüsoros rendben adja s körülbelől 10 füzetre van számitva. Kálmán Farkas, Bierbrunner Gusztáv (ismert protestáns egyházi irók) s mások közreműködésével szerkeszti Sz. Kiss Károly. A most megjelent I. füzet négy nagy nyolczadrét iven Ács Károlytól Bodola Sámuelig terjed s az A. betüből 8, a B-ből 46, összesen 54 életrajzot ad, melyek közül a nevezetesbeké, mint Aranka György, Árvai József, Baksay Sándor, dr. Ballagi Mór, Balogh Ferencz, Almási Balogh Sámuel, Báthory Gábor, Benkő József (a Transylvania nagynevü irója), Bod Péter, Bodola Sámuel stb. meglehetős terjedelmüek is. Ha e vállalat — mint remélhető — kedvező fogadtatást nyer, a többi folyamok (kathol. egyházi irók, iskola- s tanügyi irók, államférfiak) is követendik. De maga ez a folyam is, a mint indult, nagy gyarapodására szolgálhat irodalomtörténeti irodalmunknak. Megemlitjük még, hogy minden füzethez egy arczkép (az I.-hez dr. Ballagi Móré) lesz csatolva; havonkint két füzet jelen meg; 6 füzetre az előfizetés 3 frt. Egyes füzet ára 50 kr.

„Egy nagynéne levelei" czimű könyvet kaptunk Sárospatakról, mely a Pfeifer-féle budapesti könyvkereskedés utján jött forgalomba. Felnőtt leányok és fiatal asszonyok számára irta *Warga* Lajosné, szül. *Rajka* Teréz, ki a nőnevelés terén sokat működött s a nevelésügynek — mig élt — irodalmilag is használt. A könyv levelek alakjában (összesen 25 levél van) foglalkozik a háztartás ügyeivel, a szokásokkal, a házi erkölcsökkel, a gyöngéd, illemes magaviselettel, melyet a nőnek követni kell különböző alkalmakkor. Peldák vannak fölhozva mind ezekre, a közelmultat összehasonlitja a jelennel, s kis rajzokban mutatja meg, hogy nem mind jó, a mi divat, hogy a nagyralátás, hivalkodás, sok családnak romlása. A bemutatott családokban és személyekben tünteti föl a kitüzött czéljához szolgáló példákat, s e czél: a hamis tanoktól, érzelmektől óvni és a családi kört tisztán bemutatni. A jóravaló és helyes okulást nyujtó könyv ára csak 60 kr., s jövedelme a szerzőnek állitandó siremlékre van szánva.

„Kisded szótár" czim alatt Pozsonyból Stampfel kiadásából 73 lapra terjedő füzetet kaptunk. Ebben dr. Vutkovich Sándor betűrendes jegyzékben állitja össze a nyelvünkben lábrakapott magyartalanságokat, hibás kifejezéseket, s mindenikhez hozzá teszi a helyes kifejezést, vagy pedig nyelvi magyarázatokkal szolgál. A szerző évek előtt állitotta össze e gyüjteményt, mely 1874-ben «Nyelvészeti galanteriák» czimen jelent meg; az uj kiadás bővitett, s több száz hibás szólásmódot és szavat jegyez össze, köztök sok olyat, melyek valóban sértik a nyelvérzéket, de olyanokat is, melyek közkeletűvé lettek, s többé ki nem irthatók.

Halász Dezső ujabb és válogatottt költeményeiből egy kötetet adott sajtó alá. A 20 ivre terjedő, diszes kiállitásu kötet a Légrády-testvérek nyomdájából kerül ki november 15 ikére, s az előfizetési pénzek augusztus közepéig küldendők be. Egy kötött példány ára 3 frt. Az ismert költő könyvéből, ki régibb művelője a szépirodalomnak, lapunk is közöl mai számában mutatványt.

„Bosznia és Herczegovina története a legrégibb kortól napjainkig, különös tekintettel Magyarországhoz való jogviszonyára", czimü munkára hirdet előfizetést dr. Komlóssy Ferencz nagyszombati tanár és pap. A mű 15 ivnyi terjedelemben juniusban fog megjelenni. Ára 1 frt.

Katonai szakmunkára hirdet előfizetést Aigner Lajos könyvkereskedése. Ez Demison angol lovas testőrségi ezredesnek *„A lovasság története a legrégibb időktől"* czimü, a külföldi katonai körökben nagyon méltányolt műve, melyet *Szeles* Dénes honvéd lovas főhadnagy forditott le magyarra, ki a munkát a magyar lovasság viszonyait tárgyaló függelékkel is ellátta. Demison műve különben szintén foglalkozik a magyar lovassággal, mely a harczok korában oly nevezetes szerepet játszott. Az augsburgi és mohácsi csatákról például részletesen megemlékezik, s általában történelmünk több momentumát kiemeli. Az egész mű 700 lapra terjed s előfizetési ára 5 frt.

Füzetek. *„A poroplastikus nemez füzönyök alkalmazása* a gerinczoszlop elferdülésénél", kiadták Fischer és társa, egy orvos-sebészeti műszerek gyárának tulajdonosai, Budapesten. — *„A bécsi uj csillagvizsgáló intézet"*, ismerteti Palóczi Lipót. Eredetileg a «Természettudományi Közlöny»-ben jelent meg, s most külön lenyomatban is kiadta a szerző.

Folyóiratok. A *„Philologiai Közlöny"* áprilisi füzetében közli Szilágyi Istvánnak, a tud. akadémia évek előtti ülésén tartott fölolvasását az állitólagos Rákóczi kodexről, és azt bizonyitja, hogy a szentirásnak középkori Rákóczi-kodexe nem létezett, s az csak álom. A füzetben Krausz Jakab Euripidesről irt tanulmányának befejezésén kivül egy nagyobb közlemény van, melyben Schwiedland Jenő a Schliemann kutatásait ismerteti s néhány ábrával magyarázza. Veress Ignácz az «ige műszavakról» értekezik; P. Thewrewk Emil, Radó Antal s mások forditásokat közölnek. — A *„Századok"* áprilisi füzetének nagy részét Lánczy Gyulának Széchenyi kalocsai érsekről irt pályadijat nyert munkája s Tagányi Károlynak a társulat ülésén fölolvasott «Szolgagyőr» czimű értekezésének fele foglalja el. Dr. Marczali Henrik a külföldi levéltárakban hazai történeti források után tett kutatásainak eredményét irja le, Weber Samu pedig egy szepességi specziális jogviszony történetét tárgyalja. — Az Istóczy-féle *„12 röpirat"* áprilisi füzete a szokott szellemű tartalommal jelent meg, s egyszersmind jelenti, hogy ha a folyóiratot egyszerre többen rendelik meg, leszállitott áron kapják; két előfizető 9 frtért, öt 20 frtért, hét 25 frtért; tizen felül pedig minden példány egy évre csak 3 frt.

Uj lapok. *„Sziget"* czim alatt Máramaros-Szigeten vegyes tartalmu hetilap indult meg. Felelős szerkesztő: Szőllősy Balázs. Előfizetési ára egész évre 4 frt. Budapesten pedig *„Katholikus család"* czimü hetilapot indit meg Viszolvay István (dohány-utcza 10. sz.), melynek előfizetési ára egész évre 6 forint.

Uj zeneművek. A *Harmonia-társulat* kiadásában megjelent a «Milimári» tiz dala, énekhangra zongorakisérettel alkalmazta Nagy Sándor; ára 1 frt 50 kr. *Thoroczkay Sándortól* négy magyar dal jelent meg, szöveg nélkül, zongorára alkalmazva; a szerző sajátja, s Budapesten a Harmoniánál, Kolozsvárott Demjén László könyv- és zeneműkereskedésében kapható. — *Rózsavölgyi és társa* zeneműkereskedésében megjelent: «Nyolcz népdal,» zongorára alkalmazta és Szathmáry Király Anna urnőnek ajánlja Nagy Zoltán; ára 1 frt.

Nyizsnyay Gusztáv zeneszerzeményeire hirdet előfizetést Endrényi Lajos és társa könyvnyomdája Szegeden. Nyizsnyay, ki nemrégiben hunyt el, a legkiválóbb zeneköltői kedélyek egyike és tősgyökeres magyar. A közönség nem is sejti, hogy az egész országban elterjedt dalok közül mennyi származik tőle. A zaj nélkül élt zeneköltő műveit Langer Viktor, a szegedi zenede igazgatója rendezi sajtó alá. A tiszta jövedelem egy része Nyizsnyay felállitandó siremlékére lesz forditva. A teljes gyüjtemény diszes kiállitásban a szerző arczképével 6 füzetben jelenik meg; minden füzet 8 iv terjedelmü. Előjegyzési ár egy füzetre 1 frt 20 kr, s az első füzet junius közepén fog szétküldetni. Ezt követi havonkint egy-egy további füzet, ugy hogy a teljes mű ez év végeig a közönség kezében lesz. Az előjegyzések május 5-dikéig jelentendők be, s kötelezők mind a 6 füzet átvételére, de a fizetés csak egy-egy füzet tényleges átvétele után teljesitendő.

A nemzeti szinházban e hó 16-án két franczia ujdonságot mutattak be. Az egyik a *„Bagdadi herczegnő"* Dumastól, 3 felvonásban, a másik egy kis vigjáték Gondinet-től *„A pacsirta"* czim alatt. Mind a kettő a szellem és a routin műve, s a kitünő előadásban sokáig megmarad a játékrenden.

A *„Bagdadi herczegnő"* Párisban először megbukott, s csak később talált benne élvezni valót a közönség. A mi társadalmi életünktől nagyon távol esik, s oly sajátságosan komplikált féltékenység, milyen a de Hun grófé, egészen ismeretlen. Általában sok exczentrikus van e darbban, mely ugy látszik, hogy csupán az utolsó felvonásért van irva, ezért a valóban hatásos részért. A drámai cselekvény nem sok a darabban. «Bagdadi herczegnőnek» Hun gróf nejét czimezik, kinek atyja

**

A műcsarnokból.

I.

A képzőművészetek sugáruti palotájában, mint már jelentők, a mult héten nyitották meg a műtárlatot is, mely az épület egész emeletét, a folyosókat ide nem számitva, nyolcz termet foglal el, mintegy háromszáz képpel, azok között körülbelül ötven hazai festő műveivel.

A műtárlat egészben véve örvendetes bizonysága az érdeklődésnek, melylyel ez intézet megnyitását a művészi körök fogadák, — s a látogatás, melyben a tárlat megnyitása óta részesül, bizonysága egyuttal a közönség oszló közönyének is, melyet eddig művészeti törekvéseink iránt tanusitott.

Természetes, hogy a ki tárlatunkra a párisi „Salon“ méreteit alkalmazná, melynek minden megnyitása egy-egy uj esemény jelentőségével bir az egész művészvilágban, mely jobb termékeinek mind e helyen szeret adni találkozást: talán szerénynek fogja találni ezen mi első kisérletünket. De épen azért, mert első nagyobb kisérletünk, és — valljuk be, — mert a *miénk*, mi nem akarhatunk ily nagy méreteket alkalmazni, s megelégedéssel veszszük azt is, a mi a művészetek világvárosainak jelentéktelen volna talán, de nekünk fontos, messzeterjedő mozzanat, s művészetünk nagyobb fejlődésének záloga.

Különben nagy igazságtalanság lenne műtárlatunk jelentőségét csupán nemzeti kulturai szempontból ismerni el, s megtagadni töle az abszolut művészi értéket. Mert valóban Magyarország ez első állandó műtárlatán a magasabb mű-igény is találhatott olyant, a mi kielégitheté, s nem egy képünk volt ott kiállitva, és pedig hazai művészektől is, melyek műérték tekintetében méltán foglalhattak volna helyet művészetileg inkább kifejlett országok nagyobb szabásu kiállitásaiban is.

Hiszen pl. a Munkácsy Mihály képe, mely saját magát és nejét ábrázolja a festő műtermében, a párisi „Salon“-ban is ama képek közé tartozott, melyek első sorban vonták magokra a műértők figyelmét és elismerését; Zichy XV. századbeli orgiája pedig bizonynyal mind compositio, mind kivitel tekintetében a legkitünőbb ilynemű festmények közé sorakozik. S többeket is felhozhatnánk a hazai művészek által kiállitott műtárgyak közül, melyeket el mernénk bocsátani a mienknél talán kényesebb birálat itélő széke elé is, a nélkül, hogy aggodalommal kellene kisérnünk sorsukat.

De tartsunk egy kis rövid szemlét a tárlat termeiben. Persze a szemle csak futólagos lehet, mert a hosszabb időzést egy-egy kép előtt már lapunk tere sem engedné, s különben is szándékunk, hogy a kiállitás egyes kitünőbb darabjait a „Vasárnapi Ujság“ közönségének alkalmilag bemutatva, akkor emlékezzünk meg rólok behatóbb tüzetességgel. Ugyanez okból vagyunk kénytelenek lemondani arról is, hogy ez alkalommal minden műtárgyat észrevétellel kisérjünk, mely a megjegyzést megérdemli vagy a birálatot provokálja, s inkább csak arra törekszünk, hogy az általunk itt felsorolandó részletekből az olvasó általános képet alkothasson magának a műtárlatról, levonván abból a kiállitás műértékére vonatkozó következtetéseket.

Az I. számu teremben kivált Böhm Pál Münchenben tartózkodó hazánkfia magyar tárgyu tanulmányai vonják magukra a figyelmet. Eredeti felfogás s meglepő élethűség jellemzik e természet után festett tanulmányfejeket. Egy paraszt leány, egy korosabb paraszt, egy vén czigány csakhogy meg nem szólalnak. A czigánycsalád is igen jó genrekép, ügyes csoportositással, mig ugyan e festő olasz fonónője arra látszik inteni szerzőjét, hogy maradjon csak a magyar tárgyak mellett, melyekbe több erőt, közvetlenséget tud önteni, s melyeknél, ugy látszik, a sziv is közrejátszik az ecset vezetésénél.

A II-ik teremben már többet is találunk följegyezni valót. Itt van pl. *Russ* Róbertnek, a jó nevü bécsi mesternek két igen szép erdei tája, melyeket kivált a helyes perspektiva emel ki. Az ember szinte belát a fák elvesző sűrüjébe. Kivált a kisebb, az „estét“ ábrázoló képe méltó figyelemre, melyen a művész nagy hatást tudott kifejteni a szinek ellentétével, a lenyugvó nap által még megvilágitott levegő derüjének a már árnyékba hanyatlott táj mély szinei fölé helyezésével.

Wenglein József müncheni festő „Téli reggel az Izar mellett“ czimü képe, szintén azok közé tartozik, melyek eredetiségükkel a figyelmet megragadják. A táj közepén elvonuló fasor a háttér felé elvesző arányai mélységet kölcsönöznek a képnek. A hó szine első pillanatra kissé hamuszinnek látszik ugyan, de az valóban ugy van a természetben is a szürkület előtt. A szinek szerencsés kontrasztja e képnél is előidézi a hatást.

Itt van aztán a rajz elhunyt nagy mesterének, a genfi *Calame*-nak a „Vierwaldstädti tót“ ábrázoló hetedfélezer forintos képe, mely szintén mester kezére vall, bár a szinezés Calamenak nem tartozott erősebb oldalai közé; továbbá *Charlemont* egy „csendélete“, antik tányér, váza, könyv, pergament-okmány, himzés, szőnyeg festői csoportositása, gondos finom kidolgozásban s élénk szinekkel, melyek mindjárt elárulják a Makart tanitványát.

Térjünk azonban át a hazai müvészekre. Mindjárt a szemközti fal közepén szemünkbe tünik egy *Deák* Ferencz. Valaki azt a megjegyzést tette rá, hogy ugy heverész ott a pamlagon, mint valami Vénus. Hát ebben van valami igaz, s talán kifogásolni lehetne, ha nem tudnók, hogy e kép a szabadelvü kör számára azon utasitással készült, hogy a müvész Deákban ne a haza bölcsét, a nagy, a komoly államférfit, hanem a kedélyes társalgót, a derült adomázót igyekezzék megörökiteni. A képnek mindenesetre hátránya az, hogy ily kommentárra van szüksége. Különben is festője, a fiatal *Pállik* Béla, mint azt alább megérintendjük, a festészetnek egészen más terén, s nem az arczképezésben mondható kitünő tehetségnek.

Itt van továbbá *Mészöly* Gézának egy kis „magyar tájképe.“ A kis képet meleg érzés s a kivitelben szinte calligraphikusnak mondható gond jellemzi. Ki van azon dolgozva minden legkisebb részlet, a nélkül, hogy a részletek e kidolgozása a kép egységes, harmonikus hatását csökkentené. Ugyanezt állithatjuk egy másik teremben kiállitott, fára festett képéről, mely egy vizért menő leányt ábrázol, s a kabinetben kiállitott gondos tanulmányairól, melyeket később valamely nagyobb compositiójánál szándékozik felhasználni.

E teremben látjuk *Thán* Mórnak „Hektor halála“ czimü képét is. Azt hiszszük, az a szigoru elbánás, melyet e művel szemben némely kritikus jónak látott alkalmazni, nem volt mindenben indokolt. A mi a szinezést és a tónusokat illeti, e kép érdemét elvitatni nem lehet. A mit méltán kifogásolhatni rajta, az a kompoziczió, mely nem eléggé zárt, nem konczentrált; hiányzik benne a főcsoport, s a mellékcsoportok a szétszórt világitás miatt egyenlő erővel lépnek előtérbe. Baja a képnek az is, hogy a Hektor tetemét vonó lovakról nem tudhatni, állanak-e, haladnak-e? Inkább látszanak azonban haladni, mely esetben a nézőnek azonban eszébe jut, hogy a szekér mellett térdelő, s a Hektor homlokához csókkal közelitő nők a jövő pillanatban ott fognak maradni az utcza közepén magokra, ha Hektort tovább vontatják a lovak. Egy nyugvó és egy mozgó momentumnak e párositása tehát nem igen volt szerencsés gondolat.

Ugyanitt van kiállitva a *Zichy* Mihály két képe is: „Zsidó eretnekek a máglyán“ és a már emlitett „Orgia a XV. században.“ Amaz szénrajz s hű kifejezése Zichy Mihály művészi egyéniségének. Zichy ideákat, gondolatokat szeret festeni, s e kép egy ily festett idea. A felgyujtott máglyán négy alak látható kereszthez kötve, egy arczczal leboruló leány, egy öreg asszony, kinek a felcsapó láng épen nyaldosni kezdi tagjait, egy karjait kitáró s arczán az önmegadás és vértanui ihlet megható kifejezésével ég felé tekintő ifju nő, s végül egy öreg ember, kire nem az égető tüz, hanem a füstgomolyból csókra feléje nyujtott feszület kelti föl a halál közelgő pillanatában is a nagyobb irtózatot. A kereszтyénséget még a máglya füstje takarja el, a mi igen szerencsés allegóriája a tárgyul vett eszmének. Zichy, mint tudjuk, Kaulbachot vette mintaképeül, s minden képén meglátszik ennek nyoma. Megdöbbentő drámai erő van minden vonásában, — de, s ezt oly nagy művészszel szemben, mint Zichy, nincs okunk elhallgatni, néhol az erőteljességet tulhajtja s megközeliti azt a vonalat, mely már a karrikaturába csap át. E képen nevezetesen az öreg asszony kinos konvulziói és az öreg vértanu undora a kereszttől, már igen félelmesen játszanak bele az emlitett vonalba.

Az „Orgia“ nem esik e kifogás alá. E gyönyörü aquarell, — melynek hatását, közbe vetőleg legyen mondva, igen csökkenti az, hogy üveg alatt áll, mely csillogásával nem engedi nyugodtan élvezhetni, — a leggeniálisabb festmények egyike ugy felfogás, mint kompoziczió, mint végre a technikai kivitel tekintetében. A kép közepén egyik kezével serleget emelő, a másikkal egy csábos hetérát ölelő kéjencz, időnek előtte elaszott, redős arczával, a különös alkatu, lantot pengető, a pávát tálaló s oldalt a tivornyában már kimerült alvó Falstaffi alak, valamint az egész csoportozat, a pillanatnak élés, a semmivel nem törődés találó allegoriája, — tehát szintén allegoria, habár az egész képen a realizmus drasztikus szelleme ömlik el.

A következő teremben szintén több megfigyelmezni való képet találunk.

Ilyen mindjárt a már külföldön, Párisban is feltünt fiatal festő hazánkfia: *Patzka* Ferencz „Rosz hirek“ czimü szép tanulmánya. Egy beteges arczu halvány fiatal ember, maga elé meredő szomoru tekintettel, felbontott levelet tart kezében, s egy aggódó arczu öreg nő vigasztalja. E kép megragadó hatást tesz a szemlélőre, habár, mint értesülünk, csak egy nagyobb alkotáshoz képez studiumot. A fiatal festőnek itt kiállitott képei között bizonyára a legsikerültebb, s szép jövőjének biztos záloga.

Itt vannak *Vastagh* György József főherczeg családját, Klotild főherczegnőt, a két kis főherczegnőt és főherczeget ábrázoló arczképei is, — a megszólalásig hiven találva. A szinek, melyeket Vastagh az arczképeknél használt, lágyak, olvadékonyak, s habár némelyek e modort nem helyeslik, mint a porczellánfestészetre emlékeztetőt, mégis tetszetős az, s a nagy közönségre nem tévesztheti el hatását.

Figyelemre méltó a b. *Mednyánszky* képe is, az „Őszi est az erdőben.“ Merész vonásokkal festett erdei kép, mely szinezésével és brillians tónusaival határozottan hivatott tehetségre vall.

Felemlitjük itt még egy régi mester, a bécsi *Friedländer* két egymást kiegészitő képét, a „Rokkantakat a templomban“ és a „Rokkantakat a honvédmenházban,“ mint sok hüséggel s müvészi gonddal festett képeket; valamint *Raffalt*nak egy magyar tanyát feltüntető képét.

(Befejező közlemény a jövő számban.)

A magyar nyomdászat történelmi fejlődése 1472—1877.

Ily czim alatt jelent meg e napokban egy tizenhatod-fél ivre terjedő könyv, mely megérdemli, hogy a sajtó beható figyelmére méltassa, mert kulturtörténetünk egyik legfontosabb tényezőjének fejlődését tünteti fel kezdettől mai napjainkig, számos történeti adattal illusztráltan s ezzel mintegy tükrét tárja fel négy százados, szellemi fejlődésünknek is ama viszontagságokkal együtt, melyekkel ez idők folytán csaknem szakadatlanul küzdenie kellett.

A „V. U.“ mult heti számában „Magyar Elzevir“ czim alatt mutatványt is közöltünk ez érdekes könyvből, melynek szerzője dr. Ballagi Aladár, jeles tudósunk Ballagi Mór derék, komoly törekvésü iró fia, kinek a „Magyar testőrségről“ s irodalmi munkásságunk felköltésére gyakorolt befolyásáról szóló műve már egy pár év előtt megérdemlett figyelemben részesült irodalmi körökben.

A szerző nem mélyed el hosszasan doctrinair fejtegetésébe az okoknak, melyek a könyvnyomtatást, illetőleg annak gyors elterjedését előidézték, s az uj találmány nagyfontosságának taglalásába a szellemi élet kifejlődésére s az uj állapotok ismertetésébe, melyek megteremtésében első vagy legalább első rendü tényező volt, — ezeket, mint általánosságban ugyis eléggé ismereteseket, csak annyiban érintvén, a mennyiben a mű egysége megkövetelé, egyenesen áttér a hazai nyomdászat történetére s fölemlitvén, hogy a nyomdászat föltalálása után már mintegy husz évvel 1472-ben felállittatott az első magyar nyomda Budán, Hess András által, — ezzel hazánk „az emberiség uj megváltójának“ meghonositásában Né-

met-, Franczia- és Olaszországot kivéve, minden európai államot megelőzött, sőt még ez országok több első korbeli nyomdászát is Magyarország szolgáltatá nekik. — Erre méltán lehetünk büszkék, sokkal inkább, mint bármely diadalunkra a harczmezőn.

A Magyarországon megjelent első ismert nyomtatványok fölemlitése után ama kor vázolásába fog, mely alatt hazánk — a beállott szomoru viszonyok után — külföldön lett kénytelen nyomatni szellemi termékeit, mig végre a reformáczió, melynek, a biblia olvasására fektetvén a fősulyt, gondoskodnia kellett a szent irás és a tankönyvek anyanyelven való készitéséről, — szükséggé nem tevé, hogy az ország határain belől legyenek könyvnyomdáink. Igy támadt a nagyszebeni, majd brassói sajtó (mely utóbbi már magyar papirmalomból fedezte papirszükségletét) és az uj-szigeti nyomda, mely már valóban magyarnak volt mondható, mert magyar tárgyu müveket állitott ki magyar nyelven, de még sváb-szláv (nem kerek latin) betüket használt s az ortographiában is a lengyel szabályokat fogadta el a lágyitott betük körül (gy, ty, ly, ny = ǵ, ť, ĺ, ń). Ez első nemzeti nyomdát Nádasdy Tamás horvát bán, később nádor állittatá föl 1536-ban, s berendezője és vezetője a műszakilag is, általános miveltség tekintetében is szép képzettségü Abádi Benedek volt.

A műszakilag magasabb fejlődési fokot azonban nyomdászatunk a Heltai-féle kolozsvári nyomdával érte el, melyben a többi közt a „Tinódi Sebestien szoerzete: Chronica", — továbbá egyetlen anababtista könyvünk, s Heltainak „Chronica az Magyaroknac dolgairól" czimü könyve is megjelent, s mely általában ez időben szellemi életünk ez időbeli legnevezetesebb lüktető ere volt.

A reformáczió azonban csakhamar gondoskodott több szellemi arzenálokról is, ugy hogy Szent István koronája területén a XVI. században már 28 nyomda volt (eddig csak 25 volt emlitve.) — A fölidézett ellenreformáczió kényszerülvén hasonló fegyverekhez folyamodni, megalakultak a katholikus nyomdák is, ezek között is elsőnek a nagyszombati, hol Telegdi Miklós esztergomi nagyprépost s a katholikusok első remekirója buzgólkodása folytán sok nevezetes könyvünk jelent meg, nevezetesen a Telegdi-Mossóczi-féle „Corpus Juris" első kiadása s később a számos kath. polemikus iratok között Pázmán Péter munkái. A XVII. században már négy kath. nyomda működött. Ugyanerre a korra esik a *censura* törvényellenes ugyan, de tényleges alkalmazása is.

A reformáczió által meginditott szellemi mozgalomnak és a nyomdászatnak cserehatását érdekesen fejtegeti a szerző, s könyvének egyik legérdekesebb része, az erdélyi nemzeti fejedelmek által felállitott és istápolt nyomdák működésének leirása s küzdelmök a jezsuiták taktikájával, a pasquill-irodalom, I. Rákóczi György áldozatkészsége s az „öreg Gradual" kiadása stb.

Majd a felvidéki műhelyek, határszéli papirgyárak alakulásáról nyujt a szerző képet, majd nyomdászatunk hanyatlási kora következik, egész Misz-Tótfalusi Miklós feltünéseig, kinek messze, még Ázsiába is kiható müködéséről a lapunk mult számában megjelent közlemény emlékezik.

Aztán következik az „álmos kor," a sajtótermékek üldözése, a sokféle censurák és privilegiumok aranykora, áthidalásul a Landerer-, Royer- és Paczkó-, majd még később a Trattner családok által, kivált II. József szabadabb mozgást engedő szelleme alatt uj lendületnek indult korig, a szabadkőmivesség, a könyvkereskedés, a ponyva, a csempészett könyvek által teremtett változott viszonyok, — s a sajtóügy nagyobb fejlődésének kezdete e század elején, s fejlése 1848-ig, a mikor már szabad sajtónk van, nyomdász árszabályunk, bankjegynyomdánk, itthon készült vassajtónk, betüszedő gépünk (a Kliegl-féle, mely geniális találmányt most a muzeumban emészti a rozsda.)

A fiatal szerző nagy gonddal állitotta össze az adatokat, melyekből sajtónk jelen állapotának képét megalkothatjuk. Magában a fővárosban 51 nyomda van, tehát annyi, mint a német könyvkereskedés központjában, Lipcsében, — a magyar korona területén pedig összesen 249. Alig van nagyobb vidéki városunk, melyben legalább egy, de itt-ott több nyomda is ne működnék.

A könyv egyik legérdekesebb része az utolsókét fejezet, melyben hazánknak keleten teljesitett kulturmissiója van feltüntetve. Mi adtunk Georgiának és Örményországnak nyomdabetüket, II. Rákóczi Ferencz konstantinápolyi ügyvivője állitja fel a törököknek az első nyomdát, az erdélyi nemzeti fejedelmek által pártfogolt reformáczió teremti meg az oláh irodalmat, hazánkban nyomatnak első könyveik az öreg Rákóczi költségén, s századokon át Magyarország az oláh irodalom tüzhelye, s még Szerbia czári államnyomdája is hazánkból toborozza képzettebb müerőit. Ez utolsó fejezet erélyes és találó visszautasitása a nemzetiségek részéről ellenünk szórt rágalmaknak, mintha mi az ő elnyomásukra törekedtünk volna.

Az egész könyvet, melyet szerző különben csak egy később megirandó nagyob műve vázlatának nevez, szorgalmas tanulmány, az adatok lelkiismeretes gyüjtése és gondos összeállitása, s elejétől végig szabad, emelkedett gondolkozás és nemzeti szellem jellemzi, mely azonban nem ragadja a szerzőt a tények elferditésére vagy a valónái akár szebb, akár sötétebb szinben feltüntetésére.

A könyv kiállitása méltó a tárgyhoz, mely benne foglaltatik, s remélni lehet, hogy csekély ára mellett (1 ft. 40 kr.) szép kelete lesz a könyvpiaczon.

Egy negyed óra Ozman pasánál.

Eredeti tudósitás.

Épen ebéd után volt az idő, azaz körülbelül 7 óra, „à la turca", midőn a nap fáradalmait kipihenni akarván, kissé ledőltem tábori ágyamra, s épen Morpheus karjai közé szándékoztam vándorolni, midőn a müsir egyik segédtisztje lépett be hozzám és felszólitott, hogy azonnal menjek a tábornagy sátorába.

Siettem felkötni kardomat és követni az adjutánst, s néhány percz mulva a plevnai győző sátra előtt állottam, mely kivülről zöldre festett, belül pedig barna boritékkal ellátott igen kényelmes tábori lakás.

— „Szabahiniz serifler chájr olszun Pasa efendim!" (Jó és nemes reggelt kivánok neked, tábornok ur!") mondám, belépve a sátorba és mellemen keresztbe tett kezekkel hajtottam meg magamat az ottoman hadsereg első katonája előtt.

— „Akybetyniz serifler chájr olszun efendim!" („Kimulásod nemes és boldog legyen, uram!") felelt a pasa, s intett, hogy üljek le a sátor belsejében körül futó alacsony pamlagra. (Ezen udvariasságot nem igen pazarolják a pasák született török tisztekre.)

Helyet foglaltam a számomra kijelelt helyen és vártam a hozzám intézendő kérdéseket, nagy komolyan s a kiváncsiság legkisebb látható jele nélkül nézegettem körül a sátorban s ez alkalommal jól szemügyre vettem a marsal alakját. Ozman Nuri pasa valamivel magasabb a középtermetnél, de rendkivül izmos és szélesvállu, arcza maga a megtestesült nyugalom és komolyság, a nélkül azonban, hogy a török tábornoknál oly mindennapos gőgöt árulná el. Arcza meglehetősen napbarnitott és sürü, félrövidre nyirt setét szakál folyja körül. Haja barna, s rövidre nyirva viseli.

Alig volt időm elkölteni a számomra kiszolgált kávét és rágyujtani az illatos cigarettára, midőn 6 vagy 7 meglehetősen megviselt és összefoltozott ruhába öltözött suhanczot vezettek a sátorba, kik arczczal a pasa felé sorakoztak s Ozman pasa félig állitva, félig kérdezve azt mondá:

— „Bu efendiler hepiszi madzsarlar." („Ezek az urak mind magyarok.")

Én végig néztem ezeken az embereken, de semmi vigasztalót sem találtam látásukon, valamennyi tőrül metszett szláv phisonomia volt, s mikor a pasa azt mondá, hogy magyarok, ők helyeslőleg bólintgattak és öntetszőleg mosolyogtak.

— „Magyarország melyik vidékére valók önök?" kérdeztem az állitólagos honfitársaktól; ők azonban nem adtak feleletet, hanem csak haboztak és egymást bámulták.

— „Beszélnek önök magyarul?" — kérdém ujra, mire azután Árpád eme problematikus unokái közül az egyik valahogy kisajtolta magából, hogy:

— „Nye znám ugerszki", az az: nem tudok magyarul.

Bennem eleinte, megvallom, az az indokolatlan gyanu támadt, hogy ezek tán orosz kémek, de végre a tábor szláv nyelvtudósai kisütötték, hogy ezek bizony sehogy se oroszok, hanem jámbor lengyelek, s e nemes népnek sem a java, hanem romantikus kedélyü mesterlegények, kik azt az ártatlan fogást használták, hogy magyaroknak adták ki magokat, s a magyar név nimbusza alatt a hadseregnél gyors előmenetelt reméltek. Ozman pasa elbocsátotta a hatalmasan megszeppent ficzkókat s elrendelte, hogy kivánságukhoz képest valamelyik ezredbe soroztassanak, a mi meg is történt.

A pasa azután elbocsátott engem is, s tudtomra adta, hogy azért hivatott sátorába, mert meg akart győződni arról, vajjon csakugyan igaz-e, miszerint az illetők magyarok, mert már számosan éltek vissza az ő magyar szeretete által sugallt jószivüségével, mind a „magyar" név örve alatt.

Azt egyébiránt Törökországban tartózkodásom alatt magam is gyakran tapasztaltam, hogy oly emberek, a kik talán csak valaha hirét hallották Magyarországnak, azt mondták, hogy ők magyarok, s nem ritkán rútúl rászedték a hiszékeny törököket.

A mi Ozman pasa tábori lakását illeti, az a lehetőségig egyszerűen van berendezve; a sátor falai mellett alacsony kerevet huzódik végig, piros és fekete arabeszkekkel diszitetett szövettel behuzva, a sátor közepén egy tábori asztal áll, nehány térképpel és egy középszerű nagyságu távcsővel, azután néhány szállitható szekrény a marsal ruhaneműivel, s még nehány jelentéktelen butordarab. Maga a tábornagy barna teveszőrből készült zubbonyt és ugyanolyan szinü pantalont visel, minden jele nélkül a rangnak. Érdemjeleket, ámbár számos van neki, soha sem visel a táborban, sőt kardot is csak kiválóbb szolgálati ügyekben köt.

Ali Efendi,
mülázim evel (főhadnagy) kozák alaj besindsi bulyuk.

Irodalom és művészet.

A Kisfaludy-társaság pártolói könyvtárából, mely évenként négy kötetben mintegy 90—100 ivet ad, megjelent a két első kötet. Tartalmuk *Kemény* Zsigmond kitünő regénye: „Férj és nő" és *Szász* Károly történeti költeménye „Salamon"; amaz 26, emez 22 iv. A két munka irodalmi becséről nem kivánnunk szólni ez alkalommal. *Kemény* regénye, mely először ezelőtt huszonöt esztendővel jelent meg, s azóta végkép elfogyott és feledésbe merült, a mai közönség legnagyobb része előtt minden esetre ismeretlen, e kitünő irónknak legszebb művei közé tartozik, tele költészettel, lélektani mélységgel; s a Kisfaludy-társaság kétségkivül jó szolgálatot tett az irodalomnak, hogy e mintegy eltemetett művet ismét fölelevenitette s forgalomba hozta, ámbár más felől tagadhatatlan, hogy olyanokra nézve, a kik könyvtáruk valamely zugában a munka régebbi kiadását őrzik, ohajtandóbb lett volna valamely uj eredeti regénynyel nyitni meg a folyamot. *Szász* Károly költeményének két első része (I. „Endre és Béla" négy énekben, II. „Salamon király" tizenkét énekben) a m. tud. akadémia 200 aranyos Nádasdy-jutalmát nyerte el, most pedig a III. részszel („A trónvesztett", hat énekben) kiegészitve, a teljes trilogiát veszszük egyben. A szerzőnek terjedelemre nézve legnagyobb müve; becse felett mások itéljenek. — A pártolói könyvtár külső kiállitása igen diszes. Ráth Mór arra törekedett, hogy valami ujat, nálunk még nem volt szépet nyujtson. A nyomtatás maga, az Athenaeum intézetéből került ki, mely uj betüket hozatott, különösen a költemény számára (apróbbakat) szépeket. A kezdőbetűk s a szakaszok homlokán és végén alkalmazott czifrázatok kellemesen lepik meg az olvasót. A kötött példányok oly szépek, a minővel, egyszerű izletességben, irodalmunkban ritkán találkozunk. Szóval a Kisfaludy-társaság vállalata, a társaság és a kiadó részéről a legjobb előjelek mellett indul meg; nem tudjuk, a közönség — mely ma, minden iránt a mi nem napi irodalom, annyit jelent mint *közönyösség* — mikép fogadta? Az egy évfolyam előfizetési (vagy utánvétre megrendelési) ára 5 frt; kötve (diszkötésben,

Művészeti krónika

Szinte szakadatlan sorban érik egymást ezen a télen a művészeti események, mintha a budapesti közönség megannyi amatőrré vált volna és nem engedne festőknek, iparművészeknek egy szabad percet sem. Bár így volna! — sóhajtunk magunkban, de kissé megvigasztal a tárlatok látogatottságának statisztikája. Mert ime, ezen a héten fölvirradt az a nap, amelyen a Műcsarnok a legnagyobb rekordot elérte: 4000 ember nézte meg a téli tárlatot. S megkezdődött a művásár is: Budapest fine fleurje kiválogatja a nékivaló holmit s önmagának szerez vele szép karácsonyt. Eközben megnyílt az Iparművészeti Társulat téli kiállítása a magyar iparművészet legszebb munkáival, megnyilt Spiegel Frigyes szalonja is, a „Modern Lakás", sőt most először nyitotta meg egy magyar festő a műtermét abból a célból, hogy bemutassa a közönségnek régi és újabb műveinek gyűjteményét. A festő Pállik Béla s kísérlete máris bevált.

De a hétnek legnagyobb szabású művészeti eseménye nem a közönség szemeláttára játszódott le, hanem művészemberek körében. A közönség csak az ujságok révén tudott meg a dologról egyetmást és mindenütt lelkesedéssel fogadta a gondolatot. Lechner Ödönt ünnepelték építészek, festők, szobrászok, iparművészek és művészeti irók, magukévá téve egy régi tervet, amelynek végrehajtását kérni fogják a közoktatási minisztertől. Építészeti mesteriskolát kérnek Lechner számára, hogy ez a zseniális művész termékeny talapra juttathassa tanításait. Lechner Ödön, mint minden igazi újító, évek hosszu során át egyedül állott, merész és nagy tehetségéhez méltó terveit vagy nem értették meg, vagy készakarva mellőzték. Talpig magyar, a mi fajunkat jellemző építést kívánt: e kívánság nemzedékekre kiterjedő óriási munkát jelent. Ámde, ha senki meg nem kezdi, lesz-e valaha ebből a nemzeti érdekü törekvésből valami? Ha mindig újra s újra, fecsérelt erővel kell kezdeni az alapozást, lesz-e valaha épület belőle, olyan eredeti, nagyszabásu, nekünk való, mint a milyenre vágyakozunk? A sok évi küzdelemnek meglett az az eredménye, hogy a fiatal építészgárda Lechner egészséges elveit elfogadta és művészi tanításának szellemét igyekszik munkáiba vinni. De a széjjelszórt kis gárdának tömörülésre van szüksége, kapcsolatra a testvérművészetekkel s munkatársakra is, akik nem Párisból, Bécsből, Münchenből hozzák a hitvallásukat. Ily kapcsolatot teremtene a tervezett mesteriskola. Öröm volt látni, hogy az akció első hirére mint érkeztek az ország minden részéből csatlakozó, lelkesült levelek, sőt a külföldön elszórtan élő magyar művészek is siettek a mozgalomhoz csatlakozni.

Míg Lechner betegen fekszik egy szanatóriumban, egyik szép alkotása, az iparművészeti palota megnyitotta portáit. Amit ott az Iparművészeti Társulat rendezett, ismét művészi munka, amely a legnagyobb mértékben leköti érdeklődésünket. Amidőn e sorokat irjuk, még nem készültek el a rendezők az utolsó simitással s így a gazdag kiállításnak csak néhány részeit láthattuk. Már így is nagy élvezetet szerzett nekünk néhány kis szoba, amely Wiegand Ede és Nagy Sándorék együttes munkálkodásából termettek ily kész szépségben elénk. E szobák magyar zamatúak, sőt a tervező nem félt népies magyar motívumokkal diszíteni fel formáit. Nagyon jó helyet kapott ily módon a nagyon anyagszerűen faragott magyar fejfa-motívum s néhány kis virág. Nagy Sándor és felesége a legkedvesebb himzéssel és varrással diszítette a párnákat és függönyöket, itt is éppen az a szép, hogy a pamuttal csakugyan pamutosan formálták az uj ízü díszt. Egypár szín-csöppecske s ime föléled és magyar zamatot ad egy ily darabka szövet. Ugyanilyen szépek Nagyék bőrtárgyai, ahol a minden ízében eredeti tervet igazi művészkéz metszette a síma bőrbe.

Még egy szoba volt készen, berendezve, ezt Árkay tervezte olykép, hogy az egész mi-minden együttvéve háromszáz és egynéhány forintba kerüljön. A vezérmotivum itt is magyaros: néhány kivágás adja a díszt. Vendégszoba, tehát nem cifra, de kényelmes és házias.

Maróthi Rintel Géza hivogató kupolacsarnokában pillantottuk meg a kiállítás egyik érdekességét: Róth Miksa üvegmozaikját, amely oly tompa elegánciával nézett felénk, mint valami méltóságos temperafestmény. Az üvegberakások sajátságos zsíros vagy obszidián-szerü fénye hiányzik róla és hogy ezt így meg lehetett csinálni, az a szerzőnek kiváló érdeme. Azt hisszük, hogy kipréselte ennek az anyagnak minden jó tulajdonságát s azokat most ilyen tisztult állapotban mutatja nekünk. Tovább már nem szabad menni, mert még csakugyan tempera lesz az üvegből. Dekorativ faldísznek nem is ismerünk hamarjában szebbet, mint az üvegmozaik e nemét, ha szigorúan körülzárt foltokba kerülnek ezek a megtört, rendkívül diszkrét színek.

Egy halasi tanár, Dékáni Árpád, mutatja meg nekünk, hogy milyenné fejleszthető a magyar csipke, ha a népipar munkásai jó vezetőre akadnak. Ezek a kisérletek máris oly fokon állanak, hogy bátran elküldhetnők a külföldre s meg vagyunk győződve róla, hogy jelentékeny exportnak vetnők meg alapjait. Ezek a csipkék és a belőlük formált legyezők népies formákat mutatnak, mesteri módon alakítva a csipkevarrás technikájához s e mellett még sincs rajtuk semmi súlyos rusztikus elem. Könnyedek és csipkeszerüek. Ezt a munkát gőzerővel kellene pártolni.

Rendezgették, formálgatták a többi holmit. Kriesch Aladár kitünő csomózott szőnyegeit is csak futtában nézhettük meg. Amit most az idő rövidsége folytán fel nem említhettük: elmondjuk legközelebb.

Az iparművészeti palotában ezidén kevés az apróbb házi holmi, annál bőségesebb a választék a „Modern Lakás"-ban épp az ilyen finom portékában. Még e szemenszedett műtárgyak közt is feltünik a divat sok apró ékessége, egy ezüstvonalka, egy rája pöttyentett zománccal, ami elmésen alakul broche-sá, vagy egy bronztányérka, amelynek szélén delikát formában merül fel egy női fejecske, vagy egy legyező, amelynek fekete lapján könnyed dekorációvá illeszkedik tíz tucat ezüstpikkely. Az apró bőrmunkákban ezidén oly gyüjteményt ad Spiegel, aminőt ritkán látni együtt: megtapasztaljuk azt, hogy a bőr a legleheletesebb szineket is képes felvenni, anélkül, hogy bőr-jellegét vesztené. Rendkivül érdekes egy sor Németországból és Nagy-Britanniából idevándorolt bronzedény, a német mester kanyargó hullámos texturát ad tinta-, gyertya- és virágtartónak: az északi művészek megkalapálják anyagukat, úgy, hogy meglátszik a bronzon a kalapács-ütötte ezer kis sebhely, ami hirtelenül elevenné teszi a művet. A lámpa problémája is minő változatos megoldásokban tárul elénk: a monumentálistól el egész a női asztalkára való játékszerig. Itt látni, hogy a villamos világítás technikai megoldása minő hatalmas ingert tud adni a formáló művésznek is. Grés-szobrocskák, üvegholmi, dán porcellán, leszűrt, omlós szineivel, szivar- és gyufatartók a legkülönfélébb anyagokból: megannyi közönséges használati tárgy, de ily művészek kezén apró műremekekké válik. Külön megtekintést érdemelnek a Nancyi Gallé üvegmesterkedései. Az ember az első pillanatban úgy érzi, hogy valamely ambuláns múzeumban jár-kel, pedig a polgári élet követelményeivel számoló művészi produkcióval áll szemben, amely csak abban különbözik a vásári portékától, hogy a legfinomabb izlés kormányozza a tervelő és megmunkáló kezet. Ez az, amire már most hazánkban is törekednek az iparművészek és a közönségnek jobb izlésü fele.

LYKA KÁROLY

Mics Ed. Uj Idők 1903. II.

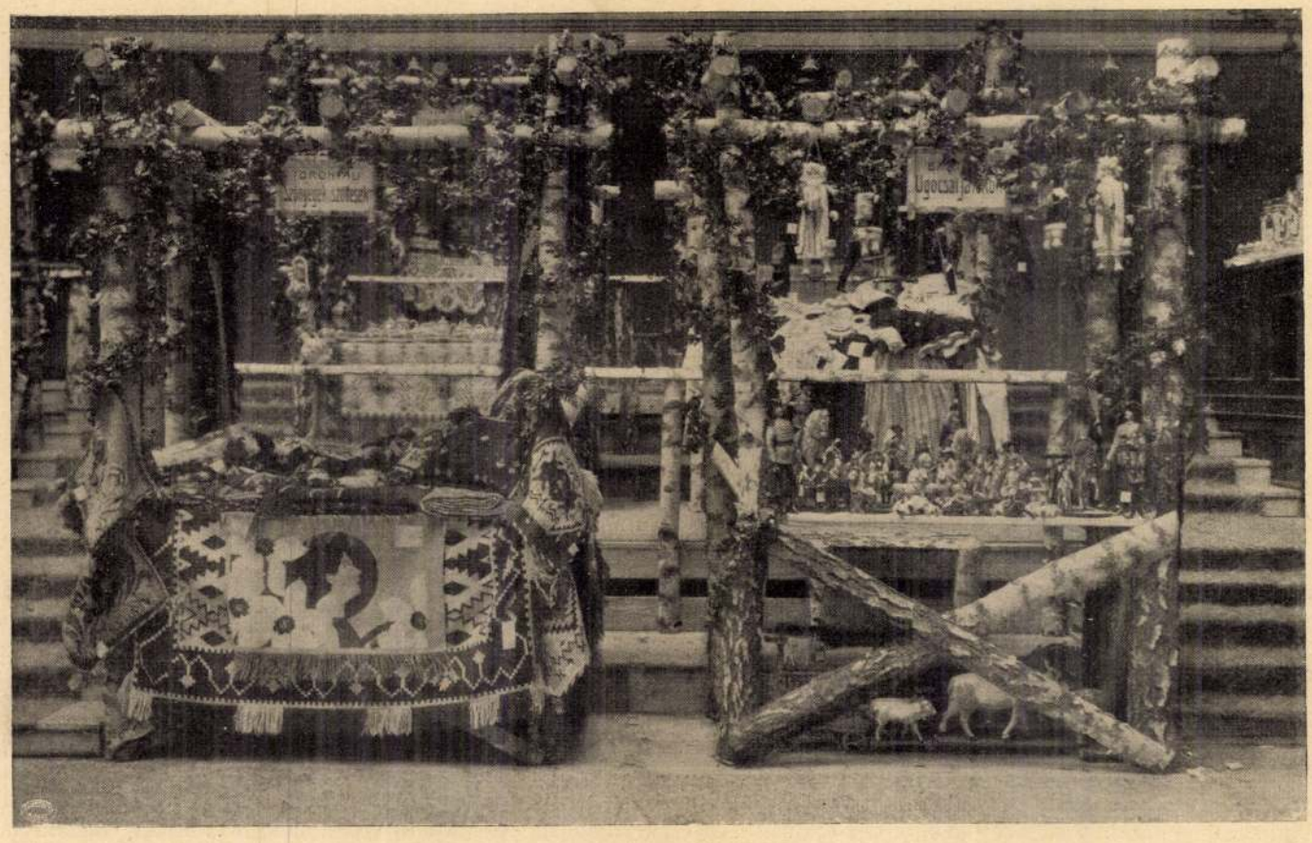

Szanatóriumi kiállítás a régi képviselőházban — Erdélyi fényképe

TORONTÁLI SZŐTTES ÉS UGOCSAI JÁTÉKOK

legénység, egyiknek sincs semmi mondanivalója. A hosszu sárga folyosón végig-végigcsörömpöl egy-egy hepciásabb kadét kardja, — de járhatna ott maga ő szentsége, a brigadéros, a kanonirok nem mozdulnak, hisz ma van az utolsó nap. Tomicskó, a cigány, felüti fejét, azt a kurtára nyírt, nagyon gömbölyü fejét, megtámasztja a tenyerére és bámul a messzi hegyek felé, mint ezelőtt három esztendővel, amikor behozták ide és megnyírták, legelőször életében.

Hová lett az a három esztendő? . . .

Künt pedig, szakadatlanul ereszkednek a magasságból azok a végtelen cérnaszálak.

És a cérnaszálakon csuszik ám lefelé az alkonyat is. Az őszi homályosság bekönyököl a kaszárnyaablakokba és szakasztott olyan egyforma, olyan unalmas lesz ez az utolsó este is, mint a többi. Olyan az esti rapport, úgy vetik az ágyat, úgy vonul le az udvarra a berajcsaft.

Juon Hárhule hóna alá veszi trombitáját s ballag le az udvarra ő is, a berajcsaft után.

Mindjárt fújja majd a legutolsó takarodót.

A várta előtt hátát a falnak veti s belésóhajt a trombitába.

Hej, hogy tudja! . . .

Arra a dallamosan búgó, erős mély sóhajtásra, arra az éjszakát hivogató szépséges katonamuzsikára felüti fejét a szobákban minden vén kanonir.

— Hárhule fújja! — mondják egymásnak. — Ezt se halljuk többé.

És Juon Hárhule fújja. Fújja szívéből.

Szól talán valakihez, valakihez messzire, aki ott, a gomolygó szürke párákkal rakott nagy hegyek közt, egy csöndes kis havasi taluban számolgatja a napokat három esztendő óta és Juon most biztatja: megyek már, megyek drágám, holnap ilyenkor otthon leszek s megölellek . . .

Hogy piheg az a trombita, mintha valakinek a lelkével futna . . . most meg nagyot sóhajt és hangja mélán, reszketve borul el a távolba . . . egyszerre megpihen, szinte hangjafogyottan, hogy hirtelen fölzokogjon, fájdalmasan kapkodva erő után . . . Összeszedi minden szuflájét s dörögve, mint amikor a vágtató ágyúüteg dübörgése közben harsogtatta a kommandót: Juon Hárhule belébődül a trombitába, mégegyszer, legutoljára: „csapjon belé a menydörgős menykő“ . . .

És ez a capistráng vége.

Sok vén kanonir mondta utána: csapjon belé a menydörgős mennykő! . . . És ríni szerettek volna, éppen mert hogy ez az utolsó este.

Juon Hárhule pedig: jól nyakon fogta a trombitát, magasra emelte és úgy vágta a falhoz, de úgy, hogy recsegve, ropogva, örökre kiszorult abból minden lélek.

Szétmállott a ragyogó trombita, nem beszél abból többé soha senki.

Es ekkor, tűzmester úr Kropacsek, a vén szuppás, aki egymaga képviselte ez este a kaszárnya udvarán a militérisesz benément, tűzmester úr Kropacsek odalépett bateri trompéter Juon Hárhule elé és bateritrompéter Juon Hárhule mentén haptákba vágta magát.

És szólott ő hozzá tűzmester úr Kropacsek zordonan:

— Battri trompéter Juon Hárhule! Holnap rapportra, a bundás ragyogóját annak a szőrös két móc fülednek!

Amire bateri trompéter Juon Hárhule szalutált és összeszedvén a földről trombitája roncsait, fölballaga a szobába és nyomban neki ült a pucoválásnak, hogy ragyogjon minden gomb, glancoljon a csizma a holnapi rapporton, ahol számon kérik tőle a trombitát, amelynek kincstári ára hét pengő forint és husz krajcár s vagy három hónapi rabság . . .

Tomicskó, a nagyon gömbölyü fejü cigány, könyökére támaszkodva, nézi, csak nézi az ágyból, nézi, hogy igyekszik a gombjaival bateritrompéter Juon Hárhule és elgondolja:

— De jó! hogy nekem nem volt itt trombitám, amit szeressek . . .

gába belekurjongattak és nyerítettek, mint a lovak. Köztük volt Pál Mózes apja is. A diák egy tarisznyában adja át a levelet Kapinak, a ki az okiratot elégeti. Balassa Imre, a vár ura, csakugyan megjelenik mint száműzött. Magyarországon mindenét elkobozták, szüksége van erdélyi birtokára. Kapi azonban csufosan kikergeti s oda akasztja nyakába a koldus-tarisznyát, sőt a fejedelemnél is úgy bevádolja, hogy börtönbe zárják. Pál Mózes azonban egy hamisított okiratot adott át Kapinak, a ki ezt égette el; az igazi megvan, sőt van neki egy veszedelmes levele is Kapitól, a mit politikai dolgokban Béldi Pálhoz írt. Átadja ezeket Balassának. Kapi György alacsonysága kiderül; a fejedelem aztán Balassára bizza, hogy mondjon ítéletet Kapira. De Balassa megbocsát neki, hanem a koldus-tarisznyát a nyakába akasztja. A darab házassággal végződik, és folyékony versekben van írva. Kelletlen tárgyával, nehézkes alakjaival is elég gyakran mutatja a színmű a szerző tehetségét, ki költői hangulatra és kedélyességre is eljutott nehány jelenetben. A szerepek jó kezekben voltak. Ujházi (Kapi), Hegyesi Mari (Judit), Gyenes (Balassa), Pál Mózes (Vizvári), Bercsényi (Apafi), Helvey Laura (a fejedelemné), Szacsvayné (Kapiné), Rákosi Szidi, Nagy Ibolyka lekötelezték a szerzőt a gondos és művészi kidolgozásért, melylyel szerepöket ellátták.

A Kóczán-díj. A tud. akadémia legutóbbi összes ülésén hirdették ki az idei Kóczán-pályázat eredményét. Salamon és Szent László korából vehették ezuttal a tárgyat a pályázók. Huszonegyen pályáztak, de két darab nem a meghatározott korból merítvén, a pályázatból kizárták. A birálók jelentését *Rákosi* Jenő olvasta föl. Négy színművet találtak a birálók figyelemre méltónak s ezek közül egyhangulag a «*Karitász*» cziműnek itélték oda a száz aranyat. A jeligés levélke felbontatván, szerző gyanánt dr. *Várady* Antal ismert irónk neve tűnt ki.

A négy darab, mely a birálók rostájában megmaradt ezek: «*Salamon*» (jeligéje «Raro antecedentem», stb.). A másik színmű czime is «*Salamon*» (jeligéje «a hazát könyelműn», stb.), a harmadik «*Valentin*», melynek szerzője néhol sántító nyelvtudása mellett is a legkiválóbb írói képességeket mutatja ezen a pályázaton. A negyedik és legtöbb szinpadi hatást igérő a figyelmet keltett darabok közt «*Karitász*». A biráló bizottság mely e munka megjutalmazását egyhangulag javasolja, ismét abban a helyzetben van, mint máskor is voltak a bizottságok; egy-egy darabot megdicsértek, de nem jutalmazták meg; egyet megjutalmaztak, de azt meg nem dicsérték. A darab szerzője biztos kézzel ír a színpad számára.

Pályázat milleniumi drámára. A magyar tud. akadémia a következő pályakérdést tűzte ki:

«Kivántatik a millenium alkalmával ünnepi előadásra alkalmas *komoly szinmű*. Meritheti tárgyát, akár a honfoglalás történetéből vagy mondáiból, akár nemzeti történetünk későbbi korszakaiból; de ez utóbbi esetben is alkalmasnak kell lennie a honfoglalás dicső emlékezetének felújítására s a hazafias érzések táplálására. Lehet egységes szerkezetü dráma, de lehet drámai képsorozat is, s vegyülhet allegorikus elemekkel. Minden esetben szini előadásra alkalmasnak s költőileg is értékesnek kell lennie. Jutalma a gróf Karácsonyi-alapitványból 200 arany. Benyujtásának határideje: 1894 szeptember 30.»

A műcsarnok kiállítását sűrűn látogatja a közönség, a nagy havazások és téli viharok daczára is. Kivált este, mikor a villamos lámpákat felgyujtják, van nagy közönség. Jelentékeny vásárlások is történtek, körülbelül 10,000 frt erejéig.

E hó 7-ikén választották meg a művészek a juryt, mely a három *állami arany érmet* (tavalyról maradt meg az egyik) és az *ezer forintos* társulati díjat itéli oda. A művészek nagy számmal jelentek meg, s az ifjabb gárda szavazata döntött. Igy a régibb pályabiróság tagjainak egy része kimaradt. A választások eredményének kihirdetése után *Pállik* Béla többektől aláirt nyilatkozatot olvasott föl, mely szerint bizalmatlansági szavazatuk nem a képzőművészeti társulat elnökségének, hanem csak a művészi, kiállítási és művásárlási bizottságok előadóinak és intézőinek szól, kiknek eljárását helytelennek tartják. A választások eredménye a következő: Az *arany érmek és társulati díj pályabiróságának tagjai* lettek a művészek köréből: Roskovics Ignácz 59 szavazattal, Tölgyessy Artur (58), Pállik Béla (56), Bezerédy Gyula (55), Karlovszky Bertalan (53) és Kimnach László (53); póttagok: Keleti Gusztáv (35), Benczur Gyula (33) és Ebner Lajos 30 szavazattal. A műpártolók közül: Andrássy Tivadar gróf (85), Szalay Imre min. tanácsos (62) és Harkányi Frigyes (54). Ugyanekkor megválasztották a *műbarátok 1500 forintos ösztöndíjának* pályabiróságába a következő három művészt: Roskovics Ignáczot (56), Pállik Bélát (55) és Bezerédy Gyulát (53 szavazattal). A többi hat tagot a pályabiróságba a «Műbarátok köre» fogja megválasztani. — A *Ráth-féle 300 forintos* és az *Esterházy-féle 300 forintos* vízfestmény-díj pályabiróságát a képzőművészeti társulat választmánya legközelebb fogja megválasztani, úgy, hogy az összes díjak felett a döntés már a jövő hétre várható. Megemlítjük itt egyúttal, hogy a társulat buzgó titkárát *Szmrecsányi* Miklóst, ki hosszabb ideig tartott betegsége után o napokban vette át újból hivatalát, a 7-iki választmányi ülés előtt a művészek, mintegy negyvenen feliratban üdvözölték, szerencsét kivánván felépüléséhez. Szmrecsányi meghatottan köszönte meg a szivélyes tüntetést.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia decz. 5-iki ülésén *Schvarcz* Gyula elnökölt, s két felolvasás volt napirenden.

Szilágyi Sándor «Bánffy Dénes tragédiája» czimmel olvasott fel érdekes történeti tanulmányt. Cserey és Bethlen Miklós jellemeritőleg leirták ezt a véres eseményt, mind a kettő az esemény megtörténte után egy negyedszázaddal; de a bécsi titkos levéltárban s a Teleki-levéltárban lévő adatok ezt a tragédiát azonban más szinben tüntetik fel. Ez az esemény nem volt egyéb, mint egy miniszternek perbevonása, elitéltetése és lefejezése; tulajdonképen azt kellett földeriteni, hogy mivel vonta Bánffy az elitéltetést fejére, mert amint Cserey és Betlen leirják, nem lett volna egyéb, mint Telekinek és Béldynek magánboszúja; ilyenért pedig, hogy egy országgyülés egy hatalmas minisztert elitéljen, nehéz elhinni. A dolog tényleg ugy áll, hogy Bánffyt a fejedelmi jogok bitorlásáért itélték halálra. Bánffy kolozsvári kapitány volt, a fejedelem után az első méltóság az országban s mint ilyen folytonos harczban állt a nagyváradi basával. 1674 nyarán Somlyóról egész hadsereget küldött a budai basa területére, ki aztán azzal gyanusitotta Apafit a portán, hogy ez a hadsereg tulajdonképen a Lengyelország ellen hadakozó törökök hátba támadása végett lett volna felállitva, de végre is a hadütközés és békekötés a fejedelmi jogok bitorlása volt s ezért itéltetett Bánffy halálra. — Az éljenzéssel fogadott előadás után *Jekelfalussy* József felolvasta dr. *Ráth* Zoltán vendégnek «Népünk korviszonya és halálozási statisztikánk» czimű értekezését, mely érdekes adatokkal sorolja föl, hogy az európai államok közt, Bulgáriát kivéve, sehol sincs olyan sok gyermek és egyáltalán sehol sincs oly kevés öreg, mint Magyarországon. A budapesti emberre nézve az elhalálozás veszélye mintegy 20 százalékkal nagyobb, mint a vidékinél. A tanulmány a «Nemzetgazdasági szemlében» jelenik meg.

A Petőfi-társaság e hó végén tartandó közgyülésén tölti be a Törs Kálmán halála által megüresedett helyet. Valószinüleg *Pósa* Lajost, választják meg, kit Mikszáth Kálmán ajánl, «mint a gyermekirodalom nevezetes művelőjét, a mellett első rangu költőt». Az ajánlást a Petőfi-társaság 14 tagja irta alá, köztük Jókai Mór elnök,

A történelmi társulat e hó 3-iki ülésén több folyóügyet intéztek el, s előterjesztették az évi költségvetést is, melyet a gazdasági bizottságnak adtak át.

Felolvasás kettő volt. Az egyik *Csánky* Dezső dolgozata «Szentfalva Pest mellett» czimen, melyben kimutatja, hogy Szentfalva, vagy Szent-Erzsébetfalva a mai Hal-tértől délre feküdt s hogy az Erzsébet-kórház Budán a Rudas- és Rácz-fürdő között volt. *Komáromy* András Ugocsa-vármegye irattáráról mutatott be értekezést. Mind a két felolvasást figyelemmel hallgatták.

MI UJSÁG?

A hó uralkodik most mindenfelé. A vasuti közlekedés a decz. 5-iki havazás következtében mindenütt megakadt, s csak decz. 8-ikán kezdett megindulni, de még mindig csak rövidebb utakra és sok akadállyal. E hó 8-ikán délelőtt érkezett meg Budapestre a pécsi vonat, mély két napig volt útban, este pedig a bécsi vonat. A pályaházak termei nyolcz napig tömve voltak várakozó utasokkal, kik lesték, hogy mikor indulhat vonat. Egy-egy vonatot próbáltak is elindítani, de aztán visszatért. A hóekék nem birtak megküzdeni a hólavinákkal. Budapestre a közeli falvakból még tejet sem tudtak szállítani. Pósta, hirlap kimaradt. Még ennyire nem volt elzárva a világtól a főváros. De a vidék is igy volt elzárva egymástól és van még most is részben. Budapesten az utczákon még ott tornyosulnak a hóhegyek, noha három nap óta 500 munkás és 170 szekér dolgozik. A villamos és lóvonatu vasútat alig tudták fölszabadítani. Galicziában Sziléziában, Bajorországban is sokfelé megakadt a közlekedés.

Ferencz Ferdinánd főherczeg utazása. Ferencz Ferdinánd főherczeg deczember 14-ikén kezdi meg egy évig tartó világkörüli útját. Ekkor megy külön vonaton Triesztbe, s másnap, e hó 15-ikén száll tengerre az «Elisabeth» hadigőzhajóval. Triesztből a hajó egyenesen Port-Saidnak tart s e hó 21-én fog a Szuez-csatornán áthaladni. Az «Elisabeth» a csatornán való keresztülhajózásért kilenczezer frtot fizet. Ferencz Ferdinánd főherczeg Indiában nem fogja az ottani fejedelmeket megajándékozni, nehogy ismétlődjenek az olyan esetek, a milyenek a walesi herczeg indiai útjában történtek. A walesi herczeg ugyanis hét millió frt értékü drágaságokat ajándékozott el a benszülött fejedelmek között. A fejedelmek az ajándékot viszonozták, de mert nem volt elég pénzük, eladták az angol trónörököstől kapott ajándékokat s a befolyt összegből vettek ajándékot a walesi herczegnek.

A főherczeg november 30-ikától decz. 3-ikáig Pallavicini őrgróf mindszenti birtokán vadászott, s meghűlés következtében torokgyuladásban megbetegedett. Gyöngélkedése egy pár nap alatt valószinüleg elmúlik, s az utazást nem kell elhalasztani.

A herczegprimás bibornok. Rómából sokféle hír érkezett arról, hogy Magyarország egyházi politikája a pápát érzékenyen érintvén, ennek azzal is kifejezést ad, hogy magyar bibornokok nem fognak kineveztetni. Most azonban azt jelentik Rómából, hogy a legközelebbi konzisztoriumon tíz bibornokot neveznek ki, s köztük lesz *Vaszary* Kolos esztergomi herczegprimás is.

A milleniumi kiállítás és a sajtó. Az 1895-diki kiállítás bizottságában a kereskedelmi miniszter öt helyet tartott fenn a sajtó számára. *Jókai* Mór e hó 8-ikára értekezletre hivta össze az irókat, hogy e helyek betöltéséről tanácskozzanak. Elhatározták, hogy az összes budapesti napi és heti lapok szerkesztőiből és a napilapok egy-egy munkatársából alakuljon végrehajtó bizottság.

A kimaradtak kiállítása. A műcsarnok kiállításából kiszorult vagy visszautasított festmények és szobrok külön kiállítása decz. 10-én nyilik meg az «Európa» fogadó termében. A kiállítás megnyitására gr. Csáky Albin minisztert is meghivták. A tárlat naponkint délelőtt 9-től délután 4-ig és este villamos világításnál 5—8 óráig lesz nyitva, 20 krajczár belépti díj mellett. A képzőművészeti társulat maga is rokonszenvez a külön kiállítással, mert csak növeli a közönség érdeklődését a művészetek iránt.

Dayka Gábor sírja. *Ungvár* város kálváriai temetőjeben, elhagyott sírban aluszsza örök álmát *Dayka* Gábor, a mult század kiváló poétája. Ez év juniusában egy korhadt fakereszten tünt fel a költő neve, s Ungvár értelmisége kegyeletes elhatározással megtette rögtön az első lépéseket, hogy díszes szobor örökítse meg a régi liberális szellemű költő emlékezetét. A szoborügy vezetésére végrehajtóbizottságot alakított, mely most azzal a meghallgatásra érdemes felhivással fordul a magyar közönséghez, hogy közadakozással tegye lehetségessé az emlék felállítását. Az adományok a Dayka-emlék végrehajtó-bizottsága czímére Ungvárra küldendők.

A korinthusi csatorna megnyitása. Görögország a tavaszkor nemzetközi ünnepélyességekkel akarja megnyitni a korinthusi csatornát. Ápril 23-dikán, György király nevenapján szeretnék a megnyitást tartani, de e pillanatban még nem bizonyos, hogy akkorára elkészül-e a csatorna. Legkésőbb szeptember hóban azonban befejezhetik a hátralevő munkálatokat. Az ünnepélyre az uralkodó fejedelmeket is meghivják.

Amerika Európa ellen. Az Egyesült-államok törvényhozási úton tiltják el a bevándorlást, a mit már nagyon sokalnak. A washingtoni kongresszuson *Chandler*, a kivándorlási ügyek bizottságának elnöke, törvényjavaslatot adott be, mely szerint *1893 január 3-dikától fogva mindennemü bevándorlás az Egyesült-államokba teljesen eltiltassék*. Csak Amerika más államaiból bocsájtják be a bevándorlókat. Európaiakat csak úgy engednek az Egyesült-államokba, ha bebizonyítják, hogy *csak ideiglenesen* akarnak ott tartózkodni. A törvényjavaslatnak, melyet sürgősen tárgyalnak, az a czélja, hogy a proletáriátus növekedésének gátat emeljenek, mert csupa szegény ember vándorol Amerikába. A tilalmi törvénynek csak egy esztendőre szóló érvénye lesz s 1894 elején megszűnik.

mint a «Vasgyáros»-é, czélja olyan szellemes és könnyed, mint «Lise Fleuron»-é és jellemzés dolgában is erőteljes. A két kötetnek együttes ára piros vászonkötésben 1 frt.

Poros akták között, irta *Tenus* Tivadar. Rövidebb rajzok vannak benne a bürókból, és átalában a hivatalnok-világból. «Ő méltósága nyugdijba megy», «Materiális szerelem», «Elcserélt név», «Erkölcsileg hálás», «Házasság részletfizetésre», «A hivatal szociálistája, «Más idők, más emberek», «A kinek az uristen a pártfogója», «A hivatal egere», «Futni vagy válni», elég tarka képeket nyujtanak, olykor szatira, és humor is megvillan bennök, de a leírt világot és embereket nem elég biztosan jellemzi a szerző. A kötet ára 1 frt.

Kalászok az életnek kenyeréhez, különféle alkalmi beszédek gyüjteménye. K. *Tóth* Kálmán debreczeni ref. lelkész, ismert iró, és *Papp* Károly budapesti lelkész e vállalatban évnegyedes folyóirat alakjában kivánnak egyházi beszédeket szolgáltatni lelkésztársaiknak. Az első füzet 140 oldalra terjed, s még 24 oldalnyi függelék van hozzá csatolva, ünnep és alkalmi imádságokból, K. Tóth Kálmántól. A beszédek kiterjednek minden egyházi és családi alkalomra, s az első füzet tartalmát 35 ily beszéd teszi, Szász Károly, Sántha Károly, Zábrák Dénes, Kiss Gábor, Lévay Lajos, Antal Gábor, Poszvéd Sándor, Jézsovics Pál, Horváth Sámuel, Sylvester Domokos, Garzó Gyula, Fejes István, Bocsor Lajos, Czinke István, Molnár Albert, Scholtz Gusztáv, Bachat Dániel, ifj. Jeszenszky Károly, Gyurácz Ferencz és Fábián Mihálytól. A vállalatból januártól kezdve minden évnegyedben egy terjedelmes füzet jelenik meg Hornyánszky Viktor budapesti nyomdájában, hol megrendelhető: egész évfolyam 4, félévi 2 frtjával, egy füzet ára 1 frt.

Akadémiai értekezések. Az akadémián tartott értekezésekből megjelentek: *A birtoki jogtan kétségei,* Hoffmann Pál r. tag székfoglalója. — *Biharmegye oláhjai s a vallásunió,* Bunyitay Vincze l. tagtól. — *Emlékbeszéd Gorove István t. tagról,* György Endre l. tagtól. — *Emlékbeszéd Beöthy Leó l. tagról,* György Endrétől. — *Ujabb adatok a Kun-Petrarca-kodexhez,* gróf Kuun Géza t. tagtól. — *Tanulmányok az ujabbkori persa irodalom történetéből,* dr. Kégl Sándortól 188 lapon, eredeti szövegidézetekkel. — *Emlékbeszéd Jendrassik Jenő r. tagról,* Klug Nándor l. tagtól. — *Magyarország barna békái,* Méhely Lajos főreáliskolai tanártól 4 szines nyomásu ábrával. — *Adatok a virág szaporodó szerveinek rendellenes szerkezetéhez,* ifj. Schilberszky Károly egyetemi tanársegédtől, 7 táblával. — *Szerémi emlékirata kiadásának hiányai a bécsi kodex alapján,* dr. Szádeczky Lajos l. tagtól. — *Szerémi György élete és emlékirata* ugyanattól. — *Emlékbeszéd Kacskovics Lajos l. tagról,* Nagy Iván r. tagtól. — *Emlékbeszéd Rádzsa Rádzsendralala Mitra külső tagról,* Duka Tivadar l. tagtól. — *A szembogárszükitőnek kiszabaditása,* dr. Schulek Vilmos l. tagtól.

Budapest főváros közkórházainak évkönyve (1890—91), a fő- és székváros törvényhatóságának megbizásából közrebocsájtja a Rókus-kórház igazgatósága. A közel 500 oldalnyi vaskos kötet két év adatainak rendkivül gazdag halmazát öleli fel, s ismerteti mindazt, a mi 1890. és 1891-ben a Rókus-kórházban és az üllői-úti új kórházban és 1891-ben a budai Szt.-János-kórházban történt.

Feltünteti az összes kórházak személyzetét, a kórházak betegfelvételi képességét; táblázatos kimutatásokat találunk a napi, havi és évi betegforgalomról, a gyógyulási és halálozási viszonyokról, a betegek származási statisztikájáról, a végzett műtétekről és bonczolásokról, a kórházak költségvetéséről és élelmezéséről. A pesti részen levő kórházakra vonatkozó adatokat dr. *Purjesz* Ignácz állította össze nagy gonddal. A főváros megbizásából készült munka «Tudományos része» egyes fő- és rendelő orvosok dolgozatait nyujtja. Scheuthauer Gusztáv, Ángyán Béla, Farkas László, Székács Béla, Bőke Gyula, Morelli Károly, Hochhalt Károly, Pertik Ottó, Laufenauer Károly, Bakó Sándor, Ostermayer Miklós és Jankura István közleményei szakértelem és alapos kutatás termékei. A főváros egészségügyi és kórházi viszonyaira oly becses adatokat tartalmazó évkönyvet dr. *Müller* Kálmán, a Rókus-kórház igazgatója szerkesztette.

Az önügyvéd, Knorr Alajos kir. itélőtáblai bírónak művéből ötödik újra átdolgozott kiadást indított meg füzetekben ifj. Nagel Ottó, s már a 3-dik füzet hagyta el a sajtót. A mű gyakorlati útmutatásokat ad jogügyletek elintézésére, okiratok szerkesztésére. Ára 30 kr.

Hadtörténeti közlemények. Az akadémia kiadásában megjelenő évnegyedes folyóirat legutóbbi kötetében Koncz József közli Kemény János erdélyi fejedelem leveleit, (1659 — 62) melyek hadjáratára, küzdelmeire és fejedelemségére vonatkoznak. A szerkesztő, Rónai Horvát Jenő őrnagy, Nagy-Várad visszavásáról, ir ama munka nyomán, melyet «Nagy-Várad a török foglalás korában 1660—92» czim alatt Bunyitay Vincze nagyváradi kanonok adott ki. Dr. Merényi Lajos hadi törvénykezéseink emlékeiből nyujt érdemes adatokat. Ortvay Tivadar a 901-dik évi pozsonyi csatáról, dr. Karácson Imre pedig befejezőleg III. Károlynak a törökökkel való háborujáról (1737—39.) czikkez, török historikusok leirása szerint. Végül az utolsó nemesi fölkelés idejéből való dalokat és indulókat találunk, melyek közül a «Túl a dunai Mars» nótát Horváth Ádámnak tulajdonítják.

A Magyar Nyelvtörténeti Szótár már be van fejezve, de szükség volt még kiegészíteni *szómutatóval,* minthogy a szótárban nem betürendben foglaltatnak az egyes szavak, hanem értelmök szerint csoportosítva. A szómutató most betürendben sorolja föl a tartalmat. E függelékből az első füzet most hagyta el a sajtót, az A betütől a «gabnakévéig» terjedő lajstrommal. Ára 1 frt.

Előfizetések. *Tutsek Anna,* ismert irónő «*A fenyvesek közül*» czimü újabb elbeszélésekre hirdet előfizetést. Singer és Wolfner kiadásában fog megjelenni Budapesten, s megrendelhetni 1 frt 40 krjával, vagy díszkötésben 2 forint 20 krjával. — «*Bolyongás*» czim alatt ad ki egy kötet költeményt *Somló* Sándor, ki az akadémia drámai pályázatán két ízben nyert pályadíjat. A kötetben e pályanyertes művekből («Ovidius» és «Nagyravágyó») is lesznek hosszabb mutatványok, valamint «Az apród» czimü, a Kisfaludy-társaság által jutalmazott költői elbeszélés, nagyobb drámai költemények, kisebb versek. Előfizethetni 1 frt 50 krjával, szerző neve alatt az aradi szinházhoz czimezve. — *Klára* czimü dalkötetre hirdet előfizetést egy frtjával *Versényi* György, körmöczbányai főreáliskolai tanár, jó nevü költő, ki több verskötetével rokonszenves figyelmet keltett már.

Palágyi Lajos értesiti mindazokat, kik új verskötetére előfizettek, hogy a munka legkésőbb decz. hó végeig szét fog küldetni. A gyüjtőíveket lehetőleg deczember közepéig czimére (Budapest, József-körut 62.) kéri beküldetni.

A szabadalmak hivatalos katalógusa az 1891-ik évre, melyet a kereskedelmi miniszterium adott ki, 54 nyomtatott ívre terjed s felöleli az 1891. évben engedélyezett, érvényben tartott és érvénytelenné vált szabadalmakat, tárgymutatóval és névjegyzékkel ellátva. *Baross* Gábor néhai miniszter rendelte el a szabadalmak ily nyilvántartását és hosszú évek sora óta ez az első, rendszeresen szerkesztett hivatalos katalógus. Magában foglalja mindazon adatokat, melyek esetleges szabadalmi kihágásnál, egyáltalán szabadalmi peres esetekben mérvadók lehetnek, ezért a mű az ipartestületek, iparhatóságok és az ezekkel összeköttetésben álló hatóságokra, főleg az iparosokra, nemkülönben a jogvédőkre, kik eddig leginkább érezték ily mű hiányát, elég fontossággal bír. De érdekkel bírhat másokra is, mert a találmányok legfrisebb termékeivel ismerteti meg az olvasót. A hivatalos szabadalmi katalógus terjesztésével a m. kir. kereskedelmi minister a «*Magyar Szabadalmi Közlöny*» szerkesztőségét (Bergl Sándor mérnöki- és szabadalmi irodáját,) bizta meg, mely azt a lap előfizetőnek ingyen adja. A katalógus gazdag anyagának sikeres összegyűjtése és összállítása a szabadalmi levéltár személyzetének buzgalmát dicséri, mely munkában a főérdem *Vicenik* Antal és *Frecskay* János levéltárnokokat illeti.

Nemzeti szinház. Deczember 2-ikán adták elő a nemzeti szinházban *Gabányi* Árpád új vígjátékát «*A Kapi-várt*», mely tavaly az akadémián a Teleki-díj száz aranyát nyerte el, a mi egyébiránt nem mindig koszorú, mert a Teleki-díjra abszolut becsü művet nem kivánnak. Az akadémiai birálat is több fogyatkozást jelölt ki, a mit a szerző aztán figyelembe vett, a szinpadi siker azonban csekély maradt. A darab Apafi Mihály fejedelemsége idejében játszik, s egymásra agyarkodó erdélyi főurak szerepelnek benne. Vigjátéki derült levegője azonban nincs, nem is lehet tárgyánál és alakjainál fogva. Alacsony kapzsiság, birtok-pör, okirat- sikkasztás, furfang, boszú: mind sokkal komorabb dolgok, hogysem a vidámság gyökeret verhessen közelükben.

ÖSSZENŐTT NŐI IKREK. — Fénykép után.

A vigjátéki rész benne Kapi uram három leánya körül fejlődik. Az egyik már koros, a másik kettő még fiatal, de a család már nehezen várja a kérőket. De végre is eljön Gyulay Ferencz és Balassa Imre, a ki főszereplője a darabnak, s megszereti a fogadott leányt, Juditot. Csakhogy Balassát Kapi uram csufosan utasítja el, még koldus-tarisznyát is vet a nyakába. Ez a történet már nem egyszer fel volt dolgozva a krónikák után. Vigjátékúl Gabányi tett vele próbát, kevés sikerrel. A Kapi-vár voltaképen a Balassa családé, de Kapiék már olyan régen bírják bérbe, hogy az emberek már csak az ő nevökről ismerik. A dévényi Balassa-várban ott van azonban a hiteles okirat, a mivel Balassáék előállhatnak. Kapi tehát megbízza székely iródeákját, Pál Mózest, hogy lopja el a császáriaktól földult várból ezt a drága levelet, a mit a diák meg is tesz, csakhogy a diák ravasz ember, boszút esküdött Kapi ellen, mert a dölyfös ur egyszer megpatkoltatott egy csomó székely embert, csak azért, mert Kapi ur mulatsá-

Pállik Béla

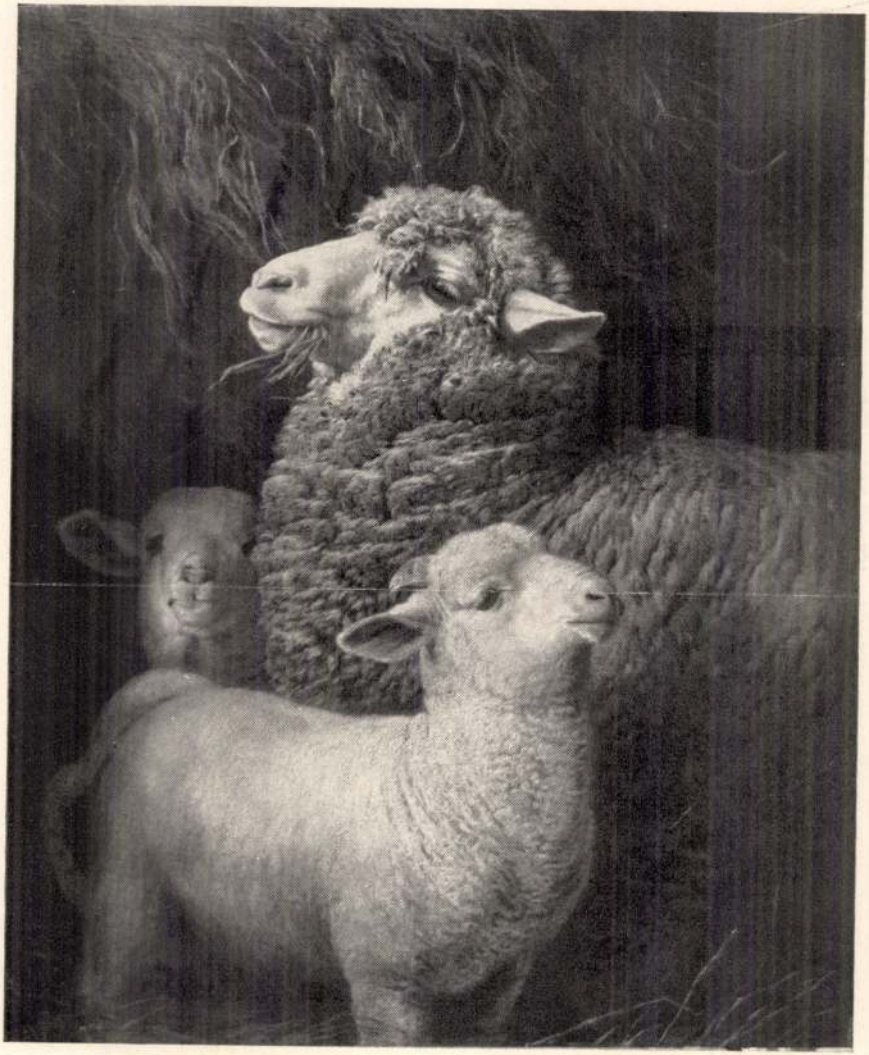

53

Ernst Muzeum aukcioi

XXV.

13

PÁLLIK BÉLA (1845–1908)
MEZŐN

Koppfövképt

Pállik Béla

Pállik Béla

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Pállik Béla

l.

Szépmüvèszet

1943. 232. l.

Pállik Béla

Az Kor 1907. 22 sz.

KOS
PÁLLIK BÉLA FESTMÉNYE

Pállik Béla

wod
2

Jelképzakad

30 l

P3 X 316-002

STOCK B. M.
hirlapkiadó hivatal
Gödöllő, Telefon: 170.

Europa Lapterjek

Budapest

Rothenmere u 12.

Pállik Béla (1845—1908).

452. FOLYÓPARTI TÁJ.
Fa. 39×72 cm. 180.—

Pállik Béla (1845—1908).

453. JUHAKOL. Jelezve l. jobbra: Pállik B. 1883.
Vászon. 33×43 cm. 300.—

454. JUHOK AZ AKOLBAN.
Olajvázlat. 47×76 cm. 150.—

455. RÉT. Pállik-kiállitás, 1908.
Fa. 35×45 cm. 240.—

Almásy-Telcki II. 1939

Pállik Béla

Ernst Múzeum aukció

XXX

Pállik Béla, (1845—1908).

263. *A TILOSBAN (Die verbotene Frucht).* Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Pállik B.
München.
Fa (Holz). 19×15 cm.

lisszel. Potschapell. XIX. sz.

n kobaltkék (bleu du roi) alapon hatkarélyos csillag,
n női mellkép,. körülötte szines virág-füzérek. LF év-

lán, imára kulcsolt kézzel, redős ruházatban felhőkön

Meissen. XIX. sz.

és barna diszitéssel. Meissen, Marcolini korszak. 1780.
téssel. Meissen. XVIII. sz.
yümölcsdisszel. Meissen. XIX. sz.
ıer et Mieg). Pirkenhamer. 1850 k.

jeggyel. XIX. sz.
ágos diszitéssel. XIX. sz.
zott kobaltkék és aranyozott kerek talapzaton, rajta
ıssi : F. 1802." Kék pajzsjegy Wien 1802.
Illusztr. XVIII. táb.
it, kerek, tagozott és aranyos diszü talapzaton, „*M :*
. 1810.
Illusztr. XVIII. táb.

IV. nap, csütörtök MÁJUS 21.		V. nap, péntek MÁJUS 22.	
Festmények	365—490	Festmények	491—615
Ezüst	830—874	Pótkatalógusban és a katalóguson kívül szereplő tárgyak	
Porcellán	1007—1046		
Üveg	1139—1163	Bútorok	2131—2416
Fajánsz	1265—1292		
Szőny.-Textil	2053—2123		
Fém és vegyes	1692—1829		

Pállik Béla

Pállik Béla (1845—1908).
2426. KOSOK. Jelezve: Pállik Béla, 1903.
Vászon, 100×126 cm. 5000.—

— 1 —

Almásy – Teleki IX. 1. p. 42.
pótkatalógus

Pállik Béla

Pállik Béla (1845—1908).

1500/73. ~~TANULMÁNY.~~ Az istállóban birka, előtte juh. A baloldalon ablak. Sötét háttér. Lent balra a művész jelzése: „Pállik Béla".
Vászon. M. 63; sz. 47 cm.

94

Ernst Muzeum aukcioi
IV–V.

1606. TÁNYÉR, népies fajánsz, kék madárral. Magyar, XIX. sz. 12.—

1607. TÁNYÉR, hasonló az előbbihez. 12.—

1608. TÁNYÉR, népies fajánsz, kék-sárga díszítéssel. Magyar, XIX. század. 10.—

1609. KORSÓ, népies fajánsz, madárral (kissé javított). Habán, XIX. század 12.—

1610. MÉSZÁROS-CÉH KORSÓ, népies fajánsz (kissé ragasztott). Magyar, XIX. század első fele. 10.—

1611. OVÁLIS KOSÁR, fajánsz, színes virágokkal. Holics, 1765 k. 130.—

1612. GYÜMÖLCS-CSOPORT, népies fajánsz. Magyar, XIX. sz. 150.—

1613. KIS FIÓKOS SZEKRÉNYKE, színes fajánsz. Rouen modorában. Francia, XIX. század. 65.—

1614. NAGY VÁZA, fajánsz, bordás testtel, kék díszítéssel. Delft. 180.—

1615. FEDELES VÁZA, fajánsz, kékvirágos díszítéssel. Delft, XVIII. század. 140.—

1616. KÉT VÁZA, fajánsz, kék virágokkal és madarakkal. 1784 évszámmal. Delft. 150.—

Telepy K. Róma.
Karton. M. 43.5; sz.
1500/64a. ARANY SZELEN

Pállik Béla
Kossuth Lajos u. 150 a/c

PÁLLIK BÉLA / 1845 - 1908 / :

273. Parkrészlet. - Vizf., 1p., 47 x 27 cm. Lent b.:
Hagyatéki bélyegző.

274. Parkrészlet. - Vizf., p. 27 x 47 cm. Lent balra:
Hagyatéki bélyegző.

RAUSCHMANN JÁNOS / XIX. sz. I. fele / :

296. Preiszner bányamérnök arcképe. - Vizf., p. 14.5 x 18.5 cm. Jelz.b.o.:" J. Rauschmann 832".

REMSEY ZOLTÁN / 1893 - 1925 / :

297. Szegény emberek. - Vizf., p. 20 x 27.4 cm. Jelz.l.b.: " R. Z."

RÉTHI ISTVÁN :

298. Bohémek karácsonya. - Szénr., p. 33.5 x 27 cm. Jelz.l.j. monogramm.

Pállik Béla

Ernst Múzeum aukcioi

Pállik Béla 61. Juhok az ólban

Pállik Béla

Nemzeti Szalon

1936. jun.

Jubileumi kiállítás

PÁLLIK BÉLA (1845—1908)
106 Tájkép, olajfestmény. Dr. Hubay Jenő gyűjteményéből.
107 Julnyáj, olajf. Dr. Vida Jenő gyűjteményéből.
108 Női arckép, olajf. Br. Hatvany Ferenc gyűjteményéből.

Pállik Béla

Áttekintő Közlöny 1940. 3. k. 4

473.

PÁLLIK BÉLA / 1845 - 1908 / :

183. Bárányok tavaszi öröme. - Olajf.,v., 95 x 70 cm. Jelz.l.j. "Pállik Béla".

184. Galambos. - Olajf.,l.p., 28.5 x 21.5 cm. Jelz.l.j. "Pállik Béla/N.Károlyi Galambos 1894".
Back Oszkár ur ajándéka.

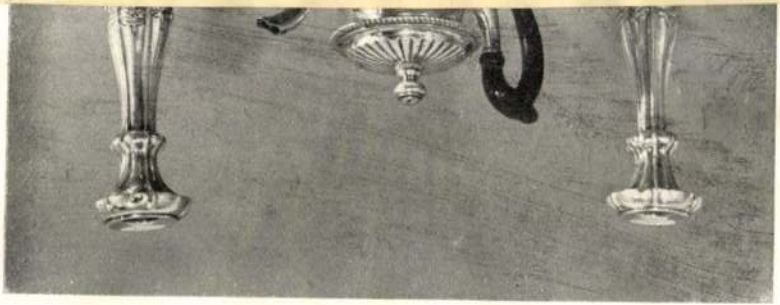

Pállik Béla

IIIX

1274 1272. 1270.

Pallich Bella

Laid

München 1908

384 f

.... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tan

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Pallik Béla

cirod

Vas. Nyó 1878. 352l

Pállik Béla

Irad

Műveiset (Szabó'k féle)

1901. III. l.

Pàllik Béla

Az árva gólya. Olajf. repr.

Mnoiset (Chabík) 1901.

7. l.

Pálik Béla

wod

Lyptay 11 l.

Pállik Béla, festo szül.

1845 II. 2. Nagyenhágon, megh.

1908 VII. 27 Budapesten. Bécsben és Münchenben tanult, 1874-től itthon F. arc- és állatképeivel tünt fel.

1883-tól. Neinetországhen mint operaénekes mukodott. 1887. Tatára költözött hol föleg Esterházy Miklós gróf foglalkoztatta. Utóbb Budapesten telepedett le. Begettő kos-át 1892. a Ráth-díjjal, Negretti kos-át 1895. kis áll. aranyérmel, Kosok az akolban c. képét 1897 a társulati díjjal tüntettek ki.

F realisztikus

Minvérjeti lexikon 606.

Revai lex. 15 K. 116. l. (4)

Pállik Béla

olajf

a Képmiv Mureszby

Több arcképe az Ernst
Mureszban

Római tégla Kl. 108, 110, 111,

Pällich

1908. Kaggasich Kiäll
a Mücsamoldan

Vasarnap **8**		Kathol. K. B. A. Protest. Mária Ó görög 26 Adr. Izraelita 3
Hétfő **9**		Kathol. K. Péter Protest. Ádám Ó görög 27 Poem Izraelita 4
Kedd **10**		Kathol. T. Mikl. Protest. Erik Ó görög 28 Móz. Izraelita 5
Szerda **11**		Kathol. Protáz Protest. Teodóra Ó görög 29 Sz.I.f. Izraelita 6
Csütörtök **12**		Kathol. Mária n. Protest. Guidó Ó görög 30 Sánd Izraelita 7
Péntek **13**		Kathol. Notburg Protest. Ludovik Ó görög 31 B.A.ő Izraelita 8
Szombat **14**		Kathol. Sz. k. f. Protest. Szerénk Ó görög 1 Szept. Izraelita 9 S. K.

1929 **Szeptember** 30 nap

Pallik Béla

Mészöly Géza archaje

Dömötör István

Magyar művészkép mások

Magyar Művészet

1931. 319. l

1470

-2

1 1 1 1

V Magyar Pestő, XV. sz.

34

Pállik Béla

Juhakol c. Egyét Zichy Ferraris gróf vette meg

Fővárosi Lapok

1875, I félév 559 l.

...időzéséből egésségesebben tért vissza. — **Pálik Béla** »Juhakol«-ját, melyet gr. Zichy Viktor 1600 frtért vett meg, a bécsi művészek házában is ki fogják állitani. — **Dr. Majslis** ...

u. o. 572. l.

JANKOVICS MARCELL

KIKÖTŐK

A kitűnő szlovenszkói író új könyve útirajz, amelyben azonban nem az útközben szerzett tapasztalatokról való beszámolás a fődolog, hanem az író lelki állapota, az író és a látott világ találkozása. A Földközi-tenger lírai portréja ez a könyv, egy európai látkörű író útivallomásai. Kedves könyve lesz mindenkinek, aki nem éri be az útikönyvek száraz adataival.

Szerda
27
Pantaleon

Csütörtök
28
Ince p.

Péntek
29
Márta sz.

Szombat
30
Judit vt.

Pállik Béla

Vas. Ujs. 1889. 767 l.

ánk.»

Kapácsy Tamás mellszobra. Gipsz, XIX sz. eleje.

Pállik Béla

Nagy Széchenyi István képe, nehány arcképe és egy lóportréja a Nemzeti Kaszinó tulajdona. Láttam 1936 nyarán

Kopp Jenőnek

Hagy

1909.

Jobbágyiban 1887 november 11-én.

jobbrafordult és fölfelé tekint.
haja, szemöldöke, bajusza és kör-
öltözete: álló gallérú ing, cso-
jű pitykés kék mellény és zsinóros
l. A háttér szürke.

5 cm.
nya 1899 junius 27-én (2118-909).--
én.

'4

[illegible] aranyozott ezüst, gazdag vert ba-
[illegible]k-díszszel, gránátokkal és piros zo-
mánceképekkel. A zománcképek ~~[illegible]~~
Krisztus életéből merített jeleneteket
ábrázolnak. A talpon kerek lemezen: S.
Wolfgango Episcopo, Thaumaturgo, horum
locorum olim Eremicolae, nunc vicino-
rum quoque contra Pestem Defensori ob-
tulit, Maximilianus Gandolphus ex Comit:
de Küenberg Archiep: et Princ: Salisb. S.
Sedis Apost: Legatus etc. Anno 1680. Talppe-
remén augsburgi hitelesítő bélyeg és F
mesterjegy. Mag. 27 cm. Augsburgi munka
1680-ból. Paténáján piros zománcképben
az Utolsó vacsora.

esztergomi kanonok (1783–1810, majd)

Aradi János váci püspök ajándéka. —

Lepold: Adatok, 32 l.

Forster: Magyarország műemlékei II. kötet

Pállik Béla

Virágrendelés

Kopp

MAGYAR MŰVESZET
1937. 26 l.

Pállik Béla

Birkák az akolban
Repr.

Biró József
A marosvásárhelyi Képtár

MAGYAR MUVESZET
1937. 173. l. 175. l.

---

vod
Ciupe 1934

POSTCARD

Pállik Béla

Tájképe repr.

Farkas Zoltán:

Magyar mesterművek kiállítása.
Magyar Művészet
1936, 235. l.

Pálik Béla

A képtárlatban most Pálik Bélának is látható egy csinos festvénye: a »Juhakol.« —

Fővárosi Lapok

1875. I. félév 501. l.

ppant sokaságát saját szemléletből ismerte meg,
önállóságát, s a fölfogásban eredetiségét megőrizte.
itéleteinek önállóságánál, tömör és élénk előadá-
sebbet emeli ki, a hasonnemű külföldi művekkel
tat sok tekintetben fölülmulja. Egy másik nagy
művészeti emlékekre kiváló gondot fordított, azokat
énetébe, s a hol csak teheti, a fejlődés mozzanatait
István koronájától kezdve minden kiválóbb mű-
emlékekről és az országos képtárról részletesebb
nyv. Azt hisszük tehát, hogy az irodalmi és tudo-
ely régen hiányt pótol, a művészet iránt érdeklődő
len tekintetben teljesen ki fogja elégíteni.

: *Az* népeinél. — A görög-római képirás. — Az ó-keresztény
2. – képirás: A katakombák falképei. — A római és
és. — ravennai mozaik képek. — A képirás Byzanczban. —
by- Képes kéziratok. — A képirás a román és csúcsives
és. — építés idejében; Mozaikképek. — Képes kéziratok. —
III-ik Üveg képek. — Falképek és függőképek. — A re-
1. — naissance képirás a XV. században: Németalföld. —
-kori Olaszország. — Németország. — Fametszet és réz-
trusk metszet. — A renaissance képirás a XVI. században:
– Az Olaszország. — Németország. — Németalföld. —
án és A képirás a XVII. és XVIII. században: Flandria és
obrá- Hollandia. — Olasz-, Spanyol- és Franczia ország. —
obrá- Német-, Angol- és Magyarország. — A képirás a
IADIK XIX-ik században. — *Mulatók.* Irodalom. — Ábrák. —
keleti A művészek nevei. — Hely- és tárgymutató.

klin-társulat nyomdája.

TALÁLMÁNYO

ISMERETEK A KÉZMŰ- ÉS

A földmivelés-, ipar- s kereskedelemügyi m. kir. miniszter megb
lete alatt több idevágó munka alapján dolgozta **FRECSKAY**

Ára négy kötetbe fűzve 12 frt. A négy köt

I. kötet. A nyers anyagok erőműves feldolgozása. — II. k
III. kötet. A természeti erők felhasználása. — IV

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter ú
iparunk emelkedésének főtényezőjét látván, alkalmat nyújt
irodalmi intézet, bár tetemes áldozatok árán, örömmel vállal
hogy ezáltal nemcsak hazai egyetemes irodalmunk egy r
maradt tér mivelését veszi foganatba, hanem előmozdit vele
lemre vergődjék, minden magyarnak hazafiui óhaja.

A főtekintet, melynek szemmeltartásával a munka kész
foglaljon el a szoros szaknunka és a népies előadás közt, va
teinek bővitésére talál benne anyagot és serkentést a tovább
tudnivágyát kielégiti, és minek ismerete a művelt ember egy
lehetővé teszi, hogy az abban lerakott anyag közvagyonná v

Pallik Béla

vród

Pipics Zoltán dr.
Emlékek társulatunk
multjából - Évk KMT.
1929. 142. l.

Pállik Béla

irod

KiP. 157. l.

Pállik Béla

A művész édesanyjának arcképe, dr. Csillery András tulajd.

Repr.

Dömötör István:

Nyolc évtized magyar művészete. Magyar Művészet. 1932. 69. l.

Női arckép, báró Hatvany Ferenc tulajd.

Repr. u. o. Emlitve u. o. 79. l.

EXPOSITIONS AMBULANTES D' ARTISTES HONGROIS

.DOLF, KOSZTA JÓZSEF, KUNFFY LAJOS,
VÁN, VASZARY JÁNOS, VASS ELEMÉR.

r festőművészek elhatározták, hogy
űvészeti kiállitásokat rendeznek
lesztik és terjesztik a magyar mű-
nül értékes részét. Ezen cél további
en elhatároztuk egyenkint kifestett,
ámozott, s mappába foglalt művészi
rebocsájtását. A 9 műlap famentes
ezeket magába foglaló sorszámozott
orgalomba nem kerülnek. Egy mappa
100 pengő.
y jelentőségü kulturális eseményt
tudomására adni szerencsénk van,

Pállik Béla

Művészet

1932. febr – márc. kiáll.

57, 72, 75, 78, 82.

Lap

A primási képtár külföldi mesterei (képekkel). *Gerevich* Tibor 825

5. **Természettudomány, ipar és rokontárgyuak.**

A salétrom 23
A gépfegyver (képekkel) 55
A Kilényi-gyűjtemény (képekkel)... 341
Zeppelin Amerikában 533
A petrozsényi szénbányák (képekkel) 628
A hadiklöcsön (képekkel) 788
Hegymászó bakák (képpel) 843

6. **Tárczaczikkek, napi érdekű közlemények.**

Lap

A hadvezér 22
A visszatérők 39
A gyűlölet 71
Kuropatkin az orosz katonákról.... 84
Ködországon át 86
A török lélek 102
Majd 118
Légi támadás 134
A front mögött 150
A bál 167
A lélek 182
A háború szimfoniája 198
A mi nyelvünk 214
Alakok 230
Festészetünk és a háború 231
Váratlan tanulságok 246
Husvétkor 260
A mit mi nem tudunk 261
Kiismerés 278

Pállik Béla

Kol. kiállítás 1908

Pipics 103. l

Pállik Béla

l. Sörberető 313 l

R Ajánlott
Budapest 4
Bp. 4
4182 /k

cA

Müemlé

Biz

FELJEGYZÉSEK — OKTÓBERRE

Nyilas — Őszutó

NOVEMBER

Szt.

A hónap és hét napjai	Római katolikus naptár	Protestáns naptár	Uj-görög naptár	Ó-görög naptár
1 **Szerda**	**Mindszent**	Marianna	Kozmász	19 Joél
2 Csütörtök	Halottak napja	Achill	Acindin vt.	20 Artém
3 Péntek	Hubert pk. †	Győző	Acepszim	21 Hilárion
4 Szombat	Borom. Kár.	Károly	Hermasz	22 Aberc

5-én. 45. *Róm. kat. ev.* XXII. vas. pünkösd után. A farizeusok tanácsot tartának. Máté *Prot. ev.* Ján. IV, 47—54; olv. Efez. 6, 10—17. — *Új-gör. ev.* A dúsgazdag és Lázár. *Ó gör. ev.* ugyanaz.

5 **Vasárnap**	**A 22.** Imre herc.	**A 21.** Imre	**A 22.** Episzt.	23 **B 22.** Jakab
6 Hétfő	Lénárd hv,	Lénárd	Pál pk.	24 Arétasz
7 Kedd	Engelbert pk.	Rezső	Lázár	25 Marcián
8 Szerda	Gottfri d pk.	Gottfried	**Mihály föa.**	26 Demeter
9 Csütörtök	Tivadar vt	Tivadar	Porfir vt.	27 Nesz
10 Péntek	Avell. András †	Luther M.	Olimpa	28 Neonilla
11 Szombat	Márton pk.	Márton	Géza	29 Ábrahám v.

12-én. 46. *Róm. kat. ev.* XXIII vas. pünkösd után. Midőn Jézus a sereghez szólott 26. — *Prot. ev.* Máté XVIII. 23—35; olv. Filipp 1, 3—11. — *Új-görög ev.* Az ördögő 8. r. 38. sz. — *Ó-görög ev.* ugyanaz.

12 **Vasárnap**	**A 23.** Márton vt	**A 22.** Jónás	**A 23.** Al. Ján	30 **B 23.** Zenób
13 Hétfő	K. sz. Szaniszló	Szaniszló	Ar. sz. Ján.	31 Epimák
14 Kedd	Jozafát vt.	Klementina	Fülöp ap.	1 **Nov.** Koz.
15 Szerda	Gertrud sz.	Lipót	Szamónasz	2 Acindin
16 Csütörtök	Ödön pk.	Otmár	Máté ev.	3 Acepszim.
17 Péntek	Cs. Gerg. †	Hortense	Cs. Gergely	4 N. Joannic
18 Szombat	Pét. Pál bazil.	Ödön	Piátó vt.	5 Galaktion

12-én. 47. *Róm. kat. ev.* XXIV. vas. pünkösd után. Hasonló mennyeknek országa a Máté, XII. 31—35. — *Prot ev.* Máté XXI. 15—22; olv. Fil. 3, 17—21. — *Új-görög e* nak feltámasztása. Luk. 8. r. 39. sz. — *Ó-görög ev.* ugyanaz.

19 **Vasárnap**	**A 24.** Erzsébet	**A 23.** Erzsébet	**A 24.** Barl.	6 **B 24.** Pál
20 Hétfő	Valois sz. Fél.	Jolán	D. Gergely	7 Hieron és t.
21 Kedd	Bold.-A bem	Olivér	**B.-A. Melajáni.**	8 **Mihályföa.**
22 Szerda	Cecilia vt.	Cecilia	Apfiasz	9 Onezifor
23 Csütörtök	Kelem p vt	Kelemen	Amfilok pk.	10 Oreszt vt.
24 Péntek	Ker. sz. János †	Emma	Kelemen p.	11 Menna
25 Szombat	Katalin	Katalin	Katalin vt.	12 Alam. János

Pállik Béla

Juhok és bárányok

c. képe repr.

1885. orsz. kiáll. Ent

MINDEN JOG FÖNNTARTVA.

MŰVÉSZETI TÁRSULAT

JUBILÁRIS TÉLI KIÁLLÍTÁS 1911 ✤ 1912

INGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPEST

Pállik Béla

l.

Ernst-Múzeumaukció ja I

40 l.

~~74~~

Pállik Béla

A Birkapiktor

fölszólítja Hock János urat, hogy „Müvészi reform" czimű könyvében ist hazug állításait és ferditéseit bizonyítsa be.

Petrik 1886–1900

Pállik Béla

Az ékesek c. képe
az alábbi képtárban, repr.
az alábbi műben

Galerie zu Kraszna-
Horka Váralya, Mün-
chen, é. n. 43. l.

Pállik Béla

l.

Lykanomzromantika
87, 202, 210. l.

Pallik Béla

l.

NYOMTATVÁNY.

Ernst-Muzeumaukcioja II

1861.

30.122. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZ. M. RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

1939. FEBRUÁR 1-ÉN SZERDÁN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ELŐADÓTERMÉBEN (VIII. BAROSS-UTCA 13. SZ. FDSZ.) TARTANDÓ

ÜLÉSÉRE

TÁRGYSOROZAT:

1. Nyírségi műemlékek. (Lux Géza, Genthon István és Szentiványi Gyula beszámolója. Vetített képekkel.)
2. Csányi Károly másodelnök záróbeszéde.

GEREVICH TIBOR
elnök

Vendégeket szívesen lát a Társulat.

Pállik Béla

Bartók Márton jászkerületi kapitány arcképe festőtől a Jászmúzeumban:

Bényjászberény 40. l.

267/935

Tekintes

Müemlékek 17.

Rák

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Pállik Béla

Gerő Ödön, London Elek

Modern magyar festők — művészek. Budapest. é. n. 50. l.

150 ft.

1880. tavaszi kiáll.: Agárdi falkavadászat, olajf., Vádasdy Ferenc grófi tulajdona.

1880. őszi kiáll.: Agár, olajf., Batthyány Elemér gróf tulajd.

1881. őszi kiáll.: Pásztorélet, olajf., Nemesheggi F. tulajd. — Libacsalád, olajf.

1882. őszi kiáll.: Állatfamulmány, olajf. — Vadászlovak, olajf., gróf Károlyi Gyula tulajd. — Akolban, olajf., Beretvás Endre tulajd.

1884. őszi kiáll.: Juh és bárányok akolban, olajf., 1300 ft.

1885. januári kiáll.: Juhok és bárányok, olajf., 1200 ft. (Valószínűleg azonos az előbbivel.)

Pállik Béla

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő műveit állította ki:

1875. (és 1876.) évi kiáll.: Kutya fej. — Kutya fej. — Fekvő kutya. — Juhok, 300 frt.

1877. nov. (és decz.) kiáll.: Vadászló istállóban. — Deák Ferencz arczképe. — Határőrő rókavadászok. — Kutyafej. — Az öreg pajkos (lótanulmány). — Vörös-deresek (lótanulmány). — Tanulmányfő. — Arczkép. — Juh akol. — Vadász-ló, Erzsébet királyné tulajdona.

1878. júl. kiáll.: Kincsem (ló-portrait).

1878. okt. (és nov.) kiáll.: Kincsem, olajf. Blaskovits Ernő tulajd. — Vadászló, olajf., báró Radvánszky Béla tulajd. — Arabs pejlovak, olajf., báró Radvánszky Béla tulajd.

1879. decz. kiáll.: Szürke ló, olajf. — Kutyafej, olajf.,

Pàllik Béla

1885 jan

37

Reder Menyhért, győri parancsnok arczk.

II. 140.

Pállik Béla

Biskacsoport, olajf. Szalay Imre tulajd. Ki volt állítva az 1888-ban a bpesti gyermekmenhely javára a műcsarnokba rendezett kiállítás.

U. o.

Állatkép, olajf., gr. Károlyi Tibor tulajd.

Juhok, olajf. gr. Károlyi Tibor tulajd

Birkák legelőn, olajf., Aebly Adolf tulajd.

Galba császár VI. 106.

4938.

Pállik Béla:
Birkafej.
Fa, méretei 37.1:29.4 cm.

Értéke
Ajándék 1915.

Száma:
a leltnban 18760,
a szakleltban 25:916.

Mod 25-916

Pállik Béla

Művészet 1904. 57

- 1907. 337
- 1908. 384–389, 423
- 1909. 62, 63, 138, 139
- 1910. 66, 67
- 1911. 125–128, 133, 145, 134 136, 137
- 1912. 182
- 1913. 28
- 1915. 432

Magyar Művészet
1925. 169
1927. 7, 17, 166, 427, 523 525
1928. 713

Honthorst Gerard van: Példa
beszéd a Adlentomról 222 (617).
359 (12).

Pállik Béla

+ 1908 ölt. Koll.

Műcsarnok

1908.

Jaáki népkr. V. 61.

Pállik Béla

Kiállításának
Katalogusa
1908 Oktober

megvan Könyvtáramban –

A művész életrajzá-
val egyidejűleg
dolgozandó fel.

életrajz, annál becsesebb!

Pállik Béla

Műcsarnok
1927. magyar Táj.
11, 12, 461, 488.

Kisvárdai ásatás VIII. 203

Pállik Béla

U. 1848.

Pater Bela

Wod

Hock 58 s ~~100 l~~

Pállik B

rod

Preis 7. Magyar
unterrick. Ma-
gyar Galon V. 1889.
59 l.

Pátkik Béla

IROD.

Lza. 427 l.
arch.

Pallik Bela

IROD.

Vas Zp 1896.
2361

Pallik Béla

und

Pap Henrik Kitün-
tetett festök. Müvé
szeti Lapok 1895. 16 sz
10 l.

Pàlor Béla

festo

irod

Vas. Ujs 1877. 236 l

636. l.

Pallik B

1871. 600 ft öszt öndiat
kapott.

Vas. Nyp 1871. 445 l

Pállik Béla

festő

Arad

Születés 1908. 241. 4.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök vagy
aláírás

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Pall ik Béla

Siva élett.

T Szeg 1900. 61. l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Pällik Béla

Lond

M. Kalon, 1892. XVI

14 l. Carchys

tanu.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

az osztályfőnök aláírása.

Enge

a műhelyfőn

Pàllik Bêla

nôd

Mücsarnok, 1899. 197-l
(Pàllik B. rôpirata Hock Jaúr
ellen.)

..... nevü munkás igazolta

.....
a müvezető aláírása.

élyezem:

.....
vagy helyettesének
láírása.

. — Endrényi Imre, Szeged.

Pällik Béla

Erod

Münsarnok, 1899. 422 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Pallet Bile

Good

Cat. spec 3 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Pallik Béla

Irod

Mücsarnok 1898. 122. l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Pallik Béla

1908. Oktoberi kiállitásának Katalogusát lásd

Könyvtáramban

czím alatt ez év végével fog megjelen

Miután e régen nélkülözött és
jelenését a magunk részéről is teljes
nel felkérjük t. Művész Urat, hogy
jegyezni s az ugyancsak ide mellékel
megküldeni sziveskedjék.

Az életrajz beküldési határideje leg

Az életrajz beküldése a műre val
nem jár. Kérésünk teljesitését a hazai n

vagyunk kiv
Budapest, 190

AZ ORSZ. MAGY. K
TÁRSULAT IG

HORNYÁNSZKY V

Pättik Béla

A magy. művészeti öszköndíj ~~[illegible]~~ alapból 1867 – 1870 ig évi 420 frt utalv. a bécsi cs. kir. orsz. főpénztárnál.

A szlakönyv 84 l.

Pállik Béla

Tolnai Világ Lapja

1908. 33. szám.

2 arcképpel.

Pauli Béla

wód
2

Vas Up 1895. 260 C

Pálik Béla

wod

Szech

Pöltek Béla

Kassikatalogja
B. Bauffy Kulloskol
Vas Ivp 1904. 874 l.

Pálik Béla

Irod.

Vas. kj. 1879. 483 l.

Pallik Béla

Wrad
Z

Was-Typ 1903. 837
1

Pattik Béla

wod

Kofsz 1898

224

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláirása.

yezem:

.....

ıgy helyettesének
ása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Patlik Béla

Lásd
2

Artes 2456 l.

Pallik Béla

Wiad

z

Kopsz 1898

255.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök vagy
aláírás

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Pällik Béla

a 3000 frtos társulati
díjat kapta Kosok
az akolban c. képére

Vas. Ujs. 1897. 323. l.
(A tavaszi nűtárlat
kitüntetései.)

Lüneß, pusp pal

177

Pállik Béla

vód

Dalmübarátok

35. l.

Pallik Béla

U. 1848

Gallia V. 263

Pállik Béla

festö 1845 – 1890.

vod

Krück II. 342. l.

Római gát, pátkai Kőrakás

VI. 179.

Pállik Béla

Műcsarnok
1908. tav. kiáll. 6.

68. *VI. Pius pápa arczk*

Mellig, jobbrafordultan és
Göndör haja őszbevegyült, szer
arcza és bajusza leberetvált. C
cappát visel. Fölül félrevont
látható. Jobbról pedig a szaba
a tenger hullámzik.

Vaslemez, méretei 9 : 9 cm. —
— Szalay Imre ajándéka 1884 má

Kifüggesztésére vonatkozó ad
len festő : VI. Pius pápa. — 1894 :
VI. Pius pápa.

Pállik Béla

1908-ban kollektív
kiállítása volt a
Műcsarnokban

Katalogusa a
Sz. M-ban

A. 43.

Pállik Béla

a Műcsarnokban 1908-
ban rendezett kol-
lektiv kiállításának
kat. könyvtárában
van.

APESTI KÖZLÖNY
HIVATALOS LAP
KIADÓHIVATALA
APEST, 1. POSTAFIÓK 2.
R, KAPISZTRÁN-TÉR 1. SZ.

TELEFON: 1-604-64.

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

MEGZPÉRZZEL BÉRMENTESÍTVE
938 APR -1
BUDAPEST 1

T.

Müemlékek Országos Bizottsága

B U D A P E S T

IX..Hőgyész Endre u.10.

Pállik Béla Budapest

Munkaszak

1893/94. téli kiáll.
1894. tavaszi kiáll
1895/96. téli kiáll.
1896. mill. kiáll.
1897. tav. kiáll.
1897/98. téli kiáll.
1898. tav. kiáll.
1899-1900. téli kiáll
1902. Bpesti Orvosszövetség
mukiáll. 188, 198, 200,
723, 746.
1903. tav. kiáll. Nagykárolyi
97
1905. tav. kiáll. 124-126, 281, 282
1905-6. téli kiáll. 102-108

Alattyán h. n. VII. 290, VIII. 235.

Pàllik Béla

~~[illegible]~~ [illegible]

Loson 1893

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

lyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Pallik B.

Pöristivilágh. ernst sein.

Vaslyp 1900. 569

Pállik Déla.

Juhok és Kosak
ezimű képe kopolve.

Dr. W. Lauser. Die Kunst in
~~Österr~~ Oesterreich Ungarn. Wien.
II. 1886. 126. l.

Pállik Béla

vród

Vas. nyj 1908.
630. l. (arczképek-
kel)

Pállik Béla

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 169
1927. 7, 17, 166, 427, 523, 525
1928. 713
1930. 562
1931. 302, 319-321
1932. 67-69, 71, 79

Pallik Béla

Lásd

E Mik

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Pällik Béla

Szerző nélkül

Birkapiktor.

rópirat.

Budapest,

é. nélkül.

Pällik Bêle

Lîod

Band. 1151

Pallik Béla

Wed

Jelentések 1882 30 l.

Pállik Béla

Kostej; olajf.

Pfeiffer Ferenc tulajd.

Horszombathely 31. l.

266. Németujvár : Bathl
364 Szombathely : székes
365. " "
366 " "
367. püsp
383. Városszalónak : vár
343. Szalónak vár

Pállik Béla

Gerő Ödön, Londen Elek

Modern magyar festő-
művészek. Budapest. é. n.

18. l,

Anyabiska bárány oldal
c. képe repr. 22. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Pállik Béla

Táj birkákkal c. képe
repr.

Albuma a nyolcvanéves
Pesti Napló ajándéka —
1850–1930. 38. l.

lal.

yal derékig látható és szembe-
s kezeiben mondatszalagot tart,
: »HIC EST CORPVS XPI«. Palást-
Pálczájának vége letört.

:66 cm. — Lelt. sz. 1463. —
G. Massarotól 200 lirán, vagyis
moltatott 1898 május 22-én (191–
áhagyta az 1901 augusztus 26-iki
901).

-43

Pallik Béla

Erod

Kremsegi Bp 28.l.

Pállik Béla

1845-ben született Nagymihályon itt látta meg rajzait első pártfogója Sztáray grófnő.
Tízéves korában Ungvárra küldték iskolába, majd a fővárosba jött, Landau és Van der Venne rajziskolájában tanult kevés ideig. Mint hogy tandíjra nem volt pénze, maga képeste magát. A Nemzeti Múzeum képtárában másolgatott itt találkozott Valentini Sándorral, aki nívesen adott neki utbaigazítást. Már ekkor arcképeket is festett, még ~~[illegible]~~ szinházi díszleteket is festett, hogy meg tudjon élni. Sok küzdelem után ösztöndíjhoz jutott gróf Andrássy Gyula jóvoltából, akit első pártfogójának fivére, gróf Waldstein János tett figyelmessé reá. Három évig tanult a bécsi festő-akadémián. Állatképei és portréi hamarossan ismeretessé tették nevét. Megfestette a király arcképét Nagyvárad és Zágráb városok számára. 1871-ben kapott újabb ösztöndíjával Münchenbe ment s itt festette meg „Delelő nyáj" c. képét amely a bécsi világkiállításon nagy feltűnést keltett. 1874-ben Budapestre költözött s megfestette „Birka akol" c. művét.

Híres képe „Telelő juhok" c. ~~alkotása~~
alkotása. Megfestette a király lovas-
arcképét, torábbá Deák Ferenc, báró
Sennyey Pál és gróf Károlyi György
portréját is. 1880-ban Nyíregyhe költözött
hogy az állatfestészetnek szentelje
magát. Azonban szemei nagyon
~~[illegible]~~ meggyengültek s azt
hegy tetején lévő vár~~ban~~ ahol az épületek fo-
szögletes őrtornyban nyernek befejezést. ~~A~~
kisebb tornyocskák alkalmazvák. A vár-
aladó sit vezet és az épületekből, a kertbe,
ó hidon ~~[illegible]~~ át lehet jutni. A bástya-fa
a tetejű őrtornyok és körindök láthatók.
kissé följebb, kertek vannak. Felíta-
orban: hitte végleg le kell mondani
a festő pályáról. Kitűnő hangja
volt és mint operaénekes, akart
sine SCHWARCZENBACH megélni.
~~orientem.~~ „Dortmundi, düsseldorfi,
brémai, kölni, berlini és
weimari felléptei nagy sikerrel
jártak. Düsseldorf-
ban, akart
megtelepedni, ekkor szonban sze-
mei meggyógyultak s ő visszatért
a festészethez. 1887-ben Esterházy
Miklós gr. műtermet rendezett be
számára tatai kastélyába. Híres
ha 4569. képei „Anya birka a bárá-
nyokkal" „Etetés," „Kosok az istállóban"
Gerő Ödön, Londen Elek
Modern magyar festőművészek.
Budapest é. n.
~~[illegible]~~ 117. l.

Pállik Béla

wod
z
Lázár Wolfner gyűjt
100. l.

Haller Gáborné.

Derékon alól, kissé balra.
köves medaillont fogja. Csipkével
és nyakéket, fülbevalót és füzére
három sorban:

HALLERKEÖI HALLER
SZÜL. KÁROLYI KLÁ
1697-1750.

fölül: COMITISSA CLARA KAROLŸ DE
COMITAS GABRIELIS HALLER D
CLAUDIOPOLI 1750.

alól jobbra a sarokban: A.G. ph.

fényny.,

Pállik Béla

Női arckép, olajf. vászon
Kiállító Szőgyén-Marich-
Gorsay Mária grófnő.

Horskombathely. 57. l.

Pattick Bela

Ivoa

Incre. Magy. Mun., Almanach. 1909. 119-l.

..... *mühely.*

...főnökség!

...v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

...am.

...évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Pallik Béla

Lásd

Művészet 1909. 138. l.

Vetésen G. Costantini
(315 fl.) – Ferrainoltaton 189
Grainolásra nincs l. az 5434
1897: XII. 18-án hal
ezdős K. a vitetlen hiriga
1897: VII. 29-én az Ipar

Amor fogja, hogy megcsókolja. Psyche,
ő boritja, bal kezével Amort karolta át
magához. Mögöttük fatörzs látszik.

Ára 315 ft.

Pállik Béla

Birkanyáj c. képe a Dániss Géza féle gyűjtemény-ből, repr.

Képzőművészet 1929

19. 7. 93 l.

176

Nagybánya és az impresszionizmus

sikerült. A zászló már a fiatalok kezében volt, kik Nagybánya körül csoportosultak.

Szinyei helyét a Majális határozza meg, nem késői, erejefogyott tájképei. Érdemei annál nagyobbnak tűnnek, mert művészete Münchenben, az akadémizmus klasszikus városában virágzott ki. Korszerűsége, festői közvetlensége és intimizmusa jelentékennyé teszi még így is, a végső következtetések levonásának pillanatában megállva, torzóban. Örök kár, hogy nem Párizsban folytatta tanulmányait s még fájdalmasabb, hogy nagy eredményei a kellő időben nem áramlottak át a magyar festészet folyamatosságába. Portyázó maradt, követő nélkül, míg a derékhad csak később indult mások vezetésével. A magyar naturalizmus és impresszionizmus közös, legegyénibb termékének, Nagybányának nincsen köze Szinyei művészetéhez.

Új festőművészetünk százharminc éves történetében a váll-

Pállik Béla

írod

Mücsarnok 1904. 2. sz.

11–12. l.

Művé

Szerkesz

Lyka Ka

Pállik Béla

1908

Pállik Béla †. Napilapok, júl. 28, hetilapok, aug. 2.

(Művészet 1908. 357. l.)

Szerb egyházi képek VII. 186.

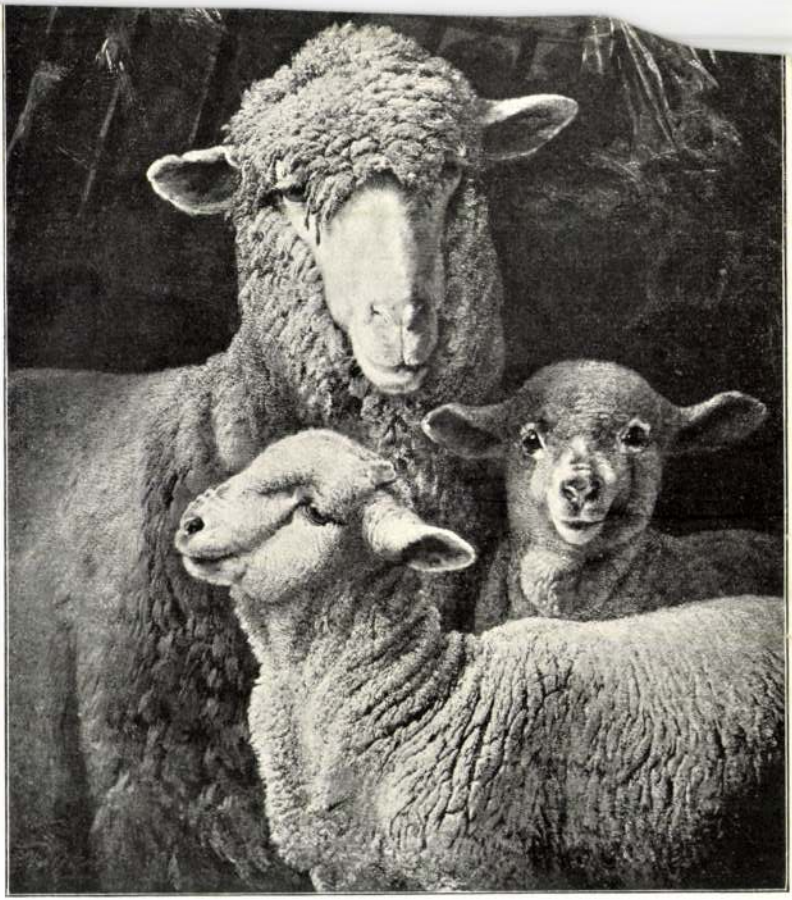

ANYABIRKA BÁRÁNYOKKAL

FESTETTE PÁLLIK BÉLA

FESTETTE ROSKOVICS IGNÁC

ANGYALCSOPORT

b magyar tájfestés. Az a sok iránya, iskolája, divatja, amelyeknek alakuló új konvenciók csábítása közt hánykolódnak. E forrongás a a naturalisztikus impresszionizmust viszi, az objektiv megállapító sta hangulatképet, a tudott festőiség nyomába az átérzettet. És a ég, a természet tartalmának kutatása, a természet dekorativ szép- a dolgok összetartozandóságának feltüntetése, hanem mivoltuk badvilágítás festésével megkezdődött új tájfestés: a színértékeknek lése közben ráadta fejét a finom differenciálásra. A dolgok mélyére t meg akarja tanulni. A szavait, a mondatfűzését, a szerkezete lület megelevenedik, a foltok vibrálnak, a harmónia izgalmas lesz, stól, ettől az izgalmas elevenségtől szinte elmosódik a hangulat- atára. A kettő akárhányszor találkozik, egyesül. Vagy a természet ó megkapó, megrendítő, megható pátoszában.

adik országába. Amelyben a szó legszorosabb értelmében vett A hangulatfestők élén báró Mednyánszky Lászlót látjuk, a dekorativ egmaradt a hangulatfestés határai közt, csakhogy a maga szuverén azokat a határokat. Emez a természet dekorativ szépségét meg- elmességét, hangulatai titokzatosságát is. Amaz a természet költé- ut el, emez a természet festőiségét kutatván, megérzi a költészete gymáshoz, mint Fényes Adolf és Magyar-Mannheimer Gusztáv. artja be festése határait s a hangulatok művésze jut el a dekoráció niák egész özönével tölti be azokat a határokat, Magyar-Mannheimer n a festőiséget a dekorációban találja meg.

Pällik Béla

lind

Fleischer Bécs 73. l

Nagy örömö

tetést létesithetnék. Eb

és megfelelő vagyoni he

minden tekintetben a

Amidőn al

rem megrendeléseit,

kor nagy gondot fordít

Légjegyzésem: Békés

II. 2890 Pállik Béla, 28 éves, kath., szül. Nagy-Mihályon, Magyarországon, atyja nincs bevezetve, Piloty iskolája, 1873 máj. 1.

Som 182. l.

(– alaprajza IV. 96. –)

Konstantinápoly / látképe IV. 96, 97.

Pällik Béla

Anya bárányal c.
kepe repr.

Árverési Csarnok aukció
kat. 35 sz. 1926 lec.

Pállik Béla

A művész nejének
arckepe repr.

Uj Idők 1932. 12. a

346. l.

Rezkara, nagyszöglekes
Bergmann Carl Ch.
Kriegs-Thaten von Anno
Roza 1648.

„ tojásdad medaillonokban a következő"
és pedig:

ra. Fején zárt korona van kereszttel tetején,
a, sem szakála nincs. Vértbe van öltözve
ráll: „ Matthias Corvin. R. Hung."

a. Fején nyílt korona van, haja hosszú s
incs. Köntöse felett palástot lord, melynek
óliráta fölül: „ Uladislaus V. Rex: Hung:"

eradnyira visszanézve. Fején turbán van
keresvált. Köntöst s kerelmes palástot
amet π: Imp. Turc."

alra. Fején zárt korona van, haja hosszú
Palástja bőrkából való. Folirata: „ Ca-
lap felső" jobb sarkán: „p.48." áll.

Pállik Béla

l.

Va Hö Ernst gjüjt

VII/IV. 1–6, 12, 21

VII/V. 8.

e a kormánnyal, hogy megállitsam azon az uton,
yzethez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
iselőház feloszlatása előtt kiléptem a kormány

ggodalom és választóim ezreivel való személyes
djek a kormány politikája ellen, mely a nemzet
ısági megélhetést veszélyezteti.
a eszme szolgálatában, mely egyedül vezetheti
és

ıs zászlaját a fővárosban!

ályért, Hazáért"

Pállik Béla

1845 – 1908.

453. Kostej, fa, 50×39

454. Dinnyék, lemez-papír 32×45
1906.

Ernst Múzeum aukciói
38 sz. Budapest, 1928.

ni viszonzásul szívesen nyújt bete-

irodalmi anyagba.

Pállik Béla

Bernáthegyi kutya c. kép
repr.
Árverési Csarnok aukció kat.
39. sz. 1927. okt.

Tájkép, repr.
u. o. 40. sz. 1927. dec.

TK. 315

A
603

315. *Keglevits Zsigmond.* Mellig, kissé balra fordult, tojásdad medaillonban. Homlokába lógó haja, szemöldöke, szeme, bajusza és szakálla barna. Atillája és prémgalléros mentéje kék. Balvállától jobb-csipője felé piros szalag vonul. Felirata alól: »*Tandem*« és a kép körül: »*Sigismundus Keglevits L. B. de Busin S. C. Rq(ue) M. Praesidy Capronzensis Eqvitum Capit. 1649*«.

Vászon, méretei 18·5 : 14·9 cm. — Át. Képt. 151 (15). — Gróf Csáky László ajándéka 1824.

Pállik Béla

Széchenyi lovas képe a Nemzeti Kaszinóban.

Vas. rys 1895. 260. l.

Gróf Zichy Jenő fentivel festette meg a képet, meg 1895-ben készült el.

Pállik Béla

Libák c. képe repr.

Vas. Ujs 1910.

166. l.

Pallik Béla

Grod

Vas. Lip. 1897, 202. l.

(Művést ünnepely a Mucsarnokban, kappel.)

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

AUGUSZTUS-SZEPTEMBER

31 nap — 35. hét

28 Vasárnap	
29 Hétfő	
30 Kedd	
31 Szerda	
1 Csütörtök	
2 Péntek	
3 Szombat	

ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ

ಶ್ರೀ ಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ

Pállik Béla

cród

Vas. Lyc. 1897 339. l

Pallik Béla

Kosok az akolban
c. képe repr.

Vas. Ujs. 1897. 301. l.
(Képpel.) 306. l. (A Mű-
csarnokból.)

Pállik Béla

Erőd

Vas. Ujs. 1904. 265. l.
(A Magyar Képző-
művészeti Társulat.)

Kasa, dáň

117, 118,

Pállik Béla

Nagy Vilmos, Kunffy Lajos, Glatz Oszkár, Krusnyik, a kiváló Peske és Csolány, valamint a mindig magyar motivumokat feldolgozó Juszkó Béla és Pállya Celesztin a genre festészetben a legkiemelkedőbbek, -irja Szemess Miklós: "A Képzőművészeti Társulat 60 éve a Műcsarnokban" c. beszámolójában a jubiláris tárlaton szereplő művészekről.
Az állatfestők közül elismeréssel méltatja a kiváló "macska-piktor" Heyer Arthurt, néhai Pállik Bélát, aki holta napjáig büszkén viselte a "birka-piktor" nevet és Istvánffy Gabriellát.

A tárlaton szereplő teljes művésznévsort lásd: Stróbl Alajos nevénél.

élet, Bp. 1922. május 28. XIII.évf. 11.sz.
270. lap.

PÁLLIK Béla

Kinosemről készült festménye, 1878

MÓRÓ Csilla: Tápiószele, Blaskovich Muzeum. Bp. TKM, 1990 7-8.p.ill.

8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

Pállik Béla

A Műcsarnok felavatását, annak művésári forgalmát, az egyidejüleg megjelent sajtóvisszahangot, a művészetpolitikát, a korabeli művészgárda tagjainak működését, az ezredévi ünnepségek idején, vagy azt követően a tárlatrendezések lehetőségét, adottságait, valamint a Nagybányai Művésztelep alapitását megelőző jelenségeket, átfogó krültekintéssel ismerteti Szokolay Béla: "A Nagybányai Festőiskola jelentősége" cimmel.
Hivatkozik az egykori esztéteikai irodalomra, mely a magyar művészek életcéljául jelöli meg -az egyedül itthon kifejleszthető- "magyar stilus" megteremtését. /idézőjel: Szokolaytól/

ÉLET, Bp. 1926. ápr. 4. XVII. évf. 7. sz. 128-130. lap.

Pállik Béla

A művészetek iránt fogékony magyar közönséget tájékoztató egykori magyar sajtó -"okos, véresen igaz"- cikkeinek hatására, néhány eredetileg nagybányai művész: Hollósy Simon, Ferenczy Károly, Réti István, Thorma János, Grünwald Béla, már megalapította az első magyar művésztelepet Nagybányán. Szokolay cikke az alapitók között említi meg Glatz Oszkár nevét is.
A művészképzésre vonatkozóan a beszámoló emlékeztet Hock János: "Művészet reformja" c. irására, "mely a legnagyobb galibát csinálta" s amihez majdnem minden művész hozzászólt. Közöttük szerepelt Ujváry Ignác és Pállik Béla.

ÉLET, Bp. 1926. ápr. 4. XXVII.évf. 7. sz. 128-130. lap.

Pállik Béla

Az esztétikusok közül: Alexander Bernát, Lyka Károly és Malonyay Dezső válaszoltak Hock János munkájára. /"Művészet reformja"/
A Szokolay-cikk ezután a századvégi kiállítások körülményeivel foglalkozik. Elsősorban az 1897. évi december havában rendezett tárlat sajtó visszhangját ismerteti. A nagybányai festők a Hollósy Iskolával közös második kiállitásukat a Műcsarnok 1898 évi téli tárlatával egyidejüleg rendezték meg. Utána következett a Műcsarnok 1899.-i téli tárlata, amikor a sajtó együttetü elismerése a nagybányaiak mellett döntött. Ez a dicséret kihivta a Műcsarnok vezetőségének éles ellenállását.

ÉLET, Bp. 1926. ápr. 4. XVII. évf. 7. sz. 128-130. lap.

Pállik Béla

A nagybányaiakat méltán ért sajtóelismerés következménye az lett, hogy a Műcsarnok vezetősége 1900-ban már nem engedélyezte számukra, hogy "mint szekció" külön teremben rendezhessenek kiállitást. Ezek után a nagybányai festők már csak egyszer, 1912. nyarán rendezték meg jubiláris kiállitásukat Nagybányán. Ezt követően soha többé nem szerepeltek, sem ugy, mint müvészeti csoport, sem önálló, vagy csoportos kiállitással. Igy fejezi be Szokolay Béla a nagybányaiak sok viszontagságot ért müvészi utjának ismertetését.

ÉLET, Bp. 1926. ápr. 4. XVII. évf. 7. sz. 128-130. lap.

PÁLLIK Béla

SÁRMÁNY Ilona: Hevesi Lajos táreái a magyar festészetről az 1888-1896 közötti időszakban. = Ars Hungarica, XVIII. évf. 2. sz. 1990 237.p.

Pallit

A lap Müvészet c. rovata, uj müvészeti társulat megalakulásáról ad tudósitást.
"Belvedere" Müvészeti Társaság néven megrendezte az első kiállitást, amelyen egyes müvészeket csoportositva, azonos elismeréssel méltatja alkotásaikat a beszámoló:
Than Mór, Pallit és Szőnyi István müveit külön kiemeli.

A HÉT, Bp. 1921. május 1.
XXXII. évf. 12. sz. 2o7. lap.

PÁLLIK BÉLA

említve

Székely András: Van még pénz Magyarországon

UJ TÜKÖR 1980./XVII/ 6.sz. 26.o.

MDK

Pállik Béla /1845-1908/

Tigrisvadászat, krétarajz

Négyesfogat, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1934. szept.
53.l.

MNA

Pállik Béla /1845-1908/

Versenyparipa.Olajf. 60x75./Jelz./

Árverési közlöny.1938.dec.8.rk.sz.
88.aukció. 27.1.

MDK

Pállik Béla /1845-1918/

L6.Olajf. 58x73./Jelz./

Árverési Közlöny.1938.dec.8.rk.sz.
88.aukció. 27.1.

MDK

Pállik Béla

Modern Művészet I. évf. 1. sz.
23.1.

MDK

Pállik Béla /1845-1908/

Kutyák, of.

Csendélet, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1934. szept.
53.l.

PÁLLI K Béla festő

Edei 1991 87.

Pállik Béla

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 84,

Ernst Moritz Arndt

Pállik Béla

Kosok, Jebrzeszel. kvétar.
19.5 x 28 cm

Kosok, kvétar.
19.5 x 28.5

Ernst Muzeum aukcioi

XXIV.

Pállik Béla

az alábbi tanacsag
vendes tagja

Szana MIMT 1874

25. l.

Pállik Béla

d.

Ybl Lotz

52,175.l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Pällik Béla

l.

Dornyay Veszprém

31. l

~~Stockholmi nemzeti múzeum~~ VIII. 110

Pállik Béla

wód

Berztáskép

188. l.

Pállik Béla

6 képe

l.

Jml

süvegekben kagylósidomokba fest
tő angyal, melyet szintén Tardos

Lotz a hajó harmadik
án kezdte festeni azt a jelenet
ország Védasszonyának felajánlj

Románstilú templom ku
rös szönyeggel borított lépcső
előtt térdel Szent István. Magas
emeli a szent koronát a Mária f
palástja dus redőkben omlik az
arcát eltakarja, fejét dicsfény
zött, sugárözönben száll alá az
A rózsaszinruhás Szűz Anya a k
lid mosollyal tekint alá. Kék bő
Lábainál lebegő halványzöld ruh
ben. Az előtérben lent két kis a
keresztet tartja. Baloldalt a k

Pállik Béla

erőd

Lázárírók

128 (129 l.

(karikatúrával)

Pállik Béla

Grod

Lykaképzőmtört

490 l –

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Pállik Béla.

Thieme Becker

XXVI. 169. l.

Lyka

Pállik Béla

Ernst Múzeum aukciós-

XIII–XIV (1920) 415. + (Repr.) 416.

lesto.

Py 33

kepe.

~~[illegible]~~ ül szt. András, ~~[illegible]~~ bal~~ra~~ ~~nézve~~ felé tekintnés (hall-
redett Péter apostol beszedét, ki ~~a keresztet~~
~~[illegible]~~ mebe (néz. Mind kettéjök haja, bajusza és
rás öltözete: zöld köntös és piros palást, Pé-
nha és narancssárga köpeny. Elöttök a föl-
i könyv ~~[illegible]~~ fekszik kör-kötéssel. A háttér sik terület.

eté: 100:69.5 cm.
s Lajló ajándéka.

Pállik Béla

erőd

Lyka-Muther

II. 254. l.

Tři csontból VII. 244.

Pállik Béla

ivód
1

Hlutolsó 47. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Pällik Béla

mill. nagy ezém

Közlezrkiáll

1266-l.

Becses számláját a túloldali részletezés szerint ..... kor. .....fillér összeggel terheltük meg, mely összeg megállapodásunk, — illetve becses rendelő lapja szerint ..... kor. $\frac{1/4 \text{ évi}}{\text{havi}}$ részletekben fizetendő 190 ..... -tól kezdve.

Tisztelettel kérjük, hogy hozzánk intézendő leveleiben, valamint fizetéseknél a chek- vagy postautalvány-szelvényen a fent megjelölt főkönyvi számra méltóztassék hivatkozni és b. nevét mindig olvashatóan aláirni, mert csakis ezen esetben vállalhatunk felelősséget az alapos és pontos könyvelésért.

Lakásváltoztatást sziveskedjék azonnal bejelenteni.

Ugy a hazai, mint a külföldön megjelent összes irodalmi termékeket a *legelőnyösebb részletfizetések mellett és minden árfelemelés nélkül* szállithatjuk s kérjük ennélfogva, hogy könyvszükségleteit jövőre is állandóan czégünknél méltóztassék fedezni, valamint czégünket irodalomkedvelő ismerősei és barátainak is ajánlani sziveskedjék.

Midőn előre is leghálásabb köszönetünket fejezzük ki az irodalom terjesztésére irányuló törekvéseink hathatós támogatásáért, maradunk magunkat nb. jóindulatába ajánlva

kiváló tisztelettel

Kunossy, Szilágyi és Társa.

Pallik Béla

vrod
z
Myskovic

79. l

1771-909-45

2048-909-18 Restaurátor.

406. Tűzoltó-készülék.

Egy darab szürke szinű kúpalaku Minimax-készülék, a felszereléssel együtt.

Becsértéke.....60.00 K

Vétetett az 1908:I.20-iki szamla alapján a Minimax gyártól (85-908).-- Kifizettetett 1908:I. 28-án 40 sz. nyugtára.-- Elszámoltatott 1908: IV. 26-án 716 sz. alatt.

Pállik Béla

vrád

Divald 1927

177. l.

Pállik Béla

A haldokló
dámvad c.
kepe repr

Magyar Művészet
1900. 549, 550. l.

Pállik Béla

Erod
1

Keleti G. cikke

Kel 1885
IV. k. 4. f. 739. l.
753. l.

XXXVIII

Pàllik Béla

Kosok az árolban

Ciupe Cat

BUDAPEST
935-JUL 22-14

Pállik Béla

cvát

v

Tóth György dr.

A lévai kegyes-tanitó-
rendi gymnasium története 1815-1895-ig.
Léva 1896. 163. C.

HIRLAPBIZOMÁNYOS
LÉVA

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Pállik Béla

Hoffmann fest. 11. l.

848. POHÁR, kétrétegü üveg, köszörü

849. KÉT KUPA, kétrétegü üveg, kös

850. POHÁR, cseh üveg, oldalán jelké

851. POHÁR, köszörült, aranyozott és
XIX. sz. e.

852. FÜRDŐJELENET, kétrétegü üv
XVIII. sz.

853. DISZSERLEG, fedővel, cseh üve

853/a. PALACK, köszörült, cseh üveg. X

854. MADÁRALAKU FLAKON, zöld,

855. ASZTALI LÁMPA, maratott szine

856. TÁLCA, üveg, kerek, barokkos dis

857. SÓTARTÓ, köszörült cseh üveg.

858. TALPAS POHÁR, sárga, köszörü

859. POHÁR, oldalán beköszörülve, a „

860. TALPAS POHÁR, cseh üveg. 184

861. POHÁR, köszörült üveg, oldalán

862. VIZES POHÁR, cseh üveg, egy p

863. POHÁR, tölcséres és fazettált, fen

864. TALPAS POHÁR, köszörült cseh ü

rézfoglalatban. Magyar, XVII. sz.

Cseh, XIX. sz. e. f.

A" alakja. Cseh. XVIII. sz.

res kelyhén AMERIKA jelképes alakja. XVIII. sz.

z 876. sz.-hoz. Oldalán AFRIKA alakja. XVIII. sz.

éssel, oldalán cimer és palmetta. Cseh üveg. XVIII.

ellképe beköszörülve. XIX. sz.

ral, kelyhén állatalakok. XVII. sz. v. Illustr. táb. XLIV.

:u. Barok. Sziléziai üveg.

stésü szines jelenet, rokoko stilusban. Cseh üveg.

velencei üvegek modorában.

itéssel. Cseh.

oldalán Merkur. XIX. sz. e.

vel. Cseh, XIX. e. f.

eh üveg, két cimerrel. XVIII. sz.

Cseh.

stett diszitéssel.

ezüst diszitéssel. 1840 k.

lisander faládikában két aranydiszü kék üveg palack

Pállik Béla

1.

Kelp 8 i.l.

Verseer VIII. 196.

4315

Anreith, é. XVIII.
(Anreiter Jk. Jeremi.)
Anrubra Jeromos, f. 1753.

Antal, ö. 1472. Kassa.

Antal, fm. XV. sz. Buda.

Antal, ö. 1465-1520. Kassa.

Antal, ö. 1470-1534. Brassó.

Antal, ö. XV. Kassa.

Antal, ö, 1500-1515. Nagyszeben.

Antal, sz. 1508. Beszterce.

Antal, é. 1508-1528. Brassó.

Antal, é. 1510. Segesvár.
Antal, ö. 1518-19.
Antal, ö. 1550. Beszterce.
Antal, é. Kassa. 1567.
Antal, ö. 1573. Kolozsvár.
~~Antal, é. Kassa~~
Antal, áo. 1645. Sárospatak.

Antal József, f. 1887 —.
Antal Sándor sz.
Anthoni l. Antal.

Anthonius l. Antal.

Pállik Béla

l.

Papp Nagyvárad

35. l

el kell közeledni müvészetéhez és
nyujtják egyéniségét.A tudomány
ánál kell vizsgálni müvészetét,kell
ntokat,melyeket ő óriásian tovább
beni Michelangelot,nem pedig,ha
almazunk s a retorika görögtüzével
kell látni azt a környezetet,mely-
lyt.Ha müvészetét vizsgáljuk,lát-
ye egész verejtékével dolgozott,de
aival,rossz természetével állandóan
kkel nem sokat érünk.Ezt észre vet-
Varchi,aki 1564-ben elmondott Mi-
n hangsulyozta,hogy Michelangelo
fejezőbb szót,mint azt,hogy:Michel-

a a halál gondolata:Nem születik
bele ne legyen vésve a halál képe
en mi sia sculpito la morte/ irja
ő pesszimizmustá,kifejezi,hogy irá-
ott /:sculpito/.Fő témája a fájda-
szenvedés,mondja egy masik szonet-
serüsége kitünik a fóla készitett
nya,Daniele da Volterra két mell-
irenzeben van,a masik a Louvreban.
világnézete különösen a parisin fe-
a kortársaktól származik,de később
o alakját,életének különböző jele-
sok az irodalmiság,s melyek épen
ei Uffiziben lévő Michelangelo-arc-
képe,de valószinüleg tanitványától,
ól ismerhette Michelangelot,mert ki-
karakterét,nanem tépelődő,tragikus
ierista izléssel van elkészitve.
rcképét a Sixtusi Kápolna Utolsó

Pallik Béla

vrod
2

Din Paris

35. l. Eeppel

Angol Királyné szálló (Budapest)

VII. 31.

Pällik Béla

Felcsogém c.
Mépe repr. –

Petr Müvelod
V. 571. l.

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.

Pállik Béla

erőd

Petr. Művelőd

V. 520. l.

5660

40.214. — K. M. E. Ny.

Pallér Béla

l.

Művészi Ipar

1893. 55. l.

Rubens III. 160.

Pállik Béla

I.

Szépmüvészet

1943.193.1.

STÓMŰVÉSZEK

LÍTÁSA

Gróf Almásy-Teleki Éva
érdekes kiállítás nyílt meg;
után a magyar közönség ism
újabb francia festészet term

A művészet, melyet anny
forradalminak látni, ezer és e
akkor a hagyományokhoz. A
kázik ide-oda a levegőben, n
szárnyas szörnyetegei. Valah
előtti évszázadokban homloko
szetet s vele maradt félezer
elálmították tőle. Később ugyan
ban hasonlóan hosszú ideig.
pedig Franciaország a szere
művészeti mozgalmak Watte
hódító útjukra s itt kezdődik
dése is, mely ismét diadallal
irányok puhán rétegeződnek e
szőnyegek keleti mecsetekbe
könnyű lába oly halkan érinti
gását inkább hallani. Nem tud
inkább: a biztonságon vagy
európai menet élén halad.

Sokan vannak, akik az imp
az utolsó nagy fejezetet, me
és Cézanneban azt az újítót. ki

Pállik Béla

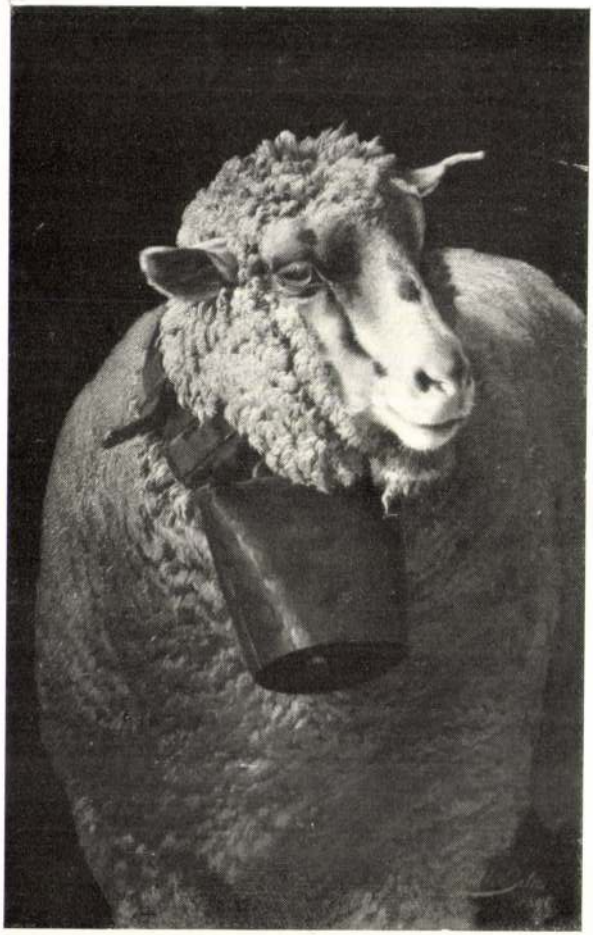

142

Pállik Béla

Árverési Csarnok aukciós kat.

32. sz. 1926. ápr.
35. sz. 1926. dec.
39. sz. 1927. okt.
40 sz. 1927. dec.

Érkezett 1904. január 26.

74/1904. Q. (Magyaróvár, 1903. december 23-án 115/1903. Q. a.)

A mosonmegyei történelmi és régészeti egylet pluszösége az 1898-1901. évi államsegélyek felhasználására igazolásául a korábban felküldött számadásokat tudomásul veszi. (Értesítés az egyletnek, 1904. III. 12.)

Pällik Béla

l.

Lázár Wolfner

gyűjt

100 l.

der Bilderchronik, sowie aus Siegeln
erscheint als naive Vermengung de
Himmelfahrt Mariae. Die beiderse
verraten auch unverkennbare ungarisc
lichen Donators in Beziehung, insofer
Mutter des Johann Corvinus Barbara
gens damals in Ungarn allgemein v
15. Jahrhunderts pflegen sie und
blumige Rasen und der weitoffene sa
lyrische Stimmung auch als ungarisch
Lyriker der ungarischern Renaissan
16. Jahrhunderts in Erinnerung bri
brachten königlichen Wappen sind
ebenfalss darauf schließen lässt, daß
Zügen doch ~~nicht einen~~ südlichen, so
Hier haben wir ungarisches Quattroc

Im weiteren Verlaufe des 15. J
des 16. wird die Wandmalereitechnik
Thomas von Kolozsvár hatte einen F
ein Gemälde bildete, genau so wie die
gesetzte vergoldete und polychrome
die Mitte ausfüllten und der Schrein
mäßigen Giebel gekrönt wurde. Bei d
der Plastik und der Architektur in F
über ganz Mitteleuropa verbreitet, do
in Oberungarn, wo Kassa den beleben
auch bis nach Siebenbürgen gelangt
erkennen, was nicht zuletzt auch durc
und Kupferstiche gefördert wurde. Sp
auch italienische Einwirkung zur Gel
zu einem eigenwertigen neuen Stil v

Pállik Béla
Kapp. 1939/40. Oszlop I.

PÁLLIK BÉLA / 1845 - 1908 / :

150. Rét. - Olajf.,fa,méret 64 x 34.5 cm.
Jelz.l.j."Pállik Béla".

151. Juhok az akolban. - Olajf./vázl./, fa ,
78 x 47 cm. Jelz.nélk.

Pállik Béla

l Tájkép legelő birkáltkal repr

Arv. Csarnok 110. aukc. Eat.

Seemann: Várkút

Meghívó

A KORVIN MÁTYÁS EGYESÜLET

és

A «DANTE ALIGHIERI» TÁRSASÁG

1935. évi május hó 8-án,
szerdán délután 6 órakor

a MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

üléstermében tartandó

ÜNNEPI ÜLÉSÉRE

TÁRGYSOROZAT:

1. BERZEVICZY ALBERT üdvözlőbeszéde.
2. PAOLO ARCARI egyetemi tanár előadása: **Giosuè Carducci e la nuova Europa** *(G. Carducci és az új Európa).*
3. Prof. PAOLO CALABRÒ zárószavai.

Calabrò Pál
a «Dante Alighieri» Társaság elnöke.

Berzeviczy Albert
a Korvin Mátyás Egyesület elnöke.

Vendégeket az Egyesület szívesen lát.

KORVIN MÁTYÁS EGYESÜLET
SOCIETÀ MATTIA CORVINO
Budapest, XI., Horthy Miklós-út 49.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Budapest,

Pállik Béla festő

állatképei a

nagyrovácsi-i gróf

Tisza-kastélyban.

Szabó Pestom

I. K. 3. körzet

120. l.

jegyzi, hogy Fehér egyházról a 14. száza
előtti időből is van említés, a pálo-
soknak az orsz. levéltárban, őrzött
iratai közt, s igy hahár Árpád sír-
ját kutatni nézete szerint is czélta-
lan volna, de Fehéregyház romjait
nem, mert az nevezetes adat a
főváros topographiájához. –
A pálosok iratai szerint fehér
egyház a Péterhegy tövében a ki-
ásott kápolnánál volt; a hagyomány
azonban mást mond. – Pomázon
ugyan is az öregemberek emlékezne
egy régi mesgyére, mely ürömre ve-
zetett; ennek jobbfelén állott egy
romhalmaz, melyet a hagyomány
Fehéregyháznak tart
Vannak még más pontok is,
hol kutatásokat lehetne eszközöl

Pálffy Béla

festette 1878. Deák Ferenc
arcképét a soproni vár-
megyeház számára.

Csatkról

Fállik Béla

vrád

Petr Samtida

21. b.

75, 76 d.

Képerrel

ELSŐRANG

Arad. Fiume-kávéház. Az előkelő közönség találkozóhelye. Összes bel- és külföldi ujságok.

*

Arco, Grand Hotel des Palmes. Modern kényelemmel berendezve, villamos világítás, lift, központi fütés, pensió. Elő- és utóidényben engedmény. Nagy pálmakert.

*

Arco. Hotel és Pensio Olivenheim. A szálloda szép, csendes helyen fekszik. Minden kényelemmel berendezve. Teljes pensió kapható. Mérsékelt árak. Kitünő konyha. Figyelmes kiszolgálás.

*

Arco, Szt Pankratius Szanatorium. Gyógyintézet tüdő- és gégebetegek részére. Legmodernebb berendezés. Kitünő gyógyeredmények. Idény szeptembertől májusig.

*

Bad-Gastein. Hotel Garni Elisabethhof. Elsőrangú szál-

Bad-Reichenhall. Häussle
és borkereskedése. Czu
finomabb csemegeboro

Bad-Reichenhall. Hotel
minden kényelemmei e
müller M

Bécs. Hotel Goldenes L
Az udvari opera közelé
távirda, telefon a házb
gítás. Fürdők. Olcsó ár

Bécs. Hotel Residenz.
gőzfütés, lift, villanyvil
ban. Telefon 15880. Tu

Bécs. Hotel Tegetthoff, I.

Pállik Béla

László

Csanky Győr

36/37. k.

NÉRIES FAYENCE OK KHLAGOU

Pállik Béla

Repr. képei felvonva

Szana Károly

384. l.

Pállik Béla

1903. karácsony előtt
műterem kiállítást
rendezett Budapesten.

Művészeti Krónika

1904. 1. f. 6. l.

1754

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

Budapest

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor
elnök

P á l l i k B é l a
festő

Fővárosi Lapok.1867.aug.4. /Fővárosi hirek./

Pállik Béla
festőművész

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 27., 1337. old.
(~~Fenyő~~ Szana Tamás: Tavaszi kiállítás.)

Kalmár

Pállik Béla
festő

Törvényi Lajos 1895. ápr. 6., 1901. okt.
(Műrészetek.)

Kartmán

Pállik Béla

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 18., 1231. old.
(Julius: Gólya alatt.)

Kalmár

Pállik Béla
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 18., 1236. old.
(Műveszetek. Széchényi István lovaskepe.)

Kalmán

Pállik Béla
festő

Fővárosi Lapok 1895. márc. 12., 803. old.
(Műrészetek. Millenáris kép-pályázatok.)

Kalmár

Pállik Béla
festő

Fővárosi Lapok 1896. máj. 18., 1-2. old.
(Szana Tamás: a művészetből.)

Kalmár

Pállik Béla
festő

Fővárosi Lapok 1895. máj. 17., 1568. old.
(Művészetek.)

Kalmán

Pállik Béla
festő

Kőrösi Lapok 1886. jul. 22., 6. old.
(Ujdonságok. Az ezredéves ünnepségek megörökítése festményekben.)

Pállik Béla
festő

Törvényi Lapok 1895. máj. 22., 1622. old.
(Ujdonságok. Magnásaink és a millenniumi díszmenet.)

[illegible]

Pállik Béla
festő

Fővárosi Lapok 1895. máj. 22., 1624. old.
(Műrészeted. Millénniumi mundár.)

Kalmár

Pállik Béla
festő

Fővárosi Lapok 1896. nov. 7., 6. old.
(Ujelmságok. A diszbandérium megvisitése)

Kalmán

Pállik Béla
festő

Fővárosi Lapok 1896. ápr. 20., 3. old.
(A képzőművészek társulat közgyűlése)

Kahan

Pállik Béla
festő

Fővárosi Lapok 1896. ápr. 12., 9. old.
(Minnészetek. Széchenyi István lovaskép.)

Kalmár

Pállik Béla
festő

Fővárosi Lapok 1896. ápr. 17., 8. old.
(Törvénysék. Gróf és festő.)

Kalmán

P á l i k B é l a
festő

Fővárosi Lapok.1869.jun.1. /Fővárosi hirek./

Pállik Béla
festő

Fővárosi Lapok 1895. febr. 17., 542. old.
(Művészet.)

Kalmár

Pállik Béla
festő

Fővárosi Lapok 886. ápr. 1., 7. old.
(Ujdonságok. Széchenyi István gróf
lovasképe.)

Kalmár

Pállik Béla
festő

Fővárosi Lapok 1896. okt. 24., 8. old.
(Művészetek. A kormány művásárlásai)

Kalmár

Pállik Béla

Ernst Mur. kiáll. - 47 sz

Magyar remekművek
1921. máj

Nőifej, Báró Hatvany Ferenc tulajd

Nyáj az erdő szélén,
Sebő Bertalan tulajd.

Jókai dolgozó szobája
a fővárosi tulajd.

tész, mint festő és mint költő tehetséges volt, mint ilyen nem talált kielégülést, hanem arra törekedett, hogy a kézművességben a művészetet meghonosítsa és egyes mesterek egyéniségét érvényre juttassa. Ebben az értelemben Londonban műhelyt alapít, ő maga mint rajzoló, mint cizelőr, mint üvegfestő és főként mint könyvkötő és illusztrátor szerepelt. A könyvek, melyek nyomdáját, a Kelmscott-press-t, kevés példányszámban hagyták el, ízléses és gazdag iniciálékkal és tiszta stílusaikkal igen művésziek. Az a körülmény, hogy a betűket, az iniciálékat, a könyvkötéseket s még a bélespapírt is ugyanaz a kéz készítette, ezeket a munkákat a XIX. sz. legegységesebb művészi termékei közé sorozzák.

MOSCA, 1. *Francesco*, másképen *Moschino* (1550?—1603?), olasz szobrász, M. 3. fia, Giovanni da Bologna követője. Rómában, Pármában, Firenzében és Pizában működött. Az utóbbi város székesegyházában, a kereszthajó mindkét végében egy-egy figyelemreméltó csoportja látható. Diana és Akteon márvány domborműve, mely egykor I. Cosimo birtokában volt, a firenzei Museo Nazinaleban. Venust és Marsot ábrázoló csoportja (Róma, Pal. Niccolini) eratikája miatt már keletkezése idejében visszatetszést keltett.

M., 2. *Giovanni Maria*, a XVI. sz. elején Velencében és Páduában működő szobrász és éremkészítő. Legismertebb munkája a páduai Santo Szt. Antal kápolnájában a törött üveg csodáját ábrázoló márvány dombormű (1520), melyet a milánói Paolo Stella fejezett be. M. a klasszicizáló stílusnak volt híve, de teltidomú, keresett beállítású alakjai nem árultak el mélyebb művészi akarást. 1529 körül M. Lengyelországba költözött, hol 1532-ben I. Zsigmondot, feleségét és gyermekeit

799. *Pállik Béla:* Istálló belseje.

1790. 86.

Pállik Béla

541. *Pállik Béla:* Kosfej. Olajestmény.

Árverési Körlony

1930. okt. 4. sk. n.

XII

XX

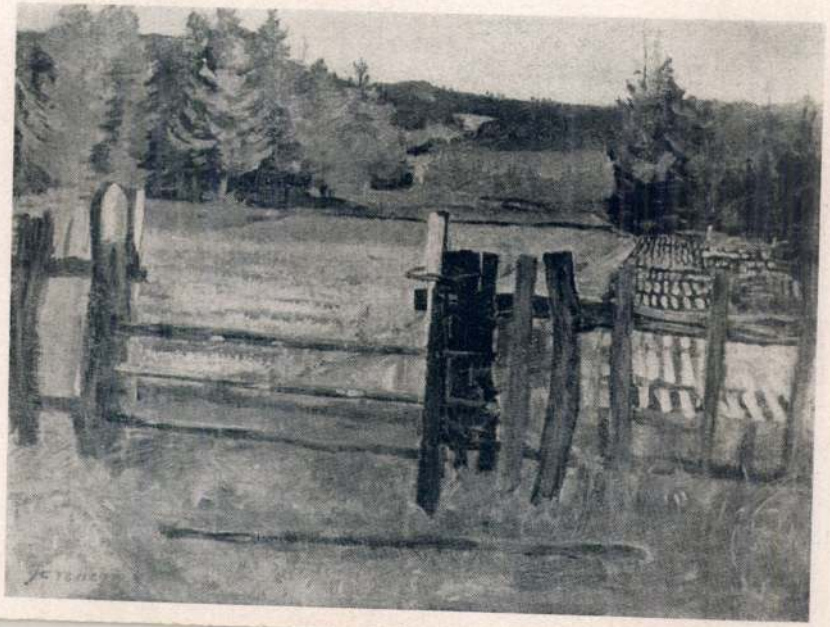

Pállik Béla

541. *Pállik Béla:* Kosfej. Olajestmény.

Árverési Körlony

1930 - okt. 4. sk. n.

296. *Ismeretlen festő, XVIII. század:* A tavasz. Olajfestmény.

Pállik Béla

Bárányok c. Eépe
repr.

Árverési Közlöny

1939. 3. rk. 4.

1462. SIRÁSZ. 210×170=3.57 m² . . . . . 305.—
1463. SIRVÁN, XIX. SZÁZAD. 250×102=2.55 m². (Kissé kopott.) . . . . . 300.—
1464. MAGYAR PERZSA. 345×253=8.73 m² . . . 332.—
1465. HAMEDAN. 168×126=2.11 m². (Kopott.) . . 80.—
1466. JORDES, XVIII. SZÁZAD. 200×120=2.40 m². (Kopott.) . . . . . 300.—
1467. MAGYAR PERZSA. 193×109=2.10 m² . . . 80.—
1468. KARABAGH FUTÓ. 400×100=4 m². (Szakadt.) 240.—
1469. BESHIR, XIX. SZÁZAD. 300×160=4.80 m² . . 700.—
1470. MAGYAR PERZSA. 128×80=1.02 m² . . . 39.—
1471. ANATOL FUTÓ. 350×100=3.50 m² . . . . 220.—
1472. BOCHARA. 135×110 = 1.48 m² (Javított.) . 210.—
1473. SIRÁSZ IMASZŐNYEG. 132×110 = 1.45 m² (Kopott.) . . . . . 240.—
1474. MAGYAR PERZSA. 257×119 = 3.06 m² . . 116.—
1475. MELASS, XVIII. SZÁZAD. 159×110 = 1.75 m² (Kopott. . . . . 185.—
1476. BELUDZSISZTÁN. 170×125 = 2.12 m² . . 140.—
1477. MAGYAR PERZSA. 238×190 = 5.38 m² . . 204.—
1478. PERZSA. 140×190 = 2.66 m² (Kopott.) . . 150.—
1479. HASLI-BOCHARA, XIX. SZÁZAD ELEJE. 147×120 = 1.76 m² (Kopott és javított.) . . . 135.—

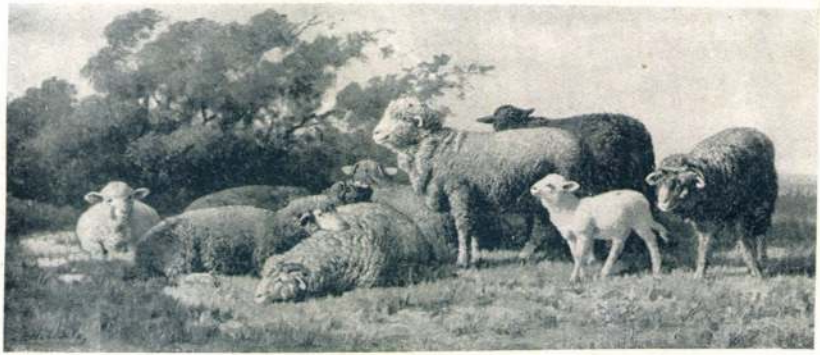

41. *Pállik Béla:* Pihenő birkanyáj.

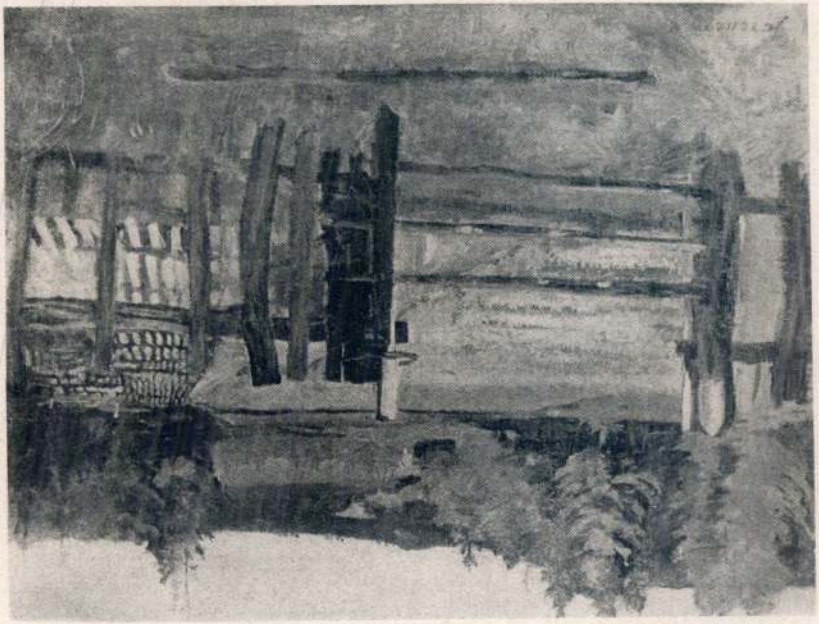

Pallik Béla

Lvód
2

Szana Szárév

312, 314. l.

1
Fülöp és Jakab

Csütörtök
2
Athanáz

● Ujhold 22 ó. 36 p.

Péntek
3
Sz. kereszt felt.

A Budapesti Nemzetközi Vásár megnyitása.

Szombat
4
Flórian vt.

Nap kelte 4 ó. 40 p. — Nyugta 18 ó. 14 p.

1935 • 18. hét **Május** V. hó • 31 nap

Izraelita naptár

Nizan-Ijar

V	25	
H	26	
K	27	
S	28	
C	29	
P	30	R. Kh.
S	1	Ijar

Pállik Béla

Deák Ferenc archépe a szabadelvű körben. 1878-ban már ott volt. írod

Buday: Deák-szobor.

50, 55. l.

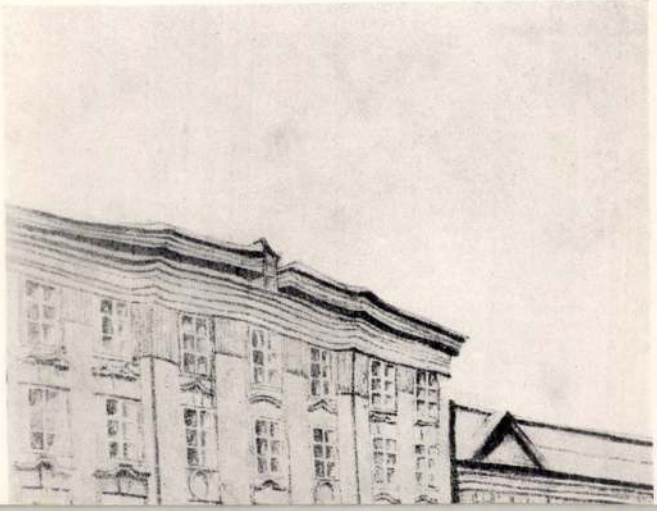

Pállik Béla

1888. Tata.
1. Siesta. Olajf. 2000 frt.

Ötti kiállítás II. 1888.

1889. Budapest.

(327) Juhok és bárányok az akolban. Olajf 6000 frt.

Téli kiállítás 1889/90.

1890. München

(323) Haldokló dainvad. Olajf. 2500 frt

Téli kiállítás 1890.

1891. Budapest.

(111) Rambouillet kos. Tanulmány. Olajf. 500 frt.
(331) Angol ürü I. Tanulmány. Olajf. 280 f.
(332) Atto II.
(333) Anyajuh. Neinetfaj. Tanulmány. 350 frt.
(418) Nyugvó bárány. Olajf. 1200 frt

Téli kiállítás 1891/92

1892. Budapest

(284) Bégető kos. Tanulmány Olajf. 550 frt

(355) Megsebzett dainvad Olajf 1200 frt

Téli kiállítás 1892/93

Huszár Bertalan

festő.

Pállik Béla
Vas. Ujs. 1889. 767 l.

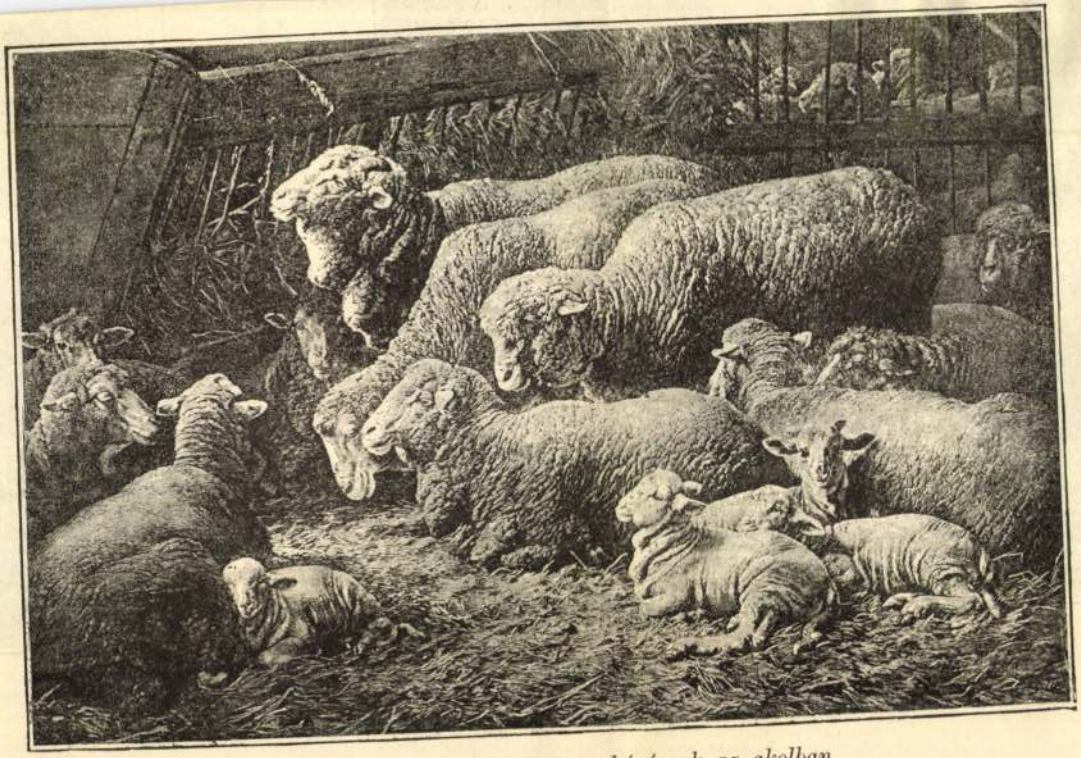

Pállik Béla: *Juhok es bárányok az akolban.*

Kopácsy Tamás mellszobra. Gipsz, XIX. sz. eleje.

Ismeretlen (Unbekannt), 18. század (Jahrhundert).
606. BÜNBÁNÓ MAGDOLNA (Die reuige Magdalena).
Fa (Holz). 18×24.

Ismeretlen (Unbekannt), 18—19. század (Jahrhundert).
607. FÉRFIFEJ (Männlicher Kopf).
Vászon (Leinwand). 21×18.

Ismeretlen (Unbekannt), 18—19. század (Jahrhundert).
608. KRISZTUS SIRBATÉTELE (Grablegung Christi).
Vászon (Leinwand). 34,5×35.

Ismeretlen (Unbekannt), 18—19. század (Jahrhundert).
609. MÁRIA.
Fa (Holz). 56×47.

Ismeretlen (Unbekannt), 19. század (Jahrhundert).
610. LEÁNYKA KÉPMÁSA (Bildnis eines jungen Mädchens).
Vizfestmény (Aquarell). 10,5×9.

Ismeretlen (Unbekannt), 19. század (Jahrhundert).
611. I. NAPOLEON KÉPMÁSA (Bildnis des).
Lemezpapir (Karton). 31,5×26.

Ismeretlen (Unbekannt), 19. század (Jahrhundert).
612. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis).
Fa (Holz). 33×26.

Ismeretlen. (Másolat.) **Unbekannt** (Kopie), 19. század (Jahrhundert).
613. A BÜNBÁNÓ MAGDOLNA. (Die reuige Magdalena).
Vászon (Leinwand). 109×88.

Ismeretlen (Unbekannt), 19. század (Jahrhundert).
614. A KERESZTEN ALVÓ JÉZUSGYERMEK (Das auf dem Kreuze schlafende Jesuskind).
Szépiarajz (Sepiazeichnung). 22,5×29,5.

Ismeretlen (Unbekannt), 19. század (Jahrhundert).
615. KELETI TÁJ (Orientalische Landschaft).
Vászon (Leinwand). 66×104.

Ismeretlen (Unbekannt), 19. század (Jahrhundert).
616. 5 darab (Stück). AMORETTEK (Amoretten).
Vászon (Leinwand). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild) 80,5×59.

Ismeretlen (Unbekannt).
617. 14 darab (Stück). RÓMAI CSÁSZÁROK KÉPMÁSA (Bildnisse römischer Kaiser). A római Regia Calcografia-intézet 19. századbeli reprodukciói (Reproduktionen der Regia Calcografia in Rom, 19. Jahrhunderts).
Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt) 54×75.

Ismeretlen (Unbekannt).
618. 18 darab (Stück). PÁPÁK KÉPMÁSA (Bildnisse der Papste). A római Regia Calcografia-intézet 19. századbeli reprodukciói (Reproduktionen der Regia Calcografia in Rom, 19. Jahrhundert).
Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt) 59×85.

Ismeretlen (Unbekannt).
619. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Vászon (Leinwand). 46×35.

Weser Ernst Christina (1783—1860).

592. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): E. Weser p. Miniatur. 7,5×6.

Wille Jonann Georg Tocqué Louis után (nach).

593. ABEL FRANÇOIS POISSON MARQUIS DE MARIGNY KÉPMÁSA (Bildnis des). Rézmetszet (Kupferstich). 49,5×35.

Zichy Mihály (Michael v.), 1827—1906.

594. 3 darab (Stück). FÉRFI FEJTANULMÁNYOK (Männliche Kopfstudien). Az egyik lap hátán egy férfifej (Rückwärts auf einem der Blätter eine männliche Kopfstudie). Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 19×13,5. 16×15,5. 18×10,5.

Zichy Mihály (Michael v.), 1827—1906.

595. NŐI TANULMÁNYFEJ (Weibliche Kopfstudie). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Zichy 1860. Vászon (Leinwand). 41,5×35.

Zombory Lajos (Ludwig v.), szül. (geb.) 1867.

596. TEHENEK. Jelzés lent jobbra: Zombory L. Vászon (Leinwand). 64×43.

Zuccarelli Francesco (1702—1788).

597. 2 darab (Stück). TÁJKÉPEK „Nyár" és „Ősz" (Landschaften. Der Sommer und der Herbst). Az „Ősz" jelezve (Der Herbst bezeichnet). Vászon (Leinwand). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild) 38×51.

Zuccarelli Francesco követője (Nachfolger des), 18. század (Jahrhundert).

598. 2 darab (Stück). OLASZ TÁJKÉPEK (Italienische Landschaften). Vászon (Leinwand). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild) 43×59.

Ismeretlen (Unbekannt), 16—17. század (Jahrhundert).

599. KRISZTUS ÉS MAGDOLNA. Krétarajz (Kreidezeichnung). 30,5×23.

Ismeretlen (Unbekannt), 17. század (Jahrhundert).

600. 2 darab (Stück). SUSTERMANS ÉS MIERIS FESTŐK KÉPMÁSA (Bildnis von Sustermans und Mieris). Szinezett rézmetszetek (Kolorierte Kupferstiche). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt) 28,5×18.

Ismeretlen (Unbekannt), 17. század (Jahrhundert).

601. A PÁSZTOROK IMÁDÁSA (Anbetung der Hirten). Réz (Kupfer). 18×25,5.

Ismeretlen (Unbekannt), 17—18. század (Jahrhundert).

602. EGY TÖRÖK KÉPMÁSA (Bildnis eines Türken). Fa (Holz). 33×23.

Ismeretlen (Unbekannt), 18. század (Jahrhundert).

603. „PATRONA HUNGARIAE." Lent négysoros felirás (Unten vierzeilige Inschrift). Vászon (Leinwand). 103×69.

Ismeretlen (Unbekannt), 18. század (Jahrhundert).

604. MÁRIA (Marienkopf). Vászon (Leinwand). 26×22,5.

Ismeretlen (Unbekannt), 18. század (Jahrhundert).

605. TÖRÖK LOVASOK (Türkische Reiter). Vászon (Leinwand). 64×97.

Veronese Paolo tanitványa, 16. század (Jahrhundert).

578. A SAMARIAI NŐ A KUTNÁL (Die Samaritanerin am Brunnen).
Sanguine. 20,5×13,5. Illusztr. IX. tábl.

Vinckboons David 1578—1629).

579. TÁJ VÁRRAL ÉS LOVASCSOPORTTAL (Landschaft mit Schloss und Reitergruppe). Irásbeli expertisek Gustav Glücktől és Ludwig Baldasstól, a wieni műtörténeti képtár vezetőitől (Schriftliche Expertisen von den Leitern der Kunsthistorischen Galerie in Wien Gustav Glück und Ludwig Baldass).
Fa (Holz). 56,5×80,5. Illusztr. III. tábl.

Vogel von Vogelstein Carl Christian (1788—1868).

580. MÁRIA A GYERMEKKEL (Mária mit dem Kinde). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): C. Vogel Dresden 1841.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 22,5×27.

Volpini R., 19. század (Jahrhundert).

581. FORUM ROMANUM. Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): R. Volpini.
Vászon (Leinwand). 71,5×99.

Voltz Friedrich Johann (1817—1886).

582. TEHENEK A RÉTEN (Kühe auf der Wiese). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): F. V.
Fa (Holz). 17,5×23.

Vos Paul de (1592?—1678).

583. OROSZLÁNVADÁSZAT (Löwenjagd).
Vászon (Leinwand). 56×70.

Wachter G., 19. század (Jahrhundert).

584. EGY TISZT KÉPMÁSA (Bildnis eines Offiziers). Jelzés lent a baloldalon (Bezeichnet links unten): G. Wachter p. 1849.
Fa (Holz). 26,5×17.

Wagner Sándor (Alexander v.), (1838—1919).

585. KONSTANTINÁPOLY (Konstantinopel).
Vászon (Leinwand). 28×66.

Wagner Sándor (Alexander v.), (1835—1919).

586. MENYASSZONYI MENET (Die Hochzeit).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 17×27.5.

Wagner Sándor (Alexander v.), 1835—1919.

587. MANUEL MOLINA KÉPMÁSA (Bildnis des). Lent jobbra (rechts unten) 18. Juni 79. A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Vizfestmény (Aquarell). 29,5×21,5.

Wahl R., 19. század (Jahrhundert).

588. PÁSZTOR-IDYLL (Schäferszene). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): R. Wahl.
Szinezett könyomat (Kolorierte Lithografie). 12,5×16.

Waldmüller Ferdinand Georg (1795—1865).

589. ALPESI TÁJ (Alpenlandschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): F. Waldmüller.
Lemezpapir (Karton). 31×28.

Weber Henrik (Heinrich), 1819?—1866.

590. DOBÓ KATALIN (Katharina Dobó).
Vászon (Leinwand). 32×38.

Wehrle Oskar.

591. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis). Jelzés lent baloldalon (Bezeichnet links unten).
Miniatur. 9,5×7,5.

Vágó Pál (Paul), szül. (geb.) 1851.

565. PIPÁZÓ PARASZT (Rauchender Bauer). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vágó.
Vászon (Leinwand). 75×63. 12,500

Vajda Zsigmond (Sigmund), szül. (geb.) 1859.

566. OLVASÓ LEÁNY (Lesendes Mädchen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vajda.
Vászon (Leinwand). 57×47. 2,500

Vajda Zsigmond (Sigmund), szül. (geb.) 1859.

567. LEÁNY FICHÜVEL. Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Weisz.
Vászon (Leinwand). 68×49,5. 2,500

Valentiny János (Johann), 1842—1903).

568. FÉRFI KÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Valentiny J. 1865.
Vászon (Leinwand). 127×99. 7,500

Van Dyck Antony után (Nach).

569. EGY HADVEZÉR KÉPMÁSA (Bildnis eines Feldherrn). Részlet-másolat. A kép eredetije a wieni műtörténeti képtárban (Detail-Kopie nach dem Original im Kunsthistorischen Museum zu Wien).
Vászon (Leinwand). 72×61. 5000

Van Dyck Antony után (Nach).

570. RHODOKANIS HERCEG KÉPMÁSA (Bildnis des Fürsten Rhodokanis). Részlet-másolat. A kép eredetije a wieni műtörténeti képtárban (Detail-Kopie nach dem Original im Kunsthistorischen Museum zu Wien).
Vászon (Leinwand). 56,5×44,5. 5000

Van Dyck Anthony után (Nach).

571. FRANS SNYDERS FESTŐ KÉPMÁSA (Bildnis des Malers Frans Snyders). Részlet-másolat. A kép eredetije a wieni műtörténeti képtárban (Detail-Kopie nach dem Original im Kunsthistorischen Museum zu Wien).
Vászon (Leinwand). 56,5×44,5.

Van Dyck Anthony után.

572. HENDRICK VON BALEM KÉPMÁSA (Bildnis des).
Szépiarajz (Sepiazeichnung). 51×31,5.

Vaskovits Erzsébet (Elisabeth), 19. század (Jahrhundert).

573. "MELEGEDŐ" (Frau sich am Kaminfeuer wärmend). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vaskovits.
Vászon (Leinwand). 152×104.

Vastagh György (Georg v.), 1836—1922.

574. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vastagh György.
Lemezpapir (Karton). 18,5×14. 10,000

Velde Willem von de után (Nach).

575. TENGERI TÁJ (Marine).
Vászon (Leinwand). 48×62. 60,000

Verhelst I., B. West után (Nach).

576. „THE GOLDEN AGE."
Szines metszet (Farbenstich). 33,5×36. 1500

Verhoesen D., 19. század (Jahrhundert).

577. ÖKÖRFEJ (Ochsenkopf). Jelzés lent balra (Bezeichnet links oben): D. Verhoesen 1849.
Vászon (Leinwand). 78×60. 12,500

Tizian után (nach).

552. VÉNUS ÉS AMOR ZENÉLŐ FÉRFIVAL (Venus, Amor und musizierender Mann).
Fa (Holz). 20,5×28.

Tizian műhelye (Atelier des Tizian), 16. század első fele. (Erste Hälfte des 16. Jahrhundert).

553. MAGDOLNA (Magdalena).
Vászon (Leinwand). 65×52. Illusztr. II. tábl.

Toermer Benno Friedrich (1804—1859).

554. NŐI FEJ (Weiblicher Kopf). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Toermer d. Rom im December. MDCCCXXXI.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 34,5×29,5.

Tölgyessy Artur (Arthur v.), 1853—1920.

555. ESTI HANGULAT AZ ALFÖLDÖN (Abendstimmung).
Lemezpapir (Karton). 31×23,5.

Török Ede Rubens után (nach).

556. RUBENS FELESÉGE (Die Gattin des Rubens, Helena Fourment). A kép eredetije a wieni műtörténeti képtárban (Nach dem Original in der Wiener Kunsthistorischen Galerie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): N. Török Eduard 1871.
Vászon (Leinwand). 51,5×34.

Trautmann Johann Peter (1745—1792).

557. FÉRFI TANULMÁNYFEJ (Männliche Kopfstudie).
Vászon (Leinwand). 35×30.

Trevisani Francesco után (Nach).

558. LUCRETIA. Másolat. A kép eredetije a Szépművészeti Múzeumban (Das Original im Museum der bildenden Künste in Budapest).
Vászon (Leinwand). 100×74.

Ujházy Ede (Eduard), 19. század (Jahrhundert).

559. TÁJ TEMPLOMMAL (Landschaft mit Kirche). Jelzés lent balra: E. Ujházy 882.
Vászon (Leinwand). 39,5×59.

Unger William (1837—?).

560. 4 darab (Stück). Frans Hals után (Nach).
Rézkarcok (Radierungen). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt) 58×40.

Unterberger Franz Richard (1838—?.)

561. FATANULMÁNY (Baumstudie). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): F. R. Unterberger.
Fa (Holz). 41,5×53.

Vadász Miklós (Nicolaus), 19—20. század (Jahrhundert).

562. NÉGERFEJ (Kopf eines Negers). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vadász Miklós 1912. Tunis.
Szénrajz (Kohlenzeichnung). 40,5×28.

Vágó Pál (Paul), szül. (geb.) 1851.

563. FÉRFI TANULMÁNYFEJ (Männlicher Studienkopf). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vágó.
Vászon (Leinwand). 59×48.

Vágó Pál (Paul), szül. (geb.) 1851.

564. MAGYARORSZÁG ALLEGORIÁJA (Allegorie der Hungaria).
Krétarajz (Kreidezeichnung). 330×50.

Speyer A., 19. század (Jahrhundert).

513. GÖRÖG LEÁNYOK (Griechische Mädchen). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): A. Speyer.
183×213. 100,000

Spitzer Emánuel (1844—1919).

514. A JÓKEDVŰ MUZSIKUS (Der heitere Musikant). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Em. Spitzer 89.
Vászon (Leinwand). 85×66. 60,000 Illusztr. XVI. tábl.

120,000

Steen Jan követője (Nachfolger des), 17. század (Jahrhundert).

515. A KORCSMÁBAN (Im Wirtshaus).
Vászon (Leinwand). 84×107. 30,000

Steinfeld.

516. ISCHLI RÉSZLETEK. Lent balra (links unten): Steinfeld gezeichnet in Ischl im August 1880.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 21×28.

Steinfeld.

517. TÁJKÉP KUNYHÓVAL (Landschaft mit Hütte). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Steinfeld.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 10,5×16.

Sterio Károly (Karl), (1823—1862).

518. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Sterio 845.
Vizfestmény (Aquarell). 17,5×14. 5000

Struck Hermann, szül. (geb.) 1876.

519. FÉRFI FEJTANULMÁNY (Männliche Kopfstudie). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): 77/150 Hermann Struck (1906).
Rézkarc (Radierung). 34×45. 1,800

Stunder János József (Johann Josef).

520. KRISZTUS A KERESZTFÁN (Christus am Kreuz).
Fa (Holz). 46×27. 4000

Suntach Antoine dir., Crewe Emma del.

521. 2 darab (Stück). „ANNETTE UND LUBIA".
Szines rézkarc (Farbenstich). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt). 27×21.

Szabó Endre, 19. század (Jahrhundert).

522. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten). Szabó E. 19. VI.
Vizfestmény (Aquarell). 24,5×34,5.

Szegedy Maszák Leona, szül. (geb.) 1874.

523. TARPATAK (Tátra). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Szegedy Maszák Leona. Tarpatak, 1915.
Vászon (Leinwand). 62×84.

Szegedy Maszák Leona, szül. (geb.) 1874.

524. ŐSZI HANGULAT (Herbststimmung). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Csákvár, 1917. Szegedy-Maszák Leona.
Vászon (Leinwand). 33,5×47.

Székely Bertalan (Bartholomaeus v.), 1835—1910.

525. NŐI TANULMÁNYFEJ (Weiblicher Studienkopf).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 28,5×23. 10,000

Seitz G., 19. század (Jahrhundert).

499. 2 darab (Stück). CSENDÉLET (Stilleben). A két kép jelezve lent jobbra: G. Seitz.
Vászon (Leinwand). 42×53.

Simoni Gustavo, szül. (geb.) 1846?

500. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): G. Simoni Paris 1880.
Vászon (Leinwand). 220×145.

Simony Stefan, szül. (geb.) 1860.

501. AZ ÉHES TEHENEK (Die hungrigen Kühe). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): St. Simony 90.
Vászon (Leinwand). 68×54. Illusztr. XI. tábl.

Skarbinn Franz (1846—?).

502. A PINCÉBEN (Im Keller). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Lemezpapir (Karton). 28,5×18,5.

Smith George (1829—1901).

503. JÁTSZÓ GYERMEK (Spielendes Kind).
Vászon (Leinwand).

Sontagh József (1786—1834).

504. FÉRFI KÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés a jobboldalon (Bezeichnet auf der rechten Seite): J. Sonntag 1808 Wien. A Kilényi-féle gyüjteményből (Aus der Sammlung H. v. Kilényi).
Miniatur. 7,5×6.

Spányi Béla (1852—1914.)

505. BODAJKI TÁJ (Bodajker Stimmung). Jelzés lent jobbra: K. Spányi.
Fa (Holz). 31×21.

Spányi Béla (1852—1914).

506. A SZÉLMALOM (Die Windmühle). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Pasztell (Pastell). 24,5×22.

Spányi Béla (1852—1914).

507. TÁJKÉP (Landschaft). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Rajz és vizfestmény (Aquarellierte Zeichnung). 15,5×20,5.

Spanyol festő (Spanisch), 17. század (Jahrhundert).

508. JÉZUS BEMUTATÁSA A TEMPLOMBAN (Darstellung Christi im Tempel).
Vászon (Leinwand). 39,5×26,5.

Spanyol festő (Spanisch) 17. század (Jahrhundert).

509. FÉRFI KÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Vászon (Leinwand). 189×102.

Spanyol festő (Spanisch) 17—18. század (Jahrhundert).

510. KASTILIAI ÉS ARAGONIAI IZABELLA KIRÁLYNŐ KÉPMÁSA (Bildnis der Königin Isabella von Kastilien und Aragon). Fent balra a cimer (Links oben das Wappen).
Réz (Kupfer). 36×28.

Spanyol festő (Spanisch), 17. század (Jahrhundert).

511. MÁRIA SZÜLETÉSE (Geburt Mariae).
Vászon (Leinwand). 39,5×26,5.

Spanyol (?) festő (Spanisch?), 17. század (Jahrhundert).

512. MÁRIA MENYBEMENETELE (Mariae Himmelfahrt).
Vászon (Leinwand). 55×39.

Rugendas Georg Philipp modorában (Art des).

487. 2 darab (Stück). CSATAKÉPEK (Reitergefechte).
Vászon (Leinwand). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild) 55×49.

Sacchi Andrea (1600—1661).

488. A KIRÁLYOK IMÁDÁSA (Anbetung der heil. Dreikönige). Jelzés lent balra (Bezeichnet links: unten) Andrea Saccti.
Vászon (Leinwand). 63×108. Illusztr. VII. tábl.

Sartory Franz, 19. század (Jahrhundert).

489. TÁJKÉP TEHENEKKEL. (Landschaft mit Kühen.) Jelzés lent balra: F. Sartory f. 822.
Vászon (Leinwand). 41,5×57.

Scacciati Andrea Girolamo da Carpi, Jacopo da Empoli, Palma és Giovanni Bologna della Marca után, 17—18. század (Jahrhundert).

490. 4 darab (Stück). 1. MÁRIA A GYERMEKKEL ÉS SZENTEKKEL (Maria mit dem Kinde und Heiligen). 2. JELENET KRISZTUS ÉLETÉBŐL (Szene aus dem Leben Christi). 3. AZ UTOLSÓ VACSORA (Das Abendmahl Christi). 4. JELENET SZERZETESEK ÉLETÉBŐL (Szene aus dem Leben der Mönche).
Karc (Radierung). 2 lap mérete (Zwei Blätter) 51,5×40; 2 lap mérete (2 Blätter) 40×51,5.

Scheits Matthias? (1640—1700).

491. MENEKÜLŐK (Die Auswanderer).
Vászon (Leinwand.) 49×86,5.

Scheits Matthias? (1640—1700).

492. MENEKÜLŐK (Die Auswanderer).
Vászon (Leinwand). 49×86,5.

Schiavoni Natale (1777—1858).

493. TISZT KÉPMÁSA (Bildnis eines Offiziers). A Kilényi-féle gyüjteményből (Aus der Sammlung H. v. Kilényi).
Miniatur. 7,5×6.

Schimon Ferdinand (1797—1852).

494. 2 darab (Stück). FÉRFI ÉS NŐI KÉPMÁS (Männliches und weibliches Bildnis). Jelzés a nő képén lent balra (Bezeichnet auf dem weiblichen Porträt links unten): Schimon 1843.
Vászon (Leinwand). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild) 72×95.

Schoevardts Mathys, 17. század (Jahrhundert).

495. 2 darab (Stück). *a)* A HAZATÉRŐ NYÁJ (Heimkehrende Herde). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): M. Schoevardts. *b)* PIHENŐ NYÁJ A KUTNÁL (Rastende Herde am Brunnen).
Fa (Holz). Mindegyik kép mérete (Jedes Blatt) 32×44,5.

Schrotzberg Franz (1811—1889).

496. DIANA, VENUS, AMOR ÉS JUPITER MINT SAS (Diana, Venus, Amor und Jupiter als Adler). Jelzés balra (Bezeichnet links): Schrotzberg Wien 1837.
Vászon (Leinwand). 110×87. Illusztr. XII. tábl.

Schut Cornelius? (1597—1655).

497. MÁRIA MEGKORONÁZÁSA (Krönung Mariae).
Krétarajz (Kreidezeichnung). 25,5×20,5.

Schwerdgeburth Amalie Charlotte (1795—1831).

498. PERECKÉSZITŐ MŰHELY (Brätzelbäckerei). A lap alatt balra (links unterhalb des Blattes) A. Schwerdgeburth del. 1802.' a középen (in der Mitte) Die Brätzelbäckerei 1802.
Vizfestmény (Aquarell). 18×26.

Rosa Salvatore (1615—1673).

473. OLASZ TÁJ.
Vászon (Leinwand). 89×116.

Roskovicz Ignác (Ignatz), 1854—1915.

474. NŐI TANULMÁNY (Weibliche Studie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten). Roskovicz.
Lemezpapir (Karton). 50,5×27.

Ross William Charles (1794—1860).

475. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten). (W. C. Ross, 1842.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 30×22.

Rottenhammer Johann (1564—1623).

476. EURÓPA ELRABLÁSA (Raub der Europa).
Kupfer (Réz). 32,5×40,5.

Rottenhammer Johann (1564—1623).

477. KRISZTUS SIRATÁSA (Beweinung Christi). Lent balra (Links unten). Rotenhammer V.
Réz (Kupfer). 29,5×39,5.

Rubens iskolája (Schule des).

478. EGY SZERZETES KÉPMÁSA (Bildnis eines Mönches).
Fa (Holz). 39×32.

Rubens után (Nach).

479. KRISZTUS ÉS MAGDOLNA (Christus und die Magdalena).
Fa (Holz). 69×52.

Rubens. Másolat (Kopie nach).

480. FÉRFI KÉPMÁS (Männliches Bildnis). A kép eredetije a budapesti Szépművészeti Muzeumban (Das Original im Museum der bildenden Künste in Budapest).
Fa (Holz). 60,5×50.

Rudnay Gyula (Julius), szül. (geb.) 1878.)

481. TÁJ ÜLŐ LEÁNNYAL (Landschaft mit sitzendem Mädchen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rudnay.
Vászon (Leinwand). 79×58.

Rugendas Georg Philipp (1666—1742).

482. LOVASOK ÜTKÖZETE (Reitergefecht).
Vászon (Leinwand). 73×95.

Rugendas Georg Philipp (1666—1742).

483. LOVASOK ÜTKÖZETE (Reitergefecht).
Vászon (Leinwand). 73×95.

Rugendas Georg Philipp (1666—1742).

484. LOVASOK ÜTKÖZETE (Reitergefecht).
Vászon (Leinwand). 73×95.

Rugendas Georg Philipp modorában (Art des).

485. LOVASOK ÜTKÖZETE (Reitergefecht).
Vászon fára huzva (Leinwand auf Holz geklebt). 31×39,5.

Rugendas Georg Philipp (1666—1742).

486. CSATAKÉP (Schlachtenbild).
Vászon (Leinwand). 43×58.

Rasmussen A., 19. század (Jahrhundert).

458. SZIKLÁS TÁJ (Felsige Gegend) Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): A. Rasmussen. Lemezpapir (Karton). 27×28.

Ratgeb Jörg, 16. század (Jahrhundert).

459. SZT. GERGELY MISÉJE (Die Messe des heil. Gregor). Fa (Holz). 38×30. Illusztr. I. tábl.

Reichert C. után (nach), 19. század (Jahrhundert).

460. „HAUPTGEBÄUDE VON RÖMERBAD." Kőnyomat (Lithografie). 8,5×11,5.

Reiffenstein Leo, 19. század (Jahrhundert).

461. PIHENŐ NŐ (Siesta). Fa (Holz). 72×100.

Rembrandt után 19. század (Jahrhundert).

462. Lemezpapir (Karton). 42,5×34,5.

Reni Guido (1575—1642).

463. MADONNA A GYERMEKKEL (Madonna mit Kind). Tollrajz (Federzeichnung). 24×19. Illusztr. IX. tábl.

Rethel Alfred (1816—1859).

464. „EIN TODTENTANZ AUS DEM JAHRE 1848". R. Reinick szövegével. (Mit erläuterndem Text von R. Reinick). 6 lap (Stück). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt). 22×32.

Révész Imre (Emerich), szül. (geb.) 1859.

465. TÁRSALGÓ PARASZTOK (In der Bauernstube). Jelzés fent balra (Bezeichnet links oben): Révész Imre. Fa (Holz). 14,5×19.

Ribera Giusepe de (1588—1652).

466. KAIN és (und) ABEL. Vászon (Leinwand). 194×150. Illusztr. címlapon.

Richter P., 19. század (Jahrhundert).

467. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten). P. Richter pinxit. Vászon (Leinwand). 45×38.

Riedler, 19. század (Jahrhundert).

468. A SZENT CSALÁD ANGYALOKKAL (Die heil. Familie mit Engeln). A kép festetett 1835-ben (Gemalt 1835). Vászon (Leinwand). 37×28,5.

Riepenhausen Ernst Ludwig S. Hogarth William után, 19. század (Jahrhundert).

469. „HOGARTHS WERKE IN VERKLEINERTEN aber vollständigen Kopien von E. Riepenhausen. Neue Ausgabe von H. Loedel. Vierzehn Lieferung. Göttingen, Dietrichsche Buchhandlung". 88 darab (Stück). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt). 28×39.

470.

Rist Johann Christoph (1790—1876).

471. FACSOPORT (Baumgruppe). A lap hátán (Rückwärts). Fatanulmány (Baumstudie). Lent jobbra (Rechts unten) im Pratre Rist 813. Vizfestmény (Aquarell). 24,5×30.

Rosa da Tivoli (Philipp Peter Roos), 1657—1705.

472. OLASZ TÁJ ÁLLATOKKAL (Italienische Landschaft mit Viehherde). Vászon (Leinwand). 110×190.

Pentelei-Molnár János (Johann), szül. (geb.) 1878.

444. CSENDÉLET (Stilleben). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Pentelei-Molnár.
Vászon (Leinwand). 78×59.

Pentelei Molnár (Johann), szül. (geb.) 1878.

445. CSENDÉLET (Stilleben). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Pentelei-Molnár.
Vászon (Leinwand). 80×59.

Perlmutter Izsák (Isak), szül. (geb.) 1866.

446. PARASZTNŐK A RÉTEN (Bäuerinnen auf der Wiese). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Pelmutter I.
Fa (Holz). 13×17.

Petschacher, 20. század (Jahrhundert).

447. ALVÓ NŐ (Schlafende Frau).
Lemezpapir (Karton). 49×65.

Petschacher 20. század (Jahrhundert).

448. NŐI AKT (Weiblicher Akt).
Vászon (Leinwand). 81×65.

Petschacher, 20. század (Jahrhundert).

449. NŐI AKT (Weiblicher Akt).
Lemezpapir (Karton). 45×38.

Pilch Dezső (Desiderius), 20. század (Jahrhundert).

450. A NYERGESLÓ (Gesatteltes Pferd). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Pilch D.
Vászon (Leinwand). 70×97.

Pitteri Giovanni Marco, Piazetta Giovanni Battista után (nach).

451. FIU KUTYÁVAL (Junge mit Hund).
Rézmetszet (Kupferstich). 60×44.

Pittoni Giovanni Battista modorában (Art des), 18. század (Jahrhundert).

452. A SZENT CSALÁD (Die heil. Familie).
Vászon (Leinwand). 133×103.

Poelenburgh Cornelis van követője (Nachfolger des), 17. század (Jahrhundert).

453. TÁJ FÜRDŐ NYMFÁKKAL (Landschaft mit badenden Nymphen).
Vászon (Leinwand). 21×30.

Preti Matteo követője (Nachfolger des), 17. század (Jahrhundert).

454. SZT. BERTALAN (St. Bartholomaeus).
Vászon (Leinwand). 35×24.

Quast Pieter (1605—1647).

455. A KORCSMÁBAN (In der Schenke). A Weidmann József-féle gyüjteményből (Aus der Sammlung des Josef Weidmann).
Fa (Holz). 22×27,5.

Querfurt August (1696—1761).

456. LOVASOK ÉS A KOLDUS. (Reiter und der Bettler) Egy hasonló kép dr. Franz Gaess gyüjteményében Freiburgban (Ein ähnliches Bild im der Sammlung von Dr. Franz Gaess in Freiburg i. Br).
Fa (Holz). 26×36,5. Illusztr. VIII. tábl.

Rafael követője (Nachfolger des). A 16. század első feléből. (Erste Hälfte des 16. Jahrhunderts)

457. MÁRIA A JÉZUSSAL ÉS KER. SZENT JÁNOSSAL (Maria mit dem Kinde und Johannes)
Fa (Holz). 99×77.

Osztrák festő (Oesterreichisch), 19. század (Jahrhundert).
430. 2 darab (Stück) RÓKAVADÁSZAT (Die Fuchsjagd).
Kőnyomat (Lithografie). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt) 20×31.

Osztrák festő (Oesterreichisch), 19. század (Jahrhundert).
431. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Vizfestmény (Aquarell). 14×11.

Osztrák festő (Oesterreichisch), 19. század (Jahrhundert).
432. 2 darab (Stück). CSENDÉLET (Stilleben).
Fa (Holz). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild): 35×43.

Osztrák festő (Oesterreichisch), 19. század (Jahrhundert).
433. JÓZSEF FŐHERCEG, MAGYARORSZÁG NÁDORA (Erzherzog Josef, Palatin von Ungarn) 1848.
Miniatur. 6,5×5,5. Illusztr. XVII. tábl.

Osztrák festő (Oesterreichisch), 19. század (Jahrhundert).
434. „PETERSFRIEDHOF ZU SALZBURG."
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 52×69,5.

Osztrák festő (Oesterreichisch), 19. század (Jahrhundert).
434a. 2 darab (Stück). 1. IMA A SZŰZ MÁRIA-SZOBOR ELŐTT (Gebet vor der Muttergottesstatue). 2. A KÁPOLNA (Die Kapelle).
Gouache. Mindegyik kép mérete (Jedes Blatt) 21×16,5.

Pacini Santi Gabbiani Antonio Domenico után (Nach), 17—18. század (Jahrhundert).
435. MÁRIA MENNYBEMENETELE (Himmelfahrt Mariae).
Karc (Radierung). 35×26.

Palamedes Palamedesz (1607—1638).
436. CSATAKÉP (Reitergefecht).
Vászon (Leinwand). 54×69.

Pállik Béla (1845—1908).
437. KOSFEJ (Kopf eines Widders). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Pállik Béla.
Fa (Holz). 34×44.

Pállya Celesztin, szül. (geb.) 1864.
438. HAZATÉRÉS (Die Rückkehr). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Pállya C.
Vászon (Leinwand). 21,5×34,5.

Palude Jacopo a.
439. KRISZTUS SZÜLETÉSE (Geburt Christi).
Szépiarajz (Sepiazeichnung). 35,5×27.

Panini Giovanni modorában (Art des), 18. század (Jahrhundert).
440. OSZLOPCSARNOK (Säulenhalle).
Vászon (Leinwand). 95×130. Illusztr. VIII. tábl.

Passini Ludwig (1852—?).
441. A MISE (Die Messe). Lent a kép alatt (Unterhalb des Bildes): Venedig Passini 1879.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 20,5×31.

Passini Ludvig (1852—?).
442. A BARÁTOK (Die Mönche).
Vizfestmény (Aquarell). 21,5×31.

Pastega L., 19. század (Jahrhundert).
443. „A MACSKA" („Die Katze"). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): L. Pastega.
Vászon (Leinwand). 59×44.

Tizian után (nach).

552. VÉNUS ÉS AMOR ZENÉLŐ FÉRFIVAL (Venus, Amor und musizierender Mann). Fa (Holz). 20,5×28.

Tizian műhelye (Atelier des Tizian), 16. század első fele. (Erste Hälfte des 16. Jahrhundert).

553. MAGDOLNA (Magdalena). Vászon (Leinwand). 65×52. Illusztr. II. tábl.

Toermer Benno Friedrich (1804—1859).

554. NŐI FEJ (Weiblicher Kopf). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Toermer d. Rom im December. MDCCCXXXI. Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 34,5×29,5.

Tölgyessy Artur (Arthur v.), 1853—1920.

555. ESTI HANGULAT AZ ALFÖLDÖN (Abendstimmung). Lemezpapir (Karton). 31×23,5.

Török Ede Rubens után (nach).

556. RUBENS FELESÉGE (Die Gattin des Rubens, Helena Fourment). A kép eredetije a wieni műtörténeti képtárban (Nach dem Original in der Wiener Kunsthistorischen Galerie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): N. Török Eduard 1871. Vászon (Leinwand). 51,5×34.

Trautmann Johann Peter (1745—1792).

557. FÉRFI TANULMÁNYFEJ (Männliche Kopfstudie). Vászon (Leinwand). 35×30.

Trevisani Francesco után (Nach).

558. LUCRETIA. Másolat. A kép eredetije a Szépművészeti Múzeumban (Das Original im Museum der bildenden Künste in Budapest). Vászon (Leinwand). 100×74.

Ujházy Ede (Eduard), 19. század (Jahrhundert).

559. TÁJ TEMPLOMMAL (Landschaft mit Kirche). Jelzés lent balra: E. Ujházy 882. Vászon (Leinwand). 39,5×59.

Unger William (1837—?).

560. 4 darab (Stück). Frans Hals után (Nach). Rézkarcok (Radierungen). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt) 58×40.

Unterberger Franz Richard (1838—?.)

561. FATANULMÁNY (Baumstudie). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): F. R. Unterberger. Fa (Holz). 41,5×53.

Vadász Miklós (Nicolaus), 19—20. század (Jahrhundert).

562. NÉGERFEJ (Kopf eines Negers). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vadász Miklós 1912. Tunis. Szénrajz (Kohlenzeichnung). 40,5×28.

Vágó Pál (Paul), szül. (geb.) 1851.

563. FÉRFI TANULMÁNYFEJ (Männlicher Studienkopf). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vágó. Vászon (Leinwand). 59×48.

Vágó Pál (Paul), szül. (geb.) 1851.

564. MAGYARORSZÁG ALLEGORIÁJA (Allegorie der Hungaria). Krétarajz (Kreidezeichnung). 330×50.

Tardieu Nicolas, Watteau Antoine után.

539. „LA PROPOSITION EMBARRASSANTE."
19. századbeli reprodukció (Reproduction des 19. Jahrhunderts). 38×49.

Ifj. Teniers David után (nach).

540. FALURÉSZLET (Bauernhaus und Kirche).
Vászon (Leinwand). 32×26.

Than Mór (Moritz), 1828—1899.

541. LEÁNYFEJ. (Kopf eines Mädchens).
Vászon (Leinwand). 38,5×31,5. Illusztr. X. tábl.

Theer Adolf, (1808—1863).

542. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): A. Theer.
Miniatur. 5,5×4,5.

Theer Albert, (1815?—1902).

543. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts). Albert Theer Ischl.
Miniatur. 9×7,5.

Theer Albert (1815?—1902).

543a. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis).
Miniatur. 8×6,5.

Thoma Hans, szül. (geb.) 1839.

544. SZÁNTÁS (Pflügen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Hans Thoma.
Rézkarc (Radierung). 18×23.

Thorma János (Johann), szül. (geb.) 1870.

545. NÉGERFEJ (Negerkopf). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Thorma J.
Lemezpapir (Karton). 47×37.

Tiepolo Giandomenico (1726—1804).

546. ANGELICA MEDOR NEVÉT EGY FÁRA VÉSI (Angelica schneidet den Namen des Medor in einen Baum ein).
Rézkarc (Radierung). 26,5×19,5.

Tiepolo Giandomenico (1726—1804).

547. ANGELICA MEDOR SEBEIT ÁPOLJA (Angelica pflegt die Wundes des Medor).
Rézkarc (Radierung). 26,5×21.

Tiepolo Lorenzo (1728?—).

548. SZENT THEKLA, ESTE VÁROS VÉDSZENTJE (Die heil. Thekla als Beschützerin von Este)
Rézkarc (Radierung). 66×40,5.

Tiepolo Giandomenico modorában (Art des), 18. század (Jahrhundert).

549. MÁRIA MENYBEMENETELE (Himmelfahrt Mariae).
Vászon (Leinwand). 65,5×41,5. Illusztr. VI. tábl.

Tikos Albert. Megh. 1845 után (Gest. nach 1845).

550. A TÓTFIU (Der kleine Slowak). Jelzés lent a középen (Bezeichnet unten in der Mitte): Tikos. Albert 1847.
Vászon (Leinwand). 86×90. Illusztr. XII. tábl

Tischbein August Anton (1805?—?).

551. HALÁSZNŐK A TENGERPARTON (Fischerfrauen am Strand). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): A. Tischbein 1845.
Fa (Holz). 30,5×45.

Székely Bertalan (Bartholomaeus v.), 1835—1910.

526. NŐI TANULMÁNYFEJ (Weiblicher Studienkopf).
Szines rajz (Farbige Zeichnung). Lemezpapir (Karton). 25,5×19,5.

Székely Bertalan (Bartholomaeus v.), 1835—1910.

527. SZENT ISTVÁN (König Stephan von Ungarn).
Vizfestmény (Aquarell). 39×15.

Székely Bertalan (Batholomaeus v.), 1835—1910.

528. TÁJKÉP (Landschaft).
Vászon (Leinwand). 31×48.

Szemlér Mihály (Michael), 1833—1904.

529. FÉRFITANULMÁNYFEJ (Männlicher Studienkopf). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): 6, 7. December, 862. Szemlér Mihály.
Vászon (Leinwand). 48×32.

Szemlér Mihály ? (Michael?) 1833—1904.

530. ESTI HANGULAT (Abendstimmung).
Lemezpapir (Karton). 10,5×19,5.

Szemlér Mihály (Michael), 1833—1904.

531. 11 darab (Stück) MAGYAR KIRÁLYOK, TÁJKÉPEK ÉS GENRE-KÉPEK. A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Vizfestmények, szépia és tollrajzok különféle nagyságban. (Aquarelle, Sepia-und Federzeichnungen in verschiedener Grösse).

Szemlér Mihály (Michael), 1833—1904.

532. VESZEKEDÉS A KORCSMÁBAN (Streit in der Schanke). 1864.
Rézkarc (Radierung). 31,5×39,5.

Szikszay Ferenc (Franz v.), 1871—1908.

533. NŐI TANULMÁNYFEJ (Weiblicher Studienkopf). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Feri de Szikszay Paris 908.
Fa (Holz). 16,5×14,5.

Szinyei Merse Pál (Paul), 1845—1920.

534. KÉT ÜLŐ NŐ (zwei sitzende Frauen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Szinyei.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 14,5×13,5.

Szkitsák, 19. század (Jahrhundert).

535. SZENT JEROMOS (Der heil. Hieronymus). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Szkitsák Pesten.
Vászon (Leinwand). 64×51.

Szlágyi Lajos (Ludwig) szül. (geb.) 1869.

536. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Szlányi L.
Vászon (Leinwand). 43×47.

Szobonya Mihály (Michael), 19—20. század (Jahrhundert).

537. NŐI KÉPMÁS Weibliches Bildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Szobonya 920.
Vászon (Leinwand). 60,5×47.

Taer F.

538. TÉLI TÁJ (Winterlandschaft). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): F. Taer.
Fa (Holz). 21×25,5.

Speyer A., 19. század (Jahrhundert).

513. GÖRÖG LEÁNYOK (Griechische Mädchen). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): A. Speyer.
183×213. 100,000

Spitzer Emánuel (1844—1919).

514. A JÓKEDVŰ MUZSIKUS (Der heitere Musikant). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Em. Spitzer 89.
Vászon (Leinwand). 85×66. 60,000 Illusztr. XVI. tábl.

120,000

Steen Jan követője (Nachfolger des), 17. század (Jahrhundert).

515. A KORCSMÁBAN (Im Wirtshaus).
Vászon (Leinwand). 84×107. 30,000

Steinfeld.

516. ISCHLI RÉSZLETEK. Lent balra (links unten): Steinfeld gezeichnet in Ischl im August 1880.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 21×28.

Steinfeld.

517. TÁJKÉP KUNYHÓVAL (Landschaft mit Hütte). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Steinfeld.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 10,5×16.

Sterio Károly (Karl), (1823—1862).

518. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Sterio 845.
Vizfestmény (Aquarell). 17,5×14. 5000

Struck Hermann, szül. (geb.) 1876.

519. FÉRFI FEJTANULMÁNY (Männliche Kopfstudie). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): 77/150 Hermann Struck (1906).
Rézkarc (Radierung). 34×45. 1,800

Stunder János József (Johann Josef).

520. KRISZTUS A KERESZTFÁN (Christus am Kreuz).
Fa (Holz). 46×27. 4000

Suntach Antoine dir., Crewe Emma del.

521. 2 darab (Stück). „ANNETTE UND LUBIA".
Szines rézkarc (Farbenstich). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt). 27×21.

Szabó Endre, 19. század (Jahrhundert).

522. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten). Szabó E. 19. VI.
Vizfestmény (Aquarell). 24,5×34,5.

Szegedy Maszák Leona, szül. (geb.) 1874.

523. TARPATAK (Tátra). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Szegedy Maszák Leona. Tarpatak, 1915.
Vászon (Leinwand). 62×84.

Szegedy Maszák Leona, szül. (geb.) 1874.

524. ŐSZI HANGULAT (Herbststimmung). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Csákvár, 1917. Szegedy-Maszák Leona.
Vászon (Leinwand). 33,5×47.

Székely Bertalan (Bartholomaeus v.), 1835—1910.

525. NŐI TANULMÁNYFEJ (Weiblicher Studienkopf).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 28,5×23. 10,000

Ismeretlen (Unbekannt), 19. század (Jahrhundert).

674. SÉTAKOCSIKÁZÁS (Die Ausfahrt). Lent jobbra (Rechts unten) a monogramm és az évszám (1867).
Vizfestmény (Aquarell). 40×57.

Ismeretlen (Unbekannt), 19. század (Jahrhundert).

675. GYÜMÖLCSCSENDÉLET (Früchtenstilleben).
Vászon (Leinwand). 37×30.

Ismeretlen (Unbekannt), 19. század (Jahrhundert).

676. LEÁNY GALAMBBAL (Mädchen mit Taube).
Lemezpapir (Karton). 20,5×16.

Ismeretlen (Unbekannt), 19. század (Jahrhundert).

677. 2 darab (Stück). ÁMOR ÉS (und) VÉNUS. — A (Die) TOILETTE.
Fa (Holz). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild) 34×28.

Ismeretlen (Unbekannt), 19. század (Jahrhundert).

679. LEÁNY HALLAL (Mädchen mit Fisch). Kópia (Kopie).
Vászon (Leinwand). 47,5×35.

Ismeretlen (Unbekannt), **Kopia** (Kopie), 19. század (Jahrhundert).

680. A BŰNBÁNÓ MAGDOLNA (Die reuige Magdalena).
Vászon (Leinwand). 109×88.

Ismeretlen (Unbekannt), 19. század (Jahrhundert).

681. KÉMJÁRAT (Am Auslug).
Vászon (Leinwand) 30×38.

Burg Dick van der (1723—1773).

682. FASOR (Allee). A kép hátán a művész jelzése (Bezeichnet rückwärts): D. v. d. Burg del. ad Viv. 27 Sept. 1769.
Tusrajz (Tuschzeichnung). 15,5×18.

Danhauser Josef (1805—1845).

683. KÉZTANULMÁNYOK (Händestudien). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Danhauser.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 11×18.

Danhauser Josef (1805—1845).

684. FATANULMÁNY (Baumstudie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Danhauser.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 21,5×29,5.

Geiger Péter Johann Nepomuk (1805—1880).

685. A SZELLEM (Der Burggeist). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Peter Geiger.
Tusrajz (Tuschzeichnung). 18×21.

Guercino Giovanni Franceskó után (Nach).

686. NŐI FEJ (Weiblicher Kopf).
Tollrajz (Federzeichnung). 16,5×12.

Passini Ludwig (1852—?).

687. A MISE (Die Messe). Lent a kép alatt (Unterhalb des Bildes): Venedig Passini 1879.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 20,5×31.

Zemplényi Tivadar (Theodor), 1864—1917.

661. MÉZESHETEK (Wonnemond).
Vászon (Leinwand). 45,5×42.

Zemplényi Tivadar (Theodor), 1864—1917.

662. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Zemplényi Tivadar.
Lemezpapir (Karton). 24×32.

Zichy Mihály (Michael v.), 1827—1906.

663. MÁTYÁS KIRÁLY AZ EKÉNÉL (König Mathias von Ungarn mit dem Pflug).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 24,5×19.

Zichy Mihály (Michael v.), 1827—1906.

664. NŐI FEJTANULMÁNY (Weibliche Kopfstudie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Zichy.
Lemezpapir (Karton). 51×36.

Zichy Mihály (Michael v.), 1827—1906.

665. BIRKAMOSÁS (Schafwäsche). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Zichy Mihály.
Vizfestmény (Aquarell). 46×62.

Zichy Mihály (Michael v.), 1827—1906.

666. A TUDÓS (Der Gelehrte).
Vászon (Leinwand). 79×62. Illustr. XXX. tábl.

Zuloaga, Ignacio, szül. (geb.) 1870.

667. SPANYOL FÉRFI ÉS NŐ (Spanier und Spanierin). Jelzés lent a középen (Bezeichnet unten in der Mitte): Zuloaga.
Vászon (Leinwand). 103×50.

Ismeretlen (Unbekannt), 16—17. század (Jahrhundert).

668. SZENT JÁNOS (Der heil. Johannes).
Fa (Holz). Átmérője (Durchmesser) 24,5.

Ismeretlen (Unbekannt), 17. század (Jahrhundert).

669. A RÉSZEG BACCHUS (Der betrunkene Bacchus).
Vászon (Leinwand). 100×74.

Ismeretlen (Unbekannt), 18. század (Jahrhundert).

670. HAJÓTÖRÉS (Schiffbruch).
Vászon (Leinwand). 55×79,5.

Ismeretlen (Unbekannt), 18. század (Jahrhundert).

671. MÁRIA A GYERMEKKEL (Maria mit dem Kinde).
Vászon (Leinwand). 93×62.

Ismeretlen (Unbekannt), 18. század (Jahrhundert).

672. ZERGE A SZIKLÁN (Gemsbock auf dem Felsen stehend).
Fa (Holz). 19×24.

Ismeretlen (Unbekannt), 19. század (Jahrhundert).

673. LÁTOGATÁS A KOLOSTORBAN (Besuch im Kloster).
Vászon (Leinwand). 42×34.

Weber Henrik (1819?—1866).

649. 4 darab (Stück) TANULMÁNYFEJ (Studienköpfe). 3 darab (Stück) jelezve lent jobbra (drei Stück bezeichnet rechts unten).
Szénrajz (Kohlenzeichnung). Különféle méretben (in verschiedener Grösse).

Weber Henrik (1819?—1866).

650. 4 darab (Stück). TANULMÁNYOK (Studien). Az egyik rajz jelezve lent jobbra (Die eine Zeichnung Bezeichnet rechts unten).
Krétarajz (Kohlenzeichnung). Különféle méretben (in verschiedener Grösse).

Weber Henrik után (Nach), 19. század (Jahrhundert).

651. MÁTYÁS BEVONULÁSA BUDAVÁRÁBA (Einzug des Königs Mathias in Buda).
Bádog (Blech). 61×83.

Weenix Jan (?) után (Nach).

652. VADLUDAT VIVŐ FIU (Junge mit der Wildgans). Az eredeti kép a Szépművészeti Muzeumban (Das Originalbild im Museum der bildenden Künste in Budapest, Nr. 384.).
Vászon (Leinwand). 45×35.

Wilda, H. G., 19. szá z d (Jahrhundert).

653. 2 darab (Stück) 1. FERENC JÓZSEF KIRÁLY SÉTAKOCSIZÁSA (Spazierfahrt des Kaisers und Königs Franz Josef). 2. REZSŐ TRÓNÖRÖKÖS SÉTAKOCSIKÁZÁSA (Spazierfahrt des Kronprinzen Rudolf). Az 1. sz. kép jelezve lent jobbra (Nr 1. bezeichnet rechts unten). H. G. Wilde, 1895; a 2. sz. kép jelezve lent balra (Nr. 2. bezeichnet links unten): H. G. Wilde.
Vizfestmény (Aquarell). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild). 29×46.

Wildens, Jan (1586—1653).

654. TÁJ VIZESÉSSEL (Landschaft mit Wasserfall). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest).
Vászon (Leinwand). 77×100,5 cm.

Willaerts, Adam (1577—1664).

655. TENGERI TÁJ (Marine).
Vászon (Leinwand). 64×75,5.

Woernle, Mészöly Géza után (Nach).

656. BALATONI HALÁSZTANYA.
Rézkarc (Radierung). 43,5×54.

Wolgemuth, Michael (1434—1519).

657. 23 darab FAMETSZET A SCHEDEL-FÉLE KRÓNIKÁBÓL (23 Holzschnitt-Illustrationen aus der Schedel'schen „Chronik").

Zádor István (Stefan), szül. (geb.) 1882.

658. CSENDÉLET (Stilleben). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Zádor.
Vizfestmény (Aquarell). 12,5×22.

Zádor István (Stefan), szül. (geb.) 1882.

659. AZ ATELIERSZÉK (Atelierstuhl). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Zádor.
Vizfestmény (Aquarell). 20,5×13,5.

Zahorai János (Johann), 19. század (Jahrhundert).

660. ENYEDI LUKÁCSNÉ KÉPMÁSA (Bildnis der Frau Lukács Enyedi).
Jelzés a b loldalon. (Bezeichnet links): Zahorai János, 873.
Vászon (Leinwand). 62×51.

Vastagh Géza, szül. (geb.) 1866—1919.

636. OROSZLÁNFEJ (Kopf einer Löwin). Jelzés fent balra (Bezeichnet links oben): Vastagh Géza, 883 Bpest.
Lemezpapir (Karton) 50,5×36,5.

Velencei festő (Venezianisch), a 18. századból (Jahrhundert).

637. VELENCE (Venedig). PIAZZA DELL OROLOGIO.
Vászon (Leinwand).

Velencei festő (Venezianisch), a 18. századból (Jahrhundert).

638. „CACCIA DEI TORI"
Vászon (Leinwand). 88×122.

Velencei festő (Venezianisch), a 18. századból (Jahrhundert).

639. VELENCEI ÜNNEPÉLY (Venezianisches Fest).
Vászon (Leinwand). 88×122.

Vernet, Antoine Charles Horace (1758—1836).

640. TÁJ VADDISZNÓVAL (Landschaft mit Wildschwein). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): H. V.
Fa (Holz) .25×33.

Vernet, Claude Joseph (1712—1789).

641. OLASZ KIKÖTŐ (Italienischer Hafen).
Vászon (Leinwand). 141×192.

Vestier, Jean † 1810.

642. FÜRDŐ NŐ (Die Badende). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vestier.
Miniatur. 15×10. Illustr. XXVII. tábl.

Vigée-Le Brun Marie Louise (1755—1842) **után** (Nach).

643. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis).
Vászon (Leinwand). 39,5×30,5.

Vischer, Cornelis de (1629?—1662), **Brower Adriaen után** (Nach).

644. PARASZTOK A KORCSMÁBAN (Bauern im Wirtshaus).
Rézmetszet (Radierung). 26,5×19,5.

Volkers, Emil Ferdinand Heinrich, szül. (geb.) 1831.

645. „NORVAL". Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): E. Volkers 1896. Celle.
Vizfestmény (Aquarell). 30,5×40.

Wagner Sándor (Alexander v.), 1838—1919.

646. NŐI TANULMÁNY (Weibliche Studie). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Vizfestmény (Aquarell). 23,5×20,5.

Waldmüller, Ferdinand Georg (1793—1865), **Adriaen van de Velde** (?) **után.**

647. HOLLANDUS TÁJ NYÁJJAL (Holländische Landschaft mit Viehherde). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Waldmüller 1822. A kép hátán (Rückwärts): 17. October 1822.
Fa (Holz). 56,5×48,5. Illustr. XXVIII. tábl.

Waldmüller, Ferdinand Georg (1793—1865).

648. NYÁRY FANNY GRÓFNŐ KÉPMÁSA (Bildnis der Gräfin Fanny v. Nyáry). Gróf Nyáry Kálmán pozsonyi gyüjteményéből (Aus der Sammlung des Grafen Koloman v. Nyáry in Pozsony).
Fa (Holz). 63,5×49,5. Illustr. XXVIII. tábl.

Toszkánai festő (Toskanisch), a 14. századból (Jahrhundert).

626. TRÓNOLÓ MADONNA A GYERMEKKEL ÉS HAT SZENTTEL. AZ ANGYALI ÜDVÖZLET (Tronende Madonna mit Kind und sechs Heiligen. Die Verkündigung). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett Madridban. Kiállitva a budapesti Orvos-szövetség védnöksége mellett rendezett műkiállitáson 1902. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben in Madrid. Ausgestellt 1902 in Budapest auf der vom Ärzteverein veranstalteten Kunstausstellung).
Fa (Holz). Háromrekeszü házioltár (Dreiteiliger Hausaltar). A középső kép (Mittelbild) 37,5×19, mindegyik szárnykép mérete (Jedes Flügelbilde) 42×11,5. Illustr. I. tábl.

Tull Ödön (Edmund), 1870—1911.

627. ÁBRÁND („Phantasie"). Kiállitva a „Műcsarnok"-ban rendezett Tull Ödön-féle hagyatékkiállitáson (Ausgestellt im „Műcsarnok" zu Budapest auf der Nachlassenstellung des Künstlers).
Vászon (Leinwand). 77×58.

Tyroler, J., 19. század (Jahrhundert).

628. „LE HONGROIS. JOURNAL DES MODES" (1846.).
Rézkarc (Radierung). 32×24.

Ulbrich Ede (Eduard).

629. CSENDÉLET (Stilleben). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Ulbrich Ede.
Vászon (Leinwand). 62×84.

Umbro — firenzei festő, a 15—16. századból (Umbro — florentinisch, 15—16. Jahrhundert).

630. MADONNA A GYERMEKKEL ÉS NÉGY ANGYALLAL (Madonna mit Kind und vier Engeln). A kép alján (Unten am Bild): S. MARIA. LORETO. ORA PRO NOBIS. A pozsonyi Ozsmitz Géza-féle gyüjteményből (Aus der Sammlung Géza von Ozsmitz Pressburg).
Fa (Holz). 152×128. Illustr. V. tábl.

Vágó Pál (Paul), szül. (geb.) 1851.

631. TORZKÉPEK: SZOBONYA MIHÁLY ÉS GERSTER (Karrikaturen: Michael Szobonya und Gerster).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 19×15.

Vágó Pál (Paul), szül. (geb.) 1851.

632. ANGYALI ÜDVÖZLET (Die Verkündigung). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vágó.
Vászon (Leinwand). 240×110.

Van Dyck Anthonie után (Nach).

633. JAN WILDENS FESTŐ KÉPMÁSA (Bildnis des Malers Jan Wildens). A kép eredetije a wieni Műtörténeti Képtárban (Das Original im Kunsthistorischen Museum in Wien).
Vászon (Leinwand). 75×56.

Van Dyck Anthonie után (Nach).

634. RHODOKANAKIS HERCEG KÉPMÁSA (Bildnis des Fürsten Rhodokanakis). Részletmásolat van Dyck képe után a wieni Műtörténeti Muzeumban (Detailkopie nach van Dycks Bilde im Kunsthistorischen Museum in Wien).
Vászon (Leinwand). 51×41.

Van Dyck Anthonie után (Nach).

365. JOHANN VON MONFORT KÉPMÁSA (Bildnis des). Részletmásolat von Dyck képe után a wieni Műtörténeti Muzeumban (Detailkopie nach van Dycks Bilde im Kunsthistorischen Museum in Wien).
Lemezpapir (Karton). 57×46.

Than Mór (Moritz), 1828—1899.

614. 5 darab (Stück) KOSZTÜMTANULMÁNYOK (Kostümstudien).
Vizfestmény (Aquarell). Különféle méretben (In verschiedener Grösse).

Than Mór (Moritz), 1828—1899.

615. FÉRFI MAGYAR VISELETBEN (Mann in ungarischer Tracht).
Vizfestmény (Aquarell). 24×11.

Theer Adolf, 19. század (Jahrhundert).

616. SZENT NŐ (Weibliche Heilige). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Adolf Theer, 843.
Vizfestmény (Aquarell). 27×20.

Theer Albert (1812?—1902).

617. ANGYALFEJEK (Engelsköpfe). Lent jobbra (Rechts unten) a jelzés (die Bezeichnung).
Lajos Viktor főherceg klessheimi gyüjteményéből (Aus der Sammlung des Erzherzogs Ludwig Victor in Klessheim).
Vizfestmény (Aquarell). 19×15.

Tichy Gyula (Julius v.), szül (geb.) 1879.

618. PATAK MENTÉN (Entlang des Baches).
Eredeti fametszet a művész aláírásával (Originalholzschnitt mit der Künstlersignatur).
31,5×13,5.

Tiepolo, Giandomenico (1726—1804).

619. ANGELIKA MEDOR NEVÉT EGY FÁRA VÉSI (Angelica schneidet Medors Namen in einen Baum ein).
Eredeti rézkarc (Originalradierung). 26,5×19,5.

Tiepolo, Giandomenico (1726—1804).

620. MÁRIA. Lajos Viktor főherceg klessheimi gyüjteményéből (Aus der Sammlung des Erzherzogs Ludwig Victor auf Schloss Klessheim).
Vászon (Leinwand). 39,5×31,5. Illustr. XIX. tábl.

Tito, Ettore, szül. (geb.) 1859.

621. VELENCEI NŐ (Venezianerin). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Tito.
Vizfestmény (Aquarell). 25,5×17,5.

Tolnay Ákos, szül. (geb.) 1861.

622. KERTBEN (Im Garten). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Tolnay Ákos.
Vászon (Leinwand). 39×26.

Toorenvliet, Jacob (1635?—1719).

623. A ZENÉSZEK (Die Musikanten).
Vászon (Leinwand). 43×35.

Tornai Gyula (Julius), szül. (geb.) 1861.

624. SZENT-IMREY KÁLMÁN FELKÖSZÖNTI A 48-AS HONVÉDEKET (Koloman v. Szent-Imrey begrüsst die 48-er Honveden). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Tornai Gyula. A képhez 8 darab rajztanulmány (8 Zeichnungen zu dem Bilde).
Vászon (Leinwand). 120×181.

Tornyai János (Johann), szül. (geb.) 1869.

625. 2 darab (Stück). TÁJKÉPEK (Landschaften). Mindkettő jelezve lent jobbra (Beide Bilder bezeichnet rechts unten): Tornyai.
Fa (Holz). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild) 13×19,5.

Tempesta (Pieter Mulier) modorában (Art des Pieter Mulier gen. Tempesta).

605a. EURÓPA ELRABLÁSA (Raub der Europa). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett Velencében. A 650a—d. sz. képekből álló sorozat egyik képe (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben in Venedig. Gehört zu der Suite der Bilder Nr. 605a—d). Vászon (Leinwand). 52×70.

Tempesta (Pieter Mulier) modorában (Art des Pieter Mulier gen. Tempesta).

605b. PÁRIS ITÉLETE (Urteil des Paris). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett Velencében. A 605a—d. sz. képekből álló sorozat egyik képe. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben in Venedig. Gehört zu der Suite der Bilder Nr. 605a—d). Vászon (Leinwand). 52,5×70.

Tempesta (Pieter Mulier) modorában (Art des Pieter Mulier gen. Tempesta).

605c. APOLLO ÉS (und) MARSYAS. Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett Velencében. A 605a—d. sz. képekből álló sorozat egyik képe. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben in Venedig. Gehört zu der Suite der Bilder Nr. 605a—d). Vászon (Leinwand). 52×70,5.

Tempesta (Pieter Mulier) modorában (Art des Pieter Mulier gen. Tempesta).

605d. MYTHOLOGIAI JELENET (Mythologische Szene). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett Velencében. A 605a—d. sz. képekből álló sorozat egyike. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben in Venedig. Gehört zu der Suite der Bilder Nr. 605a—d).

Than Mór (Moritz), 1828—1899.

606. JELENETEK A MAGYAR TÖRTÉNELEMBŐL (Szenen aus der ungarischen Geschichte). Vászon (Leinwand). 32×158.

Than Mór (Moritz), 1828—1899.

607. JELENETEK A MAGYAR TÖRTÉNELEMBŐL (Szenen aus der ungarischen Geschichte). Vászon (Leinwand). 32×158.

Than Mór (Moritz), 1828—1899.

608. VÁZLAT EGY OLTÁRKÉPHEZ (Studie zu einem Altarbild). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Than M. 1866. Vászon (Leinwand). 62×44.

Than Mór (Moritz), 1828—1899.

609. TÖRTÉNETI GENRE (Historisches Genre). Festetett Pesten 1846-ban (Gemalt zu Pest 1846). Vizfestmény (Aquarell). 4,5×6,5.

Than Mór (Moritz), 1828—1899.

610. 3 darab (Stück). CANOVA — TORSO — KARVÁZLATOK (Armstudien). Ceruzarajz (Bleistift). Különféle méretekben (In verschiedener Grösse).

Than Mór (Moritz), 1828—1899.

611. 3 darab (Stück) KOSZTÜMTANULMÁNYOK (Kostümstudien). Vizfestmény (Aquarell). Különféle méretekben (In verschiedener Grösse).

Than Mór (Moritz), 1828—1899.

612. 4 darab (Stück) TÖRÖK TYPUSOK (Türkische Typen). Vizfestmény (Aquarell). Különféle méretben (In verschiedener Grösse).

Than Mór (Moritz), 1828—1899.

613. 4 darab (Stück) KOSZTÜMTANULMÁNYOK (Kostümstudien). Vizfestmény (Aquarell). Különféle méretben (In verschiedener Grösse).

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

593. NŐI TANULMÁNY (Weibliche Studie). Lent balra egy hamis jelzés (Links unten eine falsche Signatur).
Lemezpapir (Karton). 63,5×50.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

594. VÉRSZERZŐDÉS (Der Blutschwur).
Sépiavázlat (Sepiastudie). 20×36.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

595. JAIRUS LEÁNYA (Die Erweckung der Tochter des Jairus).
Sépiarajz (Sepiazeichnung). 20,5×21.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

596. MÁRIA MEGKORONÁZTATÁSA (Krönung Mariae).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 16,5×14.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

597. „SZERELMESEK" (Die Verliebten).
Vászon (Leinwand). 41,5×34. Illustr. XXXI. tábl.

Szemlér Mihály (Michael), 1833—1904.

598. A ZENÉLŐ JUHÁSZ (Der musizierende Schafhirt). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Szemlér M. Pest 855.
Vászon (Leinwand). 64,5×53.

Szemlér Mihály (Michael), 1833—1904.

599. A VÁNDORKERESKEDŐ (Der herumwandernde Händler).
Eredeti rézkarc (Originalradierung). 21,5×16,5

Szikszay Ferenc (Franz), 1871—1908.

600. APÁLY (Honfleur). (Ebbe in Honfleur) Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Szikszay.
Fa (Holz) 13×22.

Szivos, 19. század (Jahrhundert).

601. ENYEDI LUKÁCS KÉPMÁSA (Bildnis des Lukács Enyedi). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Szivos 1893.
Fa (Holz). 21×15.

Szkitsák, 19. század (Jahrhundert).

602. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Szkitsák Pesten.
Vászon (Leinwand) 77×62.

Szontagh, Diego de, 19. század (Jahrhundert).

603. IFJU KÉPMÁSA (Jünglingsbildnis). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Diego de Szontagh 1885.
Fa (Holz). 26×19,5.

Telepy Károly (Karl v.), 1828—1906.

604. GYERMEKEK A KUTNÁL (Kinder beim Brunnen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Telepy K.
Lemezpapir (Karton). 33×27.

Telepy Károly (Karl v.), 1828—1906.

605. KIES TÁJ (Alpengegend).
Fa (Holz). 14×18,5.

Stettka Gyula (Julius v.), szül. (geb.) 1855.

580. SZENT LÁSZLÓ (Der heil. Ladislaus von Ungarn).
Vászon (Leinwand). 64×36.

Stohl, M. Riedel után (Nach), 19. század (Jahrhundert).

581. LEÁNY RÓZSAKOSZORUVAL (Mädchen mit einem Kranz von Rosen). Jelzés lent jobbra Bezeichnet rechts unten): M. Strobl nach A. Riedel 1843.
Vizfestmény (Aquarell). 45×29.

Stalino, 19. század (Jahrhundert).

582. TENGERI TÁJ (Marine). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Stalino.
Vászon (Leinwand). 32×53.

Straybl, F., 19. század (Jahrhundert).

583. „MARATHON,". Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): F. Straybl 906. Fent a jobboldalon (Oben auf der rechten Seite): „Marathon".
Vászon (Leinwand). 48×64.

Stöckler, Emanuel †, szül. (geb.) 1819.

584. VELENCE (Venedig). Santa Maria della Salute. Jelzés lent balra. (Bezeichnet links unten) E. Stöckler.
Vizfestmény (Aquarell). 65×55.

Strobl Zsófia (Sophie), szül. (geb.) 1866.

585. ENYEDI LUKÁCSNÉ KÉPMÁSA (Bildnis der Frau Lukács Enyedi). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Strobl Zs.
Vászon (Leinwand). 113×90.

Surugue, Louis (1686?—1762), **Wtenbroeck Mozes van után** (Nach).

586. „JOSEPH DESCENDU DANS LA CITÈRNE."
Rézmetszet (Kupferstich). 31×22.

Szále István (Stefan), 1811—1890.

587. 2 darab (Stück) FÉRFI ÉS NŐI KÉPMÁS (Männliches und weibliches Bildnis). Mind a két kép jelezve lent balra 1845-ből (Jedes Bild bezeichnet links unten und datiert 1845.)
Vászon (Leinwand). 66,5×54,5.

Szamosi Elek (Alexius), 1827—1888.

588. ŐSZI HANGULAT (Herbststimmung). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): S.
Vászon (Leinwand). 55×77.

Székely Árpád †, szül. (geb.) 1861.

589. 3 darab (Stück) TÁJKÉP (Landschaften). Mindegyik lap jelezve lent jobbra (Jedes Blatt bezeichnet rechts unten).
Eredeti rézkarcok (Originalradierungen). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt) 39×50.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

590. KÖNYVES KÁLMÁN (König Koloman von Ungarn).
Lemezpapir (Karton). 44,5×21.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

591. VÁZLAT „ZRINYI KIROHANÁSÁHOZ".
Szénrajz (Kohlenzeichnung). 40.5×28.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

592. TAVASZI HANGULAT (Frühlingsstimmung).
Lemezpapir (Karton). 24×34.

Spányi Béla (1852—1914).

567. SZIKLÁS TÁJ (Landschaft mit Felsen).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 32×45.

Spányi Béla (1852—1914).

568. ALPESI TÁJ (Alpengegend). Illusztráció (Illustration). Jelzés a baloldalon (Bezeichnet links) : Spányi.
Tusrajz (Tuschzeichnung) 22×18.

Spányi Béla (1852—1914).

569. ILLUSTRÁCIÓ EGY PRAELUDIUMHOZ (Illustration zu einem Praeludium).
Tusrajz (Tuschzeichnung). 22×18.

Spányi Béla (1852—1914).

570. KERT VILLÁVAL (Garten mit Villa). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).

Spányi Béla (1852—1914).

571. A MŰVÉSZ NEJE (Bildnis der Gattin des Künstlers). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Spányi B. 880.
Fa (Holz). 11,5×8.

Spányi Béla (1852—1914).

572. NYIRFÁK (Birken). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Spányi B. 882.
Vászon (Leinwand). 24×52.

Spányi Béla (1852—1914).

573. HAZAFELÉ (Heimwärts). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Vizfestmény (Aquarell). 20,5×19.

Spitzer Emánuel (1874—1919).

574. LÁTOGATÁS A MŰTEREMBEN (Besuch im Atelier). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Emanuel Spitzer 1892.
Vászon (Leinwand). 45,5×55,5.

Splényi Ernesztin bárónő (Baronin Ernestine v. Splényi), 20. század (Jahrhundert).

575. VIRÁGCSENDÉLET (Blumenstilleben). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Splényi.
Lemezpapir (Karton). 71×77.

Splényi Ernesztin bárónő (Baronin Ernesztine v. Splényi), 19. század (Jahrhundert).

576. ORGONAVIRÁG-CSENDÉLET (Fliederstilleben). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Splényi.
Lemezpapir (Karton). 56×71.

Splitgerber, Karl Martin August (1844—?).

577. PAPPENHEIMI RÉSZLET (Motiv aus Pappenheim in Mittelfranken). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): A. Splitgerber.
Fa (Holz). 72×16.

Stein, Gottfried, 17. század (Jahrhundert), **Leclerc, Sebastian** (1637—1714) után (Nach).

578. „L'ENTRÉE D'ALEXANDRE DANS BABILON".
Rézmetszet (Kupferstich). 30×43.

Steinacker, 19. század (Jahrhundert).

579. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Steinecker 1834.
Lemezpapir (Karton). 22,5×17,5.

Schwerdgeburth, Amalie Charlotte, 1795—1831. **Rafael után** (Nach).

558. „LA MADONNA DI SAN. SISTO". Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Amalie Schwerdgeburth. Az eredeti kép a drezdai képtárban (Das Originalbild in der Dresdner Galerie).
Vizfestmény (Aquarell). 44×34.

Schwerdgeburth, Amalie Charlotte, 1795—1831. **Giulio Romano után** (Nach),

559. „LA MADONNA DELLA CATINA". Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Amalie Schwerdgeburth. Az eredeti kép a drezdai képtárban (Das Originalbild in der Dresdner Galerie).
Vizfestmény (Aquarell). 42×32.

Schwind Károly (Karl) † 1878.

560. TÁJ PÁSZTOROKKAL A TÜZ MELLETT (Landschaft mit Hirten beim Feuer). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Schwind K.
Vászon (Leinwand). 46,5×63.

Secola, A., 19. század (Jahrhundert).

561. LEÁNY PIPACSOK KÖZT (Mädchen unter Mohnblumen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): A. Sécola.
Fa (Holz). 98×33.

Selleny, J. (1824—1875).

562. AUSZTRÁLIAI ERDŐ (Wald in Australien). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): J. Sélleny 864.
Vászon (Leinwand). 66×97.

Sienai festő, a 16. század végéről (Sienesisch vom Ende des 16. Jahrhunderts.)

563. KRISZTUS ÉS A HÁZASSÁGTÖRŐ NŐ (Christus und die Ehebrecherin). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett Siénában Fratelli Basettitől 1899-ben. Az 564. sz. kép párdarabja. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben in Siena von Fratelli Basetti, 1899. Gegenstück zu Nr. 564.).
Fa (Holz). 85×52. Illustr. XXV. tábl.

Sienai festő, a 16. század végéről (Sienesisch vom Ende des 16. Jahrhunderts).

564. KRISZTUS KIÜZI A KUFÁROKAT A TEMPLOMBÓL (Christus vertreibt die Händler aus dem Tempel). A feldöntött ládán az évszám 1596. (Auf der umgeworfenen Kiste die Jahreszahl 1596). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett Siénában Fratelli Basettitől 1899-ben. Az 563. sz. kép párdarabja. Kiállitva (mint Baldassare Peruzzi műve) a budapesti Orvos-szövetség védnöksége mellett rendezett műkiállitáson 1902. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben in Siena von Fratelli Basetti 1899. Gegenstück zu Nr. 563. Ausgestellt 1902 in Budapest als Werk des Baldassare Peruzzi auf der vom Ärzteverein veranstalteten Kunstausstellung).
Fa (Holz). 85×52.

Skarbina, Franz, † szül. (geb.) 1846.

565. A PINCÉBEN (Im Keller). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Lemezpapir (Karton). 28,5×18,5.

Soville, 19. század (Jahrhundert).

566. A TUDÓS (Der Gelehrte). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Soville. Gróf A. Gy. gyüjteményéből (Aus der Sammlung des Grafen J. v. A. Budapest).
Vászon (Leinwand). 138×102.

Sauerland, Philipp (1677—1750).

546. KAKASOK HARCA (Hahnenkampf). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Philipp Sauerland, Pinx. 1723. Az 545. sz. kép párdarabja. Az Abonyi Mór-féle hagyatékból, Budapesten (Gegenstück zu Nr. 545. Aus der Nachlassenschaft von Moritz Abonyi-Budapest, 1922). Vászon (Leinwand). 40×53. Illustr. XXIV. tábl.

Scattoja, 19. század (Jahrhundert).

547. OLASZ KANÁLIS HAJÓKKAL (Italienischer Kanal mit Schiffen). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Scattoja.
Lemezpapir (Karton). 19,5×32.

Scattoja, 19. század (Jahrhundert).

548. PARASZTHÁZAK (Bauernhäuser).
Lemezpapir (Karton). 19,5×32.

Schärer, H., 17. század (Jahrhundert). **Goltzius Hendrik után** (Nach).

549. JUDITH HOLOFERNES FEJÉVEL.
Rézmetszet (Kupferstich). 26×20.

Schinnagl, Max Josef (1694?—1761).

550. TÁJ ESTI HANGULATBAN (Landschaft in Abendbeleuchtung).
Vászon (Leinwand). 49×64.

Schlesinger, K. 19. század (Jahrhundert).

551. SZOMORÚ ÓRÁK (Trübe Stunden). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): K. Schlesinger, 1896.
Vászon (Leinwand). 81×50,5.

Schmidt (Kremserschmidt), Martin Johann (1718—1801)

552. JÁKOB ÉS ESAU TALÁLKOZÁSA. Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): J. Kremserschmidt fecit.
Vászon (Leinwand). 100×124.

Schmutzer, Ferdinand, szül. (geb.) 1870.

553. A KONCERT (Konzert). Jelzés lent a középen (Bezeichnet unten in der Mitte): F. Schmutzer.
Eredeti rézkarc (Originalradierung). 42×31,5.

Schmutzer, Ferdinand, szül. (geb.) 1870.

554. VOLENDAMI HALÁSZOK (Fischer aus Volendam), 1909. Lent jobbra a művész jelzése (Bezeichnet rechts unten): F. Schmutzer.
Eredeti rézkarc (Originalradierung). 13×9.

Schön, Eduard, 19. század (Jahrhundert.

555. TÁJ FOLYÓVAL (Landschaft mit Fluss). Jelzés lent a középen (Bezeichnet unten in der Mitte): E. Schön. A kép a budai királyi várból származik (Aus der Hofburg von Buda).
Vászon (Leinwand). 49,5×63.

Schuster, J. Fd. P., 19. század (Jahrhundert).

556. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): J. Fd. P. Schuster pxt 27/5. 848.
Vizfestmény (Aquarell). 20,5×15,5.

Schwenninger, Karl, szül. (geb.) 1854.

557. FIU KÉPMÁSA (Knabenbildnis).
Vászon (Leinwand). 41×30.

Rubens, Petrus Paulus után (Nach).

535. KRISZTUS ÉS MAGDOLNA (Christus und die Magdalena).
Fa (Holz). 69×52.

Rubens, Petrus Paulus után (Nach), 19. század (Jahrhundert).

536. A REMETE ÉS AZ ALVÓ ANGELIKA (Der Eremit und die schlafende Angelika). Az eredeti kép a wieni műtörténeti muzeumban (Das Original im Kunsthistorischen Museum zu Wien). Vászon (Leinwand). 47×62.

Rubens, Petrus Paulus után (Nach), 19. század (Jahrhundert).

537. ZSUZSANNA A FÜRDŐBEN (Susanne im Bade). Az eredeti kép a müncheni Alte Pinakothekában (Das Originalbild in der Alten Pinakothek zu München).
Vászon (Leinwand). 89×105.

Rudnay Gyula (Julius v.), szül. (geb.) 1878.

538. A JUHÁSZ (Der Schafhirt).
Lemezpapir (Karton). 14×11,5.

Rugendas, Georg Philipp (1666—1742).

539. LOVASOK ÜTKÖZETE (Reitergefecht). Gróf Nyáry Kálmán pozsonyi gyüjteményéből (Aus der Sammlung des Grafen Koloman v. Nyáry in Pressburg).
Vászon (Leinwand). 35,5×29.

Sachs, Benno (?), 19. század (Jahrhundert).

540. KÉKRUHÁS LEÁNY (Mädchen in Blau).
Pasztell. 65,5×50.

Saeys, Jakob Ferdinand, 17. század (Jahrhundert).

541. KASTÉLYBEJÁRAT PARKBAN (Park mit Schlosseingang). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): Jacobus Ferdinandus Saeys, 1610).
Vászon (Leinwand). 95×120.

Saint-Eve, Jean Marie (1810—1856), **Andrea del Sarto után** (Nach)

542. ANDREA DEL SARTO KÉPMÁSA.
Rézmetszet (Kupferstich), 1844. 62×46,5.

Salimbene, Cavaliere Ventura (Il Cavaliere Bevilaqua) 1557—1613.

543. A NAPKELETI BÖLCSEK IMÁDÁSA (Anbetung der heil. Dreikönige). Jelezve lent balra Bezeichnet links unten): Bvs. Nvs. 1587. Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett Velencében. Kiállitva a budapesti Orvos-szövetség védnöksége mellett rendezett műkiállitáson, 1902. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben in Venedig. Ausgestellt 1902 in Budapest, auf der vom Ärzteverein veranstalteten Kunstausstellung).
Vászon (Leinwand). 99×88,5. Illustr. V. tábl.

Sano di Pietro (1406—1481).

544. MADONNA A GYERMEKKEL, SZENTEKKEL ÉS ANGYALOKKAL (Madonna mit Kind, Heiligen und Engeln). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett Perugiában. Kiállitva a budapesti Orvos-szövetség védnöksége mellett rendezett műkiállitáson, 1902. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben in Perugia. Ausgestellt 1902 in Budapest auf der vom Ärzteverein veranstalteten Kunstausstellung).
Fa (Holz). 67×50,5. Illustr. II. tábl.

Sauerland, Philipp (1677—1750).

545. TÁJ KÜLÖNFÉLE MADARAKKAL (Landschaft mit verschiedenen Vögeln). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Philipp Sauerland, Pinx. 1725. Az 546. sz. kép párdarabja. Az Abonyi Mór-féle hagyatékból, Budapesten (Gegenstück zu Nr. 546. Aus der Nachlassenschaft von Moritz Abonyi-Budapest, 1922).
Vászon (Leinwand). 40×53. Illustr. XXIV. tábl.

Romanet, Antoine Louise Cheneau után (Nach).

525. „LA CUISINIÉRE SURVEILLANTE".
Rézmetszet (Kupferstich). 38×28,5.

Roos, Philipp Peter (Rosa da Tivoli), 1657—1705.

525a. PÁSZTORÉLET A CAMPAGNÁN (Hirtenleben in der Campagna). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. A kép Dalmáciából származik. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Das Bild stammt aus Dalmatien).
Vászon (Leinwand). 198×290.

Rosa Salvatore modorában (Art des), 17. század (Jahrhundert).

526. LOVASOK (Reiter). A képet talán Johann Anton Eismann (1634—1698) festette.
Vászon (Leinwand). 83×100.

Rosa-junior, J., 18. század (Jahrhundert).

527. KRISZTUS A KERESZTFÁN (Christus am Kreuz). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): J. Rosa-junior pinxit 1799.
Vászon (Leinwand). 63×49,5.

Roskovics Ignác (Ignatz), 1854—1915.

528. TANULMÁNY (Studie).
Vászon (Leinwand). 40×100.

Roskovics Ignác (Ignatz), 1854—1915.

529. SZ. ISTVÁN MÁRIA OLTALMÁBA AJÁNLJA MAGYARORSZÁGOT (Der heil. Stefan empfiehlt Ungarn dem Schutze der heil. Maria).
Vászon (Leinwand). 75×49.

Rossi, Francesco dei (Il Cecchino del Salviati), 1510—1563.

530. MADONNA A GYERMEKKEL ÉS KER. SZENT JÁNOSSAL (Maria mit dem Kinde und dem Johannesknaben). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rosso Fiorent F: 1553. Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Kiállitva a budapesti Orvos-szövetség védnöksége mellett rendezett műkiállitáson 1902. (Aus der Sammlung von Lukács Enyedi-Budapest. Ausgestellt 1902 in Budapest auf der vom Ärzteverein veranstalteten Kunstausstellung).
Fa (Holz). Átmérője (Durchmesser) 66. Illustr. cimlapon (Titelbl.)

Rottenhammer, Johann (1564—1623).

531. MÁRIA GYERMEKÉVEL ÉS KER. SZENT JÁNOSSAL. Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Kiállitva a budapesti Orvosszövetkezet védnöksége mellett rendezett műkiállitáson 1902. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi. Ausgestellt 1902 in Budapest auf der vom Ärzteverein veranstalteten Kunstausstellung).
Réz (Kupfer). 22,5×18. 6

Rottenhammer Johann (1564—1623).

532. PÁRIS ITÉLETE (Urteil des Paris).
Fa (Holz). 65×48. Illustr. VIII. tábl.

Rubens, Petrus Paulus után (Nach), 18. század (Jahrhundert).

533. ÁBRAHÁM ÉS (und) MELCHISEDECH. Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Rubens eredeti festménye a caeni muzeumban őriztetik. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Das Originalbild des Rubens im Museum zu Caen).
Vászon (Leinwand). 40×47.

Rubens, Petrus Paulus után (Nach), 19. század (Jahrundert).

534. A SZENT CSALÁD (Die heil. Familie). Az eredeti kép az antwerpeni muzeumban (Des Originalbild im Museum zu Antwerpen).
Vászon (Leinwand). 80×97.

Reni Guido követője (Nachfolger des), 17. század (Jahrhundert).

514. BŰNBÁNÓ MAGDOLNA (Büssende Magdalena).
Vászon (Leinwand). 88×70.

Reynolds, Joshua (?), 1723—1792.

515. GYERMEKKÉPMÁS (Bildnis eines Kindes). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. A kép a löweni báró Cogels-féle gyüjteményből származik. Részletmásolat van Dyck képe után az antwerpeni muzeumban, mely egy gyermeket tüntet fel tájképi keretben, két vadászkutyával és balkarján sólyommal. A kutyákat Jan Fyt festette. Az Enyedi-féle kép kiállitva (mint Reynolds műve) a budapesti Orvos-szövetség védnöksége mellett rendezett műkiállitáson 1902. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest und ausgestellt (als Werk des Reynolds) auf der vom Ärzteverein 1902 in Budapest veranstalteten Kunstausstellung. Detailkopie aus van Dycks Bilde im Museum zu Antwerpen, auf welchem in einer Landschaft ein Kind mit Falken auf dem Arm und zwei Hunden (gemalt von Jan Fyt) dargestellt ist.
Vászon (Leinwand). 41×33. Illustr. XXVI. tábl.

Ribartz, Rudolf, szül. (geb.) 1848.

516. A SZÉLMALOM (Die Windmühle). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Ribartz. Kiállitva Berlinben (Ausgestellt auf der Grossen Berliner Kunstausstellung 1894).
Vászon (Leinwand). 54×45,5.

Ribera Jusepe de követője (Nachfolger des), 17. század (Jahrhundert).

517. EGY SZENT VÉRTANUSÁGA (Martyrium eines Heiligen).
Vászon (Leinwand). 144×198. Illustr. XVIII. tábl.

Ridinger, Johann Elias (1698—1767).

518. A MEGÖLT SZARVAS (Der todte Hirsch).
Vászon (Leinwand). 34×43.

Ridinger, Johannes Elias (1698—1767).

519. 21 darab (Stück). KÜLÖNFÉLE ÁLLATOK (Thierdarstellungen).
Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt) 51×35.

Rieger, Albert, szül. (geb.) 1834.

520. ALPESI TÁJ KÁPOLNÁVAL (Alpengegend mit Kapelle). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): A. Rieger Wien 1869.
Vászon (Leinwand). 108×152.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

521. FÉRFITANULMÁNY (Männliche Studie).
Tusrajz (Tuschzeichnung). 20×13.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

522. NŐI TANULMÁNY (Weibliche Kopfstudie). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Rónai.
Pasztell. 46,5×37.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

523. TEHENEK AZ ISTÁLLÓBAN (Kühe im Stall). Jelzés fent balra (Bezeichnet links oben): Rónai.
Pasztell. 25×34.

Roger, Louis.

524. 2 darab (Stück). BERTRAND DU GUESCLIN KÉPMÁSA (Bildnis des) és (und) „MORT DE BERTRAND DU GUESCLIN". A Baranyovsky-gyüjteményből (Aus der Sammlung Baranyovsky).
Szines rézmetszet (Farbenstiche). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt) 33×25.

Poynter P. R. A., Sir Eduard John †, szül. (geb.) 1836.

503. „DIADUMENE." Jelzés a baloldalon (Bezeichnet links): E. J. P. 1885. Kiállítva a „Műcsarnok" 1901-iki kiállításán és a budapesti Orvos-szövetség védnöksége mellett rendezett műkiállításon, 1902 (Ausgestellt 1901 auf der Frühjarsausstellung im „Műcsarnok" in Budapest und auf der 1902 in Budapest vom Ärzteverein veranstalteten Kunstausstellung).
Vászon (Leinwand). 53×31,5. Illustr. XXIX. tábl.

Prati, Enrico †, szül. (geb.) 1822.

504. LÁTOGATÁS MICHELANGELO MŰTERMÉBEN (Besuch im Atelier Michelangelos) Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): E. Prati, 1870.
Vászon (Leinwand). 99×74,5.

R. monogrammista (Monogrammist), németalföldi festő (Niederländisch), a 17. századból (Jahrhundert).

505. TÁJ KATONÁKKAL (Landschaft mit Soldaten). Lent jobbra (Rechts unten) a művész monogrammja (monogrammiert).
Fa (Holz). 495×46.

Rafael után (Nach), 17. század (Jahrhundert).

506. „A LORETÓI MADONNA" (Die Madonna von Loreto). Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Régi másolat Rafael elveszett Madonna-képe után. Két másik másolat a párisi Louvre-gyüjteményben és a kölni Wallraf-Richartz muzeumban (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Alte Kopie nach Rafaels verlorengegangen Bilde. Weitere Kopien im Louvre in Paris und im Wallraf-Richartz Museum in Köln).
Vászon (Leinwand). 101,5×83.

Rafael után (Nach), 19. század (Jahrhundert).

507. „A KIS SZENT CSALÁD" (Die sog. Kleine heil. Familie). Szabad másolat a párisi Louvreban őrzött festmény után (Freie Kopie nach dem Pariser Louvre-Bilde).
Fa (Holz). 56,5×46,5.

Ragona, A. — Rafael után (Nach).

508. JÁKOB MEGÁLDJA IZSÁKOT.
Rézmetszet (Kupferstich). 23×25,5.

Rasmussen, Georg Anton †, szül. (geb.) 1842.

509. TÁJ SZIKLÁVAL (Landschaft mit Felsen). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): A. Rasmussen.
Lemezpapir (Karton). 27×27,5.

Reichmann, Franz, 19—20. század (Jahrhundert).

510. „INCROYABLE." Fent jobbra (Rechts oben): „Incroyable." Franz Reichmann, Wien 1900.
Vászon (Leinwand). 51×64.

Reichmann, Franz, 19—20. század (Jahrhundert).

511. „TESTŐR". Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Franz Reichmann 1901. Fent balra (links oben): „Testőr".
Vászon (Leinwand). 52×65.

Rembrandt Harmensz van Rijn (1606—1669).

512. ÁBRAHÁM ÉS IZSÁK (Abraham und Isac).
Eredeti rézkarc (Originalradierung). B. 33. II. 12×9,3.

Rembrandt után (Nach).

513. AZ ÖREG RABBI (Der alte Rabbiner). Az eredeti kép a Szépművészeti Muzeumban (Das Originalbild im Museum der bildenden Künste zu Budapest).
Vászon (Leinwand). 66×54.

Pentelei-Molnár János (Johann), szül. (geb.) 1878.

492. ÜVEG- ÉS PAPRIKACSENDÉLET (Stilleben mit Gläsern und Paprika). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Pentelei Molnár J.
Vászon (Leinwand). 61×81.

Perlmutter Izsák (Isak), szül. (geb.) 1866.

493. TÁJKÉP (Landschaft). Lent jobbra (Rechts unten): Perlmutter, lent balra (links unten) P. J. 1906.
Fa (Holz). 15,5×24.

Perlmutter Izsák (Isak), szül. (geb.) 1866.

494. ALVÓ NŐ (Schlafende Frau). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Perlmutter, Paris 891.
Vizfestmény (Aquarell). 11×17.

Petersen, Olaf, 19. század (Jahrhundert).

495. NORVEGIAI FJORD (Norwegischer Fjord). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Olaf Petersen Df. 1887.
Vászon (Leinwand). 78×103.

Pfeiler, Maximilian, 18. század (Jahrhundert).

496. GYÜMÖLCSCSENDÉLET (Früchtestilleben).
Vászon (Leinwand). 57×68.

Pippich, Karl, szül. (geb.) 1862?

497. WALLENSTEIN ELDOBJA AZ ARANYGYAPJASRENDET (Wallenstein wirft das Goldene Vliess weg). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): K. Pippich.
Vászon (Leinwand). 156×104.

Poetzelberger, Robert, szül. (geb.) 1856.

498. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Vászon (Leinwand). 68,5×53.

Poetzelberger, Robert, szül. (geb.) 1856.

499. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Vászon (Leinwand). 55,5×44,5.

Poetzelberger, Robert, szül. (geb.) 1856.

500. TÁJ FALUVAL (Landschaft mit Dorf). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): R. P. 1912.
Vászon (Leinwand). 51×71.

Poetzelberger, Robert, szül. (geb.) 1856.

501. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): R. Poetzelberger, 1879.
Vászon (Leinwand). 68×50.

Poll Hugó, szül. (geb.) 1867.

502. TANULMÁNY (Studie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Poll H.
Szines krétarajz (Farbige Kreidezeichnung). 15×20.

Polya Tibor szül. (geb.) 1880.

502a TANULMÁNYFEJ (Studienkopf). Jelzés a jobb oldalon (Bezeichnet rechts): Polya T.
Lemezpapir (Karton) 36×32.

Ernst Muzeum aukciói XXII 4.

Osztrák festő (Oesterreichisch), a 19. századból (Jahrhundert).

479. GRASSALKOVICH ANTAL HERCEG PALOTÁJA POZSONYBAN (Palais des Fürsten Anton Grassalkovich in Pozsony).
Szines metszet (Farbenstich). 36×50.

Osztrák festő (Oesterreichisch), a 19. századból (Jahrhundert).

480. 2 darab (Stück). HEYSER CARL ÉS FELESÉGÉNEK KÉPMÁSA. (Bildnis des Carl Heyser und seiner Gattin).
Miniatur. Mindegyik kép mérete (Jedes Bild) 10×7,5.

Osztrák festő (Oesterreichisch), a 19. századból (Jahrhundert).

481. FÉRFI KÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Miniatur. 6×4,5.

Osztrák festő (Oesterreichisch), a 19. századból (Jahrhundert).

482. FÉRFI KÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Miniatur. 8×6,5.

Osztrák festő (Oesterreichisch), a 19. századból (Jahrhundert).

483. NŐI FEJ ZÖLD KOSZORUVAL (Weiblicher Kopf mit grünem Kranz).
Miniatur. 4,5×3,5.

Pajetta, 19. század (Jahrhundert).

484. AZ ISTÁLLÓBAN (Im Stall). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Pajetta 1895.
Vászon (Leinwand). 64×98.

Pállik Béla (1845—1908).

485. SZÁNTÁS (Pflügen mit Ochsen). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Pállik Béla.
Fa (Holz). 79×120.

Ifj. Palma, Jacopo (d. J.), 1544—1628.

486. CICOGNA (?) DOGE KÉPMÁSA.
Vászon (Leinwand). 83×72. Illustr. XX. tábl.

Panini, Giovanni Paolo (?), 1695?—1768.

487. BÜNBÁNÓ MAGDOLNA (Die reuige Magdalena). Hátul a vakrámán (Auf dem Blendrahmen): G10. PAOLO PAGNINI. Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett Velencében (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben in Venedig).
Vászon (Leinwand). 43×31,5.

Pastega, 19. század (Jahrhundert).

488. VELENCEI RÉSZLET (Venezianisches Detail). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Pastega.
Fa (Holz). 22×32.

Pataky (1850).

489. 2 darab (Stück). FÉRFI ÉS NŐI KÉPMÁS (Männliches und weibliches Bildnis). Mind a két kép jelezve lent jobbra (Beide Bilder bezeichnet rechts unten): Pataky 1850.
Vizfestmény (Aquarell). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild) 38×27,5.

Pataky László (Ladislaus v.), 1857—1912.

490. KURUCOK (Kurutzen).
Vászon (Leinwand). 64×113.

Pataky László (Ladislaus v.), 1857—1912.

491. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Pataky.
Vászon (Leinwand). 23×30,5.

Zeller, 19. század (Jahrhundert).

822. MUZSIKUSOK (Musikanten). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Zeller.
Fa (Holz). 41 × 26,5.

Zeller, 19. század (Jahrhundert).

823. TIROLI PARASZTOK (Tyroler).
Fa (Holz). 41 × 26,5.

Zichy Mihály (Michael v.) 1827—1906.

824. OLASZ IDYLL (Italienisches Idyll). Jelzés lent balra (Bezeichnet rechts unten): Zichy 1856.
Vizfestmény (Aquarell). 20,5 × 17,5.

Zierer A., 19. század (Jahrhundert).

825. ALPESI TÁJ (Alpengegend). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Zierer A.
Vászon (Leinwand).

Zilzer Antal (Anton), 1861—?

826. MAGDOLNA (Magdalene). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Zilzer A.
Vászon (Leinwand). 32 × 25.

Zimmermann, 19. század (Jahrhundert).

827. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Zimmermann.
Vizfestmény (Aquarell). 12 × 9.

Ismeretlen (Unbekannt).

828. SZENT CSALÁD (Die heil. Familie).
Vászon (Leinwand). 100 × 85.

Ismeretlen (Unbekannt).

829. AMORETTEK (Amoretten).
Gouache. 16 × 7,5.

Ismeretlen (Unbekannt).

830. MARCANTONIO TREVISANI DOGE KÉPMÁSA (Bildnis des Dogen). Tizian után (Nach). A kép eredetije a Szépm. Muzeumban (Das Original im Museum der bildenden Künste in Budapest).
Vizfestmény (Aquarell). 18 × 11,5.

Ismeretlen (Unbekannt).

831. JEROMOS (Der hl. Hieronymus).
Lemezpapir (Karton). 22,5 × 18,5.

Ismeretlen (Unbekannt).

832. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Vászon (Leinwand). 65 × 52.

Ismeretlen (Unbekannt).

833. II. RÁKÓCZI FERENC (Bildnis des Fürsten Franz Rákóczi II.)
Vászon (Leinwand). 50 × 37.

Ismeretlen (Unbekannt).

834. TÁJKÉP (Landschaft).
Fa (Holz). 30 × 36.

Ismeretlen (Angol?) (Unbekannt). Englisch, 19. század (Jahrhundert.)

835. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis).
Vászon (Leinwand). 38 × 32,5.

Wenner (?), 19. század (Jahrhundert).

809. PLETTENBERG WALTER OSCAR GRÓF KÉPMÁSA (Bildnis des Walter Oscar, Grafen v. Plettenberg) 1808.
Vászon (Leinwand). 68×55.

Weser, Ernst Christian (1783—1860).

810. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): E. Weser pincit. 1842.
Miniatur. 4,3×3,4.

Wickenburg István gróf (Graf Stefan Wickenburg), 19—20. század (Jahrhundert).

811. HAGYMACSENDÉLET (Zwiebelstilleben). Jegyzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Wickenburg 92.
Vászon (Leinwand). 30×47.

Willaerts, Adam (1577—1664).

812. TENGERPART (Meeresufer). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): A. W. 1643.
Fa (Holz). 25,8×40,3.

Willaerts, Adam (1577—1664).

813. TENGERPART HALÁSZOKKAL (Meeresufer mit Fischern). Jelzés lent a középen (Bezeichnet unten in der Mitte): f. Willarts.
Fa (Holz). 28×49,3.

Willems, Florent (1823—1905).

814. AZ ÉRDEKES OLVASMÁNY (Die interessante Lecture).
Fa (Holz). 32×23,5.

Willems, Florent (1823—1905).

815. A TRUBADOUR (Der Troubadour).
Fa (Holz). 37×24.

Woeillon, Raffet után (Nach).

816. I. NAPOLEON.
Rézkarc (Radierung). 22,5×17,5.

Wutky, Michael (1738—1823).

817. HOLDVILÁGOS TÁJ (Mondlandschaft).
Vászon (Leinwand). 51,5×45,5.

Zádor István (Stefan), szül. (geb.) 1882.

818. A PÁRISI NOTRE DAME BELSEJE (Inneres der Notre Dame-Kirche zu Paris). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Zádor István Paris 1909.
Vászon (Leinwand). 60×50.

Zaffanato Angelo, Rafael után, 18. század (Jahrhundert).

819. KER. SZENT JÁNOS (Johannes der Täufer).
Szines metszet (Farbenstich). 44×34.

Zaffanato Angelo, H. Singleton után (Nach), 18. század (Jahrhundert).

820. „MAGNUS ALEXANDER ÉS TIMOCLEA".
Szines metszet (Farbenstich). 47×58,5.

Zeiss, M. v., 20. század (Jahrhundert).

821. TENGERI TÁJ (Marine). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Zeiss.
Vászon (Leinwand). 26×40.

Vries, Jan Vredeman de köv. (Nachfolger des), 18. század (Jahrhundert).

795. ARCHITEKTURA (Architektur).
Fa (Holz). 50×67.

Vuice (?), Hende, 19. század (Jahrhundert).

796. NŐI FEJ (Weiblicher Kopf). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): V. H. 1922.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 24 5×26.

Wagner, J., 19. század (Jahrhundert).

797. KIKÖTŐ (Der Hafen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): J. Wagner.
Vászon (Leinwand). 70×97.

Wagner, J., 19. század (Jahrhundert).

798. HOLLANDI VÁROSRÉSZLET (Motiv aus einer holländischen Stadt).Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): J. Wagner.
Vászon (Leinwand). 68×55.

Wagner Sándor (Alexander v.), 1838—1919.

799. CIGÁNYTÁBOR (Zigeunerlager). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten):Wagner Sándor.
Vászon (Leinwand). 29,7×37,5.

Wagner Sándor (Alexander v.), 1838—1919.

800. PALOTAKAPU (Palastportal).
Vászon (Leinwand). 75×87.

Wagner Sándor (Alexander v.), 1838—1919.

801. „GYORS A MADÁR, GYORS A SZÉLVÉSZ" (Illustration zu Petőfi).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 18×20,5.

Waldmüller, Ferdinand Georg (1793—1865).

802. ÖREG ASSZONY (Alte Frau). Jelzés balra (Bezeichnet links): F. Waldmüller.
Vászon (Leinwand). 49,5×35,5.

Walker, James (1748—1898), M. Valentin után (Nach).

803. „PETER DENIES CHRIST".
Mezzotinto. 57,5×75.

Weber Henrik (1819?—1866).

805. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis).
Vászon (Leinwand). 67×53.

Weele, C. M. W., 17. század (Jahrhundert).

806. ZENÉLŐ PÁR (Musizierendes Paar). Jelzés lent balra a széken (Bezeichnet links unten am Stuhl): C. M. W. Weele. Az évszám az ajtókereten (Die Jahreszahl an der Türeinfassung): 1632.
Fa (Holz). 32,2×24.

Weiner, Franz, 19. század (Jahrhundert).

807. GYÜMÖLCSCSENDÉLET (Früchtenstilleben). Jelzés lent jobbra. (Bezeichnet rechts unten): F. Weiner Pi. MDCCCXXXXI.
Fa (Holz). 30×37.

Weixelbaum, Michael (1780?—1842).

808. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Miniatur. 8×4,5. Illustr. XXII. tábl.

Victor, Jan (1620?—1676?).

782. TÓBIÁS ÉS SÁRA TALÁLKOZÁSA (Die Begegnung des Tobias mit der Sara). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Johannes Victor.
Vászon (Leinwand). 155×166.

Vivarez, François (1709—1780), Ferg után (Nach).

783. NYMFÁK ÉS SATYR (Nymphen und Satyr).
Rézkarc (Radierung). 23,5×29.

Viviani, Ottavio 17—18. század (Jahrhundert).

784. PUTTÓK (Putten). Jelzés lent középen (Bezeichnet rechts unten): Viviani 1730.
Fa (Holz). Átmérője (Durchmesser): 38.

Vogel, Bernhard (1683—1737), Kupetzky János után.

785. BRANDENBURGI CHRISTINA CAROLA KÉPMÁSA (Christina Carola Markgräfin von Brandenburg).
Mezzotinto. 47×32.

Vogel, Bernhard (1683—1737), Kupetzky János után (Nach).

786. MARIA HELENA SABINA IMHOFF KÉPMÁSA (Bildnis der).
Mezzotinto. 47×32.

Vogel, Bernhard (1683—1737), Kupetzky János után (Nach).

787. „OMEN IBERIACIS" stb.
Mezzotinto. 47×32.

Vogel, Johannes Christophorus 17—18. század. (Jahrhundert). Kupetzky után (Nach).

788. JOHANN LEOPOLD HIRSCHMANN FESTŐ KÉPMÁSA (Bildnis des Malers).
Mezzotinto. 43,5×31.

Volterra Daniele da követője (Nachfolger des).

789. LEVÉTEL A KERESZTFÁRÓL (Kreuzabnahme).
Vászon (Leinwand). 41×31.

Volz H., 19. század (Jahrhundert).

790. PARIPA (Reitpferd). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): H. Volz 1848.

Volz, H., 19. század (Jahrhundert).

791. „JÓ PAJTÁSOK" (Gute Freunde). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): H. Volz 1848.
Vászon (Leinwand). 36×44.

(Béli) Vörös Ernő (Ernst), 1882—1923.

792. KOMPOSITIO (Komposition).
Lemezpapir (Karton). 28×33.

(Béli) Vörös Ernő (Ernst), szül. (geb.) 1882.

793 LEÁNY KORSÓVAL (Mädchen mit Krug) Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Béli Vörös.
Vászon (Leinwand). 80×60.

Vos, Maerten de (1532—1603).

794. KRISZTUS A TIBERIAS-TÓ PARTJÁN (Christus am See Tiberias). Hasonló kép a berlini képtárban (Ähnliches Bild im Kaiser Friedrich Museum zu Berlin).
Réz (Kupfer). 19,5×27,5.

Varsányi Pál (Paul), 20. század (Jahrhundert).

769. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Varsányi Pál 1921.
Lemezpapir (Karton). 15×19,5.

Vastagh.

770. UTCARÉSZLET ÉJJEL (Strasse Nacht). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vastagh.
Lemezpapir (Karton). 25,5×33.

Vaszary János (Johann v.), szül. (geb.) 1867.

771. CSENDÉLET (Stilleben).
Vászon (Leinwand). 63×77.

Vaszary János (Johann v.), szül. (geb.) 1867.

772. FÜRDŐZŐ NŐK (Badende Frauen). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Vaszary J.
Vászon (Leinwand). 45×56.

Vaszary János (Johann v.), szül. (geb.) 1867.

773. MULANDÓSÁG (Die Vergänglichkeit). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): Vaszary J.
Krétarajz (Kreidezeichnung). 36×30,5.

Vaszary János (Johann v.), szül. (geb.) 1867.

774. „CAROUSEL".
Vászon (Leinwand. 60×70.

Vedovato, Petrus (1760?—1830?), G. Hamilton után (Nach).

775. „ACHILLES IN EXANIMEM HECTORA SAEVIT".
Szines rézmetszet (Farbenstich). 47×58,5.

Velasquez Diego Rodrigues di Silva után (Nach).

776. IV. FÜLÖP SPANYOL KIRÁLY MÁSODIK FELESÉGE (Marianne von Oesterreich, zweite Gemahlin Philipp IV.).
Vászon (Leinwand). 79×66.

Velencei festő, 18. század (Jahrhundert).

777. FARSANGI MULATSÁG (Faschingsscherz). Gróf Sz. P. gyüjteményéből (Sammlung Graf P. Sz.).
Vászon (Leinwand). 63×77.

Id. Velde, Wilhem van de (d. Ä.), 1611—1693.

778. TENGER VITORLÁSOKKAL (Marine mit Segelschiffen). Jelzés a középső vitorláson (Bezeichnet auf dem mittleren Segelschiff): W. v. d. V.
Fa (Holz). 37,7×52,7.

Venne, A. van der, 19. század (Jahrhundert).

779. CIGÁNYOK (Zigeuner). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): A. V. 89.
Vászon (Leinwand).

Vernet, Antoine Charles Horace (1758—1836).

780. RÓKA (Fuchs). A budai királyi várból (Aus der Ofener Hofburg).
Vászon (Leinwand). 46,5×57.

Vertuni, R., 19. század (Jahrhundert).

781. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): R. Vertuni.
Vizfestmény (Aquarell). 19×13.

Vadász Miklós (Nikolaus).

757. A FRIEDENAUI LÓVERSENYTÉREN (Am Rennplatz zu Friedenau). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Vadász 1910 Wien Friedenau.

Vágó Pál (Paul), szül. (geb.) 1851.

758. MAGYARORSZÁG ALLEGORIÁJA (Allegorie der Hungaria).
Krétarajz (Kreidezeichnung). 330×50.

Vágó Pál (Paul), szül. (geb.) 1851.

759. FÉRFI TANULMÁNYFEJ (Männlicher Studienkopf). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vágó.
Vászon (Leinwand). 59×48.

Vágó Pál (Paul), szül. (geb.) 1851.

760. ÖNARCKÉP (Selbstbildnis).
Lemezpapir (Karton). 44×37.

Vágó Pál (Paul), szül. (geb.) 1851.

761. NŐI TANULMÁNY (Weibliche Studie). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Vágó P. dez. 71.
Vászon (Leinwand). 60×40.

Vágó Pál (Paul), szül. (geb.) 1851.

762. PIPÁZÓ FÉRFI (Rauchender Mann). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Vágó Pál.
Szénrajz (Kohlenzeichnung). 67×53.

Vágó Pál (Paul), szül. (geb.) 1851.

762a. OLASZ NŐ (Italienerin). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Vágó P. dec. 71.
Szénrajz (Kohlenzeichnung). 67×53.

Vágó Pál (Paul), szül. (geb.) 1851.

763. HAZAFELÉ (Heimwärts). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vágó P.
Vászon (Leinwand .63×100.

Vajda Zsigmond (Sigismund), szül. (geb.) 1859.

764. AMORETTEK (Amoretten). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Vajda 1888. Gróf Sz. P. gyüjteményéből (Sammlung Graf P. Sz.).
Vászon (Leinwand). 78×112.

Vajda Zsigmond (Sigismund), szül. (geb.) 1859.

765. INSPIRÁCIÓ (Inspiration).
Vászon (Leinwand). 42×25.

Vajda Zsigmond (Sigismund), szül. (geb.) 1859.

766. FÉRFITANULMÁNYFEJ (Männliche Studie) 1880. Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Weisz.
Vászon (Leinwand) 62×49.

Valentiny János (Johann), 1842—1903.

767. ÖREGASSZONY A KONYHÁBAN (Alte Frau in der Küche). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Valentiny.
Vászon (Leinwand). 95×62.

Valentiny János (Johann), 1842—1903.

768. TÉLI TÁJ (Winterlandschaft). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Valentiny J.
Fa (Holz). 40,5×31.

Tornyai János (Johann), szül. (geb.) 1869.

743. ALFÖLDI TÁJ ŐSSZEL. (Herbststimmung, Alföld). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Tornyai.
Lemezpapir (Karton). 35×24.

Tornyai János (Johann), szül. (geb.) 1869.

744. „ESTELEDIK" (Am Abend). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Tornyai.
Fa (Holz). 13×19,5.

Tornyai János (Johann), szül. (geb.) 1869.

745. „ALFÖLD". Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Tornyai.
Fa (Holz). 14×20.

Tornyai János (Johann), szül. (geb.) 1869.

746. BOGLYÁK (Schober). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Tornyai.
Fa (Holz). 14×20.

Tornyai János (Johann), szül. (geb.) 1869.

747. NYÁR (Der Sommer). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Tornyai.
Fa (Holz). 14,5×20.

Toyohiro, Uttagawa.

748. JAPÁN NŐ (Japanerin).
Szines fametszés (Farbenholzschnitt). 38,5×14,5.

Trautmann, Johann Georg (1713—1769).

749. FÉRFI FÁKLYÁVAL (Mann mit Fackel).
Fa (Holz). 23,5×26,8.

Tull Ödön (Edmund), 1871—1911.

750. ÉBREDÉS (Beim Erwachen).
Vizfestmény (Aquarell). 12×30.

Uden, Lucas van (1595—1672).

751. TÁJKÉP (Landschaft).
Réz (Kupfer). 31×46.

Ujházy Ferenc (Franz v.), 1827—1921.

752. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Ujházy.
Vászon (Leinwand). 68×54.

Ujházy Ferenc (Franz v.), 1827—1921.

753. CSENDÉLET (Stilleben). Jelzés lent a középen (Bezeichnet rechst unten): Ujházy Ferenc.
Fa (Holz). 30×39.

Vadász Miklós (Nikolaus).

754. A PÁHOLYBAN (In der Loge). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Vadász.
Vizfestmény (Aquarell). 18,5×13,5.

Vadász Miklós (Nikolaus).

755. A LÓVERSENYEN (Beim Pferderennen).
Vizfestmény (Aquarell). 16,5×15,5.

Vadász Miklós (Nikolaus).

756. ESTI SÉTA A WIENI GRABENEN (Spaziergang am Graben zu Wien). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Vadász Miklós 1910 Wien.
Vizfestmény (Aquarell). 19×15,5.

Thán Mór (Moritz), 1828—1899.

731. OLASZ HALÁSZ CSALÁDJÁVAL (Italienischer Fischer mit Familie). Jelzés lent jobbra (Bezeihnet rechts unten): Thán 1869 Roma.
Vászon (Leinwand). 42×52,5.

Theer, Robert (1808—1863).

732. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis) Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): Robert Theer Wien 1848.
Miniatur 9×7. Illustr. XXI. tábl.

Thoren, Otto von (1828—1889).

733. PARIPA (Reitpferd). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Otto v. Thoren.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 12,5×16.

Thorma János (Johann), szül. (geb.) 1870.

734. FÉRFITANULMÁNY (Männliche Studie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Thorma.
Lemezpapir (Karton). 26×15.

Thouvenin, Jean (1765?—). N. Poussin után (Nach).

735. 2 darab (Stück). „THE NATIVITY". — „THE FLIGHT IN TO EGYPT.
Szines metszetek (Farbenstiche). 43×51.

Tiepolo, Giovanni Battista (1696—1770).

736. 2 darab (Stück). „A FIATAL HARCOS HOROSZKOPJA" (Der Horoskop des jungen Kriegers). — „A FILOZÓFUS ÉS A HARCOS" („Der Philosoph und der Krieger"). A „Vari Caprici"-sorozatból. (Aus der Folge der „Vari Capricci").
Rézkarcok (Radierungen). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt) 17×17,5.

Tiepolo, Giovanni Domenico (1726—1804).

737. EGY SZENT VÉRTANUSÁGA (Martyrum eines Heiligen).
Vászon (Leinwand). 67×81.

Tolnay Ákos (Akusius), szül. (geb.) 1861.

738. NŐI FEJ (Weiblicher Kopf). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Tolnay Ákos.
Pastell. Átmérője (Durchmesser) 47.

Tolnay Ákos (Akusius), szül. (geb.) 1861.

739. NŐI FEJ (Weiblicher Kopf). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Tolnay Ákos.
Pastell. Átmérőle (Durchmesser) 44.

Tornai Gyula (Julius), szül. (geb.) 1861.

740. KELETI NŐ (Orientalin). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): Tornai.
Lemezpapir (Karton). 60×33.

Tornai Gyula (Julius), szül. (geb.) 1861.

741. NIKKOI TEMPLOM (Tempel in Nikko). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Tornai Gyula Nikko 1895.
Fa (Holz). 68×94.

Tornyai János (Johann), szül. (geb.) 1869.

742. ŐSZI HANGULAT AZ ALFÖLDÖN (Herbststimmung, Alföld). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Tornyai.
Lemezpapir (Karton). 16,5×23.

Szlányi Lajos (Ludwig), szül. (geb.) 1869.

718. TÁJ VÁRROMMAL (Landschaft mit Burgruine). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Szlányi L.
Lemezpapir (Karton). 53×65.

Szobonya Mihály (Michael), 19. század (Jahrhundert).

719. A MEDICI VENUS (részlet) (Die Mediceische Venus, Detail). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): Szobolya 878.
Lemezpapir (Karton). 51,5×38.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

720. DUNAI HID (Donaubrücke). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Szüle.
Lemezpapir (Karton). 18×22.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

721. FEJTANULMÁNY (Kopfstudie). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Szüle 922.
Fa (Holz). 23,5×18.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

722. A MODELL (Das Modell). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Szüle 921.
Lemezpapir (Karton). 66×51,5.

Tahi Antal (Anton), 1855—1902.

723. PÁSZTOR NYÁJJAL (Hirte mit Herde). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Tahi A.
Lemezpapir (Karton). 27,5×23.

Tamm, Franz Werner (1658—1724).

724. VIRÁGCSENDÉLET (Blumenstilleben).
Vászon (Leinwand). 94×134.

Tamm, Franz Werner (1658—1724).

725. VADCSENDÉLET (Wildstilleben).
Vászon (Leinwand). 100×147.

Tamm, Franz Werner (1658—1724).

726. CSENDÉLET (Stilleben).
Vászon (Leinwand). 93×106.

Telepy Károly (Karl v.), 1828—1906.

727. OLASZORSZÁGI EMLÉK (Erinnerung an Italien). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Telepy Károly.
Vizfestmény (Aquarell). 25×14,5.

Telepy Károly (Karl v.), 1828—1906.

728. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Telepy K.
Vászon (Leinwand). 19,5×26,5.

Telepy Károly (Karl v.), 1828—1906.

729. BALATONI HALÁSZOK (Fischer vom Balaton). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Telepy K. 1902.
Vászon (Leinwand). 74×108.

Temple Hans, szül. (geb.) 1857.

730. DR. CSÖMÖRY ZAY BARNABÁS (Bildnis des). Jelzés fent balra (Bezeichnet links oben): Temple 81.
Vászon (Leinwand). 55×44,5.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

704. MÁRIAFEJ (Kopf der Maria).
Krétarajz (Kreidezeichnung). 36,5×55,5.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

705. HEGYI BESZÉD (Die Bergpredigt).
Vizfestmény (Aquarell). 22×22,5.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

706. FÉRFIFEJ (Männlicher Kopf).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 8,5×7.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

707. ANGYAL (Engel).
Tempera. Átmérője (Durchmesser). 63.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

708. ANGYAL (Engel).
Tempera. Átmérője (Durchmesser). 63.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

709. ANGYAL (Engel).
Tempera. Átmérője (Durchmesser). 63.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

710. ESTI HANGULAT (Abendstimmung). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers). 1911.
Lemezpapir (Karton). 30×44.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

711. PUTTÓK (Putten).
Papir (Papier). 32×162.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

712. PUTTÓK (Putten).
Papir (Papier). 32×162.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

713. FALUSI RÉSZLET (Studie).
Vizfestmény (Aquarell). 27×20.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

714. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis).
Vizfestmény (Aquarell). 18×13.

Szemlér Mihály (Michael), 1833—1904.

715. TANULMÁNY (Studie). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 26×38.

Szemlér Mihály (Michael), 1833—1904.

716. SOROZÁS (Rekrutierung). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Szemlér M. 1880.
Vászon (Leinwand). 50×72.

Szemlér Mihály (Michael), 1833—1904.

717. HAZAFELÉ (Heimwärts). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Szemlér M. 1876.
Vászon (Leinwand). 61,5×56,5.

Szárits Imre (Emerich), 19. század (Jahrhundert).

690. RÓZSASZINRUHÁS NŐ (Dame in Rosa). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Sz. J. 879.
Vászon (Leinwand). 62×40.

Székely Árpád (1861—1914).

691. SZADAI TÁJ (Detail aus Szada).
Vizfestmény (Aquarell). 11,7×18,9.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

692. TANULMÁNY A „FORRÁS"-HOZ (Studie zur „Quelle".)
Krétarajz (Kreidezeichnung). 43×31,5.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

693. VISEGRÁDI PINCÉK (Keller in Visegrád).
Vizfestmény (Aquarell). 41×53,5.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

694. NŐI FEJ (Weiblicher Kopf).
Krétarajz (Kreidezeichnung). 33,5×26.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

695. NŐI FEJ (Weiblicher Kopf).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 20,5×15,5.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

696. FÉRFIFEJ (Männlicher Kopf).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 8×7.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

697. NŐI FEJ (Weiblicher Kopf).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 18×12,5.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

698. TÁJKÉP (Landschaft).
Vizfestmény (Aquarell). 7×16.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

699. FÉRFIFEJ (Männlicher Kopf).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 7,5×6,5.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

700. FÉRFIFEJ (Männlicher Kopf).
Ceruzarajz átmérője (Bleistiftzeichnung, Durchmesser): 8,3.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

701. ÜTKÖZET (Schlachtszene).
Vizfestmény (Aquarell). 16×63.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

702. NŐRABLÁS (Frauenraub).
Vizfestmény (Aquarell). 18×65.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

703. MAGYAR HARCOS (Ungarischer Krieger).
Vizfestmény (Aquarell). 47,5×27,5.

Stettka Gyula (Julius), szül. (geb.) 1855.

677. FÉRFITANULMÁNYFEJ (Männliche Kopfstudie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Stettka Gyula.
Lemezpapir (Karton). 48×35.

Stettka Gyula (Julius), szül. (geb.) 1855.

678. CSALÁDI ÖRÖM (Familienfreude). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Stettka Gyula.
Vászon (Leinwand). 36×52.

Stettka Gyula (Julius), szül. (geb.) 1855.

679. HARCOS (Krieger). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Stettka 1878.
Vászon (Leinwand) 52×44

Stolp, Franz, 19—20. század (Jahrhundert).

680 LEÁNYFEJ (Mädchenkopf). Jelzés fent balra (Bezeichnet links oben): Stolp.
Lemezpapir (Karton). 17,5×12.

Stolp, Franz, 19—20. század (Jahrhundert).

681. LEAR KIRÁLY (König Lear). A kép hátán (Rückwärts): Franz Stolp Ofen. 10 Juni 1883.
Fa (Holz). 21,5×16.

Stoop, Dirck (1610—1680).

682. LOVASOK (Reiter).
Vászon (Leinwand). 36×60,5.

Strobentz Frigyes (Friedrich), szül. (geb.) 1856.

683. NŐI AKT (Weiblicher Akt). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Strobentz.
Vászon (Leinwand). 115×60.

Strobl, 20. század (Jahrhundert).

684. TORZKÉP (Karikatur). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Strobl.
Krétarajz (Kreidezeichnung). 19×15,5.

Strobl Zsófia (Sophie), szül. (geb.) 1866.

685. ANYAI BOLDOGSÁG (Mutterglück). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): S. Strobl 1893.
Vászon (Leinwand). 31×53.

Suchy, Adalbert (1783—1849).

686. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Adalb. Suchy 809.
Miniatur. 8,5×6,5.

Sulzbösch, Thomas Thaddeus, 17—18. század (Jahrhundert).

687. ECCE HOMO. Jelzés lent (Bezeichnet unten): Thomas Thadeus Sulzbösch 1702.
Toll- és tusrajz (Lairerte Federzeichnung). 30×18.

Sumári B., 20. század (Jahrhundert).

688. INTERIEUR. Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Sumári B.
Vászon (Leinwand). 70,5×90.

Syer, R. S., George Morland után (Nach), 19. század (Jahrhundert).

689. „Alehouse Door."
Szines metszet (Farbenstich). 1801. 38×30.

Skreta, Karl (1604—1674).

664. JELENET A REMETÉK ÉLETÉBŐL (Szene aus dem Leben eines Eremiten).
Vászon (Leinwand). 67,5×53,5.

Spányi Béla (1852—1914).

665. NYIRFÁK (Birkenbäume). Jelzés lent jobbra (Bezeichnung rechts unten): K. Spányi K.
Vászon (Leinwand). 64×70.

Spányi Béla (1852—1914).

666. TÁJKÉP (Landschaft). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Vizfestmény (Aquarell). 27×42.

Spányi Béla (1852—1914).

667. TAVASZI HANGULAT (Frühlingsstimmung). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Vizfestmény (Aquarell). 21,5×18,5.

Spányi Béla (1852—1914).

668. BODAJKI TÁJ (Aus der Gegend von Bodajk). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Spányi B.
Fa (Holz). 36,5×18,5.

Spányi Béla (1852—1914).

669. TÁJKÉP (Landschaft). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Vizfestmény (Aquarell). 21,5×17,5.

Spányi Béla (1852—1914).

670. NYIRFÁK (Birkenbäume). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): K. Spányi B.
Vászon (Leinwand). 69×80

Spányi Béla (1852—1914).

671. 23 darab (Stück) „SPÁNYI ALBUM 1868"
Rajzok különféle méretekben (Zeichnungen in verschiedener Grösse).

Spányik Kornél, szül. (geb.) 1858.

672. A MŰTEREMBEN (Im Atelier). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Spányik C. M. Bp. 1892.
Vászon (Leinwand). 133×90.

Spillenberger, Martin, 18. század (Jahrhundert).

673. PÁSZTOROK (Hirten).
Papir (Papier). 38×50.

Stech, Andreas (1635—1697).

674. VIRÁGOK VÁZÁBAN (Blumen in einer Vase).
Fa (Holz). 62×48.

Sterio Károly (Karl), 1823—1862.

675. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildniss). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Sterio 848.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 15,5×10.

Sterio Károly (Karl), 1823—1862.

676. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Sterio 854.
Vizfestmény (Aquarell). 14×12.

Schiemann, Max.

651. „L'EMPEREUR".
Kőnyomat (Steindruck). 81×59.

Schilcher, Friedrich (1841—1881).

652. KELETI SZÉPSÉG (Orientalische Schönheit). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Fried. Schilcher 1869.
Vászon (Leinwand). 42×?4,5.

Ifj. Schleich, Eduard (d. J.), 1853—1893.

653. TÁJKÉP (Landschaft).
Vászon (Leinwand). 35×46.

Schleich, Pelage von, 19. század (Jahrhundert).

654. VIHAR (Gewitter). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Pelage von Schleich. 855.
Vászon (Leinwand). 43×53.

Schleicher, C., 19. század (Jahrhundert).

655. A ZSINAGÓGÁBAN (In der Synagoge). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Schleicher.
Fa (Holz) 32×26.

Schmiedhauer, Franz Xaver, 18. század (Jahrhundert).

656. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): F. X. Schmiedhauer 1795.
Papir (Papier). 22,5×17.

Schmitt, Josef, (Schmidt ?), 19. század (Jahrhundert).

657. JÓZSEF NÁDOR KÉPMÁSA (Bildnis des Palatin Josef).
Vászon (Leinwand). 80×62.

Schönn, A., 19. század (Jahrhundert).

658. MARGITSZIGETI RÉSZLET (Detail von der Margaretheninsel, Budapest). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): A. Schönn 833.
Vászon (Leinwand). 41,5×52.

Selleny, J. (1824—1875).

659. OLASZ TÁJ AMPHITHEATRUMMAL (Italienische Landschaft mit Amphitheater). 76×115.

Selleny, J. (1824—1875).

660. FATANULMÁNY (Baumstudie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Selleny.
Vaszon (Leinwand). 33,5×28,5.

Siligai Ferenc, szül. (geb.) 1873.

661. ERDEI TÁJ (Waldpartie). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): .....
Lemezpapir (Karton). 29×40.

Siligai Ferenc, szül. (geb.) 1873.

662. FÉRFITANULMÁNYFEJ (Männliche Studie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Siligai. 922.
Lemezpapir (Karton). 37,5×22,5.

Siligai Ferenc (Franz), szül. (geb.) 1873.

663. SZÉP VIRÁGOK (Schöne Blumen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Siligai Ferenc.
Vászon (Leinwand). 100×80.

Rubovics Márk (Marcus), szül. (geb.) 1868.

638. ALFÖLDI SZÉLMALOM (Windmühle, Alföld). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rubovics M.
Fa (Holz). 18×25,5.

Rubovics Márk (Marcus), szül. (geb.) 1868.

639. HOLDKELTE A BALATONON (Mondaufgang am Balaton). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rubovics M.
Lemezpapir (Karton). 18×25,5.

Rudnay Gyula (Julius v.), szül. (geb.) 1878.

640. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rudnay.
Lemezpapir (Karton). 39×50,5.

Rudnay Gyula (Julius v.), szül. (geb.) 1878.

641. TÁJ TEHENEKKEL (Landschaft mit Kühen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rudnay. Vászon (Leinwand). 23,5×28.

Rudnay Gyula (Julius v.), szül. (geb.) 1878.

642. ESTI HANGULAT (Abendstimmung). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rudnay.
Vászon (Leinwand). 13×22,5.

Rudnay Gyula (Julius v.), szül. (geb.) 1878.

643. PARASZT LÓHÁTON (Bauer zu Pferd). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rudnay.
Vászon (Leinwand). 100×79.

Rugendas, Georg Philipp (1666—1742).

644. FRIGYES VILMOS POROSZ KIRÁLY (König Friedrich Wilhelm von Preussen).
Mezzotinto. 46×35.

Ruthardt, Karl Andreas (1650—?).

645. VADÁSZZSÁKMÁNY (Jagdbeute).
Fa (Holz). 30×33.

Ruthardt, Karl Andreas (1650—?).

646. TÁJ VADÁSZKUTYÁKKAL ÉS MADARAKKAL (Landschaft mit Jagdhunden und todtes Wild).
Fa (Holz). 30×33.

Sandmann, 19. század (Jahrhundert).

647. „DIE NEUE KETTENBRÜCKE IN PESTH".
Kőnyomat (Lithographie). 28×33.

Scheiber H.

648. EGY HOLLANDI GRACHT (Gracht in Holland). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Scheiber.
Lemezpapir (Karton). 49×68.

Schiavonelli L. után.

649. „LONDON CRIES".
Szinezett metszet (Farbiger Stich). 48×39.

Schiavonetti, Niccolò (1771—1813), H. Tresham után (Nach).

650. „MAID ARISE".
Szines rézmetszet (Farbenstich). 83×62.

Robillac után.

625. „L'AMOUR EST DE TOUT AGE". Modern reprodukció (Moderne Reproduktion). 25×18.

Rollet, L. R. L. (1809—1862), C. Jacquard után (Nach).

626. 2 darab (Stück). „LOUIS XIII. ET RICHELIEU". — „MARIE DE MEDICI". Metszet (Stich). 45×61.

Romako, W., 19. század (Jahrhundert).

627. ALPESI TÁJ (Alpenlandschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): W. Romako. 1874.
Vászon (Leinwand). 49×61.

Roos, Johann Heinrich (1631—1685).

628. FONÓ ASSZONY (Die Spinnerin).
Vászon (Leinwand). 42×33.

Roos, Johann Heinrich (?), 1631—1685.

629. TÁJ ÁLLATOKKAL (Landschaft mit Thiere).

Roos, Philipp Peter (Rosa di Tivoli), 1657—1705.

630. PÁSZTOR NYÁJJAL (Hirte mit Herde).
Vászon (Leinwand). 85×104.

Rosa, Salvatore (1615—1673).

631. CSATAKÉP (Schlachtenbild).
Vászon (Leinwand). 58×71.

Rosa Salvatore modorában (Art des), 17. század (Jahrhundert).

632. TÁJKÉP (Landschaft).
Vászon (Leinwand). 60×50.

Rottenhammer, Johann (1564—1623).

633. SZ. SEBESTYÉN (Heil. Sebastian).
Fa (Holz). 24×18,5.

Rubovics Márk (Marcus), szül. (geb.) 1868.

634. ÖNARCKÉP (Selbstbildnis). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten). Önarcképem 1903. Rubovics M.
Vászon (Leinwald). 38,5×29.

Rubovics Márk (Marcus), szül. (geb.) 1868.

635. HEGEDÜLŐ FIU (Violinspielender Knabe). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Rubovics M.
Vászon (Leinwand). 36×50.

Rubovics Márk (Marcus), szül. (geb.) 1868.

636. TÉLI TÁJ (Winterlandschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rubovics M.
Vászon (Leinwand). 59×79.

Rubovics Márk (Marcus), szül. (geb.) 1868.

637. HALÁSZOK A BALATON PARTJÁN (Fischer am Balatonufer). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rubovics M.
Lemezpapir (Karton). 20,5×27.

Réti István (Stefan), szül. (geb.) 1872.

612. NŐI AKTTANULMÁNY (Weibliche Aktstudie). Jelzés fent balra (Bezeichnet links oben): Réti.
Vászon (Leinwand). 36×42.

Richter, Wilhelm (1824—?).

613. LOVON ÜLŐ HÖLGY (Reiterin zu Pferd). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Wilh. Richter, Wien 1869.
Vászon (Leinwand). 63×80.

Riedinger, Johann Elias (1698—1767).

614. VADKANVADÁSZAT (Wildschweinjagd).
Vászon (Leinwand). 42×5.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

615. VIRÁGOSKERT (Der Blumengarten).
Pastell. 23×31.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

616. HÁZCSOPORT (Häusergruppe). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rónai. 99.
Pastell. 39×30,5.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

617. NŐI FEJ (Weiblicher Kopf). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Rónai.
Pastell. 52×42.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

618. FALUSI HÁZ ELŐTT (Vor einem Dorfhaus).
Pastell. 19×14,5.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

619. HATTYUK (Schwäne).
Lemezpapir (Karton). 37×48,5.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

620. „A BETEG KOSSUTH-IMÁDÓ" (Interieur). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Rónai.
Pastell. 34×49,5.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

621. NŐI AKT (Weiblicher Akt). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet links unten):
Lemezpapir (Karton). 45×50.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

622. OLVASÓ NŐ (Die Lesende). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Rónai.
Pastell. 51×40.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

623. KERTEMBEN (In meinem Garten). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rónai.
Pastell. 24×32.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

624. KÖNNYŰ LEVEGŐ A BALATON FELETT (Balatonstimmung). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rónai.
28×38,5.

Quast, Pieter Jansz. (?), 1606—1647 (?).

599. FOGHUZÁS (Ein Zahnzieher). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): Pieter Quast Jnventor 1634. Készült talán Quast rajza után (Gemalt vielleicht nach der Zeichnung Quasts), Haarlem, Museum Taylor (P. Quast fec. 1634).
Fa (Holz). 33×49.

Raab, Georg, (1821—1885).

600. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): G. Raab. A Kilényi Hugó-féle gyüjteményből. (Kollektion Hugo v. Kilényi).
Vizfestmény (Aquarell). 14,5×10,5.

Rademarsky, F., 19. század (Jahrhundert).

601. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Jelzés hátul (Bezeichnet rückwärts).
Miniatur 8,5×7.

Raffalt, Ignatz (1800—1857).

602. TÁJKÉP (Landschaft).
Fa (Holz). 23×34,5.

Rahl, Karl (1812—1865).

603. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis).
Vászon (Leinwand). 65×48.

Raimondi, Marcantonio (1488—1534).

604. A BETHLEHEMI GYERMEKGYILKOLÁS (Der bethlehemitische Kindermord).
Rézmetszet (Kupferstich). 26×42.

Raksányi Dezső (Desiderius).

605. NŐI AKT (Weiblicher Akt). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Raksányi D.
Vászon (Leinwand). 53,5×28.

Raksányi Dezső (Desiderius).

606. TEMPLOM BELSEJE (Kircheninneres).
Lemezpapir (Karton). 58×41,5.

Recco, Giuseppe. (1634—1695).

607. CSENDÉLET (Stilleben).
Vászon (Leinwand). 91×133.

Rembrandt után (Nach).

608. 2 darab (Stück) „A VAK HEGEDŰS" (Der blinde Geiger). — „A PARASZTCSALÁD" (Die Bauernfamilie).
Rézkarcok (Radierungen). 6×5; 10×8.

Reprodukciók, 19—20. század. (Jahrhundert)

609. „LE CONCERT"; „LA NUIT"; „LE JOUR". XIX—XX-ik századbeli reprodukciók francia metszetek után. 30×42; 37×27.

Reprodukció. Modern. Munkácsy Mihály után (Nach Michael von Munkácsy).

610. 2 darab (Stück). A HALÁLRAITÉLT UTOLSÓ NAPJA ÉS MOZART UTOLSÓ REQUIEMJÉT DIRIGÁLJA (Der letzte Tag eines Verurteilten und Mozart dirigiert sein letztes Requiem).
Szines reprodukciók (Farbige Reproduktionen). 45×60.

Reprodukció. Modern. G. E. Hicks után (Nach).

611. „AND THE PRINCE MARRIED THE BEAUTIFUL PRINCESS". 55×75.

Pilch Dezső (Desiderius), 20. század (Jahrhundert).

586. PARIPA (Reitpferd). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Pilch D.
Lemezpapir (Karton). 27,5×35,5.

Pilch Dezső (Desiderius), 20. század (Jahrhundert).

587. PARKRÉSZLET (Parkmotiv). Jelzés lent jobbra. (Bezeichnet rechts unten): Pilch D. 922
Lemezpapir (Karton). 26,5×35.

Piloty, Carl Theodor von (1826—1886).

588. 2 darab (Stück) FÉRFITANULMÁNY (Männliche Studien).
Vászon (Leinwand). 46×34.

Pinelli, Bartolomeo (1781—1834).

589. „L'ENEIDE DI VIRGILIO" (ROMA, LUIGI FABRI 1811). Címlap és 50 darab rézkarc (Titelblatt und 50 Radierungen).
Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt): 32×46.

Poilly N. excudit, 17. század (Jahrhundert).

590. 3 darab (Stück) TÁJKÉP (Landschaften).
Rézmetszet (Kupferstich). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt): 9,5×20,5.

Poll Hugó, szül. (geb.) 1867.

591. HALÁSZOK (Fischer). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Poll H.
Pastell. 34×43.

Pólya Tibor, 20. század (Jahrhundert).

592. NYÁRI HANGULAT (Sommerstimmung). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Pólya Tibor.
Lemezpapir (Karton). 41×53.

Pór Bertalan (Bartholomäus), 19—20. század (Jahrhundert).

593. ÁGOTHA IMRE FESTŐ KÉPMÁSA.
Vászon (Leinwand). 58×45,5.

Pörge Gergely (Gregorius), szül. (geb.) 1859.

594. BESZÉLGETÉS A GÉMESKUTNÁL (Im Gespräch beim Ziehbrunnen). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Pörge Gergely 919.
Fa (Holz). 18×27.

Pörge Gergely (Gregorius), szül. (geb.) 1859.

595. A GÉMESKUTNÁL (Beim Ziehbrunnen). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Pörge Gergely.
Fa (Holz). 24×37.

Prihoda István (Stefan), 20. század (Jahrhundert).

596. TANULMÁNY (Studie).
Fa (Holz). 31,5×23,5.

Prihoda István (Stefan), 20. század (Jahrhundert).

597. BESZÉLGETÉS (Im Gespräch). 1912.
Rézkarc (Radierung). 42×53.

Prost, Carl és (und) Sonnenleiter J., Markó Károly után (Nach Karl Marko d. Ä), 19. század (Jahrhundert).

598. „IDEALE LANDSCHAFT".
Rézmetszet (Kupferstich). 39×47.

Perlmutter Izsák (Isac), szül. (geb.) 1866.

573. IMA (Das Gebet). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Perlmutter.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 14×9.

Perlmutter Izsák (Isac), szül. (geb.) 1866.

574. HOLLANDI UTCARÉSZLET (Holländische Gasse). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Perlmutter.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 17×15,5.

Perlmutter Izsák (Isac), szül. (geb.) 1866.

575. BESZTERCEBÁNYAI RÉSZLET (Motiv aus Besztercebánya). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Perlmutter.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 21,5×29,5.

Perlmutter Izsák (Isac), szül. (geb.) 1866.

576. A ZONGORÁNÁL (Am Klavier). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Perlmutter. Festetett (Gemalt) 1923.
Lemezpapir (Karton). 32×29.

Perlmutter Izsák (Isac), szül. (geb.) 1866.

577. NŐI TANULMÁNY (Weibliche Studie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Perlmutter (1922.).
Vászon (Leinwand). 46×38.

Perlmutter Izsák (Isac), szül. (geb.) 1866.

578. ROKOKO. Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Perlmutter 1892.
Vászon (Leinwand). 35×29. Illustr. XXI. tábl.

Peter, Emanuel (1799—1873).

579. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Lent jobbra (Rechts unten): E. P.
Vizfestmény (Aquarell). 18×13,5.

Peter, Emanuel (1799—1873).

580. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Lent jobbra (Rechts unten): E. P.
Vizfestmény (Aquarell). 18×13,5.

Pettenkofen, August v. (1821—1889).

581. TANULMÁNY (Studie).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 10×17,5.

Pettenkofen, August v. (1821—1889).

582. FÉRFITANULMÁNYFEJ (Männliche Studie).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 9,7×7.

Pettenkofen (?), August v. (1821—1889).

583. MAGYAR FALU (Ungarisches Dorf).
Fa (Holz). 10,5×17.

Pian, Anton de (1784—1851).

584. TEMPLOM BELSEJE (Inneres einer Kirche). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Anton de Pian.
Fa (Holz). 78×61.

Pietse, Eduard.

585. SZERZETES (Mönch). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Eduard Pietse.
Vászon (Leinwand). 50×39.

Pállik Béla (1845—1908).

560. KUTYAFEJ (Hundekopf).
Vászon (Leinwand). 68×58.

Pállya Celesztin (Celestin), szül. (geb.) 1864.

561. GYÜMÖLCSCSENDÉLET (Früchtestilleben). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Pállya Celesztin.
Fa (Holz). 30,5×43.

Pállya Celesztin (Celestin), szül. (geb.) 1864.

562. PARASZTFOGAT (Bauerngespann). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Pállya: Celesztin.
Fa (Holz). 10×20,5.

Pállya Celesztin (Celestin), szül. (geb.) 1864.

563. LEÁNYFEJ (Mädchenkopf). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Pállya Celesztin.
Fa (Holz). 27×21.

Pap Henrik (1864—1910).

564. „AZ ELŐKELŐ IDEGEN" (Der vornehme fremde Gast). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Pastell. 33,5×50,5.

Pap Henrik (1864—1910).

565. „KUCSMÁS PARASZT" (Bauer mit Mütze). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers). 1911.
Lemezpapir (Karton). 25×21.

Parfait, Castel után (Nach).

566. „LA MDE. DE POISSONS."
Szines metszet (Farbenstich). 25×19.

Pataky László (Ladislaus v.), 1857—1912.

567. FAVÁGÓNŐ (Frau beim Holzschneiden). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Pataky L.
Vászon (Leinwand). 63×111.

Pataky László (Ladislaus v.), 1857—1912.

568. ESTI HANGULAT (Abendstimmung). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Pataky.
Vászon (Leinwand). 13,5×22.

Pataky László (Ladislaus v.), 1857—1912.

569. TANULMÁNYFEJ (Studienkopf). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten).
Lemezpapir (Karton). 21×16,5.

Peleskay M., 20. század (Jahrhundert).

570. NYIRFÁK (Birkenbäume). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Peleskay M.
Lemezpapir (Karton). 49,5×34.

Pentelei-Molnár János (Johann), szül. (geb.) 1878.

571. PIROS RÓZSÁK (Rote Rosen). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Pentelei-Molnár.
Vászon (Leinwand). 65×53.

Perelle, Gabriel (1603?—1677).

572. NYÁRI TÁJ (Sommerlandschaft).
Rézmetszet (Kupferstich). Átmérője (Durchmesser): 16.5.

Osztrák festő (Oesterreichisch), 18. század (Jahrhundert).

546 SZ. JÓZSEF HALÁLA (Tod des heil. Joseph).
Tusrajz (Tuschzeichnung). 27,5×16.

Osztrák festő (Oesterreichisch), 1800 körül (um).

547. ALLEGÓRIA (Allegorie).
Vizfestmény (Aquarell). 10×17.

Osztrák festő (Oesterreichisch), 19. század (Jahrhundert).

548. EGY FESTŐ KÉPMÁSA (Bildnis eines Malers).
Vászon (Leinwand). 65,5×51,5.

Osztrák festő (Oesterreichisch), 19. század (Jahrhundert).

549. CSATAJELENET (Kriegsepisode).
Vászon (Leinwand). 38,5×29.

Osztrák festő (Oesterreichisch), 19. század (Jahrhundert).

550. NAGYAPA ÉS UNOKA (Grossvater mit Enkelkind).
Vászon (Leinwand). 56×45.

Osztrák festő (Oesterreichisch), 19. század (Jahrhundert).

551. A HÁROM GRÁCIA (Die drei Grazien). Szabad másolat Rafael után (Freie Kopie nach Rafael), Chantilly, Musée Condé.
Vászon (Leinwand). 70×60.

Osztrák festő (Oesterreichisch), 19. század (Jahrhundert).

552. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Fa (Holz). 23,5×19.

Osztrák festő (Oesterreichisch), 19. század (Jahrhundert).

553. NŐ KAROSSZÉKBEN (Dame in Fauteuil).
Vizfestmény (Aquarell). 27,5×21,5.

Osztrák festő (Oesterreichisch), 19. század (Jahrhundert).

554. „JAHRESFEYER DER EWIG DENKWÜRDIGEN SCHLACHT BEI LEIPZIG."
Szines metszet (Farbenstich). 51×73.

Overbeck, Friedrich (1789—1869).

555. IMÁDKOZÓ MADONNA (Betende Maria).
Vászon (Leinwand). 60×50.

Pállik Béla (1843—1908).

556. FOXTERRIER. Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Pállik Béla. 1902 N.
Fa (Holz). 50×39.

Pállik Béla (1845—1908).

557. VADKACSA (Wildente).
Vászon (Leinwand). 46×58,5.

Pállik Béla (1845—1908).

558. ALLEGORIA (Allegorie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Pállik 1900.
Fa (Holz). 73×122.

Pállik Béla (1845—1908).

559. BIRKA (Ein Schaf). Jelzés fent balra (Bezeichnet links oben): Pállik Béla.
Fa (Holz). 32,5×24,5.

Pállik Béla

Zemplényi Tivadar (1864—1917).

584. A RÉT. Lent balra a jelzés: Zemplényi Tivadar.
Fa. 23,5×31. (Kiállítva Szegeden 1903-ban.)

Szabadiskola

Zemplényi Tivadar (1864—1917).

585. TÁJ CSÓNAKKAL. Jelzés lent balra: Zemplényi Tivadar 1915.
Vászon. 46×61,5.

K.

Zichy Mihály (1827—1906) után.

586. Két darab illusztráció Rustvalis „PÁRDUCBŐR" grusiai költeményéhez.
Szén- és ceruzarajzok. Mindkét lap mérete 27×18. Illusztr. XXV. táblán.

Zichy Mihály (1897—1906).

587. A HALÁL. Jelzés lent balra: Zichy.
Papiros. 108×118. Illusztr. XVIII. táblán.

Zichy Mihály (1827—1906).

588. ALVÓ NŐ. Jelzés lent jobbra: Zichy.
Pastell. 22,5×39,5. Illusztr. XXI. táblán.

Zichy Mihály (1827—1906).

589. FÉRFI KÉPMÁS.
Vászon. 66,5×53.

Zuloaga Ignacio (szül. 1870).

590. SPANYOL FÉRFI ÉS NŐ. Jelzés lent balra: Zuloaga.
Vászon. 101×48.

Ismeretlen.

591. FÉRFI TANULMÁNYFEJ.
Vászon. 52×41.

Ismeretlen festő, 16. század.

592. FIATAL FÉRFI KÉPMÁSA.
Fa. 34×25,5.

Ismeretlen, 17. század.

593. FÉRFI TANULMÁNYFEJ.
Vászon. 54×40.

Ismeretlen, 17. század.

594. TIVORNYÁZÓ TÁRSASÁG.
Vászon. 70,5×70,5.

Ismeretlen, 17—18. század.

595. RÓMAI JELENET.
Vászon. 45×34,5.

Ismeretlen festő, 17—18. század.

596. TÁJ PÁSZTORJELENETTEL
Vászon. 53×66.

Ismeretlen, 18. század.

597. FÉRFI TANULMÁNYFEJ.
Vászon. 51×38.

Waterschoodt, Hendrik van (18. század).

572. CSATAKÉP. A kép hátán: Henricus v. Waterschoodt.
Vászon. 24,5×32.

Weber Henrik (1819?—1866).

573. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés a baloldalon: Weber H. 863.
Vászon. 70×57.

Weber Henrik (1819?—1866).

574. REBEKA A KUTNÁL. Jelzés lent jobbra: Weber H. 854. Pesten.
Vászon. 95×63. (Kiállítva a Pesti Műegyletben.) Illusztr. XXIV. táblán.

Weiland (19. század).

575. NŐI KÉPMÁS. Jelzés jobbra: Weiland.
Miniatür. 11×9.

Weirotter Franz Eduard (?) (1730—1771).

576. A VIZESÉS.
Vászon. 71×96.

Winchler Mathias (18. század).

577. LEVÉTEL A KERESZTFÁRÓL.
Réz. 44×34. A kép hátán: Mathias Winchler 1773.

Wouwermans Philipp követője.

578. A KORCSMA ELŐTT.
Vászon. 50×63.

Wouwermans Pièter (1623—1682).

579. CSATAKÉP. Jelzés lent jobbra: P. W.
Vászon (fára ragasztva). 26×30. Illusztr. X. táblán.

Wright G. (19. század).

580. LÓTISZTOGATÁS. Jelzés lent jobbra: G. Wright.
Vizfestmény. 19×24.

Wynants Jan (1625—1682).

581. TÁJKÉP. Lent jobbra: Wynants.
Vászon. 38×30. Illusztr. XII. táblán.

Ybl Miklós (1814?—1891). és Than Mór.

582. Négy darab tervrajz:
1. PAVILLON.
Tollrajz. 33×38.
2—3. FALI DISZITMÉNYEK Than Mórtól.
Mindegyik lap mérete 26,5×32,5.
4. PLAFONDKÉPEK. Than Mórtól.
Vizfestmény. 33×52.

Zampa (?).

583. NÉGY KÉP LEBEGŐ ANGYALOKKAL.
Vászon. Mindegyik kép 32,5×30.

Ujházy Ferenc (szül. 1827).

559. CSENDÉLET. Jelzés lent jobbra: Ujházy Ferenc 861.
Vászon. 58×75.

Ujházy Ferenc (szül. 1827).

560. NÉPKONYHA. Jelzés lent jobbra: Ujházy Ferenc.
Fa. 30×39.

Vágó Pál (szül. 1851).

561. SZERZETES KOPONYÁVAL. Jelzés lent jobbra: Vágó.
Krétarajz. 65×55.

Vajda Zsigmond (szül 1859).

562. A KIS CSIRKE. Jelzés lent balra: Vajda Zsigmond 87.
Fa. 18×24,5. Illusztr. XXII. táblán.

Valentiny János (1842—1903).

563. CIGÁNY FIU.
Fa. 54×49,5.

Vanni Francesco (1563—1609).

564. „MADONNA DELLA SCODELLA."
Vászon. 50×36. (A Strozzi-féle gyüjteményből.) Illusztr. III. táblán.

Vastagh Géza (1836—1920).

565. KAKAS CSIRKÉKKEL.
Jelzés lent jobbra: Vastagh Géza 1887.
Pasztell. 26×38.

Vastagh Géza (1836—1920).

566. SZT. IMRE VIZIÓJA. Jelzés lent jobbra: Vastagh Gy.
Vászon. 74×54,5.

Vernet C. (19. század).

567. NÉGY DARAB SPORTLAP. Az egyiken lent jobbra: C. Vernet.
Szinezett rézkarc. Mindegyik lap mérete 12×15,5.

Velencei festő, 16. század.

568. KRISZTUS A TEMPLOMBAN.
Fa. 75×56. Illusztr. VI. táblán.

Vieth, von (19. század).

569. NŐI KÉPMÁS. Jelzés balra: v. Vieth.
Miniatür. 7×5,5.

Waldmüller Georg Ferdinand (1793—1865).

570. PARASZTNŐ. Jelzés balra: Waldmüller.
Ceruzarajz. 16×11.

Waterloo Anthonis (1609?—1675).

571. TÁJKÉP. Fent balra: Antoni Waterlo in et ex.
Rézmetszet. 14×16.

Theer Robert (1808—1863).

548. NŐI KÉPMÁS. Jelzés jobbra: R. Theer.
Miniatür. 13×9,5.

Tiepolo Giov. Battista követője.

549. OLTÁRKÉP.
Vászon. 187×124. Illusztr. IV. táblán.

Tiepolo Giovanni Domenico (1726—1804).

550. 1. JELENET EGY SZENT ÉLETÉBŐL. Lent balra: Dom. Tiepolo f.
Vörös krétarajz. 18×27.
2. Két darab rajz ismeretlen művészektől.

Tischbein August Anton (1805?—1844).

551. PÁSZTORFIU KUTYÁVAL. Jelzés lent jobbra: A. Tischbein.
Vászon. 32×39,5. Illusztr. XVII. táblán.

Tölgyessy Artur (1853—1920).

552. FELHŐK. Jelzés lent balra: Tölgyessy A.
Lemezpapir. 24×20,5.

Tölgyessy Artur (1853—1920).

553. VÁSÁRI JELENET. Jelzés lent jobbra: Tölgyessy A.
Fa. 12,5×20,5.

Tolnay Ákos (szül. 1861).

554. PLAKÁTTERV. Jelzés lent jobbra: Tolnai.
Fa. 40,5×20.

Toorop Jan. (19. század).

555. ALMASZEDÉS. Jelzés lent jobbra és balra (1906-ból).
Szines rajz. 58×46,5.

Tornai Gyula (szül. 1861).

556. KELETI SZÉPSÉG. Jelzés lent jobbra: Tornai Gy.
Vászon. 78×100.

Trautmann Johann Georg (1713—1769).

557. Két festmény: A KONYHÁBAN.
Fa. Mindkét kép mérete 13×17.

Uhl Sándor

557a. A METZI SZÉKESEGYHÁZ. Jelzés: Metz $^{18}/_{5}$ 1875. Uhl Sándor.
Vizfestmény. 28×38.

Uhl Sándor

557b NÜRNBERGI RÉSZLET. Jelzés: Uhl Sándor 1874.
Vizfestmény. 30×20.

Ujházy Ferenc (szül. 1827).

558. TÁNC A KORCSMÁBAN. Jelzés balra: Ujházy F. 861.
Vászon. 50×74.

Tenot Charles (19. század).

535. RÉSZLET ST. GERMAINBÓL. Jelzés lent jobbra: Ch. Tenot.
Vászon. 72×98.

Than Mór (1828—1899).

536. APOLLO.
Vászon. 58,5×29,5.

Than Mór (1828—1899).

537. KRISZTUS AZ OLAJFÁK HEGYÉN.
Vászon. 64×35.

Than Mór (1828—1899).

538. A „TÖRTÉNELEM" ALLEGÓRIÁJA.
Vászon. 60×46,5.

Than Mór (1828—1899).

539. OLASZ PARASZTOK A KUTNÁL.
Vászon. 32×52,5.

Than Mór (1828—1899).

540. JELENET EGY SZENT ÉLETÉBŐL.
Vászon. 31,5×60.

Than Mór (1828—1899).

541. JELENETEK EGY SZENT ÉLETÉBŐL.
Vászon. 30×59.

Than Mór (1828—1899).

542. A „BŐSÉG" ALLEGÓRIÁJA.
Vászon. 60×32.

Than Mór (1828—1899).

543. ÁLDOZÓ NŐ.
Vászon. 60×33.

Than Mór (1828—1899).

544. FÉRFI TANULMÁNYFEJ.
Lemezpapir. 35×28,5.

Theer Albert (1815?—1902).

545. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés lent jobbra: Albert Theer Wien 842.
Vizfestmény. 20×15.

Theer Albert.

546. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés jobbra: Albert Theer Wien 842.
Vizfestmény. 26×21,5.

Theer Robert (1808—1863).

547. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés jobbra: pinx R. Theer 1825.
Miniatür. 5×4.

Szenes Fülöp (szül. 1864).

524. NŐI TANULMÁNYFEJ. Jelzés lent balra: Szenes.
Fa. 20×14. Illusztr. XXIV. táblán.

Szilassy Viktor (1821—1859).

525. A SZENT CSALÁD PIHENÉSE MENEKÜLÉS KÖZBEN. Lent jobbra: d'après C. Markó Sz. à Appegi 1856. 20. 11.
Lemezpapir. 24×27. A kép id. Markó Károly festménye után készült.

Szinyei Merse Pál (1845—1920).

525a. CERUZAVÁZLATOK.
1. Vázlat a rokokóhoz 37×25.
2. Vázlat a két barátnőhöz 15×13.
3. Vázlat a faunhoz 20×13.

Szinyei Merse Pál (1845—1920).

525b. ESŐS PARKRÉSZLET.
Vászon. 50×40.

Szoldatics György (19. század).

526. ARCKÉPTANULMÁNY.
Vászon. 76×55.

Szüle Péter (szül. 1886).

527. OLVASÓ NŐ. Jelzés lent jobbra: Szüle.
Vászon. 35,5×23,5.

Tahi Antal (1855—1902).

528. OLASZ VÁROSRÉSZLET.
Vászon. 61×46.

Tamm, Franz Werner (1658—1724).

529. MADARAK.
Vászon. 50×67. Illusztr. XV. táblán.

Telepy Károly (1828—1906).

530. A DIÓSGYŐRI VÁR. Jelzés lent jobbra: T. K. Diósgyőr, 880.
Vászon. 68×95.

Telepy Károly (1828—1906).

531. SZIKLÁS TÁJ FOLYÓVAL. Jelzés lent jobbra: Telepy Károly.
Vizfestmény. 21×29.

Telepy Károly (1828—1906).

532. OLASZ PARASZTLEÁNY. Jelzés lent balra: Telepy Károly.
Vászon. 88×68.

Temple Hans (szül. 1857)

533. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés jobbra: Temple 1882. Bécs.
Vászon. 135×85.

Ifj Teniers David modorában.

534. TÁNC A KORCSMA ELŐTT.
Vászon. 41×61.

Spanyol festő, 17. század.

511. IMÁDKOZÓ SZENT.
Vászon. 70×61.

Spranger Bartholomaeus modorában.

512. JUDIT HOLOFERNES FEJÉVEL.
Vászon. 130×104.

Sterio Károly (1823—1862).

513. BÁRÓ WESSELÉNYI MIKLÓS KÉPMÁSA.
Vizfestmény. 15×10.

Stettka Gyula (szül. 1853).

514. OLASZ NŐ. Jelzés fent jobbra: Stettka Gyula München, 1881.
Fa. 27×17,5.

Stössel Chr. (19. század).

515. EGY HERCEG KÉPMÁSA. Jelzés lent jobbra: pinxt. Chr. Stössel 1831.
Miniatür. 9×8.

Stoop Direk (1610—1680).

516. LOVAS KATONÁK.
Vászon. 35×59. Illusztr. XI. táblán.

Stunder.

517. Két darab miniatür:
1. STUNDER FESTŐ KÉPMÁSA.
2. STUNDERNÉ KÉPMÁSA.
A kép hátán: Mahler Stunder und seine Gemahlin geb. Adamy aus Leutschau.
Mindkét kép mérete 7×5.

Suchy Adalbert (19. század).

518. NŐI KÉPMÁS. Jelzés lent balra: Suchy.
Miniatür. 9×7.

Székely Bertalan (1835—1910).

519. LÉDA A HATTYUVAL.
Vászon. 28×20.

Székely Bertalan (1835—1910).

520. FALURÉSZLET.
Lemezpapir. 27,5×38.

Székely Bertalan (1835—1910).

521. LISZT FERENC.
Lemezpapir. 58×41.

Szemlér Mihály (1833—1904).

522. SZADAI DOMBOS TÁJ. Jelzés lent balra: Szemlér.
Vászon. 27×45.

Szemlér Mihály (1833—1904).

523. BÁNK BÁN. Jelzés lent jobbra: Sz. M. 1860.
Vászon. 79×64.

Sereta Carlo (1605—1674).

498. SZIMEON A GYERMEK JÉZUSSAL.
Vászon. 97×78. Illusztr. VII. táblán.

Seitz Otto (szül. 1846).

499. Két kép. GYÜMÖLCSCSENDÉLET. Az egyik képen lent jobbra a művész jelzése: Otto Seits.
Vászon. Mindkét kép mérete 51,5×56,5.

Seybold Christian (1697?—1768).

500. TANULMÁNYFEJ.
Fa. 47×34.

Skutezky Döme (szül. 1850).

501. CAPODISTRIA. Jelzés lent jobbra: Skuteczky.
Vászon. 54×46.

Solimena Francesco modorában.

502. MÁRIA A GYERMEKKEL.
Fa. 36×25. Illusztr. VI. táblán.

Spadaro (Gargignoli) Micco (1612—1679).

503. SZENT BERTALAN VÉRTANUSÁGA.
Vászon. 180×260.

Spányi Béla (1852—1914).

504. MOCSARAS VIDÉK.
Fa. 16×44,5.

Spányi Béla (1852—1914).

505. LEGELŐ NYÁJ. Jelzés lent jobbra: F. Spányi B.
Vászon. 105×175.

Spányi Béla (1852—1914).

506. ŐSZ AZ ERDŐBEN. Jelzés lent jobbra: F. Spányi B.
Vászon. 49×39.

Spányi Béla (1852—1914).

507. A PATAK. Jelzés lent balra: F. Spányi B.
Vászon. 59×75.

Spányi Béla (1852—1914).

508. TEHENEK A TÓ PARTJÁN. A kép hátán: Szana Tamás kedv. barátomnak szives emlékül. Spányi Béla, Budapest, 887. április 18.
Fa. 16×31.

Spányik Kornél (szül. 1858).

509. SZAMÁRHEGYEN (Pozsonymegye). Jelzés lent jobbra: Spányik C.
Fa. 21×29.

Spanyol festő, 17. század.

510. KASZTILIAI ÉS ARAGÓNAI ISABELLA KÉPMÁSA. Fent balra a cimer.
Réz. 36×27.

Scarselli (19. század).

485. A VÉN HEGEDŰS. Jelzés lent jobbra: Scarselli. A lap hátán: Mosónő. Jelzés lent jobbra: Scarselli és az évszám.
Mindkét lap mérete 34,5×25.

Schäpfer (19. század).

486. NŐI KÉPMÁS. Jelzés lent balra: Schäpfer 1816.
Vizfestmény. 19,5×14,5.

Scharl A. (19. század).

487. HAT DARAB VIZFESTMÉNY. Mindegyik lap jelezve: Scharl A.
Mindegyik lap mérete 33,5×24,5.

Scheffer (19. század).

488. CSENDÉLET.
Vászon. 100×73.

Scheyrer Frans (1762—1838).

489. TÁJKÉP. Jelzés lent jobbra: Scheyrer.
Fa. 39,5×32,5. Illusztr. XII. táblán.

Schinnagl Max Josef (1697?—1761).

490. TÁJKÉP.
Fa. 21,5×29.

Schinnagl Max Josef (1697?—1761).

491. TÁJ PARASZTOKKAL.
Fa. 19×27.

Schinnagl Max Joseph (1694—1761).

492. TÁJ HALÁSZOKKAL. Jelzés lent jobbra: Schinnagl.
Vászon. 36×47. (A báró Luzsénszky Pál-féle gyüjteményből.)

Schmidt Otto (19. század).

493. NŐ PARASZTVISELETBEN. Lent jobbra: Otto Schmidt.
Vizfestmény. 29×22.

Schneider Sascha (szül. 1870).

494. „CHRISTUS VINCENS." Jelzés lent jobbra: S. Schneider. A kép alatt: CHRISTUS VINCENS.
Vászon. 55×41.

Schoeller (19. század).

495. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés jobbra: Schoeller 1825.
Vizfestmény. 17,5×13,5.

Schwager Richard (1822—1880).

496. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés balra: Schwager.
Miniatür. 8×6,5.

Schwager Richard (1822—1880).

497. NŐI KÉPMÁS. Jelzés jobbra: R. Schwager.
Miniatür. 8×6,5.

Rocki L. (19. század).

472. NŐI KÉPMÁS. Jelzés jobbra: L. Rocki pinx. 1815.
Miniatür. 9×7,5.

Rollmann Julius (1827—1865).

473. TÁJKÉP.
Vászon. 75×100.

Rollmann Julius (1827—1865).

474. ITATÁS. Jelzés lent jobbra: J. Rollmann.
Vászon. 75×100. Illusztr. XIV. táblán.

Roos Heinrich után (19. század).

475. TÁJ ÁLLATOKKAL.
Vászon. 47×53.

Roos (Rosa) Josef (1726—1805).

476. ÖREG ASSZONY.
Vászon. 42×32.

Rottenhammer Johann (1564—1623).

477. JUPITER, PALLAS ATHENE, VENUS ÁMORRAL, stb.
Bádog. 32×44. Illusztr. XVI. táblán.

Rugendas Georg Philipp (1666—1742).

478. CSATAKÉP.
Vászon. 70×89.

Rugendas Georg Philipp követője.

479. KURUCOK.
Vászon. 32×41.

Saar, Karl von (1771—1853).

480. NŐI KÉPMÁS. Jelzés jobbra: Saar.
Miniatür. 10×8.

Saftleven Hermann (1609—1685).

481. TÁJ KORCSOLYÁZÓKKAL. Lent a középen: H. S.
Bádog. 20×25,5.

Rosa Salvatore (?) (1615—1673).

482. OLASZ TÁJ.
Vászon. 75×65.

Sassoferrato Giambattista modorában.

483. A PÁSZTOROK IMÁDÁSA.
Vászon. 43×34. Illusztr. VI. táblán.

Scarselli (19. század).

484. OLASZ PIAC. Jelzés lent jobbra: Scarselli. 1888.
Vászon. 54×32.

Poelenburgh, C. van modorában.

459. DIANA ÉS ACTEON.
Vászon. 59×71. Illusztr. IX. táblán.

Porta Tommaso (18. század).

460. TÁJ VIZESÉSSEL.
Vászon. 90×114.

Porta Tommaso (18. század).

461. TÁJ LŰDDAL.
Vászon. 90×114.

Poussin Nicolas modorában.

462. JÉZUS PRÉDIKÁCIÓJA.
Vászon. 62×81.

Preti Matteo követője (17. század).

463. SZ. BERTALAN.
Vászon. 34,5×24.

Raffalt Johann Gualbert (1836—1865).

464. ALFÖLDI TÁJ.
Fa. 20×33.

Rahl Karl (1812—1865).

465. LÉVAY KÉPMÁSA.
Vászon. 44,5×35.

Ranftl Johann Mathias (1803—1854).

466. KUTYA AZ ASZTALON. Jelzés lent jobbra: Ranftl.
Vizfestmény. 14,5×20,5.

Ranftl Johann Mathias (1803—1854).

467. KÉT KUTYA.
Vizfestmény. 15×20,5.

Rembrandt modorában.

468. TURBÁNOS FÉRFI.
Fa. 21,5×16.

Ribera Jusepe követője.

469. OLVASÓ SZENT.
Vászon. 74×59.

Rinardi L. (19. század).

470. OLASZ TÁJ. Jelzés lent jobbra: L. Rinardi.
Vizfestmény. 35×25.

Rippl-Rónai József (szül. 1861).

471. VELENCEI RÉSZLET. Jelzés lent balra: Rónai 05.
Pasztell. 33,5×48,5.

Panini Giovanni Paolo (1695?—1768).

446. ANTIK ROMOK.
Vászon. 59,5×87,5. Illusztr. XIV. táblán.

Panini Giovani Paolo (1695?—1768).

447. TÁJ FALUVAL.
Vászon. 59,5×87,5.

Pape Abraham de (1625 k.—1666).

448. A KÁRTYÁZÓK.
Fa. 22×17.

Pentelei Molnár János (szül. 1878).

449. SÁRGA RÓZSÁK. Jelzés fent jobbra: Pentelei Molnár.
Vászon. 59×47.

Perlmutter Izsák (szül. 1866).

450. FÉRFI TANULMÁNYFEJ. Jelzés lent balra: Perlmutter.
Vászon. 39,5×40,5.

Pesenti D. (19. század).

451. OLASZ HÁZ. Jelzés lent jobbra: D. Pesenti.
Vizfestmény. 31×22.

Peter Emmanuel (1799—1873).

452. A NŐVÉREK. Jelzés jobbra: E P.
Vizfestmény. 22,5×17.

Peter Emmanuel (1799—1873).

453. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés jobbra: Em. Peter.
Miniatür. 9,5×7,5.

Pettenkofen August (1822—1889).

454. PARASZTLEÁNY. Jelzés lent jobbra: A. Pettenkofen.
Fa. 20×14.

Petzl Josef (1803—1871).

455. A VADÁSZ. Az övön J. P.-jelzés.
Vászon. 57×43.

Pienczykowsky C. (19. század).

456. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés jobbra: C. Pienczykowsky pinx. 1813.
Miniatür. 6×4,5.

Pierre Claude (19. század).

457. KETTŐS FÉRFI KÉP (JÓZSIKA). Jelzés lent jobbra és az évszám 1841.
Vizfestmény. 27×18.

Pittoni, Giovanni Battista modorában.

458. A SZENT CSALÁD.
Vászon. 132×98.

Ernst Muzeum aukcioi XII. 4.

Osztrák festő, 19. század.

434. TÁJ LADIKKAL.
Fa. 40×49.

Osztrák festő (1827).

435. LEÁNYKA KÉPMÁSA. A kép hátán: 1827.
Fa. 19,5×14,5.

Osztrák festő, 19. század.

436. LEÁNY KÉPMÁSA.
Lemezpapir. 31×24.

Osztrák festő, 19. század.

437. FÉRFI KÉPMÁS.
Lemezpapir. 23,5×18,5.

Osztrák festő, 19. század.

438. Két miniatür:
1. NŐI KÉPMÁS.
2. FÉRFI KÉPMÁS.
Mindkét kép mérete 8×6.

Pállik Béla (1845—1908).

439. CSENDÉLET. Jelzés lent jobbra: Pállik Béla Nagykároly és az évszám.
Vászon. 40,5×30,5.

Pállik Béla (1845—1908).

440. ANYA BÁRÁNNYAL. Jelzés lent jobbra: Pállik Béla.
Fa. 31×42. (Az 1908-iki Pállik-kiállításból.)

Pállik Béla (1845—1908).

441. HÁROM KOS.
Vászon. 105×89. (Az 1908-iki Pállik-kiállításból.)

Pállya Celesztin (szül. 1864).

442. TÁJKÉP. Jelzés lent jobbra: Pállya C.
Fa. 13,5×21.

Ifj. Palma Jacopo (1544—1628).

443. KRISZTUS SIRATÁSA.
Vászon. 88×69. Illusztr. a címlapon.

Palmié Charles J. (szül. 1863).

444. TÁJKÉP. Jelzés lent balra: Charles J. Palmié Hard 07.
Vászon. 59×72.

Panini Giovanni Paolo (1695?—1768).

445. A KOLOSSEUM KÖRNYÉKE.
Vászon. 92×100.

Osztrák festő, 19. század.

421. Dupla miniatür:
1. ÖREG TISZT KÉPMÁSA.
2. FIATAL TISZT KÉPMÁSA.
Mindkét kép mérete: 7×5,5.

Osztrák festő, 19. század.

422. A HÁROM NŐVÉR.
Miniatür. 10×8.

Osztrák festő, 19. század.

423. NŐI KÉPMÁS.
Olajminiatür. 6×5.

Osztrák festő, 19. század.

424. NŐI KÉPMÁS.
Miniatür. 5,5×4,5.

Osztrák festő, 19. század.

425. A NŐVÉREK.
Vizfestmény. 15,5×15.

Osztrák festő, 19. század.

426. NŐI KÉPMÁS.
Miniatür. 7,5×5,5.

Osztrák festő, 19. század.

427. NŐI KÉPMÁS.
Miniatür. 5,5×4,5.

Osztrák festő, 19. század.

428. FÉRFI KÉPMÁS.
Lemezpapir. 11×8,5.

Osztrák festő, 19. század.

429. FÉRFI KÉPMÁS.
Miniatür. 10×8.

Osztrák festő, 19. század.

430. NŐI KÉPMÁS.
Miniatür. Átmérete 4,5. cm.

Osztrák festő, 19. század.

431. FÉRFI KÉPMÁS.
Miniatür. 5,5×4,5.

Osztrák festő, 19. század.

432. TÁJ ROMOKKAL.
Vizfestmény. 17×25.

Osztrák festő, 19. század.

433. NŐI KÉPMÁS.
Vizfestmény. 21,5×17,5.

A Műcsarnok tavaszi tárlatából

A Könyves Kálmán jogosításával

PÁLLIK BÉLA: Kosok a vályunál

Igaz, hogy a saját recipéje, de mégis recipe. Vogeler ezzel a roppant rendszeres művészszel szemben gyengéd-lelkü, majdnem nőies költő.

Még az amerikai festők csoportjára vetünk egy futólagos pillantást. Az egész amerikai festészetet nem szabad az itt látottak nyomán megitélni. Vannak köztük hasonlítha tatlanul külömb mesterek is, néhányuk pedig, mint teszem Gari Melchers, nincs a legjobb műveivel képviselve. Azt már mondtuk egyízben, hogy a művészet, amelyet ebben a teremben látunk, nem amerikai művészet, hanem csupán Amerikában született festők produktuma. Így például a csoport egyik erős legénye, Karl Marr, évtizedek óta Münchenben él, van ott jónevü festőiskolája, ő maga pedig egyik vezetőembere a Luitpold-csoportnak. Egész nevelkedése müncheni, olyan a festése is. A többi amerikai is Párisban, Londonban, Hollandiában szerezte vagy neveli művészetét. Ránk e képek úgy hatottak, mintha a délvidék valamely nagyszabásu Palace-Hôteljébe léptünk volna, ahol az emberek néhány hetet pihennek s kirakosgatják bőröndjükből mind azt az érdekes holmit, amit legutóbbi útjokról, a világ minden tájáról hoztak. Az amerikai teremben van kép Indiából, Algirból, Párisból, Egyiptomból, Hollandiából, Spanyolországból, a Bretagneból, Londonból: valóságos illusztrált Baedekert kapunk. E sokféle vidék etnografiai látnivalóihoz sorakozik egy tucat arckép vagy ehhez közel álló festmény. Köztük igen derekas, becsületesen megmunkált darabok is, mint például Marr arcképe. A többi képmás, nevezetesen a 347., 545., 336., 327., 323. számuak, amelyeknek szerzői Thomas, Stewart, Pearce és Dannat, sajátságos rokonvonást mutatnak: tompaszínü, plasztikát nem kereső, a festékkel csínyján bánó, delikát, diszkrét előadásuk nem a faj, hanem a nekik idegen iskola rokonvonását adja.

Másutt, mint Eugène Vail „A Themsén“ című kitünő képén rögtön Israels és társai jutnak eszünkbe. (Szép megfigyeléseért Harry Van der Weyden kis „Tengeri táj“-a külön megtekintést érdemel.) Általában az a benyomás kél bennünk ebben a teremben. hogy nagyobbrészt született globe-trotterekkel van dolgunk, akik, mint afféle rutinos „nagy utazók“, szeretik és keresik a tarka exotikumot, megnézik az iszpaháni bazárt, japáni ruhába öltöztetik barátnéjukat, bekukkantanak az algiri sikátorokba, résztvesznek néger ünnepeken, udaipuri lakodalmakon, hamar lepingálnak egy arragoniai parasztot. Szenvedélyes kosztümgyűjtők, ritkaságvadászók. De nem a festésben: abban józanok, okosak, majdnem prózaiak. A legexotikusabb exotikumnak is csupán figyelmes szemlélői, a tarka jeleneteket csak kiváncsiságból, nem festői vágyból nézik, s ha lefestették, nyugodtan hazamennek. Ezek az exotikumkeresők voltaképpen nyugodt, polgárias kedélyü családapák, akik a métier kedvéért utaznak és extazis nélkül, csaknem a „busines“ sugallatára festik meg képeiket. Ez a jellemzés, amelyről elismerjük, hogy kissé túlzott, természetesen nem illik az olyan kitünő mesterekre, mint amilyen például Melchers, de nagyon is ráillik a Bridgman-tipusra.

LYKA KÁROLY

Uj Idők 1903. IX. 18 sz.

A tavaszi műtárlat

Németek, amerikaiak

Gyorsan élünk és gyorsan változik a művészet. Aki manap nem fejlődik szakadatlanul, az menthetetlenül lemarad az élő művészet, a kor művészetének útjairól. A Műcsarnok kiállításának német termében van rá nem egy példa. Két kortársat veszünk ki közülük: Fritz August von Kaulbach és Gotthard Kuehl festőket. Amaz mindössze egy évvel idősebb emennél. De művészetüket egy egész korszak választja el egymástól. Kaulbachtól valók a legelegánsabb reprezentációs arcképek, Kuehltől a legigazabb intérieurök. Kaulbach sokat ad arra, hogy képei a nagyúri ház ősi arcképcsarnokába aranybarna zománcukkal úri ünnepélyességgel vonuljanak be. Kuehl árvaház-képei nem férnének meg rokoko vagy barokkbutorok közt: agyonvernék azok cifraságát, akár csak egy szocialista költő hallatná hangját egy faragott szalónban. Kaulbachnál minden ebben az egy szóban merül ki: előkelőség. Kuehlnél csak ezt az egyet halljuk: igazság. E különbséget először is a két festő merőn eltérő vérmérsékére vezethetjük vissza.

Kaulbach képei olyan világba vezetnek, ahol arisztokraták csevegnek, vagy olyanok, akik arisztokratákká óhajtanának válni. Kuehlnek ez a világ idegen. A szegényes, de festői intérieurt keresi, lehetőleg árvaleányokkal, munkásasszonyokkal, nagy ablakokkal, amilyeneket Hollandiában látni s amelyeken hatalmas áradatban ömlik be a napfény és levegő. Sőt éppen a könnyü, játszi, mindent színesre festő napfény és levegő a képeinek igazi témája. Kaulbachhal szemben ő a festői festő, a színek festője. Amaz ritka bravúrral rajzol, bámulatosan szépen rendezi vonalait: egy-egy ittlevő arcképén vessünk csak egy tekintetet a mellékholmira, a kunkorodó dús hajfürtekre, az általvetett lenge fátyolszövetre. Ez uralkodik, ez üti meg az ünnepélyes akkordot. Kuehlt ilyesmire nem lehetne rávenni. Ő, az egy évvel fiatalabb, egész emberöltővel előbbre ugrott. Azok sorába került, akik kiaknázták új módon a világosságot, a fényt. Nincs képein egy alak sem, egy részlet sem, amelyre rávetette volna magát, hogy a többi mellőzésével azt az egyet virtuóz módon kiemelje. Neki az összeség kell. Nézzük meg bármely ittlevő árvaház-képét: mindenütt a nagy világosság a téma, az a fényözön, amely ellep mindent s megcsillantatja mindennek színét. Az „Árvák ebédje“ cimü képen ott van az egész levegőtenger, a világosság hordozója, a szín előteremtője.

Végigömlik az összes alakokon, az ebédelő leányokon, a szoba szegényes butorain, a belépő leányokon, a padlón, az ablakokon. Ez az atmoszféra egybefoglal mindent, itt ő az úr, ő mindennek a burka, bőre. Megcsillantatja az ablaktáblát, amelyen gyorsan visszatükröződik a kert néhány zöld és kék, meg sárga foltja. Elsiklik a cinnedényen, amelyen hirtelenül megpillantjuk a kéz, a ruha szines reflexeit. A beözönlő nagy fényesség mindenüvé pazarul szórja szineit. Ezeket vadászta össze Kuehl, hosszas párisi és hollandiai tanulmányok után. És a relative elérhető igazságok oly gazdag tömegét adta, amilyenre kevés a példa. Minderről Kaulbach nem tudhat semmit, de bizonyára nem is akar tudni. Neki egy háttér (lásd felesége arcképét) pusztán csak színkeverék, korrigálója az arckép összhatásának. Kaulbach megállt a hetven-nyolcvanas évek német művészeténél. Akkor persze ez kellett az embereknek; ünnepelték és portálták, sőt direktorrá is tették. Kuehlt azonban a nyolcvanas években még nevéről sem ismeri az e szempontból tipikus Müller-szaklexikon.

Kuehlenek jogában volt évek hosszu során át kiaknázni és fejleszteni ezt az igazán festői problemát. Különben sem forradalmi temperamentum. Ha összehasonlítjuk a mi hat évvel idősebb Szinyei-Merse Pálunkkal, úgy azt hisszük, hogy a magyar mester a fiatalabb, a még előbbre nyúló és szélesebb útakat mutató. Összemérve a magyart a némettel: amaz a költő, ez a tudós.

Van itt még néhány német festő, aki a természet jelenségeit lehetőleg híven akarja vászonra transzponálni. Elég lesz kettőre utalnunk: Fritz Baer és Ludwig Dettmann képeire. Ők is a látott és általtanulmányozott dolgokkal kereskednek. De Baer havasai mennyivel brutálisabbak a könnyed és vásznát megbecsülő Kuehlnél! Mintha egy óriás kente volna a havasok ormaira a hómezőket, mint mi kenjük a vajat a kenyérre. Szinte dekoratív kép, kitünő tulajdonságokkal, de kivülről nézett kép, objektív, részvét nélkül festett erőmutatvány. A levegő szinte súlytalan özönét mi másképp adja Kuehl! Dettmann is — Kuehlhöz képest — kissé a virtuózkodásnál tart, mostani képe a legjobb művei közé tartozik, kiváló sikert biztosít neki a mesterileg megfestett szivárvány. Ezek a képek mind a naturalizmus jegyében születtek vagy annak folytatásai. Németeknek érezzük, de nem tipikusan németeknek. Aki az átlagos jó német festővel akar megismerkedni, nézze meg Otto Heinrich Engel „Sétáját“. Jól megfigyelt, derekasan megfestett mű. Két pap sétál a tengerparton, a hátteret a dagadó hullámok és a komor ég adják. Ez szépen és kiváló tudással van odafestve. De a német festő köpönyege igen gyakran német filozófust is takar. Engel is rejteget még valamit ezen a képen, ami nem tipikusan festői, hanem dióhéjba szorított fejezete a német Plutarchusnak. Lehet itt beszélni egyébről is, nemcsak színről, valőrről, kompozicióról. A festő alkalmat ad pszichológiai gondolatokra. Ime egy kövér és egy sovány pap. Amaz hatalmas súlyával ránehezedik e sárgömbre, a szárazföldön járatja tekintetét, jól meghízott arcán bizonyos pozitivitás ül. Ilyenek a kertmívelő, gazdálkodó plébánosok. A másik, a sovány, a tenger végtelen síkján kalandozik tekintetével. Aszott aszkéta-arcáról valaki leolvashatja a végtelenség teologiáját. Ezekből lesznek a vallási vitairatok szerzői, a nagy tomisták. Nem mondjuk, hogy Engel éppen ezt akarta megfesteni. De lehetőséget adott ilyen mellékgondolatokra is és már ez jellemzi benne a németet. Egy olasz festő képe egyenest kizár, lehetetlenné tesz ily félreértést, vagy belemagyarázást. A román vér nem foglalkozik mellékgondolatokkal, hanem szabatosan, kristálytisztán adja azt, amit adni akar.

És itt vannak végre legfrissebb kortársaink: a stilizáló művészek. Legfeltünőbb köztük Heinrich Vogeler és Edmund Steppes. Amaz inkább a színt, emez inkább a rajzot kapta meg. Amaz az enyhe tónusok formálója, emez majdnem grafikus: felhői („Nyárelő“) dúsgazdag vonalakat adnak. Vogeler egységesebb, bensőségesebb, érettebb. Steppes kissé hajlik a séma felé. Figyeljük meg, mint alkot magának külön-külön előadási módot a gyep, a víz, az ég, a felhő, a bokor, a fatörzs számára.

A dunapentelei sírleletek — Kardos Bruno rajza

Hektor hurcoltatása. Kődombormű

maga meggyőződéseinek és egyetemes érdekeinek jobb, ügyesebb, érdemesebb, alkalmasabb képviselőjét látta a női kandidátusban, mint férfi ellenjelöltjében. Hiszen a többségben lévő pártok épen úgy állíthattak volna férfi jelöltet a soraikból, mint nőt: ha tehát nőt jelöltek és választottak meg, ez nyilvánvaló bizonyítéka, hogy őt tartották a legértékesebbnek, az ő tehetségében vagy agitáló erejében biztak meg legjobban. Ez az igazi sulya és jelentősége a finn választások eredményének, mert nagy argumentummal gyarapítja a feministák arzenálisát a nők politikai képességének szegzett kétséggel szemben. Igaz, hogy a finn képviselőház csak autonóm, de nem független nemzetintéző testület, a munkájának nagy politikai vonatkozásai nincsenek, szélesebb és kényesebb politikai kérdések nem foglalkoztatják: de hogy a nők értenek a diplomáciához is, ezt már tudjuk, ha Finnországban nincs is módjuk beigazolni.

*

A budapesti rendőrség nyáron csipett egy egész csomó «pénzembert», a kik, ha el nem vesztették a jókedvüket, (de valószínű, hogy elveszítették) azzal védekezhetnek, hogy egy nagy nemzetgazdasági érdeket szolgáltak: idegen tőkét hoztak az országba. Ezek a jó urak ugyanis a külföldön manipuláltak, az ellenük tett följelentések tulnyomó nagy része Németországból érkezett: de már erre a «tőkebehozatalra» igazán azt mondhatjuk, hogy: nem kérünk belőle, mert magunknak is sokkal többe van. Még pedig igen sokkal többe. Ki se lehet azt számítani, hogy ennek a néhány szélhámos embernek a gonosz lelkiismeretlensége, milyen rengeteg kárt okoz nemcsak azoknak a szerencsétleneknek, a kik lépre mentek nekik, hanem az egész országnak, egész gazdasági életünknek. Magyarország azok közé az országok közé tartozik, a hol még — mint mondani szokás — milliók hevernek az országután. Földje, vizei, hegyei, erdei fölbecsülhetetlen értékű kincset rejtenek, a melyeknek a kiaknázása a tőke, a becsületes, hasznos munkát fejlesztő tőke föladata. Ha van ország Európában, a melyben erre a tőkére óriási és igen hálás szerep vár, akkor ez Magyarország, a miből nyilvánvaló, hogy az ország hitelének féltékeny őrzése — mikor úgyis a rágalmazó nyelvek egész tengere sziszeg körül bennünket — minálunk igen fontos hazafias kötelesség. Az ország gazdasági haladásának nemzeti érdeke mulhatatlanul megköveteli a *magyar vállalkozás becsületességének* általános elismerését. A mi *ismeretlen föld* voltunk tragikumához tartozik már az, hogy — mint legutóbb a *Rochette* bankár üzelmeinek adatai is mutatták — a külföldi nagy szélhámosok előszeretettel helyezik a mi határaink közé nem létező vállalataikat és ártatlanul egy csomó ódiumot raknak ránk: de egyenesen fölháborító dolog, mikor lelketlen szédelgők úgy manipulálnak, hogy a saját értéktelen becsületükön felül, az ország hitelének drága becsülete is vérezni kénytelen miatta. Ezek a derék «bankár» urak ugyan édes-keveset törődtek ilyen momentumokkal, hiszen a kinek a saját becsülete iránt nincs érzéke, attól fogékonyságot semmiféle becsület iránt nem várhatunk: de kifejezésre kell jutnia ennek a megitélésnek ott, a hol az erkölcsi erő a maga teljességében nyilatkozik meg: a megtorlásban. Ennek olyannak kell lennie, a melyikből az egész világ megláthatja, hogy ennek az országnak a jogrendje igenis kényes minden magyarországi vállalkozásnak, még a legkisebbnek is. a becsületére és összemorzsolja azt, a mely ennek a hijával van. Kegyetlen példát kell statuálni azoknak a vállalkozásoknak az okulására, a melyek a külfölddel keresnek kapcsolatot, nem azért, mert *ott is ismerik*, hanem azért, mert *ott még nem ismerik* őket.

PÁLLIK BÉLA.

A magyar festészetet Pállik Béla halálával váratlan és nagy csapás érte. Nem volt már fiatal ember, hatvanharmadik évében érte utól a halál, tehát nem lehetett azt várni tőle, hogy ezentúl új csapásokat fog nyitni talentuma, s korszakalkotó új művekkel fogja gyarapítani a magyar festőművészetet. A mire az ő hatalmas tehetsége képes volt, arról tanuságot tett már eddig is. Nem várhatta tőle joggal senki, hogy ezentúl alkotandó művei sokkal értékesebbek lesznek mint a minők az eddigiek. Ám veszteségünk ennek daczára is igen nagy. Egy erőteljes egyéniséget vesztettünk benne, a ki minden művébe belé tette az ő egész képességét, lelkének művészi teljességét.

PÁLLIK BÉLA.

MUNKÁCSY MIHÁLY ÉS PÁLLIK BÉLA.

PÁLLIK BÉLA MINT OPERAÉNEKES.

Pállik sokoldalú művész volt. Festett arczképet, tájképet, az állatok mindenféle faját, freskókat és sok egyebet. Mikor orvosai attól féltették, hogy a festés szeme világától fosztathatja meg, akkor énekelni tanult, s végezvén tanulmányait, mint opera-énekes lépett fel — nem is minden siker nélkül — Németország különböző szinpadjain. De művészetének teljes ereje állat- — nevezetesen pedig birka-képeiben nyilatkozott meg. A hogy ő a juhot festette, abban őt felül nem multa soha senki, se az élők, se a mult korok festői közül. A ki csak néha is ellátogatott a budapesti műcsarnok kiállításaira, annak megragadták figyelmét az ő képei, még ha keveset értett is a festészethez. De képeit és nevét nemcsak idehaza ismerték, hanem ismerték mindenütt, a hol csak megértik és megbecsülik a festészetet.

ALKOTMÁNYOS VILÁG TÖRÖKORSZÁGBAN.

Törökországban kinyitottak egy ajtót, melyről még senki sem tudja, hova szolgál. Körülbelül ez a legtalálóbb itélet a török szultánnak arról a meglepő elhatározásáról, hogy alkotmányt adott népének, vagy, szabatosabban szólva: helyreállította az 1876 deczember 23-iki alkotmányt. Voltaképpen helyre sem kellett volna állítani, mert a török alkotmány harminczkét év óta megvan, érvényét sohasem vesztette, csak éppen hogy nem gyakorolta senki, Abdul Hamid szultán pedig harminczkét év óta e meglevő alkotmány ellenére uralkodott. Pedig ő volt a nagy ujitás atyja, — igaz, hogy meggyőződése és akarata ellenére. Törökország abban az időben épp oly keserves és reménytelennek látszó időket élt, mint a közelmult napokban. Szerbia, Bulgária, Montenegró és Herczegovina lángba borult, Románia is harczra készen állott, a szerb hadsereg élére Oroszország adta a vezéreket, Angliában pedig, melynek kormánya leghivebben pártolta Törökországot, Gladstone híres Atrocity-meetingjei lázitották a közvéleményt a «véres szultán», az «átkozott Abdul» ellen.

Kénytelenségből, hogy a reformokat ellenző s e miatt elűzött és öngyilkossá lett Abdul Aziz szultán s a megőrült és trónjától megfosztott Murad szultán után ő juthasson a trónra, ne pedig a szabadelvüségre inkább hajló öcscse, Resad herczeg, a most is élő jogszerü trónörökös: Abdul Hamid elfogadta Midhat pasának, a szabadelvü újtörökök tulajdonképpen való ősének kezéből az alkotmányt, mely az állam felelőtlen és sérthetetlen fejének nyilvánítva a szultánt, *ottomán*-nak mondja ki, valláskülönbségre való tekintet nélkül, a török birodalom minden alattvalóját, a törvény előtt való egyenlőséget, a sajtónak a törvény korlátai közt való szabadságát, a gyülekezési, a kérvényezési jogot, a birák elmozdíthatatlanságát, a kötelező elemi oktatást; kihirdeti a *parlamenti alkotmányformát*, százhatvan, a szultán által élethossziglan kinevezendő tagból álló szenátussal és ötszáz tagból álló népképviselettel, mely törvényeket szavaz meg, kormányt buktathat és vád alá helyezhet, adókat szavaz meg és meghallgatja az állami számvevőszék köteles jelentéseit. Abdul Hamid szultán elfogadta és kihirdette Midhat pasa alkotmányát, megválasztatta az első török parlamentet, maga nyitotta meg az országgyülést a Dolma Bagcse-palotának keleti fénytől ragyogó termében, kimondva először és mindeddig utoljára ezt a megszólitást: «Szenátor urak! Képviselő urak!» A palota ágyúi megdördültek s a hirnökök harsányan adták ki a jelszót: *Padisajim csok jasa!* Sokáig éljen a padisah! — és az utczán tolongó nép túláradó örömmel visszahangoztatta: *Padisajim csok jasa!*

A HÉTRŐL.

Utazó magyarok. Idehaza bizony nyom bennünket az érzés, a melynek Széchenyi István gróf így adott kifejezést: olyan kevesen vagyunk, hogy még az apagyilkosnak is meg kell kegyelmezni. Érezzük a kevés voltunkat a föladatainkkal meg — az ellenségeinkkel szemben és még az se megy minden fáradság nélkül, hogy egyáltalában észrevegyenek bennünket a sokmilliós nemzetek tömegei között. A Rákosi Jenő szava, hogy: harmincz millió magyar kellene, úgy hallatszott, mint egy nemzeti fölsohajtás. Erős a hitünk a magyarság erejében, dicső jövőjében, nagyra hivatottságában; bizonyosan eljön még a kor, mikor ez a sohajtás már mint valóság él a Kárpátok és a tenger között. De a ki nem éri be a reménységgel és legalább az illusióját szeretné megszerezni annak, hogy háromszor sőt tizszer annyian vagyunk magyarok, mint a mennyien vagyunk: ez ma is módjában áll és nem is került valami igen nagy fáradságába. Csak így, az utazási szezon idején barangolnia kell egyet a világ országútján, a hol a vakáczióző, szórakozó, nézelődő emberek hadai vonulnak. Ha ezen az országúton hallatszó szavak szerint csinálnák meg a nemzetek statisztikáját, akkor mi magyarok bizonyára a legelsők, a legnagyobbak, a legszámosabbak sorában állanánk. Lelkes tudósaink és kutatóink valamikor elmentek a világ végére, hogy magyarokat keressenek: ma bajosabb mesterség és nagyobb út lenne így a nyári hónapokban kifürkészni egy olyan darab földet, a hol ne találna az ember legalább egy szál magyart. A jéghegyek világától az egyenlítőig, hideg helyen, meleg helyen, a csúcsokon és a tengerben, nagy világfürdőkön, metropolisokban és apró alpesi falvakban mindenütt megjelenik immár nemcsak a világjáró angol és a lódenruhás, *rükszakkos* német, hanem a kiváncsi és érdeklődő magyar alakja is és sehol se úgy, hogy — legalább egy honfitársat már ott ne találna. Az emberben fölújong a lélek: — Még se lehetünk mi olyan nagyon kevesen, ha így tele tudjuk hinteni magyarral az egész világot, holott egyikünk se hagyta otthon üresen a városát vagy a faluját! — Szó sincs róla, ez az öröm, ez a megvigasztalódás, ez a büszkeség nagy csomó pénzébe kerül az országnak, a mi ott ragad az idegen földön kószáló magyarok nyomában: de — nem marad ott ingyen. A ki kiváncsi lélekkel járja az útját, mind hoz magával valamit. Ha egyebet nem, hát tapasztalatot. És ha ez a tapasztalat kritikává idomulván, az itthoni dolgok közül egyre-másra nem is kedvező: ez se hiba. A kritika, az elégedetlenség kovásza érleli a jobbat, az állapotok átalakulását, haladását, tökéletesedését. Régi igazság az, hogy a haladásnak mindig szüksége van egy bizonyos mennyiségű elégedetlenségre, a mivel a kazánját fűtse. Annyira már, hála Istennek vagyunk, hogy akármerre jár is a magyar ember, mindenünnen van oka — hazavágyódni és el fog következni az az idő is, a mikor az élet és a viszonyok egész területére érvényesen hozza magával a külföldről hazatérő magyar ember azt a tanulságot, hogy: másutt se rosz, de a legjobb — itthon.

*

Bukás. Egy czégnek — legyen ez bankház, akár ujság, akár szabóműhely, — a *régi* voltában mindig nagy erkölcsi erő lakik. Az az igazság, hogy csak a jó maradandó, fényt és tisztességet áraszt a régi czégekre, a melyek egyre gyarapodó multjuk tömegével tesznek tanuságot róla, hogy a maradandóságnak ez az elementuma megvolt a munkájukban. Az iparüző és kereskedő nyugati államok városaiban igen sok a régi czég, akad olyan is, a melyik félezer esztendőnél nagyobb multat hagyott már maga mögött. Nemcsak az por és hamu már régen, a ki alapította, hanem az unokája is. Nemzedékek jöttek és mentek, az egész világ képe sokszor megváltozott, más lett az élet, más lett az ember, de a czég, az megmaradt, jeléül és bizonyságául annak, hogy a munkája mindig változatlanul hasznos és szükséges tudott maradni a viszonyok és korok minden változatában. Ezeknek a régi czégeknek a megkopott, korhadt tábláira egy nagy darab kulturhistória van ráirva és sok-sok becses tanulság a munka, az ügyesség, az életrevalóság és a mesterséghez való hűség erejéről. Minálunk Magyarországon és főként Budapesten modern gazdasági életünk fiatalságánál fogva a régi czégek száma meglehetősen csekély. Egy ötven esztendős vállalkozás tehát már megkaphatta a *régi czég* patináját, annál inkább, ha ez a vállalkozás a munkája minőségével is az élére jutott valamely mesterségnek. A Monaszterly és Kuzmik czég pedig ilyen volt. Nagy időkön át a kétségtelen elsőség tekintélyét élvezte: a márkája díszt és előkelőséget jelentett. Páris és Bécs roppant versenyének nyomása alatt a budapesti konfekcziós-czég nem juthatott nevezetes érdemek nélkül ahhoz a tisztességhez, hogy fejedelmi asszonyok bizták rá az izlésére és tudására a ruhájuk készítését. Nem tudom, volt-e már előttük is konfekcziós czég Budapesten, a mely fejedelmi házaknak dolgozott: ha most már több van, ennek az érdeméből bizonyára rész illette a régi czéget, a mely a magyar munka hitelét ezen a téren is megszerezte. Van rá tehát okunk, hogy bizonyos megilletődéssel halljuk az elmulása hirét, akár az volt a tragikuma, hogy a szerencse nem tudott hű maradni hozzá, akár az, hogy nem tudott hű maradni a szerencséjéhez.

*

Nők az alkotmányban. Ha a finn parlament elnöke udvaris ember, akkor az üléseket alkalmasint így fogja berekeszteni:

— A tárgyalásra megszabott idő letelvén, kezeiket csókolom és az ülést bezárom!

Természetesen ez csak akkor lesz így, ha az elnöki széken férfi fog presideálni. A mi csak egyelőre bizonyos, későbbre már nem, mert a finn parlament hatalmas léptekkel közeledik az egynemüség felé, a mi ezuttal a szépnemüséget jelenti. A mióta finn testvéreink a politikai jogok teljességét megadták a nőnek, most volt a harmadik képviselőválasztás. A «fölszabaduló nő» hajója sehol se röpül olyan dagadó vitorlával előre, mint az ezer tó országában, a hol már az újonnan szerzett jogok egész tömegét viszi: de a legújabb eredmény mégis meglepő. Az első választáson egy nő kapott mandátumot, Grippenberg Alexandra bárónő, a kit a magyar feministák meghivására Budapesten is volt szerencsénk meghallgathatni. A második választáson már négy nő került be a finn törvényhozásba, most pedig a számuk majdnem meghatszorozódott, mert huszonhárman vannak, tehát egy harmadát teszik a finn autonómiát kezelő alkotmányos gyülésnek. A végelasszonyosodásnak induló finn parlament bizonyára nagyon termékeny téma az incselkedő és tréfálkozó kedv számára, de van itt egy körülmény, a mely nagyban alkalmas rá, hogy az erősebb nemnek ilyen hajlandóságát leszerelje vagy legalább is erősen fékezze. A finn női «honanyák» nem különleges női érdekek és követelések képviselői, mert hiszen olyan országban, a hol a jogok élvezetében nincs nemi különbség, ilyen specziális érdekek és követelések se lehetnek. A huszonhárom női képviselőből jut a parlament valamennyi pártjának a radikális szocziálistáktól a konzervativ agráriusokig. Igy állván a dolog, az eredmény nem egy demonstráczió olyan érdekek mellett, a melyek természetszerüleg csak nő által képviselhetők: hanem annak a jele, hogy a választó polgárság huszonhárom kerületben a

KERTBEN. — Neogrády Antal rajza.

Képzőművészet.

Pállik Béla művészi hagyatéka.

A műcsarnok négy termében csütörtökön nyilik meg *Pállik* Béla, a tavaszszal elhunyt kiváló állatfestő, hátrahagyott müveinek kiállitása. Háromszázötven mütárgyat, rajzot és festményt, szedtek össze a müvész hagyatékában, többnyire olyant, mely eddig sehol kiállitva nem volt. E müvek tulnyomó része vázlat és tanulmány, de müvészi qualitás dolgában olyanok, hogy csak öregbitik az elhunyt mester hirnevét.

Az egész művészi hagyaték egy kiválóan szorgalmas és sokoldalu művésztehetség munkálkodását hirdeti. Kiderül ime, (amit különben a beavatottak ugyis jól tudtak), hogy Pállik, a *„birkafestő“*, nemcsak a birkát tudja festeni, hanem teremtő ereje a dinnye-csendélettől a legmagasabb fokon álló történelmi kompoziciókig, a festészet minden ágazatában sikerrel alkot. Látjuk a *tatai szinház mennyezetképének* tervezetét, *„Attila temetése“* cimü kompoziciójának szinte monumentálisan odavetett szinvázlatát, *arcképtanulmányait*, köztük gróf Andrássy Gyula, a volt külügyminiszter, lovas képmásának vázlatait és a művész feleségének, ifjukori, rendkivül beszédes arcképét.

Méreteiben hatalmas vászon *„A király a honvédség alapitóinak élén“* c. nagy csoportképe, a fekete ménjén vágtató király, akit a magyar honvédség vezérférfiai követnek,, mintegy ötven lovasképmás, (köztük az elhunyt József főherceg, gróf Andrássy, báró Fejérváry, Szende, Hollán stb.) A nagy tableau talán inkább katonai szempontból értékes, mint művészi szempontból, mert nagy méreteihez képest tulságosan elaprózott és kemény.

Az elhunyt mester hirnevét, a nagy közönség előtt, épen állatképeinek rendkivül gondos, aprólékos kidolgozása növelte oly nagy mértékben. Birkafejet és birkagyapjut senki oly hiven nem festett Európában, mint Pállik. Csalódásig hü természet-[illegible]tánzás ez, mit e téren [illegible]tje alkot, sokszor már [illegible]m is művészet, ha[illegible] szédüle[illegible] echnikai [illegible]

amerikai párviadalt helyez kilátásba. Itt emlitjük meg, hogy az Ördög premièreje a newyorki uj német szinházban október 6-án volt.

* **(A filharmóniai társaság)** felkéri a zeneszerzőket, kiknek művei ez idén nem kerülnek előadásra, hogy benyujtott vezérkönyveiket vegyék vissza. A vezérkönyvek átvehetők minden operai előadás előtt este 6—7 óra közt a Filharmoniai Társaság könyvtárosánál. (Operaház, zenekar).

* **(Biró Lili)**, a széphangu és szépreményü budapesti születésü operaénekesnő, aki nálunk számottevő sikerrel lépett a művészpályára — mint sajnálattal értesülünk — Czernovitzban, hol mint drámai énekesnő működött, hirtelen elhunyt. A fiatal művésznő alig huszonnyolc éves volt, szülei rajongó szeretettel gondozták és nagy áldozatok árán képeztették ki operaénekesnőnek. Most a kérlelhetlen halál hirtelen véget vetett a szép reményeknek, melyek Biró Lili tehetségéhez füződtek.

* **(Lecocq)**, az Angot, Giroflé és Háromcsőrü kacsának egykor ünnepelt szerzője, Párizsban a Madeleine templom közelében él és 77 éves kora dacára igen jól érzi magát. Söt a minap még interviewnak is állt s ez alkalommal oda nyilatkozott, hogy „az operette örökéletü, mint Párizs és Franciaország, de most sulyos válságban van. És pedig azért, m,ert félreismerték az operette természetét; azt hiszik, hogy az csak aféle zenés vigjáték — pedig az operette annál több, fő: hogy legyen benne teljes harmonia a zene és szöveg közt és ne hiányozzék belőle az, amit Offenbach pêtard — nevezett: a slager!“ Talán a mi operette Lecocqjaink (főleg a kis Jacobi) megszivlelik a francia operette egyik atyamesterének tanácsait.

* **(A bécsi filharmonikusok)** körében erős a forrongás. Uj dirigensök, Weingartner igazgató, ugyanis azt óhajtaná, hogy ezentul Rosé működjék mint első hangversenymester a zenekarban; mire az eddigi első hangversenymester, Prill Tamás, kijelentette, hogy lemond állásáról és megválik a filharmóniától, mert nem akar Rosé miatt második helyre szorulni. Csakhogy a filharmónikusok jó része Prill mellett foglalt állást és még azt a, Weingartner által ajánlott megoldást sem akarják elfogadni, hogy Prill és Rosé felváltva játszanak az egyes hangversenyeken. Most az a helyzet állt elő, hogy Rosé is lemondott, Prill is — ugy, hogy kettő helyett egy [illegible]n egy hangversenymester sincs, [illegible]ak az [illegible]ték el nem simittatnak [illegible]atba

...ostani hagyatékban még ...
...ászondarabokat, melyek ... nagyobb ... szempont ...ól is komolyan számítanak, a művész szélesen, ... odavetett állatvázlatai ezek. Legelsőrangu ... ezek között a *„Kosok a vályunál“* c. nagy ...a, mely Rembrandt szineivel és erejével van ...gfestve s amelynek monumentális ereje talán magát a művészt is visszariasztotta attól, hogy „a művásárló közönség érdekében“ elaprózza.

Állattanulmányai közt egész sereg kiváló dolgot látunk. Kutyát, lovat, tehenet, bivalyt, ökröket, szamarat, szarvast, őzet, gólyát, baromfiakat. A pásztorélet és különösen a juhászok élete, a birkaaklok poézise mégis leginkább izgatja művészünket. Gyönyörü magyaros vásznak hirdetik azt a szenvedélyt, melylyel a birkaistállók, karámok, aklok, pajták változatos interieurjeit összegyüjtötte. Zamatos magyar genre-képek ötletei lappanganak e vásznain, melyek — sajnos — mindvégig csak vázlatok maradtak.

A művész tájképein is melegen érzi a magyar levegőt. A „Szakadék“, az „Atyási szárazmalom“, az „Alföldi itató“, a „Hid a geszti uton“, mind igen kiváló tanulmányok, melyeket a leghiresebb tájfestők aláirhatnának.

Gondosan festett gyümölcs csendéletek, ethnografikus jelentőségü népviseletképek, szélesen, bátran rajzolt állat-szénvázlatok egészitik még ki a gazdag kollekciót.

A „jövő müvészetének“ vaskos szinfoltokkal operáló apostolai lekicsinyelhetik Pállik gondos rajzát, magyaros zamatu „irodalmi“ tartalmát és mindenféle más „hibáját“ mely szerintük ma már csak

1908. X/8 szám

PESTI HIRLAP

mesterség és nem *művészet,* — de azt az egyet nem tagadhatják le, hogy Pállik *sokat tudott*; ők pedig a *tudatlanságot* hirdetik a jövő művészetének.

Kézdi.

, melyet tudvalevőleg
szeptember havában ... sikerrel mutattak
be, most Lauterbach et Kuhn lipcsei cég
kiadásában meg is jelent. A nagy ter-
jedelmü mü, amint az egyszeri lapoz-
gatásra is megállapitható, óriási igényeket tá-
maszt a közreműködőkkel szemben és horribilis
nehézségeinél fogva aligha lesz népszerüvé a
hangversenyteremben.

* **(Eysler)**, a Vándorlegény, Pufferl és Mű-
vészvér c. operettek szerencsés szerzője uj művet
irt Johann der Zweite cimmel és darabja mult
szombaton számottevő sikert aratott a bécsi Carl-
szinházban.

Egyletek és intézetek.

— **A Kereskedelmi Iskolai Tanárképző Intézet** tiz éves fennállását ünnepli s ez alkalomból f. hó 10-én a Keresk. iskolai tanárjelöltek Köre *László* Béla kör-elnök vezetése mellett, társas összejövetelt rendez. A jubiláló intézet kiváló működést fejtett ki a tanügy terén s már eddigelé is egész sereg olyan növendéket bocsátott ki szárnyai alól, akik mint jeles képzettségü és hazafias szellemü tanárok szolgálják a hazai kereskedelmi szakoktatás ügyét. Az intézet élén kitünő tanári kar áll, igy *Scholtz* Ágost igazgató, egyetemi r. tanár, dr *Schack* Béla kir. főigazgató, *Bogyó* Samu kir. tanácsos, dr *Kovács* Gyula udv. tanácsos, dr *Kövesligethy* Radó és *Rejtő* Sándor.

— **Az I. kerületi Mükedvelő Kör** október hó 10-én, szombaton, este „Az öreg diófához" cimzett Buzik András-féle vendéglő összes helyiségében (Pálya-u. 3) táncmulatsággal egybekötött megnyitó előadást rendez. Kezdete 8 és fél órakor.

— **Zászlóavatási ünnepély.** Mosonmegye Lébény nagyközségének vasárnap fényes zászlóavatási ünnepélye volt. A zászlóanyai tisztet gróf

Szinház és zene.

* **(A m. kir. operaházban)** holnap, csütörtök,

Pállik Béla

208. Zemplényi Tivadar. Érdekes vendég.

207. Pállik Béla. Kosok az akolban.

Képzőmův társ. 1897/98.
téli kiáll. tárgyun.

6. Bihari Sándor. zsigmond király fogadja ulászló királyt.

4. Pállik Béla. A gurut alján.

Műcsarnok 1898. tav.
nemzetk. kiáll.

bak sem hiányoznak, mint báró *Mednyánszky* László (1852—1919) „Tavaszi alkonyatával", továbbá *Szlányi* Lajos (sz. 1869), *Bosznay* István (sz. 1869) és mások.
Állatfestőink közül *Pállik* Béla (1845—1908) két kitünő vászonnal, *Vastagh* Géza (1866—1912) a laikus közönség által sokszor és nem egészen érdemtelenül megcsodált, reprodukció útján is elterjedt „Ki a legény a csárdában" c. festményével szerepel.
A kiegyezés után nagy föllendülés van művészetünkben. Bécset elhagyva,a tanulnivágyó művészfiatalság, Münchent keresi föl, amely a szerencsétlenvégű II. Lajos, bajor király alatt, mint a művészetek metropolisa, „újabbkori Athén" kezd szerepelni. A müncheni akadémián nevelkedtek, sőt egy ideig ott tanárkodtak: *Wagner* Sándor (1838—1919) és *Liezenmayer* Sándor (1839—1898), a „Debreceni ménes" és „Welser Filippina" helyes fogalmat adnak művészetükről. Közéjük tartozott Székely is, akiről már szólottunk, továbbá *Benczúr* Gyula (1844—1920), aki ugyancsak a müncheni akadémián tanárkodott, amig a budapesti mesteriskola élére meg nem hivták. Benczúr akadémikus tudása a gyüjteményben levő három vászonnal „Kleopatra", „A lovagias kis Pán", „Hamvazó szerdán" teljes mértékben képviselve van.
Úgyszólván hiánytalanul jelen van *Lotz* Károly (1833—1904) is, Székely kortársa és legjobb barátja, aki a bécsi Rahlnak volt tanítványa. Jó magyaros izű, fiatalkori modorát két festmény a „Gulyaitatás a Tiszánál" és az „Ökörcsorda az itatón" mutatják. Arcképfestőművészetéről helyes fogalmat ad „Lotz Kornélia" képmása.

*

Fővonzóereje a gyüjteménynek és egyúttal különös értéket ad neki: *Munkácsy* Mihály (1844—1909) hat festménye, közöttük elsősorban az „Ecce homo".

Munkácsy nagy vásznairól ma másképpen gondolkodunk, mint régente. Érezzük, hogy kevés a belső igazság és túlsok a teatrális póz bennük. A patétikus szólamok nem hatnak meg és főként nem kárpótolnak lényeges festői tulajdonságok hiányaiért. Ennek ellenére el kell ismernünk, hogy az „Ecce homo", mely a Krisztustriológia befejezése — a „Krisztus Pilátus előtt" és a „Golgotha" máig is amerikai magántulajdonban (Wanamakernél Filadelfiában) vannak — , nem lekicsinylendő példája a spekulatív fantáziának és a művészi akaraterőnek. És teljes szivvel örülnünk kell neki, hogy egy letünt korszaknak e nevezetes emléke itthon, az országban maradt és az egyetemi város falai között méltó helyet kapott.
Gyüjteményünk különben lehetővé teszi, hogy a mester egész fejlődését, elkezdve a „Szegény legény bújáu", amely még fiatalkori alkotásai közül való, érdekes darabokon tanulmányozzuk. Ki kell emelnünk ezek közül a „Monceaui-parkot", mint Munkácsy tájfestő művészetének szép és eredeti fölfogású példáját, azután a „Golgotha" vázlatát, amely a mester artisztikus tulajdonságainak ékesen szóló, becses dokumentuma.
A hozzánk legközelebbi időszakot két-három teremre való kép mutatja.
Az újabb magyar iskola fellendülése, mint tudjuk, *Szinyei Merse* Pál (1845—1920) nevéhez és a nagybányai iskola föllépéséhez fűződik.
Szinyeinek poétikus tájfelfogásáról helyes fogalmat nyujt a „Vénasszonyok nyara", *Ferenczy* Károly (1862—1917), akinek művészete leghívebben fejezi ki azt, ami a „nagybányai" elnevezéshez fűződik. „Patak" c. tájképével nem mondható teljességgel képviseltnek. Ezzel szemben közeli társa, *Iványi Grünwald* Béla (sz. 1867) kitünően komponált, erőteljes színekben izzó „Ruhaszárítása" a nagybányai stílusnak jó kifejezője.

PÁLLIK BÉLA: JUHNYÁJ AZ ITATÓNÁL
A Déri-múzeum gyüjteményéből

Képzőművészet
1930. IV. évf. 3-4.

A gyüjteménynek egységes, kitünő része a XIX. századbeli magyar festészeti iskola fejlődését csaknem teljes egészében felölelő gazdag és változatos anyag.
Ehhez mintegy bevezetőül szolgál két régebbi mesterünknek, *Kupetzky* Jánosnak (1667—1740) és *Mányoki* Ádámnak (1673—1757) arcképsorozata. Kiemelkedik ebből különösen az utóbbinak „lengyel férfit" ábrázoló festménye.
Idősb *Markó* Károlyt (1791—1860), akivel az új század magyar festészete tulajdonképpen kezdődik, jól képviseli „Eszményi tájképe". Markó idealizált tájképei a kor izlésének kifejezői és megfelelnek annak a klasszicizáló szellemnek, amelynek a szobrászatban nálunk, mint tudjuk, *Ferenczy* István (1792—1856) a képviselője. Markó, aki állandóan Olaszországban élt és ott is halt meg, nagy sikert ért el a maga korában, népszerűsége általános volt. Ebből a népszerűségből nálunk máig sem veszített, noha a finomultabb izlésű amatőr modorának aprólékos simaságát, porcellánfestészetre emlékeztető kinosan szabatos tisztaságát ma már nem értékeli olyan mértékben, mint régente.
A klasszicizáló irányt nyugaton a század huszas-harmincas éveiben fölváltja a romantikus, majd később a naturalisztikus irányzat. Hozzánk egy emberöltővel később érkeznek el a szellemi mozgalmak hullámai. A század közepén művészeink már nem Itália kék ege alá járnak művészetet tanúlni, hanem a közeli császárvárosba, Bécsbe, Ammerling, Rahl, Waldmüller iskolájába. A romantikus irányzatot a bécsi származású *Wurzinger* Pál (1817—1883) „Betyárok üldözése" és *Jankó* János (1833—1896) „Csokonai"-ja mutatják, elég töredékesen, de legalább helyi zamattal. A Waldmüller-tanítvány *Zichy* Mihály (1827—1906) tehetségének javát az akvarellfestésű arcképekben és az illusztrációban adta. Mindkét oldalát előnyösen látjuk képviselve „Orosz nagyhercegnőt" ábrázoló képmásával és több rajzával. *Madarász* Viktor (1830—1917), aki Bécsben és Párisban tanult, a történelmi festészet megalapítója nálunk, ilyenfajta ábrázoláshoz szolgáló nem nagy igényű „Ablaktanulmányt" és egy „Női arcképet" láthatunk tőle gyüjteményünkben. Kitünően jut szóhoz *Borsos* József (1821—1833) egy korai, „Almássy grófnőt" és egy későbbi, állítólag „báró Wesselényi Miklóst" ábrázoló arcképével. Ez utóbbi bármely fővárosi gyüjteménynek is diszére válnék. A biedermeier-korszak népszerű arcképfestője, *Barabás* Miklós (1810—1898) is több munkájával szerepel, különösen figyelmet érdemel ezek közül „Mészáros Lázár tábornok" jellegzetes arcképe.
A hetvenes-nyolcvanas évek történelmi- és genre-festészete igen jellemző, sőt elsőrangú példányokon tanulmányozható. Itt elég, ha *Székely* Bertalannak (1835—1910) pathetikus, kissé szinpadias „Zrinyi kirohanása", *Kernstok* Károlynak (sz. 1873) jól megkomponált „Agitátor a munkások közt" c. festményére mutatunk rá. Székely Bertalan igazi tehetségére kisebb, intimebb fölfogású tájképei és tanúlmányai vetnek jó világot, amelyekkel ugyancsak képviselve van.
A magyar tájképfestő-iskola kitünő régi mesterei, mint *Mészöly* Géza (1844—1887) és *Paál* László (1846—79) vázlatosan könnyed, friss alkotásokkal szerepelnek, mint az „Őszi lápos táj" és a „Közelgő vihar", de az újab-

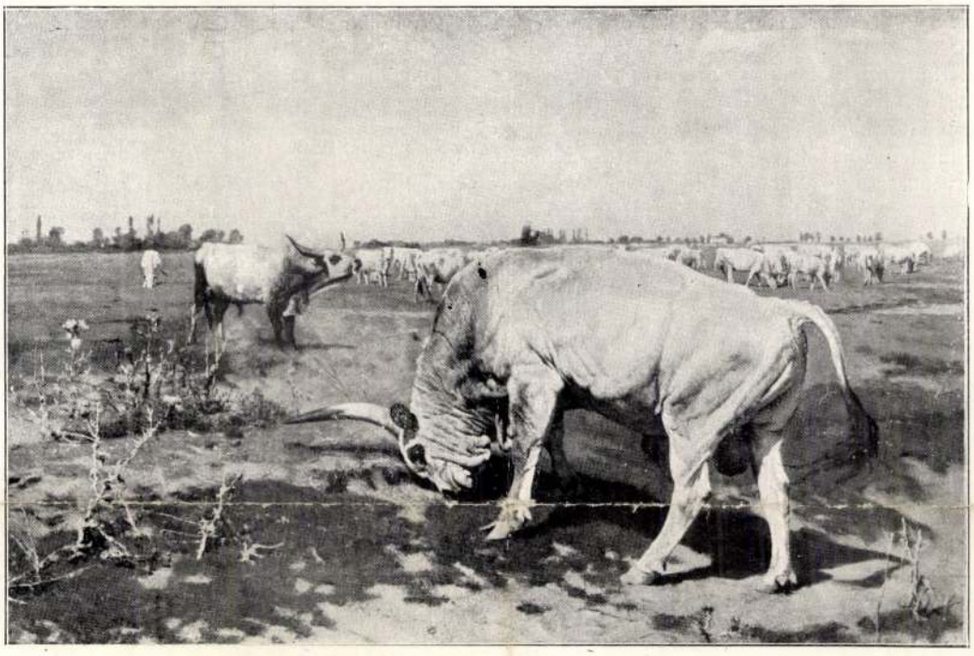

VASTAGH GYÖRGY: KI A LEGÉNY A CSÁRDÁBAN?

A Déri-múzeum gyüjteményéből

bak sem hiányoznak, mint báró *Mednyánszky* László (1852—1919) „Tavaszi alkonyatával", továbbá *Szlányi* Lajos (sz. 1869), *Bosznay* István (sz. 1869) és mások.

Állatfestőink közül *Pállik* Béla (1845—1908) két kitünő vászonnal, *Vastagh* Géza (1866—1912) a laikus közönség által sokszor és nem egészen érdemtelenül megcsodált, reprodukció útján is elterjedt „Ki a legény a csárdában" c. festményével szerepel.

A kiegyezés után nagy föllendülés van művészetünkben. Bécset elhagyva,a tanulnivágyó művészfiatalság, Münchent keresi föl, amely a szerencsétlenvégű II. Lajos, bajor király alatt, mint a művészetek metropolisa, „újabbkori Athén" kezd szerepelni. A müncheni akadémián nevelkedtek, sőt egy ideig ott tanárkodtak: *Wagner* Sándor (1838—1919) és *Liezenmayer* Sándor (1839—1898), a „Debreceni ménes" és „Welser Filippina" helyes fogalmat adnak művészetükről. Közéjük tartozott Székely is, akiről már szólottunk, továbbá *Benczúr* Gyula (1844—1920), aki ugyancsak a müncheni akadémián tanárkodott, amig a budapesti mesteriskola élére meg nem hivták. Benczúr akadémikus tudása a gyüjteményben levő három vászonnal „Kleopatra", „A lovagias kis Pán", „Hamvazó szerdán" teljes mértékben képviselve van.

Ugyszólván hiánytalanul jelen van *Lotz* Károly (1833—1904) is, Székely kortársa és legjobb barátja, aki a bécsi Rahlnak volt tanítványa. Jó magyaros izü, fiatalkori modorát két festmény a „Gulyaitatás a Tiszánál" és az „Ökörcsorda az itatón" mutatják. Arcképfestőművészetéről helyes fogalmat ad „Lotz Kornélia" képmása.

*

Fővonzóereje a gyüjteménynek és egyúttal különös értéket ad neki: *Munkácsy* Mihály (1844—1909) hat festménye, közöttük elsősorban az „Ecce homo".

Munkácsy nagy vásznairól ma másképpen gondolkodunk, mint régente. Érezzük, hogy kevés a belső igazság és túlsok a teatrális póz bennük. A patétikus szólamok nem hatnak meg és főként nem kárpótolnak lényeges festői tulajdonságok hiányaiért. Ennek ellenére el kell ismernünk, hogy az „Ecce homo", mely a Krisztustriológia befejezése — a „Krisztus Pilátus előtt" és a „Golgotha" máig is amerikai magántulajdonban (Wanamakernél Filadelfiában) vannak —, nem lekicsinylendő példája a spekulatív fantáziának és a művészi akaraterőnek. És teljes szivvel örülnünk kell neki, hogy egy letünt korszaknak e nevezetes emléke itthon, az országban maradt és az egyetemi város falai között méltó helyet kapott.

Gyüjteményünk különben lehetővé teszi, hogy a mester egész fejlődését, elkezdve a „Szegény legény bújáu", amely még fiatalkori alkotásai közül való, érdekes darabokon tanulmányozzuk. Ki kell emelnünk ezek közül a „Monceaui-parkot", mint Munkácsy tájfestő művészetének szép és eredeti fölfogású példáját, azután a „Golgotha" vázlatát, amely a mester artisztikus tulajdonságainak ékesen szóló, becses dokumentuma.

A hozzánk legközelebbi időszakot két-három teremre való kép mutatja.

Az újabb magyar iskola fellendülése, mint tudjuk, *Szinyei Merse* Pál (1845—1920) nevéhez és a nagybányai iskola föllépéséhez fűződik.

Szinyeinek poétikus tájfelfogásáról helyes fogalmat nyujt a „Vénasszonyok nyara", *Ferenczy* Károly (1862—1917), akinek művészete leghívebben fejezi ki azt, ami a „nagybányai" elnevezéshez fűződik. „Patak" c. tájképével nem mondható teljességgel képviseltnek. Ezzel szemben közeli társa, *Iványi Grünwald* Béla (sz. 1867) kitünően komponált, erőteljes színekben izzó „Ruhaszárítása" a nagybányai stílusnak jó kifejezője.

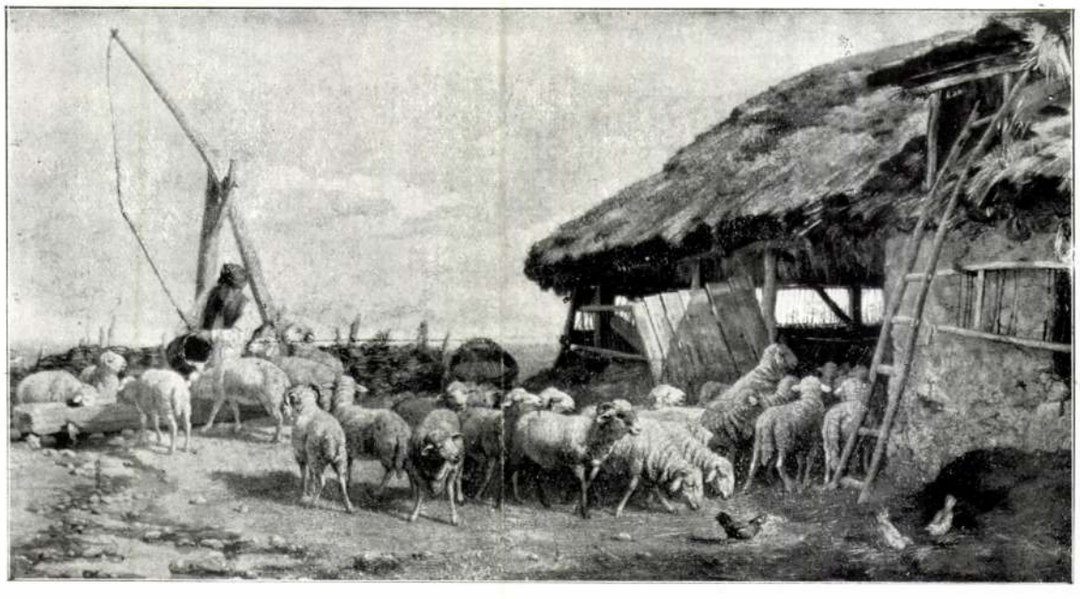

PÁLLIK BÉLA: JUHNYÁJ AZ ITATÓNÁL

A Déri-múzeum gyüjteményéből

Képzőművészet
1930. 31. sz.

A gyüjteménynek egységes, kitünő része a XIX. századbeli magyar festészeti iskola fejlődését csaknem teljes egészében felölelő gazdag és változatos anyag.
Ehhez mintegy bevezetőül szolgál két régebbi mesterünknek, *Kupetzky* Jánosnak (1667—1740) és *Mányoki* Ádámnak (1673—1757) arcképsorozata. Kiemelkedik ebből különösen az utóbbinak „lengyel férfit" ábrázoló festménye.
Idősb *Markó* Károlyt (1791—1860), akivel az új század magyar festészete tulajdonképpen kezdődik, jól képviseli „Eszményi tájképe". Markó idealizált tájképei a kor izlésének kifejezői és megfelelnek annak a klasszicizáló szellemnek, amelynek a szobrászatban nálunk, mint tudjuk, *Ferenczy* István (1792—1856) a képviselője. Markó, aki állandóan Olaszországban élt és ott is halt meg, nagy sikert ért el a maga korában, népszerűsége általános volt. Ebből a népszerűségből nálunk máig sem veszített, noha a finomultabb izlésű amatőr modorának aprólékos simaságát, porcellánfestészetre emlékeztető kinosan szabatos tisztaságát ma már nem értékeli olyan mértékben, mint régente.
A klasszicizáló irányt nyugaton a század huszas-harmincas éveiben fölváltja a romantikus, majd később a naturalisztikus irányzat. Hozzánk egy emberöltővel később érkeznek el a szellemi mozgalmak hullámai. A század közepén művészeink már nem Itália kék ege alá járnak művészetet tanúlni, hanem a közeli császárvárosba, Bécsbe, Ammerling, Rahl, Waldmüller iskolájába. A romantikus irányzatot a bécsi származású *Wurzinger* Pál (1817—1883) „Betyárok üldözése" és *Jankó* János (1833—1896) „Csokonai"-jamutatják, elég töredékesen, de legalább helyi zamattal. A Waldmüller-tanítvány *Zichy* Mihály (1827—1906) tehetségének javát az akvarellfestésű arcképekben és az illusztrációban adta. Mindkét oldalát előnyösen látjuk képviselve „Orosz nagyhercegnőt" ábrázoló képmásával és több rajzával. *Madarász* Viktor (1830—1917), aki Bécsben és Párisban tanult, a történelmi festészet megalapítója nálunk, ilyenfajta ábrázoláshoz szolgáló nem nagy igényű „Ablaktanulmányt" és egy „Női arcképet" láthatunk tőle gyüjteményünkben. Kitünően jut szóhoz *Borsos* József (1821—1833) egy korai, „Almássy grófnőt" és egy későbbi, állítólag „báró Wesselényi Miklóst" ábrázoló arc

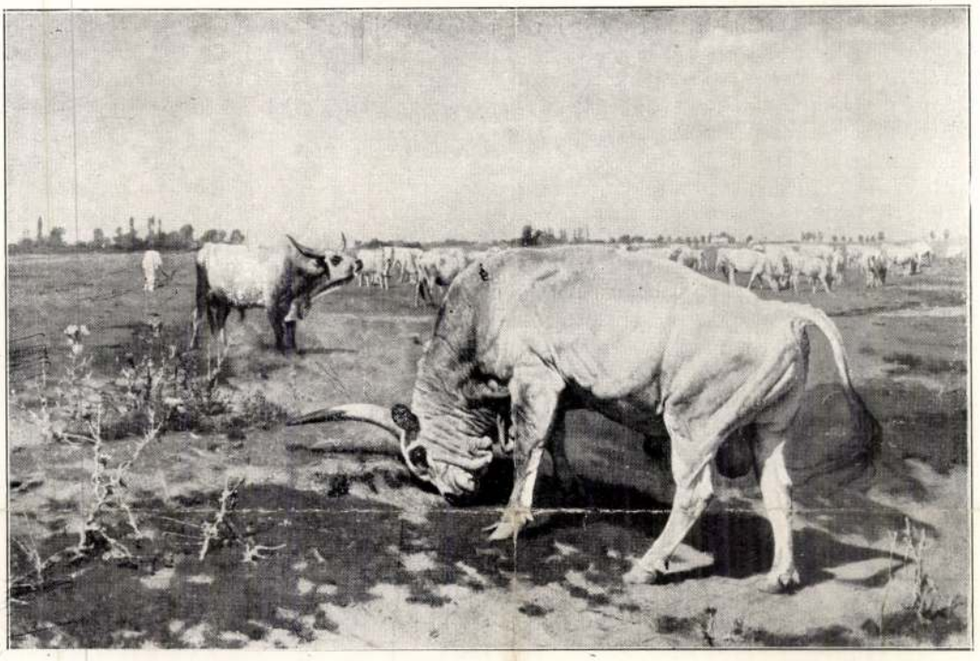

VASTAGH GYÖRGY: KI A LEGÉNY A CSÁRDÁBAN?
A Déri-múzeum gyüjteményéből

képével. Ez utóbbi bármely fővárosi gyüjteménynek is díszére válnék. A biedermeier-korszak népszerű arcképfestője, *Barabás* Miklós (1810—1898) is több munkájával szerepel, különösen figyelmet érdemel ezek közül „Mészáros Lázár tábornok" jellegzetes arcképe.
A hetvenes-nyolcvanas évek történelmi- és genre-festészete igen jellemző, sőt elsőrangú példányokon tanulmányozható. Itt elég, ha *Székely* Bertalannak (1835—1910) pathetikus, kissé szinpadias „Zrinyi kirohanása", *Kernstok* Károlynak (sz. 1873) jól megkomponált „Agitátor a munkások közt" c. festményére mutatunk rá. Székely Bertalan igazi tehetségére kisebb, intimebb fölfogású tájképei és tanúlmányai vetnek jó világot, amelyekkel ugyancsak képviselve van.
A magyar tájképfestő-iskola kitünő régi mesterei, mint *Mészöly* Géza (1844—1887) és *Paál* László (1846—79) vázlatosan könnyed, friss alkotásokkal szerepelnek, mint az „Őszi lápos táj" és a „Közelgő vihar", de az újab-

Cikk címe: Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülése.

Menyhért, *Brodszky* Sándor, *Bruck* Lajos, *Bruck* Miksa, *Csáky* Albin gróf, *Csengery* Lóránd, *Csillag* Gyula, *Décsi* Viktor, *Dörre* Tivadar, *Eckermann* Ede, *Écsy* Ferenc József, *Fábián* Béla, *Fauser* Árpád, *Fényes* Adolf, *Fleischl* Róbert, *Földiák* Gyula, *Gerlóczy* Károly, *Glatter* Ármin, *Glatz* Henrik, *Hajduska* Albert, *Hajduska* Emil dr., *Hajós* Jenő, *Halaváts* Gyula, *Haraszti* József, *Harkányi* Frigyes br., *Hegyessy* Károly, *Hutter* József, *Innocent* Ferenc, *Kacziány* Ödön, *Kalecsinszky* Sándor, *Kallós* Ede, *Kammerer* Ernő, *Kann* Gyula, *Kardos* Gyula, *Karlovszky* Bertalan, *Katona* Béla dr., *Kemény* Miklós dr., *Kempner* Miklós, *Kézdi Kovács* László, *Kirchbedmer* Alajos, *Klassohn* Aurél, *Knopp* Imre, *Kovács* Dénes, *Kriesch* Aladár, *Lang* Mihály, *Lázár* Béla, *Lechner* Gyula, *Leövey* Sándor, *Lipcsey* József, *Lukács* Antal, *Márk* Lajos, *Maszák* Hugó, *Mészáros* Ferenc, *Mihalik* Dániel, *Miklós* Ödön, *Nagy* Lázár, *Németh* Titusz, *Nessi* Ernő, *Nyáry* Sándor dr., *Olgyay* Ferenc, *Pállik* Béla, *Pártos* Gyula, *Paur* Géza, *Reiner* Kálmán, *Reiszig* Adolf, *Róna* József, *Sárkány* József, *Sáska* Mihály, *Schafarik* Ferenc, *Serák* Károly, *Serényi* Miksa, *Simkó* József, *Sólyom* Gyula, *Spányik* Kornél, *Spitzer* D. H., *Stetka* Gyula, *Szécsi* Antal, *Szelényi* Aladár dr., *Szinyei Merse* Pál, *Szlányi* Lajos, *Szterényi* Hugó dr., *Tahi* Antal, *Telcs* Ede, *Telepy* Károly, *Temesváry* Rezső dr., *Térey* Gábor dr., *Tihanyi* Béla, *Tolnay* Ákos, *Tornai* Gyula, *Ujváry* Ignác, *Vajda* Ernő, *Vajda* Zsigmond, *Vastagh* György, *Végh* Arthur, *Villányi* Alajos, *Wagner* Emil, *Wagner* Géza dr., *Walter* Ágoston, *Wekerle* Sándor dr., *Wimmer* Géza, *Zala* György, *Zsigmondy* Jenő.

A közgyülés lefolyásáról az alábbi tudósítással számolunk be:

Az elnök konstatálván a közgyülés szabályszerü összehivását, megnyitotta az ülést és a jegyzőkönyv hitelesítésére *Csáky* Albin gróf és *Kriesch* Aladár társulati tagokat kérte fel, a jegyzőkönyv vezetésével pedig a társulat titkárát, *Ambrozovics* Dezsőt bízta meg.

A választmánynak a társulat 1898. évi működéséről szóló jelentését a közgyülés egyhangulag tudomásul vette.

A mult közgyülés által az 1898. évi zárszámadások megvizsgálására kiküldött bizottságnak a titkár által felolvasott jelentése kapcsán a közgyülés a fölmentvényt a választmánynak, illetve az igazgatóságnak egyhangulag megadta.

Ezután következett a közgyülés legfontosabb tárgya: az alapszabály-módosítás.

A titkár mindenekelőtt fölolvasta a választmánynak az alapszabályok módosítására és az új választások megejtésére vonatkozó megokolt javaslatát, melyet a közgyülés feszült figyelemmel hallgatott végig.

A javaslathoz elsőnek *Pállik* Béla szólalt fel, aki a művészek egy megelőző értekezlete nevében és megbizásából hosszabb beszédben fejtegette a művészeknek a javaslattal szemben elfoglalt álláspontját. Felszólalásának lényege az volt, hogy a művészek köszönettel fogadják a javaslatot, annak némely pontját azonban módosítatni óhajtják, nevezetesen e tervezet 26. §-ának azt a részét, amely szerint a jövőben a társulati választmány huszonnégy művész-tagjának megválasztására a társulat azon művésztagjai jogosultak, akik egyszersmind a *Magyar Képzőművészek Egyesületé*-nek is tagjai, örömmel fogadják — mert hiszen ez a művészeknek egy régóta táplált óhajtását valósítja meg. Ugyancsak a szakasznak a választmány műpártoló tagjai megválasztására vonatkozó intézkedését azonban, amely szerint a választmány huszonnégy műpártoló tagja megválasztására a rendes tagok kizárásával csak a társulat pártfogó és alapító tagjai legyenek jogosítva, akikhez a későbbi választások alkalmával a választmány működő két sorozatának a tagjai járulnának — nem fogadhatják el, mert ebben jogcsorbítási intenciót látnak, mely legkevésbbé sem volna alkalmas arra, hogy a közönséget a társulati tagok sorába való belépésre buzdítsa. Ezért művésztársai nevében azt javasolja, mondassék ki, hogy a társulat műpártoló tagjainak a megválasztására a *társulat összes tagjai jogosultak.*

Kalecsinszky Lajos alig hiszi, hogy a belügyminiszter az alapszabályt ebben a formájában jóváhagyja, mert a tervezetnek egyes sarkalatos intézkedései ahoz a feltételhez vannak kötve, hogy a „Magyar Képzőművészek Egyesülete«, mostani alapszabályai mellett a magyar képzőművészek összeségének a képviseletére jogosult legyen, aminek a megállapítása — szerinte — mindenkor nehézségekbe fog ütközni. Egyébként a művészeknek a legmesszebbmenő kedvezményeket is hajlandó volna megadni, viszont azonban sokalja azokat a kedvezményeket, amelyekben a társulat pártfogó tagjai részesülnek s ezért, nem akarván szezett jogokat elvonni, azt óhajtaná, hogy az ezentúl belépő pártfogó tagok a választmánynak csak rendkivüli és így szavazati joggal nem bíró tagjai lehessenek. A javaslat 26. §-ában foglalt jogcsorbítás ellen tiltakozik és azt javasolja, hogy az alapszabály-módosításnak szőnyegen fekvő tervezete vétessék le a napirendről.

Basch Gyula röviden reflektál előtte szólottnak az *Egyesület*-et illető megjegyzésére és a javaslatot a *Pállik*-féle módosítással elfogadásra ajánlja.

Katona Béla szintén állást foglal a javaslatban kifejezésre jutó jogmegszorítással szemben és azt fejtegeti, hogy mások voltak a társulat feladatai régente és mások ma. Régente még a legmesszebbmenő koncessziók árán is iparkodni kellett megszerezni mindazokat, akik a művészetért könnyen áldozhattak. Ma mindenkinek, aki a társulat iránt érdeklődik, meg kell adni az őt természet szerint megillető jogokat, csakis úgy lehet majd a művészetet nemcsak

Műcsarnok. 1899. 15. 2.

népszerüvé, hanem közszükségletté tenni. A pártfogók jogait ő is túlságosoknak találja s miután a javaslat megokolásában jelzett úgynevezett »meglepetések«-től nem tart, a mai kor szellemére hivatkozva, mely inkább kedvez a jogok kiterjesztésének, mint megszorításának, a javaslatot a *Pállik*-féle módosítással elfogadásra ajánlja.

Benkő Kálmán igazgató kifejti, hogy a társulat a maga mostani alapszabályait teljesen jóknak tartotta és hogy azokat mégis módosítani kívánja, ezt nem bensőleg átérzett szükségből, hanem azért teszi, mert a *Magyar Képzőművészek Egyesületét* felkarolni és erősíteni kivánja. Az *Egyesület* és a *Társulat* közt való szoros kapcsolatnak az eszméjét — mely a tárgyalás alatt lévő alapszabály-tervezetben is kifejezésre jut — a választmány azért tette magáévá, mert az *Egyesület* működését, megalakulásától kezdve a legnagyobb rokonszenvvel kisérte és ma is azt az elvet vallja, hogy a társulatnak az *Egyesület* megerősítésére és főképpen arra kell törekednie, hogy az Egyesületben a leghiggadtabb, legtekintélyesebb művészek jussanak vezérszerepre. A mostani tervezet az Egyesület javaslatából indult ki s az *Egyesület* kiküldötteivel közösen tartott két értekezleten megállapított elvek alapján jött létre. A művészek által kivánt módosítást az értekezlet magáévá tette, mert kénytelen volt mellette a művészek által fölhozott érveket ténybeli igazságnak elfogadni. Ugyanezekből az érvekből folyó indokok vezették az értekezletet arra, hogy a 26. §-ba a műpártolók választására vonatkozó megszorítást fölvegye; mert ha a Képzőművészek Egyesülete saját megerősítésének eszközét látta abban, hogy a társulat választmányának művésztagjainak megválasztását ő eszközölje s ez által a mi nagyon befolyásolható közgyülésünk esélyei alól kivonja, nem kivánhatja joggal, hogy ugyanezen befolyásolhatóság esetleges káros esélyei által maga a társulat gyöngüljön a választmány nem művész tagjainak megválasztásában. Ajánlja a javaslat változatlan elfogadását. Végezetül még fölhívja a közgyülés figyelmét arra, hogy nézete szerint a mostani közgyülés csak a választmány javaslatainak el, vagy el nem fogadása felett határozhat, míg a tagok jogaira vonatkozó esetleges ellenjavaslatokat nem tárgyalhat és a javaslaton részletes módosításokat sem tehet. Ha a választmány javaslata ebben a pontban a jogosult szavazatok kétharmadát nem nyerné meg, úgy elég lenne, ha a közgyülés a Képzőművészek Egyesületével létesítendő kapcsolat eszméjének helyeslése mellett, a javaslatot a vita alá vont pontok tekintetében a választmánynak visszaadná.

Katona Béla azt vitatja, hogy a közgyülés a javaslatot egyes módosításokkal is elfogadhatja. Előbbeni felszólalásához még hozzáfűzi, hogy ha a javaslat úgy, amint van, elfogadtatnék, a választmány és a közgyülés körülbelől ugyanaz volna. Ismétli, hogy a tagok ragaszkodnak jogaikhoz. Az *Egyesület*-tel való kapcsolat eszméjéhez szívesen hozzájárul, de a 26. §. jogcsorbitó módosítását nem fogadhatja el.

Wagner Géza dr. szerint a mostani alapszabályok 30. §-ának 12-ik pontja megkivánja, hogy a javaslaton teendő módosítás a választmányhoz visszaküldendő, míg *Pállik* Béla az ellenkezőt vitatja.

Ujváry Ignác, aki a javaslatot előkészitő értekezleten szintén résztvett, előadja, hogy a tervezet tényleg az első értekezleten létrejött közös megállapodások alapján készült, amelyekhez, valamint magához a tervezet mostani szövegéhez ő, mint az értekezletnek a művészek részéről felkért megbizottja, hozzájárult. Csak azt jegyzi meg, hogy a 26. §-nak a műpártolók választására vonatkozó része az Egyesület eredeti javaslatában nem volt benne. Ő is hasznosabbnak tartaná, ha a műpártolókat az összes tagok választanák.

Both Menyhért, *Benkő* Kálmán, *Fényes* Adolf és *Pártos* Gyula rövidebb felszólalásai után, akik közül *Fényes* Adolf azt fejtegette, hogy azoknak, akik az értekezleten az *Egyesület* nevében résztvettek, nem volt joguk tárgyalni és határozni, — a felszólalásra többé senki sem jelentkezvén, az elnök az általános vitát bezárta, mire a közgyülés az alapszabály-módositási tervezetet általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadta.

Ezután a tervezet szakaszonkint részletes tárgyalás alá vétetvén, a közgyülés a tervezetet a 26. §-nak (valamint ebből kifolyólag egyes más szakaszoknak) oly értelmü módosításával, hogy a választmány műpártoló tagjainak a megválasztására nemcsak a pártfogók és alapitók, hanem a társulat összes tagjai jogosultak — túlnyomó többséggel elfogadta.

A választmánynak a műterembérház építésére vonatkozó javaslatát a közgyülés egyhangu lelkesedéssel elfogadta és a javaslat végén kért felhatalmazást a választmánynak, illetve az igazgatóságnak megadta.

Pállik Béla a művészek nevében meleg szavakkal mondott köszönetet *Benkő* Kálmán igazgatónak azokért az elévülhetetlen érdemekét, melyeket a művészet körül általában és különösen az imént elfogadott javaslat kezdeményezése által szerzett és biztositotta őt a művészek örök hálájáról és igaz, bizalomteljes elismeréséről.

Zala György indítványára pedig a közgyülés egyhangu lelkesedéssel elhatározta, hogy jegyzőkönyvi köszönetet mond *Benkő* Kálmán igazgatónak a művészek érdekében kifejtett buzgó munkálkodásáért és azért a nagylelkü ajándékért, amelyben a társulat az ő kezdeményezésére a művészeket részesítette. Köszönetet mond továbbá a választmánynak is azért, hogy ezt a nagylelkü javaslatot a magáévá tette, *Andrássy* Tivadar gróf elnöknek pedig azért a pártatlanságért, amelylyel a közgyülést vezette.

Benkő Kálmán igazgató meghatottan mondott köszönetet azért az ovációért, amelyben őt a közgyülés részesítette.

Végül az 1899. évi zárószámadások megvizsgálására az elnök indítványára a közgyülés *Glatz* Henrik, *Mitterdorfer* Gusztáv és *Kainrath* Lajos rendes és *Gyulányi* Béla és *Németh* Titusz póttagokból álló bizottságot küldött ki, mire, alapszabályszerüleg bejelentett inditvány nem lévén, az elnök a közgyülést feloszlatta.

Magyar világ a Műcsarnokban. Delelő nyáj. Pállik Béla festménye

— Vége . . .

A leány utána surrant.

— Jelt adok, ha okulárét veszünk . . .

— Tudja mit? Csináljon akkor a palánkra krétával egy keresztet . . .

— Jó.

— I-lus-ka? — trillázott nagymama az ámbituson.

Egy árva csók s az úrfi elinalt.

— Hol mászkálsz mindig? — fogadta az öreg Sáthory.

— Szigorlatra készülök . . .

— Fene egy szigorlat lehet, — somolygott a tapasztalt atya, — csak meg ne bukj valami szoknya csücskében. Ismerem a dörgést.

Szegény fiú! Alig aludt éjszaka. Nehéz nap jön. Ez a fekete szombat! Egész nap nem látták egymást. Mi lesz, ha új szemüveg kerül a házhoz? Ezt már nem csenhetik el gyanutlanul.

Gyönyörű vasárnapra virradt a falu. Az úrfi már kora reggel feketébe vágta magát és elment a Kendyporta hátsó palánkjához. Dobogó szívvel nézett sorba minden deszkaszálat. Ötször is. Hatszor is.

— Hehehe . . . nincs kereszt!

Beugrott az öreg gyümölcsösbe s előbátorkodott az udvarig. Itt megállt. Hátha vettek új szemüveget, csak elfelejtett Iluska keresztet húzni a palánkra?

— Tyütyütyütyütyü . . . — adta le halkan a füttyjelt.

Iluska lekukkantott a virágos ámbitusról.

— Van-e? — mimikázott az úrfi.

— Nincs! — jött a néma jel.

Ott volt egy pillanat alatt.

— Mit csinál a nagymama?

— Szunyókál a legbelső szobában. Összerázta szegényt a szekér . . .

Letelepedett a leány mellé, a nádfonatos székre, ezer esztendeje nem látták egymást, szedegette hát az epret édes ajakáról. Szegény boldogok! Nem látták, hogy még két kicsi ablak is van ott túl, az ablakfüggönyön . . .

Ott kuporgott nagymama a törpe zsöllyén s ott volt szemén az új okuláré! Hirsch optikustól hozatta titkon a fogadós fiával. És nézte most, hogy mit csinálnak.

Térdelt Iluska előtt az úrfi a kőpádimentomon s a kezét boldogan csókolgatta. Tette a szépet, majd meg elragadta szerelmi érzése és valamivel hangosabban kezdte a vasárnapi vallomást:

— Szeretem, úgy szeretem, mint a Nap a Földet. Sőt jobban! Mint a tenger az eget . . .

Hallgatta a nemzetes asszony s keserűség fogta el öreg szívét, hogy, lám, így megcsalták, ilyen rútul és orozva rászedték! Az úrfi beszélt:

— Meglesz a diplomám. És visszaadom az erdőt, noha már nincs meg, de visszaadom. Mondja, miért nem akar hát a feleségem lenni?

— Nem engedi a nagymama . . .

— Könyörögni fogok neki!

A leány sírva fakadt.

— Nem hallgatja meg . . . És higyje el, meg sem érdemeljük a boldogságot, amiért ilyen gonoszságot cselekedtünk vele . . . Eldugtuk szegénykének az okuláréját . . . Tudja-e maga, hogy mi ez? A szemevilágát vettük el szegénynek!

— Bizony, — bólogatott a fiú megindultan.

— Majd megszakad a szívem, amikor látom, hogy a bútorokba kapaszkodva, tipeg a szobában, — törülgette viola szemét. — Olyan vagyok, mint Judás, aki elárulta az ő jótevő . . .

— Én vagyok az, — horgasztotta le a fejét az úrfi bűnbánatosan. — Hanem ha velünk lesz az Isten s valahogy megnyerhetjük a szívét, hát akkor a tenyeremen fogom hordozni azt a kedves, jó anyókát, amiért akkora fájdalmat okoztunk neki.

Elment az ablaktól a nemzetes asszony, mint valami töpörödött árnyék; halovány ajkáról nem jött hang, mégis sírt, de csak kicsinyég sírt. Megtörülte könnyes okuláréját s visszaakasztotta kampóit a füle tövéhez. És kiment a pitvar felé csendesen.

Nem hallották, hogy jön. Csak kilépett az ámbitusra. Ott ragyogott szemén az új okuláré, mint az igazság kettős csillaga.

— Nagymama! . . .

Szent kereszt legyen velünk! Azt hitte az úrfi, hogy ahajt nyavalyatörést kap. Királynő sem állhat méltóságosabban a bűnösök felett.

— Édes nagymama . . .

Elébe hullt a remegő bimbócska és sírva csókolta köntöse szegélyét. No, úrfi! Ott térdelt még az is, ahogy meglepték s a könnye kopogott a pádimentomon.

— „Boldogok, akik sírnak" — mosolygott rájuk szelíden.

És fölemelte az aranyszőke bűnöst, fölemelte kedves unokáját a földről, aztán magához ölelte azt a huncut fickót is, hadd sírják el boldogságukat az ő megértő szívén . . .

Unnes ced. Uj Idők 1927. XXXIII. 7. sz.

Magyar világ a Műcsarnokban. A kis beteg. Stetka Gyula festménye

— Az okuláré? — búját elő mosolyogva.

A leány szeme tele lett könnyel.

— Eldugtam és ott gunnyaszt szegény nagymama, mint a szárnyatört madár. Az ujját sem látja . . .

— A jó cél érdekében történik, — vígasztalta az istentelen. — Szegényke!

— Sajnálja?

— Hogyne sajnálnám! Dehát a mi szerelmünk se kutya . . .

Leültek az almafák alá.

— Istenem, ha megtudják!

— Senki, senki . . .

— De ha észreveszi nagymama!

— Vigyázunk.

— Iluska? — kiáltott ki nagymama a hátsó ablakon.

— Jaj, meglátott!

— Ne féljen . . .

— Be kell mennem . . .

— De kijön?

— Várjon a filagóriában . . .

Boldog napokat töltöttek. Öreganyó szomorú volt. Mit ér az élet, ha nem lát az ember? Mi mindent jelent az a feketekeretes okuláré! Node nem baj. A nagymamának így is jó, ha már muszáj. Legalább nem töri egészségét az örökös munkával . . . Másnap már reggel pont nyolckor ott volt a huncut diák.

— Édes Ilus!

— Édes Pista . . .

Mit csinálhat jobb hiányában egy szegény, félvilágtalan öregasszony? Szunyókált a divánon. A fiatalok meg szövögették ragyogó terveiket a vadszőlős filagóriában. Pokoli! Délfelé már vérszemet kapott az úrfi s előbátorkodott a nyárfás udvarra. Délután pedig már a ház előtt segített Iluskának a kacsaetetésben!

— Imádlak . . .

A nagymama már nem is sopánkodott, hogy hol az okuláré. Csak ült a nagy karosszékben s mit szemével nem láthatott, fülével akarta kárpótolni azt . . .

— Hol vagy, Iluska?

— Itt vagyok, édes nagymama, — szólt be az ámbitusról. Kötögetek . . .

Harmadnap még bátrabb lett az úrfi. Fölsompolygott a beste-lelke az oszlopos tornácra, Iluska lába elé kuporodott s boldogan sutyorásztak.

De kiszól egyszer a nagymama:

— Iluska, édes, nincs itt valaki?

— Hogy volna? Hiszen a kapu be van zárva . . .

— Persze, — tapogatódzott ki megnyugodva. — Öreg vagyok már s képzelődöm . . .

Az úrfi meglapult a lány mögött.

— Nem birom ki sokáig okuláré nélkül, — ült le a muskátlik alá. — Már a fejem is fáj, úgy hiányzik a pápaszemem. Holnap szekerest fogadunk, bemegyünk a városba s veszünk egyet . . .

Megszeppentek. Pista úrfi csókot intett s négykézláb mászott le a grádicsokon.

Pállik Béla

BORSOS JÓZSEF (1821—1883): ESTERHÁZY PÁL HERCEG
AZ ORSZ. M. KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT ELSŐ VÉDNÖ
Herceg Esterházy Pál tulajdona

PÁLLIK BÉLA (1845—1908): LEGELŐ JUHOK
Vida Jenő úr tulajdona

Magyar Művészet
1932. 67. l.

díjat nyert képét variálja, némi eltéréssel.[7] A régi időkhöz ragaszkodó ízlésű látogatók mindmáig ezt a képet szemlélik a legnagyobb respektussal... De örök *Munkácsy* Mihály, a primus inter parcs. „Nagymosás"-t ábrázol a kisméretű kép, a gyüjtemény legféltettebb kincse. „*M. de Munkácsy*" szignálta a képet, a mester nyilván első párizsi időszakában, 1873 körül festette.[8] Kedvelt témáját, a mosónőket vázolja fel, de az alakok csak ürügyül szolgálnak, staffázsként a festői tájhoz. Sötét romantika lengi be a monumentális tömegű fákat; drámai erővel villannak ki a fehér ingujjak és vászonrongyok a rembrandti sötétből. Mellette bágyadt *Flesch* Ludmilla von Brunningen Krisztus imádását ábrázoló triptichonja; harmónikus képszerkesztés, gyöngéd színek, Uhde félreismerhetetlen utánérzése.[9] A „magyar Corot"-t, *Mészöly* Gézát két kisméretű, halk lírájú képe mutatja be, egy „Balatoni alkonyat" és a „Napnyugta a pusztán", szivárványszín játékával.

A második, igen sötét és kicsiny termet *Pataky* László főműve uralja, a „Krumpliszüret".[10] A kurucvilág hajdani jeles festője, Millet Angelus-ának hangulatába ringatózva, rengeteg munkával festette meg ezt a nagy tablót, a mező minden fűszálának harmatcsöppjével. Kétségtelenül hatásos alkotás s az őszi mélabú bensőséges lírájával igazságtalanná teszi azt a gyors feledést, amely festőjének oeuvre-jére borult. E terem, úgy látszik, a balvégzetűek gyüjteménye; itt függ a tragikus végű, fiatalon öngyilkossá lett *Dósa* Géza két portréja, sötét, meleg lokálszínekben, erős formaérzékkel festve. A nagytehetségű festőnek alig maradt vidékeinken egynéhány képe; javarészét olcsón kótyavetyélték el annakidején Münchenben. A vásárhelyi tanulmányfejek már ritkaságuk miatt is becsesek.

A Münchenben iskolázott *Veress* Zoltán hat miniatűr tanulmányfejével szerepel. *Bubics* Zsigmond, a műszerető kassai püspök elmélyedt részletezésű tájképével tűnik fel. *Magyar-Mannheimer* Gusztáv „Chioggiai csatorná"-ja szeretettel merül el a romantikus olasz partvidék szépségeibe. Hasonlóan kis-

[7] Képe: *Művészet*, X. 145. l.

[8] Reprodukcióját l. *Malonyay Dezső*: Munkácsy Mihály élete és munkái (Bpest 1898), 142. l.

[9] A német születésű festőnő magyar asszony volt, *Csúzy* Károlyné; rendes kiállítója a Glaspalastnak a 90-es években; férje is műkedvelő festő volt.

[10] Képe: *Szama Tamás*: Száz év a magyar művészet történetéből. 198. l.
Patakyról l. *Malonyay Dezső* cikkét, *Művészet*, XI. 42—50.

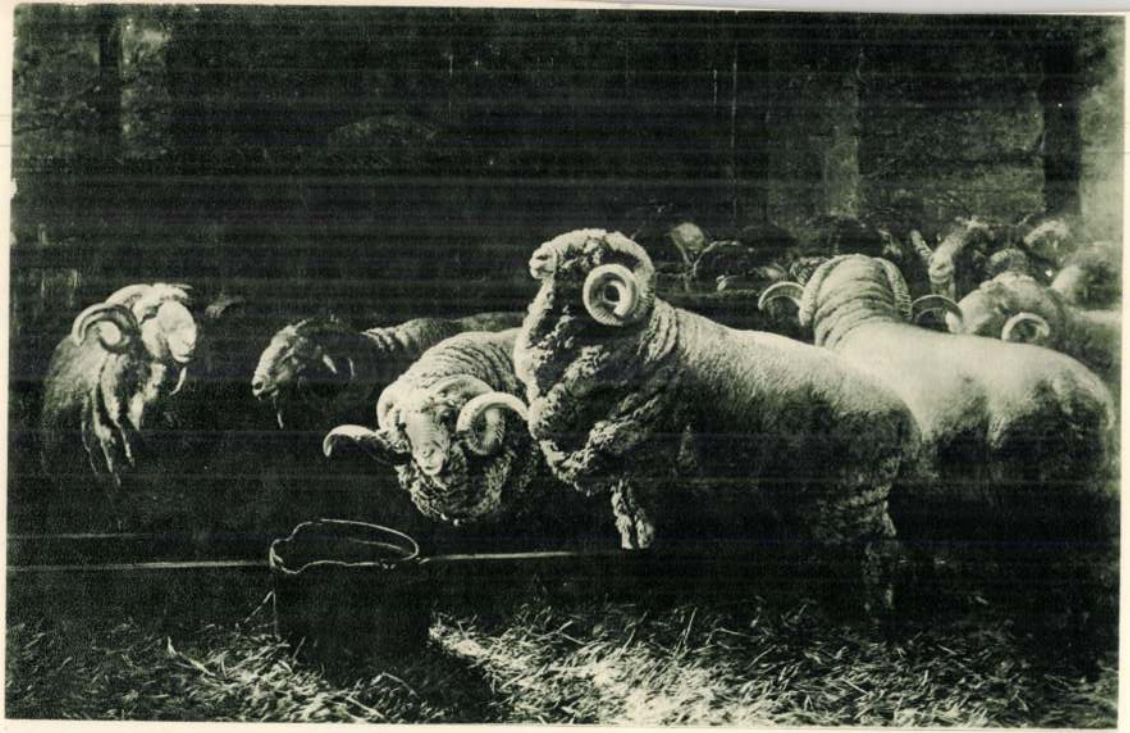

Pállik Béla: Birkák az akolban

Szabó M. felv.

MAGYAR MŰVÉSZET
1937.

Pest város közgyűlésének szívén feküdhetett az ügy, mert már február 15-én tartott ülésén hozzájárult a Társulat megalakulásához és az alapszabályokat tudomásul vette. Az erről szóló jegyzőkönyvi kivonat szövege a következő (Lt. 2—1861. sz.):

Az 1861-ik évi februar 15-én Pesten tartott
közgyűlés jegyzőkönyvkivonata

3854. szám. Tárgyoltatott Kerékgyártó Alajos tanácsnok 1861. évi február 6-án kelt jelentése, Barabás Miklós és több más művész folyamodványára, mely szerint az általok alakítani szándékolt művész egylet alapszabályait megerősíttetni kérik.

Miután a folyamodók célja a honi képzőművészet szellemi és anyagi virágzását kifejteni, és annak minden iránybani terjesztését eszközölni, a közgyűlés az 1861. évi február 11. 2925. sz. a. kelt tanács határozatot, mely szerint a folyamodóknak szabadságukban állván mennyiben kitűzött feladatuk a köztörvényekkel össze nem ütköznek, egyesülési joguknál fogva társulatot alakítani tudomásul vette, és miután a jelen tudósítvány szerint a folyamodók által alakítandó művészegylet alap szabályai a köztörvényekkel össze nem ütköznek, ezeknek bejelentése is tudomásul vétetett.

Miről Barabás Miklós ur jegyző könyv kivonatilag értesíttetik.

Kelt mint fent

kiadta

Schraml
h. jegyző.

LOTZ KÁROLY: ITATÁS.

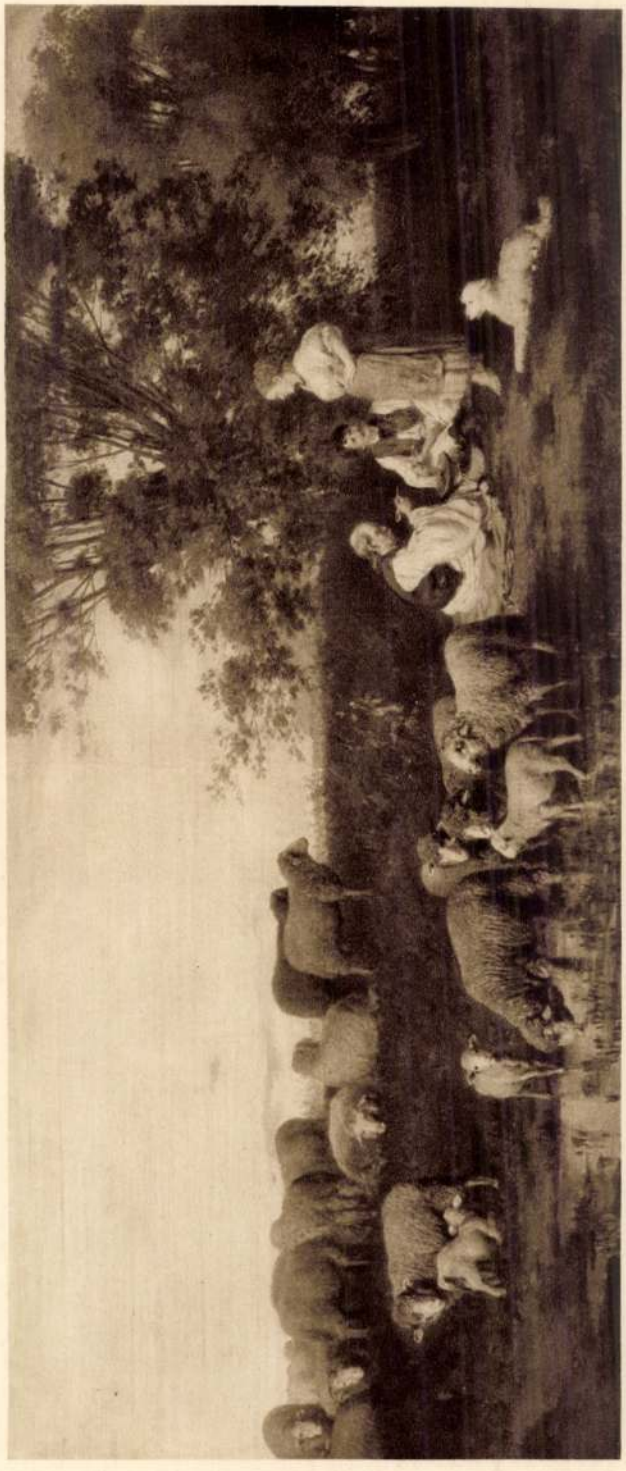

PÁLLIK BÉLA: DELELŐ JUHOK.

Évi KMT. 1928.

Pàllik Béla

DEÁK-ÉBNER LAJOS: HOLDAS EST A TISZÁN

PÁLLIK BÉLA: A MŰVÉSZ FELESÉGE

Petrovics MM

Pállik Béla

K

Bibliografia

A MAGYARORSZÁGI KÉPZŐMŰVÉSZETI ÉS VELE ROKONSÁGÚ IRODALOM TERÉN 1904-IG MEGJELENT KÖNYVEK KIMUTATÁSA

(Folytatás.)

FIUMEI KIKÖTŐ. Összeállította a fiumei kikötő m. kir. építészeti hivatala. Hely és év n.

FOGL EMIL. A gyakorlati építőmester. Gyakorlati kézikönyv építőmesterek, építőiparosok, építési vállalkozók és a kőmíves- vagy építőmesteri vizsgára készülők számára. 224, a szöveg közé nyomott ábrával. (8-r. 183 l.) Budapest, 1897. Lampel Róbert. 4.—

FÖLDI JÁNOS. A technogonometriára tartozó számvetésről vagy az épületek és más testek mérésében előforduló számvetésről. (8-r.) Debrecen, 1820.

FRECSKAY JÁNOS. Ld.: Mesterségek könyvtára.

FRECSKAY JÁNOS. Mesterségek szótára. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából. (8-r.) Budapest, Hornyánszky Viktor. Egy-egy füzet —.20

Fametszés, formametszés és rézmetszés. (16 l.) 1899.

Könyvnyomtatás. (30 l.) 1899.

Aranyozó- és aranyverőművesség. (10 l.) 1899.

Könyvkötőmesterség. (24 l.) 1900.

Rézműves- és rézöntőmesterség. (21 l.)

Kőműves- és kőfaragómesterség. (40 l.)

Hangszerművesség. (40 l.)

Nyerges- és szíjgyártómesterség. (32 l.)

FRECSKAY JÁNOS. Találmányok könyve. Ismeretek a kézmű és műipar mezejéről. A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar kir. miniszter megbízásából és az orsz. magyar iparegyesület felügyelete alatt, több idevágó munka alapján irta —. 4 kötet. (n. 8-r. 319, 314, 4 és 320, 4 és 344 l.) Bpest, 1877—79. Franklin-Társulat.

FUNKE. A legszükségesebb tudományoknak veleje, a szép tudományokat kedvellőknek számokra. F. német originálissából magyarosittatott, és némelly tzikkelyeiben megbővittetett s magyaráztatott Bachich Josef által. Három réz-táblákkal. (8-r. 8 lev. 231 és 5 l.) Posonyban, 1821. Weber Simon Péter és fijának betűivel.

FUTTAKY GYULA. Magyarország címere. A m. kir. miniszterelnökség által hitelesített színnyomatú címerképekkel. (4-r. 16 l.) Bpest, 1891. Grill K. bizom. 4.—

GABRIELY ADOLF. Az építészet alaprajza. Reál- és ipartanodák használatára. 8 rajzlappal. Ford. Teveli Varga József. (8-r. IV. és 220 l.) Pest, 1866. Heckenast G. 3.60

GAUL KÁROLY. A bútor. Ld.: Ráth György. Az iparművészet könyve.

GAUL KÁROLY. A faipari technologia elemei, a faipari kötések és kikészítési módok kivételével. (4-r. 176 l.) Bpest, 1888. Kőnyomat.

GAUTIER. Az utak, és utszák építésének módja, mellyet irt G. úr, . . . Mostan pedig hasznos jegyzésekkel megbővítve, és szükséges táblákkal megékesítve, magyarul ki-adott Kováts Ferentz. (8-r. 14 lev., 215 l., 1 lev., 1 rézm., címkép és 6 tábla rajz) Posonyban, és Kassán, 1778. Landerer Mihály.

GELLÉRI MÓR. Országos nőiparkiállítás. Név- és tárgymutató. (8-r. 316 l.) Bpest, 1881. Athenaeum könyvnyomda —.60

GELLÉRI MÓR. Az országos nőiparkiállítás célja és tendenciája. (8-r. 16 l.) Bpest, 1881.

GELLÉRI MÓR. Jelentés az országos nőipar-kiállításról. A földmívelés-, ipar- és keresk. m. kir. minister megbízásából. (8-r. 140 l.) Bpest, 1881. Pesti könyvnyomda r.-társ. 2.—

GELLÉRI MÓR. A magyar házi-ipar jövő iránya. (n. 8-r. 64 l.) Bpest 1883. Dobrowsky és Franke. 1.—

GELLÉRI MÓR. Az orosz házi-ipar. (8 r. 16 l.) Bpest, 1883. Károlyi-, Morvai- és Mérei-nyomda.

GELLÉRI MÓR. A kiállítások története, fejlődése és jövendőbeli rendszeresítése. (n. 8-r. 264 l.) Bpest, 1885. Dobrowsky és Franke. 4.—

GEMÄLDE-GALLERIE, Die—, des Freiherrlichen Bruckenthalischen Museums. (8-r. 150 l. és 1 lev.) Hermannstadt, 1844. Gedr. b. G. v. Closius. M.

GEŐCZE SAROLTA. Ruskin élete és tanítása. 16 képmelléklettel. (8 r. III, 442 l.) Bpest, 1903. Athenaeum. 7.—

GERANDO EMMA. 1867-iki világtárlat. 2 kötet. 9 kép- és 1 térképpel. (n. 8-r. VIII. és 544, 570 l.) Páris, 1868—69. Ny. Jouaust. D. (Pest, Pfeifer F.) 8.—

GERÉB JÓZSEF DR. A görög vallás és művészet. Segédkönyv az irodalom és művelődéstörténeti tanításhoz. Számos fametszetű képpel. (k. 8-r. VI és 131 l.) Bpest, 1891. Eggenberger. 2.—

GERECE PÉTER. A pécsi székesegyház külseje. Különlenyomat a pécsi főreáliskola értesítőjéből. 7 táblarajzzal. (n. 8-r.) Pécs, 1888.

— Vezető a pécsi székesegyházban. (8-r.) Pécs, 1891.

GERECE PÉTER. A pécsi székesegyház, különös tekintettel falfestményeire. Műtörténeti tanulmány. 34 szöveg közé nyomott képpel és XXI táblával. (4-r. 282 l.) Bpest, 1893. Hornyánszky Viktor bizom. 16.—

GERECE PETER. Négyesi Szepesi Ignác báró pécsi püspök emlékszobra Pécsett. (n. 8-r. 30 l.) Pécs, 1893. Hornyánszky Viktor bizom. Bpesten. 1.—

GERECE PÉTER. Szobrászati emlékek Magyarországon. Különlenyomat „Matlekovits Magyarország ezredéves fennállásakor" című kiállítási főjelentés V. kötetéből. (8-r. 86 l.) Bpest, 1898. Pesti könyvnyomda r.-t.

GEREVICH TIBOR. Az arányosság elméletének és alkalmazásának története a művészetben. Különlenyomat az „Athenaeum"-ból. Ábrákkal. (8-r. 67 l.) Bpest, 1904. Hornyánszky Viktor könyvny. Dobrowsky Ágost-nál kapható. 1.50

GERLÓCZY GYULA DR. A műegyetem építési ügye, különösen hogy az ország jelen pénzügyi helyzetében kell-e, lehet-e a műegyetem számára állandó és saját céljainak megfelelő épületet emelni? . . . Különlenyomat az „Építési Ipar" 1879-dik évi folyamából. (8-r. 30 l.) Bpest, 1879. Nyom. Fanda József könyvny.

GERLÓCZY KÁROLY. A fővárosi képzőművészeti bizottság jelentése 10 éves működéséről 1880—90. (8-r.) Bpest, 1891. Pesti könyvny. r.-t.

SZÉKELY DÁVID

Vihar után. *Anyajuh ikrekkel. Legelőn. Hazatérő nyáj. Anyajuh ikrekkel. Kakasviadal. Esthangulat.

1908. Éhes népség.

2. Az Eggenberger-féle könyvkereskedés képkiállításain:

1903. Bárányfej.

1904. Juhfej. Birkafej.

1905. Kosfej. Birkák (miniatür festmény.) Libacsalád. Anyajuh. Juhok (miniatür festmény.) Bárány.

1906. Fekete kos. Juhok. Birkafej. Birkák (miniatür festmény.) Fiatal kosfej. Birkapár. Birkafej. Birkacsoport. Birkafej Birkacsalád. Fácánok.

1907. Magyar kos. Birka kis báránnyal. Birkanyáj (vázlat.) Kos birkával. Birkák. Kosfej. Fiatal kos. Kos. Öreg kos. Kettős bárányfej. Birkapár. Vezérkos. Kosok. Birkacsalád. Birkafej. Bárányka. Bárányok. Vadkacsák.

1908. Az éhesek. Vezérürű.

3. A Szépművészeti Múzeum tulajdona:

Juhok az akolban 1889-ből. Mészöly Géza arcképe 1872-ből. Delelő 1884-ből. (A Nemzeti Múzeum képtárának 1900. évi tárgymutatójában II. 36 alatt kimutatva, most ismeretlen helyen.)

4. A szegedi képzőművészeti egyesület kiállításain:

1900. Legelő nyáj. Fejés a karámban.

5. A budapesti Orvos-Szövetség védnöksége mellett rendezett műkiállításon — 1902-ben:

Tanulmány. Apja fia. Anya bárányokkal. Birkanyáj. Nyugvó bárány.

6. Külföldön kiállított művek:

1882. Libacsalád — Wien.

1884. Juhok — Köln. Juhok — Düsseldorf.

1885. Juhok és borjúk — Düsseldorf. Borjúnyáj az etetésnél — Düsseldorf. Virágcsokor — Düsseldorf.

1887. Akol — Leipzig.

1888. Juhok — Wien. Anyajuh és borjúk — Wien. Siesta (Róka vadkacsával) — Wien.

1889. Juhok és borjúk az akolban — Wien. Juhok az akolban — München. Nyugvó borjú — Leipzig. Nyugvó borjú — München. Juhok az akolban — München. Juhok az akolban — Páris.

1890. Pihenő borjú — Wien. Akol — Páris.

1891. Juhok és borjúk az etetésnél — Wien. Anyajuh és borjúk — München. Rókák — München. Birkanyáj — Berlin.

1900. Borjúk — Páris. Juhok az akolban — Páris.

1905. Juhok az itatásnál — Köln.

B) REPRODUKÁLVA VANNAK.

1. Szana Tamás: Magyar művészek c. munkájában:

Libacsalád. Tehenek a lápon. Juhok az akolban. Birkaakol. Juhok és bárányok.

2. Vasárnapi Ujság:

1885. Jelenet a csákói vadászatokból az 50-es évekből.

1889. Juhok és bárányok az akolban.

1891. Rambouillet kos.

1892. Megsebzett dámvad.

1896. Merino.

1897. Kosok az akolban. (2)

1905. Libák. Anyajuh ikrekkel.

1908. Éhes népség. Bivalyfogat. Birkafejek. Telivér. Falu végén. Birkapár.

3. Uj Idők:

1897. Birkák.

1903. Kosok a vályúnál.

1905. Anyajuh ikrekkel.

1908. Éhes népség.

4. Vasárnapi Lapok:

1897. Kosok az akolban. Juhok.

5. Ország-Világ:

1883. Juhok az akolban.

1892. Megsebesült dámvad.

1896. Akolban.

1900. A haldokló dámvad.

1902. Fenék. Kozma. Dunure. Gaga. Bona Vista.

1905. Birka.

6. Magyar Szalon:

1885. Lúdcsalád.

1891. Rambouillet kos.

1892. Megsebzett dámvad.

7. Magyar Géniusz:

1892. Az éhes quintett.

1897. Virágtanulmány. Lótanulmány. Tanulmány. Rab gólya. Nyomtatás a szérűskertben. Édes anyám. Akol. Delelő tehenek. Német juh. Tanulmány. Béres gazda. Pihenő bárány. Vadászat után. Juhok az akolban. Juhok az akolban. Juhok az akolban. Istálló. Lovak. Csacsi. Szérűskert. Juhok az akolban. Alföldi juhász. Az akolban.

8. A Könyves Kálmán reprodukálta a következőket:

1902. Fenék. Kozma. Dunure. Gaga.

C) MAGÁNTULAJDONBAN LEVŐ KÉPEK.

1866. Gróf Andrássy Tivadar, ifj. Gróf Andrássy Gyula, Gróf Andrássy Ilona arcképe; Gróf Andrássy Gyula gyermekei.

1869. Gróf Waldstein János, szül. Zichy Terézia grófnő arcképe. Aurora Mennyezet-kép Gróf Waldstein János várpalotai kastélyában.

1867. Deák Ferenc arcképe a szabadelvű pártkörben.

1896. Gróf Széchenyi István arcképe a Nemzeti Kaszinóban. Oltárkép a zsombolyai templomban. Plafondkép a tatai várszínházban. Falképek a tatai várszínház télikertjében. —280.

Az emlék háttere, mint a mű második része: egyszerű obeliszk.

Halász László 1872-ben maga is tanári állást vállalt a budai főreáliskolánál, a mintázásra oktatta a növendékeket, miután attól Izsó Miklós megvált, s maga helyett barátját Halászt ajánlotta.

Tanári pályájáról bizonyára elismeréssel emlékeznek meg az intézet jegyzőkönyvei s talán az az „Emlékkönyv" is, a melyet 1902-ben a budai főreáliskolának ötvenéves fennállása alkalmából szerkesztettek. Halála évét nem találtam feljegyezve. —277. F. I.

A LITHOGRAPHIA KEZDŐI PESTEN. Nem lehetetlen, hogy a lithographia föltalálójának és tökéletesítőjének Senefelder Alajosnak 1821-ben Münchenben megjelent alapvető munkája: Lehrbuch der Steindruckerei, hozzájárult ahhoz, hogy 1822-ben nálunk is, Pesten komolyabban kezdtek foglalkozni a sokszorosítás ezen módjával.

A „Vereinigte Ofner und Pesther Zeitung" szépirodalmi melléklapja a: „Gemeinnützige Blätter" 1822-ik évi június 13-iki XLVII-ik számában „Empfehlung" cím alatt ezeket írta: „Hr. Ludwig Boutibonne, Zeichnungsmeister in Pesth (beim Marokkaner, im 2. Stock, Nr. 5) ein vorzüglicher Künstler in jeder Art Zeichnungen, beschäftigt sich nun auch mit der Lithographie, und hat sich zu diesem Zweck, für grössere Unternehmungen, mit dem rühmlich bekannten Kupferdrucker, Hn. Johann Schmidt in Ofen in Verbindung gesetzt".

Az első nagyobbszabású lithographiai vállalkozás pontos idejéül, ezen sorok alapján 1822 június havát fogadhatjuk el hazánkban.

Ami ez új műintézet első munkáit illeti, ezekről így nyilatkozik tudósítónk: „Die lithographischen Probeblätter (Landschaften), die wir als Früchte dieser Verbindung sahen, sind sowohl rücksichtlich der Zeichnung als des Abdruckes, den besten ausländischen Kunstwerken dieser Art zu vergleichen, und so schön, dass wir die Kunst-Freunde auf das ganze Unternehmen empfehlend aufmerksam machen".

A sokszorosító művészet ezen fajtájában tehát elég korán függetlenítette magát hazánk a külföldtől. —278. B. J.

MENYŐI TÖRÖK EDE. Ez az igen termékeny és hosszú időn keresztül nagy népszerűségnek örvendett festő Vácon pillantotta meg a napot. 1836 október 27-én.

Festeni az ötvenes években tanult Marastoni Jakabnál Pesten, majd Lotz Károly oldala mellé került, aki őt nagyon megkedvelte, s személyiségét ecsetjére is méltatta. A törekvő fiatal művész ezen arcképe Lencs Vilmos, váci festő birtokában van.

Török Edével az érintkezés kissé nehezen ment; mert nehéz hallásban szenvedett, de igen életvidor férfi volt, bohém természetű ember, s kitünő biliárdozó. Hogy 1857-ben Esztergomban, ahol először lakott, a Mokry-fiút, Wittmann Erzsikét rajzolni tanította, ez is inkább a festő pártfogása céljából történt, mintsem a gyermekek előmenetele kedvéért.

Esztergomban egyébiránt három hónapon keresztül a városi rajziskolában is alkalmazást nyert, de fülbaja miatt a gyerekek fegyelmezéséhez keveset értett, miért is visszavonult a magántevékenységhez, megfestvén Rumy tanárt (?), bizonyos Fráter kisasszonyt, s két arcképet a Meszes-család számára.

1857 március elején hazament Vácra, de úgy látszik nem véglegesen, mert megrendelői inkább az esztergomi, mint a váci közönség közül kerültek ki, s csak akkor hagyta oda Esztergomot, mikor bizonyos Moser nevezetű egyénnel összeütközése volt s ötszáz forintnyi kárt vallott.

Aki magát Török Edénél legelőször Vácon lefestette: lipóci Buriss Pál ügyvéd volt, nemcsak legfiatalabb fiskálisa, de legnyalkább gavallérja; szép szál legény, barnaarcú tüzesszemű, ki öltözetét az ország határain kívül a legelső szabóműhelyben készíttette: igazi dandy.

Miután a Török Ede képeinek sikere s ecsetjének jó hírneve biztosítva volt, 1860 okt. 22-én nőül vette Balla Borbálát, akivel tizenöt évig élt boldog házasságban s aki két leánygyermeknek adott életet, az idősebb Rózsa 1861-ben, a fiatalabb Izabella 1864-ben született.

Mint fentebb is érintettük, Törökkel a társalgás kissé nehézkes volt, rajzolni s festeni, különösen nagyobb gyermekeket szívesen tanított; így adott leckéket 1865-ben Spányi Bélának, akiből derék festőművész vált, később Lencs Vilmos Lajost tanította, aki magát szintén festővé képezte ki, 1871. és 1873. évi időközben. Ez aztán vetélytársa lett.

Ugyancsak 1873-ban leckéket vett tőle Tragor József, aki mint tanár Eperjesen élt s mint nyugdíjas Vácra tért vissza, s öt évre rá ismét tanult nála egy Tragor fiú, a keresztneve nincs feljegyezve.

Hogy mennyire szorgalmas volt ez a festő, legjobban mutatja, hogy az 1890. év végéig hetedfélszáz arcképet fejezett be, amiből a legnagyobb rész életkorának 30—40. esztendejére esik. Török Ede saját feljegyzése szerint 1876-ig 440 arcképet festett s e nemben úgy látszik a legszerencsésebb.

Népszerűségét húsz éves korában azokkal a transzparensekkel alapította meg, amelyeket az esztergomi bazilika felszentelése alkalmából tervezett; ezen képek közül négyet Esztergom városa, egyet az odavaló izr. hitközség rendelt meg s a vidék nagy elragadtatással emlegette a Török leleményességét.

Transparenseket Vácon is készített, nevezetesen 1857-ben az osztrák birodalom címereit festette meg azon reményben, hogy az ifjú császár a magyarországi városokat sorban meg fogja látogatni, de csak Budán fordult meg, s csak 1895 máj. 20-án töltött Vácon egy napot.

A váci lövő-egylet Albrecht főherceg arcképét festette meg Törökkel 1858-ban, a kép szemeit a nép 1861-ben kiszúrta s úgy kellett neki utólag renoválni, ami teljes mértékben sikerült is, úgy hogy 1876-ban a királyt is megfestette vele a lövő-egylet.

Ezen életrajz adatait leginkább magának a festőnek a naplójából merítettük. Hogy mennyire érdekesek ilyen feljegyzések, csak akkor látja az ember, mikor egész kis kulturára nyílik perspektiva belőle. Képeket rendeltek meg Peitler Antal váci püspök, gróf Zichy Hyppolit kanonok s a váci székeskáptalan valamennyi tagjai, a kegyes tanítórendi tanárok, szinte versenyeztek a megrendelésben, s a mécénásai közt olyan egyének is szerepeltek, mint herceg Coburg Bécsben, aki a Koháry István arcképét festette le vele s a gróf Crouy-család, amely úgyszólván állandóan foglalkoztatta Török Edét.

Murillónak egy Jézus-fej című képét még 1862-ben másolta; a piarista Váry Gellért megfestette vele nemcsak a maga arcképét, hanem Plato és Cicero arcképeit is; Csaplár Benedek tanár Pállya Coelestin és Horányi Elek tudós írók képeit rendelte meg; szóval előfordulnak a Török naplójában a mágnások és főpapok mellett a honorációrok, a kereskedők, az iparosok, akik azonkívül, hogy általa szent-képeket készíttettek, megrendelték az elhunyt szülők és gyermekek arcképeit; néha három, néhány több példányban is, hogy a családtagok mindegyike megőrizhesse s tiszteletben tarthassa azokat a késő utódok számára.

A megrendelők nemcsak a közelfekvő Budapestről jelentkeztek Töröknél, hanem a távolabbi Érsekujvárról, Nyitráról, Szentesről, sőt még Prágából is.

Hogy Török Ede élni tudjon s gyermekeit nevelhesse, nem vetette meg az egyházi felszerelések és díszletek festését sem, az ő ecsetje alól nemcsak oltárképek kerültek ki, hanem egyházi zászlók és feszületek. Oltárképei:

a) Szent István király Herenesényben *b*) Mária oltárkép a váci kegyesrendiek számára *c*) Krisztus a keresztfán, a váci ágost. h. evang. templomban, *d*) oltárkép Dukára, *e*) oltárkép Balassagyarmatra, *f*) oltárkép az erdőkuti ágost. hitv. templom számára, *g*) Szent Pál Fóthra, *h*) Keresztelő szent János Garamszőllősre és így tovább.

Akárhány képe kisorsolás útján került forgalomba, míg egy aratási jeleneteért 1873-ban csak 27 forintot vett be, két év mulva egy Mária és Krisztus képe már 65 forintot jövedelmezett. Segíteni mindig tudott magán s a nép úgy emlegette, hogy „Nagy-Török" a „menyői" előneve helyett, Karcsu is így írta a nevét.

Van néhány tájképe, melyek közül kettőt Balla József kanonok, kettőt Serédy Géza, kettőt Inczédy Soma váci kereskedő vett meg. Genre- és csendéleti képeit a kisorsolásnál szívesebben rakta a nép.

Meghalt Vácon a kilencvenes évek elején szívszélhüdésben. Karcsu Arzén azt írja, hogy ezen festő atyja, mint színész telepedett meg Vácon s öcscse Sándor, különb festő lett volna, ha fiatal korában meg nem hal; én az ötvenes évekből egy Török Károly festőre emlékszem, aki nyilván szintén öcscse vagy rokona volt Edének, de vele nem versenyezhetett a festészetben.

—279. F. J.

PÁLLIK BÉLA MŰVEI. Az alábbi lajstromban a rendelkezésünkre álló katalógusok, levelezések, hirlapok, folyóiratok alapján összeállítottuk Pállik Béla festett műveinek jegyzékét. Nem vettük fel a lajstromba azokat a műveket, amelyeket az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1908. évi októberi Pállik-kiállításán mutatott be, mert e művek pontos lajstromát ennek a kiállításnak katalogusa magában foglalja. Későbbi pótlásokat szivesen veszünk s annak idején folytatólag kiadjuk.

A) KIÁLLÍTOTT MŰVEK.

1. A Képzőművészeti Társulat kiállításain:

(A * azt jelenti, hogy a társulat katalogusa az illető művet reprodukálta.)

1865. Női fej. Női fej.
1875. Kutyafej. Kutyafej. Fekvő kutya. Juhok.
1876. Kutyafej. Kutyafej. Juhok.
1878. Akol.
1880. Delelő nyáj. Agárdi falkavadászat.
1881. Pásztorélet. Libacsalád. Libacsalád.
1882. Állattanulmány. *Vadászlovak. Akolban. Birkacsalád.
1884. Delelelő. Juh és bárányok az akolban.
1885. Őszi szántás. *Juhok és bárányok.
1886. Juhok és bárányok az akolban.
1888. Siesta.
1889. *Juhok és bárányok az akolban.
1890. Haldokló dámvad.
1891. *Rambouillet kos. Angol ürű. Angol ürű. Anyajuh. Német faj. Nyugvó bárány.
1892. Bégető kos. *Megsebzett dámvad.
1893. Delelő tehenek.
1894. Vezérürű. Anya bárányokkal. Négyes fogat. Találkozás az erdőben. Gróf Andrássy Gyula lovasarcképe. Apportírozó vizsla. Gidó.
1895. Tehenek a lápon. *Merino. Negretti kos.
1896. Rambouillet kos. Fekvő bárány. Andrássy Géza gróf lovasarcképe. Tehenek a lápon. „Tsok" apportírozó vizsla. Találkozás az erdőn. Rab gólya. *Akolban. Néhai Andrássy Gyula gróf lovasarcképe. Delelő tehenek. Negretti kosfej. Bégető kos. Libacsalád. Vezérürű. Anyajuh bárányokkal. Mészöly Géza arcképe.
1897. Anyajuh. Kosok az akolban. Kosfej. Kos, erdei legelőn. *Kosok az akolban.
1898. *Gurut alján, felsőbányai út. Vezérürű (cigája). Éhes quintett. Kostanulmány (negretti).
1899. Legelő nyáj.
1903. *Kosok a vályúnál. Erdő széle. Disznók az éren. Bárányok. Anyám arcképe. Agárdi táj.

Művészet 1909

Gábor E
Müvtört.Ért. 1990 1-2 29,30,31,39,

A javaslathoz építészeti terveket is mellékeltek: két telekre műtermes villát, további kettőre összesen 14 műtermet tartalmazó műterem-bérházat. A beadványt Lotz Károly, Telepy Károly, Roskovits Ignác, Zala György, Stetka Gyula, Kardos Gyula, Abrányi Lajos, Pataky László, Tornai Gyula, Greguss Imre és Szirmai Antal írta alá.[111] Lotz, mint láttuk, korábban kapott volna telket, de nem tudott élni a lehetőséggel.

Egy évvel e beadvány után, 1887 januárjában, a Képzőművészeti Társulat, értesülvén arról, hogy a kérés teljesítése nehézségekbe ütközik, újabb javaslattal állt elő. Eszerint a társulat maga vállalkozna négy műtermes bérház felépítésére, ha a telket ők is a művészeknek a 203/1883. számú közgyűlési határozatban kimondott kedvezmények mellett kaphatnák meg.[112] A tanács gyorsan — tőle ekkor már szokatlan gyorsasággal — reagált. 1887. február 23-án közgyűlési határozat mondta ki, hogy „... az Epreskertnek képzőművészeti célra fenntartott telkeiből még rendelkezés alatti részeket, négyszögölenként 3 frt, azaz három forintért, valamint az 1883. évi március hó 21-ről 203. szám alatt hozott közgyűlési határozattal egyes művészek irányában kikötött egyéb feltételek mellett műtermek építésére az országos magyar képzőművészeti társulatnak átengedni hajlandó."[113]

Az OMKT januári beadványa tapogatózó jellegű volt, az igazgatóságnak — mint a beadványban is említik — nem volt közgyűlési felhatalmazása arra, hogy a társulati vagyont felhasználhatja-e műterem építésére.[114] A fővárosi közgyűlés mégis megszavazta a telek átengedését, azzal, az OMKT által felajánlott feltétellel, hogy az egyik telken azonnal felépítenek egy 6 műtermes házat, a továbbiakat majd tíz éven belül. A gyors határozat meglepte a társulat igazgatóságát, lehet, hogy mert nem bíztak a társulati közgyűlés támogatásában, vagy a további fővárosi engedményeket kipuhatolandó, április 28-án újabb beadvánnyal fordultak a tanácshoz, és a hiteles helyszínrajz kérésével egyidejűleg megtudakolták, „vajon az építési költségek fedezésére a folyamodó társulat számíthat-e valamely fővárosi alapból nyújtandó kölcsönre".[115] A tanács július 6-án megküldte a kért térrajzot, egyidejűleg sajnálattal közölte, hogy a fővárosi letétpénztári alapból újabb idő óta kölcsön egyáltalán nem adható, oly alap, amiből adható lenne, nincs jelenleg a fővárosi tanács kezelésében, illetve felügyelete alatt.[116] Az OMKT feltehetően megpróbált más megoldást keresni, de sem alkalmas tervre, sem megfelelő költségvetésre, sem pedig beruházandó tőke beszerzésére vonatkozólag nem járt sikerrel, ezért 1888. október 3-án az építkezni szándékozó művészek javára lemondott telekevásárlási előjogáról.[117] Ezzel a műterem-bérház ügye egy évtizedre lekerült a napirendről.

1888-ban a tanács természetesen elutasította Róna József,[118] Bezerédi (Brzorad) Gyula[119] és Keszler Adolf József (néhai Huszár Adolf segéde)[120] telek iránti kérvényét, mivel a telket már az OMKT rendelkezésére bocsátotta a közgyűlési határozat.

Zala 1887 elején arra kényszerült ugyan, hogy a térítvényt aláírva, csak használatra kapott telken állítsa fel műtermét de nem mondott le arról, hogy a telket örök áron megvegye. Még a műterem használatba vétele előtt, 1887. október 1-én újabb beadványban fordult a fővárosi tanácshoz ez ügyben.[121] A kérést végül is 1888. február 29-én méltányolta a főváros közgyűlése, és hozzájárult ahhoz, hogy Zala és Aggházy megvehessék az addig csak használatra kapott telket.[122] Nem tudni, hogy a véletlennek, a nagyobb művészi tekintélynek, vagy a Zala általa alkalmazott Farnady József ügyvéd közreműködésének tulajdonítható, hogy Zalának és Aggházynak sikerült az, ami Szécsinek nem. Pedig Szécsi is ugyanezt kérte, ő is beszerezte az OMKT-tól a lemondó nyilatkozatot — az ő kérését mégis elutasították.[123]

Zala ezek után — 1888 második felében — hozzáfogott az előzőleg elmaradt toldaléképület felépítéséhez.[124] Szécsi csak ideiglenes kőműhely felállítására kért és kapott engedélyt 1888. november 27-én,[125] de ezt sem építette meg. 1889. januárban ismét próbálkozott a telekvétellel, de megint csak hiába.[126] Nyilván mindenképpen szüksége lehetett a nagyobb műteremre, így végül 1890-ben,[127] majd 1892-ben ismételten kibővíttette az épületet.[128]

Ha Szécsivel huzakodott is a tanács, az epreskerti telkek örök áron való eladásának módozatát mégiscsak kidolgozták 1888-ban, nem volt tehát akadálya további telkek eladásának sem.

1886-ban, mint láttuk, a Lendvay utcai telkeket osztották ki a három szobrásznak, megjegyezve, hogy az akkor még rendezetlen Kmetty utcára nyíló telkeket a festőknek tartják fenn.

1890-ben az ötből hármat osztottak ki, mégpedig Feszty Árpádnak,[129] Pállik Bélának[130] és Konek Idának.[131] Nem teljesen világos, hogy miért éppen rájuk esett a választás,[132] mindenesetre szembetűnő, hogy mind a hárman igen jó társasági kapcsolatokkal rendelkeztek. Feszty Árpád fivére képviselő, ő maga 1888 óta Jókai Mór veje volt, és majd vele közösen építtetett itt házat. Konek Ida apja Konek Sándor, neves jogász és statisztikus egyetemi tanár, egykor a budapesti egyetem rektora volt, ő maga József főherceg lányát, Máriát tanította festeni a 80-as évek elején.[133] Pállik Béla tekintélyére utal, hogy az 1881-ben a képzőművészeti akadémia ügyében Trefortnál tartott értekezleten az OMKT részéről ő volt az egyetlen meghívott művész.[134]

Feszty Árpád és Konek Ida műtermes háza a dolgok szabályos menete szerint felépült. Feszty részére az építési engedélyt 1890. február 10-én,[135] a lakhatási engedélyt 1891. július 30-án adták ki.[136] Konek Ida építési engedélye 1890. május 5-én,[137] lakhatási engedélye az év szeptember 15-én kelt.[138]

Az 1886-os újraparcellázáskor kialakított 226 □-öles telek Pállik igényeihez mérten túl kicsinek bizonyult. Az egyedülálló Konek Ida helyigénye szerényebb volt, lakása magasságban terjeszkedhetett, lakóhelyiségei a földszinten, műterme az emeleten, a konyha az alagsorban volt, a tervező így gond nélkül tudott alkalmazkodni a szabadon álló épületekre vonatkozó előírásokhoz.[139] Pállik — mint erről a későbbiekben részletesen szólunk — bonyolultabb funkciójú épületet terveztetett. Az ő házában a család háromszobás lakása és a komplett műterem egyaránt a földszintre került — s így már nem sikerült a szomszédtól mért 3 méteres távolságot betartania. Ezért a középítési bizottmány a benyújtott tervet nem fogadta el eredeti formájában, hanem előírta az épület tömbjéből oldal irányban kinyúló festőterem sarkának lemetszését.[140] Pállik 1891. április 15-i válaszbeadványában kérte az előírás módosítását: „Minthogy nékem ezen sarok levágása által 3.00 méternél a festőterem használhatatlanná válna és én ezen termet a világítás szempontjából máskép(!) nem fektethetem, ennélfogva bátorkodom a tekintetes fővárosi Tanácshoz azon alázatos kéréssel fordulni, méltóztatna nékem mellékelt helyrajzi tervek szerint legalább 1.50 méterre a szomszédtól a sarok kiépítését engedélyezni.

Ezen alázatos kérésemet azzal indoklom, hogy Zala György és Szécsy A. szobrász urak műterménél is ugyanúgy 1.50 m távolságra van az épület megengedélyezve, és ugyanúgy lett felépítve."[141]

Az indokokat a tanács méltányolta, és Pállik műterme 1891. novemberre elkészült.[142] (A szűk telek a későbbiekben még komoly gondokat okozott.)

Az epreskerti művésztelep a Pállik műterem felépültével „csúcspontjához" érkezett. Új műtermes villa ezután már nem épült. A telep másfél évtizedig élte a maga életét. Átalakítások, toldaléképítések történtek a műtermes villákon időközben is, de ez a lényegen még nem változtatott.

A mesteriskola telkén a Kmetty és az Epreskert utca szögletében 1889-ben felépült a Stróbl-féle szobrász mesteriskola.[143] Erre a célra, mint már említettük, a kormány a Huszár műtermet kívánta megvenni; kellő anyagi fedezet hiányában döntöttek az új épület megépítése mellett. 1892-ben a Kmetty és a Bajza utca sarkán az ún. II. festészeti (Lotz-féle) mesteriskola is felépült,[144] s ezzel a mesteriskola is elnyerte végleges formáját.[145]

1892-ben a mesteriskola telkén három önálló mesteriskola-épület, továbbá a szobrászműterem közelében —

PÁLLIK Béla Jenő

de biztosított számára 10 méteres beépítetlenségi szolgalmat. Az 1434/1898 Kgy sz. határozatban kimondták, „hogy a folyamodó telkével szomszédos és a főváros tulajdonát képező Kmetty utca 29. sz. telken létesítendő műterem a Pállik féle műterem legkiszögellőbb pontjától csak 10 m távolban építhető fel."

Ezek után hosszas alkudozás kezdődött a székesfővárosi tanács, az OMKT és Pállik között arra vonatkozóan, hogy milyen épület emelhető a telken és hogyan helyezhető az ott úgy el, hogy a közgyűlési határozatnak és Pálliknak is megfeleljen, de mégis elegendő bérbeadható műterem létesüljön, lehetőleg északi világítással. Az eredeti elképzelés szerint a telkeken diagonálisan elhelyezett épület lett volna alkalmas, de ezt a megoldást Pállik szolgalma lehetetlenné tette. Új terveket készíttettek Kann Gyulával — de Pállik ezek ellen is emelt kifogást. Közben a tanács attól félve, hogy a műterem-bérház fenntartása idővel ráhárulhat, azt tudakolta, hogy miből tudja a társulat az építkezés, majd később a fenntartás költségeit fedezni. Az OMKT a művészek nyugdíj- és segélyalapján rendelkezésre álló összeget kívánta bevonni, továbbá a lakbérekből törlesztendő jelzálogkölcsönt vett volna fel az ingatlanra, — amennyiben a tanács erre engedélyt adott volna.[174]

A tárgyalások során a társulat egyre kedvezőtlenebb helyzetbe került, hiszen a beépítetlenül hagyandó sáv — az egyik telek 2/5-e! — természetesen csökkentette a tervezett épület alapterületét, ezáltal a várható bérjövedelmet, de nem érintette érdemileg az építési költségeket. (Az eredeti terv szerint szintenként négy, kb. 85 m²-es műterem épült volna, mindegyik északi fekvésű, a főfalon csaknem 5 m széles műteremablakkal. A módosított változatban a földszintre és az I. emeletre három-három nagy, megközelítően 80 m²-es műtermet terveztek, de ezeknek csak levágott sarkukon lehetett észak felé ablakot nyitni. Pállik kifogása miatt a II. emeleten el kellett hagyni a harmadik műtermet. Járult volna ezekhez szintenként két-két kisebb — 50 m² körüli — műterem, de azok északi megvilágítása teljesen megoldhatatlan volt.[175])

A tanács egyre újabb anyagi feltételekkel állt elő: először azt kötötték ki, hogy az OMKT egy műtermes lakást adjon át díj- és bérmentesen a tanács rendelkezésére.[176] Az így elmaradó évi 1000 K bér is érzékenyen érintette a gazdasági számításokat. Végül a szerződéstervezetet ellenőrző tiszti főügyész úgy foglalt állást, hogy a telkeket csak meghatározott időre, használatra engedjék át[177] (hasonlóan, mint annak idején a Lendvay utcai telkeket a szobrászoknak). Ezt a feltételt az OMKT már nem tudta elfogadni és 1901. november 26-án, csaknem négyéves alkudozás után lemondtak arról, hogy az Epreskertben építsenek műterembérházat. Mint írták: „. . . legnagyobb sajnálattal kell értesitenünk a Tekintetes Székesfővárosi Tanácsot, hogy társulatunk közgyűlése abba a föltételbem, amely szerint a művészek segély- és nyugdíjalapját képező műterembérház, habár hosszú évtizedek multán is, a Székesfőváros tulajdonába menjen át, bele nem mehet és igy szives ajánlatát el nem fogadhatja."[178]

1902. március 22-én az OMKT közgyűlése már a Kelenhegyi úton kiszemelt telek megvétele mellett döntött. Akár korábban Zala és Róna, ők is a szabad forgalomban vettek telket, és azon Kosztolányi Kann Gyula oda alkalmazott tervei szerint felépitették a Kelenhegyi úti műterem-bérházat, amelyet 1903. augusztus 1-én már át is adtak rendeltetésének.[179]

Miközben a művészek hiábavalónak bizonyult küzdelme folyt az utolsó beépíthető epreskerti telekért, a volt Huszár-féle m[illegible]terem új tulajdonosa 1894. április 13-án megosztatta az eredetileg 900 □-öles telket, és a leválasztott 301 □-öles beépítetlen új parcellát május 21-én eladta Szécsy Kálmánnak.[180] Az újonnan kialakított telekre egyemeletes villa épült.[181] Ezzel a már megépültekor is „civil" rendeltetésű épülettel az epreskerti művésztelep megtette e második lépést a bomlás útján.

Szécsi Antal, aki 1888-ban nem tudta elérni azt, amit Zala igen, hogy örök áron megvehesse a telket, amelyen műtermet állithatott, 1895-ben ismét kérvénnyel fordult a tanácshoz, és a telek eladását kérte. Hivatkozott arra, hogy megbizása van a nagy méretű Baross-szoborra, amelyet csak akkor tud elkészíteni, ha a műtermét kibővíti; az építkezéshez bankkölcsönre van szüksége, de azt csak akkor kapna, ha saját ingatlana lenne, amelyre a bankkölcsön betáblázható.[182] A képzőművészeti bizottság támogatta Szécsi kérését;[183] a pénzügyi és gazdasági bizottság az 1882-ben meghatározott □-ölenkénti 3 frt-os kedvezményes árat elavultnak tartotta, mert időközben a telekárak a környéken 100—120 frt-ra emelkedtek,[184] és azóta határozat mondta ki, hogy az 500 frt értéket meghaladó telkek nyilvános árverés útján értékesitendők.[185] Ismételt beadványában Szécsi arra hivatkozott, hogy korábban már 10.000 frt-ot invesztált, az újabb építkezés is kb. annyi lenne, és a 27.904/1895 számú határozatban megjelölt érték nem valós, mert tulajdonjogi korlátozások terhelik az ingatlant.[186] Ekkor új eljárás kezdődött, amelynek során 25 frt □ölenkénti árat állapított meg a pénzügyi albizottság. Szécsi ezt megfizethetetlennek mondta, és kérte, hogy mérsékeljék 10 frt-ra, vagy ha ez nem lehetséges, akkor munkaképtelensége vagy halála esetén az épületet becsáron váltsák meg tőle, illetve örökösétől. Ezt az utóbbi megoldási javaslatot elfogadta a tanács,[187] és 1895. október 23-án ilyen értelmű közgyű[illegible]si határozat született.[188]

1896-ban az epreskerti művésztelep tulajdonviszonyai az alábbiak szerint alakultak: Kmetty utca 29. (ma 31—33.) üres telek a főváros tulajdonában; Lendvay utca 6. a főváros tulajdona Donáth Gyula használatában, rajta Donáth műterme, amelyet ő felmondás esetén kártérítés nélkül elbontani köteles; Lendvay utca 8. a főváros tulajdona, rajta Szécsi műterme, amelynek értékét a főváros elismeri, és azt tőle adott esetben értékén megváltja; Lendvay utca 10. (Zala), Kmetty utca 23 (Feszty), Kmetty utca 25. (Konek Ida), Kmetty utca 27. (Pállik), Epreskert utca 16. (Aggházy) tulajdonjogi korlátozásokkal megterhelve a művészek tulajdonában; Lendvay utca 2. (Bainville) és Lendvay utca 4. (Szécsy Kálmán) minden korlátozástól mentesen „civilek" tulajdonában.

1896. október 12-én a VKM felszólította Schickedanz Albertet, hogy 1897. január végéig bontsa le műtermét az Epreskertből.[189] Kérvényére Schickedanz három hónap haladékot kapott még,[190] de 1897 tavaszán végül is eltűnt egy műterem az Epreskertből — és ezzel, ha még lassan is, de megindult a bontás.

Zala György 1898-ban Vajda Zsigmond festőművésznek adta el a Lendvay és az Epreskert utca sarkán álló házát. Ez az adásvétel nem okozott problémát, mert a kedvezményes telkek forgalmát szabályozó, a telekkönyvbe is bevezetett tulajdonjogi korlátozások az ingatlanok művészeknek való eladását lehetővé tették, sőt ki is mondták, hogy „. . . oly eladást azonban, mely által az ingatlan tulajdonjoga szobrászra vagy festészre menne át, a főváros nem fog ellenezni, illetőleg nem ellenezheti".[191] 1898. május 18-án a közgyűlés megadta az engedélyt az átruházásra.[192]

Szécsi Antal 1904. június 14-én meghalt. A tanács az 1895-ös közgyűlési határozat[193] értelmében a műtermet értékén megváltotta az örökösöktől.[194] A Lendvay utca 8. szám alatti, 1895-ben jelentősen megnagyobbított műteremépület ezzel a tanács tulajdona lett, és először évenként meghosszabbított szerződéssel évi 1000 koronáért bérbe adták Telcs Edének, majd hosszú távra Maróti Gézának.[195]

1905 novemberében — mint erről alább részletesen szólunk — Feszty Árpád anyagi helyzete oly válságosra fordult, hogy kénytelen volt házát eladni. A házat a Petőfi Társaság vette meg a Petőfi-ház — emlékház — céljára. A múzeumi rendeltetésre való tekintettel a főváros hozzájárult az átruházáshoz, és a tulajdonjogi korlátozást is ilyen értelemben módosították.[196] A következő években végrehajtott kis méretű átépítéssel a „középület" funkció érzékeltetésére törekedtek; igy a művésztelep bejáratánál, a Bajza és a Kmetty utca sarkán újfajta hangsúly keletkezett. Ekkor a Bajza utca felől közvetlenül már nem volt érzékelhető a kolónia, hiszen már egyik erre néző épület sem volt műtermes villa.

1908. július 27-én meghalt Pállik Béla. Házát lánya örökölte, aki azt, a tulajdonjogi korlátozásoknak megfelelően, továbbra is műterem-bérházként hasznosította.[197]

Aggházy Gyula telkének tulajdonjogi korlátait az 1909. április 15-i közgyűlési határozat oldotta fel, □ölenként 99 K 53 f különbözeti ár megfizetésének elrendelésével.[198] Az ingatlant Hirsch Albert terménykereskedő és neje, hatvani Deutsch Irén vették meg.[199] A műtermes házat lebontották, és helyette nagy méretű emeletes villát emeltettek Bálint Zoltán és Jámbor Lajos tervei szerint.[200]

1909 nyarán Vajda Zsigmond festő hosszas betegeskedés után, nagyobb megrendelésekkel nem rendelkezvén, úgy döntött, hogy ő is eladja — tíz évvel ezelőtt Zalától megvásárolt — műtermét. Először a tanácsnak ajánlotta fel megváltásra, majd elutasító választ kapván,[201] a tulajdonjogi korlátozások feloldását kérte.[202] A feloldást 25.078 K lefizetése ellenében megadta a tanács,[203] a döntés indoklásául felhozott érvek az epreskerti művésztelep további sorsát is meghatározták: „Végül még azt óhajtjuk megjegyezni, hogy azok az indokok, amelyek annak idején a kikötött korlátozásokat megokolták, ma már fenn nem forognak, mert a szóbanforgó korlátozásoknak fenntartása a mai viszonyok között a művészet érdekeit már nem szolgálja. Akkor ugyanis, midőn művészeink műtermek nélkül szűkölködtek, indokolt volt mindenesetre biztosítani azt a néhányat, amelynek létesítését a főváros áldozatkészsége tette lehetővé, ma azonban műterem szükséglet oly eminens mértékben nincsen, hogy egynek esetleges megszűnése a művészekre, illetve a művészetre érezhető hátrányt jelentene."[204]

1909. szeptember 29-én meghalt Donáth Gyula. Az ő favázas műterme a főváros tulajdonában lévő telken állt, és az ő esetében még érvényben volt az 1886-ban aláírt térítvény, amelynek értelmében felmondás esetén az épületet saját költségén elbontani köteles.[205] Néhány nappal a haláleset után már jelentkeztek a tanácsnál a műtermet bérbe venni kívánó művészek: Pongrácz Szigfrid[206] és Vesztróczy Manó.[207] Az igazán komoly rivális még hamarabb jelentkezett: Herzog Mór Lipót — a szomszédos Lendvay utca 4. sz. alatti ingatlan tulajdonosa, aki 1897-ben a Kmetty utcai üres telkeket kívánta megvenni — 1909. október 1-i beadványában közölte, hogy a néhai Donáth Gyula által bérelt ingatlant megvenné, saját telkével egyesítené, hogy villáját megnagyobbítsa; a Donáth-féle műterem rossz állapotban van, „nem illik a csinos villák sorába."[208] A tanács Donáth örököseit az ingatlan kiürítésére kötelezte,[209] és 1910. március 11-én nyilvános árverésen eladta azt Herzognak.[210]

Herzognak — a később ismert műgyűjtőnek — ezzel együtt három szomszédos ingatlana lett az Epreskert területén, összesen 1108 □öl területtel — ekkor a „művésztelep" több mint egyharmada volt az ő tulajdonában. (Herzog az 1897-ben megvett Lendvay utca 4. sz. villa mellé 1905-ben megvette a Lendvay utca 2. számút, a volt Huszár-féle házat is.[211] A megszerzett telken nem építkezett. A három ingatlant nem is egyesítette, önálló egységenként adta el azokat a későbbiek során.[212]

1908 májusában Herzog Oszkár biztosítótársasági vezérigazgató jelezte a tanácsnál, hogy megvenné a Kmetty u. 33. sz. telket. Az ő kérését a tanács még elutasította 1909. március 4-én, mivel a tanács közoktatási ügyosztálya azt közölte, hogy a telekre iskolaépítés céljára szüksége van.[212/a]

Mindezek után 1910 tavaszán került sor a mindeddig beépítetlenül álló Kmetty utca 31—33. számú telkek eladására.[213] Lederer Károlyné sz. Kohner Alice vette meg mindkettőt.[214] A telkeket mindennemű korlátozás nélkül adta el a tanács, a két telek egyesítéséhez is minden megkötés nélkül hozzájárult, holott a műszaki véleményben az ügy előadója megjegyezte, hogy „ugyan a telekkönyvi kivonat szerint a telken építési korlátozó intézkedés nincs feljegyezve, de a szomszédos $\frac{3047/a}{4\text{-}6/3}$ hrsz., tulajdonos Pállik Béla kérelmére 1898. november 23-án és 24-én kelt 1434/98. Kgy. (59.415/98-VII. tan. 5020/98 m. h.) sz. határozattal kimondták, hogy a $\frac{3047/a}{4\text{-}6/3}$ telken álló műterem kellő világításának biztosítására a $\frac{3047/a}{4\text{-}6/2}$ sz. a főváros tulajdonát képező telken csak a Pál ik műterem legkiszökellőbb pontjától mért 10 m távolságra szabad építkezni." Javasolja tehát, hogy „az egyesítési térrajz jóváhagyásával egyidejűleg az építési korlátozást célszerű volna telekkönyvileg is biztosítani."[215] Az építési engedélyt végül is kiadták a szomszédtól mért szokásos 3 méter távolság előírásával, mert — mint írták — a 1434/1898. Kgy. sz. határozat műteremre vonatkozott, itt pedig lakóház épül (mintha az kevésbé sötétítené be a műtermet!), a szolgalmat Pállik Béla részére adták, aki meghalt, végül eladáskor nem kötötték ki — implicite — nem érvényes.[216]

Pállik Béla örököse, Dr. Csilléry Andrásné Pállik Margit tiltakozott az építkezés ellen, amely szerzett jogait sérti; a ház a 10 méteres távolságon belül épül, a műtermet besötétíti, ezért bérlője már fel is mondott.[217] A tanács régi jó szokása szerint nem is reagált. Pállik Margit reklamált, mert a ház felépült, az ő összes bérlője felmondott, mert „. . .a műtermek a kellő világítás elvesztése folytán műteremre való alkalmasságukat elvesztették . . ."[218] A tanács elutasító válasza az előző határozat értelmében úgy szólt, hogy a fellebbezésnek nem adhatnak helyt, mert Lederer Károlynénak különös kikötések nélkül adták el a telket, mert a 1434/1898. Kgy. sz. határozat kedvezményezettje Pállik Béla és nem a telek — ezt igazolja, hogy az a telekkönyvbe nem volt bevezetve, mert a kikötés műteremre szólt, és most lakóház épül.[219] Pállik Margit ismételten tiltakozott: a határozatot nem veszi tudomásul, mert „jogot elvenni nem lehet, (. . .) mert lehetetlenség, hogy az ingatlanomat terhelő korlátozások és megszorítások teljességükben átszálljanak rám, de ezen korlátozások alapját képező jogok már ne szálljanak át reám."[220] Újabb beadványában a békés elintézésre tett vagylagos ajánlatot: a tanács vegye meg tőle 160.000 Korona áron az ingatlant, vagy engedélyezzék az összes tulajdonjogi korlátozások törlését.[221] A túlzott anyagi igény taktikája nem vált be, a tanács nem tekintette tárgyalási alapnak, mindössze annyit mondott ki az ügyet lezáró határozat: „figyelembe vehető nem volt."[222]

A Huszár műterem esetében már látott adminisztrációs hiba ismétlődött itt meg, csak fordított előjellel. Amit a közgyűlési határozat kimondott, elmulasztották bevezetni a telekkönyvbe, és amikor ez feltűnt, a hiba már jóvátehetetlen volt. Több mint egy évtized múlva nem lehetett a vétkest megkeresni, egyszerűbb volt jogászi érveléssel — csűrés-csavarással — operálni, sőt élni a hatalom adta lehetőségekkel. Pállik Béla műteremházát végérvényesen besötétítette a hatalmas szomszédos épület. Pállik Margit négy év múlva tudta eladni a még mindig tulajdonjogi korlátozásokkal terhelt házat 130.895 Koronáért Teltsch Arminné szül.: Stricker Gina szobrászművésznőnek,[223] aki később a jobb világítás végett át is építtette az.

1916 után már csak egy műtermes villa volt eredeti tulajdonosa birtokában: Konek Ida 1924-ben eladta ugyan házát „Budapest főváros közönségének" életjáradék fejében, de holtiglan tartó ingyenes lakás- és kerthasználat kikötésével.[224]

Az első világháború kezdetekor a Lendvay utca 2. és 4. számú telkén egyemeletes magánvillák álltak, a 6. sz. telek üres — feltételezhetően — kert. A 8. szám alatt állt az egykori Szécsi-féle műteremház, mint fővárosi műterem-bérház, bérlője Maróti Géza. A 10. szám, a Munkácsy utca (akkor már így hívták) sarkán, az egykori Zala műterem helyén kétemeletes bérvilla. Mögötte a Kmetty utca sarkán — az Aggházy-telken — egyemeletes új villa. A Kmetty utca 31—33. sz. alatt kétemeletes bérvilla, majd a Kmetty utca 29-ben a Pállik-, a 27. sz. alatt a Konek-féle műteremház; végül a Bajza utca sarkán a Petőfi-ház. Ekkor tehát mindössze három műteremház volt, a „csinos villák" kiszorították a művészeket innen.

műteremablak fölülvilágítóban folytatódik, ha az ablak felülete és a műterem alapterületének aránya az 1 : 2 körül van, és elfogadhatatlan az 1 : 8, amit lakószobánál akkor kellemesnek tartottak. Felhívták egyben a szakma figyelmét arra, hogy helytelen a festőműtermeket csak Staffeleibilder számára, azaz kis méretűre tervezni. Nagyobb és magasabb műtermek kellenek, nyílással át nem tört nagy fallal, amelyen nagy képek vagy freskókartonok is elhelyezhetőek.[318] (Ilyen festőműterem hiányában vette meg Vajda Zsigmond Zala epreskerti műtermét, amikor az Országházba kerülő képeinek kartonjait készítette.)

Pállik Béla térigénye házának építésekor lényegében az Építő Ipar pályázati programja szerint alakult. Házmesterlakás, konyha, cselédszoba az alagsorban; a földszinten három szoba, és itt a földszintre került a műtermi egység: a műterem, a szalon és egy kamra is. A magánszféra — a lakószobák — és a nyilvános szféra határozottan elkülönült egymástól: a szalon közvetlenül az előszobából nyílt, és nem volt ajtaja a szomszédos lakószoba felé. A földszinti műtermes lakás páratlan különlegessége volt, hogy a modell öltözője helyett kis istálló nyílt a „birkapiktor" Pállik műterméből. E különös modellek igényeihez igazodva Pállik műterme is közvetlenül a talaj szintjén volt, míg a lakórész 2 méterrel emelkedett efölé. Az emeletre három bérbe adható festőműterem került.[319]

A ház a telekhatárhoz igazodó kétaxisú, északnyugati főhomlokzattal épült, mögötte hosszan hátranyúló téglány formán. A hátsó harmadban 130°-os hajlással kapcsolódott ehhez a műterem — szintén téglány alakú — tömbje; így sikerült a műterem északi világítását biztosítani. (A műterem északkeleti sarka közelített meg a

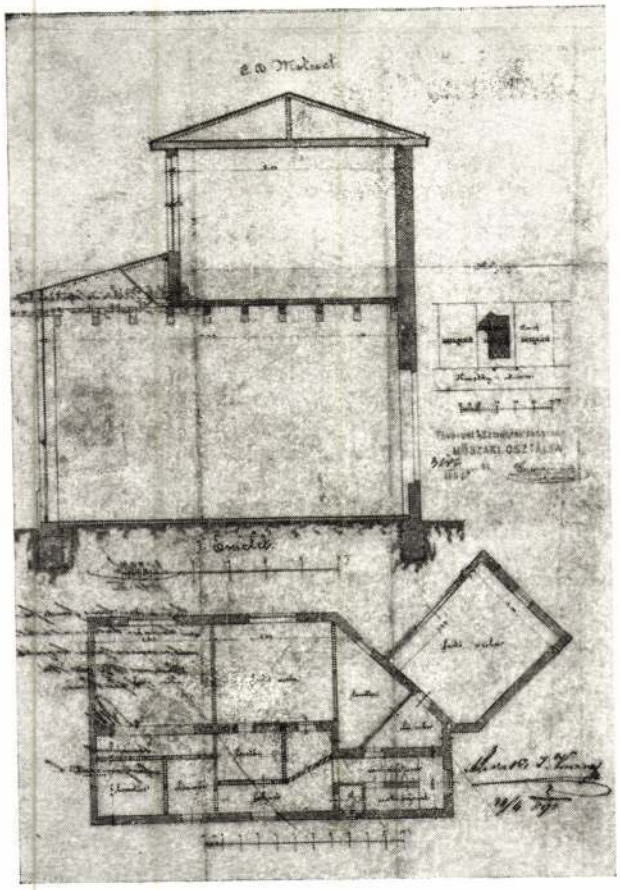

25. Pállik Béla műteremházának terve, metszet és emeleti alaprajz. (Az emeleti alaprajzot a kivitel során módosították.) Eng. sz. 30.220/1890-III.

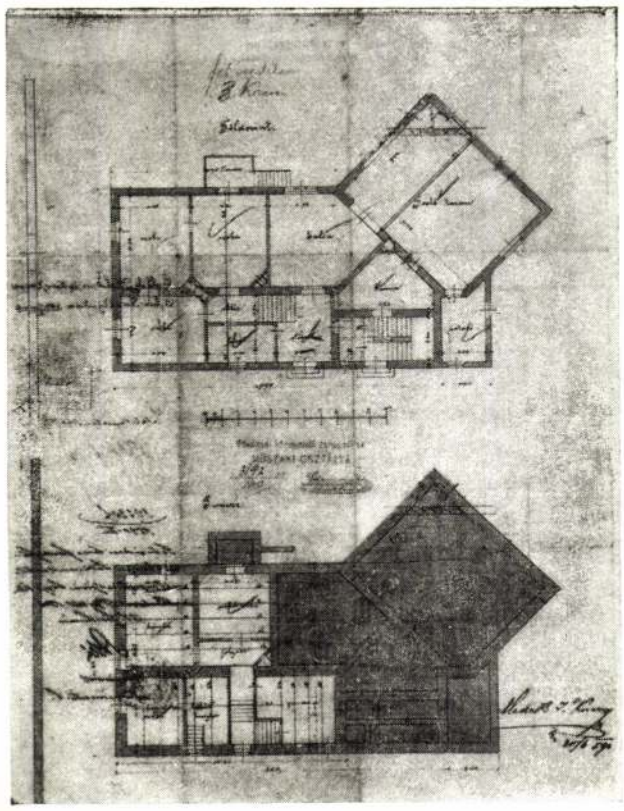

26. Pállik Béla műteremházának terve, pince és földszinti alaprajz. (A festőterem és a lépcsőház szegletében a birkaistálló!) Eng. sz. 30.220/1890-III.

telekhatárt, emiatt került sor a korábban említett levélváltásra az építtető és a tanács között.)

Építési engedélyt kérő beadványában azt jelezte Pállik Béla, hogy „. . . epreskerti telken festőművészet célra szánt épületet — ateliert és festészeti mesteriskolát — óhajt emelni."[320] Az állatfestészeti mesteriskolából semmi sem lett, ezért Pállik az emeleti három műtermet bérbe adta kollegáinak.[321]

A telek kis mérete és ebből adódóan a ház szűk alapterülete nehéz feladat elé állította a tervezőt,[322] akinek három műtermet kellett az emeleten elhelyeznie. Elsőre nem is sikerült kielégítően megbirkóznia a feladattal. A műtermek megközelítése az első terven labirintushoz hasonló.[323] A tervmódosítás a műtermeket alig érintette — megmaradt az utca felé egy ÉNY—ÉK-i tájolású 36 m² alapterületű sarokterem, megmaradt a Pállik-műterem felett egy annál kisebb, de ahhoz hasonlóan északi fekvésű 45 m²-es műterem, mindössze a középső, ÉK felé néző, eredetileg 36 m²-es műterem bővült egy néhány négyzetméteres háromszög alakú területtel. A mellékhelyiségek áttervezésének eredményeként az utcai műteremhez három helyiség — előszoba, szoba és tágas utcai „lomtár" —, a középsőhöz kis lomtár, az északi fekvésűhöz tágas előszoba járult.[324] Egy további módosítás a félemeletre, a műtermekhez vezető lépcsőházból nyíló három kamrát is közbeiktatott. Feltételezhető talán, hogy ezek egyike felszabadíthatta az utcai „lomtárat" eredeti funkciójából, és így az utcai műteremegység akár műtermes garzonlakásként is használható lett.

A Kmetty utca 27. (1903-tól 29.) sz. alatti műteremházról nem ismerünk forrást, a különböző címjegyzékekből[325] az mindenesetre kivehető, hogy voltak, akik hosszú éveken át dolgoztak ott, és voltak, akik csak megfordultak. Baditz Ottó 1892—1902 között kisebb megszakításokkal, Mannheimer Gusztáv 1893-ban, 1895-ben és 1900-ban; Kardos Gyula 1900—1904 között, Éder

Gyula 1909—1911 között szerepelt ezen a címen. Komlóssy Ede 1894-ben, Márk Lajos 1900-ban, Háry Gyula 1907-ben tűnik fel itt. Tolnay Ákos nevét Pállik Margit említette, mint aki felmondta a műterembérletet a szomszédban épülő magas ház miatt.[326] A Pállik-féle műtermes ház legalább negyedszázadig — még építtetője halála után is — betöltötte az egyetlen műterem-bérház szerepet.

Telcs Árminné 1916-ban vette meg az ingatlant[327] és 1936-ban átépíttette.[328] Az átépítés során a földszintet az utca felé megoldották 2,30 méterrel. Az utca felé nyíló (emeleti) műterem sarkát lemetszették, ide került az északra tájolt nagy műteremablak. A szomszédos régi két szobát összevonták és a toldalék fölött meg is toldották úgy, hogy itt is keletkezzen északra forduló műteremablak részére levágható sarok. Ezzel az átépítéssel az utca felé két világos, bár kicsi műterem keletkezett, amelyek pótolhatták a kertre néző elsötétített régi műtermeket. Élete utolsó éveiben ez lehetett Kernstok Károly műterme. 1945 után a ház ismét műterem-bérházként működött. Itt volt az emeleten Lakner László, Paizs László, Fóth Ernő, a földszinten Lessenyei Márta, Kiss Sándor és Ludmány Ottó műterme.

Pállik Béla K

AZ ATYÁSI SZÁRAZMALOM
PÁLLIK BÉLA FESTMÉNYE

Műcsarnok 1908

alapozva, a királyné is megrendel nála egy ilyen „speciális" képet. De a megerőltető intenziv munkásság veszedelmes bajnak lett okozójává: a művész heves szembajba esett s abba kellett hagynia a festést.

Pállikot, a szívós akaratú és pozitiv elméjű embert nem ejtette kétségbe ez a váratlan sorscsapás. Kitünő zeneértő volt s hangja tiszta csöngését sokan megcsodálták. Elhatározta tehát, hogy ezt a másik talentumát fogja kiaknázni. Operaénekessé lett. Egykorú német lapokban olvassuk, hogy első ízben Boroszlóban lépett fel, ahonnan Berlinbe vitte útja. „Ricardo a neve egy, Berlinben eddig ismeretlen hőstenórnak — írja ez a lap — aki ma először lép fel a Norma Sever-szerepében. A művész magyar ember, igazi neve Pállik Béla s állitólag boldog birtokosa a magas C-nek." Énekelt Dortmundban, Brémában, Kölnben, Weimarban, Düsseldorfban is és Szana hírt ad arról, hogy mindenütt nagy elismeréssel nyilatkoztak róla. Mintegy öt évet tölt szinpadon, de mihelyt szembaja elmúlt, Ricardo visszaváltozott az igazi, a régi Pállik Bélává. A tenorista birkákat vásárol Düsszeldorfban, műtermet bérel s nagy hévvel folytatja festő-tanulmányait. Két életnagyságú birkafej s az „Etetés" Németországban feltünést keltenek. S Pállik hirben meggazdagodva, egészségesen tér vissza 1887-ben Magyarországba.

Eleinte Tatán telepedett le, Esterházy Miklós gróf kastélyában, aki nagyon hasznát vehette a sokoldalú művésznek. Pállik lett a grófi kastély színházának intendánsa, igazgatója, festője s azt mondják, egyik énekese is. A tatai színház és télikert falképei tőle valók. Birkatanulmányait itt is nagy szorgalommal festette s folytatta ezt a rövid tatai tartózkodás után Budapesten is.

A „birkapiktorra" a nyolcvanas és kilencvenes években a kitüntetések és elismerések egész sora várt. Már 1884-ben megvették „Delelő" című képét a Nemzeti Múzeum számára. Öt évvel utóbb ugyancsak oda vándorolt „Akol" című festménye. 1892-ben a Képzőművészeti Társulat kiállitásán „Bégető kosa" elnyerte a Ráth-díjat, 1895-ben ugyanott „Negretti kosa" a kis állami aranyérmet. Végül 1897-ben „Kosok az akolban" című festményét a 2000 forintos Társulati díjjal tüntették ki. A közönség pedig mindenkor a legmelegebb elismerésben részesitette műveit. Népszerűsége sohasem csökkent, aminek egyik titka az, hogy Pállik nem lankadó szorgalommal és buzgalommal dolgozott továbbra is.

Befejező 389. oldalt lásd a Komplett példányban

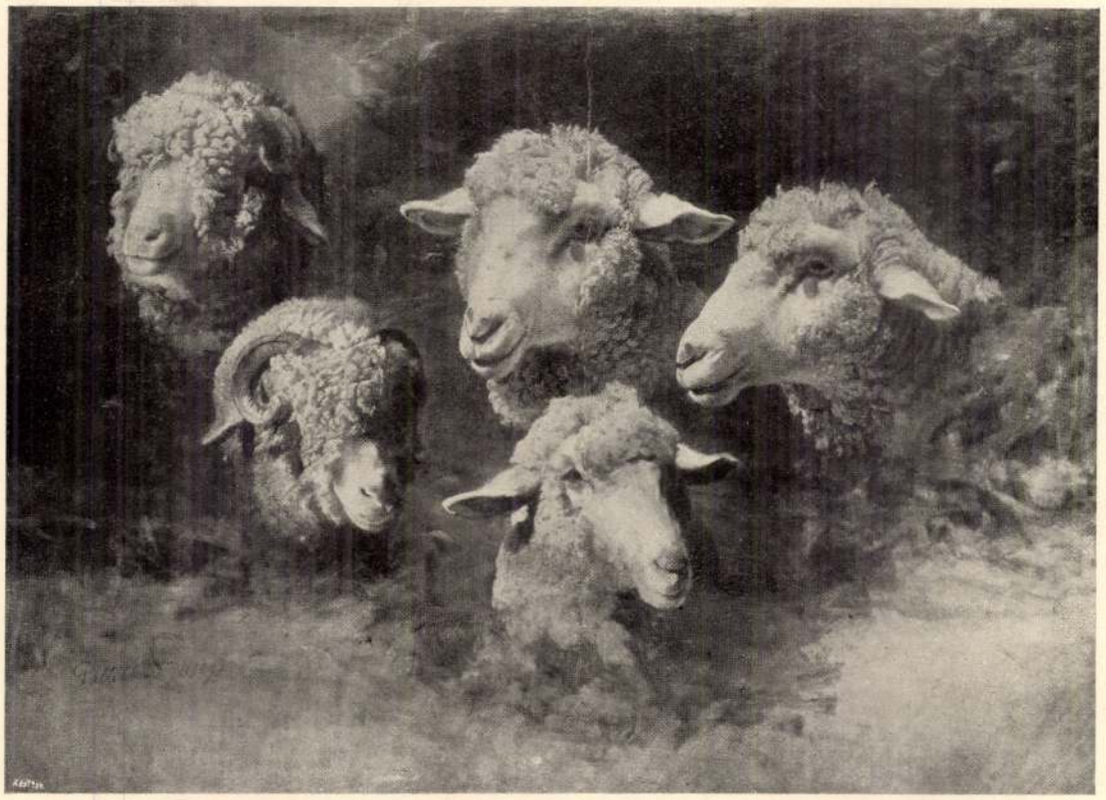

BIRKAFEJEK
PÁLLIK BÉLA FESTMÉNYE

palotai kastélyban tölti. A könyvtárterem nagy mennyezetére viaszfestékkel terjedelmes kompoziciót fest Guido Reni Aurorája nyomán. Az oldalfalakra a néhai Waldstein és Zichy gróf házastársak életnagyságú arcképei kerülnek. A lépcsőházba vadászati tárgyú festmények. Úgy látszik, hogy az arckép festés kinálta neki a legbiztosabb kenyeret s ezt figyelembe kellett vennie, mert 1868-ban szülei is hozzá költözködtek. Ezek közül az arcképek közül hivatalos megbizásból készült a királyi pár arcképe Nagyvárad és Zágráb számára. De a nyár mindig alkalmat juttatott neki az akol- és birkatanulmányok számára is. Hol Waldstein grófnál, hol Kendeffy Árpád boldogfalvi birtokán, hol Geszten a Tisza-család uradalmában végzett nagy szorgalommal ilyfajta tanulmányokat.

Münchenbe 1873-ban jutott. Pilotynál rövid ideig maradt, utána Wilhelm Dietz volt szintén rövid ideig mestere. Mecenása még itt is kezére jár, juttat számára némi megrendelést, oltárképet.

Ebbe az 1873 as évbe esik első nagyobb nyilvános sikere: a bécsi világkiállításon „Delelő nyája" meghozza számára a művészeti érmet s a kép egy amerikai műbarátban vevőre is talál. Ettőlfogva az állatképre fordítja minden gondját és szeretetét. Nem mintha az arcképpel végképp szakitott volna, hisz 1876-ban a Szabadelvű Klub számára megfesti Deák Ferencet, tőle való Tisza Kálmán, Zsedényi, Szögyény, Sennyei, Wenckheim Béla, Kossuth Lajos, Széchenyi István arcképe is. Mindezek már Budapesten készültek, ahova 1874-ben tért vissza s ahol már mint jó hírnevű, kiváló festőt fogadják. Legkedvesebb tárgyát, a kosokat, juhokat, bárányokat a legnagyobb gonddal, mindenkit meglepő készséggel és nagy számban festi, híre már meg van

hatón adni a természetet, ez a vágy vezérelte őt is. Kosokat, juhokat, bárányokat festett: gyapjújuk szinte kiszökött a képből s minden agrárius szakember osztatlan bámulatát vívta ki. Adta ő is, kézzelfoghatón, szinte szemetévesztőn e jámbor kérődzők bundáját s csaknem azt mondhatnók, hogy külön technikát talált ki anyagszerűségének kiemelésére. Ez a szó, anyagszerűség, akkor sok műhelyben élt mint elérendő vágy. Pállik látta, mint ünneplik ily sikerekért a többi Piloty-tanítványt. Benczur Vajkja, Rákóczija, Du Barry-ja a selymek, brokátok, fegyverek, bőrpajzsok, márványoszlopok, rózsaguirlandok, mályvák anyagszerű hatása révén az egész magyar közönség kedvenceivé lettek. Ez csak megerősíthette Pállikot a neki úgyis mindenképpen megfelelő irányban. Amit Benczur történelmi alakjainak drapériáin ért el, elérte ő egy szűkebb körben: birkái, aklai körében. Pozitiv elméje nem késztette a nagy históriai vásznakhoz sohasem. Világosan felismerte tehetségét s annak határait: ott vágta ki a hatvágást, ahol senki más úgy ki nem vághatta, mint ő.

Piloty anyagszerűségre való törekvése tehát egy speciális tárgykörben éled fel Pállik Béla művészetében. Színproblémák ebben a tárgykörben nem háborgatták: az aklok meleg, barna tónusa, a gyapjú puha szövedéke, az ajtón beillanó fény: ebből áll elő legtöbb képe. A juhok, kosok, bárányoknak oly kitünő ismerője lett, hogy tulajdonképpen nem állatfestő hanem egyes állatok arcképeinek formálója. Ez volt a legnagyobb erőssége. Miután ezt felismerte, semmi sem tántoríthatta el a megkezdett útról. Annál kevésbbé, mert a nyilvánosság mindig szentesítette törekvéseit.

Pállik Béla tehát egyik képviselője annak a nagyérdekű korszaknak, amelyet nálunk a Piloty tanítása nyomán keletkezett reális festés jellemez. Nem volt e csoportnak közönséges katonája, mert igazán a végsőig levonta belőle az összes konzekvenciákat. Azt hisszük, hogy mint e korszak specialistája fog élni festészetünk történetében.

Pályafutásáról azoknak az adatoknak alapján adunk számot, amelyeket maga a boldogult művész juttatott Szana Tamásnak, felhasználhattuk azonban levelezése egy részét s egyéb tőle eredő adatokat is. Pállik Béla Nagymihályon, Zemplén megyében született 1845 február másodikán. Már ungvári iskolásgyermek korában kitünt társai közül rajzolási készségével, amelyet különösen édesanyja, Pállik Terézia fejlesztett benne. „Először édesanyámtól tanultam rajzolni — írta 1898-ban Ambrozovics Dezsőnek — azontúl pedig Waldstein János gróf nővérétől, Sztáray Mária grófnőtől kaptam az első oktatást. Innen származik Waldstein János gróf ő excellenciájával való ismeretségem." Mint gyermekifjú jött Budapestre, ahol a rajzolásban Landau volt tanítója, de eljárt 1860-ban későbbi barátjához, Valentiny Jánoshoz és a hatvanas évek elején Van der Vennehez is, aki a Hal-téren iskolát tartott. Emellett szorgalmasan járt a Múzeumba, ott képeket másolt, amelyeknek aztán szíves vevője akadt Waldstein grófban. „A gróf — írja tovább Pállik az említett levélben — ajánlott be 1866-ban Andrássy Gyula gróf ő excellenciájához, akitől egy évig magán-ösztöndíjat élveztem és néhány arcképet is festettem neki: gyermekeit, Tivadar és Gyula grófokat és Ilona, most Batthyány Lajosné grófnőt. Ugyancsak Waldstein és Andrássy grófok pártfogása révén kaptam meg a három éves, évi 420 forintból álló bécsi királyösztöndíjat (Szász Gyulával és Frecskay Lászlóval együtt), 1872-ben pedig 600 forint utazási ösztöndíjban részesültem."

Még mielőtt Bécsben rendszeres oktatásban részesült volna, két képet állított ki a Képzőművészeti Társulat 1865-iki kiállításán, Budapesten. Női tanulmányfejek voltak, amelyeket meg is vettek a Társulat, tagjai közt való kisorsolásra. De már ezidőtájt foglalkozik állatfestéssel is. Sokat járt a soroksári legelőkön s temérdek vázlatot festett ott. 1867-ben, amidőn belép a bécsi képzőművészeti akadémia növendékei közé, rövid időre helyet engednek ezek az állattanulmányok a rendszeres akadémiai studiumnak, amelynek eredménye az lett, hogy három év után Engerth magához vette mesteriskolájába. Ez akkor meglehetősen sokat jelentett Bécsben. Hűséges mecenása, Waldstein gróf, most sem hagyja cserben. Magához hívja Várpalotára s ami szabad ideje volt a fiatal akadémikusnak, azt a vár-

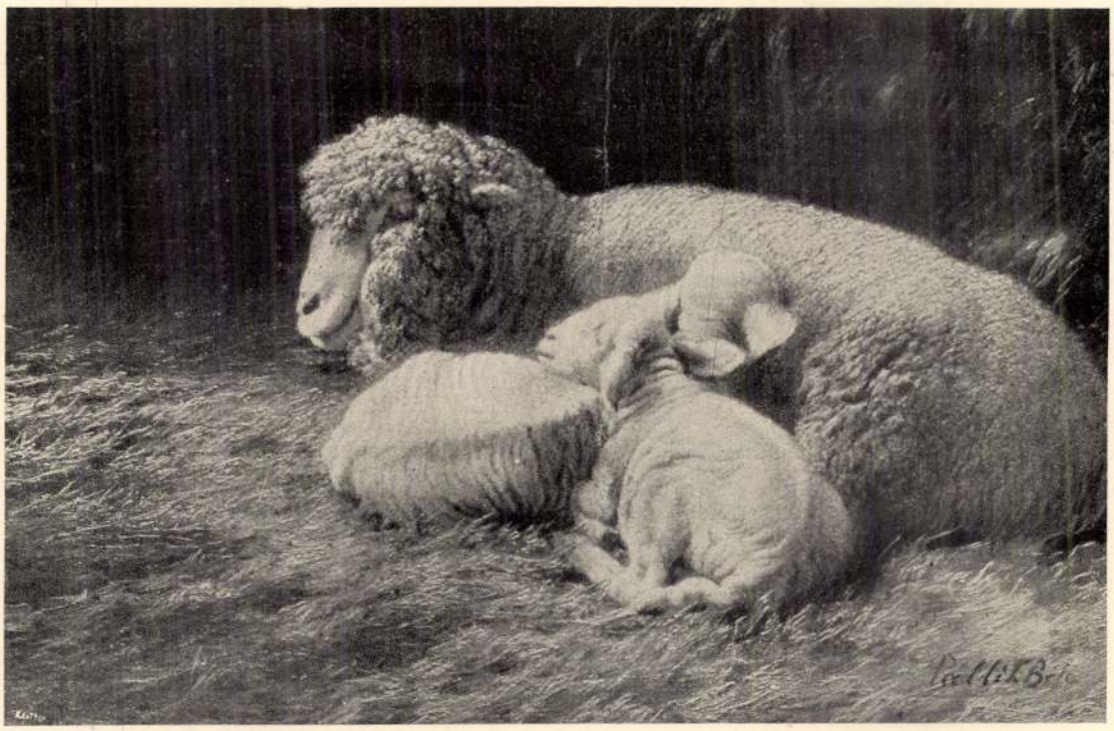

ANYA BÁRÁNYOKKAL
PÁLLIK BÉLA FESTMÉNYE

kerekedett. Impulziv természeténél fogva sohasem vonult el az efféle, többnyire hamar lecsillapuló harcok elől. A kilencvenes évek végén különösen gyakori volt az alkalom az állásfoglalásra s Pállik ily esetekben nem az ortodoxia vagy a neológia szerint választotta meg pártállását. Agitátori tehetsége színt és érdekességet tudott adni ezeknek az apró, többnyire szeliden elhamvadó harcoknak. Egy esetben tollhoz is nyúlt és egy röpiratban elmésen és alaposan elverte a port ellenfelén. Voltaképpen nem volt igazi pártember, de nem maradt távol e művészetpolitikai harcok egyikétől sem. Pállik Bélával, nézeteivel, állásfoglalásával mindig számolni kellett. Budapest művész-életének egyik tipikus alakja volt.

Festői felfogása és előadása tökéletes tükörképe pozitiv elméjének. Tanuló-évei oly korba estek, amely a nagy müncheni akadémikusnak, Pilotynak hitvallását hirdette. Piloty a Kaulbachokkal szemben újítást jelentett s ezt az újítást örömmel üdvözölte egy sor magyar festő, köztük például Benczur, Liezen-Mayer, Wagner. Szemben az elődök temperamentum hijján levő képirásával, sima és félénk előadásával, színtelenségével, kompozició-sablónjával, átlagos rajzával: Piloty csakugyan realitást adott. Magyar tanítványai akkor új és bátor vállalkozást láthattak a müncheni mester felléptében. Gyönyörködve nézték, mint mer könyökig vájkálni a színben. Igazságnak vehették, hogy Wallensteint pontosan korhű kosztümben gyilkolják meg. S érezhették azt is, hogy e veszedelmes dráma mégis mélyebben markol az életbe, mint a közvetlen elődök langyos képei. Látták, hogy Piloty igazi acélt fest a lándzsa hegyére, kézzelfogható bársonynyal teríti le az asztalt. Akkor még nem volt nyilvánvaló, hogy ez az archeologiai szerelmény hamis vagy legalább is közömbös s hogy a nyers anyagfestés nem jelent még a természetben való elmélyedést.

Pállik is ivott e művészeti felfogás serlegéből. Egész közelében dolgozott e mesternek s az ő pozitiv eszejárásának kiválóan megfelelt e tanítás. Reálisan, szinte kézzelfog-

PÁLLIK BÉLA

Októberben a Képzőművészeti Társulat poszthúmus kiállítást rendezett a Műcsarnokban. Festői hagyatékát gyűjtötte össze legnépszerűbb művészeink egyikének, Pállik Bélának. Utólszor került szemtől szembe a juhok, aklok hírneves mestere az ő amatőrjeivel. Pállik Bélának ez az utolsó kiállítása is nagy sikert jelentett a közönség körében. Tehát méltó módon zárta e mester pályafutását, amely biztos láncolata volt a pozitiv és soha nem változott elismerésnek. Kevés művészünkhöz volt ily hű a közönsége. S kevés művészünk tudta e hűséget ily megbízható lelkiismeretességgel viszonozni. Ő maga ‚birkapiktor'-nak nevezte magát, a közönség magáévá tette ezt a megállapítást s örült, hogy évtizedeken át nem gyöngülő kiadásban kaphatta a Pállik-specialitásokat. Talán sohasem értette meg egymást mecenás és festő oly teljesen, mint ebben az esetben.

Így állott Pállik Béla az ő különleges amatőrjeivel szemben. Ezen a helyzeten nem változtatott semmit az az áramlat sem, amely a nyolcvanas évek legvégén és a kilencvenes évek elején Pállikot elkülönítette a modern művészektől. Nem zökkent ki kerékvágásából s élete végéig egyazon felfogást és előadást ápolta. Az új naturalizmus, az en plein-air-festés benne hívőre nem talált. Oly pozitiv elme, mint ő, kalandokba nem bocsátkozhatott. Multja, az állandó elismerés s az a körülmény, hogy még a naturálizmus legszebb diadalai idején is mindig akadt lelkes amatőrje, arra bírták, hogy megmaradjon a már sikeresnek bizonyult úton. Mindez azonban nem volt ok arra, hogy egészen távol tartsa magát az új művészet képviselőitől, amidőn művészetpolitikai kérdések körül vita meg harc

kint járt Angliában. És London utcáin, kertjeiben, sétaterein, vizei mentén ez a megértés megszerezte számára a jellemeztem megismerést. Megértette az angol képeket az angol tájékban, az angol levegőben, az angliai világosságban, s a megértett képek nyomán magukat festőiket. Az ő készségük titkát: a magátólértetődést a látásban és ábrázolásban.

Szlányi Lajost idehaza is elismerték, kint is megbecsülték. Itthon a közönség is, a művészet adminisztrációja is, amely a gr. Andrássy Dénes-féle nagy ösztöndíjat juttatta neki. A közönség érdeklődéssel látta legújabb állomásán, a mostanin. A kiállításnak nagy sikere volt. Már pedig a kiállítási sikernek buzdító hatása van a művészre. Minden művészre, mert a megértést jelenti számára. Csak Nietzsche-féle alkotók mondják nagy büszkén, hogy nem akarják, hogy megértsék őket. De ebben a büszkeségben sok a keserűség. Szlányi külföldön is aratott sikert, s a londoni nemzetközi kiállításban, a The International Society of Sculptors, Painters & Gravers tárlataiban osztályául jutott sikerei bizonyára jobban buzdították, mint reflexiói.

GERŐ ÖDÖN

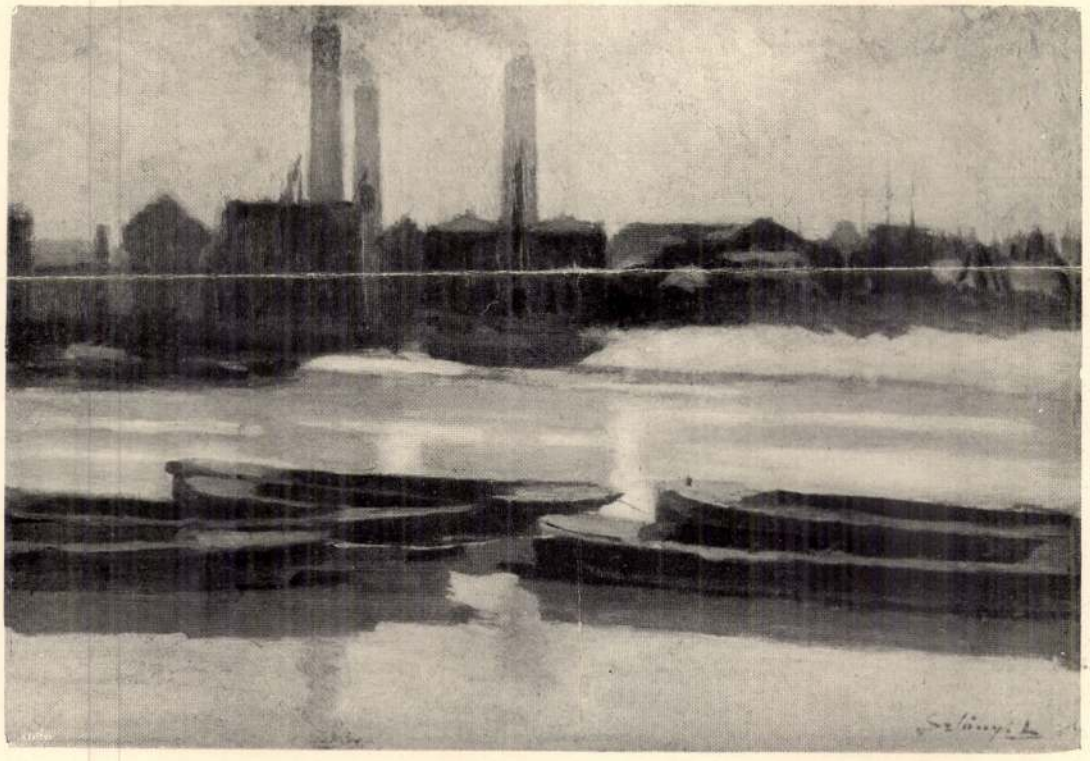

EZÜSTÖS PÁRÁK A TEMZÉN
SZLÁNYI LAJOS FESTMÉNYE

Művészet
1908.

— Szervusz.

— Cikket írsz?

Móni újból elmosolyodott.

— Nem. Sürgönyöztem a pártvezetőségnek.

— Sztrájk?

— Egyelőre nem. Ellenben följelentem egy kissé az agg uzsorást.

„Agg uzsorás" címen Móni csak a nagybátyjáról, Kövér Izsó dr. úrról szokott megemlékezni. Az ujdonság láthatólag jól esett barátjának, mert ő is elmosolyodott.

— Mit csinált ismét? — kérdezte derülten.

Móni azonban szigorúan megrázta fejét.

— Bizalmas pártügyeket nem kötünk a polgári ujságírók orrára. Az uralkodó osztályok kitartott heréinek ehhez semmi közük.

— Mondd meg, Mónikám. Becsületszavamra, nem szólok róla senkinek.

— Igen és délután elfecsegsz mindent agylágyult szerkesztődnek, a tanárnak.

— Azt hiszed, hogy szóba állok azzal az állattal. Undorodom tőle. Most folytatásos tárcát ír „Wörishofeni útjáról". A wörishofeni útjáról. És ez az ember szabadlábon jár.

Móni vállat vont

— Azért mégis csak kitartott here vagy te is. Olvastam a cikkedet a főispáni fogadtatásról. Pfuj. Ha nem csaptak volna ki egy gimnáziumból, ma már nem beszélnék veled. Különben hallom, hogy magyarosítod a nevedet. Igaz?

— Igaz, — hagyta reá a másik kissé bizonytalanul.

— Nagyon jó. Igaz az is, hogy Zomotor nevet választottad?

— Az is igaz.

— Nagyon jó. Zomotor. Remélem, hogy ezután lótejet fogsz inni és Hadúrnak mutatsz majd be kisebb méretü áldozatokat. A mai reakcionárius irány előbb-utóbb úgyis ide vezet. De tulajdonképpen mivel szolgálhatunk neked? Mit keres Saul a próféták között? Mit keres Zomotor úr, a hivatalos „Tassvár" belső munkatársa, az előkelő körök kedvence, a tassvári aranyifjuság oszlopa nálunk, szegény proletároknál?

— Állat vagy Mónikám, — mondotta Zomotor úr szeliden. — Becsületszavamra állat vagy. És most mondd meg, miért jelented föl az agg uzsorást?

Móni még küzdött magával, de a jogos fölháborodás azután kitört belőle. Egy lappéldányt vett föl az asztalról.

— Látod ezt?

— Hogyne látnám. Ez a „Balta" mai száma.

— Úgy van, ez a „Balta" mai száma. Olvastad a cikkemet?

— Melyiket?

— Az új rendőrkapitányról.

— Azt a cikket te írtad? Mónikám, ha még ezért sem csuknak le, akkor igazán reformálni kell a sajtótörvényt.

Móni arcán jóleső büszkeség terjedt el.

— Borsos cikk, mi? Hjah, mi nem írunk limonádéval. Mi nem kendőzzük az igazságot.

— De honnan tudtad meg, hogy a kapitány Nagy-Becskereken vizsgálati fogságban ült?

Móni elnevette magát.

— A tanári milieu kissé megártott neked. Miért kell az ilyesmit megtudni? Az ilyesmit megérzi az ember. Nekem például az az érzésem, hogy a kapitány Nagy-Becskereken vizsgálati fogságban ült. Ha tévedtem, majd helyreigazítom. Minden ember tévedhet.

— Egyszóval egy szó sem igaz belőle.

— Ez lényegtelen. A cím ellenben lényeges volt. Rövid, tömör cím. Csak ennyi: „Megjött a marha". És tudod mit csinált Kövér Izsó dr. köz- és váltóügyvéd úr? Kitörölte a korrekturában. A népies hang bántotta az ő finom lelkét. Ő jobb családokhoz is jár, ahol a házikisasszonyok zongoráznak. Ő nem tűri a durva modort. Én nem vitatkozom vele. Miért vitatkozzam Kövér Izsó dr.-ral? Egyszerűen följelentettem.

— No és gondolod, hogy ennek a följelentésnek valami haszna lesz?

Móni az íróasztalon egy marsot kezdett dobolni.

— Előbb-utóbb mégis csak ki fogom záratni. De Zomotorkám, ha mindebből egy szót elárulsz, majd meglátod, hogy én milyen vicces fiú vagyok. Ismered máskülönben?

— Kit?

— Az új rendőrkapitányt. Ezt a Czeldert, vagy hogy hívják?

— Már beszéltem vele.

— No és milyen? Hülye, vagy gazember?

Zomotor nagyon furcsán vonogatta a vállát.

— Még nem ismerem ki magamat nála. Mindenesetre másfajta, mint boldogult elődje, akit elzavartatok innen, . . .

— Akit elzavartam innen. Mert ha az agg uzsorán múlik a dolog, még ma is itt basáskodik. De én nem vagyok gerinctelen puhány, mint Kövér Izsó dr. és nem nyugodtam addig, amíg a jó ember szépen el nem ment.

Zomotor nagyon furcsán vonogatta a vállát.

— Tudod mit, Mónikám, majd nyugtával dicsérd a napot. Nem tudom, hogy valami nagyon előnyös cserét csináltatok-e! Ez a Czelder furcsa ember. Nem mond sem bűt, sem bát és mindig mosolyog — de azért nagyon fucsa ember. Az ember nem tud vele tisztába jönni. Annyi bizonyos, hogy a pugrisok azt várják tőle, hogy rendet fog csinálni és szörnyen bíznak benne. A megyeházán ellenben már utálják.

— Hiszen ők választották.

— Ördögöt választották. Annyit sem tudsz, hogy a rendőrkapitányt a városi tanács választja.

Móni legyintett a kezével.

— Nem veszek tudomást az osztályparlament törvényeiről. Mi ujság különben a megyeházán? Mit csinálnak az ezerholdasok kasznárai?

Zomotor kedélyesen nyujtózkodott egyet.

Folytatjuk

Pedagógia

Jön idő, hogy apai tisztemben
Szigorúbban kell néha büntetnem.
Keserves nap az ilyen nap nékem,
Vissza hull rám minden büntetésem!

Mert ezalatt bús, mogorva módon
Zord haragba illik burkolóznom . . .
Meg is állom olykor a hasznáért,
Az örök szent pedagógiáért!

Hanem este alig várom aztán,
Míg az álom úr lesz a mihasznán.
Hogy akkor az alvó kis betyáron:
Lecsókoljam a nappali károm!

Szabolcska Mihály.

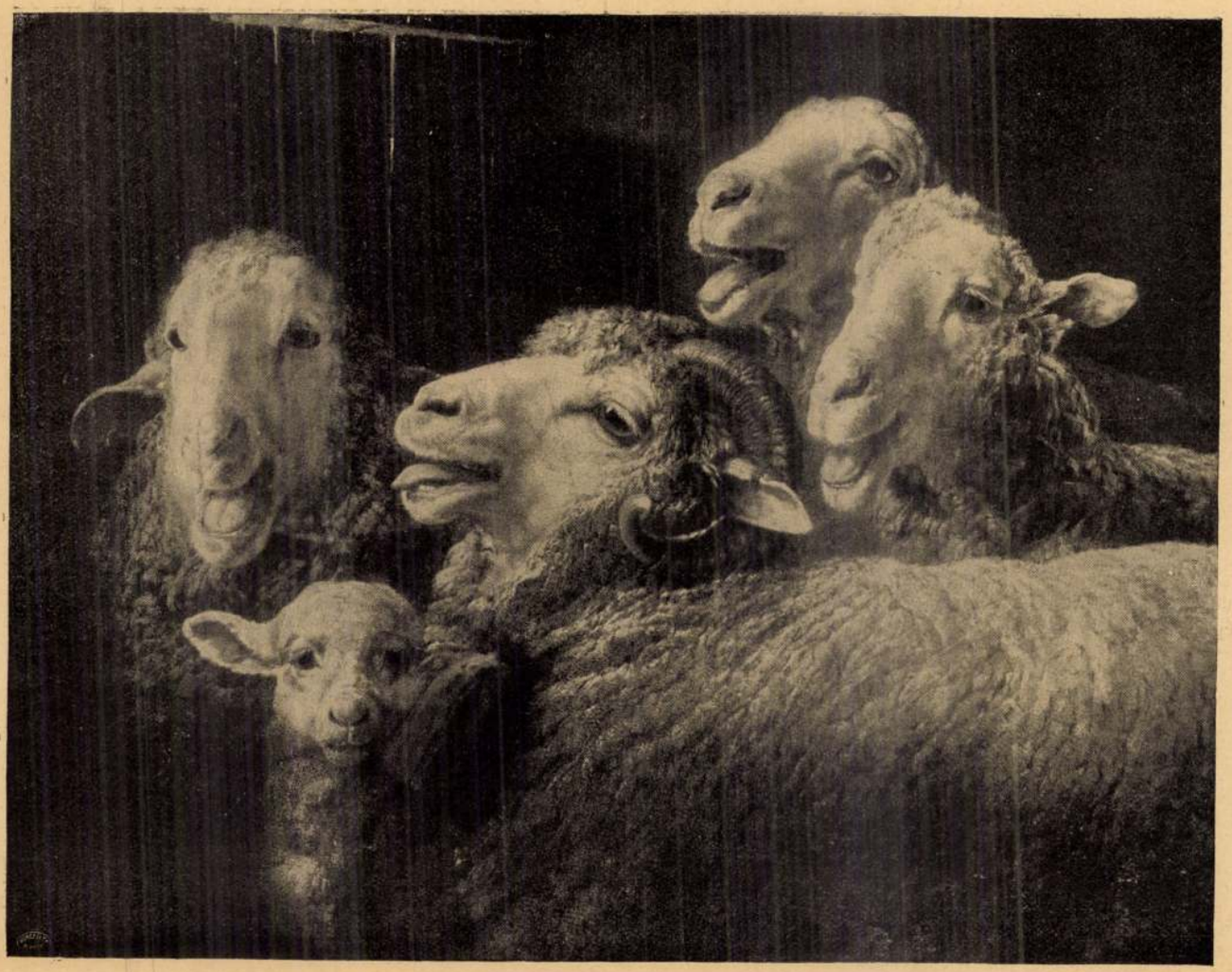

Éhes népség — Pállik Béla festménye

A próbacsendőr

Gyermekmese

Irta Herczeg Ferenc

Élt egy alföldi kis faluban egy Magyar Pali nevü parasztfiu, aki már öklömnyi gyerkőc korában is olyan bátor volt, hogy farkasszemet mert nézni még a falu bikájával is. A feszes, katonás járása miatt a falu népe elnevezte Peczkes Palkónak.

Peczkes Palkó nevezetes volt arról, hogy szívéből gyűlölt mindenféle békebontást és rendetlenkedést. Ha valahol a faluban összemarakodott két komondor, akkor Palkó tüstént közéjük rontott és szétválasztotta őket, nehogy kárt tegyenek egymásban.

A falusi öregek azt mondogatták:

— Akárki meglássa, ebből a gyerekből még csendőr lesz.

Mire Palkó annyira fölcseperedett, hogy kiserkedt a bajusza, egy szép napon búcsút mondott szülőfalujának és peckes léptekkel elment a nagyvárosba. Alkonyatra odaérkezett és egyenesen beállított a csendőrkaszárnyába és kérte, hogy sorozzák be csendőrnek.

A kaszárnyaszobában, hosszu asztal körül, éppen tizenkét nagybajszu csendőr ült együtt. Mindegyik kakastollas kalapot viselt a fején. Mikor az őrmester, aki az asztalfőn ült, meghallotta a falusi legény kívánságát, megsodorta a nagy bajuszát.

— Hohó, öcskös, az nem olyan könnyü dolog ám! — mondta. — Csendőr csak olyan legény lehet, aki híréből nem ismeri a félelmet.

— Ami azt illeti, nem ijedek én meg a magam árnyékától, — erősködött Peczkes Palkó.

— Majd elválik, — szólt az őrmester.

Azzal piroshajtókás, zöld csendőrdolmányt adatott Palkóra, meg kakastollas csendőrkalapot. Azután kivezette a legényt a kaszárnya elé az utcára és így szólt hozzá:

— Most kezdődik a próbaszolgálatod. Alkonyattól hajnalig itt fogsz strázsálni és ha valami rendetlenség esik, rendet kell teremtened. A tűzre, vízre jól ügyelj. A lármás duhajokat, az éjjeli korhelyeket ráncba szedd. A gyorsan hajtó szekeret megállítsad.

— Igenis, értem! — válaszolt Palkó.

Feszesen szalutált, sarkon fordult és neki indult a sötét utcának.

Hideg szél fújt a házak között és egy lélek se járt künn. Csak itt-ott pislogott egy-egy álmos utcai lámpás.

Amint nagypeckesen sétált, egyszerre zúgást hallott és fehér világosságot látott feltünni az utca fordulóján. Palkó tudta, hogy mi legyen az. Automobil. Afféle gépkocsi, amely ló nélkül jár. A kocsi veszett sebességgel iramodott el Palkó mellett. Hárman ültek benne: egy kakasfejü, egy bivalyfejü és egy kutyafejü ember.

— Lassan, hajts! — kiáltott rájuk Palkó.

A kakasfejü kukorékolt, a bivalyfejü bőgött, a kutyafejü pedig ugatott s a következő pillanatban a szekér már eltünt megint az utca tulsó végében.

Száz lépést se tett még a csendőr, mikor már újból hallotta a kocsi zúgását és látta a lámpása fényét.

— De most bizony megállítom őket! — mondta magában Palkó.

Az út közepére ugrott, a vágtató kocsi elé és dörgő hangon kiáltotta: Megállj!

Uj Idők 1908. XIV. 32. sz.

Anyajuh ikrekkel — Pállik Béla festménye

Az az érzése volt, mintha a külső szoba már annyira túl volna zsufolva, hogy a falaknak kell megrepedni. És mintha a tetőt is le akarná rombolni a tömeg, hogy bejuthasson. De mindig hallható volt: — ne félj, ne ijedj meg öreg Agneta.

Agneta boldog volt és megnyugodott. Kezét összekulcsolta és elaludt.

Reggel úgy rémlett előtte, hogy mindez csak álom volt. A fa elégett, úgyszintén a gyertyák is, de még egy csepp viasz sem maradt a tartókban. — — — —

Ameddig az öreg Agneta élt, nem szünt meg ilymódon gondoskodni a meghaltakról. Font szorgalmasan, dolgozott keményen, hogy minden este meggyújthassa a szeretet melegítő tüzét. És boldog volt a tudatban, hogy valakinek hasznára van élete.

Így jött el ismét egy vasárnap, melyen nem látták őt szokott helyén a templomban. Néhány paraszt fölment a kunyhóba megnézni, mi baja történt. Halva találták. Levitték a faluba, hogy eltemessék.

Csak kevesen voltak, kik a következő napon, éppen a mise előtt, örök nyughelyére kísérték. A halotti menetben résztvevőknek arcán sem tükröződött a gyász és a bánat kifejezése.

Egyszerre azonban, midőn a koporsót már a sírba akarták lebocsátani, magas termetü szerzetes jött a temetőbe, a sír mellé állt és a hóval födött hegységre mutatott. Ekkor látták, akik a sír szélén állottak, mint öltözik az egész hegység a leggyönyörübb rózsaszínbe, mintha örömtüzben égne és a hegyoldalon mintha apró, kis sárga lángok gyúlnának, mint megannyi gyertya lángja. Éppen annyi láng gyulladt, ahányat az elhunyt az elkárhozott lelkekért gyujtott.

A gyülekezet ekkor így imádkozott: — Dicsértessék az úr Jézus Krisztus. Ő, kit itt a földön senki sem sirat, legalább fönt a magasban barátokra talál.

Fordította *Turnovskyné B. Ilma.*

Az én hárfám

Az én hárfámon selyemszálból vannak
A csengő-bongó dallamos hurok.
Belőlük lágyan pengető kezemmel
Vad-szilaj nótát csalni nem tudok.
Míg más bemarkol száz acélhúrjába,
Himnuszt dalol a zűrös napvilágba,
Az én hárfámról nem hangzik a dal,
— S ha hangzanék is — vajjon mit érnék el
A halkan zsongó-ringató zenével?
— Másé volna a pálmás diadal.

Az én nótám csak este kél útjára,
S a néma éjben hosszu útja van.
Sápadt holdfénynél föntvirrasztva várja
Sok rajongó, balga, boldogtalan.
Hozzájuk röpül halkan — szellőszárnyon,
A lelkükbe suhan — mint csöndes álom . . .
Suttog nekik: szeressetek tovább . . .
Beszél hozzájuk vigasztaló szókat,
Megbiztatja az ébren álmodókat,
Sebzett szivökre hinti balzsamát.

S azok a szegény — szerelmes bolondok
Tudom: megáldják érte a nevem.
S többet ér ezer lármás diadalnál
Száz pálmaágnál többet ér nekem
Ha tisztahúrú hárfám lágy zenéje
Könnyeket csal azoknak a szemébe.
Kiknek lelkök bánattal van tele.
— S míg befogadnak a szivökbe szépen
Selymes hárfámról tovább száll az éjben
A halkan zsongó-ringató zene.

Lengyel Béla

Pállik Béla †

Saját polgári nevén kívül más neve is volt Pállik Bélának a magyar piktorok közt. A műveltebbek, a képtárlátogatók, a műtörténet-ismerők úgy hívták, hogy magyar Troyon, vagy magyar Paul Potter. Bizonyos dolgai előtt nyelvcsettintve állt meg a képnézők finomabb serege. Nyelvcsettintve, gusztálva, hunyorgatva, mint ahogy azt műértők szokták úgynevezett „ritka példányok" közelében. A különböző jelentős bornemek közt mint ahogy az ó-rajnai szagától már előre bekótyagosodik, kiderül és félrehúzza száját a gourmand ember, körülbelül efféle mimikával láttam egyszer Pállik-képek előtt egy barnazekés urat, egy agrár-gentlemant Bácskaországból, akiről tudtam, hogy ha ősei nem is vágtak utat a Kárpátok alján, nagyszerű üzleteket csinál birkatenyésztés címen, s e fényes üzletnek majd minden aranyát ugyan mire költi? Nem nőre. Még drága babákra avagy nyakkendőkre se. Még csak takarékba sem. Hanem: képcket gyüjt, képeket vesz, képeket kerget, kutat a szélrózsa minden irányában, amelyeken ne legyen egyéb, holdfény, esthajnal, ábránd vagy ideális felhők, hanem csak lónak, kosnak, birkának nevezett paraszti állat. Odahaza ugyan ezért a paszszióért képbolond a címe, de sebaj: öreg, Schylock-szakállu műkereskedők tudják, hogy ha valakit, akkor ezt az urat nem lehet becsapni németalföldi hamisítványokkal. Ha valaki, akkor e boldog úr módfölött ért ahhoz, amit állatfestés formában adnak be a publikumnak, sokszor biz' módfölött svindliző piktorok, s ha valakinek, úgy neki el kellett hinnem, hogy Pállik az ő speciális szenvedélyével szinte egyedül áll, hogy a többiek, amikor állatot festenek, ez híg lőre, spiszburger gartenlaubefestés, s hogy vannak dolgai, amelyek a múzeumfalon bátran várják, vitézül bírják a késő utókort. Ritkák a maguk nemében, egyes példányok holland mesterek képeihez hasonlíthatók s minden pénzt megérnek.

Pállik Bélának egész tábora nőtt ily lelkes amatőrökből, mecenásokból, s nemcsak e haza határain belül. Hamar észrevette a külföld, sőt itt vették észre legelőször, Münchenben, ezernyolcszázhetvenháromban. Innét kezdve valósággal kapkodták képeit, amelyek a naturálizmus gyüjtőszekrényébe sorozhatók, ami stíljüket, festői előadásmódjukat illeti. Ettől a stílustól, ettől a festői törekvéstől, amely mellett Pállik mindvégig megmaradt, azóta messze szaladt az idő. Nagyon messzire szaladt, új virágzásokba lendült, egyszer, hogy sablonos jelzőt használjunk: forradalmi lett, másszor meg ellapult, — de e nagy festői nekikerekedés, s mindazon „izmus"-ok dacára, amelyek ebből kivonatolhatók, a Pállik-képek elsőrangu munkák a maguk célja, a maguk megoldott föladata szempontjából. S rájuk nézve ez a fontos. (*d.*—)

Külföldi babér

Szívszorongva leste Hunnia a londoni Olimpiádon résztvevő magyar atléták szereplését, gyász és szomorúság tölté be az országot, mikor először balsikerek híre érkezett, hogy aztán a kedvezőbb eredmények hallatára annál magasabban csapkodjon az öröm. Ez egy kicsit naiv volt, de mégis szép volt, mert a londoni atléta-verseny, ahová minden náció elküldte a legtagbaszakadtabb s legügyesebb legényeit, igazán nem közönséges dolog volt és a verseny, a testi erő és ügyesség tusakodása akkor is hevíti és izgatja az embereket, ha egyazon fajta legények állanak a porondra, — hát ha még nemzeti versengés is hozzájárul a dicsőségvágy fölkeltéséhez. Az tehát, hogy szinte az egész magyarság várta, kívánta, óhajtotta a magyarok sikerét, ismételjük, nemcsak természetes, hanem szép is volt.

Kevésbbé szép azonban, hogy Hunnia szíve más, sokkal kisebb okok mián is gyakorta elszorul s akárhányszor egy-egy magyar eredetü ember külföldi nem is jelentős személyes törekvését készséggel mint nemzeti ügyet karolja föl s ad neki hamis jelentőséget. Így megy a nemzeti dicsőség számlájára, hogy Beregi Oszkár aki még nagyon messze áll attól, hogy elsőrangu színész legyen, Berlinben sikereket arat-e vagy sem s hogy Fedák Sári ugyancsak Berlinben egy nyári operettben diadalra viszi-e a „magyar színeket", ahogy mondani szokták.

Mindez pedig annál bosszantóbb, mert az ilyenfajta kicsi s abszolut jelentéktelen külföldi komédiás-szereplés lármája elnyomja s elfödi az igazán jelentős és komoly magyar sikerek megérdemelt méltánylását. Mert a komoly sikerek egyre nőnek s odakint nemcsak észrevették, de már régóta számon tartják, hogy a magyar a legtehetségesebb nációk egyike. Amennyi ötletet és egészséges eszmét itt csak egy-egy kávéházban elszórnak beszélgetés közben, abból Németországban vagyonokat csinálnának. Persze becsületes és szorgalmas munkával, — mert többek közt ez is szükséges hozzá.

Különösen jelentősek és számottevők, bár kevésbbé zajosak, az irodalmi sikereink. Egészen közel van az az idő, mikor a külföld nagy és csodálkozó érdeklődéssel fog a magyar irodalom felé fordulni és olyan fölfedezések lesznek az európai irodalmi férfiak számára, aminőket eddig csak a hatalmas orosz irodalmi területek nyujtottak. Jókai, Mikszáth, Herczeg, Bródy már előkészítették ennek a folyamatnak az útját, amely ellenállhatatlan és győzedelmes erővel fogja megcsinálni a magyar irodalom európai karriérjét.

Amilyen visszatetsző, ha minden dolgunkat a „művelt nyugat" tetszésének megfelelően próbáljuk beállítani, s amilyen nevetséges az a hűhó, amit sokszor jelentéktelen külföldi szereplés miatt csapunk, épp oly fontos, hogy az igazi és jelentőséggel bíró munkát, amely a külföldön becsületet szerez a magyar névnek, érdeme szerint méltányoljuk. És az irodalmi munka lesz az, amely a magyarságnak a legtöbb s legjelentősebb diadalt fog szerezni.

L. M.

Előfizetési felhivás

Kérjük olvasóinkat, hogy előfizetésüket mielőbb megújítsák, nehogy a lap szétküldésénél zavar támadjon.

Az Uj Idők előfizetési ára:

Egész évre	16 korona
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „

Az Uj Idők kiadóhivatala
Budapest, VI., Andrássy-út 10.

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Remény. Csakugyan erősnek érzi magát? Mert az ember könnyen hirdeti a lemondást mindaddig, amíg nem áll a valósággal szemben. És az a pálya, amelyet választani akar, nagyon igénybe veszi majd az erejét. Elkényeztetett úrileányok gyakran álmadoznak az önfenntartásról, de keservesen csalódnak, amikor az őrlő, egyhangu munka lesz úr fölöttük. Pályát ajánlani pedig igazán nem merünk, már csak azért sem, mert, saját előadása szerint, ön nem tanult tulajdonképpen semmit. Ismeretei elegendők egy úri életpályánál, de hivatást nem biztosítanak, legföljebb a nevelőnő vagy társalkodónő nagyon keserü kenyerét. Ha azonban tényleg erős az akarata, végezzen el egy év alatt valamilyen kurzust, talán a könyvvitelt és gyorsírást, és azután keressen helyet egy hivatalban. De még egyszer ismételjük, sok örömet ne várjon ettől a jövőtől.

Száva. Mindenekelőtt vessen véget a bizonytalanságnak. Úgy látszik, még mindig azt hiszi, hogy a régi kapocs nem szakadt egészen el. Győződjék meg tehát arról, vajjon igaza van-e? De majdnem biztosak vagyunk abban, hogy ez a kisérlet nem fog úgy végződni, ahogy remélte. És ha egyszer egészen tisztában lesz a helyzettel, mégis csak önmagából kell azt az erőt meríteni, amely új irányt ad a gondolatainak. Nagyon banálisan hangzanék, ha

gálhatja. Nincs többé ghetto sem Rómában, sem Prágában, sem Amsterdamban.

Rafael, Heijermans színművének fiatal hőse, azonban feláll s gyönyörü prédikációban bizonyítja, hogy a régi szégyenletes ghetto még áll, bár falait rég elsikálta az idő. Áll a ghetto az emberek lelkében s elválasztja egymástól az embereket. Elválasztja erőszakkal még a szerelmes sziveket is, akik nem egyazon vallás szárnyai alatt születtek e világra. S Rafael nekiindul a nagyvilágnak, hogy új hitet hintsen az emberek közé, olyant, amelyben a régi ghettonak nyoma sincs.

Vajjon igaza van-e ennek a fiatalembernek? Mik a bizonyítékai?

Gyermek volt még, amikor először látta ezt a lelki ghettót. A keresztény gyerekek azt kiabálták oda a zsidó fiunak: hogy zsidó. Hogy más, mint ők. Pedig tehetett-e erről? Más-e a vére, a husa, nem ugyanazoknak a játékoknak örült-e ő is, mint a többi gyermek? Számtalon tűszúrás éreztette vele zsidó voltát. Ámde észrevette, hogy otthon, öreg vak apjánál is a régi ghetto-világ járja. Nem azt mondogatták-e neki mindig a szülei, hogy maradjon otthon, a családi körben, a rokonok körében, mert ez mégis csak más világ, mint a többi embereké. „A többi ember idegen, azt az igazi kedélyességet, a szépen terített sábesz-asztalt nem találja sehol másutt.“ S rájött még valamire. Keresztény cselédet tart az öreg apja. Csak azért, hogy tüzet gyujthasson olyan napokon, amikor a zsidónak tüzet gyujtania már nem szabad. Vele végezteti azt a munkát, ami meggyőződése szerint bűn az Úr színe előtt. Tehát lealázza embertársát — vélekedik Rafael. És egyebet is lát hosszu töprengései közben. Hogy az ősvallás rozzant fölfogása tisztátalannak tart minden más embert, csak a zsidót nem.

— Ez a ghetto! — kiált föl. S miután igy szemére veti a kereszténveknek és zsidóknak egyaránt, hogy a városok lerombolt ghetto-falait újra fölépítették az emberi lélekben, egy szebb jövő alapjainak megvetését prédikálja.

Ez a dráma magva, kiindulási pontja, eredménye, tendenciája. Vitatkozni lehet arról, vajjon nem látja-e szerző túlsötét szinekben ezt a lelki ghettót s hogy egyáltalán fölfedezhetjük-e valahol ennek a sötét választófalnak nyomát, de meg kell magunkat adnunk művészete erejének. Meggyőz minket hatalmas képeivel, a kis genre-epizódok monumentális erejüvé dagadnak éppen a beléjük zárt alapgondolatnál fogva. Elhisszük ennek a kiváltságos tehetségnek azt, amit hinnünk ad. Hogy aztán mint szövi meséjét, mint virít föl a dohos zsibárus-üzletben egy ideális szerelem, mint alakul az végzetessé s mint fejeződik be szomorún, mindez nem tartozik a drámát éltető alapgondolathoz. Csak folyton illusztrálja. Minden alak egy-egy vetítő tükör, amely új s mindig újabb világítás sugarait veti erre az alapeszmére. Látnivaló, hogy a szerző szívvel-lélekkel azon van, hogy a nagy döntő gondolatot hatalmas reliefben irja bele a drámába.

A szereplők nagy igyekezettel személyesítették az egyes alakokat. Kitünő volt Vágó alakítása. *lk.*

Mintalapok

Az Uj Idők sok olvasója fordult már hozzánk azzal a kérelemmel, hogy ajánljunk nekik olyan mintalapokat, amelyeknek nyomán szép, modern, művészi kézimunkát készíthetnének a kivarrás, csipkevarrás, bőrmetszés, csomózás technikájával, amelyek egyre otthonosabbakká válnak a magyar hölgyek körében. Mindig azt kellett izennünk, hogy eféle mintákat nem ismerünk, vagy legalább is nem ajánlhatunk jó lélekkel, mert a legtöbbje merő utánzat, külföldi import, amely nem felelhet meg a magyar háznak.

Most megelégedéssel adhatjuk tudtára az érdeklődőknek, hogy ime megszülettek a várva-várt magyar „Mintalapok“. Az Iparművészeti Társulat egyik bizottsága szerkeszti s a Társulat maga adja ki a kereskedelemügyi kormány segítségével. A mintalapok kiterjeszkednek az agyagművességre, bőrmunkákra, bútor-, fa-, vas-, fonó- és szövőiparra, tehát felölelik a modern iparművészet legfontosabb ágait.

Az Iparművészeti Társulat eddig négy ily füzetet adott ki, mindegyikben tíz-tíz nagyrétü mintalap van, legtöbbnyire színes nyomásban. Ahol szükség van rá, például a butorterveknél, természetes nagyságu részletrajzok vannak minden laphoz mellékelve, ezek nyomán a lerajzolt terv könnyen elkészíthető. A műnek kiváló értéket ad az a körülmény, hogy csupán oly művészi tervek foglaltatnak benne, amelyeket a Társulat bírálóbizottsága helyesnek és szépnek ítélt. Itt tehát szó sem lehet a külföldi divatlapokban oly szomoru szerepet játszó dilettáns próbálkozásokról. Az eddig megjelent négy füzetben oly tervelők szerepelnek, mint Nagy Sándor, Wiegand, Sződy, Dékáni, Kriesch, Undi Mariska, Faragó Ödön, Nagy Lázár s mások. A magyar iparosvilág két kézzel kaphat a kitünő alkalmon, hogy ily kiváló tervek segítségével a becsületes kézimunkának megadja a magasabb művészi izt. De a műkedvelők s a szép otthon barátai is jó hasznát vehetik e lapoknak, mert itt egyúttal alkalmuk nyílik ízlésük helyes irányban való nemesítésére. Megismerik a jó butor, a szép csipke, a művészi vasmunka, az artisztikus szőnyeg kiváló sajátságait s biztosabb kézzel válogathatnak majd a vásáron. Egy évben hat füzet jelenik meg.

—

Mesevilág — Álomország

Irta Tábori Róbert. Wodianer F. és Fiai kiadása

Két óra alatt megösmerkedtünk egy világgal, amelynek kiváló szereplői az aranyszőrü malac, a pléh-vitéz, a verébkirály és a százezeréves béka, aztán a gonosz tüskebokor és az uristen egyéb hasonló csodái. Minő szép kalandokba bonyolódnak, minő meglepő események hőseivé tette őket Tábori Róbert, e mesék irója! Sohasem fért a fejünkbe, hogy miképpen lehet egy ily kaleidoszkópot kieszelni, amelynek színes formái merőn újak, merőn kigondoltak s mégis tele vannak emberi vérrel, emberi élettel.

A meseirók boldog emberek, nemcsak,

A mostani katedrál alapkövét III. Ferdinánd spanyol király tette le 1227-ben. 266 évig építettek rajta, mégis csak az egyik tornya van 107 méter magasan kiépülve, a másikat nyolcszögletes kupolával csinálták. Az öthajós, nagyméretű székesegyház stílusa gót, francia, renaissance és barok. Belső hossza 130 méterrel beillik kisebb utca hosszának, szélessége 66 méter.

Anyaga gránit. A torony óriási nagyharangjának súlya 17.800 kilogram, üregében elfér kilenc ember. Spanyolországnak ezt a legnagyobb harangját 1637-ben öntötték. Még más tizenkét harang is van a toronyban. A magasan fekvő főoltárhoz Ximenes Ferenc bibornok neve és ízlése fűződik. Rajta, körülötte, oszlop, szobor, életnagyságu ó- és ujszövetségbeli alak. A kórus nagy és gyönyörü, csak az kár, hogy nagyon sötét, dacára annak, hogy 750 ablak, illetőleg ablakrózsája van a templomnak.

A művészileg faragott székek száma hetvenegy. Ennyi kanonokja volt azelőtt a székesegyháznak, most csak húsz van. A székek fölött ugyanannyi márványoszlop, a híres toledoi jáspisból, gót ívek, ezek mögött is ülések: úgy veszik ki magukat, mintha páholyok volnának, minden ív fölött egy-egy ószövetségi alak teljes életnagyságban, domborműben. A székek favésését legszebbnek mondják az egész világon, Domingo Cespedes remeklése, Granada visszavételéből jeleneteket ábrázol.

A székesegyház negyven oltára vagy oldalkápolnája között legszebb a bizanc-arabstílü, nyolcszögletes kupola alatti Capilla prosarabe és a királysirok kápolnája.

Toledoban volt az egyházi tudományok képviselőinek a székhelye, mint a világi bölcseké egykoron Heliopolisban. Ez már romba dőlt, a Naptemplomhoz vezető útról a sok közül, már csak egy obeliszket láttam állani, mult idők csodálatára hogy emlékeztessen.

Toledoban azt hittem, hogy a rendületlenül álló felséges istenházában az idők során időtlen időkig fogják még hirdetni az Úr dicsőségét. Pedig most Spanyolországból riasztó hírek kelnek szárnyra, hogy a toledoi székesegyháznak a kórus, a legszebb kórus fölötti boltozata bedőlt és veszély fenyegeti az egész templomot. Világveszteségszámba menne a toledoi dom elpusztulása, de azt hiszem, megmenthető lesz. Nagy kár, ugyis hogy a legszebb kórus odavan.

Vértes Károly

A birkapiktor

Pállik Béla birkapiktornak mondotta magát, régen, a harc hevében, amikor a nagy nyilvánosság előtt erősen kikezdte Hock Jánost. Most pedig, hogy megnyitotta a műtermét a közönségnek és bemutatja százhúsz képét és tanulmányát, kisül, hogy nemcsak birkapiktor, hanem széles ecsetü festője a magyar rétnek és falunak is. Az ember az első pillanatban nem tartja valószinűnek, hogy valaki, aki csaknem egy emberöltön át gyapjút fest, levelesnek tud formálni egy fát, rá tudja festeni a nyár melegét a horizontra. Pedig ilyesmiben is kiváló sikereket ért el a birkapiktor, látni lehet mindezt az ő kiállításán. Van ott például egy zsombékos rétje, amely csodásan friss, vizes, egy őszi erdeje, amelyen kitünően formálta azt a festői egyveleget, amit a fekete ágak és a rozsdaszínü galy, a hulló lomb és halvány ég formálnak. Hatalmas fakoronát festett egy westfáliai ház mellé: szélesen, odafújva. Mindezek a vázlatok a maguk hirtelenségében szépek: látni rajtuk minő gyorsan fogja föl a festő azt, amit megnézett és mint tudja benyomását egy pár fürge ecsetvonással a vászonra teremteni.

Ezután következik az, amit Pállik Bélánál már megszoktunk: a bravurosan festett birkák gazdag sora. Itt pedig érdekesen kínálkozik a figyelő szemnek a legritkább esetek egyike: megleshetjük, hogyan terem a gyapjú. Vannak itt vázlatos birkák, félig kész, háromnegyedben megcsinált, végre pedig tökéletes és végleges birkák. Olyik képen három-négy birka van együtt: de mind csak aláfestve, odavázolva, csak egyikük teljes, azon aztán meg lehet lesni minden egyes gyapjúszál külön reflexét is. Bámulatot kelt Pállik idevágó készsége: külön technikát eszelt ki a gyapju ily körömszakadtig való festésére. Nekünk úgylátszik, hogy nem is volna szüksége a birkák e mesterének arra, hogy ily körülményesen alakítsa a gyapjút, mert nem egy birkavázlata már a mostani stádiumában kész és befejezett. Azaz teljesen kifejezi a maga birkáját.

Régi, ifjúkori kisérletei, első tanulmányai, ismeretes ló-portréi is itt vannak. Még a legrégibb képei is olyan frissek, mintha tegnap festették volna. Azután látunk más állatokat, nevezetesen egy megdöbbentően kidolgozott mopszli-kutyát, amely a végletekig menő részletezés ellenére is kitünően mutat be egy kutya-egyéniséget. A müncheni tanulmány-időből való egy-két életnagyságu fej, emberfejek, az egyik iskolásan, színfinomságokat keresve, a másik erőteljesen megfestve. S aztán az istálló-intérieurök gazdag sora, a sajátságos istálló clair-obscurral, friss és fürge impressziók. S éppen ezek a gyors vázlatok mutatják legszabadabban a férfias kézirást.

A festőművészet remekei. A nagy európai képtárak nyolcvan válogatott régi mesterművét bocsátja piacra színes nyomatban a Wodianer F. és fiai-kiadócég. E gyűjteménynek most jelent meg a III. és IV. sorozata, amely a többi közt Dürer, Rembrandt, Frans Hals s más mesterek egy-egy művét is tartalmazza. Amennyire olajfestményt sima papiroson reprodukálni lehet, oly jól adják vissza e nyomatok az eredetit. Egészen hű mását adni e mesterműveknek természetesen nem lehet, már a reprodukció méreteinél fogva sem s azért sem, mert átlátszó anilin szinekkel kell reprodukálni a vastag olajfestéket. De amennyit e részben a mai reprodukáló technika el tud érni, azt megkapjuk e kartónlapokon. Az egész gyűjtemény ára 160 korona, előszót Térey Gábor dr. irt hozzá.

Uj Idők 1903. II. 583. l.

Pállik Béla

Az 1880/81. Karácsonyi kiállitáson P.B. egy

Birká-ja becses tanulmány, ez azért is érdekes, mert ama nagy műhöz készült, melyet a képiró a királyné számára fest.

Képzőművészeti szemle, 1881. 12. l.

Pállik Béla e télen befejezi Telelő juhok c. nagyobb képét, melyet tudvalevőleg a királyasszony már két-három év előtt rendelt meg nála. A folytonos megrendelésekkel elhalmazott művész ujból elővette a hatásos, terjedelmes vázlatot s a gondos részletes tanulmányok után az eredeti kompozicion némi változtatást is tesz. E kép egyik legjelentékenyebb alkotásának igérkezik.

n. o. 1881. 12. l.

Templomból – műterem.

(Képzőművészeti szemle 1881. 26-29 l.) februári füzet. (kivonatosan)

Bizony bajos dolog lett volna Pállik Bélának itt Budapesten olya második garmatot alapitania, mint a milyent ott a régi lövőház közelében rendezett be magának, a hol a király nagy lovasképét is festé s a honnan a tavaly kizaklattak. Most már a terjedelmes kert helyén az állat gyógyitó intézet falai emelkednek. A művész váltig keresett megfelelő helyet, de hasztalan. Végre is kénytelen volt uj Pestre menni. Itt megvette az eladó Lutheránus templomot pap lakást és iskolát s műterenné alakitotta. A torony még áll, de a harangokat levétette s eladta a háziur. Az óra és, keresztésaklúp hiányzik, ezeket Csekonics Endre gróf vette meg egy katholikus falusi templom számára. E tárgyak tehát visszakerültek az egyház szolgálatába. Most egy kerek vaskarzat ékiti a torony tetejét, melyről nemzeti szinű zászló lóg alá, annak jeléül, hogy a művész otthon van.

Pállik Béla

Ez a torony rendkívül becses, főleg a kényelmes festőművészre nézve, a ki itt a legpompásabb tájképi tanulmányokat vetheti rásznára.

A toronyban 2 szobát szándékozik építetni, egymás fölé, ezeknek falait díszítményekkel fresko képekkel látja majd el. A padlást kettős műteremmé varázsolja s az apró kerek ~~ablakok~~ nyílások hivatását nagy ablakok fogják teljesíteni. Most mind a helyett csak por és limlom látható itt. Egy rész már át is van alakítva. A lakószobák festői berendezése a háziasszony ízlését dicséri. De legkeresebb a műterem. Ez a tág csarnok magas menyezetével volt valamikor a templom. Oltára helyén nagy széles ablak van jobbról-balról mozgatható függönyvel. Afféle muzeumnak látszik, meghem a kép és régiség tár mellett az állatosztály sem hiányozhatik. A menyezetről hatalmas fekete gólya függ alá kiterjesztett szárnyakkal s a falakon mindenfelé állatfejek gipszöntvényei. A régiségeket vehány renaissance modorú szekrény képviseli, továbbágy nagy diófa láda, melynek gazdag vas ornamentációja érdekes magyar motívumokat mutat s a melyet Pállik potom áron vett s most már jó pénzt igérnek érte. Végül népjelmezek, szőnyegek, edények festői elrendezésben. A falakon tanulmányok, vázlatok soha be nem fejezendő képek a melyek közt majd egyszerű vázlaton, majd gondosan kivitt képeken a művész neje látható. Egy tanulmány fejhez Mészöly Géza ült mintagyanánt. Tellemvetes Streit F., egy pupos ember arcképe is, kinek neve nem rég ~~egy~~ a műcsarnok egy pompás téli tájképén volt olvasható. Mindkét festmény még a művész münchenni tartózkodása idejéből való.

Évek óta diesekedhetik megrendelésekkel, a melyeknek csak most, állandó, kényelmes otthonjában tehet eleget.

A nükor nála voltam Szögyény Marich László fehérmegyei főispán

Prellik Béla

arcképét fejezte be. Életnagyságú álló alakban, magyar öltönyben van ábrázolva. Még sikerültebb b. Wenckheim Béla arcképe, mely szintén kész van s a nemzeti kaszinó termét fogja ékíteni. A művész e képet legszerencsésebb alkotásának tartja. Ugyancsak a casino számára készül gróf Károlyi György térdképe, mely másolat lesz Charlemont Hugo egy korábbi eredeti műve után.

De tulajdonképeni terén jobb szeretjük a művészt, mert azon jó formán egyedül áll. Ha a királyné által rendelt Téli táj Juhokkal s a nemzeti muzeumnak szánt Delelő c. nagy kompozicióit befejezi: nazai képirásunk két jóravaló művel gazdagodik.

Egy sikerült állatképen előttem tette meg az utolsó ecsetvonásokat. Gróf Batthyányi Elemér palotájának egy salonjába való, hol a kandalló fölött márvány keretbe illesztik. Pompás perzsa agarat tüntet föl, a szőnyegen heverve s figyelme, mutha neszt hallana. Mellette mozaikból ~~készült~~ berakott chinai(?) asztalka áll, rajta poharak és nargilé. Az ebb kóczos, selymes szőrét elég természetes hatással festé a művész. Nemsokára Wahrmann Mór képgyűjteménye is gyarapodik egy kedves művel, ki tudniillik csevegés közben rendelt meg egy állat képet s másnap a művész nehány vonással megfesté az első vázlatot, mely Juhetetést ábrázol s a Mohó étvágyú, türelmetlen gyapjásokat egészséges humorral jellemzi.

A nagyszámú, félig kész műveket különben lehetetlen mind elősorolnom. Csak hármat emelek ki. Az egyik terjedelmes tájkép s a Nagyorosi pusztá-t tünteti föl, gémes kutakkal, hazatérő juhnyájjal, mozei munkások csoportjaival, melyek azonban még csak szürkén vannak aláfestve. Sok közvetlenség és jó megfigyelő

Pállik Béla.

tehetség nyilváról a Liba-
család c. müvön, meg
majdnem készen is van. Lu-
dak és apró sárga pelyhes
libák csoportja ez, magas fűben.
Végül egy nagy Kakasviadal
köti le érdeklődésünket. Az
ütközet szinhelye egy vadregé-
nyes szemét domb a kert
alján. A két Menfél —
nemes kokinchinai ivadékok-
felborzolt tollakkal, kacraga-
tató haragjuktan meg csak
farkasszemet néznek s tare-
juk félelmes pirja szemük
szikrázó tüze elárulja ádáz
szenvedélyüket. Egy perc még
— s egymásra törnek. Tanuk
gyanant a tyukok szerepel-
nek s kivancsian lesik a pár-
baj véres eredményét.

Müvészünk jelszava: „Egy
vonást sem fejből, mindent
a természet után" S részben
e szigorú elvének köszönheti
eddigi sikereit.

Ujpesti gyarmatát úgyren-
dezte be, hogy elméletét
a gyakorlat által könnyen érvé-
nyesithesse is. Ha állatképet
fest: csak fel kell nyitnia
mintermé egyik ablakát s föl-
táról előke „állatkert"-je
a melye méltán lehet büszke.

Sa mi szincs a háznál: a
szebbnél szebb, telivér pari-
pák, azokat a közel levő
udvari istállókban tálálja
meg a müvész.

Prém József

A képzőmüvészeti társulat
választmányi tagja 1881-ben

A párisi szalonban kiállitok
Juhákolját a természet élénk
és gondos megfigyeléséért igen
elicséri Dubosc de Pesquidoux.
Képzőmüv. szemle, 1881. 94 l.

1881. őszi kiállitáson

Pásztorélet, tájék, nagy fákkal
nyájjal, szamárral, libákkal
ludakkal, furuljázó parasztal
és 3 gyermekkel. Továbbá Liba
család kedves idyll.
u. o. 1881. 155 l

Pállik Béla festő 1

Szana T. Magyar művészet 1889

Sz. nagy Mihályon 1845. febr. 2. hol már gyerekkorában szivesen rajzolgatott s a legelső utba igazításokat Sztáray Mária grófnőtől kapta.

Tanulmányait Ungváron kezdte és ten folytatta, de bár nem volt vossz tanuló, a művészet jobban vonzotta s abba kapta a tanulást, hogy komolabban foglalkozhassék a művészettel. Járt Landau városi rajziskolájába s Van der Venne haltéri festő iskolájába is, a míg szülei meg tudták ezte fizetni a tandíjat.

Mintán azonban nem sokáig tudták, szorgalmasan látogatta a muzeumi képtárt s másolta a régi s ujabb mesterek. Itt is merkedett meg Valentiny Zánostal, ki már ekkor ügyes festőkéreben állott s a ki szivesen szolgált neki felvilágosítással. Évekig dolgozott itt, közbe azonban, mintán egyedül a festészettel tartotta fen magát, minden téle megbízatást elfogadott. Festett eleső pénzen arcképeket, tájképeket genre képeket sőt mét szinpadi díszletet is

A 60-as évek közepén Waldstein gróffal, Sztáray grófnő fivérével hozta össze szerencséje, ki Andrássy Gyula gróf mistelnek is kimutatta, ki méltányolva tehetségét, 1867 ben Bécsbe küldötte állami ösztöndíjjal. Négy évet töltött az akadémián s tanult Engerth Edénél, a történelmi festészet tanárának, de már ekkor inkább az állat is genre festés iránt érzett hajlamot, mint a történelmi festészet iránt.

Akadémiai tanulmányai alatt is folyvást arcképeket festett hogy könyebbé tegye a megélhetést s eltarthassa szülőit, kik 1868-ban hozzá költöztek.

A kiráfi pár arcképet két izben is festette: Először Waldstein gróf megbízásából Nagy Várad, majd Tiszll Lajos gróf párt fogása mellett Zágráb számára. A nyarat

Pállik Béla

2

Kendeffy Árpád boldogfalvi birtokon, vagy Waldstein gróf várpalotán kastélyában töltötte.
Ez utóbbi helyen készítette akol tanulmányait, a mesterek később sok szerencsével használt fő állatképein. De megfestette egyúttal a kastély plafondját is Aurora ébredését ábrázolva sok technikai ügyességgel de Guido Reni eltagadhatatlan hatása alatt.

1871-ben újabb állami ösztöndíjat kap, ezzel Münchenbe ment, s kizárólag csak állatfestéssel foglalkozott. Ditz és később Piloty iskolájában dolgozott.
Itt készítette a Delelő nyáj-at melyet a bécsi világkiállításon állított ki hol éremmel tüntették ki s megis vette egy amerikai.

1874-ben már mint ismert nevű művész tér vissza Budapestre s már itthon festi a Birka akol-t, melyét valóságos versengés volt az amateurök között, s a mesterek Tichy Viktor gróf váltott magához. A festmény az 1878-iki párizsi világkiállításon már az ő tulajdonaszámint szerepelt. Később a Hôtel Drouotban került árverés alá, a hol 14000 frankot fizettek érte.
A Birka akol sikere után a magyar aristokratiának valóságos divattá vált Pállik tumogatása.
Sajátságos azonban, hogy nem genre-ének művelésére bátorítókat, hanem többnyire arcképeket kivántak tőle.
A 70-es évek közepén egymásután festette Deák Ferencz, Sennyey Pál báró, károsi György gróf s a főispánok arcképeit, míg a képzőművészeti társulat kiállítására küldött apró állatképei rendesen a jobbmodú polgárság körében találtak vevőre.

Nagyobb igényű képe ez idő tájon I. Ferencz József király lovas arcképe, melyhez ő Telsége egyszerűnyszer naga is ült Gödöllőn. E festmény révén rendelt meg Erzsébet királyné néla egy festményt. A királyné számára festette Pállik a Teleló juhokat Horszu sorát festette meg a hires

Pällik Béla

3

verseny lovaknak s kedvencz kutyáknak.

1880. Budapestről Uj Pestre költözött, a hol uj és sajátsagos műtermet rendezett be magának.

A nyugalmas életet azonban szambája megzavarta. Orvasaki hosszú időre eltiltották a festéstől. Ekkor a jövő reinés által kinézva az énekesi pályában keresett kárpótlást. Nagy szorgalommel kezdte művelni szép tenor hangját, szerepeket tanult.

Közben élenken foglalkozott művészetünk ügyeivel, terékny részt vett a képzőművészeti társulat üléseiben, s mithogy a dolgok fejlása nem volt nyérre több özben támadást intézett a társulat vezérfárfiai ellen, a kik nem egyszer ildomtalanul utasitották vissza fölszólalásait. Ellenzéket szervezett a társulatban, a mi ért aztán a hatalmon állók mindent elkövettek, hogy elkedvetlenitsék s távozásra birják, mi végre is sikerült nekik.

1883-ban őszén eladta műtermét s külföldre utazott, hogy mit operaénekes alapitson jövőt magának. Énekelt Dortmundban, Düsseldorfban, Breimában, Kölnben, Berlinben, Weimarban. 31 opera szerepet tanult be pár ér alatt.

Düsseldorfban lakott állandóan, a nyarat pedig Nordkirchenben, Esterházy Miklós gróf kastélyában töltötte. A nyugodt élet oly jó hatással volt rá, hogy szemei 2 év alatt megerősöltek s újra ecsetet foghatott. Düsseldorfi cakásán műtermet rendezett be s első képeit két életnagyságú birkafőt a düsseldorfi tárlatra küldte mely rendkívül föltünést keltettek, s Pällikot a legjobb német állatfestőkhoz hasonlitották. Különösen kiemelték charakterizáló képességét s rendkívüli technikai ügyességét, meggel ámulatba ejtett mindenkit. Hatalmas szinei s széles ecsetkezelése a gyapju megfestésénél ép oly feltünést keltettek, mint az

Pällik Béla 4

Orr, fülek és szemek ábrázolásának gyöngédsége. Másik festménye, az Etetés talán még a birkafőknél is nagyobb szert arat ott.

Pällik e sikerek után ott hagyta az énekesi pályát, s gróf Esterházy Miklós hívására annak tatai kastélyába költözött s kapott fényes mintermet. 1887 óta ott is tartozkodik állandóan.

Több adat nincs.

u. o. repr.

1. A Kiráj képe fénymetszet.
2. saját arcképe.
3. vehány tanulmány
4. A nordkirchen kastély kapuja
5. A liba család
6. Gróf Náadasdy Ferencz (lovaskép)
7. Birkacsokol.
8. A gesztikarain
9. Anyabirka bárányokkal
10. Juhok és bárányok.
11. Etetés.

Magyar Müvészet 1927.525.o. Kerényiné

Pállik Béla:Tisza István gróf ifjukori arcképe.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
384.l.

Péczely
Béla

P á l l i k B é l a

arcképe/fénykép után/

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
385.l.

Péczely
Béla

P á l l i k B é l a :

Anya bárányokkal

Olajfestmény

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
387.l.

Péczely
Béla

P á l l i k B é l a :

Birkafejek

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
388.l.

Péczely
Béla

P á l l i k B é l a :

Az atyási szárazmalom.

Olajfestmény

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
389.l.

Péczely
Béla

P á l l i k B é l a :

Birkák

Olajfestmény

Magyar Müvészet 1927.17.o. Kerényiné

Pállik Béla /1845-1908/:Delelő nyáj.
1873.
Somlyó Ernő tul.

M Ű V É S Z E T
X.évf.1911.
145.

Péczely

P á l l i k B é l a :

Kosok az akolban.

Olajfestmény

Társulati dij,1897.

Pállik Béla festő (1857–1909)

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. máj. 10. 9-11.

Radó Antal: Festészetünk a Kiállításon

Pállik Béla, festő

Revue de Hongrie

1908. I. ann. 502. l.

Szlányi Lajos és Pállik Béla kiállítása a Műcsarnokban.

Ybl

Pállik Béla festőművész 1845-1908.
3 birka és 2 másik festménye.

Budapesti Hirlap 1882. VII.6.
184.sz.2.o. /Sz.és M./

Pállik Béla festő, 1845-1908

Pásztortűz, 1931. 25-26 sz.

565. l.

Gulyás Károly: Marosvásárhely képtára

Patak Jenő

Pálik Béla festő/19.sz./a zágrábi megyeházára a királyi pár nagy arcképeit festette,koronázási diszruhában.

Fővárosi Lapok 1870.I.III.30.276.old.

P a l l i k Béla festő:

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
27-28.
"A mult évi müncheni szezon..."

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1879. febr. 14. 5.

a hivatalos lapból: A képzőművészeti
társulat az orsz. képzőművészeti
tanács tagjává...

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1879. febr. 1.

Pállik Béla kitünő festőnk....

Pallich Béla festő

Budapest. Kirlap. 1881, XI. 6.

143. n. Melchsel. to Mario Proth:

Magyar Kolon.

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1879. jul. 22. 3.

Pállik Béla műtermében

Pállik Béla festő

Jbl

Budapesti Hirlap, 1881, XII. 6

173. sz. 3. (cz-ci h.)

Pállik Béla festő

Hbl

Budapesti Kvilap. 1881. XI. 13. és 14.

150. n. h. o. (h. és k.) és 151. n. h. o.

(h. és k.)

Pállik Béla, festő

Jbl

Budapesti Milap, 1881, X. 27

133. o. 5. o. A magyar Képzőművészeti

Akadémia.

Pállik Béla festő (1854-1908)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 24. 4-5.

Prém József: A jubiláris műtárlat.

Pállik Béla festő (1854-1908)

Pesti Hirlap. 1886. szept. 22. 5.

Magyar mintaszt Kiel földön

Pállik Béla festö.

Szab.Nép.1950. 166.sz.jul.20. 6.l.

Anglia, Pällik Béla

ottani kéjci

Budapest Kiolap, 1881, XII. 6.

173.n. 3.o. (K. és M.)

Anglia
Pállik Béla 3 birkafestménye. Ybl

Budapesti Hirlap 1882.VII.6.
184.sz.2.o. /Sz.és M;/

Düsseldorf. Pátkh

Pesti Hirlap. 1884. jan. 21. 3.

Pátkh Béla a képzőmüv. Társulathoz....

Düsseldorf. Pállik

Pesti Hirlap. 1884. apr. 5. 12

Pállik Béla festőművész...

Ujpest. Evangélikus templom

Pesti Hirlap. 1879. okt. 11. 3.

Napi hír

Pálfik Béla, mint annak idején Rözöltük....

Olmütz. Pálék.

Pesti Hirlap. 1886. Szept. 22. sz.

Magyar művész Külföldön

Olmütz. Pállik

Pesti Hirlap. 1886. szept. 22. 5

Magyar művész kiülföldön

Patak Jenő

Zágrábban a megyeházá részére Pálik Béla festő elkészitette a királyi pár nggy arcképeit.

Fővárosi Lapok 1870.I.III.30.276.old.

Budapest

Ybl

Nemzeti Muzeum képtára,
Pállik Béla nagyobb festménye.

Budapesti Hirlap 1882.VII.6.
184.sz.2.o. /Sz.és M./

Táblakép. Br. Radvánszky arcképe.
Pállik

Pesti Hirlap. 1879. jul. 22. 3.

Pállik Béla műtermében

Táblakép. Zichy-arckép, Pállik

Pesti Hirlap. 1879. jul. 22. 3.

Pállik Béla műtermében

Nemzeti Múzeum (Pallik Béla) műgártoló

Jbl

festmánye

Budapesti Hirlap 1882, I. 10.

10. sz. 4. o. (sz. és M.)

Táblakép. „Delelő" Pállik

Pesti Hirlap. 1879. jul. 22. 3.

Pállik Béla műtermében

Táblakép. „Agárdi falkavadászat".
Pállik

Pesti Hirlap. 1880. mérc. 28.

Tavaszi tárlat

Táblakép. Gr. Almássy Fidél
archépe, Pállik

Pesti Hirlap. 1879. jul. 22. 3.

Pállik Béla mutermény

Táblakép. Ferenc József

kivály arckége Pallik Béláth

Budapesti Hirlap, 1881, XII. 6.

173. sz. 3. o. (Sz. és Ke.)

Jbl

Táblakép, A libacsalád

Pallik Bélától.

Budapesti Hirlap, 1881, XI. 13. 14.

150. n. 4.0 (Szám.) és 151. n. 3.0

(Szám.)

Jbt

Tablakep, Libák Pállik

Bélatól.

Budapesti Kiilap 1881, XI. 6.

143. n. Melléklet, t.o. Mario Proth:

Magyar Szalon.

Tablakép, lö-portrait-k

Pallik Bélától.

Budapesti Hirlap 1882, I. 10.

10. n. h. o. (cf. ed. k.)

Festészet. XIX sz. Táblakép. „Iuh-akol." (Pállik)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 24. 4-5.

Prém József: A jubiláris műtárlat

Pac

Festészet XIX./XX. sz. – Önálló táblakép

Pállik Béla képei

Revue de Hongrie

1908. I. ann. 502. l.

Szlámyi Lajos és Pállik Béla kiállítása a Műcsarnokban.

Táblakép. „Rattler-család.“ Pállik

Pesti Hirlap. 1879. jul. 22. 3.

Pállik Béla mutatványai

Tablaký lökéjmás Pattik Bélátol

Budapesti Hirlap, 1882, II. 26.

57. n. 3. o. (Körk.)

Tk

Tablakój, Liba család Pallik Bálától

Budapesti Hirlap 1882 IV 2

91. sz. 1. o (tárca)

Sz. Gy. A nagyfeltörje mükcállítás Bécsben

Táblakép. Kutyaportrék. Pállik

Pesti Hirlap. 1880. okt. 4. 4.

Kacziány Ödön: Ösz-i műkiállítás

Pálik Béla "Egressy halála" c. fel-
mondásáról.

Fővárosi Lapok 1866. VIII. 25. 779.

Hír

Táblakép. „Delelő", Pállik

Pesti Hirlap. 1884. apr. 9. 10

Pállik Béta „Delelő" c. képe...

Pálik Béla festőművész "Egressy halála" c. képéről

Fővárosi Lapok 1865. VIII. 25. 779.

Hír

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1884. apr. 5. 12

Pállik Béla festőmüvész....

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1884. jan. 21. 3.

Pállik Béla a kép[illegible] tárulatban...

Pálfi Béla festő

Pesti Hirlap. 1883. nov. 2. 4

Pálfi Béla festőművészről
ének ....

Pállik Béla festőművész örököndíjáról

Fővárosi tapok 1867. VIII. 4. 711.

Itír

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1886. Szept. 22. 5

Magyar művész Külföldön

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1885. máj. 10. 9-11

Rodó Antal: Festésptünk a Kiállitáson

Kiállitások
Pállik Béla müteremkiállitása, Bpest, 1903. dec.6.

Művészet, III., 1904. 51.

Kiállitások

Pállik Béla fotó

Pesti Hírlap. 1886. nov. 24. 4-5

Rém József: A jubiláris műtárlat

Pállik (Béla)

festő

Budapesti Szemle, 1893.

LXXIII. 276.–293. l. Fittler Kamill:
a Képzőművészeti Társulat téli tárlata.

Pállik Béla, festő

Budapesti Szemle, 1890.

LXI. 149.–160. l. Pasteiner Gyula:
a Képzőművészet téli tárlata.

Pállik Béla

festő

Budapesti Szemle, 1882. XXXI.

133 – 142., 303 – 311. l.

Ampelos: A bécsi szalonról.

Pállik Pál festö.

Képzömüv. Szemle. 1880. 10. sz. 149. l.
11. sz. 155-61. l.
11. sz. 163. l.

Pálkik Béla, festő, 1845-1908

Pásztortűz, 1931.25-26 sz.
565. l.

Gulyás Károly: Marosvásárhely képben

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1880. okt. 4. 4.

Kacziány Ödön: Őszi vindkiállítás

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1880. sept. 25. 4.

Magyar művészek az őrzi tárlaton

Tábla-kép, 2 nyerges ló Pállik Bélától

Budapesti Hírlap, 1882. X. 21.

290 sz. 1. o. Berényi László: A mű-tárlat (tárca)

Táblakép, Liba család Pállik

Bélától.

Budapesti Hirlap 1881, X. 5.

110. n. Melléklet, Berényi László:

A magyar Salon II

Jablanép, Kosok Pallik Bélatól

Budapesti Hirlap 1881, X. 5.

110 n. Melléklet, Berenyi László:

A magyar Salon II.

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1880. szept. 6. 3.

Magyar művészek Bécsben

Pállik Béla photo

Pesti Hirlap. 1880. aug. 22.

Kaas Ivor: Magyar festők

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1880. aug. 8.

Kaas Ivor: Magyar festők

Pállik Béla festő

Budapesti Szemle, 1894.

LXXVII. 302.–315. l. Pasteiner Gyula:
a Képzőművészeti Társulat Téli tárlata.

Pálffy Béla festő

Pesti Hírlap. 1889. okt. 11. sz.

Napi hír

Pálffy Béla, mint annak idején
közölték....

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1879. dec. 15. 3.

a Képzőművészeti társulat 17-ik..

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1879. okt. 30. 4.

Maleczky Vilmosnál, a Nemzeti Szinház tagjánál....

Pálli-k

Magyar Minerva IV. 1904-ii.

502.l.

Pállik Béla, festő 461

Budapesti Hírlap, 1882. X. 21.

290 r. T. o. Bereczki László: A mű-

tárlat (tárca).

Pállik Béla, festő

14

Budapesti Hirlap, 1881, X. 5

110. n. Melléklet, Bonénzi László:

a magyar Salon II

Pallik Béla [illegible] [illegible]

Budapesti Hirlap. 1882, II 26

57. n. 3. o. (h. és k.)

Pállik Béla festőművész

Fővárosi tapok 1869. VI. 1. 486.

A Képz. Társulat kiállításáról

Pallik Béla fastó

Budapesti Hirlap 1882. VII. 6

184. sz. 2. o. (G és K)

Pallik Béla festő

Budapest: Hilag. 1882. II 25.

56 n. Mellékhet, 3-a

Pallik Béla festőminy

Budapesti Hirlap. 1882. III. 1.

60 n. h. o. Munkácsy ittha II

Pallek Béla pstő

Budapest Kvilap. 1882. IV. 2.

91. n. 1. o. (tarca)

Ny. Gy.: A nemzet kőzi mükiállítás Bécsben

Pallik Béla festő

Budapesti Hirlap 1882. III 25

84.4. 3.0. (Ch. és Kr.)

Pallik Béla festò

Budapest Philap. 1882, II. 28

59.n.4.o. Mauhaim Athen I.

Pallik Béla festo

Budapest, Heilag. 1882. I 10.

10. h. no (h. és k.)

Pállik Béla, festő

Kotalikus tremle. 1909. I. h.

59-68. o.

x: Téli műkiállítósal.

Művészetelmélet.

Tér és Forma. Vé. f. 1932. 266-269 l. Háb

Kosma Lajos: Atelier-iskola lakás művészeti osztályg.

Pálik, festő

Pásztortűz, 1931. 25 sz.
565. l.
Gulyás Károly: Marosvásárhely
képtárában.

Patak Jenő

Pálik Béla festő/19.sz./a zágrábi megy
háza részére a királyi pár nagy arcké
peit festette koronázási díszruhában.

Fővárosi Lapok 1870.I.III.30.276.old.

Pálkh Béla fejtő

Pesti Hirlap. 1881. okt. 3.

Szemere attila: Az ozfi tárlat

Pálik Béla, festő

Olvasó nő c. képét a Társ. kiall-ra meg vette 100 ft-ért

Képzőművészeti Társulat

Műcsarnok 1868. I.

159-160. l.

Pállik.

Pesti Hirlap.1882.máj.27. 4.l.

Pállik festö.

Pesti Hirlap.1882.jul.8.3.1.

Pallik festö.

Pesti Hirlap. 1882. aug. 8. 2-mell. 1. l.

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap,1882.nov.12.10.
A bécsi mütárlatról

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap, 1882. okt. 22. 9.
Porzsolt Kálmán: A mücsarnok
őszi kiállitása

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap, 1883. máj. 23. 12.
Szinház, zene, képzőmüvészet

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap, 1883. jan. 12. tárca. Prém József: Magyar mütermek

Táblakép. „Jó barátok", Pállik

Pesti Hirlap. 1879. febr. 1.

Pállik Béla kitünő festőnk ....

P a l l y a Celesztin festő

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
74.
"Müvásár"

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1882. ápr. 17. 4.

az Orsz. képzőművészeti társulat

rk. közgyűlése

Pattik Béla festő

Pesti Hirlap. 1882. márc. 31.
2 mell.

a bécsi nem zet Rózi mint Eiállítás

Pallik Béla festő

Pesti Hirlap. 1882. márc. 10. 4.

Munkácsy Budapesten
apróságok

Pállik Béla festő

Pesti Napló 1882. jún. 1. 3.

---

a Király életnagyságú

arcképét....

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1880. dec. 8. 4.

az orsz. képzőművészeti társulat
választmánya....

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1880. dec. 30. 5.

Pállik Bélát a honvédelmi minisztérium részéről

Pállik Béla festő

Pesti Hilap. 1880. jún. 8.

Orlay Soma temetésének leírása

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1880. jún. 20.

Kaas Ivor: Magyar festők

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1880. máj: 29. 3.

A magyar festészet emelése

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1880. márc. 28.

-y-la: Tavaszi tárlat

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1880. márc. 18. 5.

Mapi hír

A magyar Rejzőművészet pástolása érdekében....

Péllik Béla festő

Pesti Hirlap. 1882. márc. 7. 5.

Munkácsy és neje....

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1882. febr. 21.

Munkácsy Budapesten

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1881. máj. 19. 5.

Sisemlék Orlay Somának

Pállik Béla festő

Pesti Hirlap. 1881. jan. 4. 3.

a Mücsarnokból

Pállik Béla festő

Magyar Művészet, 1927

519-523.o.

Ibl Ervin: Gróf Tisza István otthona.

Pállik Béla festőművészről

Fővárosi lapok 1870. III. 30. 276.

Hír

Pállik Béla, festő

Művészet, III., 1904. 51.

Kiállitások

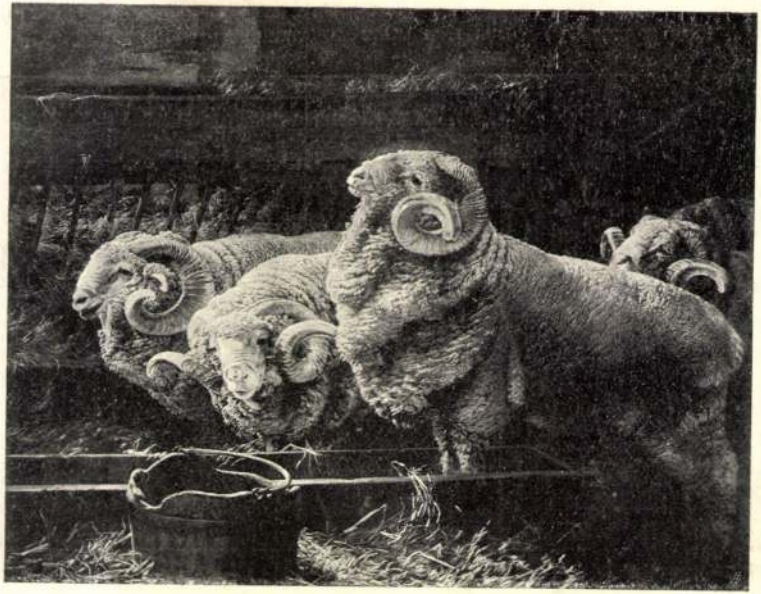

97. Pállik Béla: Kosok a vályúnál.

317. Bridgman, Frédéric: Az algiri régi város. (A szomszédok.)

798. *Pállik Béla:* Tigrisvadászat.

296. *Daffinger Moritz Michael:* Férfi képmás.

6. Pállik Béla: Éhes népség.

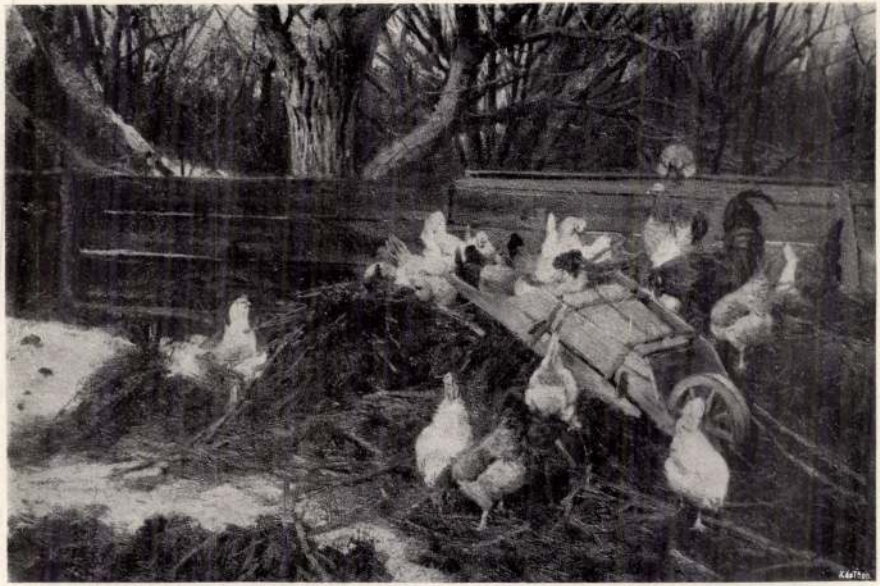

8. Vastagh Géza: Tyúkcsoport.

208. *Pállik.*

191. Munkácsy.

108. Pállik Béla: Anyajuh ikrekkel.

38. Glatz Oszkár: Játszó gyermekek a Balaton partján.

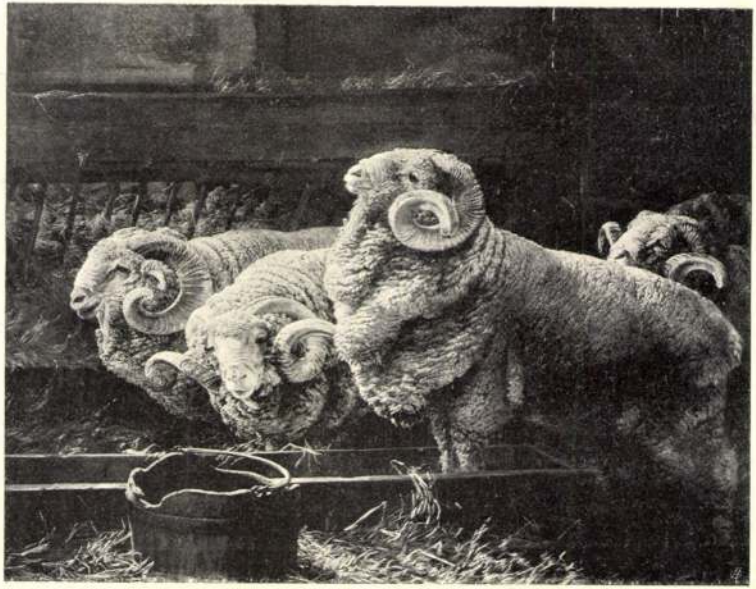

97. Pállik Béla: Kosok a vályúnál.

317. Bridgman, Frëderic: Az algiri régi város. (A szomszédok.)

Pállik Béla

Műcsarnok 1932. febr.-márc. K.

PÁLLIK BÉLA: A MŰVÉSZ NEJE

BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ: ALVÓ CSAVARGÓ

754. *Pállik Béla:* Birkák.

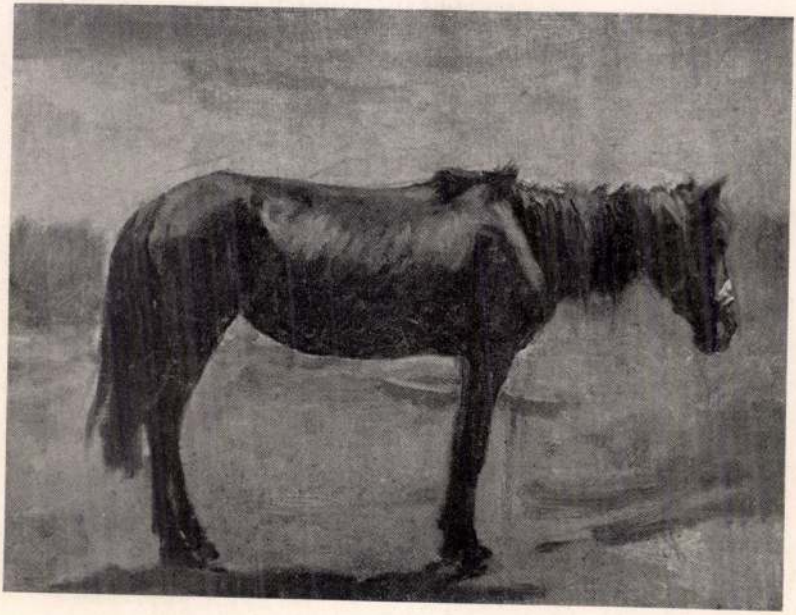

771. *Pettenkofen August von:* Gebe.

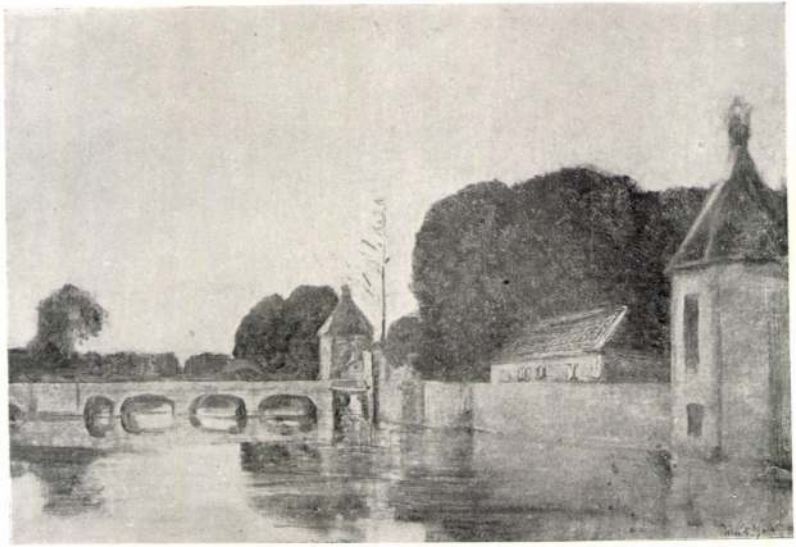

296. *Pállik Béla:* Nordkirchen.

Pállik Béla

Áverces Körlöny 1939. 4. sk. 4.

83. *Ferenczy Károly:*
Tanulmány a „Hegyi beszéd"-hez.

798. *Pállik Béla:* Tigrisvadászat.

VI 296. *Daffinger Moritz Michael:* Férfi képmás.

Pállik Béla

693. *Pállik Béla:* Kosfej.

873. *Thorma János:* Aratók. Olajf.

473. *Pálik Béla:* Mezőn.

318. *Koszta József:* Tanya.

366. *Pállik Béla:* Tájkép.

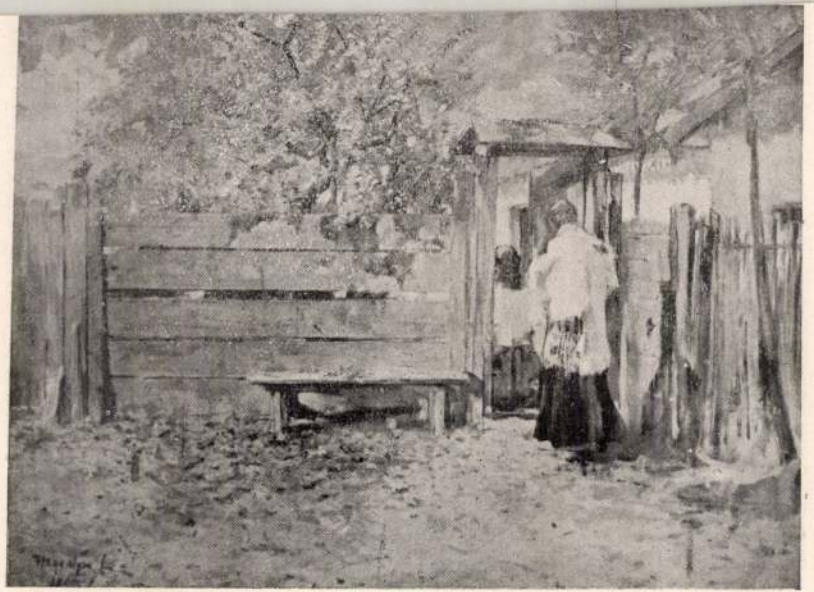

144. *Hegedüs László:* Mise után.

PÁLLIK BÉLA: DELELŐ

SZINYEI-MERSE PÁL: A BALATON TIHANYNYAL

PÁLLIK BÉLA: LEGELŐ JUHOK

BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ: TANULMÁNYFEJ

MDK

Pállik Béla

Szlányi Lajos és Pállik Béla kiáll. a Mücs.-ban. Revue de Hongrie 1908, I. 502 l.

MDK

Pállik Béla és Szlányi Lajos

kiáll. a Műcs.-ban

Revue de Hongrie 1908, I.ann. 502 l.

EA.....ltsz. Gyűjtés h

MDK

Pállik Béla

Szlányi Lajos és Pállik Béla kiáll. a Mücs.-ban
Revue de Hongrie 19o8. I. 5o2.

MDK

Pállik Béla

Miniszteri paloták festményei. A Mügyüjtő
1929. 5. sz. 154.l.

MDK

Pállik Béla

Birkanyáj

Krausz Simon gyüjteménye. Árverési Közlöny 1929.
5. rk. sz. 8.l.

MDK

Pállik Béla festő

Képzőművészeti Szemle 188o. lo. 149 l.

-lye : .....

MDK

Pállik Béla

A mücsarnok tavaszi kiállitása. Vas.Ujs. 1895. 16. sz. 259.l.

MDK

Dállik Béla, festöm.

"Öszi hanguéat" c. festményét megnyerte
Kelet Gusztáv.

Dalmady Z. + A Mübarátok Köre 25 éves története.
Legyezö kiáll. - Mües. 1891.márc 8.

MDK

Pállik Béla

A középosztály aukciója. A Mügyüjtő 1928.lo.sz. 286.l.

MDK

Pállik Béla

A műcsarnok kiállitása. Vas. Ujs. 1882. 688.l.

MDK

Pállik Béla

GerLonModfest. 50.l.

Uj Idők. 1897.
44. sz. 3691.

Pöllik Béla: Birák

PÁLLIK BÉLA

485. Szántás. 79x12o.

Ernst Muzeum aukcioi. XXII.sz. 41.oldal

PÁLLIK BÉLA

1o2. Erdő széle. Olajf.
1o3. Disznók az éren. Olajf.
1o4. Bárányok. Olajf.
1o5. Anyám arcképe. Olajf.

Képzőm.Társ.19o5/6. téli kiáll.kat. 37.oldal

PÁLLIK BÉLA

106. Agárdi táj. Olajf.
107. Vihar után. Olajf.
108. Anyajuh ikrekkel. Olajf.

Képzőm.Társ.1905/6. téli kiáll.kat. 37.oldal

PÁLLIK BÉLA

797. Disznóól az erdőben. Olajf. 21x26.
798. Tigrisvadászat. Tussrajz. 45x55.
799. Istálló belseje. Olajf. 48x95
800. Kosok. Olajf. 21x32.
801. Bárány. Olajf. 43x35.

Árverési Csarnok aukcio kat.1931.dec. 4.sz.

44.oldal

PÁLLIK BÉLA /1845-1908/

522. Birkák a szénaboglyáknál. Vászon 102x135.
523. Bárány. Fa 31x41.
524. Juhakol belseje. Lemezpapir 35x49.

Ernst Muzeum aukciói. XV. /1921./ 41.oldal

PÁLLIK BÉLA /1845-1908/

528. Játszó kutyák. Fa 22,5x27,5
529. Csendélet. Vászon 65x48.
530. Kosfej. Fa 56x40.

Ernst Muzeum aukciói. XV. /1921./ 42.oldal

PÁLLIK BÉLA /1845-1908/

525. Róka vadkacsával. Fa 56x90.
526. Gémeskut. Lemezpapir 30,5x37,5
527. Istálló belseje. Vászon 47x92.

Ernst Múzeum aukciói. XV. /1921./ 42.oldal

PÁLLIK BÉLA

7o4 Kosfej. Olajf. 41x31
7o5 Tigrosvadászat. Krétarajz 45x55.
7o6 Négyesfogat. Olajf. 162x268

Árverési Csarnok aukció kat. 1933.okt. 3.sz. 32.oldal

PÁLLIK BÉLA

124 Legelőn. Olajf. Eladó.
125 Hazatérő nyáj. Olajf. Eladó.
126 Anyajuh ikrekkel. Olajf. Eladó.

Műcsarnok 1905.tavaszi nemzetk.kiáll.kat. 36.oldal

MDK

Pállik Béla, festöm.

részt vett a párisi kiállitáson.

Párisi kiáll. 1900.

Pállik Béla festőművész

A régi Rottenbiller-utca

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa.1934

Pállik Béla festőművész

Kosok az etetőnél

Budapest székesfőváros kő tárának katalógusa 1934.

Pállik Béla festőművész

Kosok az akolban

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934.

MDK

Pállik Béla, festőm.
1845-1908.

711.	Tigrisvadászat.	Krétarajz.	45x55.	J.l.b.
712.	Négyesfogat.	Olf.	162x268.	J.l.j.
713.	Versenyparipa.	"	58x72.	J.l.j.
714.	Kosfej.	"	21x15.	J.l.j.

Árv. Közl. 1933. dec.hó 4.sz. 68.aukció. 31.l.

MDK

Pállik Béla, festö
1845 - 1908

Merinói kos. Jel.:Pállik Béla,N.Károly,1903.
70 x 57 cm olf.

Tájkép. Jelezve. "
70 x 57 cm.

Hazatérö gulyás. Jel.:Pállik Béla. "
46 x 35 cm.

Menekülö ökrök. Jel.:Pállik Béla. "
30 x 25 cm.

Állatfejek. Jelezve monogrammal. cer.rajz.
20 x 25 cm.

Almásy-Teleki XI. 1943. Kat. 26.1.

M.D.K.

Pállik Béla festőművész

Pállik több arcképet festett a Tisza-család számára. A nagykovácsi kastélyt is lefestette. Igen kiváló alkotasa Tisza István gr.-nak ifjúkori arcképe.

Ybl Ervin: Gróf Tisza István otthona.

Magyar Művészet 1927. 523.l.

MDK

Pállik Béla

Irod.:
Lauser, Dr Wilhelm: Die Kunst in Oesterreich-Ungarn II. Jahrg. Wien i n. 126.1.

MDK

Pállik Béla

Nemz.Szalon IV.aukc.16-17 l.

MDK

Pállik Béla festőm.

Egyházi festészetünk emelése. Képzőmüv.Szle. 1879.szept. 9.sz. 107.l.

Pállik Béla MDK

Bárányok

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

M.D.K.

Pállik Béla

Ld. Radnay Oszkár: Retrospektiv kiállitás a Mücsarnokban c. cikk.

Panoráma. Bécs. 1927.jan.3o. 5.sz. sztl.p.

Pállik Béla MDK

A müvész felesége, Dr. Csilléry Andrásné tul.

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

PÁLLIK BÉLA

754. Birkák. Olajf. 15x19
755. Tigrisvadászat. Krétarajz. 45x55.

EÁrverési Közlöny 1936.2.sz. 48.oldal

MDK

Pállik Béla

Legelő nyáj

A szegedi kincsesház. Nemzeti Ujság, 1943.

okt. 24. 19.l.

MDK

Pállik Béla

Juhok és bárányok az akolban

A műcsarnok érmei és díjai. Vas. Ujs. 1889. 826.1

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Kosok

Kosok, kr.

Ernst Muz. 24. aukc. 1923. máj.

22.1.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Gémeskut, of.

Árv. Közl. 1929. 5.rk.sz. 27. o.

MDK

Pállik Béla festőm.

Á.L: Alapi Salamon Géza. Müvészet, 1915. 431-432 l.

Diószegi V.

LAKOSALOM SZÖVEGKÖNYVE

"Pap szól .....

MDK

Pállik Béla

O.képzőm. tanács ujjá szervezése. 1879. Vasárnapi Ujság 1879. 124 l.

MDK

Pállik Béla, festőm.
1845-1908

Nyugvó birkák. Jelz.l.j.: Pállik Béla.
22x32 Krétarajz.

Férfi képmás. Jelz.l.b.: Pállik Béla 1866.
68x54 Vászon.

Női tanulmányfej. Fent balra: P...B. Vászon
52.5x 42.5

Ernst Muz. aukc. XVI. 1921. Kat. 40.l.

MDK

Pállik Béla, 1845-1908.

Ménes, of.

Árv. Közl. 1929. ~~ex~~ jun. 4.rk.sz. 28 l.

MDK

Pállik Béla

Bárányok a hóban eledelt keresnek

Lyka K: Uj képek a N.Szal.ban. UI. 1903. II. 387-90. l.

Pállik Béla festőművész

Pásztorok vacsorája

Magyar kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok. 1934.

MDK.

Pállik Béla festőművész.

"A művész felesége" /kép/

Petrovics MM 5o. l.

MDK.

Pállik Béla festőművész.

"Birkák az akólban" /kép/

Magyar Művészet, 1937. 175. l.

MDK.

Pállik Béla /1845-1908/
festőművész.

" Legelő juhok" /kép/

Magyar Művészet, 1932. 67.l.

Pállik Béla festőművész. MDK.

"Delelő juhok" /kép/

Evk. KMT. 1928. 112. l.

MDK.

Pállik Béla festőművész.
Magyar világ a Mücsarnokban. Kiállitás.

" Delelő leány" /kép/

Uj Idők, 1927. XXXIII. 7. sz. 184. l.

PÁLLIK BÉLA /1845-1908/

Tigrisvadászat. Tussrajz. 45x55.
Kosfej. Olajf. 66x52.
Tájkép. Olajf. 30x40.

Árverési Közlöny 1932. 1.rk.sz. 33.oldal

MDK.

Pállik Béla festőművész:

A Déri Muzeum gyüjteményéből "Juhnyáj az itatónál kép.

Képzőművészet, 193o. IV. évf. 31. sz. 134. l.

MDK.

Pállik Béla /1845-1908/
festőművész.

Képzőművészet, 1930. IV. évf. 31. sz. 134. l.

MDK

Pállik B éla, festőm.
1845-1908.

Három szamár. Jelz. jobbra: Pállik Béla.
Vászon. 60x78.
Anyabárány kis juhokkal. Jelz.l.j.: Pállik Béla,
Fa. 84x65. München.

Ernst Muzeum aukciói. XXXVII. Kat. 39.l.
Evsz. ?.

MDK

Pállik Béla, festöm.
1845-1908

Tájkép. Jelz.: Pállik Béla 1861. Bitk. Vászon
50x62.5
Dinnyék. Jelz.: Pállik Béla 1906.
Lem.papir 32x45
Kosfej. Jelz.: Pállik B. Fa. 44x325

Ernst Museum gyüjteményei. XXXVII. Kat. 39.1.
kv ?.

MDK

Pállik Béla, festöm.
1845-1908

692. Tigrisvadászat. Tussrajz. 45x55 J.l.b.
693. Kosfej. Olf. 66x52 J.l.b.
Illusztrálva a XIV.táblán.
694. Tájkép. Olf. 30x40 J.l.j.

Árv. Csarn. 1932. I.rk.sz. 33.l.

61. oz. mérc.

mdk

Pállik Béla

festmennye díszíti az Ország-Világ
Karácsonyi számat (Téli tárlatból)

1. Karácsonyi és ujévi könyvpiac
a Pesth. H. Karácsonyi melléklete 3. L
" Hirlap 1892, 33 sz. dec. 25.

Pállik Béla MDK

Deák Ferenc arcképe

Mócsárnok 1877. dec. 16.

Pállik Béla MDK

Juhakol

Műcsarnok 1877. dec. 16.

Pállik Béla MDK

Vörös deresek

Miskolc 1877. dec. 16.

MDK.

Pállik Béla festőművész

"Kosok a vájunál" kép.

Műcsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll.

MDK.

Pállik Béla festőművész.

"Tigrisvadászat" kép

Árverési Csarnok aukció kat. 1931. dec. 4. sz.

MDK

Pallik Béla, festö

Pásztorok vacsorája.

Műcs.-Az 1934.évi Magyar Kiállítás. 1934.szept.27.-
okt.28. Kat. 7.1.

MDK

Pállik Béla

1874-ben Bpestre költözött és itt festette meg "Birka akol" c.képét és "Telelő juhok" c.művét is. Megfestette még a király lovas arcképét, Deák Ferenc, báró Sennyey Pál és gróf Károlyi György portréját is.
Szemei meggyengültek s azt hitte, hogy le kell mondania a festő-pályájáról.Külföldre ment tenoristának.

Cikk: Pállik Béla

Modern magyar festőművészek. 117.l.

MDK

Pállik Béla

Kosok az akolban, repr., Társulati dij

SzmKT. 50-155.1.

MDK

Pállik Béla /szül.1845./

A zemplénvármegyei Nagymihályon született.Már gyermekkorában egész sereg tehenet és juhot rajzolt a ház falára.
Landau és Van der Venne rajziskolájában tanult kevés ideig.Tandijra nem volt pénze és igy tanit nélkül képezte magát. A Nemzeti Muzeum képtárában másolgatott.Arcképeket festett és szinházi diszletek festésével is megbizták.

Cikk: Pállik Béla

Modern magyar festőművészek. 117.l.

MDK

Pállik Béla

Amikor ösztöndijhoz jutott a bécsi festő-akadémián tanult három évig. Ez időben festette meg a király arcképét Nagyvárad és Zágráb városok számára.1871-ben ujabb ösztöndijával Münchenbe ment s itt festette meg "Delelő nyáj" c.képét,amely a bécsi világkiállitáson is nagy feltünést keltett.

Cikk: Pállik Béla

Modern magyar festőművészek. 117.l.

MDK

Pállik Béla

A müvész feleségének portréja a Mücsarnok kiálli tásán. A képet Münchenben festette 1873-ban. Repr. 346.oldalon.

Lyka Károly: Müvész-feleségek.

Uj Idők, 1932. 12.sz. 345, 346.l.

MDK

Pállik Béla

Petrovics MM

MDK

Pállik Béla, festőm.
1845-1908

Tájkép.	Olf.	
Illusztrálva az I.táblán.		
Ülő kutya.	Olf.	Jelz.
Tehén.	"	"
Versenyparipa.	"	"

Árv.Közl. 1940.1.rk.sz. 31.1.

MDK

Pállik Béla, festöm.
1845-1908

Mezön. OLf. Jelz.
Illusztrálva a II.táblán.
Alkonyat. Olf. Jelz.

Árv. Csarn.1937.okt. 83.sz. / Árv.Közl. rk.sz./. 34.1

MDK

Pállik Béla

Kosfej, fa.

Állami ~~könyv~~ képletétek a Nagyváradi Muzeum számára.
Muz.és Könyvtári Ért. 1918. 158.l.

Pállik Béla festésznövendék

Négyszázhusz forint magyar müvészeti dijat adományozott „Ő Felsége" /három müvésznövendéknek . egyenként/
Budapesti Hirvivő közleménye.

Családi Kör. Bp. 1867. aug. 11.
32. sz. 763. lap.

Pállik Béla

"Ő Felségeik arcképe Bihar megye részére" cimmel szereplő müvét küldte be a Képzőmüvészeti Társulat uj tárlatára,-közli a Budapesti hirvivő c. rovat.

Családi Kör, Bp. 1869. juni. 6.
23. sz. 546-547. lap.

Pállik Béla

A müvész„jóvoltából állatképek dolgában a jelen tárlathoz nem fér kritika: a Rambouillet-kos, a Rab gólya, a libacsalád, a különböző tehenek és birkák egyszerüen bámulatosak"-irja Masque: "Az ezredik év Szalonja" c. kritikájában, mely a tárlaton bemutatott müveket ismerteti.

A HÉT, Bp. 1896. juni. 7.
VII. évf. 23. sz. 384-385. lap.

Pállik Béla

A magyarok közül ő dominál-mint a kritika megjegyzi-, a müvész tehenei és merinói "csodálatra méltóak".
Masque: "A tárlat" c. beszámolója, a kiállitáson szereplő müvekről.

A HÉT, Bp. 1895. dec. 15.
VI. évf. 5o. sz. 798-8oo. lap.

Pállik Béla

Sok bravurral festette meg Andrássy Géza s. stilizált portréját, irja elismeréssel "Az ezredik év Szalonja" c. kritikájában Masque.

A 384. lapon megemliti még a müvész régi jó müvét, "A Szentlélek eljötele" c.-t.

A HÉT, Bp. 1896. május 31.
VII. évf. 22. sz. 364-366. lap.

Pállik Béla

Gróf Andrássy Gyula, volt miniszterelnök szép lovas képét festette meg, aki "mint portrétista is kiváló"-irja Masque: "Lira" cimmel, "Az ezredik év Szalonja" c. kiállitáson szereplő müvéről.
A képet Bánffy báró megrendelésére készitette a miniszterelnökség számára.

A HÉT, Bp. 1896. május 24.
VII. évf. 21. sz. 345-347. lap.

Pállik Béla

"Sokkal nagyobb müvész, semhogy minden évben föl kellene fedezni, s banális dicséretekkel adózni müvészetének"-irja Nyitray József: "Mütárlat" c. kritikájában, mely a Mücsarnokban bemutatott alkotásokat ismerteti.

A HÉT, Bp. 1891. dec. 2o.
II. évf. 51. sz. 827-829. lap.

Pállik Béla

Tájkép, olaj, 32×43. 12000 Ft.
Alföldi táj, birkákkal, olaj, 47×110
Vedett 8000 Ft

30. Művészeti képaukció, 1973.

Pálfi Béla

Liliák, olaj, 80×63, 12000 Ft

30. művészeti képaukció, 1973.

Pállik Béla

Tájképein a tájék, csak "az állatvilág mozgóhelye". Az állatokat ugy megfigyeli, „mint aki rég letett arról a gőgös előitéletről, hogy az állat nem gondolkodik...valóságos pszichológusa a bestiának és észleleteit a tudás és müvészet leghatalmasabb eszközeivel fejezi ki," mondja Viharos névaláirással a beszámoló "A tavaszi kiállitásról" c.-mel a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1894. ápr. 22.
V. évf. 16. sz. 252-253. lap.

Pállik Béla

A müvész -egész alakos- képét cimlapján bemutatja a lap.
Repr.

"Pállik Béla" cimmel méltatás a müvészről: "az európai müvészek sorában is előkelő hely van biztositva számára." A legjobb magyar állatfestő. „Egy-egy képe föltünést kelt Európa-szerte."

A HÉT, Bp. 1894. ápr. 22.
V. évf. 16. sz. 254. lap.

Pállik Béla

"Tehenes képe igazi érték",-irja Ják: "A Mücsarnokban" c. -a kiállitásról szóló kritikájában.

A HÉT, Bp. 1893. dec. 3.
IV. évf. 49. sz. 353-354. lap. II. kötet.

Pállik Béla, festő

Ajándékkal támogatta a Nemzet Gazdasszonyai c. egyesületet.

Vámbéri Gusztáv: Kedve, Élet s' Tudomány!

464.

Élet s' Tudomány, bp. 1472. III. 10.

XXVII
10.

Pállik Béla

Kiállitásának másik része: "Juhász család", "Női tanulmányfej", "Arcképtanulmány" c. alkotásain "lángoló betükkel virit a Munkácsy kezeirásának hatása." Ezek a müvek a müvésznek "már virágzása idején sirba dőlt jövendőjét siratják." Majd rátér a birka-képeire, melyekről nem óhajt vitázni, csupán annyit jegyez meg, Pállik müvészi értékét igazságosan, csak ezeken a későbbi müveken lehet lemérni.

A HÉT, Bp. 1908. okt. 11. XIX. évf.
41. sz. 661-662. lap.

Pállik Béla

A "Müvészet" c. rovatban Tövis: "Pállik Béla" cimmel ir a müvész haláláról.
A müvész önmagát birka-piktornak nevezte, - irja, s "konokul hirdette, hogy ő a birkák pszichológiájával és fiziológiájával foglalkozik." -idézi a müvészt, majd megállapitja, hogy ezt a közönség el is hitte, s "a gyönyörtől görcsökbe esett a megszólalásig hü birkáinak láttára." S mint valamennyi kritikájában, ugy itt is állitja, hogy a müvésznek nem jutott eszébe, hogy müveinek "éppen ez a végzetes tökéletesség a megölője."
A HÉT, Bp. 1908. aug. 2. XIX. évf.
31. sz. 502. lap.

Pállik Béla

Tökéletes birkáit élesen birálja Marco: "A tavaszi tárlat" c. kritikájában, mely a Műcsarnokban rendezett kiállitásról ad képet: "Az utolsó szőrszálig olyanok, mint a valódi birkák, annyira természethüek, hogy a kullancs beleesik szőrzetükbe, mert nem tudja, hogy ezt a birkát készen, kikeverve, tubusba fojtva szállitják Düsseldorfból" és a mesternek nincs egyéb dolga, mint a vászonra applikálni őket. Végül megjegyzi, hogy minden alkalommal másképen festi, de mindig egyformán élethüek.
A HÉT, Bp. 1908. ápr. 5. XIX. évf.
14. sz. 222-223. lap.

Pállik Béla

1. A velencei tó G. v. 53,6x76,6
2. Mezőn o. lemezp. 32x41,5

Plein-air festészet a magyar művészet-ben kiállítás M. N. G. 1973. Szolnok.

Pillik Béla

Marón repr.

Plein-air festészet a magyar műrészetben
miállítás M.N.G. 1973. Szolnok.

Pallek Béla

neve emlitve a 390.oldalon

Fülep Lajos:A müvészet forradalmától a nagy forradalomig

Bp.Magvető 1974

Pállik Béla

Rá emlékeztető kos-specialista a német Otto Gebler.

Engel Károly: Bécsi, münchéni, párissi és londoni képárak; Mügyűjtő, 1971/3. sz. 32. l.

Pállik Béla

Képeiből vásárolni „sikk" volt, de csak a leggazdagabbak engedhették meg maguknak. Ma egy-kétezer forintot sem lehet értük megkapni.

Siklós Katalin: Kincsgyűjtés és műgyűjtés; Műgyűjtő, 1972/2, 46.l.

Pállik Béla

"Esti világitásba helyezett diszbirkái"-t igen szigoruan birálja kritikájában Marco: Tavaszi tárlat cimmel, s hozzá teszi, a pléhbirka testén a drótból készült gyapjuszálakat rézbádogszinüre festi.

A HÉT, Bp. 1905. ápr. 26. XVI. évf. 17. sz. 280-282. lap.

Pállik Béla

"A hó alatt eleség után turkáló birkái"-t említi meg a tárlatról "A Nemzeti Szalon" cimmel közölt kritika, a Müvészet c. rovatban, s kiemeli a müvész festményét.

A HÉT, Bp. 1903. okt. 25. XIV. évf. 43. sz. 705. lap.

Pállik Béla

"Legelő nyáj"-ának igen értelmes mintái akadtak, irja a „Téli tárlat"ról szóló ismertetésben, "Egy tárlatlátogató" aláirással a kritikus. Azután megjegyzi, hogy annyi szeretettel néznek a festőre, annyi értelem és elegancia van bennük, mintha tudnák, hogy a Műcsarnokba kerülnek.

A HÉT, Bp. 1899. dec. 31. X. évf.
53. sz. 904-905. lap.

Pállik Béla

"A birkák kitünő festője" cimmel ir a művészről az "Innen-onnan" c. rovat: Budapestről, az Epreskertből eltávozott és Nagykárolyba költözött. Három évre visszavonult a magányba, hogy a sok megrendelésre, birkás-képeit elkészithesse,-mondja tréfásan a cikk.

A HÉT, Bp. 1898. aug. 28. IX. évf.
35. sz. 555. lap.

Pállik Béla

Közel négyszáz képből áll a müvész hagyatéka, a Mücsarnokban rendezett kiállitáson. Tövis kritikája szerint: „Pállik nagy müvész lehetett volna, ha megmarad azon az uton, melyre a Munkácsyval együtt töltött időben lépett, ha hü marad azokhoz az eszményekhez, melyekért az ő szive is dobogott Paál László korában." A remekmüveket két kategóriába osztja: az egyik rész az ifjukorból származik, s rajzuk az évszám. "Téli hangulat a Rottenbiller utcában" 1877., "Füzes Léván", 1872., "A mácsai major", 1883., "Erdő alja". 1885.
A HÉT, Bp 1908. okt. 11. XIX. évf.
41. sz. 661-662. lap.

Pállik Béla

Nádler Róbert, Horthy Béla, Csók István, Kacziány Ödön, Feszty Árpád, Márk Lajos, Kriesch Aladár, Róna József, Zala György, Szikszay Ferenc, Fadrusz János, Peske Géza, Faragó József Thorma János, Tölgyessy Arthur, Szinyei Merse, Ignotus, Lázár Béla, s "a magyar irodalom és müvészet szine java" vett részt Kiss József köszöntésén, összegyüjtött, összes versei, első illusztrált diszkiadásának 1897.évi megjelenése alkalmából. A mü jeles illusztrátirait a cikk külön itt nem emliti meg.

A HÉT, Bp. 1898. jan. 2. IX. évf.
1. sz. 15. lap.

Pállik Béla

"Egressy Gábor halála a Nemzeti Szinház szinpadán" c. festményét bemutatja a lap. Repr.
A festményt az Ernst Muzeum őrzi.

Délibáb, Bp. 1932. aug. 13. VI. évf. 33. sz. 60. lap.

Pallik Béla (1845-1908)

„Tanya" o. karton 35,5 x 50
J. l. j.: Pallik Béla

Kikiáltási ár: 5000 Ft

BAV 43. Képaukció, Budapest 1977. szeptember

Pállik Béla

"Százötven magyar müremeket mutat be az Ernst Muzeum," -amelyről L.F. /Lehel Ferenc/ ir.
Székely Bertalan a fiatalkori munkáival szerepel.
Lotz Károly öregkori alkotásait mutatja be.
Pállik Béla női képmása feltünő meglepetést keltett.
Madarász Viktor "Dózsa népe" c. fantasztikus akasztási jelenete és Dózsa-portréja monumentális. Valamennyi müvet igen nagyra értékeli.

A HÉT, Bp. 1921. május 2o.
XXXII. évf. 14. sz. 237. lap.

Pállik Béla (1845-1908)

„Kucsmás fiú" Vízfestmény 27x16 cm

Kikiáltási ár: 2500 Ft.

BÁV 46.Képaukció katalógus,Bp.1978.szeptember

Pállik Béla

"A millenniumi diszmenet" cimü, sign. nélkül megjelent cikk Vágó Pál millenniumi diszmenet-terveit ismerteti. A részletes beszámoló felsorolja a menetben szereplő csoportokat és közli a mozgalmat megindító müvészi bizottság tagjainak nevét:

Stróbl Alajos, Zala György, Pállik Béla, Papp Bertalan, Fadrusz János és Kézdi Kovács László.

A csoportok az ország történetének egy-egy korszakát szimbolizálják,

ÉLET, Bp. 1895. juni. 23. V. évf. 39. sz. 7-9. lap.

Pállik Béla (1845 - 1908)

„Istálló" o. v. 37 x 89 cm

Kikiáltási ár: 8000 Ft.

BÁV 45. Képaukció Budapest, 1978. május

Pallel Béla

„Biskafej" o. fa 41x32 cm

J. l. j.: Pallel Béla – Vinzavonva –

kiziáltási ár: 5000 ft.

BÁV 45. Képaukció Budapest, 1978. május

Pállik Béla (1845-1908)

„Akol" Olaj, vászon 39X75
Sehsve lent jobbra: Pállik Béla
Kikiáltási ár: 15000 ft

BÁV 37.Müvészeti Képaukció 1975 szeptember

Pállik Béla

„Hazatérő bírkák" c. festménye
Kovács Antal gyűjteményében Debrecenben
(repro a 6. oldalon)

Mügyüjtő 1975/1

9. old.

Pallik Béla (1845-1908)

„Szegény legény nevű ló"

O.v. 54 X 63 cm J.l.j.: Pallik Béla 1891.

Utiáltási ár: 6000 ft

BÁV 42.képaukció Budapest,1977.május

Pállik Béla

Tájkép, o.v. 32x43
Alföldi táj, birkákkal, o.v. 47x110

30. Művészeti Képaukció
1973.

Pállér Béla -

Líbák 10.5. 80×63

30. Művészeti Képaukció
1973.

Pállik Béla (1845-1908)

„Téli akol" Olaj, fa 100 x 142

Selezve lent jobbra: Pállik Béla hipest 1881

Utiáltási ár: 20000 ft.

BÁV 36, Müvészeti Képaukció Katalógusa 1975 május

Pallik Béla (Nagymihály, 1845 - Bp. 1908)

„Koscsalád" o.v. 90x70 cm J. f. j.: Pallik Béla
München 91. Restaurált.
Kikiáltási ár: 15000 Ft.

BÁV 56. Képaukció Bp. 1981. december

Pallik Béla (1845-1908)

„Pályaudvarnál előtt" o.v. 30x40 cm

J. l. j.: Pallik Béla Kiállítási ár: 20000 Ft.

BÁV 53.Képaukció Bp.1980.december

Pállik Béla (1845-1908)

„Ló" o.v. 55×69 cm j.l.j. Pállik Béla
kikiáltási ár: 15000 ft.

—

„Tájkép" o.v. 32×43 cm j.l.j.: Pállik Béla
kikiáltási ár: 15000 ft.

BÁV 53.Képaukció Bp.1980.december

Pállik Béla (Nagymihály, 1845 - Bp. 1908)

„Kastélyudvar lóval és lovassal"

o.v. 126 x 96,5 cm s.l.b. Pállik Béla 1887.

(Szerült)

Kiziáltási ár: 30000 ft.

BÁV 55.Képaukció Budapest,1981.szeptember

Pállik Béla (1845-1908)

„Ahol az erdőben" o. tanton 21x27 cm
s.l.j.: Pállik Béla
Utiáltási ár: 8000 ft

BÁV 47.Képaukció Bp.1978.december

Pállik Béla (Nagymihály, 1845 - Bp. 1908)

„Kosár" o.v. 101 x 128 cm

J. l. j.: Pállik Béla 1897. (Szüret)

Kiállítási ár: 20000 Ft.

BÁV 58.Képaukció Bp.1983.szeptember

Pállik Béla (1845-1908)

„Legelő bírkák" o. fa. 16x20 cm
s. l. j.: Pállik Béla
kikiáltási ár: 6000 ft.

BÁV 5o.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

Pállik Béla (1845-1908)

„Bivalyistálló" o.v. 31×84 cm

(Restaurált) Kikiáltási ár: 9000 Ft

BÁV 51. Képaukció katalógus Bp. 1980. május